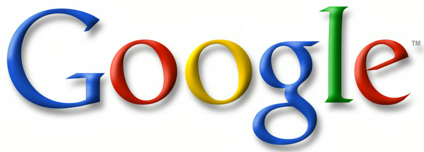
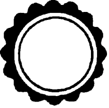
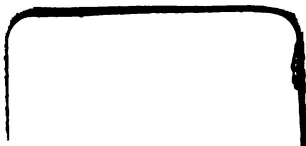

HARVARD LAW LIBRARY
3 2044 057 022 154

SIGILLVM ACADEMIAE HARVARDIANAE IN NOV·ANG·
VE
RI
TAS

Denmark

DEN

DANSKE STRAFFERET

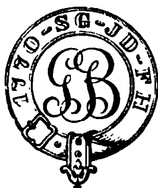
FREMSTILLET

AF

C. GOOS

FEMTE DEL

DE ENKELTE FORBRYDELSER. II.

KJØBENHAVN

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG (F. HEGEL & SØN)

TRYKT HOS J. JØRGENSEN & CO. (M. A. HANNOVER)

1895

DEN

DANSKE STRAFFERETS

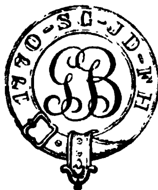
SPECIELLE DEL

FREMSTILLET

AF

C. GOOS

ANDEN DEL

KJØBENHAVN

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG (F. HEGEL & SØN)

TRYKT HOS J. JØRGENSEN & CO. (M. A. HANNOVER)

1895

INDHOLDSFORTEGNELSE

TIL ANDEN DEL.

TREDIE AFSNIT.

Forbrydelser i det borgerlige Samfundsforhold.

(Fortsættelse).

ANDET KAPITEL.

Forbrydelser mod den sociale Handlefrihed.

TREDIE KAPITEL.

Forbrydelser i de ved Erhvervsvirksomheden i Samfundet grundede Retsforhold.

FØRSTE UNDERAFSNIT.

Forbrydelser, der umiddelbart krænke Erhvervssamfundet.

ANDET UNDERAFSNIT.

Forbrydelser, der gaa ud paa ulovlig Berigelse paa Andenmands Bekostning.

Tredie Afsnit.

Forbrydelser i det borgerlige Samfundsforhold.

(Fortsættelse).

Andet Kapitel.

Forbrydelser mod den sociale Handlefrihed.

§ 54.

Om de herhen hørende Forbrydelser i Almindelighed.

Om Forbrydelserne mod den enkelte Persons Handlefrihed er talt ovfr. 1. Del S. 312 o. ff. Spørgsmaalet er her, om, og da, under hvilke Forudsætninger der kan tales om en social Handlefrihed som et Retsgode for Samfundet og om Retskrænkelser mod denne som en særegen Art af retstridige Handlinger, om hvilken en særegen Gruppe af Forbrydelser danner sig.

Det udelukker naturligvis ikke Opfattelsen af Handlefriheden som et socialt Retsgode og af Frihedskrænkelser som Brud paa dette, at en Enkelt altid maa lide ved disse Krænkelser. Dette gjælder ogsaa, hvor der er Tale om Samfundets Fred, jfr. ovfr. 1. Del, S. 508. Spørgsmaalet er, om

der gives Tilfælde, hvor det Retstridige i et stedfundet Angreb paa Handlefriheden ikke er udtømmende angivet ved at nævne den Enkelte som dens Gjenstand, fordi tillige Samfundet er krænket i ham, og om dette Synspunkt bliver Grundlaget for særegne Forbrydelser, hvis Omraade da ogsaa kan tænkes at række videre, end Reglerne for Strafbarheden af Krænkelser af Enkeltmands Handlefrihed vilde føre til, jfr. de citerede Steder.

Til at begrunde den Opfattelse, at Samfundet krænkes ved et Angreb paa den Enkeltes Handlefrihed, maa for det Første udkræves, at Formaalet for Angrebet vedkommer Samfundslivet, ikke er noget rent Individuelt. Men dette er ikke nok. I Formaalet som saadant kan der ligge en anden Krænkelse af Samfundet, men ikke en Krænkelse af dets Handlefrihed. Naar en Person ved Tvang eller Svig skaffer sig ulovlig Berigelse paa Andenmands Bekostning, er den ulovlige Berigelse en Krænkelse af Samfundet. Men den Krænkelse af Handlefriheden, hvorved Berigelsen er opnaaet, er i og for sig kun en Krænkelse af den Enkelte. Røveri og Bedrageri ere Forbrydelser mod det borgerlige Samfund fra ganske andre Synspunkter end det, der her er Tale om. For at bringe dette til Anvendelse maa den yderligere og væsentlige Betingelse kræves, at selve Angrebet paa Handlefriheden rækker udover den Enkelte og rammer Almenheden. At Almenheden som politisk Samfund kan krænkes ved Angreb paa Handlefriheden, falder strax i Øjnene. Det er Tilfældet overalt, hvor den eller de Enkelte, mod hvis Handlefrihed Tvang, Svig eller andet Angrebsmiddel anvendes, ere Organer for den offentlige Myndighed. Straffeloven frembyder en Række Exempler paa Forbrydelser af denne Art; men disse høre ikke herhen. De

blive at fremstille i Læren om Forbrydelserne mod det politiske Samfund. Her er kun Tale om de Tilfælde, hvor Almenheden, som borgerligt Samfund, krænkes ved Angreb paa Handlefriheden. Dertil maa, ligesom ved Krænkelserne af det borgerlige Samfunds Fred, kræves, at Angrebet har Sigte paa de Mange, de Ubestemmelige eller de Tilfældige, saa at disse kunne siges at rammes i den eller de enkelte Personer af Kredsen, over hvem Angrebet nærmest gaaer ud. Saadant kan tænkes enten paa Grund af Angrebsobjektets eller paa Grund af Angrebsmidlets Beskaffenhed. Fra det første Synspunkt kunde der tales om Angreb paa den sociale Handlefrihed, naar det er rettet mod offentlige Forsamlingers Handlefrihed. Men i den positive Lovgivning findes der kun undtagelsesvis særlige Straffebud, begrundede paa denne Betragtningsmaade, jfr. ovfr. 1. Del, S. 565 o. ff. med Hensyn til Stl.'s § 157, 1. St.[1]) For den systematiske Fremstilling bliver dette Tilfælde derfor uden Betydning. Det andet Synspunkt finder Anvendelse, naar Midlet er af en saadan særegen Beskaffenhed, at Samfundet er interesseret i, at netop det ikke benyttes til at iværksætte Angreb paa Handlefriheden, fordi det er en Misbrug, der altererer den rette Brug af et Bestemmelsesmiddel, Samfundslivet har skabt, og som er nødvendigt for dette. Blandt de Midler, ved hvilke Angreb paa Handlefriheden overhovedet kunne iværksættes, jfr. ovfr. 1. Del, S. 314 o. ff., er det indenfor Kredsen af, hvad der kan henføres under Begrebet om Svig (Undertrykkelse eller Forvanskning af Sandheden), at Tilfælde af denne Art kunne

[1]) Se ogsaa den ved foreløbig L. 19. Juni 1888 ophævede foreløbige L. 2. Novbr. 1885 § 3, som omhandler et Forhold, der efter Omstændighederne vilde have havt den her omhandlede Karakter, jfr. herom ndfr.

forekomme. De Forbrydelser, der maatte findes at bero paa dette Synspunkt, betegnes derfor træffende som Falsk, og det er dem, der blive Gjenstand for Fremstillingen i dette Kapitel. Men da Synspunktet langtfra finder Anvendelse paa ethvert Tilfælde, hvor Svig bruges som Bestemmelsesmiddel, af hvilke mange slet ikke ere strafbare og andre fra andre Synspunkter, bliver Opgaven at præcisere Betingelserne og dermed at bestemme Omraadet for Falsk som teknisk Forbrydelsesbegreb indenfor den vide Kreds, som Udtrykket, rent sprogligt, kan omfatte, men som af den antydede Grund er uden Værd for Srafferetten.

At Falsk, naar det, hvad Sprogbrugen berettiger til, tages i videste Forstand, som Betegnelse for enhver Undertrykkelse eller Forvanskning af Sandheden, ikke kan betegne et teknisk Forbrydelsesbegreb, følger ligefrem deraf, at en saadan Handling ikke i Almindelighed er retstridig og altsaa heller ikke er en Forbrydelse. Den menneskelige Erkjendelse har ikke som saadan Retsbeskyttelse. End ikke betragtet som et Gode for det borgerlige eller politiske Samfund, er der Grund til at anerkjende en abstrakt Sandhedsret. Sandhedens Undertrykkelse eller Forvanskning er kun retstridig, forsaavidt den er et egnet Middel til Krænkelse af et andet Retsgode. Et saadant Middel er den lige overfor Handlefriheden, og det er indenfor den herved betegnede Grænse, at Falsk som særegen Forbrydelse indtager sin Plads. Som udviklet ovfr. 1. Del S. 316, ere imidlertid heller ikke Sandhedsfordrejelser, som benyttes til at paavirke en Persons Handlevillie, i Almindelighed og uden nærmere Bestemmelse af Formaalet strafbare. Der maa altsaa yderligere Momenter til for at skabe Forbrydelsesbegrebet Falsk. Muligt var det, at lade det omfatte alle strafbare Krænkelser af Handlefriheden ved Sand-

hedsfordrejelser. Men da dette Begreb først maatte hente sin Bestemmelse andetstedsfra (hvilke Tilfælde ere strafbare?), vilde derved Intet være vundet. Særligt opstaaer ogsaa Spørgsmaalet om Forholdet mellem Falsk og Bedrageri, der er et Forbrydelsesbegreb indenfor den samme vide Ramme. Med Hensyn til de Veje, Teorien er slaaet ind paa, for at udforme et afgrænset, teknisk Falskbegreb, maa der skjelnes mellem en ældre og en nyere Opfattelse.

Den ældre Opfattelse betragter Falsk som en Underart af Bedrageri. De Grænser, der drages for denne Forbrydelses Begreb, gjælde derfor ogsaa for Falsk. Udstrækkes Bedrageriet udover Berigelsesforbrydelsernes Kreds, er Falsk heller ikke indskrænket til denne. Fastholdes det derimod, hvad det bør, at Bedrageri er en Form af ulovlig og strafbar Berigelse, maa den samme Grænse drages for Falsk. Det gjaldt da at finde, hvilken Ejendommelighed det er, som giver et Bedrageri den særlige Karakter af Falsk. Dette fandt man i Beskaffenheden af den Svig, som anvendes. Naar nemlig denne bestaaer deri, at en legemlig Ting frembringes og fremføres, som har Udseende og Præg af at være det, som den ikke er, saaledes at den er skikket til at skuffe ved den blotte Fremførelse, uden at denne behøver at ledsages af urigtige Foregivender om Tingens Beskaffenhed, saa fandt man for det Første Hjemmel i Sprogbrugen til særligt at betegne denne Art af Svig med Navnet Falsk, og man fandt fremdeles Udhævelsen af dette Tilfælde fra det almindelige Bedrageri hjemlet i Forholdets Natur, fordi en saadan Svig virker med større Styrke, end anden Svig, som Paavirknings- og Bestemmelsesmiddel. Ved Falsk maatte derfor ikke blot den ellers ofte opstaaende Tvivl, om en foreliggende Svig er nok til at

konstituere et Bedrageri, forstumme. Men der kunde efter Omstændighederne ogsaa være Grund til at behandle Falsk som et kvalificeret Bedrageri og som saadant belægge den med større Straf end den, der rammer dette i Almindelighed.[2]) At der med denne Opfattelse ikke er Grund til at karakterisere Falskforbrydelsen paa den Maade, som nærværende Kapitels Overskrift angiver, er ligesaa klart, som med Hensyn til Bedrageriforbrydelsen. Som Krænkelse af Handlefriheden er Falsk da kun en Krænkelse af Enkeltmand. Det er det Formaal, der søges opnaaet, som er en Krænkelse af Samfundet, men fra en Side, som først bliver at omtale i det næste Kapitel, ved Omtalen af Forbrydelserne i Erhvervssamfundet.

Denne Opfattelse af Falsk giver imidlertid ikke et Billede af denne Forbrydelse, der svarer til de Fænomener, som de positive Loves Behandling af den frembyder. Ej heller er den Begrundelse for den særlige Behandling, som den søger i Forholdets Natur, fyldestgjørende. Er Falsk blot en Underart af Bedrageri, er Opstillingen i Loven af den som en selvstændig Forbrydelse ganske umotiveret. Den i Falsk foreliggende Kjendsgjerning kunde højst motivere Opstilling af en Strafforhøjelsesgrund ved Bedrageriet. Dernæst kunde et Falsk aldrig foreligge, naar ikke samtlige Fordringer til et Bedrageri vare opfyldte. Men alle Love frembyde Tilfælde,

---

[2]) Det er en Udvikling i Retning af denne Opfattelse, der findes hos *Bornemann* S. Skr. IV, S. 48 o. ff. Han er herved i væsentlig Overensstemmelse med den tidligere af de Fleste akcepterede Teori, der ogsaa hos os havde fundet Udtryk hos *Sibbern* og *Ørsted,* s. j. A. XXVII, S. 183 o. ff., n. j. A. XXI, S. 23—24, jfr. *Lassen* om Begrebet Dokumentfalsk i U. f. R. 1879 S. 81 o. ff. Kun ved strengere at fastholde Bedrageriets og dermed Falskforbrydelsens Karakter af Berigelsesforbrydelse adskiller han sig fra sine Forgængere.

hvor Falskforbrydelse antages, uagtet væsentlige Betingelser for et Bedrageri mangle, særlig den Berigelseshensigt, som dette Begreb, rigtigt bestemt, kræver. Fremdeles maatte den Grund, hvorpaa Udhævelsen af Falsk støttes, føre til at tillægge det Betydning for Spørgsmaalet, om der foreligger Falsk, om Forfalskningen er udført plumpt eller behændigt. Men en saadan Betydning tillægge Lovene i Regelen ikke denne Omstændighed. Det Følgende vil vise, at der ogsaa i flere andre Retninger er Ejendommeligheder ved Falsk, som staa i Strid med den fremstillede Opfattelse. Hvad dernæst angaaer Forholdets Natur, kan det ikke erkjendes, at den Omstændighed, at Svigen er legemliggjort, saaledes at dens Virkeevne ikke behøver Understøttelse af Talen, i Almindelighed giver Føje til at betragte den som farligere, end anden Svig. Naar *Bornemann* a. St. anfører den Grund, at Tingen taler for sig selv, og at kun overdreven Ængstelighed kan fri for at blive skuffet, beroer Rigtigheden heraf i høj Grad paa de konkrete Omstændigheder, ligesom ved anden Svig, der paa sin Side meget vel kan tænkes at fremtræde paa en saa raffineret Maade, at det ogsaa kan siges, at kun en usædvanlig Mistænksomhed kan værne mod Skuffelsen. Uforklarligt er det dernæst, at det, naar Falsk har saa stor Betydning, ikke skal komme i Betragtning, naar den ikke er beregnet paa at virke alene, men i Forbindelse med verbal Svig. Gaaer man paa den anden Side saa vidt, vil et mundtligt udført Bedrageri næsten aldrig foreligge uden et Moment af Falsk, idet Løgnen vil understøttes af Minespil o. desl.[3]) Det er af disse Grunde forklarligt, at den nyere Doktrin ikke har kunnet berolige sig ved den omtalte Opfattelse,

---

[3]) Jfr. *Lassen* a. St. S. 82.

der gjør Falsk til en efter sit Væsen med Bedrageri ensartet Forbrydelse, kun udmærket ved en Grads- eller Kvantitetsforskjel.

Skal Falsk kunne hævdes som en selvstændig Forbrydelsesart, og skulle de antydede og andre Afvigelser fra Bedrageribegrebet kunne forklares, saa maa det være, fordi der under visse Forudsætninger i Falsk foreligger et Retsbrud *sui generis*, og til de Tilfælde, hvor dette kan paavises, maa Forbrydelsens Omraade begrænses. Det altid anerkjendte Hovedtilfælde af Falsk, nemlig Dokumentfalsk, viser Vejen for en saadan Opfattelse. Dokumenter have i Samfundslivet en Funktion som Bevisbærere. Det er af Vigtighed, at der kan stoles paa dem. Deraf afhænger det trygge retlige Samliv imellem dem, der ere adskilte i Rum eller i Tid. Videre og udover Dokumenternes Betydning som Bevismidler i Retsplejen, er det derfor af Vigtighed for det hele borgerlige Samkvem, at værne om hin Dokumenternes *fides publica.* Den, som gjør Forsøg paa at skuffe ved Misbrug af Dokumenter, krænker den hertil knyttede Samfundsinteresse. En saadan Svig er ikke blot et Angreb paa den Enkeltes Handlefrihed, men paa den sociale Handlefrihed, fordi et af Samfundslivet skabt og for det uundværligt Bestemmelsesmiddel misbruges. Hvad der gjælder om Dokumenter, gjælder nu paa lignende Maade om andre Bevisbærere for retlige Kjendsgjerninger, Tegn, Mærker eller deslige. Saa langt som denne Betragtning rækker, saa langt strækker sig derfor det rationelle Begreb om Falskforbrydelsen. Det omfatter da ingenlunde alle Tilfælde, hvor der foreligger en legemliggjort Svig. Det kan paa den anden Side omfatte anden Misbrug af saadanne Bevisbærere, udøvet for at skuffe, end Eftergjørelse og Forfalsk-

ning. Fra Bedrageri er Falsk efter denne Opfattelse ikke blot adskilt ved en Gradsforskjel, men ved det ejendommelige Retsbrud, der kan foreligge uden Bedrageri. Beslægtede Synspunkter med dem, der ere Særkjendet for Falsk i denne Forstand, gjøre sig gjældende med Hensyn til Mened (falsk Ed), hvis Strafbarhed heller ikke beroer paa det Formaal, Meneden skal tjene. Forsaavidt imidlertid Mened kun er strafbar, naar den aflægges for eller til Ret eller offentlig Myndighed, altsaa kun angaaer en Svig, der anvendes for at skuffe en saadan, er denne Forbrydelses systematiske Plads dog ikke paa dette Sted, men i Læren om Forbrydelserne i det politiske Samfund. At Falskmøntneri i og for sig har Falskforbrydelsens Kjendemærker, er indlysende. Men den Bevisbærer, som der er Tale om ved denne Forbrydelse, er tillige Formueomsætningens Bærer, og heri ligger en anden, endnu væsentligere Krænkelse af Samfundet, der anviser denne Forbrydelse Plads i det næste Kapitel om Forbrydelser i Erhvervssamfundet. Paa tildels beslægtet Maade forholder det sig med Falsk med Hensyn til Maal og Vægt.[4])

---

[4]) Hvad dansk Ret angaaer, findes Falsk allerede i Chr. V.'s Lov opført som selvstændig Forbrydelse, s. L.'s 6. 18; men foruden Falsk med Hensyn til Grænsestene, Dokumenter og Mønt medtager den Vareforfalskning og en Art af saakaldet personelt Falsk. Dette Omfang gjorde dens Standpunkt uklart og bidrog til Udviklingen af den ældre Opfattelse af Falskforbrydelsen hos os, hvis Konsekvens for den systematiske Fremstilling *Bornemann* fulgte ved at indtage Falsk i Læren om Bedrageri. Fdg. 11. April 1840 betegner heller ikke i denne Henseende noget Fremskridt. Vel nævner Fdg.'s § 78 Falsk ved Siden af Bedrageri og kalder dem Forbrydelser af forskjellig Slags; men Rækken af Straffebestemmelser fra § 41 til § 76, i hvilken Falsk i forskjellige Former

I den ydre Anordning har den nugjældende Straffelov sondret Falsk, der omhandles i det 27de Kapitel, fra Bedrageri, der omhandles i Kap. 26. Paavirkningen af den nyere Opfattelse fremtræder ogsaa meget kjendeligt i Motiv. til Stl.'s Udk. S. 311—12, hvor Sondringen begrundes paa „den Begrebsforskjel, der unægtelig er imellem Bedrageri og Falsk", og hvor det fremdeles fremhæves som det Ejendommelige for den sidst nævnte Forbrydelse, at den ikke er rettet mod en Enkelt, men mod en større, ubestemt Kreds af Personer, hvorfor den har et Slægtskab med de almenfarlige Forbrydelser. Men den Maade, hvorpaa denne Tanke nærmere udføres, er ikke den, som den nyere Doktrin gjør gjældende, og har derfor heller ikke ført til de Konsekvenser, denne maa føre til. Idet den gamle Tanke optages, at Særkjendet for Falsk er, at „de objektive Forhold forvanskes", ses det Samfundsfarlige i, at Flere (ubestemte) ere udsatte for at bedrages. Denne Betragtningsmaade fører bl. A. til, at Varefalsk kommer med, medens det overses, at Dokumentfalsk ikke kræver bedragerisk Hensigt, og at det heller ingenlunde altid er Tilfældet med Dokumentfalsk, at ubestemt Mange ere udsatte for at skuffes. Den af Motiverne fremhævede Betragtning er rigtig med Hensyn til Falskmøntneri, ved Falsk i Vægt og Maal, og kan ogsaa under visse Forudsætninger udstrækkes til Varefalsk, nemlig forsaavidt der tænkes paa Handelsvarer. Der er i disse Tilfælde en anden Samfundskrænkelse end den ulovlige Berigelse,

---

har Plads, sammenfatter den dog under Begrebet Bedrageri, og det Synspunkt, at Falsk er et Species af Bedrageri, viser sig overhovedet paa flere Maader — særlig ogsaa med Hensyn til Omfanget af det, der henføres derunder, — at være det egentlig ledende.

nemlig af den almindelige Omsætnings Interesser. Det er en særlig Gruppe indenfor Forbrydelserne mod Erhvervssamfundet, jfr. næste Kapitel. Det er Krænkelser af Samfundsomsætningens Interesser, der er det Væsentlige. Men dette er ikke det rette Synspunkt for Dokumentfalsk. Den systematiske Fremstilling maa adskille denne og de nærmest med den beslægtede Tilfælde af Falsk fra hine og give dem forskjellig Plads, fordi det er forskjellige Samfundsinteresser, der ved dem trues. Idet Motiverne saaledes ikke have havt Blik for Kjærnen i Forbrydelsen Dokumentfalsk, er Straffelovens Kap. 27 kommet til at stille sammen under Et heterogene Forbrydelser, og de rette Konsekvenser med Hensyn til Dokumentfalsk ere paa mange Punkter ikke blevne dragne, fordi Synspunktet har været skjævt. Idet af de fremstillede Grunde her Falskmøntneri, Falsk med Hensyn til Maal og Vægt og Vareforfalskning forbigaaes, blive at omtale paa dette Sted Dokumentfalsk og et enkelt andet Tilfælde i Kap. 27, paa hvilket det samme rationelle Synspunkt passer. Men tillige maa medtages de enten i andre Kapitler af Straffeloven eller i særlige Lovbud omtalte Tilfælde, hvor den samme Grundbetragtning maatte finde Anvendelse.

§ 57.

Dokumentfalsk.

I Henhold til det i forrige Paragraf Bemærkede vilde det rationelle Begreb om Dokumentfalsk kunne gives som Misbrug med Dokumenter til Krænkelse af Handlefriheden. Det objektive Retsbrud maatte omfatte enhver saadan Misbrug, og ingen yderligere retstridig Hensigt kunde kræves. Det vide Omraade

faaer sin nødvendige Begrænsning ved den Bestemmelse af Begrebet Dokument, som det tilgrundliggende Synspunkt kræver. I den danske Ret maa vel denne sidste Begrænsning fastholdes. Men desuden indskrænker den under Paavirkning af den ældre Opfattelse Begrebet til visse bestemte Arter af Misbrug, og det er endvidere omtvistet, om ikke ogsaa yderligere subjektive Forandringer maa stilles. Den nærmere Undersøgelse af Begrebet har først at beskæftige sig med dets objektive Side, derunder dels, hvad der skal forstaaes ved og kræves til et Dokument, dels, hvilke Misbrug den positive Ret medtager under Begrebet, dernæst med Forbrydelsens subjektive Side.

1. Nogen Definition af, hvad der skal forstaaes ved Dokument i den Cyklus af Paragrafer, der angaaer Dokumentfalsk (§§ 268—276), giver Straffeloven ikke. Er der end med Hensyn til de Dokumenter, der gaa ind under §§ 268 og 269, givet nærmere Begrebsmærker, mangler en positiv Angivelse af saadanne i § 270. Thi det er kun en negativ Bestemmelse, der ligger i Ordene *„Dokumenter, der ifølge deres Beskaffenhed ere af mindre Betydenhed end de i §§ 268 og 269 nævnte“*, og der kan i det Højeste siges i disse Ord at ligge en almindelig Antydning af, at Dokumentet maa være af en vis *„Betydenhed“* for at komme ind under Paragrafen. Aldeles uden Antydning om Begrebsmærker ere de efterfølgende Paragrafer, hvorimod der kan udledes noget til Begrebsbestemmelsen af den Maade, hvorpaa Misbrugen beskrives. Men Lovens positive Bidrag ere dog meget ufuldstændige. De berøre ikke det Centrale. Med Hensyn til dette maa Undersøgelsen søge andre Veje end Lovens udtrykkelige Udtalelser.

Udtrykket Dokument kan bruges om enhver Gjenstand, hvis sanselige Beskuelse kan bidrage til at frembringe Bevis. Som egentligt Bevismiddel omfatter Ordet alle sanselige Gjenstande, der umiddelbart og direkte oplyse noget med Hensyn til Bevistemaet. I snævrere Forstand bruges det om et Skrift, der har denne Betydning og modsættes de ikke-skriftlige Dokumenter.[1]) At Straffeloven har denne snævrere Betydning for Øje, ses af vedkommende Bestemmelsers Beskrivelse af de Handlinger, hvorved Dokumentfalsk begaaes.[2]) Herved mærkes imidlertid, at under Skrift indbefattes i og for sig[3]) alle Arter af Skrifttegn, uden Hensyn til, om de tilvejebringes paa mekanisk Maade (f. Ex. ved Pressen) eller umiddelbart ved Haanden, og uden Hensyn til, om Underlaget, hvorpaa Tegnene ere anbragte, er Papir, Træ, Sten, Metal eller andet. Men hvad enten Udtrykket tages i den videre Betydning eller i den snævrere om Skrift, er det dog endnu i begge Tilfælde ubrugbart for Strafferetten uden nærmere Bestemmelser. Thi enhver tænkelig Ting kan tjene til Bevismiddel for visse Kjendsgjerninger (f. Ex. for sin Tilblivelse og dennes Betingelser), og saaledes ogsaa ethvert tænkeligt Skrift. Men den Retsgrund, hvorpaa der bygges ved Forbrydelsen Dokumentfalsk, kræver en Begrænsning. Uden en saadan bliver Dannelsen af den særegne Forbrydelse Dokumentfalsk urimelig, jfr. ogsaa den ovfr. omtalte Antydning i Stl.'s § 270. En Begrænsning kunde kun undværes, hvis det forholdt sig med Forbrydelsen Dokumentfalsk, som med Mened, at den bestod i Misbrug med

---

[1]) Jfr. *Nellemann* ord. Civilpr. 4. Udg. S. 639—40.
[2]) Jfr. *Lassen* U. f. R. 1879 S. 95.
[3]) Se *Nellemann* a. St.

Dokumenter, der produceres for Retten eller offentlig Myndighed. Den derved fremkomne Begrænsning af Forbrydelsen vilde gjøre det overflødigt og urigtigt at søge efter en Begrænsning af Dokumentbegrebet. Det vilde tværtimod da være naturligt at tage Ordet i samme Udstrækning, i hvilken det bruges i Processen, hvor visse forud givne Egenskaber ved Dokumentet kun fremhæves som sædvanlig forekommende, men ikke som begrebsmæssig nødvendige. Men paa denne Maade forholder det sig ikke med Dokumentfalsk. Det er allerede bemærket i forrige Paragraf, at denne Forbrydelse netop ikke, som Mened, kræver en Misbrug lige overfor offentlige Myndigheder, at Synspunktet derfor ikke er det samme, som ved Mened, men at Forbrydelsens Ejendommelighed ligger i, at den maa betragtes som Krænkelse af den sociale Handlefrihed. Men naar det saaledes er nok til Forbrydelsen, at Dokumentmisbrugen finder Sted lige overfor enhver som helst Privat, maa den af Synspunktet krævede Begrænsning ligge i Egenskaber ved Dokumentet selv, som findes ved det, førend Misbrugen finder Sted. Hvilke disse nødvendige, forud givne Egenskaber ere, maa udledes af det Synspunkt, der giver Dokumentfalsk sin Existensberettigelse som en særegen Forbrydelse i den Skikkelse, som den har, ogsaa efter den positive Lovgivning.

I Kraft af dette maa nu for det Første kræves, at Skriftet har en forud given, paa objektiv Maade fremtrædende Bestemmelse, at tjene som Bevisbærer lige overfor andre Personer, d. v. s. enten er en Henvendelse til eller er beregnet paa at produceres, selv om kun eventuelt, for nogen saadan. Dagbogsoptegnelser, Notitsbøger og lignende Skrifter, der ere Optegnelser for den Skrivende selv, ere

derfor ikke Dokumenter og blive det ikke, om endog Forfatteren tænker sig Muligheden af deres Meddelelse til Andre, ja selv, om dette endog er hans Hensigt. Thi dette er en subjektiv tilfældig Bestemmelse, som er irrelevant. Et literært eller videnskabeligt Manuskript bliver ikke til Dokument paa Grund af en saadan subjektiv Bestemmelse. Dernæst maa den Udtalelse, som Skriftet saaledes efter sin objektive Bestemmelse bringer anden Mand, efter sin almindelige Beskaffenhed ɔ: ifølge det sociale Samkvems regelmæssige Medfør være egnet til at virke som Bestemmelsesmiddel til en Villiesakt af retlig Betydning. Hvad der er irrelevant i denne Henseende, enten fordi det slet ikke kan være Bestemmelsesgrund, eller ikke til en Villiesakt af retlig Interesse, er ikke et Dokument. Derfor ere Breve ikke uden videre eller som saadanne Dokumenter, og blive det ikke, selv om de af tilfældige eller individuelle Grunde alligevel i et konkret Forhold faa den nævnte Betydning. De angivne Egenskaber ved et Skrift, der gjøre det til et Dokument i strafferetlig Forstand, ville i Regelen være tilstede strax ved dets Tilblivelse. Utænkeligt er det imidlertid ikke, at de kunne komme til senere. Saaledes maa Produktionen for Retten i en Retssag af et Skrift, som Bevismiddel om Bevisgjenstanden, uden Hensyn til dets tidligere Egenskaber, fra dette Øjeblik give det den objektive Karakter af et Dokument, ved hvilket der fra dette Tidspunkt kan begaaes Dokumentfalsk.[4])

Af de i Straffeloven omtalte Dokumenter er det klart, at de i §§ 268 og 269 nævnte have de Egenskaber, som ovfr. ere krævede. I § 268 op-

---

[4]) Jfr. ved det Foregaaende *Lassen* a. St. S. 100 o. ff., hvor dog den sidst omtalte Mulighed synes overset.

regnes „*Testament, Kontrakt, Gjældsbrev, Transport, Anvisning, Kaution, Fuldmagt, Kvittering eller noget andet privat Dokument, som sigter til at stifte Rettigheder eller hæve Forpligtelser.*" Der er her Tale om Skrifter, hvis objektive Bestemmelse er at give Oplysning om Existensen af Retsforhold eller om Kjendsgjerninger, hvorpaa denne Existens beroer, og som i Tilfælde af en Retstvist ere bestemte og egnede til at yde processuelt Bevis herfor.[5]) Som eventuelle processuelle Bevisbærere ere de selvfølgelig og i endnu større Udstrækning Bærere af et Bevis, hvorpaa der i det retlige Samliv bygges, og hvorefter Handlinger af retlig Betydning indrettes. Hvad der gjælder om disse Skrifter, finder i forhøjet Grad Anvendelse med Hensyn til de i § 269 omtalte. I Modsætning til disse Dokumenter omhandler § 270 saadanne, hvis Dokumentegenskab ikke involverer den eventuelle Bestemmelse at være Bevismidler i en Retstvist. De ere derfor af „*mindre Betydenhed.*" Der er imidlertid ingen Grund til at statuere, at Paragrafen udstrækker Kredsen udover den ovfr. angivne. Udtrykkelig nævnes Andragender, Vidnesbyrd og Pas. Disse Skrifter ere for det Første, som saadanne, enten Henvendelser til Andenmand (Andragender, Pas) eller udstedes for at kunne produceres for Andenmand (Vidnesbyrd, saasom Skudsmaal). De ere dernæst ifølge det sociale Samkvems regelmæssige Medfør egnede til at virke som Bestemmelsesmiddel til retlige Villiesakter. Vistnok kunne Udtrykkene „*Andragender*" og „*Vidnesbyrd*" have en videre Betydning og omfatte henholdsvis f. Ex. Begjæringer om retlig ligegyldige Ting og almindelige, blot paa Udvisning af

5) Jfr. Fdg, 11. April 1810 § 62 og Motiv. t. Stl.'s Udk. S. 334.

personlig Velvillie beregnede Anbefalingsbreve. Men en snævrere Betydning ligger ikke blot lige saa nær, men nærmere, idet Udtrykkene for den daglige Tale ere altfor højtidelige, naar der tænkes paa Skrifter af retligt ligegyldigt Indhold. De valgte Udtryk, Sammenstillingen med Pas, Antydningen om, at Skriftet dog maa have nogen Betydning, og endelig hele Synspunktet føre derfor til den rationelle Begrænsning baade ved de udtrykkelig nævnte Skrifter og ved, hvad der i Henhold til den almindelige Klausul videre henføres under Paragrafen. Paa den anden Side medfører den almindelige Klausul i Paragrafen, at der savnes Hjemmel til at indsnævre Kredsen mere, end de rationelle Synspunkter kræve.[6])

---

[6]) Jfr. herved Motiv. t. Stl.'s Udk. S. 336—37. At Retsanvendelsen drager en Grænse for Dokumentbegrebet og herved følger de oven angivne Synspunkter, fremgaaer ved at sammenholde den Række Domme, der have anvendt eller forudsat Anvendeligheden af § 270 med andre, der paa Grund af Karakteren af det Skrifts Indhold, om hvilket der var Tale, have udelukket det fra denne Paragraf, og derved fra Dokumentfalsk. Se paa den ene Side Domme i U. f. R. **1867** S. 48 (anbefalende Attest af Mester til Svend), 499 (Amtsexpedition ang. Alimentationsbidrag), 1003, jfr. H. R. T. 1867 S. 346 (Lægerecept), **1868** S. 46 (Skudsmaalsbog), 475, jfr. H. R. T. 1868 S. 44 (Kassationspaategning paa Stempelmærke), jfr. dog **1885** S. 1005 og H. R. T. 1885 S. 246 (Anal. af § 278 anvendt for forskjellige Misligheder ved Stempelmærker), **1868** S. 648, jfr. H. R. T. 1868 S. 171 (Lærebrev og Professionsanbefalinger), **1869** S. 407 og 671, jfr. H. R. T. 1869 S. 303 (Brev om en Persons Død, af Betydning med Hensyn til Alimentationsspørgsmaal), **1871** S. 887 (Bevidnelse om Kopis Overensstemmelse med Examensbevis), **1872** S. 762, jfr. H. R. T. 1872 S. 200 (Vitterlighedsvidner paa et Gjældsbrev), 764, jfr. H. R. T. 1872 S. 201 (Opfordring til Øvrigheden om at indrykke offentlige Bekjendtgjørelser i et Blad), **1873**

Medens visse Fordringer med Hensyn til Indholdet maa stilles, for at et Skrift kan gjælde for

---

S. 221, jfr. H. R. T. 1872 S. 507 (Anbefaling til Almissesøgende), se ogsaa U. f. R. **1883** S. 564, jfr. H. R. T. 1882 S. 795 (H. R. anvendte af en anden Grund ikke Falskstraf), **1874** S. 172, jfr. H. R. T. 1873 S. 484 (Underskrift i Auktionsprotokol til Bekræftelse af Tilførselens Rigtighed), **1875** S. 1095, jfr. H. R. T. 1875 S. 258 (Mønstringsbestyrers Paategning i Søfartsbog), **1876** S. 810, jfr. H. R. T. 1875 S. 507 (Forloverattest) **1877** S. 915, jfr. H. R. T. 1877 S. 295 (Politirapporter), 1187, jfr. H. R. T. 1877 S. 322 (Attest om Faders Samtykke til Ægteskab), **1878** S. 1140 (Vidneindkaldelse), **1879** S. 264, jfr. H. R. T. 1878 S. 705 (Præstebevis, Opholdsbog), 497, jfr. H. R. T. 1878 S. 867 (anbefalende Vidnesbyrd for Tjenesteforhold), 532, jfr. H. R. T. 1878 S. 937 (Kommuneattest om Fattigunderstøttelse), 1011, jfr. H. R. T. 1879 S. 286 (Præsteattest), **1880** S. 156 (Anmodning til Postkontor om at tilbageholde Breve til Underskriveren), 1100 (anbefalende Tyendeattest), 1104 (Brev om en Debitors Identitet), **1881** S. 70, jfr. H. R. T. 1880 S. 297 (Telegram om Penges Afsendelse), 682, jfr. H. R. T. 1881 S. 80 (Skudsmaalsbog), 794, jfr. H. R. T. 1881 S. 98 (Leveattest med Hensyn til Alimentationsspørgsmaal), 360 og 860, jfr. H. R. T. 1881 S. 232 (Avertissement), 872, jfr. H. R. T. 1881 S. 258 (Brandsynsvidners Underskrift i Brandbogen), 967 (Kommuneattest om Fattigunderstøttelse), **1882** S. 7 (Anbefaling), 166, jfr. H. R. T. 1881 S. 571 (Opfordring til Fæstemand om at sende Piger), 1146 (Kassation af Stempelmærke), 1153 (Anmodning til Principal om Løns Udbetaling), **1884** S. 53, 54 (Bønskrift om Understøttelse til en ulykkelig Familie, til at benytte ved Betleri, underskrevet med fingerede Navne paa en Haandværksmester og en Kaptajn), 150, jfr. H. R. T. 1883 S. 623 (Skrivelse fra et Fattigudvalg angaaende Eftergivelse af Fattighjælp i Anledning af tilsigtet Ægteskab), 1115, jfr. H. R. T. 1884 S. 256 (Opholdsbog), **1885** S. 676, jfr. H. R. T. 1885 S. 132 (Opholdsbog), 1069 (Vielsesattest), **1886** S. 928, jfr. H. R. T. 1886 S. 183 (Rejsebog fra Foreningen til rejsende Haandværkeres Understøttelse), **1887** S. 377 (Skudsmaalsbog),

Dokument, spørges der endnu, om der gjælder visse Fordringer med Hensyn til Formen, hvis Ikke-

S. 899, jfr. H. R. T. 1887 S. 142 (Vitterlighedsvidner paa Gjældsbrev), 1019 (Bekgj. af en Voldgiftskjendelse), 1885 S. 423, jfr. H. R. T. 1884 S. 638 (privat Forlig), 1888 S. 6, jfr. H. R. T. 1887 S. 306 (Examensbevis), 263 og 421, jfr. H. R. T. 1887 S. 694 (Brev til fhv. Husbond om Udlevering af Afsenders Tøj), 1887 S. 1123 og 1888 S. 423, jfr. H. R. T. 1887 S. 709 (Begjæring om Udslettelse af Forsikring), 1888 S. 501 (Begjæring til Sognefoged om Afgangspaategning paa Skudsmaalsbog), 1889 S. 77, jfr. H. R. T. 1888 S. 458 (Udslettelsesbegjæring fra Forsikring), 520 (Opholdsbog), 1112, jfr. H. R. T. 1889 S. 372 (Privatattest til Tjenestesøgning), 1156 (Forloverattest, Opholdsattest), 1892 S. 83, jfr. H. R. T. 1891 S. 415 (Vandrebog)' 803, jfr. H. R. T. 1892 S. 181 (Anbefalinger paa Bønskrift), 1893 S. 76, jfr. H. R. T. 1892 S. 608 (Vandelsattest til Skilsmisse), 800, jfr. H. R. T. 1893 S. 257 (den Del af Breve, der efter deres Indhold kunde betragtes som Dokument: Tilbud om Levering, Akcept, Kvitteringer, Tilbud om Agentering), — og i Modsætning hertil paa den anden Side Domme i U. f. R. 1869 S. 68 (om en rent privat Indkaldelse til et Slags Aastedsmøde hedder det, at der efter dets Indhold ikke kunde blive at tillægge det nogen videre Betydning), 1873 S. 916 (et Brev til Øvrigheden med Forespørgsel i egen Interesse om et vist Forholds Lovlighed er „ikke af den Betydenhed, at det kan betegnes som et Dokument"), 1875 S. 177 (en Liste over Understøttelsesbidrag, der førtes, for at de Bidragydendes Navne bedre kunde erindres, kan efter denne sin Beskaffenhed ikke anses for eller stilles i Klasse med noget af de i Straffeloven omhandlede Dokumenter, paa hvilke Bestemmelserne om Falsk kunne finde Anvendelse), 184 (et Papir, hvor, under nogle benævnte Talstørrelser, et Navn er skrevet, kan ikke betegnes som et Dokument som Følge af, at dets Indhold ikke angiver nogen Forpligtelse eller i det Hele paa nogen Maade viser, at det derpaa staaende Navn er en Underskrift), 1878 S. 911, jfr. H. R. T. 1878 S. 155 (e- Fragtbrev kan efter sin Natur for Afsenderens Vedt kommende nærmest kun opfattes som en Slags Følge-

Opfyldelse altsaa udelukker Skriftet fra at være Dokument, skjønt Indholdet fyldestgjør Fordringerne.

---

seddel til Lettelse af Ordenen ved Befordringen og som en Meddelelse til Underretning for Modtageren; den Omstændighed, at det sjællandske Jernbaneselskabs Blanketter til Fragtbreve ere saaledes indrettede, at Afsenderens Navn deri skal anbringes paa en Plads, hvorved det fremtræder som et Slags Underskrift, kan ikke medføre, at det skifter Natur og, uden at enten dets Form iøvrigt eller dets Indhold lader formode noget Saadant, for ham bliver til et Dokument, hvorved han med sit Navns Underskrift paatager sig overfor Jernbaneselskabet at indestaa for Rigtigheden af de i samme indeholdte Angivelser), jfr. **1886** S. 1163 (den Del af Fragtbrevet, som underskrives af Afsenderen, er ikke Dokument), **1881** S. 967 (Forandringer i et Brev, der indeholdt en Meddelelse om en Attests Tilsendelse, ikke ansete at kunne paaføre Strafansvar). Ved D. i U. f. R. **1872** S. 591, jfr. H. R. T. 1872 S. 133 fandt H. R., at Tiltalte ved Forfærdigelsen af et Bønskrift med urigtigt Navn (angivet at være Foreviserens eget) til „den ædle Godgjørenhed", ikke kunde antages at have gjort sig skyldig i Falsk, medens O. R. havde dømt efter § 270; for et lignende Bønskrift med opdigtet Navn har Krim. R. dog senere dømt efter § 275, jfr. § 270, se D. i U. f. R. **1875** S. 833. I Dom i U. f. R. **1884** S. 54 har Kr. R. fastholdt dette med Hensyn til et Bønskrift, angivet underskrevet af Trediemænd, men udelukket Falsk ved almindelige „Tiggerbreve". L. O. samt H. og St. R. har derimod i U. f. R. **1889** S. 963 udelukket et „Bønskrift", falsk underskrevet af „samtlige Lærerinder i Sølvgadens Skole" fra Falsk, Kr. og P. R. ligeledes i U. f. R. **1889** S. 1162 med Hensyn til et Bønskrift, underskrevet af den foregivne Almissesøgende. I U. f. R. **1892** S. 803, jfr. H. R. T. 1892 S. 181, er Forfalskning af et af en Trediemand udstedt Bønskrift forudsat af Vib. O. R. at ville henhøre under Falsk (Frifindelse af anden Grund). Se endvidere U. f. R. **1889** S. 790 og 1152, jfr. H. R. T. 1889 S. 473 (Breve om et Kjærlighedsforhold), **1893** S. 800, jfr. H. R. T. 1893 S. 257 (en Del Breve kunde ikke betragtes som Dokumenter efter deres Indhold).

Som Udgangspunkt ved Besvarelsen af de forskjellige, her opstaaende Spørgsmaal maa det fastholdes, at det rationelle Synspunkt ikke kan føre til slige formelle Betingelser, som ikke ere nødvendig givne med Fordringerne til Indholdet, men at Hjemmelen, naar den skal antages, maa søges i noget Positivt, være sig Loven eller, hvad der hyppigere vil blive Tale om, en konventionel Opfattelse, der kan stille Krav, som en Deduktion *a priori* ikke kan føre til.

Først kan rejses det Spørgsmaal, om det er et formelt Rekvisit til et Dokument i denne straffe-retlige Anvendelse, at det skal være forsynet med Underskrift af Udstederen. Stl.'s § 268—70, jfr. 273 og 275, bruge Udtryk, hvori saadan Underskrift er forudsat, og, forsaavidt denne Forudsætning er bindende, maa den ganske vist ogsaa underforstaaes ved § 272 og ved det Delikt, som rammes af § 274. Der er imidlertid ingen Grund til at antage, at Loven ved hin Forudsætning har villet sanktionere Andet eller Mere, end hvad den konventionelle Opfattelse godkjender. I og for sig kan den ovfr. omtalte rationelle Fordring, at Skriftet maa være en Henvendelse til Andenmand eller have den af

---

At det iøvrigt i Henhold til det Udviklede maa bero paa Indholdet, om et Brev eller et Telegram — bortset med Hensyn til det sidste fra andre Tvivlsmaal — er et Dokument, er klart. De foregaaende Domme indeholde Exempler baade paa bekræftende og benægtende Besvarelse ifølge Indholdet, jfr. ogsaa D. i U. f. R. 1876 S. 1131 (Falskstraf ej anvendt for et med anden Mands Navn afsendt Telegram, hvori en Person anmodedes om at indfinde sig et opgivet Sted for at modtage en vigtig Meddelelse. Som Grund anføres, at Vedkommende ikke kunde antages at have forbundet svigagtig Hensigt dermed. Den rette Grund til Frifindelse synes at være, at et Skrift af saadant Indhold ej kan betragtes som et Dokument).

de objektive Forhold fremgaaende Bestemmelse, at skulle produceres for nogen saadan, være opfyldt, om end Udstederens Navn ikke findes under Skriftet, men paa anden Plads i det, f. Ex. over Udtalelsen, eller slet ikke findes i Skriftet, naar de ydre Omstændigheder paa anden Maade udpege ham. Men en konventionel Opfattelse lægger ganske vist i stor Udstrækning Vægt paa, at Navnet findes og findes underskrevet. Den betragter dette som den Form, hvorved en Person gjør Skriftet til sin Henvendelse til Andenmand eller stadfæster det som sin Meddelelse til Brug ligeoverfor denne. I den Udstrækning, hvori denne konventionelle Opfattelse finder Anvendelse, maa ogsaa Fordringen om Underskrift fastholdes.[7]) Men ligesom den kon-

---

[7]) Jfr. *Lassen* a. St. S. 96 o. ff.. Se blandt de ovfr. citerede Domme DD. i U. f. R. **1875** S. 184 (en Kvittering, paa hvilken Navnet stod over Udtalelsen om, at en vis Sum er modtaget, er ikke et [underskrevet] Dokument), **1878** S. 911, jfr. H. R. T. 1878 S. 155, jfr. ogsaa Domme i U. f. R. **1867** S. 1098 og **1871** S. 362 og S. 400, jfr. H. R. T. 1871 S. 46 (Straf for Dokumentfalsk ikke anvendt paa falsk Rekvisitionsseddel uden Underskrift) og **1872** S. 712 (Falskstraf ikke anvendt paa en forfærdiget Øvrighedstilladelse til Akrobatforestilling uden Underskrift). Se endvidere U. f. R. **1883** S. 564, jfr. H. R. T. 1882 S. 795 (et falsk, ikke underskrevet, men Navnene kun i Kontexten nævnende „Uddrag" af en anbefalende Bevidnelse blev af H. R. ikke straffet som Falsk), S. 807 jfr. H. R. T. 1883 S. 143 (Kvittering uden Underskrift og ikke foreviist ikke straffet som Falsk), **1885** S. 1005, jfr. H. R. T. 1885 S. 246 (Tallet i Stempelmærke forandret og Byfogedkontorets Kassationsmærke paatrykt, — ikke Falsk, men Anal. af § 278), **1887** S. 969, jfr. H. R. T. 1887 S. 265 (vest. Sag. H. R. — i Modsætning til O. R. — straffede ikke efter Fdg. 11. April 1840 § 62 [som Falsk] i et Tilfælde, hvor en Rekvisitionsseddel ikke var underskrevet, men Navnet nævnt i Kontexten),

ventionelle Opfattelse kunde tænkes at være en anden, saaledes er det vist, at den ikke blot kan undergaa, men ogsaa i ikke faa i Livets Samkvem forekommende Tilfælde er undergaaet Forandring. Det vilde være en urimelig Formalisme og en forkastelig Bogstavfortolkning, om et Skrift, som den konventionelle Opfattelse erkjender for et Dokument, trods manglende Underskrift, skulde være udelukket fra de af Straffeloven beskyttede Skrifter.[8])

1890 S. 1056 og **1891** S. 656, jfr. H. R. T. 1891 S. 65 (Talangivelser, paaførte Returbillet om Gyldighedstiden ved Stempel uden Farve og Underskrift, forvanskede; O. R. straffede for Falsk, H. R. ikke), **1892** S. 661 (§ 268, jfr. § 271 anvendt ved et ikke underskrevet Gjældsbrev, men med falske Kautionsunderskrifter), se ogsaa U. f. R. **1885** S. 1051 (kasserede Assistentshussedler, udfærdigede paa sædvanlig Maade, altsaa ogsaa med Navnene af vedk. Embedsmænd).

[8]) At dette skulde være Retsanvendelsens Mening, kan ikke sluttes af de i forrige Note nævnte Domme, der, med Undtagelse af Dommen af 1890, angaa Tilfælde, hvor den almindelige Opfattelse kræver Underskrift. Som Dokumenter, hvor Spørgsmaalet har været fremme, kunne nævnes Kontrabøger, hvis Væsen er at indeholde en Række ikke underskrevne Regninger og Kvitteringer. Ved D. i U. f. R. **1873** S. 206, jfr. H. R. T. 1872 S. 470, har H. R. med Rette, men i Modsætning til O. R., straffet for Forfalskning („i Henhold til", altsaa rimeligvis ved analogisk Anvendelse af § 274, jfr. § 270) af en Kontrabog, i hvilken Kjøbmandens Navn aldeles ikke indeholdtes, hverken som Underskrift eller paa anden Maade. Men efter den Tid har O. R. i D. U. f. R **1875** S. 899 endnu hævdet den modsatte Mening. Se fremdeles med Hensyn til Sparekassebøger, der ogsaa ere en Art Kontrabøger, Domme i U. f. R. **1874** S. 184, jfr. H. R. T. 1873 S. 515, hvor Falskstraf blev anvendt, skjønt intet Navn blev underskrevet, S. 852 (samme Resultat „i Henhold til", skjønt Navns Underskrift efter vedkommende Pengeinstituts Forretningsorden altid meddeltes ved Indsættelse af Penge. Dommen

I Forbindelse med Spørgsmaalet om Underskrift kan der spørges, om der ved et Skrift, der fremtræder som udstedt af en Skriveukyndig, skal fordres, at D. L. 5. 1. 7 er iagttaget, for at Reglerne

---

er rigtig; thi kræver den konventionelle Opfattelse ikke ved slige Dokumenter Underskrift, kan det ingen Forandring gjøre, at Institutet alligevel bruger den. Se ogsaa U. f. R. **1893** S. 1275 (§ 274, jfr. § 268, anvendt ved en ikke underskreven Paategning i Sparekassebog, medens de ægte Paategninger vare underskrevne af Sparekassens Funktionærer). Det kan i denne Forbindelse mærkes, at Spørgsmaalet, om der kan begaaes Dokumentfalsk med Hensyn til Handelsbøger, ikke kan besvares benægtende af den Grund, at Indførslerne i disse ikke underskrives. Hovedspørgsmaalet er her, om Handelsbøger ere at betragte anderledes, end som Optegnelser for deres Fører selv, — i dette Fald ere de ikke saadanne Dokumenter, med Hensyn til hvilke Forfalskning kan begaaes, førend i alt Fald de produceres for Retten, — eller om de bør betragtes som førte *coram publico* og altsaa som Henvendelser til eller som Meddelelser bestemte til at produceres for Andre, i hvilket Fald de fra første Færd kunne være Gjenstand for Forfalskning. Selv om den Omstændighed, at Handelsbøger have en ved Lovgivningen hjemlet Beviskraft til Fordel for Føreren, ikke kan antages i Almindelighed at hjemle den sidste Opfattelse, taler dog meget for den med Hensyn til saadanne Handelsbøger, som Vedkommende er pligtig at føre. Hvad der end antages i denne Henseende, følger det dog deraf, at Dokumentfalsk i vor Ret forudsætter et uægte Dokument, at Budene om denne Forbrydelse ikke, med mindre noget Andet kommer til, kunne blive anvendelige paa Forvanskninger, foretagne af Handelsbogens Fører selv. Paa dette praktiske Tilfælde, som ved Spørgsmaalet i Regelen haves for Øje, kan kun Straffebudet i § 262 finde Anvendelse, jfr. ndfr. under Nr. 2. — Mærk endvidere D. i U. f. R. **1886** S. 1235 (Kr. og P. R.), der i Modsætning til den ovfr. anførte D. i U. f. R. **1875** S. 184 straffede for Falsk i et Tilfælde, hvor Navnet var skrevet over en Kvittering.

om Dokumentfalsk kunne blive anvendelige.[9]) Budet i D. L. 5. 1. 7 er imidlertid ikke afgjørende i dette strafferetlige Forhold. *Bornemanns* Grund, at der er en speciel Opfordring til ikke at skjænke Skriftet Tiltro, naar det ikke fyldestgjør 5. 1. 7, er heller ikke afgjørende, hvis det virkelige Samliv ikke lægger Vægt herpaa, og at den gjør dette, tør næppe paastaaes.[10])

Der kan dernæst spørges, om der kan stilles nogen særegen Fordring med Hensyn til Maaden, hvorved, eller Materialet, hvorpaa Skriftet frembringes. At der ikke af Begrebet selv kan udledes nogen saadan Fordring, er ovfr. bemærket. Men heller ikke Loven eller nogen bindende konventionel Opfattelse fører hertil. Hvad der nærmest skulde være Tale om, skulde være det, at Skriftet, for at gjælde som Dokument, skulde være frembragt umiddelbart med den Paagjældendes Haand, saaledes at enhver Tilvejebringelse enten ved Hjælp af mekaniske Midler — saasom Skrivekugle, Kopiermaskine, Stempel, Hektografering, Bogtrykkerpresse eller deslige — eller ved anden Mand skulde være udelukket. Forsaavidt noget Saadant maatte antages, vilde det være et videre Spørgsmaal, om

---

[9]) Dette fordres af *Bornemann* a. St. S. 75, jfr. ogsaa *Lassen* a. St. S. 108, jfr. D. i H. R. T. 1866 S. 212, der i et Tilfælde, hvor hin Forudsætning manglede, straffede arbitrært efter Analogien af vedkommende Bestemmelser i Fdg. 11. April 1840, dog at en fuldstændig, ikke blot partiel Analogi antoges.

[10]) Det er derfor formentlig rigtigt, naar den af *Lassen* a. St. nævnte Dom af Kr. og Pol. R. (23. Juli 1867) anvendte § 268, jfr. § 271, paa en falsk Underskrift, der lød paa et Navn m. p. P., se ogsaa U. f. R. 1884 S. 46 samt med Hensyn til Testamenter Motiv. t. Stl.'s Udk. S. 335.

dog ikke Fordringen med Hensyn til de Dokumenter, der forudsætte Underskrift, maatte indskrænkes til denne, saa at den ikke omfattede selve Indholdet, eller om det omvendt ikke var nok, at nogen væsentlig Del af Indholdet var skrevet med Paagjældendes egen Haand. Den Betragtning, der skulde tale for en saadan Fordring, er den, at kun den umiddelbare Frembringelse ved egen Haand giver Skriftet et individuelt Præg, og herpaa kan der være lagt Vægt, fordi det forhøjer Grunden til at stole paa, at det er, hvad det giver sig ud for at være.[11]) Hertil er imidlertid at bemærke, at der vel med Rimelighed kan lægges Vægt paa det individuelle Præg, naar der er Tale om Henvendelser fra og til Personer, der kjende hinandens Skrift, men da der ikke er Tale om at indskrænke Dokumentbegrebet efter dette Synspunkt, og der følgelig ikke kan være lagt Vægt paa det Kjendskab, der haves til Vedkommendes sædvanlige Haand, svinder hint Hensyn ind til Intet. Det individuelle Præg, der ikke knytter sig til en bestemt Persons Haandskrift, kan umulig forhøje Skriftets *fides*. Som bekjendt, fordres heller ikke i Processen til Anvendelsen af L.'s 5. 1. 6, at Navnet skal ligne Paagjældendes sædvanlige Underskrift, og det erkjendes, at den Ed, dette Bud hjemler, tillige kan gaa ud paa, at Vedkommende heller ikke har tilladt Andre paa sine Vegne at underskrive.[12]) Forøvrigt vilde hele denne Betragtning heller ikke føre til at opstille hin Fordring i Almindelighed. Thi der gives mekaniske Midler til Skriftfrembringelse, ved hvilke det individuelle Præg er fuldstændig bevaret. Forsaavidt det yderligere maatte anføres, at de me-

---

[11]) Jfr. *Lassen* a. St. S. 95.
[12]) Se *Nellemann* a. St. S. 661.

kaniske Midler i Regelen tillade en mekanisk Mangfoldiggjørelse af Skriftet, der betage det Karakteren af et individuelt Dokument, hvorpaa der formentlig maa lægges Vægt, saa fører dette ind paa et ganske nyt Spørgsmaal, som maa holdes adskilt fra det her foreliggende. Hvorvidt et Skrift, der fremtræder som et Exemplar af en Flerhed enslydende Skrifter, er et Dokument, er et Spørgsmaal for sig selv. Denne Egenskab behøver ikke at knytte sig til den middelbare Frembringelse — derom er f. Ex. ikke Tale ved Diktat eller Skrivekugles Anvendelse — og Muligheden af, at det i andre Tilfælde kan være saa, er i og for sig ikke nok til at rejse hint Spørgsmaal. Dertil maa kræves, at Skriftet paa objektivt kjendelig Maade forkynder sig som et blot Exemplar, ikke som et individuelt Skrift. Lovgivningen giver ingen Tilknytning for at stille den omspurgte Betingelse. Den første Konsekvens maatte blive, at der til Forfærdigelse af et falsk Dokument skulde kræves Efterligning af Haandskriften. Men dette kunde hverken før eller nu kræves. De enkelte Udtryk, der i den tidligere Lovgivning kunde lede Tanken herpaa, bleve med Rette ikke ansete for afgjørende, og end mindre er dette Tilfældet med det eneste Sted i den nugjældende Straffelov, der kunde antages at pege i denne Retning, nemlig § 272 (Ordet „*efterskriver*“).[13]) Ordet „*underskrive*“ kan ikke siges blot at passe paa det umiddelbart ved Haanden Skrevne, om end Tanken paa Grund af det Tilvante fortrinsvis fæster sig herved. I alt Fald er det kun en videre Fortolkning, naar derunder indbefattes enhver Tilvejebringelse af Navnet ved Skrifttegn under Doku-

---

[13]) Jfr. *Bornemann* a. St. S. 74, Motiv. t. Stl.'s Udk. S. 326—37.

mentet, paa hvilken Maade det saa sker. Endelig kan der heller ikke her paaberaabes nogen konventionel Opfattelse, saaledes som i visse Tilfælde med Hensyn til Nødvendigheden af Underskrift. Der kan være Tale om en sædvanlig Fremgangsmaade ved Skriftets Frembringelse. Men denne Sædvane kan umulig opfattes som bindende. Den er kun faktisk og lægger ikke den Hindring i Vejen, forat gjøre Brug af de Lettelser, mekaniske Opfindelser frembyde, som vilde ligge i, at der i det retlige Samliv frakjendtes de ved deres Hjælp frembragte Skrifter Karakter af Dokumenter.[14])

[14]) Hvad Retsanvendelsen angaaer, har den med Rette ikke været i Tvivl om, at jo Telegrammer maatte betragtes som Dokumenter. Den Omstændighed, at Udfærdigelsen sker ved Telegrafisten, er altsaa ikke anset som en Hindring. Om det Spørgsmaal, der opstaaer fra Telegrammets Forhold til den til Grund liggende Depeche, henvises til det Følgende. Se Domme i U. f. R. **1868** S. 845, jfr. H. R. T. 1868 S. 255, **1871** S. 1007, jfr. H. R. T. 1871 S. 420, **1876** S. 1131, **1881** S. 70, jfr. H. R. T. 1880 S. 297, **1894** S. 57, jfr. H. R. T. 1893 S. 633 (Telegram; § 268), se ogsaa med Hensyn til et Skrift, der angav sig som dikteret, D. i U. f. R. **1881** S. 514, jfr. H. R. T. 1880 S. 789 (H. R. straffede „i Henhold til" § 268, jfr. § 271). Med Hensyn til trykte Skrifter har vel H. R. i en Dom i U. f. R. **1880** S. 148. jfr. H. R. T. 1879 S. 515 ikke fundet Bestemmelserne om Dokumentfalsk anvendelige paa Udfyldning af en trykt Blanket til en Laaneseddel, hvorunder Pantelaanerens Navn trykt var anbragt, medens Kr. og Pol. R. havde anvendt Stl.'s § 273. Men ved D. i U. f. R. **1880** S. 493, jfr. H. R. T. 1879 S. 632 har H. R., overensstemmende med Kr. og Pol. R., anvendt Falskstraf paa Forfalskning af en Assistentshusseddel, hvorpaa Underskrifterne vare trykte med Stempel, jfr. ogsaa U. f. R. **1885** S. 1051 og **1890** S. 1123 og **1885** S. 1005, jfr. H. R. T. 1885 S. 246 (Byfogedkontorets Stempel paatrykt, — ikke Falsk, men Anal af § 278, 1. At dette Stempel ikke var et „Skrift", kan maaske antages), og ved D. i U. f. R. **1881** S. 73, jfr. H. R. T. 1880 S. 311, er Straf for Falsk anvendt paa Forfalskning af

I det Foregaaende er det flere Gange berørt, saaledes ved Omtalen af Telegrammer og trykte eller iøvrigt mekanisk frembragte Skrifter, at der endnu opstaaer særegne Spørgsmaal om Dokumentbegrebets Anvendelse, naar et Skrift fremtræder som et Exemplar af en Flerhed enslydende Skrifter, ikke som i den Forstand individuelt, at det er det eneste af det paagjældende Indhold. Hint Forhold kan forekomme enten paa den Maade, at de flere Exemplarer have lige Betydning (Duplikater), eller at de staa i Forhold til hinanden som Original og Gjenpart. Da der ved Prøvelsen frembyder sig forskjelligartede Betragtninger for hvert af disse Tilfælde, er det nødvendigt at holde dem ude fra hinanden.

Naar flere enslydende Skrifter alle maa betragtes som lige gode Originaler, saaledes som det ofte forekommer i Retslivet, saasom ved Vexler, Konnossementer, Lejekontrakter o. s. v., maa Bestemmelserne om Dokumentfalsk paa ganske lige Maade komme til Anvendelse ved hver især af dem. En Fordring om Dokumentets Individualitet kan ikke opstilles saaledes, at enten slet intet eller ogsaa

---

en Laaneseddel, hvorunder Pantelaanerens Navn og Bopæl vare trykte. Naar i D. i U. f. R. **1894** S. 1268 Falskstraf ikke anvendtes paa et lignende Tilfælde, har dette en anden Grund. Jfr. herved endvidere Vib. O. R.'s Dom i U. f. R. **1871** S. 161, der — dog under Dissens — anvendte Analogi af Falskbestemmelserne paa en trykt Lægeattest, hvorved imidlertid tillige Spørgsmaalet om Kopi i Forhold til Original forelaa, jfr. ndfr. Om en H. R. D. i U. f. R. **1878** S. 83, jfr. H. R. T. 1877 S. 452, der imod Vib. O. R. ikke fandt Falskstraf anvendelig paa Forvanskning af et Exemplar af Lotteriets trykte og med trykte Underskrifter forsynede Trækningslister, er at anse for Præjudikat ved dette Spørgsmaal, er ikke klart, idet her ogsaa foreligger det strax nedenfor omtalte Spørgsmaal om Forholdet, naar Skriftet er et Exemplar, ikke individuelt.

kun et af dem skulle nyde dette Værn. I og for sig kan dernæst heller ikke den Omstændighed, at disse lige gode Exemplarer fremtræde i større Mængde, f. Ex. ved mekanisk Mangfoldiggjørelse, gjøre nogen Forandring. En blot kvantitativ Forøgelse kan ikke gjøre nogen Væsensforskjel.[15])

Hvad dernæst angaaer Skrifter, der forholde sig til hinanden som Original og Gjenpart, maa det erindres, at den blotte Kjendsgjerning, at af to Skrifter det ene er afskrevet efter det andet og forkynder sig som Afskrift ikke i og for sig udelukker det fra at være et Originalskrift. Er Gjenparten meddelt af selve det originale Dokuments Udsteder, er denne Gjenpart i Virkeligheden et Originaldokument, om end mulig ikke af samme Betydning, som det Dokument, hvoraf det er Gjenpart.[16]) Men lige med, at Gjenparten er egenhændig skrevet af Udstederen, staaer efter det tid-

---

[15]) Derpaa, saa lidt som derpaa, at Skriftet er trykt, jfr. ovfr., kan derfor ikke det Resultat med Føje begrundes, hvortil H. R. mod Vib. O. R. kom i D. i U. f. R. 1878 S. 83, jfr. H. R. T. 1878 S. 452 med Hensyn til den der omtalte Trækningsliste. Det Særegne i Modsætning til hine Duplikater skulde ved denne Trækningsliste være det, at den henvender sig til en *incerta persona* og derved taber det Individualitetsmoment, som ligger i den bestemte Adressat. Det er imidlertid ikke let at forstaa, hvorpaa Kravet om en saadan Individualitet skal støttes, særlig naar det erindres, at en lignende Fordring da kan stilles til Skrifter, der indeholde Meddelelser til Benyttelse lige overfor Trediemand. Denne Trediemand er jo idelig en *persona incerta*, f. Ex. ved Vidnesbyrd eller Attester, uden at der af denne Grund kan være Tale om at holde dem udenfor § 270. Det skjønnes saaledes heller ikke, at dette Moment, saa lidt som de to andre ovfr. angivne, give det af H. R. i hint Tilfælde antagne Resultat Berettigelse.

[16]) Jfr. *Nellemann* ord. Civilproces 4. Udg. S. 682.

ligere Bemærkede, at en Anden skriver ifølge hans Bemyndigelse og paa hans Vegne.[17]) Derfor er det ogsaa fra denne Side fuldkommen rigtigt, naar Domstolene have behandlet Telegrammer som Originaldokumenter, uanset, at de ere Gjengivelser af den indleverede Depeche.[18]) En saadan Bemyndigelse fra en Anden er der imidlertid Hjemmel til at antage, foruden hvor særlige Forhold berettige dertil, i ethvert Tilfælde, hvor det gjælder Dokumenter, ved hvilke det i Samkvemmet er det sædvanlige, at ordentlige Mennesker bruge Afskrifter, samt hvor Afskriftens Tagelse har et saadant fornuftigt Øjemed, som ikke kan være skjult for Udstederen, og som han derfor ikke kan antages at ville nægte Modtageren.[19])

---

[17]) Jfr. *Nellemann* a. St. S. 662.

[18]) Domme i U. f. R. **1871** S. 1007, jfr. H. R. T. 1871 S. 420, **1876** S. 1131, **1881** S. 70, jfr. H. R. T. 1880 S. 297. **1894** S. 57, jfr. H. R. T. 1893 S. 633. Om Falsk ved en indleveret Depeche som saadan er Dokumentfalsk, beroer paa, om Benyttelsen lige overfor Telegrafisten fyldestgjør Forbrydelsesbegrebet, jfr. herved D. i U. f. R. **1881** S. 360 og 860, jfr. H. R. T. 1881 S. 282 med Hensyn til et indleveret Avertissement.

[19]) I Overensstemmelse hermed maa det billiges —, jfr. derimod *Lassen* a. St. S. 93 —, at ved flere Højesteretsdomme Falskstraf er fundet anvendelig paa Skrifter, der forkynde sig som Kopier af Attester, se Domme i U. f. R. **1870** S. 856, jfr. H. R. T. 1870 S. 285, **1873** S. 221, jfr. H. R. T. 1872 S. 507, **1879** S. 497, jfr. H. R. T. 1878 S. 867, jfr. ogsaa Kr. R. og Pol. R.'s Dom i U. f. R. **1882** S. 1137, se i Modsætning hertil Domme af Vib. O. R. i U. f. R. **1867** S. 382 (Falskstraf fandtes uanvendelig, eftersom der ikke var sket nogen Efterskrivning af anden Mands Navn under et Originaldokument, men derimod alene en urigtig Bevidnelse om, at saadanne Underskrifter fandtes paa et Originaldokument; paa denne urigtige Bevidnelse kunde heller ikke Stl.'s § 155 anvendes), og **1871** S. 887, hvorved dog mærkes s. R.'s Dom

2. Som ovfr. bemærket, maa det rationelle Synspunkt, hvorpaa Forbrydelsen Dokumentfalsk

---

i U. f. R. **1871** S. 161, der, mod to Voterendes Dissens, anvendte Analogien af § 274, jfr. § 270, paa trykte Attestkopier. Paa lignende Maade, som hine Højesteretsdomme, har en H. R. D. i U. f. R. **1881** S. 193, jfr. H. R. T. 1880 S. 524 anvendt Stl.'s § 270 paa en falsk Gjenpart af en Lejekontrakt. H. R. D. i U. f. R. **1883** S. 564, jfr. H. R. T. 1882 S. 795, er ikke herimod, da der ikke forelaa en Kopi, men et refererende Uddrag. Se fremdeles U. f. R. **1888** S. 1026, jfr. H. R. T. **1888** S. 241 (Analogien af § 270 anvendt paa urigtig Gjenpart af en militær Forholdsattest). Medens det saaledes maa anerkjendes for rigtigt, at i Tilfælde af den omhandlede Art Falskstraf er anvendt paa Gjenpart — idet den i Vib. O. R.'s D. i U. f. R. **1867** S. 382 anførte Modbetragtning netop ikke er rigtig under den angivne Forudsætning —, er det, som antydet, et andet Spørgsmaal, om det Originaldokument, der fremtræder som Kopi af et andet Originaldokument, staaer paa lige Fod med dette. Derom kan der spørges, naar der findes Regler, der kræve et Dokument af en særegen Beskaffenhed, saaledes som hos os §§ 268 og 269. Vel kan det nu ikke siges, at denne særegne Egenskab altid kun kan tilkomme eet Exemplar, jfr. hvad der ovfr. er bemærket om egentlige Duplikater. Men Forholdet turde være det, at en af Udstederen meddelt Afskrift vistnok kun da kan antages at staa paa lige Fod med det, hvorefter det er afskrevet, som Duplikat, naar denne Egenskab ved særegen, kjendelig Foranstaltning er tillagt det, medens det ellers, skjønt et Originaldokument, dog ikke erstatter det, hvorefter det er afskrevet, i Henseende til den i § 268 udhævede Egenskab „at stifte Rettigheder eller hæve Forpligtelser", jfr. ogsaa § 269, 2. St. Det er derfor rigtigt, naar Kr. og Pol. R. i D. i U. f. R. **1870** S. 856 har straffet efter § 270 med Bemærkning, at et Dokument, der selv angiver sig som en Kopi, ikke kan betragtes som et Dokument, der sigter til at stifte Rettigheder eller hæve Forpligtelser, og derfor ikke begrunde Anvendelse af § 268, og at fremdeles H. R. D. i U. f. R. **1881** S. 193, jfr.

hviler, føre til under Begrebet at henføre ethvert Angreb paa Handlefriheden, som iværksættes ved Misbrug (Svig) med Dokumenter. Kun den ældre Opfattelse af Forbrydelsen kan føre til at indskrænke Forbrydelsens Omraade til enkelte Arter af slige Misbrug. At Udtrykket Dokumentfalsk ikke passer paa Forbrydelsen i dette Omfang, er en Paastand, der ogsaa kun skyldes tilvante, fra den ældre Opfattelse stammende Forestillinger, jfr. hvad der ovfr. er bemærket om den Vidde, Udtrykket Falsk sproglig har. I ethvert Fald kunde det altid forsvares at bibeholde Navnet, selv om det kun passede paa visse, særlig i Øjne faldende Former af Misbrug. Taget i denne rationelle Udstrækning vilde Forbrydelsen forgrene sig i tre Hovedretninger, den første omfattende Misbrug ved Hjælp af uægte Dokumenter, den anden Misbrug ved Hjælp af ægte Dokumenter, den tredie endelig Misbrug ved Undertrykkelse af Dokumenter, den negative Form altsaa, bestaaende i, at den i et Dokument indeholdte Bestemmelsesgrund for Handlingen unddrages Vedkommende.

Den danske Straffelov indbefatter imidlertid ikke under Dokumentfalsk alle hine Misbrug. Den er i at bestemme Forbrydelsens Omraade ikke gaaet udenfor det Spor, som den ældre Opfattelse har anviist, hvad der, om end i mindre Grad, ogsaa ofte er Tilfældet med fremmede Straffelove. De Handlinger, som i §§ 268—276 ere belagte med Straf, ere nemlig kun: 1) falsk Underskrift af Andenmands Navn, §§ 268—272, 2) falsk Udfyldelse

---

H. R. T. 1880 S. 524, har straffet for falsk Gjenpart af en Lejekontrakt, — der ikke ved noget Særligt traadte frem som egentligt Duplikat, — efter § 270, medens Kr. og Pol. R. havde anvendt § 268.

af et i en Andens Navn udstedt og af denne underskrevet, men til Udgivelse endnu ikke bestemt Dokument, eller Forsyning af det med Segl, hvor det udfordres til at give Dokumentet fuld Gyldighed, § 273, 3) Forfalskning af Indholdet af et Dokument og 4) Underskrift af opdigtet Navn, § 275. Alle disse Handlinger henhøre under Klassen: Misbrug ved Hjælp af uægte Dokumenter. I hele Rækken findes ingen Bestemmelser vedrørende de to andre Klasser af Misbrug. Der kunde da spørges, om man mulig ved Hjælp af Analogi kunde henføre saadanne Misbrug eller nogle af dem under de foreliggende Straffebud. Men at dette ikke er tilladeligt, vil en nærmere Betragtning vise.

Hvad først angaaer Misbrug ved Undertrykkelse af Dokumenter, er dette Forhold i flere om Statsforbrydelser handlende Bud sat ved Siden af andre Dokumentmisbrug, se Stl.'s §§ 81, 133, 134, jfr. med Hensyn til Handelsbøger § 262. Selv om den Anomali kan undgaaes, at i hine særlige, aabenbart kvalificerede Tilfælde Straffer blev ringere end for Undertrykkelse af et Dokument udenfor dem, hvis denne skulde behandles efter Analogien af Straffebudene om Dokumentfalsk, maa dog den Omstændighed, at Straffeloven i hine Tilfælde udtrykkelig har taget Undertrykkelsen af Dokumentet med og sat den i Klasse med de andre Misbrug, paa Forhaand tale imod at anse en Analogi for berettiget, hvor de udtrykkelig omtalte Misbrug ere langt snævrere. Havde Straffeloven villet gjøre det rationelle Synspunkt fuldt ud til sit, kan der ingen Tvivl være om, at den havde redigeret sine Bestemmelser om Dokumentfalsk paa ganske anden Maade. Men det er aldeles umiskjendeligt, at den i at angive Omraadet for de som Dokumentfalsk strafbare Handlinger er blevet

ledet af den ældre Opfattelse.[20]) Det er derfor ikke alene usikkert, om Straffelovens Grundsætninger hjemle den omspurgte Analogi —, hvad der allerede var nok, da Analogiens Berettigelse maa godtgjøres, — men det Modsatte maa antages for givet. Tilintetgjørelse af Dokumenter kan derfor ikke straffes efter de her omhandlede Bud eller deres Analogi. Bortset fra de ovfr. omtalte særlige Tilfælde, hvor saadanne Misbrug rammes af Straffeloven, jfr. ogsaa § 105, men som ikke høre hen i denne Sammenhæng, haves der kun i den særlige Lovgivning spredte Straffebud herom, se Sølov 1. April 1892 §§ 36, 38, 287, L. 10. Maj 1854 § 63, L. 15. Maj 1875 § 22. Udenfor disse Tilfælde er Handlingen straffri som saadan, naturligvis med Forbehold af den Straf, den kan paadrage fra andre Synspunkter, f. Ex. som Bedrageri, Beskadigelse af Ting o. s. v.[21])

---

[20]) Jfr. ogsaa Motiv. t. Stl.'s Udk. S. 183—184.

[21]) I Overensstemmelse hermed ere Domme i U. f. R. 1867 S. 499, jfr. H. R. T. 1867 S. 122; (H. R. erklærede en Amtsfuldmægtigs Tilintetgjørelse af Embedsbreve for et ulovbestemt Forhold, der ikke kan medføre særligt Ansvar), 1877 S. 498 (ikke Stl.'s Kap. 27, men L. 10. Maj 1854 § 63 anvendt af Kr. og Pol. R. mod en Tiltalt, som havde udraderet to i hans Skudsmaalsbog indførte Paategninger), 1882 S. 1040 (Falskstraf ej anvendt af L. O. R. for en Radering i en Bikubebog, der gjorde Datoen og tildels Maaneden for et Beløbs Udtagelse ukjendeligt, for at Bogens Ejer ikke skulde kunne se, naar Beløbet var udtaget), 1149 (Falskstraf ikke anvendt for Udrivning af et Blad af en Bikubebog, hvorpaa et uden Ret hævet Beløb var afskrevet ved underskreven Paategning af vedkommende Funktionærer; derimod Straf efter § 274, jfr. § 270, for Udradering af en samtidig indført (ikke underskreven) Renteopgjørelse, hvorefter et Beløb var blevet tilskrevet Spareren som Kapital). Den sidste Dom viser, — bortset fra Spørgsmaalet om dens konkrete Rigtighed, — at en Udslettelse kan være Forfalskning,

Fremdeles er tildels af lignende Grunde den analogiske Udvidelse af Budene om Dokumentfalsk til Misbrug med Hensyn til Forskaffelsen, Indholdet eller Benyttelsen af ægte Dokumenter utilstedelig. Til det første hører det, ved Svig at skaffe sig en ægte Underskrift. De andre Misbrug kunne iværksættes ved at give et ægte Dokument et urigtigt Indhold, det saakaldte intellektuelle Falsk, eller ved, at et ægte og rigtigt Dokument benyttes

---

naar den nemlig ikke blot er det rent negative, at undertrykke et Dokument, men paa Grund af Sammenhængen giver et positivt falsk Resultat. Naar dette er Tilfældet, maa bero paa de faktiske Forhold. Se herved *Lassen* a. St. S. 105—106 og U. f. R. **1884** S. 150, jfr. H. R. T. 1883 S. 623, **1884** S. 712, jfr. H. R. T. 1884 S. 127 (§ 274, 2, jfr. § 268 for Udradering af Udbetalingspaategning i Bikubebog), **1887** S. 1048 og **1888** S. 104, jfr. H. R. T. 1887 S. 570 (Straf „i Henhold til" § 274, jfr. § 268, for Udrivning af Blad i Sparekassebog, hvorpaa udtagne Beløb vare anførte; Bogen senere pantsat, og Forsøg paa Hævning. Dissens, der vilde jævnstille Tilfældet med Fraklipning af Afdragskvitteringer paa et Gjældsbrev), **1885** S. 1051 (§ 273, jfr. § 268, anvendt paa Borttagelse af Kassationsmærke paa Assistenshusseddel). Se iøvrigt U. f. R. **1884** S. 191, jfr. H. R. T. 1883 S. 686 (ikke strafskyldig for Udrivning af Blad i Sparekassebog for at dølge uberettiget Hævning), **1884** S. 1085 (ikke Falsk at udkradse en Livsstillings Betegnelse i Duplikat af et tysk Militærpas, af hvilket der dog ikke var gjort Brug), **1887** S. 1128 (ikke Falsk, men Tyendelovens § 63 for at udrive et af Vanvare beskadiget Blad af Skudsmaalsbog. Rigtig Afskrift paa et nyt Blad ikke Falsk, da ingen Hensigt at skuffe med Hensyn til noget for Vedk. relevant Punkt), jfr. ogsaa **1891** S. 135, **1893** S. 956 (ikke Falsk, at Tyende havde udraderet en forulempende Paategning, der vilde give Ret til at forlange ny Skudsmaalsbog efter L. 29. Marts 1867, og restitueret Husbondens under den oprindelige Paategning staaende Underskrift; Straf efter Tyendel. § 63). Se ogsaa U. f. R. **1894** S. 1259 (Undladelse af at gjøre Indførsel i Pantelaanerprotokollen ikke Falsk).

i Modstrid med sin Bevisbestemmelse. Misbrug af sidstnævnte Art — f. Ex. at et Gjældsbrev paa Grund af Navnelighed mellem Debitor og en afdød Mand gjøres gjældende i dennes Dødsbo, som udstedt af ham, eller, at et Pas, Skudsmaalsbog eller lignende Dokument benyttes som vedrørende en anden Person end den, det angaaer,[22]) — kunne kun straffes, forsaavidt andre Regler føre dertil, f. Ex. som Bedrageri eller efter særlige Lovbud, jfr. L. 15. Maj 1875 § 22.[23]) Hvad det intellektuelle Falsk angaaer, har Udelukkelsen af det fra Dokumentfalsk staaet klar for Lovkoncipisterne.[24]) Forsaavidt saadant Forhold er strafbart, er det andre Lovbud, der finde Anvendelse. Hovedlovbudet derom er Stl.'s § 155, s. dog ogsaa § 179, jfr. ovfr. 1. Del, S. 473 o. ff. s. fremdeles om særlige Tilfælde de ovfr. nævnte Lovbud i Stl.'s §§ 81, 133, 134, samt med Hensyn til Handelsbøger § 262, endvidere Sølov 1. April 1892 § 36, L 10. Maj 1854 § 59 og L. 15. Maj 1875 § 22.[25]) Endelig kan heller ikke en berettiget

---

[22]) U. f. R. 1885 S. 1062 (§ 253).

[23]) Se ogsaa efter den ældre Ret D. i H. R. T. 1864 S. 688. At et personelt Falsk kun er strafbart i visse særlige Tilfælde, jfr. Stl.'s § 107 (D. L. 6. 18. 8, Fdg. 11. April 1840 § 75), er erkjendt i D. i U. f. R. 1882 S. 166, jfr. H. R. T. 1881 S. 571, og Resultatet vilde ikke være blevet et andet, selv om sligt Falsk var blevet understøttet af ægte Dokumenter.

[24]) Se Motiv. t. Stl.'s Udk. S. 183.

[25]) Hvad den ældre Praxis angaaer, har H. R. vel af og til anvendt Analogien af Dokumentfalsk paa Tilfælde af intellektuelt Falsk —, maaske endog i enkelte Tilfælde vedkommende Bestemmelser ligefrem —, men i andre Tilfælde har den frifundet eller brugt arbitrær Straf i Overensstemmelse med den Beføjelse til at anvende Straf efter Lovgivningsanalogi, som tidligere gjaldt, jfr. herom *Lassen* a. St. S. 91, Note 1. Hvad Retsanvendelsen efter Straffeloven angaaer, kunne efter det ovfr. S. 30 o. ff. om Kopier Bemærkede, de Domme, der have anvendt

Analogi hjemle at henføre under Strafbarheden for

---

§ 270 paa Kopier af ikke existerende Dokumenter, ikke nævnes som Bevis for, at Udelukkelsen af det intellektuelle Falsk fra Dokumentfalsk ikke anerkjendes. Ikke heller kan D. i U. f. R. 1875 S. 1095, jfr. H. R. T. 1875 S. 258, paaberaabes i denne Retning. Thi vel forelaa der under denne Sag ved Siden af virkelige Forfalskninger af en Søfartsbog, foretagne af en Mønstringsbestyrers private Fuldmægtig, ogsaa en selvstændig, ægte Paategning, men af urigtigt Indhold, altsaa et intellektuelt Falsk, hvilket dog sammen med Forfalskningen er behandlet efter § 274, jfr. § 270; men, som det af *Lassen* a. St. S. 92—93 bemærkes, er Grunden hertil sikkert den, at Søfartsbogen er betragtet som Enhed, og denne Paategning derfor betragtet som Forfalskning af et ægte Dokument, mærk ogsaa, at § 274, jfr. § 271, er bragt ligefrem, ikke analogisk, til Anvendelse. At det under givne Omstændigheder kan være berettiget at betragte den Række af Udtalelser, som Protokoller, Sparekassebøger, Skudsmaalsbøger m. v. indeholder, som ikke indbyrdes uafhængige, kan næppe bestrides. Dette maa formentlig erkjendes for rigtigt, naar Bogens Hensigt tillige er at give et samlet Resultat, der, om end kun middelbart, fremgaaer af de enkelte Paategninger, og som altsaa altereres ved en ny Paategning; men saaledes forelaa Sagen næppe i hint Tilfælde. Men om end Dommen har fejlet i denne Retning, er Fejlens Grund dog en saadan, at den ikke beviser noget i det her foreliggende Spørgsmaal. I Overensstemmelse med det Rigtige er Dom i H. R. T. 1875 S. 408, der frifandt to Tiltalte for at have underskrevet til Vitterlighed uden at vide, om den Underskrift, de attesterede, var ægte, jfr. ogsaa den i Note 19 anførte H. R. D. i U. f. R. 1883 S. 564, jfr. H. R. T. 1882 S. 795. Her mærkes fremdeles Domme angaaende uberettigede Forandringer i et Dokument, foretagne af Udstederen selv, og for at skuffe f. Ex. med Hensyn til det Indhold, Dokumentet havde før, U. f. R. 1879 S, 124, jfr. H. R. T. 1878 S. 584. Se dog i modsat Retning U. f. R. 1884 S. 191, jfr. H. R. T. 1883 S. 686 (Resultatet kan ikke hjemles ved den Omstændighed, at Forandringen sigtede til at erholde en Kautionists Underskrift, jfr. herom Texten).

Dokumentfalsk det Forhold ved Svig at erhverve en ægte Underskrift, jfr. derimod § 278, 1. St.[26])

Omraadet for Dokumentfalsk efter dansk Ret er saaledes begrænset til Misbrug ved Hjælp af uægte Dokumenter eller Benyttelse af uægte Dokumenter som Middel til at iværksætte Krænkelser af Handlefriheden. Det næste Spørgsmaal er, om det omfatter alle saadanne Misbrug. At ikke blot det rationelle Princip maa føre hertil, men at det Samme gjælder efter Lovgivningens egen Grundtanke, kan ikke betvivles. Den fra den ældre Opfattelse arvede Begrænsning til uægte Dokumenter kan fornuftigvis ikke føre til en Udskillelse af nogle Misbrug ved disse. Enhver saadan Udskillelse er vilkaarlig. Det er imidlertid uomtvisteligt, at de positive Lovbud ikke ere formulerede saaledes, at alle slige Misbrug falde ind under dem. Stl.'s §§ 268—275, jfr. § 276, angaa alle kun den Handling, at frembringe og gjøre Brug af et uægte Dokument. Men Misbrugen kan ogsaa forekomme i den Skikkelse, at der gjøres Brug af et uægte Dokument, som Vedkommende ikke har frembragt. Der spørges da, om saadanne Handlinger kunne bringes ind under de paagjældende Straffebud, ligefrem eller analogisk. Foreløbig bemærkes, at alle de Tilfælde, hvor den Paagjældende vel ikke selv med egen Haand har frembragt det uægte Dokument, men har ladet det frembringe ved en Anden, ingen Tvivl frembyde. Svæver den Anden i Vildfarelse, er den, der har benyttet ham, efter de almindelige Regler Gjerningsmand. Er

[26]) Dette synes miskjendt ved D. i U. f. R. 1884 S. 191, jfr. H. R. T. 1883 S. 486 (Svigen bestod i en Forandring i eget Dokument, et Skadesløsbrev, hvorved en Sum nedsattes til et Beløb, som var Forudsætningen for at faa en Kautionists Underskrift).

der ikke saadan Vildfarelse tilstede, og der altsaa handles efter Aftale, ere de Paagjældende Medgjerningsmænd. I begge Tilfælde er det altsaa givet, at den, der benytter et under disse Forudsætninger frembragt uægte Dokument, ligefrem falder ind under Straffebudene om Falsk. Ogsaa naar Aftale først efter Frembringelsen finder Sted om Benyttelse af det af en Anden frembragte uægte Dokument, er Benyttelsen strafbar efter Budene om Dokumentfalsk, ialtfald i Forbindelse med § 47.[27]) Spørgsmaalet drejer sig alene om de Tilfælde, hvor Benyttelse finder Sted af et uægte Dokument, som Vedkommende hverken har forfærdiget eller ladet forfærdige eller, hvis Forfærdigelse af nogen anden Grund efter almindelige Regler kan begrunde Ansvar for ham. Under Synspunktet falder derfor ogsaa det Tilfælde, at han vel selv har frembragt det uægte Dokument, men uden at dermed var forbundet den retstridige Hensigt, som udkræves til Dokumentfalsk, — altsaa naar det var foretaget i ganske uskyldigt Øjemed eller uden noget egentligt Formaal, — medens Hensigten at gjøre retstridig Brug af Dokumentet først kommer senere til. Der mangler i disse Tilfælde den ene af de Handlinger, der i de positive Bud angives at udgjøre Forbrydelsen. Ligefrem kunne disse derfor ikke bringes til Anvendelse. Spørgsmaalet er, om

---

[27]) Jfr. Domme i U. f. R. **1867** S. 382, 1011, **1870** S. 856, jfr. H. R. T. 1870 S. 925, **1871** S. 161, **1872** S. 591, jfr. H. R. T. 1872 S. 133 (§ 270, jfr. 47), **1875** S. 746, **1878** S. 86, jfr. H. R. T. 1877 S. 466 (H. R. dømte efter §§ 268 og 270, jfr. §§ 55 og 56, medens O. R. havde dømt efter § 251, jfr. §§ 47 og 55), **1879** S. 532, jfr. H. R. T. 1878 S. 937, **1885** S. 676, jfr. H. R. T. 1885 S. 132 (de falske Underskrifter paaførte af andre i Benytterens „Overværelse og tildels efter hans Opfordring“).

der er tilstrækkelig Hjemmel til analogisk Anvendelse. At nu baade Forholdets Natur og Lovgivningens eget Synspunkt begrunder en virkelig Analogi af dette uomtalte Tilfælde med de omtalte, blev allerede bemærket. Naar Motiv. S. 338 gjøre gjældende, at Vægten maa lægges paa selve Forfalskningen, og de derfor udtale sig imod Anvendelsen af Regler om Dokumentfalsk paa de foreliggende Tilfælde og henvise dem til Behandling som Bedrageri, — hvilken Forbrydelse ofte, men dog ingenlunde med Nødvendighed, vil foreligge, — kan denne Betragtning hverken støtte sig til den ældre eller nyere Opfattelse af Dokumentfalsks Væsen. Efter begge er Forfærdigelsen kun et Middel for Forbrydelsen, ikke selve den Handling, der indeholder Retsbrudet. En saadan Ytring i Motiverne, der hviler paa et Fejlsyn paa Lovens egen Grundtanke, kan ikke være afgjørende. Var Analogiseringen fri, vilde der derfor næppe kunne rejses Tvivl om Analogiens Berettigelse i nærværende Tilfælde. Hvad der er tvivlsomt, er alene det, om Analogien er en saadan fuldstændig Lovanalogi, som Stl.'s § 1 kræver, eller om den ikke blot er en partiel Analogi, som kun kunde føre til en forholdsvis mindre Straf end for de Tilfælde, Lovbudene nævne, og som Stl.'s § 1 udelukker fra at komme i Betragtning til Begrundelse af et Forholds Strafbarhed. Efter Forholdets Natur er der nu vistnok ikke Grund til at anse Analogien for en saadan blot partiel. Men at dette desuagtet er Lovens Opfattelse, derfor kunde det paaberaabes, at i det tilsvarende Tilfælde ved Falskmøntneri, er Straffen efter § 267 meget ringere end for Eftergjørelsen og Forfalskningen, s. §§ 264 og 265. Som Udtryk for en almengyldig Opfattelse kan dog denne Regel ved Falskmøntneri ikke betragtes, s. i modsat Retning

§ 277 og § 290, 1. og 2. St., jfr. ovfr. 1. Del, S. 641.[28]) Spørgsmaalet er altsaa, om der her maa lægges fortrinsvis Vægt paa det Forbillede, som Falskmøntnerireglerne give. Dertil skjønnes nu ikke at være tilstrækkelig Hjemmel. Synspunktet for Falskmøntneriets Strafbarhed er et andet end ved Dokumentfalsk. Det er Angrebet paa Erhvervssamfundets Interesse i Omsætningens normale Gang, som er Kjærnen i Falskmøntneriet. Loven kan her tænkes at ville gjøre en Forskjel, uden at dette nødvendigvis skal have Konsekvenser for Dokumentfalsk, hvis kriminelle Væsen er et andet. Vel er det saa, at Pengefalsk ofte involverer et Dokumentfalsk, f. Ex. med Hensyn til Sedler, og at omvendt et med Pengefalsk beslægtet Synspunkt træder frem i visse af Lovgivningen særlig udhævede Tilfælde af Dokumentfalsk, s. § 269, 1. St. Som Følge heraf maa det ogsaa indrømmes, at der kan fremkomme anomale Resultater ved at antage den omspurgte Analogi, naar f. Ex. et Seddelfalsk kun ifalder Straf efter § 267, medens et Vexelfalsk under lige Forhold rammes af den meget strengere Straf, som Analogien af § 269, 1. St., vil føre til. Men om end Anomalien forringes ved at udelukke den omtalte Analogi, bortfalder den dog ikke ganske. Loven har aabenbart ikke ladet sig være magtpaaliggende at paaagte det rette Forhold mellem de to Kredse af Straffebud.[29])

---

[28]) Se ogsaa med Hensyn til § 278, 2. St., D. i U. f. R. 1876 S. 769, jfr. H. R. T. 1876 S. 279.

[29]) At man ikke tør lægge for megen Vægt paa den paaankede Anomali, bestyrkes i høj Grad derved, at Fdg. 11. April 1840 udtrykkelig sanktionerede en tilsvarende Anomali, om end ikke ganske i samme Udstrækning, se paa den ene Side § 66 i Slutn, jfr. § 60 i Slutn., og paa den anden Side § 72, særlig 3. og 4. Pkt. I Principet anerkjendte Fdg. 11. April 1840 den omspurgte Ligestilling af hin Benyttelse med Forfærdigelse og Be-

Efter det Udviklede er den retstridige Handling, der i dansk Ret udgjør Forbrydelsen Doku-

nyttelse, — den gav kun Adgang til nogen Nedsættelse i Straffen, — samtidig med, at den ved Pengefalsk havde en ganske anderledes betydelig Strafnedsættelse for det Tilfælde, som nu omhandles i § 267 i Slutn. Det turde derfor — imod, hvad der er antaget i StR.'s alm. Del I, S. 451—52, og af *Lassen* a. St. S. 87—89 — være vel grundet, ikke at lade hin fra det udenfor liggende Bud i Stl.'s § 267 hentede Indvending blive afgjørende mod en Analogi, som har Hjemmel i de nærmest vedkommende Buds eget Princip. Praxis har været vaklende i Henseende til Spørgsmaalets Afgjørelse, men er nu vistnok fast for Analogien. Imod Analogien have erklæret sig Domme i U. f. R. **1867** S. 276 (Straf for bedragerisk Forhold), **1869** S. 167, jfr. H. R. T. 1868 S. 533 (Straf for bedragerisk Forhold). For Analogien mærkes D. i U. f. R. **1873** S. 756, jfr. ogsaa Domme i H. R. T. **1871** S. 76 og **1874** S. 20, hvilken sidste Doms Betydning som Præjudikat i denne Retning næppe kan betvivles, samt D. i J. U. **1880** S. 1103 (Dom „i Henhold til“ § 274, jfr. § 268, ɔ: efter Analogien), U. f. R. 1888 S. 1148 (Benyttelse her i Landet af bevidst falsk Vexel, der angaves funden i Sverrige, anset „i Henhold til“ § 269, uden Hensyn til, om han havde havt Del i Vexlens Udfærdigelse, hvorom intet var oplyst. Forskjellige andre Falsa, med Hensyn til hvilke ikke her i Landet noget Strafbart forelaa, navnlig ikke Benyttelse eller tilsigtet Benyttelse, manglede der Hjemmel til at straffe), **1885** S. 929 (Anal. af § 268 i et Tilfælde, hvor der ikke fra Begyndelsen var strafbar Hensigt, se Ugeskr.'s Uddrag af Voteringen), **1893** S. 377 (Straf efter § 268, 2 i et Tilfælde, hvor der fra Begyndelsen ikke var strafbar Hensigt). Herimod gaaer ikke D. i U. f. R. **1884** S. 75, jfr. H. R. T. 1883 S. 521, da *mala fides* først indtraadte efter Benyttelsen af Dokumentet). Her kan ogsaa henvises til Indledn. t. StR. S. 261. Imod, hvad der paa dette Sted gaaes ud fra, maa det vist erkjendes, at de der omtalte Afgjørelser ikke ere korrekte, medmindre det her forsvarede Resultat antages; men som Præjudikater kunne de dog ikke anses, fordi Domstolene kunne være gaaede ud fra, at Spørgsmaalet forelaa paa en særlig Maade. Se iøvrigt herved D. i U. f. R. **1885** S. 676, jfr. H. R. T. 1885 S. 132 (§ 270 anvendt paa Benyttelse her

mentfalsk, *Angreb paa Handlefriheden ved Hjælp af uægte Dokumenter*. Den nærmere Udvikling af denne Forbrydelses objektive Side kræver dels Bestemmelse af Begrebet uægte Dokument, dels Angivelse af den Brug, der maa være gjort af dette.

a) Et Dokument er uægte, naar det ikke med det Indhold, det har, hidrører fra den, af hvem det angiver sig at være udstedt.[30]) Det kan altsaa være uægte, enten fordi det slet ikke hidrører fra den angivne Udsteder, eller fordi der er givet det et Indhold, som ikke hidrører fra Udstederen. I første Tilfælde foreligger Forfærdigelse af falsk (uægte) Dokument, altsaa i Virkeligheden kun Skinnet af et Dokument. I andet Fald forudsættes et virkeligt, oprindeligt Dokument, hvis Indhold er blevet forfalsket. Om det Tilfælde, hvor Dokumentet ved Udfyldning af et ufærdigt Dokument, ikke ved Forfalskning af et færdigt, har faaet et ikke fra Udstederen hidrørende Indhold, skal henregnes til den første Klasse, kan omtvistes.[31]) Men det er for den positive Ret ligegyldigt, idet denne opstiller Tilfældet som et tredie, sideordnet med de to andre, med sin særlige Straffebestemmelse, s. 1) §§ 268—72 og 275, 2) § 273 og 3) § 274. De under Nr. 1 omtalte reelle og formelle Egenskaber maa udkræves henholdsvis ved Skindokumentet og ved det ægte Dokument, som forfalskes. Mangle disse, foreligger der enten intet strafbart Forhold eller efter Omstændighederne, — hvis Forsættet har omfattet et Dokument med de nævnte Egenskaber, —

---

i Landet af falske Underskrifter, der med hans Vidende af Andre vare paaførte i Sverige).

[30]) Jfr. *Nellemanns* Procesmaade, 4. Udg. S. 643.

[31]) Se for den første Opfattelse *Bornemann* S. Skr. IV, S. 73, for den anden Fdg. 11. April 1840 § 63.

Forsøg paa Dokumentfalsk, men ikke en fuldbyrdet Forbrydelse.[32]) At det derimod ikke udelukker Anvendelsen af Falskstraf, at Dokumentet af anden Grund er ugyldigt, er klart.[33]) Heller ikke kræves det, naar blot hine Fordringer ere opfyldte, at det er affattet saa godt, at det *in concreto* kan skuffe,

[32]) Jfr. de ovfr. under Nr. 1 citerede Domme og særlig i sidst nævnte Henseende Domme i U. f. R. **1872** S. 712, **1882** S. 12 (§ 268, jfr. § 46, for Efterskriven af Kreditors Navn paa en Regning, men uden Kvittering, fordi Tiltalte antog, at Underskriften var tilstrækkelig til dens Kvittering), se endvidere de to Kriminalretsdomme af 1868 og 1869. der nævnes hos *Lassen* a. St. S. 103, mk. ogsaa D. i U. f. R. **1882** S. 11 (Dom for fuldbyrdet Forbrydelse efter § 275, hvor nogle Bogstaver vare skrevne der ved et flygtigt Øjekast kunde se ud som et Navn), se endvidere U. f. R. **1883** S. 807, jfr. H. R. T. 1883 S. 143 (i et givet Tilfælde med Føje antaget, at en ikke underskreven og ikke foreviist urigtig Kvittering paa Regning hverken var Falsk eller Forsøg paa Falsk), **1884** S. 1100 (Urigtigheder ved eget Navn ikke Falsk. Bedrageri *in casu*), U. f. R. **1882** S. 3 og **1887** S. 738 (§ 268 anvendt, ikke § 269, 1 paa falske saakaldte Vexler, hvis Affattelse led af Mangler, der gjorde dem uskikkede til at stifte Vexelforpligtelse. Spørgsmaal om Straf efter § 269, 1, jfr. § 46 — der *a priori* ikke kunde være udelukket, — ses ikke at være rejst), 969, jfr. H. R. T. 1887 S. 265 (hverken Falsk eller Forsøg paa Falsk ved Rekvisitionsseddel uden Underskrift; Fdg. 11. April 1840, vestindisk Sag, Forsøg paa Bedrageri antaget), **1890** S. 537, jfr. H. R. T. S. 54 (§ 275, jfr. § 268, hvor eget Pigenavn var benyttet af Enke, for at bortlede fra hende selv), **1892** S. 83, jfr. H. R. T. 1891 S. 414 (O. R. § 268, H. R. for Forhold ved Udfærdigelse af Vandrebog § 275, jfr. §§ 270, 271 og 46), 661 (§ 268, jfr. § 271 [ikke jfr. § 46], anvendt ved Gjældsbrev uden Underskrift af den angivne Laantager, men med, uden Bemyndigelse paaførte Kautionspaategninger), 1185 (§ 275, jfr. § 268. jfr. § 46 i et Tilfælde, hvor „betalt" var glemt over Kvitteringsnavnet, jfr. U. f. R. **1882** S. 12).

[33]) Jfr. *Lassen* a. St. S. 104.

jfr. § 271, der forudsætter, at Dokumentet kan have „*øjensynlige*“ Mangler, og § 274, der forudsætter, at en Forfalskning kan være saa kjendelig, at Ingen uden aabenbar Uforsigtighed kan skuffes derved.[34])

Da det ikke kræves til et ægte Dokument, at den Paagjældende selv med egen Haand eller ialtfald ved mekaniske Hjælpemidler selv har udstedt det med det foreliggende Indhold, men det ogsaa er ægte, naar det er gjort ved en Anden ifølge Bemyndigelse, foreligger Forbrydelsen ikke, naar den, der har udfærdiget Dokumentet eller gjort Forandringer i dets oprindelige Indhold, har havt saadan Bemyndigelse, ligesom der vil mangle retstridigt Forsæt, hvis han har troet at have denne. Derimod udelukkes Forbrydelsen ikke derved, at han har troet eller endog med Grund stolet paa, at Bemyndigelsen ikke vilde blive nægtet, naar den dog hverken haves eller antages (den fornødne *dolus* kan naturligvis af andre Grunde mangle), saa lidt som derved, at han har havt til Hensigt at erhverve Bemyndigelsen efter Benyttelsen. En anden Sag er

---

[34]) Jfr. Domme i U. f. R. **1874** S. 352 (§ 274, Led 2, hvor Navn under en falsk Paategning i en Sparekassebog ej var underskrevet), **1875** S. 746, **1876** S. 548, **1879** S. 532, jfr. H. R. T. 1878 S. 937, **1881** S. 514, jfr. H. R. T. 1880 S. 789 (H. R. „efter samtlige Omstændigheder“ efter § 271), 632, jfr. H. R. T. 1881 S. 80, **1883** S. 62, jfr. H. R. T. 1882 S. 368 (§ 274, 2, jfr. § 268), **1884** S. 53 (§ 274, 2, jfr. § 270), 712, jfr. H. R. T. 1884 S. 127 (§ 274, 2, jfr. § 268), 1083 (§ 274, 2, jfr. § 269, 2), 1115, jfr. H. R. T. 1884 S. 256 (§ 274, 2. jfr. § 270), **1887** S. 377, (§ 274, 2, jfr. § 270 smh. m. § 46), **1892** S. 83, jfr. H. R. T. 1891 S. 414 (kun § 271 anvendtes af H. R. ved Siden af § 275, jfr. § 270 og § 46), **1892** S. 661 (§ 268, jfr. § 271), **1893** S. 511, jfr. H. R. T. 1893 S. 17 (§ 274, 2, jfr. § 268), S. 1275.

det, at Beføjelsen, uden Bemyndigelse, kan ligge i Grundsætningen om *gestio negotiorum alterius*, og at en virkelig, skjønt urigtig Antagelse af saadan Beføjelse ogsaa udelukker Falskstraf.[85])

---

[85]) I Overensstemmelse hermed er en Række af Domme, der henholdsvis have frifundet og domfældt, se U. f. R. **1869** S. 648, jfr. H. R. T. 1869 S. 260 (Frifindelse paa Grund af manglende *dolus*), **1870** S. 207 (Frifindelse, skjønt Vedkommende kun kunde haabe, at Samtykke vilde være bleven givet, fordi fornøden *dolus* alligevel fandtes at mangle), **1872** S. 764, jfr. H. R. T. 1872 S. 201 (Vedk., der stolede paa, at de Paagjældende ønskede det, som Dokumentet gik ud paa, domfældt), **1873** S. 221, jfr. H. R. T. 1872, S. 507 (Domfældelse under Fremhævelse af, at Vedkommende havde manglet enhver som helst Hjemmel), **1875** S. 559, jfr. H. R. T. 1875 S. 5 (Frifindelse paa Grund af Paastand om at have havt Udstederens Tilladelse), **1876** S. 310, jfr. H. R. T. 1875 S. 517 (Frifindelse paa Grund af antaget Samtykke), **1877** S. 794, jfr. H. R. T. 1877 S. 18 (Domfældelse af H. R., uanset at Vedkommende efter Tiltaltes Formening, hvis han var bleven anmodet, ikke vilde have nægtet Samtykke, da Tiltalte ikke kunde have forudsat Bemyndigelse), **1879** S. 268, jfr. H. R. T. 1878 S. 713 (Domfældelse af en Person, der havde tilsigtet at erhverve Godkjendelse efter Benyttelsen, hvori han ved sin Anholdelse blev forhindret), 734, jfr. H R. T. 1879 S. 100 (Frifindelse paa Grund af antagen Berettigelse), **1881** S. 244, jfr. H. R. T. 1880 S. 597 (Frifindelse, da Tiltalte havde havt Grund til at antage, at Vedkommende ikke havde Noget derimod), 794, jfr. H. R. T. 1881 S. 98 (H. R. domfældte, skjønt de Tiltalte ikke havde tænkt, at de Vedkommende vilde have vægret sig), **1882** S. 21 (ikke Falskstraf anvendt, hvor en Udfyldningsbemyndigelse var misbrugt; da Bemyndigelsen utvivlsomt var overskreden, burde det dog ej have medført Frifindelse, at Dokumentet mulig desuagtet var civilretligt bindende), 95, jfr. H. R. T. 1881 S. 470 (Frifindelse for nogle Anklageposter paa Grund af antagen Bemyndigelse), **1883** S. 88, jfr. H. R. T. 1882 S. 436 (H. R. straffede — i Modsætning til Kr. og P. R. — efter § 268, da Vedk. hverken havde havt Be-

Skindokumenter, der slet ikke hidrøre fra den angivne Udsteder, kunne enten angive en virkelig existerende Person eller en fingeret Person som Udsteder. Da Strafbarheden efter det ledende Synspunkt ikke beroer paa eller betinges af person-

myndigelse til den paasatte Underskrift eller kunde antages at have handlet i den Tro at have Samtykke, og i hvert Fald var gaaet udenfor den Bemyndigelse, han paastod at have), **1884** S. 75, jfr. H. R. T. 1883 S. 521 (ikke Falsk, da Vedk. kunde have antaget, at Adressaten var Underskriverens Moder, og at de vare berettigede til at underskrive hendes Navn paa en Postkvittering [som neg. gestor]), 1088 (Falsk ikke antaget, da det opgaves, at Underskriften ikke var paasat af den Paategnende selv, og Brevet ingen Antydning om Bemyndigelse indeholdt, medens vel de mundtlige Udtalelser bibragte den Opfattelse, at der havdes Bemyndigelse, jfr. hermed U. f. R. **1881** S. 514 og H. R. T. 1880 S. 789), 1163, jfr. H. R. T. 1884 S. 335 (Falskstraf; vel Grund til at antage Acceptantens stiltiende Samtykke, men ikke Endossenternes), **1885** S. 20, jfr. H. R. T. 1884 S. 462 (Frifindelse; Tro paa Samtykke), **1887** S. 1123, jfr. H. R. T. 1887 S. 709 (Enkens Samtykke berettiger ikke til at skrive den Afdødes Navn; Frifindelse med Hensyn til Vitterlighedsvidner, der med Føje kunde antages ikke at have Noget derimod), **1887** S. 1219 (§ 268 for Benyttelse af Hustrus Navn uden hendes Vidende og Villie), **1888** S. 263 og 421, jfr. H. R. T. 1887 S. 713 (§ 270; uhjemlet Benyttelse af Faders Navn), **1889** S. 77, jfr. H. R. T. 1888 S. 458 (i et Tilfælde Bemyndigelse antagen; men med Hensyn til Vitterlighedsvidner § 270, uagtet disse senere erklærede ikke at have noget derimod), 1156 (Frifindelse paa Grund af god Tro med Hensyn til Bemyndigelse), **1892** S. 85, jfr. H. R. T. 1891 S. 420 (Kurators Benyttelse af Mindreaarigs Navn uberettiget [§ 268 i. f.]; med Hensyn til et andet Tilfælde efter Forholdet Navnets Benyttelse ikke tilregnelig som Falsk eller egnet til at paadrage Straf), **1893** S. 76, jfr. H. R. T. 1892 S. 608 (Samtykke rimeligt; H. R. derfor § 155, medens O. R. havde dømt efter § 270, jfr. § 52).

ligt Kjendskab til den angivne Udsteder hos den, ligeoverfor hvem der gjøres Brug af Dokumentet, falde begge Tilfældene ind under Forbrydelsen, rationelt bestemt, og det Samme er Tilfældet efter den positive Lov, der omhandler det første Tilfælde i §§ 268—72, det andet i § 275. Naar en paa Udstedelsens Tid afdød Person angives som Udsteder, kan der spørges, om Tilfældet skal henføres under den sidst nævnte Paragraf eller under §§ 268—272. Det Sidste synes rimeligst, da det Ejendommelige ved det opdigtede Navn er det, at det kun giver negativ urigtig Besked.[36])

Om et Dokument angiver den virkelige Udsteder eller ikke, maa efter Forholdets Natur bero paa samtlige foreliggende Identitetsmærker. Findes kun det rigtige Navn og ellers intet Mærke, er Dokumentet selvfølgelig ægte. Betegnelse med et Navn, som har været Vedkommendes rette Navn, kan heller ikke gjøre Dokumentet til uægte; Fejl i Gjengivelse af Navn i og for sig heller ikke. Men iøvrigt kan Navnet alene ikke altid være afgjørende. Der kan være føjet saadanne urigtige Mærker til det rigtige Navn, at den virkelige Udsteder maa siges at være uangiven. Mere tvivlsomt er det, om den Omstændighed, at et benyttet urigtigt Navn er bekjendt som Betegnelse for Udstederen, kan bevirke,

---

[36]) Overensstemmende hermed er D. i U. f. R. **1880** S. 1105. En D. i U. f. R. **1873** S. 750 har dog henført et Tilfælde, hvor en ved det falske Dokuments Udfærdigelse afdød Persons Navn var brugt, under § 275, og det, uagtet den angivne Person, efter hvad Noten paa det citerede Sted meddeler, levede paa den anførte Udstedelsestid, se ogsaa H. R. T. **1870** S. 686. Se endvidere U. f. R. **1887** S. 1123 og **1888** S. 423, jfr. H. R. T. 1887 S. 709 (H. R. § 270, jfr. § 271, O. R. Anal. af § 275, jfr. § 270), **1889** S. 1112, jfr. H. R. T. 1889 S. 327 (§ 270, jfr. § 271).

at denne alligevel maa siges at være angiven. Efter Ordene i Loven lægges Vægten paa Navnet, og dette er der næppe Hjemmel til at fravige, udover det negative, ovenfor Antagne med Hensyn til urigtige Mærkers Tilføjelse til rigtigt Navn.[37])

---

[37]) Se med Hensyn til disse Spørgsmaal Domme i H. R. T. **1876** S. 51, U. f. R. **1879** S. 921, jfr. H. R. T. 1879 S. 197 (en gift Kone ikke funden skyldig i Falsk derved, at hun, under Foregivende at være ugift, havde underskrevet med sit Pigenavn. Herfor havde Krim. R. domfældt, men H. R. frifandt med Bemærkning, at hun ikke i og for sig kunde være uberettiget til at bruge sit Pigenavn og derfor ikke kunde anses at have underskrevet med opdigtet Navn, skjønt hun ikke havde tilføjet, at hun var navngiven Mands Hustru. Ej heller havde hun gjort det ved at have underskrevet sit nuværende Navn, medens Dokumenternes Text opgav Navnet urigtigt eller betegnede hende som Enke eller som ugift; men derimod blev hun straffet for Falsk for at have underskrevet en Kontrakt med sit Pigenavn i Forbindelse med Ordet „Enkemadam"), **1880** S. 1098 (§ 275 anvendt mod en Kone, der havde underskrevet med sit virkelige Navn (som gift), men med Tilføjelse af Ordet Frøken), 1100 (§ 275 anvendt mod en Pige, der havde underskrevet med sit eget Navn med Tilføjelse af Ordet Enkefru), 1105 (Falskstraf ikke anvendt paa en gift Kone i et Tilfælde, hvor Døbenavnet ikke var rigtigt angivet, da Tiltalte paa Grund af Faderens Navn kunde antages at have villet anføre sit rette Pigenavn), **1881** S. 602, jfr. H. R. T. 1881 S. 18 (en Kone, der havde underskrevet med et urigtigt Efternavn, hvilket hun imidlertid gik under paa sin Bopæl, ikke anset skyldig i Falsk; ifølge den af H. R. anførte Grund „da hun ikke havde tilsigtet at skuffe" er denne Dom dog nærmest Exempel paa det strax efter i Texten Anførte), **1884** S. 1100 (Underskrift med Pigenavn og med urigtigt Fornavn under særlige Omstændigheder ikke Falsk), **1886** S. 1229 (Falskstraf for Underskrift med Pigenavn med Tilføjelse af „Madamme"), **1889** S. 1160 (de falske Underskrifter sigtede til bestemte Personer, men gjengave deres Navne urigtigt; § 268, jfr. tildels § 271), **1890** S. 537, jfr. H. R. T. 1890 S. 54 (Benyttelse af Pigenavn med tilføjet „Enke Madam" for at skuffe; § 275). **1894**

Naar den virkelige Udsteder ikke er angiven, er Dokumentet uægte. Denne Betingelse for Dokumentfalsk er da tilstede.[38]) Men det kan naturligvis være, at Straf for Falsk er udelukket af andre Grunde, saaledes ogsaa af den Grund, at det alligevel ikke har været Hensigten at skuffe med Hensyn til Identiteten.[39])

Er det givet, at Dokumentet ikke angiver den virkelige Udsteder, er det kun med Hensyn til Straffens Grad, se § 275, af Vigtighed at afgjøre, om den angivne Udsteder er en virkelig existerende

---

S. 57, jfr. H. R. T. 1893 S. 633 (en Svigersøns Fornavn uden Efternavn falskelig anvendt; § 268).

[38]) U. f. R. **1884** S. 46, 54, 1083, **1886** S. 111, jfr. H. R. T. 1885 S. 534, H. R. T. **1883** S. 94 (det opdigtede Navn havde Vedk. kaldt sig med for at unddrage sig Politiet), **1886** S. 1235, **1888** S. 447, jfr. H. R. T. 1887 S. 779, **1889** S. 108, jfr. H. R. T. 1888 S. 549, S. 1160, **1893** S. 800, jfr. H. R. T. 1893 S. 257.

[39]) Jfr. den i Note 37 anførte D. i U. f. R. **1881** S. 602, jfr. H. R. T. 1881 S. 18. Mulig har H. R.'s Frifindelse (imod Vib. O. R.) i D. i U. f. R. **1874** S. 1056, jfr. H. R. T. 1874 S. 247 en lignende Grund, medens D. i U. f. R. **1872** S. 591, jfr. H. R. T. 1872 S. 133 næppe kan anføres her, som Note i U. f. R. **1873** S. 34 synes at antage, jfr. ovfr. S. 20, Note. Se endvidere U. f. R. **1887** S. 926, jfr. H. R. T. 1887 S. 212 (Kr. o. P. R. straffede efter § 275, jfr. § 268, hvor et opdigtet Navn, hvorunder Tilt. gik, hvor hun boede, var benyttet; men H. R. frifandt forsaavidt, da ingen retstridig Hensigt var forbunden med, at hun kun benyttede dette Efternavn), **1893** S. 162, jfr. H. R. T. 1892 S. 737 (Kr. R. dømte efter § 275; H. R. frifandt forsaavidt, da der ingen retstridig Hensigt var forbunden med Brugen af det opdigtede Navn, under hvilket Tilt. i Almindelighed optraadte, og ved hvilket hans rette Bopæl var opgiven). At Paagjældende ved Benyttelsen af Dokumentet betegner sig selv med det urigtige Navn, som Dokumentet angiver, kan imidlertid ikke i Almindelighed udelukke den Hensigt at ville skuffe med Hensyn til Identiteten, jfr. Domme i U. f. R. **1873** S. 34, **1874** S. 172, jfr. H. R. T. 1873 S. 464.

eller en opdigtet Person. Opdigtet Person er Udstederen, naar Navnet (Identitetsmærkerne) ikke passer paa noget existerende Individ, men dernæst ogsaa, selv om der maatte være Nogen, paa hvem Navnet passer, naar Paagjældende ikke har havt nogen existerende Person for Øje.[40])

Et særligt, herhen hørende Spørgsmaal opstaaer med Hensyn til Forholdet mellem § 275 og § 269, jfr. ogsaa § 270, forsaavidt disse handle om falske Udfærdigelser af offentlige Dokumenter. Naar som Udsteder angives en fingeret Autoritet, er det givet, at det er et uægte Dokument, selv om Udstederen har sat sit eget Navn under. Men Bogstaven i Stl.'s Paragrafer rammer ikke et saadant Tilfælde, hvorimod det maa være Analogien fra § 275, der finder Anvendelse. Det Samme maa da gjælde, naar en bestemt anden Persons Navn falskelig er underskrevet som den fingerede Autoritets Organ. Betegnelsen af Dokumentet i § 269, 2. St. maa vistnok siges at medføre Uanvendeligheden af dette Bud i et saadant Tilfælde, saa at det ikke er en indskrænkende Fortolkning. Naar en virkelig Autoritets Navn er falskelig underskreven, maatte

[40]) Jfr. Domme i U. f. R. **1877** S. 915, **1880** S. 156 (§ 268, ikke § 275 anvendt, hvor der ved Underskriften var sigtet til en bestemt Mand, skjønt der ved Siden af Navnet var tilføjet en aldeles urigtig Hjemstedsangivelse), **1881** S. 70, jfr. H. R. T. 1880 S. 297, S. 869, jfr. H. R. T. 1881 S. 256, **1882** S. 7 (§ 270, ikke § 275, anvendt for Underskrift med Navn, hvorved sigtedes til et Firma og dettes Bestyrer, hvilken sidste dog ikke hed, som angivet), 11 (§ 275 anvendt for Underskrift med nogle Bogstaver, der kunde se ud som et Navn, uden at der dog sigtedes til et bestemt Navn), **1889** S. 1160 (de falske Underskrifter sigtede til bestemte Personer, men gjengav deres Navne urigtigt, tildels ganske urigtigt; § 268, jfr. tildels § 271, anvendt), **1894** S. 1274 (§ 275, jfr. § 268 og § 46), jfr. ovfr. Note 37.

efter Forholdets Natur dette være nok til at bringe Tilfældet ind under § 269, selv om der bruges et opdigtet Navn. Men Ordene *„paa lige Maade“* i § 269, 2. St. tillade næppe at undtage det fra § 275. Er dette rigtigt, burde imidlertid endvidere henføres under § 275 det Tilfælde, hvor det Dokument, der forkynder sig som udstedt af en virkelig Autoritet, vel er underskrevet med bestemte Personers Navne, men disse referere sig til Individer, hvilke det ikke i Embeds Medfør kunde tilkomme at underskrive et saadant Dokument, idet der ikke er nogen Grund til at behandle dette Tilfælde strengere end, hvor Navnet er opdigtet, da det dog ikke er rette Vedkommendes Navn. For at anvende § 269, 2. St. maatte de to Fordringer være opfyldte, nemlig at det var udstedt i en virkelig Autoritets Navn og forsynet med rette Vedkommendes Navn. Det er imidlertid tvivlsomt, om de Anomalier, som fremkomme ved at henføre det sidste Tilfælde under § 269, 2. St., kunne undgaaes efter Lovens Ord.[41])

[41]) Jfr. herved *Bornemanns* Undersøgelse om disse Spørgsmaal efter Fdg. 11. April 1840 i S. Skr. IV. S. 76 o. ff. Se herved Domme i U. f. R. **1867** S. 499, **1871** S. 887, **1872** S. 712, **1875** S. 746, **1877** S. 915, jfr. H. R. T. 1877 S. 295 (§ 275, jfr. § 270, anvendt paa Dokumenter, der angaves udstedte af en Overpolitibetjent, med opdigtet Navns Underskrift), 1187, jfr. H. R. T. 1877 S. 322, **1878** S. 373 (§ 269, 2. Led anvendt mod en Tiltalt, som falskelig havde skrevet Tinglæsningspaategninger og underskrevet disse med Herredsfuldmægtiges Navne, hvorefter stod „konst“, da disse Mænd kunde have havt Konstitution og altsaa kunde have været rette Vedkommende), **1879** S. 592, jfr. H. R. T. 1878 S. 937 (§ 270, jfr. § 271, anvendt, hvor en bestemt Persons Navn var underskrevet, der havde været Formand for Sogneforstanderskabet, men ikke længere var det), **1881** S. 193, jfr. H. R. T. 1880 S. 524, 632, jfr. H. R. T. 1881 S. 80 (§ 270, jfr. § 271, for Underskrift af Af- og Tilgangs-

Med Hensyn til Forfalskning af oprindelig ægte Dokumenter følger det af det begrænsede Omraade, som Dokumentfalsk har i dansk Ret, at derunder ikke falde ind Forandringer, som foretages af Udstederen selv, om de end foretages uden Berettigelse (f. Ex. efter at Dokumentet er afgivet til Medkontrahenten), og for at skuffe med Hensyn til det Indhold, det havde ved Afgivelsen, f. Ex. i et Gjældsbrev, som af en eller anden Grund midlertidig er i Udstederens Værge. Kun som Bedrageri kan Forholdet straffes.[42])

Til Forfalskning af et Dokument kræves, at det faaer et andet Indhold, være sig ved Forandringer, Tilføjelser eller Udslettelser. Ortografiske Rettelser eller desl., der intet forandre i Meningen, ere derfor ikke Forfalskninger.[43]) Heller ikke kunne Rettelser, der gaa ud paa at restituere den

---

paategninger i en Skudsmaalsbog med Sognefogdens Navn, idet Tiltalte ikke vidste bedre, end at det tilkom ham at skrive slige Paategninger), 872, jfr. H. R. T. 1881 S. 259, S. 967, 1888 S. 447, jfr. H. R. T. 1887 S. 779 (§ 269, 2, jfr. § 275, som Underskrift paa Postanvisninger af Postfunktionærerne paa Afsendelsesstederne paasat nogle Streger, der skulde forestille Navne), 1892 S. 83, jfr. H. R. T. 1891 S. 414 (§ 275, jfr. §§ 270, 271 og 46 [O. R. § 107]; Vandrebogs Udfærdigelse ved i en Overskrift at sætte „Herredsfoged for Skjern"). Se endvidere Mot. t. Stl.'s Udk. S. 336.

[42]) Jfr. D. i U. f. R. 1879 S. 124, jfr. H. R. T. 1878 S. 584 (Falskstraf ikke anvendt paa en Debitor, som, efter at have udstedt Skadesløsbrev til Kautionisten og atter have faaet det overleveret for at foranstalte det tinglæst, uden Tilladelse havde foretaget væsentlige Forandringer deri), se dog i modsat Retning D. i U. f. R. 1884 S. 191. jfr. H. R. T. 1883 S. 686, se om denne Dom ovfr. Noterne 21 og 26.

[43]) Jfr. H. R. T. 1862 S. 262.

øjensynlige Mening, betragtes som Forfalskninger.[44]) Men heller ikke virkelige Forandringer i Indholdet ere altid Forfalskninger, nemlig ikke, naar de ere uvæsentlige. I Stl.'s § 274 staaer vel Intet herom; men det følger af det Synspunkt, hvorpaa Forbrydelsen bygges, og af den Indskrænkning, der herefter maa gjøres i selve Begrebet Dokument. Heraf følger ogsaa, at Afgjørelsen af, om en Forandring er væsentlig, maa bero paa, om den berører saadanne Sider af Dokumentets Indhold, der betinge dets strafferetlige Egenskab af Dokument. Om nogen Afgjørelse efter en almindelig Regel kan der som Følge heraf ikke være Tale; men den maa bero paa de konkrete Omstændigheder. Hvad Udslettelser angaaer, forudsættes det, som ovfr. Note 21 omtalt, at de *in casu* give mere end et blot negativt Resultat.[45])

---

[44]) Jfr. D. i U. f. R. 1878 S. 1140, der frifandt efter Omstændighederne en Kommissionær, som egenmægtig havde foretaget Forandringer i et Birkekontors Vidneindkaldelse i den Tanke, derved at rette en formentlig Uagtsomhedsfejl. 1888 S. 1117 (ikke Falsk en Rettelse, der ikke tilsigtede at skuffe, men at tydeliggjøre).

[45]) Jfr. *Lassen* a. St. S. 105, se Domme i U. f. R. 1879 S. 264, jfr. H. R. T. 1878 S. 705, 456; jfr. H. R. T. 1878 S. 765, 1884 S. 1085 (kun Undertrykkelse af Oplysning), men f. Ex. S. 1115, jfr. H. R. T. 1884 S. 256 og 1887 S. 377 (Dissens).

Med Hensyn til Udfyldelse af et ufærdigt Dokument har en D. i U. f. R. 1882 S. 22 ikke anset § 273, men § 251 anvendelig paa en Tiltalt, der paa Bestillingsblanketter, som vare underskrevne af Vedkommende og overladte til Tiltalte at udfylde, havde opført større Bestillinger end de virkelige. Det er herved allerede ovfr. S. 47 Note 35 bemærket, at et med Overskridelse af Bemyndigelsen udfyldt Dokument maa betragtes som uægte. Her er at bemærke, at Dokumentet ogsaa synes at opfylde den Fordring i § 273, at det ikke endnu, ɔ: inden Udfyldelsen, er bestemt til Udgivelse, saa at

b) Det uægte Dokument maa dernæst, for at Forbrydelsen skal foreligge, være taget i Tjeneste som Dokument (ɔ: ved de Egenskaber, der give et Skrift denne Karakter, jfr. ovfr. Nr. 1) for ved Skuffelse om Ægtheden hos anden Mand at fremkalde en Villiesakt af retlig Betydning. Det er ved saaledes at tages i Tjeneste, at Handlingen bliver en Forbrydelse mod den sociale Handlefrihed. Om end dette Synspunkt ikke er helt gjennemført i den positive Lovgivning, er det dog sket med Hensyn til det Punkt, der indeholder Hjemmelen

---

Uanvendeligheden af Falskstraf heller ikke synes at kunne støttes herpaa. Se endvidere U. f. R. **1884** S. 1163, jfr. H. R T. 1884 S. 335 (ved Udfyldning og Forfalskning alene Straf efter § 274, jfr. § 269, 1), **1885** S. 1051 (Kr. o. P. R. anvendte Anal. af § 273, jfr. § 268, paa Borttagelse af Kassationsmærke paa Assistentshussedler, hvorved disse saa ud som gjældende), **1888** S. 6, jfr. H. R. T. 1887 S. 306 (Udfyldning og Forfalskning; § 274, jfr. § 270).

Se iøvrigt med Hensyn til Forfalskninger U. f. R. **1883** S. 62, jfr. H. R. T. 1882 S. 368 (§ 274, 2, jfr. § 268), 930, jfr. H. R. T. 1883 S. 287 (§ 274, jfr. § 269, 2), **1884** S. 53 (§ 274, 2, jfr. § 270), 150, jfr. H. R. T. 1883 S 623, (§ 274, jfr. § 270; Udslettelse), **1884** S. 712, jfr. H. R. T. 1884 S. 127 (§ 274, 2, jfr. § 268; Udslettelse), 1083 (§ 274, 2, jfr. § 269, 2) 1101 (§ 274, jfr. § 269, 2), 1115 jfr. H. R. T. 1884 S. 256 (§ 274, 2, jfr. § 270), 1163, jfr. H. R. T. 1884 S. 335, **1885** S. 17, jfr. H. R. T. 1884 S. 378 (§ 274, jfr. § 268), 1069 (§ 274, jfr. § 270), **1886** S. 928, jfr. H. R. T. 1886 S. 141 (§ 274, jfr. § 270), **1887** S. 851, jfr. H. R. T. 1887 S. 39 (§ 274, jfr. § 269, 2; Tilføjelse), 1019, 1048 og **1888** S. 104, jfr. H. R. T. 1887 S. 570 („i Henhold til" § 274; Udrivning, Dissens), **1889** S. 91, jfr. H. R. T. 1888 S. 491 (§ 274, jfr. § 269, 2), 520 (§ 274, jfr. § 270), **1890** S. 1123 (§ 274, jfr. § 268), **1891** S. 1174 (§ 274, jfr. § 269, 2), **1892** S. 803, jfr. H. R. T. 1892 S. 181 (§ 274, jfr. § 270), **1893** S. 511, jfr. H. R. T. 1893 S. 17 (§ 274, 2, jfr. § 268; Udrivning), 1275 (§ 274, jfr. § 268).

for den givne Bestemmelse af Handlingen, nemlig med Hensyn til Begrænsningen af Begrebet Dokument, jfr. ovfr. Nr. 1, se ogsaa Stl.'s § 276, der indeholder Forudsætninger om nogle af de Momenter, der ligge i det foran Angivne.

Dokumentfalsk foreligger som Følge heraf ikke, naar det uægte Skrift ikke tages i Brug som Dokument, men som Vare, f. Ex. for at sælge det til en Autografsamler, eller naar det ikke bruges som Bevismiddel om det Faktum, det som Dokument konstaterer, men om andre tilfældige Ting, eller ikke bruges som Middel til at bestemme nogen Handling, men f. Ex. for at prale.[46])

Dernæst foreligger Dokumentfalsk ikke, naar det uægte Skrift ikke er eller paaregnes benyttet til anden Mands Skuffelse med Hensyn til Ægtheden,[47]) altsaa ikke, naar Producenten meddeler Vedkommende, at Dokumentet er uægte, eller han iøvrigt gaaer ud fra, at dets sande Beskaffenhed er denne bekjendt.[48])

---

[46]) Jfr. *Lassen* a. St. S. 106, se D. i U. f. R. **1874** S. 66, **1889** S. 790 og 1152, jfr. H. R. T. 1889 S. 473.

[47]) U. f. R. **1883** S. 807, jfr. H. R. T. 1883 S. 143 (Frifindelse for Falsk).

[48]) Jfr. de ovfr. S. 51, Note 39 citerede Domme om Tilfælde, hvor det ikke er Hensigten med en urigtig Underskrift at skuffe med Hensyn til Identiteten, se ogsaa *Lassen* a. St. S. 108 Note 1 om de ikke sjeldent forekommende Tilfælde, at Personer spille under Dække med hinanden, og hvor det med Rette bemærkes, at den stiltiende Vedtagelse af Falskstraffen, der her foreligger, naturligvis er betydningsløs. Af denne Sætning har Praxis (ialtfald Krim. og Pol. R.) gjort en Anvendelse, der næppe, ialtfald ikke i denne Udstrækning, kan erkjendes for rigtig, idet den ikke har anvendt Falskstraf i Tilfælde, hvor en anden Mands eller en opdigtet Underskrift meddeles i den Skuffedes Paasyn, under Foregivende om, at det sker med den virkelige eller opdigtede Persons

Endvidere følger det af Begrebet, at Forbrydelsen ikke foreligger, naar det er givet, at det uægte

---

Bemyndigelse. Hvis det Dokument, der med Bemyndigelse forfærdiges af en Anden end den angivne Udsteder, maatte betragtes som uægte, vare de omtalte Domme rigtige; thi Vedkommende var da bleven gjort bekjendt med Dokumentets Uægthed. Men da et med Andenmands Navn ifølge Bemyndigelse underskrevet Dokument utvivlsomt er ægte, jfr. ovfr. S. 46—47 o. ff., og kun det uden saadan Bemyndigelse udfærdigede er uægte, foreligger der i de nævnte Tilfælde — forudsat, at der ikke spilles under Dække — Skuffelse med Hensyn til Dokumentets Ægthed ligesaa fuldt, som ved urigtig Underskrift under Foregivende, at Underskriveren er den angivne Person. Jfr. herved *Lassen* a. St. S. 108—109, som i Note 2 citerer en Række utrykte Krim. og Pol. R.'s Domme, der have antaget Straffrihed, jfr. ogsaa H. R. T. **1866** S. 21. Se fremdeles Domme i U. f. R. **1868** S. 38 (hvis Grund, at Vedkommende havde fuld Føje til at skaffe sig nærmere Vished, gaaer ud paa en egentlig indskrænkende Fortolkning, hvortil den dog er aldeles utilstrækkelig), **1882** S. 1146 (Falskstraf ikke anvendt paa opdigtet Underskrift i den Skuffedes Nærværelse under Foregivende om Bemyndigelse), **1884** S. 52 (i Paasyn af Udlejerens Bud paaført sin afdøde Mands Navn, foregivende, at han levede; ikke antaget for Falsk), 1088 (ikke Falsk, at et Brev om Laan præsenteredes med en Underskrift, der meddeltes paa Grund af Sygdom ikke at være paaført af den Underskrevne, uagtet Forevisrens mundtlige Udtalelser lode forstaa, at der var Bemyndigelse, noget, hvorom Brevet intet indeholdt). Efter Indholdet af denne Dom, jfr. H. R. D. i U. f. R. **1881** S. 516, jfr. H. R. T. 1880 S. 789, der straffede efter § 268 i et Tilfælde, hvor det falske Brev selv angav, at det var skrevet efter Diktat paa Grund af Sygdom, er Forholdet vistnok, at Praxis lægger Vægt paa, om Skriftet selv ved sit Indhold er anlagt paa at skuffe med Hensyn til Bemyndigelsen, eller om Skuffelsen i saa Henseende skyldes udenfor Skriftet liggende Anbringender. I første Fald er der Falsk, i sidste ikke. Denne Sondring har ogsaa

Dokument er uden Betydning for den Handling, som der er Spørgsmaal om fra dens Side, overfor hvem det benyttes. Thi Skuffelsen med Hensyn til Dokumentets Ægthed kan da ikke være et Bestemmelsesmiddel for Handlingen. At Fordringen ikke kan udstrækkes derhen, at Handlingen *in concreto* er fremkaldt ved Skuffelsen — som ved Krænkelse af Enkeltmands Handlefrihed — følger af, at der til Fuldbyrdelsen af Dokumentfalsk ikke kræves, at Skuffelsen er lykkedes, jfr. ndfr. Man kan derfor kun udelukke de Tilfælde, hvor Kausalitetens Mulighed paa Forhaand er udelukket.[49]) Af

---

en Del for sig. Mærk. dog L. O. s. H. o. St. R.'s D. i U. f. R. 1892 S. 661, der straffede efter § 268, jfr. § 271, hvor Paastand om Bemyndigelse kun var mundtlig fremsat.

[49]) Jfr. Domme i U. f. R. 1868 S. 536 (Falskstraf ikke anvendt for Kvittering med opdigtet Navn i en stjaalen Sparekassebog, da denne lød paa Ihændehaveren, og det derfor var ligegyldigt, fra hvem Kvittering udgik). Hermed staaer vel ikke i Strid D. i H. R. T. 1876 S. 217 i et Tilfælde, hvor Kvittering personlig eller ved Fuldmægtig efter Kassens Forretningsgang krævedes, men derimod D. i U. f. R. 1881 S. 869, jfr. H. R. T. 1881 S. 256, hvor H. R. mod Vib. O. R straffede for Falsk, uagtet Paagjældende kunde have kvitteret i eget Navn, — og vidste dette, — da Udbetaling efter Vedtægterne fandt Sted til Ihændehaveren, naar ikke særegne Kauteler vare trufne. Mærk fremdeles de af *Lassen* a. St. S. 107 anførte Krim. R.'s Domme, der ikke anvendte Falskstraf for Forfalskning af Skudsmaalsbog, som ikke var foreviist for at søge Tjeneste, men kun produceret paa Politikontoret. Se dog de rigtigere Domme i U. f. R. 1884 S. 58, der straffede efter § 274, jfr. § 270 (hvilket Resultat synes rigtigt), 1115, jfr. H. R. T. 1884 S. 256 (hvor der straffes under Henvisning til, at Bogen var foreviist dels for Personer, hos hvilke Tjeneste søgtes, dels for Politiet til Anmeldelse af Af- og Til-

lignende Grunde vil et Falsk ikke allerede foreligge ved, at en falsk Depeche afleveres til Telegrafering.[50] Iøvrigt ses det let, at den her omtalte Grund til Udelukkelse af Forbrydelsen ligger meget nær ved andre Tilfælde, hvor Grunden er, at Skriftet slet ikke er Dokument, eller at Forfalskningen ikke er væsentlig. Det er kun, naar der maa siges at foreligge et Skrift, der maa betegnes som et uægte Dokument, men det *in concreto* ikke har et Dokuments Betydning som Bestemmelsesmiddel, at Tilfældet hører herhen.

Endelig følger det af Begrebet, at Forbrydelsen ikke foreligger, naar den Handling, til hvis Opnaaelse det uægte Dokument bruges, er uden retlig Betydning, saaledes som det kan forefalde i en sel-

---

gang), **1877** S. 377 (alene Forevisning for Politi, anden Forevisning paatænkt, men hindret; § 274, jfr. § 270, og § 46. Voteringen fremhæver, at de foretagne Forandringer ere irrelevante for Politiet, derfor Dok. ikke taget i Brug), jfr. U. f. R. **1887** S. 1128 (kun Tyendelov § 63, hvor en korrekt Kopi fremstilles som Original, hvad der *in casu* var irrelevant), se endvidere U. f. R. **1889** S. 520 (§ 274, jfr. § 270), **1891** S. 135 (korrekt Kopi, fremstillet som Original; Frifindelse), jfr. fremdeles D. i H. R. T. **1862** S. 1, hvor Krim. R. havde straffet efter Fdg. 11. April 1840 § 68, jfr. § 62, 2. Mbr., men H. R. straffede efter § 76, smh. m. §§ 68 og 62 i et Tilfælde, hvor det var en Pantelaaner ligegyldigt, hvilket Navn der blev skrevet, naar Underskriften kun ikke blev fragaaet; U. f. R. **1884** S. 1085 (Frifindelse; vel nærmest, fordi der kun forelaa en Undertrykkelse af en Oplysning ved Udslettelsen); ligesaa i U. f. R. **1893** S. 956 (Tyendel. § 63).

[50]) Jfr. derimod D. i U. f. R. **1881** S. 360 og 860, jfr. H. R. T. 1881 S. 232, hvor et med en Andens Navn underskrevet Avertissement, der tilstilledes et Aviskontor til Indrykkelse, der dog ikke fandt Sted, paadrog Straf for fuldbyrdet Falsk efter § 270.

skabelig Spøg,[51]) eller ved Mystifikationer.[52]) Derimod kan det ingenlunde fordres, at Dokumentet skal være brugt til at gjennemføre det, som dets Indhold gaaer ud paa, — Noget, som især har Betydning ved Anvendelsen af §§ 268 og 269.[53])

Naar den Handling, hvorved Dokumentfalsk begaaes, her er beskrevet ved Ordene, at det uægte Dokument er taget i Tjeneste eller Brug for at bestemme Nogen til en Handling af retlig Betydning, ligger heri Forudsætningen om, at det ikke til Forbrydelsens Fuldbyrdelse kræves, at den Paagjældende er bleven skuffet og derved bestemt til Handlingen. At dette stemmer med det Rationelle, følger, som allerede antydet, af Synspunktet. For Krænkelsen af Almenheden — den sociale Handlefrihed — er det uden Betydning, om Skuffelsen er lykkedes. Den offentlige Interesse er allerede krænket derved, at Dokumentet „er taget i Brug“.[54]) I Overensstemmelse hermed er ogsaa Stl.'s § 276, forsaavidt den bestemmer, at de i §§ 268—275 nævnte Forbrydelser anses som fuldbyrdede, saasnart Falskneren *„har gjort Brug af Dokumentet . . . uden Hensyn til, om Nogen derved er bleven skuffet“*. Kun turde Udtrykket „tage i Brug“ være mere betegnende, forsaavidt det klarlig indbefatter saadanne Tilfælde, hvor Dokumentets Indhold endnu ikke er blevet Vedkommende bekjendt, og der altsaa endnu

---

[51]) Jfr. derimod om retstridige Løjer — hvor det dog ikke ses, at Hensigten har været at bestemme til nogen Handling eller Undladelse — D. i U. f. R. 1877 S. 915 jfr. H. R. T. 1877 S. 245.

[52]) Jfr. med Hensyn til beslægtede Tilfælde den S.21, Note, omtalte Dom i U. f. R. 1876 S. 1131 samt *Lassen* a. St. S. 109.

[53]) Jfr. *Lassen* a. St. S. 106, Note 2.

[54]) Jfr. StR.'s alm. Del I, S. 254.

ikke kan have fundet nogen psykisk Paavirkning Sted, men Forbrydelsen dog utvivlsomt maa siges at være fuldbyrdet, f. Ex. naar det falske Gjældsbrev er naaet til ham, om end ikke læst endnu.[55]) At Forbrydelsen i det omtalte Tilfælde er fuldbyrdet, har Hjemmel i de almindelige Grundsætninger om, naar den retstridige Handling, der her er nok, foreligger.[56]) I Overensstemmelse med disse Grundsætninger maatte det ogsaa uden særligt Bud antages, at Forbrydelsen er fuldbyrdet, naar Dokumentet er overgivet en Anden til Benyttelse, der er uvidende om dets Falskhed. Forsaavidt derfor § 276 ved Tilføjelsen „*eller givet det fra sig til Benyttelse af en Anden*" sigter hertil, udtaler den kun Noget, der er i Overensstemmelse med Forholdets Natur. Antages det derimod, at denne Tilføjelse endvidere medfører, at Forbrydelsen skal anses som fuldbyrdet, naar Dokumentet af den, der har forfærdiget det, er overgivet til Benyttelse af en Anden, der er bekjendt med dets Falskhed, gaaer den ganske vist udover Grænsen, idet den inddrager Forsøgstilfælde under Straffen for fuldbyrdet Forbrydelse.[57])

---

[55]) Jfr. *Lassen* a. St. S. 109.

[56]) Jfr. StR.'s alm. Del, I S. 173 o. ff., samt hvad der ovfr. er bemærket 1. Del, S. 689 o. ff. med Hensyn til § 290.

[57]) Jfr. herved Bemærkningerne i StR.'s alm. Del, I S. 258 —259 og *Bornemann* S. Skr. IV, S. 75—76, der ere rigtige under denne Forudsætning. Hos *Lassen* a. St. S. 110 hævdes det dog, at det Tilfælde, hvor Dokumentet overgives til en Fuldmægtig, ikke falder ind under de nævnte Ord. Paa Bogstaven kan det dog næppe støttes, at Benyttelse paa en Andens Vegne ikke rammes af Ordene. Jfr. herved Domme i U. f. R. **1867** S. 499, jfr. H. R. T. 1867 S. 122 (Forsøgsstraf for et i Vedkommendes Pult forefundet falsk Dokument, ved hvis Forfærdigelse ingen særlig paatænkt forbrydersk Plan havdes for Øje), **1868**

Endnu er at bemærke under dette Nummer, at det følger af Forbrydelsens Væsen som Krænkelse

S. 641, jfr. H. R. T. 1868 S. 171 (H. R. straffede for Forsøg paa Falsk med Hensyn til forskjellige i Vedkommendes Besiddelse forefundne falske Dokumenter, medens Kr. R. forsaavidt havde frifundet, fordi det ikke var beviist, at de vare tilvejebragte i forbrydersk Hensigt, eller ialtfald dog ikke, at en slig Hensigt ikke igjen frivillig var opgiven), 1874 S. 66 (Forsøgsstraf ved Forfalskning af Sparekassebog, der var bleven omtalt, men ej foreviist ved en Retshandel. I Almindelighed kan det ikke fordres, at Dokumentet just er blevet foreviist. Naar der f. Ex. laanes mod Sikkerhed i en falsk Obligation, hvis Existens godtgjøres ved en Recepisse fra første Panthaver, maa det aabenbart siges, at der gjøres Brug af det falske Dokument), 1881 S. 72, jfr. H. R. T. 1880 S. 311 (Forsøgsstraf ej anvendt, da det ikke var beviist, at de i Tiltaltes Besiddelse fundne falske Dokumenter vare bestemte til Benyttelse i ulovligt Øjemed), 193, jfr. H. R. T. 1880 S. 524 (Forsøgsstraf anvendt, da Dokumentet ikke var foreviist Nogen eller der paa anden Maade var gjort Brug af det), 1882 S. 3 (Frifindelse i Henhold til Stl.'s § 45, Led 2), 12 (Forsøgsstraf, da den tilsigtede falske Kvittering paa Dokumentet ikke virkelig var given), 142, jfr. H. R. T. 1881 S. 530 (hvor H. R. mod O. R. kun anvendte Forsøgsstraf „i Medfør af § 276" paa en Hustru, der havde forfærdiget et falskt Dokument og overleveret det til Manden, i hvis Besiddelse det endnu fandtes, da Undersøgelsen paabegyndtes, „uden at nogen Benyttelse dog havde fundet Sted." Herved maa dog mærkes, at Manden frifandtes af Mangel paa Bevis; derved var udelukket Muligheden af Bevis for Mandens Villie at benytte det falske Dokument, Noget, som sikkert maa forudsættes hos den „Anden", som § 276 omtaler), 1155 (Frifindelse efter Stl.'s § 45, 2. St.), 1887 S. 377 (Forsøg, da en paatænkt Anvendelse af Forfalskning af Skudsmaalsbog til at søge Tjeneste ej udførtes, og Forevisningen for Politiet ikke var „at tage i Brug", da Forfalskningerne for Politiet vare irrelevante), 899 jfr. H. R. T. 1887 S. 142 (§ 269, jfr. § 46, §§ 268 og 270, jfr. § 46. O. R. straffede ikke i Tilfælde, hvor Dokumenter vare lavede, for „mulig ved given Lejlighed at

af den sociale Handlefrihed, at den Omstændighed, at det uægte Dokument benyttes overfor Flere efter hverandre, ikke medfører, at der foreligger en Flerhed af Forbrydelser. Der er kun en kvantitativ Forøgelse af Forbrydelsen, saaledes naar en falsk Attest benyttes til at skuffe den ene efter den anden, eller naar en falsk Obligation pantsættes først til En, og der derefter gives sekundær Panteret i den til en Anden.[58])

3. Subjektivt kræves til Forbrydelsen Dokumentfalsk Forsæt, jfr. Stl.'s § 43. Det maa altsaa have været den Handlendes Formaal at fremkalde ved Skuffelse om Dokumentets Ægthed en Villiesakt af retlig Betydning, hvilket atter betinges af, at intet af de Momenter, som høre med til den objektivt retstridige Handling, har været ham ubevidst. En blot letsindig Adfærd med Hensyn til uægte Dokumenters Benyttelse haves der nu ingen Hjemmel til at straffe.[59])

---

benytte dem"; H. R. straffede for Forsøg „efter samtlige dermed forbundne Omstændigheder"), 1123 og **1888** S. 423, jfr. H. R. T. 1887 S. 709 (O. R. frifandt for Forsøg ifølge § 45, 2; H. R. fandt i Forholdet ingen „selvstændig" Forbrydelse), **1888** S. 1026, jfr. H. R. T. 1888 S. 241 (§ 270, jfr. tildels § 46), **1892** S. 83, jfr. H. R. T. 1891 S. 414 (H. R. § 275. jfr. §§ 270, 271 og 46; ikke gjort Brug af den falske Vandrebog), 1185 (Forsøg i et Tilfælde, hvor „betalt" paa den tilsigtede Kvittering var glemt), **1894** S. 1274 (§ 275, jfr. § 268 og § 46), 1258 (Falskstraf ikke anvendt), jfr. herved U. f. R. **1885** S. 929 (Bemærkning, om Forevisning for Hustruen var Brug).

[58]) Se ogsaa, om et Tilfælde, hvor H. R. ikke fandt en selvstændig Forbrydelse i en første, senere tilintetgjort Udfærdigelse, U. f. R. **1887** S. 1123 og **1888** S. 423, jfr. H. R. T. 1887 S. 709.

[59]) Jfr. herved StR.'s alm. Del I, S. 356 og Domme før Straffeloven, der straffede arbitrært, i H. R. T. **1863** S. 515 **1864** S. 341, samt nu Domme i U. f. R. **1867** S. 48, **1868** S. 46 (Forfalskningen ikke sket for at gjøre Brug af

Skudsmaalsbogen), jfr. D. i U. f. R. 1868 S. 641, jfr. H. R. T. 1868 S. 171 (hvor Krim. R. frifandt, fordi forbrydersk Hensigt ikke var beviist, men H. R. dømte for Forsøg, idet Hensigten antoges beviist), 1881 S. 73, jfr. H. R. T. 1880 S. 311, samt særlig D. i U. f. R. 1869 S. 648, jfr. H. R. T. 1869 S. 260 (de Paagjældende maatte paa Grund af deres fuldstændige Ukjendskab til alle retlige Former antages at have været uden Bevidsthed om Forholdets Ulovlighed) 1883 S. 807, jfr. H. R. T. 1883 S. 143 (Frifindelse for Falsk), 1884 S. 52 (do.), 191, jfr. H. R. T. 1883 S. 686 (O. R. statuerer, at Udrivning af Blade i Sparekassebog for at skjule strafbar Tilegnelse ikke er særlig strafbar), 1088 (Frifindelse for Falsk), 1100 (do.), jfr. 1885 S. 20, jfr. H. R. T. 1884 S. 402 (vidste ikke, hvad hun underskrev; Frifindelse), 1887 S. 926, jfr. H. R. T. 1887 S. 212 (ikke retstridig Hensigt; Frifindelse af H. R. for Falsk), 969, jfr. H. R. T. 1887 S. 265 (vest. Sag. Ikke Falsk, da Forsættet ej omfattede Tilføjelse af nødvendig Underskrift), 1128 (Frifindelse for Falsk), 1225 ikke retstridig Benyttelseshensigt), 1888 S. 1117 (ikke Falsk, da Vedk. ikke vilde skuffe, men tydeliggjøre), 1889 S. 727 (ikke Straf, da Rettelsen ikke var foretagen for at benyttes, men for at faa ombyttet af Udfærdiger), 1891 S. 135 (ikke retstridig Hensigt), 1893 S. 162, jfr. H. R. T. 1892 S. 737 (H. R.: ikke retstridig Hensigt, ɔ: med Hensyn til at skuffe om Udsteder) 956 (Tyendelov § 63) og de mange Domme, der have frifundet, fordi Vedkommende havde troet at have havt Bemyndigelse til Underskriften eller Forandringen, jfr. Domme i H. R. T. 1873 S. 135, U. f. R. 1875 S. 559, jfr. H. R. T. 1875 S. 5, 1876 S. 310, jfr. H. R. T. 1875 S. 507, 1877 S. 794, jfr. H. R. T. 1877 S. 18 (hvor H. R. dømte, fordi Tiltalte ikke kunde antages at have forudsat Bemyndigelse, hvad O. R. antog), 1879 S. 734, jfr. H. R. T. 1879 S. 100, 1881 S. 244, jfr. H. R. T. 1880 S. 597, 1882 S. 95, jfr. H. R. T. 1881 S. 470, se endvidere D. i U. f. R. 1878 S. 1140, jfr. ovfr. S. 55, Note 44 samt 1883 S. 88, jfr. H. R. T. 1882 S. 436 (Kr. R. antog, H. R. antog ikke god Tro og straffede), 1884 S. 75, jfr. H. R. T. 1883 S. 521 (Vild-

til det i samme liggende objektive Retsbrud, er et omtvistet Spørgsmaal. Til at kræve dette kan en streng rationel Opfattelse ikke føre, og det maa fastholdes, at man, ved at forkaste en saadan Fordring, ikke forkaster Fordringen om en „forbrydersk“, „ulovlig“, „retstridig“ eller endog „sviggagtig“ Hensigt. Thi alle disse Udtryk kunne, med fuld Føje og overensstemmende med rigtig Terminologi, bruges om hint Forsæt, som gaaer ud paa ved et særeget Middel at krænke en Enkelts og i ham Samfundets Handlefrihed. Ethvert Plus af retstridig Hensigt er i og for sig en vilkaarlig Fordring. Denne Vilkaarlighed bliver selvfølgelig stærkere, jo mere Fordringen i denne Retning specialiseres, f. Ex. ved at kræve Hensigt til at skade Andre eller selv vinde ulovlig Fordel. Den bliver mindre, naar man lader sig nøje med en Hensigt til en hvilkensomhelst anden Retsforstyrrelse end den, der begrebsmæssig ligger i Dokumentfalsk. Men lader man sig nøje hermed, stiger Urimeligheden saa meget mere. Thi hvorfor skal det saa ikke være nok med den i Begrebet liggende Forstyrrelse? Fører dette nogensinde til stødende strenge Resultater, afhjælpes disse kun i ringe Grad ved den nye Betingelse, taget i saa omfattende Betydning. Kun en Miskjendelse af, at Handlefriheden ogsaa er en Ret, og at Udtrykket formel Forbrydelse om Falsk er urigtigt, hvis det skal betegne, at en Ret ikke krænkes ved den, kan forklare, at man fra et rationelt Standpunkt har søgt at forsvare en saadan Betingelse. Hovedgrunden til, at Fordringen har havt og endnu

---

farelse, ikke Falskstraf), **1889** S. 1156 (god Tro med Hensyn til Bemyndigelse), **1892** S. 85, jfr. H. R. T. 1891 S. 420.

stedse har mange Forkæmpere, ligger imidlertid i Paavirkningen af den ældre Opfattelse af Falsk som et Species af Bedrageri. Fra dette Standpunkt er Svigen kun Midlet, ikke Retsbrudet selv. Til det Mere, der objektivt fordres, maa der da ogsaa kræves en tilsvarende *dolus,* som rækker ud over Krænkelsen af Handlefriheden eller Midlet. Alt efter de forskjellige Opfattelser af Bedrageriets Omfang faaer Forsættet ved Dokumentfalsk da en tilsvarende snævrere eller videre Skikkelse. Efter rigtig Opfattelse maa der, som ved Bedrageribegrebet, kræves *animus lucri faciendi.* Lige overfor den positive Ret kunde nu denne fuldstændige Kongruens mellem Forsæt ved Falsk og Bedrageri ikke altid fastholdes. Men idet man afveg saa lidt som muligt fra Udgangspunktet, kom man til de inkonsekvente Mellemveje, der vel ikke lade sig nøje med det Forsæt, som Dokumentfalsk efter rigtig Opfattelse kræver, men paa den anden Side ikke kræve et Forsæt med det bestemte Indhold, som kræves ved Bedrageri. Fra Forholdets Natur er imidlertid en saadan Sammenblanding af forskjelligartede Synspunkter naturligvis uholdbar.

Hvad den positive danske Ret angaaer, forklarer Uklarheden i den tidligere Lovgivning, jfr. ovfr. S. 10, let, at Teori og Praxis kom ind paa den nys omtalte Mellemvej.[60]) At den nugjældende

[60]) Jfr. foruden de ældre Forfattere ogsaa *Bornemann* a. St. S. 73, hvis den „svigagtige Hensigt“, som der kræves til Dokumentfalsk, skal betyde andet og mere end det, der efter rigtig Opfattelse maa kræves, — Noget, som *Bornemanns* eget Begreb om Svig, se a. St. S. 46, ikke giør nødvendigt at antage, men hvorfor der efter hans hele Opfattelse af Falsk, jfr. ovfr. S. 6, Note 2, kan være nogen Rimelighed, — se med Hensyn hertil og den ældre Praxis *Lassen* a. St. S. 112 o. ff.

Straffelov har taget denne Opfattelse i Arv, kan man imidlertid ikke uden videre formode. Vel har den ikke faaet et aldeles rigtigt Syn paa Dokumentfalskforbrydelsens ejendommelige Væsen og derfor heller ikke taget alle Konsekvenserne med. Men den forandrede Opfattelse, der utvivlsomt træder frem med Hensyn til Falskforbrydelsen, har dog saa megen Betydning, at en Forandring i dette Punkt lige overfor den tidligere herskende Opfattelse kan antages, uden at Bruddet med det Overleverede bliver uforklarligt. Historiske Grunde for en Fortolkning af den nugjældende Straffelov i Retning af at kræve en videre gaaende Hensigt kunne derfor ikke være afgjørende, selv om Indholdet af den positive Ret var et saadant, at almindelige Regler tillod at tillægge dem denne Betydning.[61]). Tillod overhovedet Loven at søge det Afgjørende udenfor dens eget Indhold, maatte Undersøgelsen snarest rettes paa, hvad den forudsætter om Hensigten ved Falskmøntneri, Falsk med Maal og Vægt og Varefalsk. Thi det er disse Forbrydelser, med hvilke Dokumentfalsk er anset for nærmest beslægtet, jfr. ovfr. S. 10. Men næppe vilde denne Undersøgelse, som iøvrigt maa henskydes til Omtalen af disse Forbrydelser, føre til noget Resultat, der kunde have Vægt for Dokumentfalsk.[62])

Lovens eget Indhold giver imidlertid hverken selv Hjemmel for at kræve noget Andet end det Forsæt, der svarer til det objektive Retsbrud, eller gjør det muligt at antage dette uden en indskrænkende Fortolkning, hvis Betingelser mangle. At der for det Første ikke kan kræves, at Falskneren

[61]) Det Samme gjælder om Motiverne, der paa flere Steder, se saaledes S. 183—84 og S. 159, jfr. dog S. 384, helde til den overleverede Opfattelse.

[62]) Jfr. herved Noten hos *Lassen* a. St. S. 115.

skal have havt den Hensigt at paaføre Andre „Skade", ses af § 268, der kun hjemler en Strafnedsættelse, naar Gjerningsmanden hverken har paaført eller tilsigtet at paaføre Andre nogen Skade. Nogetsomhelst Tilknytningspunkt for dog at kræve noget ud over Forsættet giver ingen af Paragraferne. Særligt kan et saadant umulig søges i Ordet „*falskelig*" i §§ 268 og 273. Derved betegnes sprogrigtigt ikke et subjektivt, men et objektivt Moment ved Forbrydelsen. Falskelig at underskrive et Navn er ensbetydende med at give en falsk ɔ: en urigtig eller uægte Underskrift, jfr. § 275. Det er aldeles naturligt, at Loven har valgt dette Udtryk, som er hentet fra selve Forbrydelsens Betegnelse, og som ikke kan misforstaaes. Skal der spørges om en Grund til, at Redaktionen ikke er bleven det endnu simplere „skriver Nogen falskt Navn under", kan den ialtfald søges i, at Loven skjelner mellem Underskrift med en virkelig existerende Persons Navn og med opdigtet Navn og i § 268 kun vil give Regel for hint Tilfælde, medens den antydede Redaktion vilde omfatte begge Tilfælde. Men har Loven saaledes kun beskrevet Forbrydelsens objektive Side, haves der vel i § 43 Hjemmel for at kræve Forsæt, men enhver videre gaaende subjektiv Fordring er en Indskrænkning, for hvilken det vil være forgjæves at søge efter den tilstrækkelige Hjemmel i Loven. Naar *Lassen* i den ofte anførte Afhandling forsvarer det Modsatte, er det Hovedargument, han finder i Loven, hentet fra Forholdet til Stl.'s §§ 133 og 134.[63]) Ved Siden af andre Handlinger, der under ingen Betingelser rammes af §§ 268—276, omhandle disse Bud tillige Tilfælde af Falsk, paa hvilke der kunde blive Spørgsmaal

---

[63]) Se *Lassen* S. 114 o. ff.

om at anvende §§ 268—276. Antages det nu, at disse Bud ikke kræve nogen videre gaaende retstridig Hensigt, vil en Privat, hvor en saadan Hensigt mangler, kunne ifalde strengere Straf end Embedsmanden, der straffes efter § 134, da der ikke i denne Paragraf er taget noget Forbehold, som i § 133, og den som specielt Bud maa gaa forud. Men dette Resultat er urimeligt, da Embedsmandens Brøde indeholder et dobbelt Retsbrud og fornuftigvis derfor maa paadrage en større Straf. Kun ved at antage, at §§ 268—276 forudsætte subjektive Betingelser, der gjøre dem uanvendelige under de Forudsætninger, hvor § 134 rammer Embedsmanden, undgaaes Anomalien. Den Omstændighed, at § 134 intet Forbehold har taget om strengere Straf efter andre Bud, kan formentlig kun forklares ved, at selve Paragrafens Forudsætninger ere antagne at udelukke en saadan Mulighed. I Henhold hertil antages det, at der til Dokumentfalsk maa kræves det, som § 133 kræver i Modsætning til § 134, nemlig den Hensigt at tilvende sig eller Andre en Fordel eller at skade Andre. Ordet Fordel forstaaes da som omfattende ikke blot materiel, end sige pekuniær Fordel, men ogsaa f. Ex. processuel eller formel Fordel. Imidlertid formenes det, at Ordene Fordel og Skade ikke omfatte enhver ubetydelig Fordel eller Skade, uden at der dog kan drages bestemte Grænser i saa Henseende, men maa henses til de gængse Forestillinger.[64]) Denne Argumentation, bortset fra dens Værd iøvrigt, hviler imidlertid paa en Misforstaaelse. Forbrydelsen efter § 134 adskiller sig derved fra Forbrydelserne efter §§ 268—276, at det ikke kræves, at der er gjort Brug af Dokumentet,

---

[64]) Jfr. a. St. S. 117.

og end ikke, at dette har været Hensigten. Den rammer Unddragelsen af Bevismidlet som saadan, en Handling, der ikke kunde rammes af §§ 268—276. Det er saaledes et andet Retsbrud end det, som disse Paragrafer angaa. Heraf følger, at hvis Betingelserne for Dokumentfalsk tillige ere tilstede, er der Sammenstød af Forbrydelser. Embedsmanden undgaaer ikke den strengere Straf. Til at hidføre dette behøvede § 134 intet Forbehold at tage. Forbeholdet kunde derimod anses for nødvendigt i § 133 paa Grund af den Hensigt, som denne Paragraf forudsætter, ihvorvel det maa erkjendes, at denne Hensigt kan tænkes naaet uden saadan Brug, som kræves til §§ 268—276. Forsaavidt det gjøres gjældende,[65]) at Straffelovens Resultater ved denne Fortolkning blive meget strenge, er denne Betragtning dels i og for sig ikke af synderlig Betydning, dels afhjælpes det kun i ringe Grad, naar man dog tager den videre gaaende Hensigt saa vidt, som Forfatteren gjør, dels vil det som oftest findes, at der i de Exempler, der anføres, vil være Grunde til Straffrihed, følgende af Forbrydelsesbegrebet uden kunstig Indskrænkning, i hvilken Henseende henvises til Bemærkningerne ovfr. S. 46—47.[66])

[65]) Jfr. *Lassen* a. St. S. 111—112.

[66]) Disse ville saaledes kunne hjemle Frifindelsen for Kurator under de Forudsætninger, som forelaa i Dom i U. f. R. 1870 S. 207. Hvad Praxis angaaer, kan en vis Svingning iagttages. At den i Aaret 1879 „decideret“ skulde have taget Parti for den af *Lassen* hævdede Opfattelse, kan dog ikke erkjendes. Uden Betydning for det her foreliggende Spørgsmaal ere Domme i U. f. R. 1868 S. 46, 1869 S. 68, 1870 S. 207, 1876 S. 1131 og 1878 S. 1140. Frifindelsen i disse Tilfælde kan forsvares, uden at hin Lære behøves til Forudsætning. Naar flere af disse Domme angive som Grunden Mangel af svigagtig

Naar det endnu paaberaabes, at Praxis ikke straffer Bedrageri særligt, hvor den træder i ideel

---

Hensigt, kan dette Udtryk meget vel betegne den i disse Tilfælde virkelig forhaanden værende Mangel af Forsæt, hvilket ogsaa gjælder med Hensyn til Domme i U. f. R. **1867** S. 276, **1869** S. 648, jfr. H. R. T. 1869 S. 260 (hvor O. R., men ej H. R. benytter dette Udtryk), og **1873** S. 756, **1877** S. 794, jfr. H. R. T. 1877 S. 18 (hvor O. R. benytter dette Udtryk), ligesom om Udtrykket „forbryderisk Hensigt" i D. i U. f. R. **1868** S. 641, jfr. H. R. T. 1868 S. 171, „ulovlig Hensigt" i D. i U. f. R. **1879** S. 264, jfr. H. R. T. 1878 S. 705), og „retstridig Hensigt" i D. i U. f. R. **1879** S. 456, jfr. H. R. T. 1878 S. 765. Af Betydning er derimod D. i U. f. R. **1867** S. 1013, jfr. H. R. T. 1867 S. 346 (hvor H. R. i Modsætning til O. R. frifandt en Patient, der havde forfalsket en Recept og derved forsøgt at faa udleveret en større Dosis til eget Brug, fordi han ikke dermed havde forbundet nogen svigagtig Hensigt). Det er indlysende, at Udtrykket her betyder noget mere end det begrebsmæssig nødvendige Forsæt, der ikke manglede. Denne Dom er derfor utvivlsomt et Højesteretspræjudikat for den her bekæmpede Opfattelse, og paa lignende Maade er der et klart Overretspræjudikat for denne Mening i D. i U f. R. **1875** S. 257 (der frifandt en Tiltalt, som havde forfærdiget og benyttet en falsk Attest, „fordi den Paagjældende ikke kunde siges at have havt en saadan svigagtig Hensigt, som maa være Forudsætningen for Anvendelsen af Stl.'s Bestemmelser om Dokumentfalsk, medens der ingen Hjemmel var for at straffe hans „letsindige" Adfærd"). Skjønt D. i U. f. R. **1877** S. 794. jfr. H. R. T. 1877 S. 18, ikke i og for sig afgjørende viser en anden Opfattelse af Højesteret, indicerer dog den Omstændighed, at den kun kommer ind paa Spørgsmaalet, om der var Bemyndigelse, i Forbindelse med Bemærkningen om, at det maatte blive uden Indflydelse, at Tiltalte ikke kunde antages at have tilsigtet at paaføre Andre nogen Skade, medens den forbigaaer med Tavshed de af O. R. anførte Momenter, der kun kunde være afgjørende, naar der fordres mere end Forsæt, at Synspunktet her er et andet, jfr. ogsaa den af andre Grunde omtvistelige D. i U. f. R. **1877**

Konkurrence med Falsk, skjønt de efter den her hævdede Opfattelse ere to forskjellige Forbrydelser, maa det bemærkes, at det vel er saa efter For-

S. 915, jfr. H. R. T. 1877 S. 295. Afgjort i modsat Retning gik H. R. ved D. i U. f. R. 1878 S. 170, jfr. H. R. T. 1877 S. 638, jfr. derimod O. R.'s Dommen i U. f. R. 1877 S. 1114. O. R. havde her frifundet for Udfærdigelse af falske Kvitteringer, der var sket for at tjene en Tredjemand, som foregav at have forlagt de ægte Kvitteringer idet Forholdet karakteriseredes som Uforsigtighed og letsindig Adfærd, medens H. R. domfældte med Bemærkning, at den Omstændighed, at de Tiltalte ikke havde havt nogen svigagtig Hensigt og særlig ikke havde tilsigtet at hjælpe til Bedrageri, saa meget mindre kunde udelukke Anvendelsen af § 268, som det af deres egne Forklaringer fremgik, at de havde været sig det Ulovlige i deres Handling bevidst. Denne sidste korrekte Udtryksmaade er ogsaa senere brugt i Dom i U. f. R. 1880 S. 302, jfr. H. R. T. 1879 S. 559, der iøvrigt vel ikke viser noget bestemt, eftersom det kan paastaaes, at en Fordel i meget vid Forstand var tilsigtet. Afgjort paa lignende Maade som ved Dommen af 1877 har H. R. stillet sig ved D. i U. f. R. 1881 S. 794, jfr. H. R. T. 1881 S. 98 (Vib. O. R. havde frifundet paa Grund af Mangel af „al svigagtig Hensigt", medens H. R. desuagtet domfældte). Af senere, ovfr. i Note 59 anførte Domme er der næppe nogen, der kan paaberaabes for den bekæmpede Opfattelse — saaledes heller ikke O. R.'s Udtalelse i U. f. R. 1884 S. 191, jfr. H. R. T. 1883 S. 696, da der i Hensigten at skjule noget Passeret i og for sig ikke ligger Benyttelseshensigt, eller 1884 S. 1085, som angaaer en blot negativ Undertrykkelse af Oplysning, eller 1885 S. 20, jfr. H. R. T. 1884 S. 402, eller 1887 S. 926, jfr. H. R. T. 1887 S. 212, eller 1887 S. 1128, 1225, eller 1888 S. 1117, eller 1889 S. 727, eller 1891 S. 135, eller 1893 S. 162, jfr. H. R. T. 1892 S. 737, 956, hvorimod D. i U. f. R. 1887 S. 1123 og 1888 S. 423, jfr. H. R. T. 1887 S. 709 bekræfter, hvad der vist tør kaldes den nyere Praxis (Straf, uagtet Hensigten blot var at undgaa nogle Vanskeligheder), jfr. 1888 S. 423, jfr. H. R. T. 1887 S. 713, 1889 S. 77, jfr. H. R. T. 1888 S. 458.

holdels Natur, men at denne Sondring ikke er til Hinder for, at den positive Lovgivning kan sammensmelte Forbrydelserne til Et. Dette er nu aabenbart Tilfældet, naar det begaaede Falsk falder ind under § 268, 1. Led eller andre Paragrafer i Forbindelse med dette Bud. Thi i dette mere graverende Tilfælde, i Modsætning til § 268, 2den Led, forudsættes, at Hensigten har været at paaføre anden Mand Skade, under hvilket vide Udtryk bedragerisk Hensigt gaaer ind.[67]) Naar det saaledes fremgaaer af § 268, at Falsk for en Del af sit Omraade optager Bedrageriet i sig, er der ikke med Hensyn til § 270 noget til Hinder for at antage en lignende delvis Sammensmeltning. Vel er der ikke sondret paa lignende Maade i Straffesatsen, men det er da selvfølgelig de strengere Straffegrader, der blive anvendelige, naar der tillige foreligger Bedrageri.

[67]) Det er altsaa aldeles korrekt, naar Domstolene ikke anvende Bedrageristraf ved Siden af § 268, 1ste St. for det Bedrageri, der forbinder sig med Falskforbrydelsen, se Domme i U. f. R. **1869** S. 241, jfr. H. R. T. 1868 S. 567 (den indankede Dom havde tillige straffet efter § 261), **1873** S. 34, 206, jfr. H. R. T. 1872 S. 470, **1881** S. 514, jfr. H. R. T. 1880 S. 789 (H. R. straffede ikke, som den indankede Underretsdom, tillige for Bedrageri), **1883** S. 88, jfr. H. R. T. 1882 S. 436, **1884** S. 1100, **1885** S. 17, jfr. H. R. T. 1884 S. 378, 929, **1886** S. 111, jfr. H. R. T. 1885 S. 534, samt en Mangfoldighed af Domme, hvor Spørgsmaalet slet ikke har været rejst, men dets Besvarelse anset for selvfølgelig, jfr. derimod D. i U. f. R. **1874** S. 184, jfr. H. R. T. 1873 S. 515, hvor Bedrageri var begaaet først, og Falsk derefter for at skjule det, og hvor der straffedes efter § 253 og § 274, jfr. § 268, samt U. f. R. **1894** S. 1274 (Straf efter § 251 og § 275, jfr. § 268 og § 46). I D. i U. f. R. **1894** straffede i et lignende Tilfælde Vib. O. R. alene efter § 257. Falsk blev altsaa ikke antaget at foreligge.

4. Med Hensyn til Straffen skjelner Straffeloven mellem Dokumentfalsk ved:

a) *falsk Underskrift af anden Mands Navn*, §§ 268—272.

b) *falsk Underskrift af opdigtet Navn*, § 275.

c) *falsk Udfyldelse af et i en Andens Navn udstedt og af denne underskrevet, men til Udgivelse endnu ikke bestemt Dokument eller dets falske Forsyning med Segl, hvor dette udfordres til at give Dokumentet fuld Gyldighed*, § 273, og

d) *Forfalskning af Indholdet* af et Dokument, § 274.

Om hvorledes Grænserne mellem disse Tilfælde blive at drage, er alt Fornødent bemærket i det Foregaaende.

Indenfor Tilfældet under Ltr. a. gjøres der atter en Sondring i Straffen, først efter det Navn, der underskrives, § 272 i Modsætning til §§ 268—70, dernæst indenfor den sidste Kreds efter Dokumentets Beskaffenhed. De samme Sondringer faa dernæst tilsvarende Betydning i Tilfældene b—d, idet Straffen i disse helt igjennem er bestemt under Hensyn til Straffen for Tilfældet Litr. a.

Hvad nu først angaaer Straffen for den Form af Forbrydelsen, der er angiven under Litr a, staaer § 272, der fastsætter Strafarbejde, dog ikke under 2 Aar, for den, der efterskriver Kongens Navn, paa en særlig Plads. Forbrydelsen har et Moment af Statsforbrydelse i sig, hvorfor den ogsaa bliver at nævne i det Følgende i en anden Sammenhæng. Strafferammen er den samme, af hvad Art Dokumentet er, altsaa ogsaa uden Hensyn til, om det er et privat eller offentligt Dokument.[68]) Forskjellen i saa Henseende faaer kun Indflydelse paa Straffens Grad. Hvad de andre Tilfælde under Ltr. a angaaer, — naar det altsaa ikke er Kongens

[68]) Jfr. Mot. t. Stl.'s Udk. S. 337.

Navn, der er efterskrevet, — er der tre forskjellige Straffebud efter Dokumentets større eller mindre Betydning, saaledes at § 270 staaer nederst, § 269 øverst i Rækken.[69])

Om Karakteren af de Dokumenter, der ere Gjenstand for § 270, og Adskillelsen mellem dem og § 268 er det Fornødne bemærket i det Foregaaende.[70]) Her bliver kun at tilføje, at naar Dokumentet har den i § 268 angivne Karakter, udelukker det ikke Paragrafen, at den Brug, der gjøres af det, ikke gaaer ud over det, hvortil ogsaa en Attest (§ 270) kunde bruges, at det altsaa faktisk kun fungerer som Attest.[71])

[69]) Jfr. Mot. t. Stl.'s Udk. S. 383 o. ff.

[70]) Mærk særlig Dom i U. f. R. **1873** S. 206, jfr. H. R. T. 1872 S. 470 (hvor H. R. henførte en Forfalskning af en for kontant Betaling krediteret Post i en Kontrabog under § 274, jfr. § 270), **1874** S. 172, jfr. H. R. T. 1873 S. 484 (Højstbydendes falske Underskrift i en Auktionsprotokol henført under § 275, jfr. § 270, idet Underskriften ansaaes som gaaende ud paa en Bekræftelse af Tilførselens Rigtighed for hans Vedkommende), **1876** S. 34, jfr. H. R. T. 1875 S. 322 (H. R. § 270, O. R. § 268), **1877** S. 799, jfr. H. R. T. 1877 S. 24, 894, jfr. H. R. T. 1877 S. 235, **1880** S. 1104, **1881** S. 70, jfr. H. R. T. 1880 S. 297, 193, jfr. H. R. T. 1880 S. 524, **1882** S. 1149, 1153, **1884** S. 53. 54, 150, 1115, jfr. H. R. T. 1884 S. 256, **1885** S. 676, jfr. H. R. T. 1885 S. 132, 1069, **1886** S. 928, jfr. H. R. T. 1886 S. 183 (Rejsebog, af hvilken en Del gav Adgang til Hjælp, forsaavidt af H. R. henført under § 268, mod O. R.), **1887** S. 377, 899, jfr. H. R. T. 1887 S. 142, 1019, 1123 og **1888** S. 423, jfr. H. R. T. 1887 S. 709, **1888** S. 6, jfr. H. R. T. 1887 S. 306, 263 og 421, jfr. H. R. T. 1887, S. 694, 423, jfr. H. R. T. S. 713, 1026, jfr. H. R. T. 1888 S. 241, **1889** S. 77, jfr. H. R. T. 1888 S. 458, 520, 1112, jfr. H. R. T. 1889 S. 327, **1892** S. 89, jfr. H. R. T. 1891 S. 414, 803, jfr. H. R. T. 1892 S. 181, **1893** S. 76, jfr. H. R. T. 1892 S. 608, 800, jfr. H. R. T. 1893 S. 257, **1894** S. 57, jfr. H. R. T. 1893 S. 633, 1274.

[71]) Jfr. D. i U. f. R. **1868** S. 845, jfr. H. R. T. 1868 S. 255, hvor H. R. hævdede dette Resultat mod O. R.

Til de Dokumenter, der staa øverst i Rækken og rammes af § 269, henregner denne Paragraf to Klasser, nemlig dels visse Dokumenter angaaende privatretlige Retsforhold: *Statsforskrivninger, Vexler, og andre saadanne til almindeligt Omløb bestemte Papirer, dels Ministerial- eller Øvrighedsresolutioner, Retsakter og andre offentlige Dokumenter, der skulde indeholde en bindende Regel eller Afgjørelse eller og udgjøre et juridisk Bevis.* For den første Klasses Vedkommende er der altsaa Spørgsmaal om Grænsen lige overfor § 268, for den anden Klasse om Grænsen lige overfor § 270, medmindre Spørgsmaalet er, om Dokumentet er offentligt, i hvilket Fald Grænsen mod § 268 ogsaa her bliver at drage. Det Kriterium, der er sat i først nævnte Henseende, er ikke et legalt. Thi efter dansk Rets almindelige Regler om Omsætning af Gjældsbreve høre i og for sig alle Gjældsbreve til Omløbspapirer.[72]) Grænsen maa derfor bero dels paa det Sædvanlige i de virkelige Omsætningsforhold, dels paa det konkrete Tilfældes Beskaffenhed, hvilken f. Ex. endog kan udelukke Vexler fra Omløbspapirer og dermed fra § 269, 1. St.[73])

---

[72]) Jfr. *Aagesen* Indl. t. Formueretten S. 717 o. ff., se ogsaa *Nellemann* ord. Civ. Pr. 4. Udg. S. 659, jfr. 2. Udg. 567.

[73]) Jfr. Domme i U. f. R. 1869 S. 873, 1870 S. 706, jfr. H. R. T. 1870 S. 211, 1876 S. 548 (et i og for sig betydningsløst, falskt Endossement paa Vexel henført under § 269), 1877 S. 794, jfr. H. R. T. 1877 S. 18), 1880 S. 1098 1882 S. 3 (Forfærdigelse af en falsk saakaldet Vexel straffet efter § 268, da Dokumentet efter sin Form ikke egnede sig til at stifte Vexelforpligtelse), 1884 S. 1163, jfr. H. R. T. 1884 S. 335, 1887 S. 899, jfr. H. R. T. 1887 S. 142, 1888 S. 1148, jfr. ogsaa 1887 S. 738, se iøvrigt Mot. t. Stl.'s Udk. S. 335.

Med Hensyn til den anden Gruppe mærkes StR.'s alm. Del I, S. 96—97.[74])

Straffen efter § 270 er Fængsel paa Vand og Brød, ikke under 2 Gange 5 Dage, indtil Strafarbejde i 4 Aar. Efter § 268 er der to Straffesatser, den normale med Strafarbejde fra 1 til 8 Aar, og en nedsat, hvis Maximum er det samme, men hvis Minimum er Fængsel paa Vand og Brød, ikke under 4 Gange 5 Dage, der finder Anvendelse, naar Gjenstanden er af ubetydelig Værdi eller iøvrigt under særdeles formildende Omstændigheder, navnlig naar

---

[74]) Se Domme i U. f. R. **1867** S. 499, jfr. H. R. T. 1867 S. 122, **1868** S. 475, **1875** S. 746 (en falsk svensk Embedsattest om Skifte kun henført under § 270, dog ikke, fordi den var svensk, men fordi den efter sin Beskaffenhed ikke ganske kunde sættes ved Siden af de i § 269, 2. St. omtalte Tilfælde), **1876** S. 323, jfr. H. R. T. 1875 S. 537 (en svensk Toldkvittering henført under § 268, ikke § 269, 2. St. af H. R. mod Kr. og Pol. R.), **1877** S. 505 (Forfalskning af Toldsedler straffet efter § 274, jfr. § 268), se derimod H. R. T. **1872** S. 300, hvor Forfalskning af Toldsedler er henført under § 274, jfr. § 269, se ogsaa U. f. R. **1884** S. 1101, **1889** S. 91, jfr. H. R. T. S. 491, U. f. R. **1877** S. 915, jfr. H. R. T. 1877 S. 295, **1878** S. 373, **1880** S. 156, **1881** S. 872, jfr. H. R. T. 1881 S. 259, **1883** S. 930, jfr. H. R. T. 1883 S. 287, der har henført Forfalskning af Postanvisning under § 274, jfr. § 269, 2. St., forsaavidt Postfunktionærernes Udtalelser i samme angaaer; ligesaa **1884** S. 1083, **1888** S. 447, jfr. H. R. T. 1887 S. 779, **1891** S. 1174, se ogsaa H. R. T. **1872** S. 186, se derimod for Adressatens Vedkommende **1883** S. 896, jfr. H. R. T. 1883 S. 254 (§ 268) og **1884** S. 1083, **1888** S. 447, jfr. H. R. T. 1887 S. 779, se endvidere med Hensyn til Falsk ved Assistenshusets Embedsmænd paa Assistenshussedler U. f. R. **1885** S. 1051 (ikke § 269, 2, men § 268), **1887** S. 851, jfr. H. R. T. 1887 S. 39 (Sogneraadsprotokol, § 269, 2), H. R. T. **1872** S. 186 (§ 268 med Hensyn til Selskabet „Hafnia“).

Gjerningsmanden hverken har paaført eller tilsigtet at paaføre Andre nogen Skade.[75]) Straffen efter § 269 er Strafarbejde fra 1—12 Aar.

For alle de i §§ 268—70 foreskrevne Straffe gjælder det efter § 271, at de kunne nedsættes efter Omstændighederne indtil det Halve, naar det falske Dokument paa Grund af dets øjensynlige Mangler har været mindre farligt.[76])

For Tilfældene under Litr. b fastsætter § 275, at de for falsk Underskrift paa Dokumenter af samme Beskaffenhed givne Forskrifter blive at anvende med en forholdsmæssig Nedsættelse af Straffen, efter Omstændighederne indtil det Halve.

For Tilfældene under Litr. c er Straffen den samme, som for Tilfældene under Litr. a, se § 273 *„anses, som om han falskelig havde underskrevet det"*.

For Tilfældene under Litr. d endelig bestemmer § 274 ligeledes, at den samme Straf skal anvendes, som om det var forsynet med falsk Underskrift. Hertil føjes imidlertid den Bestemmelse, at Straffen kan nedsættes efter Omstændighederne til det Halve, naar Forfalskningen er saa kjendelig, at

---

[75]) Jfr. Domme i U. f. R. **1878** S. 170, jfr. H. R. T. 1877 S. 638, **1880** S. 302, jfr. H. R. T. 1879 S. 559, **1885** S. 17, jfr. H. R. T. 1884 S. 378 (§ 268, 2 funden uanvendelig af H. R.), **1886** S. 909, jfr. H. R. T. 1886 S. 141 (§ 268, 2) 928, jfr. H. R. T. 1886 S. 183 (H. R. § 268, 2), **1891** S. 1067 (§ 268, 2), **1892** S. 85, jfr. H. R. T. 1891 S. 420 (§ 268, 2), **1893** S. 377 (§ 268, 2, jfr. § 60, 1).

[76]) Jfr. D. i U. f. R. **1879** S. 582, jfr. H. R. T. 1878 S. 937, **1881** S. 514, jfr. H. R. T. 1880 S. 789, 682, jfr. H. R. T. 1881 S. 80, **1886** S. 1235, **1888** S. 423, jfr. H. R. T. 1887 S. 713, **1889** S. 77, jfr. H. R. T. 1888 S. 458, 1112, jfr. H. R. T. 1889 S. 327, 1160, **1892** S. 83, jfr. H. R. T. 1891 S. 414, 661.

Ingen uden aabenbar Uforsigtighed derved kunde skuffes. Da det første Punktum i § 274 gjør alle Bestemmelserne for Tilfældet Litr. a anvendelige, altsaa ogsaa Nedsættelsesregelen i § 271, vilde det være logisk berettiget, at se i 2det Punktum en Adgang til en ny og yderligere Nedsættelse, ogsaa i Forhold til Straffen efter § 271. Men sammenholder man Indholdet, viser det sig, at Nedsættelsesgrunden er den samme, kun udtrykt paa en anden Maade. Da nu en dobbelt Nedsættelse af samme Grund ifølge Anvendelse baade af §§ 271 og 274, 2. Pktum ingensomhelst Rimelighed har, maa det antages, at § 274, 1. Pkt. ikke vil medtage § 271, men at først § 274, 2. Pkt. overfører en hertil svarende Regel paa Forfalskningen.[77])

Endnu kan bemærkes, at et Falskmøntneri, Falsk med Maal og Vægt samt Varefalsk ofte kan indeholde et Dokumentfalsk, men at Bestemmelserne om denne Forbrydelse isaafald ikke komme til Anvendelse, idet det Dokumentfalsk, der foreligger, gaaer ind som begrebsmæssig Bestanddel af hine Forbrydelser, til hvilket der er taget Hensyn ved Fastsættelsen af Straffen for disse. At de nævnte Forbrydelser have deres systematiske Plads i det følgende Kapitel af dette Afsnit, er allerede bemærket. Dette gjælder ogsaa om de til de nævnte Forbrydelser sig sluttende Politiforseelser.

---

[77]) Jfr. D. i U. f. R. 1874 S. 352 (Straf efter § 274, Led 2, jfr. § 268), 1879 S. 1011, jfr. H. R. T. 1879 S. 286 (§ 274, Led 2, jfr. § 270 paa Forfalskning af en svensk Præsteattest), 1880 S. 1103, 1883 S. 62, jfr. H. R. T. 1882 S. 368, 1884 S. 53, 712, jfr. H. R. T. 1884 S. 127, 1083, 1115, jfr. H. R. T. 1884 S. 256, 1887 S. 377.

§ 58.

Andre strafbare Misbrug med skriftlige Dokumenter.

Ved Fremstillingen i forrige Paragraf af de Misbrug med Dokumenter, der gaa ind under Forbrydelsen Dokumentfalsk, er det paaviist, at der er en Række saadanne Misbrug, der fra et rationelt Synspunkt vilde være at henføre under denne Forbrydelse, men som i dansk Ret ere udelukkede fra den, saasom det intellektuelle Falsk, Undertrykkelse af Dokumenter m. m. Slige Misbrug med Dokumenter ere i Regelen ikke strafbare som saadanne, hvorimod de naturligvis kunne tænkes at være Middel for andre Forbrydelser, saasom Bedrageri. Der gives dog ogsaa en Række af Tilfælde, hvor Straf rammer slige Dokumentmisbrug som *delicta sui generis*. I de fleste af disse følger det imidlertid af de nærmere Forudsætninger for Strafbarheden, at der ikke systematisk kan anvises dem Plads i dette Kapitel under det her opstillede Synspunkt. Det gjælder saaledes for det Første om de Forbrydelser af nævnte Art, der rammes af Stl.'s §§ 80 og 81. De ere Statsforbrydelser. Det samme er Tilfældet med den Forbrydelse, der omhandles i Stl.'s § 105. Af de Handlinger, der ere Gjenstand for Stl.'s §§ 133 og 134, ere nogle helt Statsforbrydelser. Andre maa vel siges at krænke det borgerlige Samfunds Dokumentret; men, som begaaede af Embedsmænd, ere de tillige Statsforbrydelser, og denne Egenskab ved dem maa anvise dem deres systematiske Plads. Snarest kunde der være Spørgsmaal om paa dette Sted at medtage Stl.'s § 155 som det gjældende Hovedlovbud om

intellektuelt Falsk. Men ifølge den Begrænsning, dette Lovbud har, og hvorefter det kun rammer falske, skriftlige Erklæringer eller Bevidnelser, som ske *„til Brug i Retsforhold, der vedkomme det Offentlige“*, maa det erkjendes, at Straffeloven har valgt den rette Plads ved at stille det i samme Kapitel som Mened. Med denne Forbrydelse bliver Forbrydelsen efter § 155 nærmest beslægtet, og naar Mened bør opfattes som en Forbrydelse mod Statsvirksomheden, maa det Samme siges om Stl.'s § 155. Paa lignende Maade forholder det sig med den Handling, for hvilken § 179 bestemmer Straf, jfr. ovfr. 1. Del S. 473 o. ff., hvor af særlige Grunde denne Forbrydelse er fremstillet, men med Bemærkning, at dens virkelige Væsen anviser den Plads ved Siden af § 155. Hvad der gjælder om Stl.'s § 155, gjælder af samme Grund om de Misbrug med Hensyn til Skibsdagbøger, som Sølov 1. April 1892 § 287 rammer, samt om de i L. 15. Maj 1875 § 22 omhandlede strafbare Handlinger med Hensyn til Opholdsbøger.[1]) Begge disse Arter af Dokumenter ere til Brug i Retsforhold, der vedkomme det Offentlige. Paa lignende Maade forholder det sig med Hensyn til Fæsteprotokoller, Fdg. 9. Febr. 1820 § 7, se § 63 1 e. Endelig høre de strafbare Misbrug med Handelsbøger, som omhandles i § 262, jfr. Konkurslovens § 148, efter deres Forudsætninger hen i det følgende Kapitel blandt Forbrydelserne mod Erhvervssamfundets Interesser. Saaledes ogsaa den delvis skriftlige Dokumenter angaaende L. om Straf for Brugen af urigtige Varebetegnelser 27. April 1894. Dette vil fremdeles, i det mindste regelmæssig, gjælde om de Dokumentmisbrug, der uden at være egentlige Be-

---

[1]) Se ogsaa Plan 1. Juli 1799 § 138 og ndfr. i § 61.

dragerier kunne rammes af Stl.'s § 257,[2]) og i ethvert Fald kræver Sammenhængen, at Alt, vedrørende § 257, fremstilles samlet.

Derimod blive her at nævne Straffebestemmelserne i Tyendeloven 10. Maj 1854 §§ 59—64 med Hensyn til Misbrug med Skudsmaalsbøger. Af disse ere dog nu Budene i § 59 uden Anvendelse ifølge L. 29. Marts 1867, hvilken Lovs Straffebestemmelse derimod kan mærkes. Med Hensyn til Grænsen mellem de Tilfælde, hvor de nævnte særlige Straffebud med Hensyn til Skudsmaalsbøger finde Anvendelse, og Dokumentfalsk henvises til de flere i forrige Paragraf citerede Domme.

§ 59.

Strafbare Misbrug med Dokumenter i videre Forstand (ikke-skriftlige) samt andre Krænkelser af den sociale Handlefrihed.

I. Da Straffebudene om Dokumentfalsk forudsætte skriftlige Dokumenter, spørges endnu, om der i Straffeloven findes Straf for Misbrug med andre sanselige Gjenstande, der i videre Forstand kunne kaldes Dokumenter (Grænsestene, Stempler, Varemærker, Skilte (uden Bogstaver men med Tegn), Signaler, Bøjer, Karvestokke m. m.), jfr. ovfr. S. 12, uden at det særlige Omsætningssynspunkt, som har Betydning ved Falskmøntneri, Falsk ved Maal og Vægt samt Varefalsk, jfr. ogsaa den delvis herhen hørende L. om Straf for Brugen

[2]) Jfr. Fdg. 11. April 1840 § 51 og *Bornemann* S. Skr. IV, S. 65.

af urigtige Varebetegnelser 27. April 1894, finder Anvendelse.

Et saadant Straffebud indeholder Stl.'s § 279 med Hensyn til *Skjelsten og andre Mærker, der betegne de forskjellige Ejendommes Grænser eller de dermed forbundne Rettigheder.* Dette Bud er det eneste i Stl.'s Kap. 27, som foruden Dokumentfalsk har sin naturlige Plads i dette Kapitel. Budet rammer den, der „*flytter, sætter eller borttager Skjelsten eller forvansker andet Mærke*" af den nævnte Art. Dets Omraade rækker altsaa fra denne Side videre end Dokumentfalsk. Men subjektivt kræver § 279, at Handlingen foretages „*i bedragerisk Hensigt*". Dertil kræves utvivlsomt den Hensigt at skuffe for at paaføre en Anden et Tab. Om der yderligere bør kræves den Hensigt at berige sig, hvilken vistnok bør kræves til Bedrageriforbrydelsen, kan være et Spørgsmaal, men bør dog vistnok nægtes. Faktisk vil den i Regelen foreligge. Men de særlige Omstændigheder, der udelukke den, kunne med Føje her være holdte udenfor Betragtning. Positivt taler derfor, at Straffeloven opfatter Forbrydelsen som Falsk og derfor ikke strækker Fordringen videre, end der maa antages at gjælde ved de Omsætningstilfælde, der umiddelbart forud omhandles i Straffeloven. Her mærkes endvidere L. for Island 17. Marts 1881 om Markeskjel.

Paa dette Sted kan endnu nævnes L. 30. Marts 1885 om Forholdsregler til Beskyttelse af undersøiske Telegrafledninger, forsaavidt den omhandler Beskyttelse for Signaler og Bøjer §§ 2 og 3, jfr. § 6, samt L. 23. Marts 1888 § 1 (hvilken Paragraf ikke er ophævet ved Sølov 1. April 1892) om Dag- og Natsignaler for danske Skibe i Havsnød.

II. Da Bortførelse til fremmede Lande er en Frihedsforbrydelse, jfr. Stl.'s § 211 og ovfr. 1. Del § 82,

bør her endnu mærkes de præventive Straffebud, der sigte til at værge Almenheden mod Misligheder ved Virksomhed for Udvandreres Befordring, se herom L. 1. Maj 1868 og L. 25. Marts 1872 samt for Island L. 14. Jan. 1876 og L. 18. Sept. 1891.[1])

Tredie Kapitel.

Forbrydelser i de ved Erhvervsvirksomheden i Samfundet grundede Retsforhold.

§ 60.

Almindelige Bemærkninger.

Ovenfor i § 42 er det bemærket, at strafbare Brud paa de Interesser, der knytte sig udelukkende til Samfundet som Erhvervssamfund, bør udsondres som en særegen Forbrydelsesgruppe i Afsnittet om Forbrydelserne i det borgerlige Samfundsforhold. Indenfor denne Gruppe, er det dernæst sammesteds bemærket, kunne Forbrydelserne henføres under tre Klasser. Den første omfatter de Forbrydelser, der umiddelbart krænke Erhvervssamfundet, enten uden tillige at krænke nogen Enkelts Ret eller dog saaledes, at dette Moment træder i Baggrunden lige overfor den foreliggende Krænkelse af Almenheden. Den anden Klasse omfatter de Forbrydelser, til hvis Væsen hører Krænkelse paa en Gang af en bestemt enkelt Person og af Samfundet, der middelbart, ved Krænkelsen af denne, rammes i en

---

[1]) Jfr. U. f. R. 1882 S. 30, 1884 S. 984, 1885 S. 251, 1889 S. 1109.

selvstændig Interesse. Herhen høre alle de Forbrydelser, der gaa ud paa ulovlig Berigelse. Den tredie Klasse endelig indbefatter de Forbrydelser, der krænke Enkeltmands ved den formueretlige Ordning begrundede Rettigheder, uden at en selvstændig Samfundsret kan siges angreben ved Handlingen, idet Samfundets Interesse ikke strækker sig videre end til Anerkjendelse af Retten for den Enkelte. Herunder mærkes f. Ex. Beskadigelse og Ødelæggelse af fremmed Ejendom, Krænkelse af Forfatter- og lignende Rettigheder m. v.

Under den første Klasse blive at omtale Krænkelserne af Samfundets retsbeskyttede Interesser med Hensyn til Produktions- og Omsætningsvirksomheden, derfor 1) de strafbare Unddragelser fra lovlig Erhvervsvirksomhed og dermed beslægtede Handlinger (Betleri, Løsgængeri), 2) den strafbare Foretagelse af en i Almindelighed ulovlig Erhvervsvirksomhed, 3) uberettiget Erhvervsvirksomhed, og 4) de strafbare Krænkelser af Samfundets retsbeskyttede Interesser med Hensyn til de forskjellige lovlige Næringsvejes Drift, med Hensyn til Omsætnings- og Kreditforhold.

Første Underafsnit.

Forbrydelser, der umiddelbart krænke Erhvervssamfundet.

§ 61.

a. Løsgængeri, Betleri m. v.

Hos *Ussing* behandles disse to Forbrydelser i Kapitlet om „Forbrydelser mod Sikkerhedspolitiet“.[1]) Herfor ligger den Forudsætning til Grund, at de nærmest maa betragtes som Krænkelser af Love med præventiv Karakter eller som Politiovertrædelser i strengere Forstand. Det samme Synspunkt følger *Bornemann.*[2]) Der gaaes af begge disse Forfattere ud fra, at Strafbarheden af de omspurgte Handlinger væsentlig beroer paa, at de give Anledning til at befrygte Forbrydelser af de paagjældende Personer, medens der, bortset herfra, ikke i Hand-

[1]) Se Hdbg. 4. Udg. S. 356 o. ff.

[2]) I S. Skr. IV. S. 236—37 fremstiller nemlig *Bornemann* de omhandlede Forbrydelser i et Tillæg til Kap. II. („Forbrydelser mod Borgersikkerheden“) med den Bemærkning, at „disse to Politiovertrædelser ikke fortrinsvis staa i Forbindelse med nogen enkelt Forbrydelse mod Borgersikkerheden, men kunne betragtes som Hovedkilder eller Forberedelser til dem alle.“

lingen selv skulde være noget retstridigt Moment. Denne Betragtningsmaade kan ikke erkjendes for rigtig. Ganske vist er der, især ved Løsgængeri, et præventivt Hensyn at tage og taget af Lovgivningen. Men dette er ikke det principale. Uafhængigt af det præventive Øjemed med Forbudet mod disse Handlinger ligger der i dem selv et Brud paa Samfundets Erhvervsordning. Denne er vel bygget paa Frihedens Grundsætning. Den anviser ikke i Regelen den Enkelte en Stilling i Erhvervslivet, som han skal indtage. Men dels er eller har denne Regel ikke været undtagelsesfri, dels hviler Erhvervsordningen paa den Grundtanke, at den Enkelte, der behøver det til sit Livsophold, er forpligtet til at søge et lovligt Erhverv, og at fremdeles den, der ikke kan gjøre Fyldest i et saadant eller ikke formaaer at finde det, og som derved kommer til at mangle Livsophold, ikke paa egen Haand maa søge dette Ophold uden Arbejde, men maa henvende sig om Bistand til de paagjældende offentlige Myndigheder.[3]) Dette Grundsynspunkt, i hvilket Samfundsprincipet afsætter sin første Konsekvens som Begrænsning af Frihedsprincipet i Erhvervssamfundets retlige Ordning, medfører, at Handlinger, der indeholde en Unddragelse fra hine Pligter, som saadanne ere retstridige, altsaa, forsaavidt de ere belagte med Straf, egentlige Forbrydelser, ikke blotte Politiovertrædelser. Med Hensyn hertil stilles disse Forbrydelser i Spidsen for den Række af strafbare Handlinger, der umiddelbart krænke Erhvervssamfundet.

1. Om Løsgængeri indeholdes de gjældende Strafferegler i L. 3. Marts 1860, jfr. for Vestindien

[3]) Jfr. Motiv. til Fdg. 21. Aug. 1829, Koll.-Tid. 1829 S. 729.

An. 24. Oktober 1879, samt L. om det offentlige Fattigvæsen 9. April 1891 § 32.[4])

Løsgængeri foreligger efter de gjældende Regler, naar 1) Personer, der ere pligtige at søge lovligt Erhverv, undlade at gjøre dette, og de a) enten strejfe arbejdsløse omkring eller b) have faaet Polititilhold om at søge lovligt Erhverv (L. 1860 § 1 og § 2, 1. Pkt., 1. Tilf.), samt naar 2) de nævnte Personer, om de end søge lovligt Erhverv, dog undlade at iagttage de dem ved Polititilhold foreskrevne Regler, der sigte til at paase, at dette virkelig sker (L. 1860 § 2, 3. Pktum). Med Hensyn til de tre Former, hvorunder herefter Løsgængeriforbrydelsen efter dansk Ret kan fremtræde, bemærkes nærmere Følgende:[5])

---

[4]) *„Med Hensyn til Personer, som have gjort sig skyldige i Løsgængeri eller Betleri, har det sit Forblivende ved L. 3. Marts 1860."*

[5]) Efter de ældre Lovbestemmelser om Løsgængeri i D. L. 3. 19. 16 og 17, Instr. f. Politimesteren i Kbhvn. 24. Marts 1741 § 9, Pl. 3. Decbr. 1755 §§ 18 og 19, Fdg. om Politivæsenet p. Landet 25. Marts 1791 § 3 var det som Løsgængeri karakteriserede Forhold strafbart, uden at et forudgaaende Polititilhold var Betingelse. Direkte var imidlertid Straffen knyttet til den Forpligtelse til at tage fast Tjeneste, som Personer, der ej havde Formue, fast Næringsvej eller anden Stilling, hvorved de uden Skade eller Fare for det Offentlige kunde finde deres Udkomme, vare underkastede. Da imidlertid Løsgængerilovgivningens Øjemed let vilde kunne eluderes, hvis kun de Personer, hvem en Forseelse i saa Henseende kunde bebrejdes, kunde straffes, opstod det Spørgsmaal, hvorledes der skulde forholdes med dem, der ikke kunde erholde fast Tjeneste, men undlod i denne Tid at søge andet lovligt Erhverv. I saa Henseende gav Reskr. for Kbhvn. 20. August 1823, bekgj. ved Pl. 22. s. M., en nærmere forklarende Bestemmelse, der paalagde Politiet at føre Tilsyn med saadanne Personer og at give dem Tilhold, hvis Overtrædelse skulde medføre Straf for Løs-

a) Det første Tilfælde af Løsgængeri, hvilke er Gjenstand for L. 1860 § 1, er det omstrejfende

---

gængeri. Almindeliggjort blev denne Bestemmelse ved Fdg. 21. Aug. 1829 § 1. Den rigtige Opfattelse af dette Lovbud var sikkert den, at Løsgængeristraffen, ligesom hidtil, ramte dem, der undlod at efterkomme Pligten at søge fast Tjeneste, uden at Tilhold forsaavidt behøvede at gaa forud, medens dette kun var Betingelse for at straffe dem som Løsgængere, der ikke forsøgte andet lovligt Erhverv, naar de ej havde kunnet faa fast Tjeneste. Imidlertid kunde der dog rejses nogen Tvivl, om ikke Tilhold i begge Tilfælde var blevet gjort til Betingelse for Løsgængeristraffen, jfr. *Bornemann* S. Skr. IV. S. 287, *Ussing* Hdbg. 3. Udg. I. S. 397, 4. Udg. S. 356. I ethvert Fald maatte en Regel om Løsgængeristrafs Anvendelse uden forudgaaende Tilhold paa dem, der tilsidesatte Pligten at søge fast Tjeneste, blive mindre praktisk i de Tilfælde, hvor denne Pligt beroede paa de skjønsmæssige, ovenfor angivne Betingelser, for hvilke først et Tilhold gav et fast Tilknytningspunkt. Af større praktisk Betydning blev Regelen kun med Hensyn til den særlige, til faste Kriterier bundne Pligt at tage fast Tjeneste, som paahvilede visse Personer af Bondestanden, s. D. L. 3. 19. 4—6, Fdg. 25. Marts 1791 §§ 1—4, modificeret ved Pl. 16. Decbr. 1840, jfr. ovenanførte Steder og *Gram* Obl.-R.'s spec. Del S. 458. Efterat denne Forpligtelse var bleven ophævet ved L. 10. Maj 1854 § 8, jfr. § 77, gik ogsaa baade *Ussing* og *Bornemann* ud fra den teoretisk næppe ganske korrekte Anskuelse, at der nu kun kunde blive Spørgsmaal om Løsgængeristraf, naar Tilhold havde været givet, s. dog Domme i H. R. T. 1857 S. 141, jfr. S 124, 1858 S. 449, men Domme i j. U. 1853 S. 136 og 1857 S. 284. Ved L. 3. Marts 1860 er dette Resultat blevet godkjendt. Uden Tilhold kan der nu ikke idømmes Løsgængeristraf for ikke at søge lovligt Erhverv, være sig fast Tjeneste eller andet, s. L.'s § 2. Samtidig har imidlertid Loven indført et andet Tilfælde, hvor den, der ikke søger lovligt Erhverv, skal straffes som Løsgænger, uden at forudgaaende Tilhold er Betingelse, nemlig naar han strejfer arbejdslös omkring, uden at være i Besiddelse af Midler til sit Underhold. Den tidligere Lovgivning havde ikke med

Løsgængeri, for hvilket Strafbarhedsbetingelserne ere andre end for det øvrige Løsgængeri. Særligt er Tilhold her ikke Strafbetingelse. Om dette Tilfælde bemærkes nærmere Følgende.

De omstrejfende Personer, der under Ansvar for Løsgængeri ere pligtige at søge lovligt Erhverv, ere de *„arbejdsløse, der ikke ere i Besiddelse af Midler til deres Underhold,“* i hvilken sidste Henseende Bevisbyrden paahviler dem, jfr. L. 3. Marts 1860 § 1 (*„uden at kunne oplyse, at“* o. s. v.). Denne Bestemmelse af Forbrydelsens Subjekt afviger fra den, der i L. 1860 § 2, overensstemmende med den tidligere Ret, gives af dem, der eventuelt skulle have Tilhold og ved dettes Overtrædelse ifalde Løsgængerstraf, idet der her, for at undgaa saadant, kræves, at Vedkommende har et ved Formue, fast Næringsvej eller anden Stilling præsumtivt betrygget Underhold, medens det, for at Omstrejferne slippe for Straf som saadanne, er nok, at de enten have Arbejde eller Midler til deres Underhold, uden at der kan kræves nogen Betryggelse for Underholdet,

---

Hensyn til Omstrejfere (Landstrygere) gjort Afvigelse fra de ellers gjældende Strafbarhedsbetingelser, hvorimod det havde været et omtvistet Spørgsmaal, om Fdg. 18. Marts 1778 § 2 havde fastsat kvalificeret Straf for omstrejfende Løsgængeri eller blot for omstrejfende Betleri. Antoges det Første, opstod yderligere det Spørgsmaal, om hint Bud var forandret ved Fdg. 25. Marts 1791 § 3, hvad det næppe var berettiget at antage. Praxis, der i lang Tid holdt sig hertil, gik imidlertid senere over til den Mening, at Fdg. 1778 kun angik omstrejfende Betlere og som saadan var hævet ved senere Bud. Det særlige Hensyn til omstrejfende Løsgængeri var saaledes allerede forsvundet før Fdg. 1829, og det er først ved L. 1860 kommet ind i Lovgivningen paa den Maade, at Strafbarhedsbetingelserne her ere andre end ellers, og særlig, at Tilhold ikke er Strafbetingelse.

der rækker ud i Fremtiden. Grunden til denne Forskjel ligger naturligvis i, at der i denne Form af Løsgængeri haves et mere forbigaaende Forhold for Øje, medens der ved hint tænkes paa et varigere Forhold, der ikke umiddelbart foranlediger det Offentlige til at straffe, men umiddelbart kun til at kontrollere og først eventuelt til at straffe. Selvfølgelig kan den, der straffes efter L.'s § 1, efter Omstændighederne samtidig faa eller have faaet Tilhold i Henhold til § 2. Efter Bogstaven i § 1 er det nok til at fritage for Straf efter Paragrafen, at Vedkommende ikke er arbejdsløs, om end det Arbejde, han udbyder, og for hvilket han faaer Vederlag, er ulovligt. Et saadant ulovligt Arbejde kan imidlertid ikke fritage Nogen for at søge lovligt Erhverv, og der synes mindst ligesaa megen Grund til at straffe den som Løsgænger, der strejfer om paa ulovligt Erhverv, som den, der strejfer om uden nogetsomhelst Erhverv. At den Paagjældende mulig paadrager sig Straf for selve det ulovlige Arbejde, kan ikke være nogen Grund til at fritage ham for Straf som omstrejfende Løsgænger. Fastholdes Bogstaven, maatte den ogsaa fastholdes med Hensyn til „*Midler til Underhold*", saa at det ogsaa skulde hjælpe til Straffrihed som Løsgænger, omend disse Midler vare erhvervede f. Ex. ved Tyveri.[6])

---

[6]) I Overensstemmelse hermed er D. i H. R. T. **1862** S. 528, jfr. U. f. R. **1878** S. 147 Note, hvorimod de øvrige i Noten for det samme Resultat citerede Domme, som refererende sig til den ældre Ret, ikke ere afgjørende, saa lidt som Forudsætningen i Pl. 27. Novbr. 1839 § 1, jfr. *Ussing* Hdbg. 4. Udg. S. 392. Senere er imidlertid det modsatte Resultat statueret i flere Domme, s. j. U. **1863** S. 794, U. f. R. **1869** S. 530, **1873** S. 146, **1876** S. 364. Jfr. iøvrigt med Hensyn til denne Strafbetingelse U. f. R. **1884** S. 101, jfr. H. R. T. 1883 S. 567 (dømt, da Angivelsen om at have havt Subsistensmidler ved Arbejde og Salg

Den Handling af de paagjældende Personer, der straffes som Løsgængeri, bestaaer i, at de strejfe omkring uden at søge lovligt Erhverv, hvorhos det bliver den Sigtedes Sag at oplyse, at lovligt Erhverv søges.[7]) Uden Omstrejfen er Bestemmelsen ikke anvendelig.[8]) Hertil forudsættes negativt, at der intet stadigt Ophold er paa noget enkelt Sted, og positivt, at denne Ustadighed ikke er af ganske kort Varighed.[9])

b) Udenfor det under Litra a omtalte Tilfælde betinges Straf for Overtrædelse af Pligten at søge lovligt Erhverv af et forudgaaet Polititilhold. Et saadant Tilhold skal af Politiøvrigheden gives den, der ikke har Formue, fast Næringsvej eller anden Stilling, der afgiver Betryggelse for, at han finder sit Underhold uden Skade for det Almindelige. For at bringe det paa det Rene, om denne Betingelse foreligger, kan Politiøvrigheden affordre Enhver, om hvem det Modsatte ikke „*vides*", Rede og Rigtighed for, hvorledes han ernærer sig, og har da at give Tilholdet, naar Paagjældendes Forklaring enten i sig selv eller efter anstillet Undersøgelse findes ufyldestgjørende. Med Tilholdet, der gaaer ud paa, at den Paagjældende skal søge lov-

af Ejendele var ubestyrket), **1883** S. 1088, jfr. H. R. T. 1883 S. 435 (kun Straf for Betleri), **1885** S. 516 (kun Betleri), **1886** S. 343 (kun Betleri), **1887** S. 826, jfr. H. R. T. 1887 S. 10 (ikke Straf for Løsgængeri, fordi han havde „søgt Arbejde". Straf for Betleri), **1890** S. 24, jfr. H. R. T. 1889 S. 532 (ikke Løsgængeri, da Erhverv var søgt, Subsistens ved Penge, der havdes med, og Gaver, der modtoges uden Anmodning), **1890** S. 897, jfr. H. R. T. 1890 S. 321 (Bortgang fra Fattiggaard uden Tilladelse; paa Vandringen Betleri. H. R. kun Straf for Betleri, jfr. nu herved L. om det offentlige Fattigvæsen 9. April 1891 § 32, 2. Pkt.).

[7]) Se D. i U. f. R. **1872** S. 591, jfr. H. R. T. 1872 S. 133.

[8]) Se D. i U. f. R. **1881** S. 134, jfr. H. R. T. 1880 S. 437.

[9]) Jfr. D. i U. f. R. **1871** S. 387, **1876** S. 364.

ligt Erhverv, forbindes, forsaavidt han ikke selv kan skaffe sig Arbejde, Meddelelse af Anvisning paa saadant, i hvilken Henseende Fattigbestyrelsen bør være Politiet behjælpeligt. Tilholdet skal tilføres Politiprotokollen med udtrykkelig Tilkjendegivelse om det med dets Overtrædelse forbundne Strafansvar. Tilsidesættes et i Medfør af det Anførte givet Tilhold modvilligt, bliver den Paagjældende at anse som Løsgænger. Medens Tilholdets formelle Gyldighed underligger Domstolenes Prøvelse under Straffesagen, gjælder dette derimod ikke med Hensyn til Politiøvrighedens Skjøn om dets reelle Forudsætninger og ikke heller med Hensyn til den Anvisning, der efter Omstændighederne forbindes med Tilholdet.

c) I Forbindelse med det under Litra b omtalte Tilhold kan derhos Politiøvrigheden foreskrive den Paagjældende Iagttagelsen af saadanne Regler, hvorved den sættes i Stand til at paase, at han virkelig søger det ham opgivne eller ham anviste Erhverv, og navnlig paalægge ham til visse Tider at møde og derom give fornøden Oplysning, jfr. L. 1860 § 2, 3. Punktum. Med Hensyn til, hvad der skal iagttages ved disse Tilhold og Følgerne af deres Overtrædelse, gjælde de samme Regler, som ere angivne under Litra b. Domstolenes Prøvelse underligger det med Hensyn til disse Tilhold, om de holde sig indenfor det ved L. 1860 § 2 afstukne Omraade.[10])

---

[10]) Med Hensyn til de Tilfælde af Løsgængeri, som ere omtalte under Litra b og c, mærkes følgende Domme, hvoraf flere have beskæftiget sig med Spørgsmaalet om Tilholdets Gyldighed, nemlig: U. f. R. 1867 S. 67 og 343, jfr. H. R. T. 1867 S. 43, S. 314, jfr. H. R. T. 1867 S. 47 (et Paalæg til Kjøbenhavns Politiprotokol om ikke at forlade Kjøbenhavn og tage Ophold andetsteds uden

At Løsgængere kun straffes, naar der er Forsæt, fremgaaer for Tilfældene efter L. 1860 § 2 af dette

---

derom at gjøre Anmeldelse til bemeldte Protokol af Krim. og Pol. R. ikke anset for at have Hjemmel i L. 1860 § 2, da Myndigheden herefter ikke kan udstrækkes ud over Jurisdiktionens Omraade, men af H. R. ikke anset uhjemlet), jfr. ogsaa U. f. R. **1867** S. 319, jfr. H. R. T. 1867 S. 1, **1869** S. 255, jfr. H. R. T. 1868 S. 606 (at Paagjældende nogle Gange havde begivet sig udenfor Sognet for at søge Arbejde, dog uden at have tilbragt nogen Nat udenfor dette, ikke anset for Overtrædelse af et Tilhold om at forblive i Sognet, medmindre Politimesterens og Sogneraadets Tilladelse til at forlade det erhverves), **1870** S. 582, jfr. H. R. T. 1870 S. 2 (et Tilhold om ikke efter Kl. 10 Aften at være udenfor sit Logis anset uhjemlet), S. 632, jfr. H. R. T. 1870 S. 156 (en Vedtagelse om trods Flytning til en anden Jurisdiktion at melde sig overensstemmende med et Tilhold, af Krim. R. anset bindende, men af H. R. ikke fundet at kunne stilles ved Siden af et ham af Politiøvrigheden paa Hjemstedet givet Tilhold), S. 1050 (et Tilhold, der kun er begrundet ved Tiltaltes Ophold uden nogen antagelig Anledning, anset for uhjemlet), **1872** S. 622 (Frifindelse paa Grund af manglende *dolus,* idet Vedkommende kun som Følge af Beruselse var kommen til at være Paalæget overhørig), **1874** S. 222 (et Tilhold om ikke at opholde sig udenfor et vist Fattighus ikke af O. R. anset hjemlet, „eftersom den paalagte Indskrænkning i den personlige Frihed ikke kan anses at have været nødvendig for at sætte Øvrigheden istand til at paase, hvorledes Paagjældende skaffede sig sit Erhverv"), S. 308 (Domfældelse, uagtet Vedkommende havde meldt sig for Præsten og derfor ikke ansaa sig pligtig at melde sig paa Politikontoret), **1876** S. 608 (Overtrædelse af et Tvangspasses Bestemmelser ikke i og for sig Løsgængeri), **1877** S. 480 (Frifindelse, fordi modvillig Overtrædelse af Tilholdet ej kunde antages), **1881** S. 709 (Frifindelse, da Tilholdet ej kunde anses overtraadt), **1882** S. 670, jfr. H. R. T. 1882 S. 127 (O. R. frifandt, H. R. straffede, idet en senere Meddelelse, der var givet mundtligt, ikke kunde betragtes som et nyt Tilhold), S. 724, jfr. H. R. T. 1882 S. 223 (Tilhold

Lovbuds Indhold („*modvillig*"), og maa med Hensyn til § 1 saa meget mere antages.[11] Straffen er Fængsel paa Vand og Brød. Men hvor Tvangsarbejdshuse ere indrettede, kan istedetfor idømmes Arbejde i disse, saaledes at 6 Dages Tvangsarbejde anses lige med 1 Dags Fængsel paa Vand og Brød, s. L.'s § 1 og § 2 i Slutn. og § 4. Se nu herved L. 9. April 1891 § 33. Børn under kriminel Lavalder straffes ikke for Løsgængeri, s. L.'s § 6. Med Hensyn til denne sidste Regel samt Regelen i L.'s § 5 angaaende Sammenstød af Løsgængeri og Betleri henvises iøvrigt til Strafferettens almindelige Del.

---

om at begive sig til en anden Jurisdiktion og der melde sig, ej anset hjemlet ved L. 1860 § 2), S. 898 (Frifindelse, fordi et ældre Tilhold ikke var blevet indskærpet efter udstaaet Strafarbejde), S. 1003 (et Fattiglem, der havde Tilhold om ikke at forlade eller udeblive fra Fattiggaarden, straffet for efter erholdt Udgangstilladelse at være udebleven c. 20 Timer længere, end tilladt, for at svire), **1888** S. 356 (Dissens), S. 732 (Frifindelse; kun nogle Timers Fraværelse fra Fattiggaard), S. 1088. jfr. H. R. T. 1888 S. 435 (H. R. fandt efter de foreliggende Oplysninger ikke Tiltalte skyldig), **1885** S. 516 (et tidligere Tilhold kun mundtlig gjentaget af Fattigbestyrelsens Formand. Jfr. iøvrigt ved denne Dom L. 9. April 1891 § 32, 2, der vilde have medført Straf for Bortgangen fra Anstalten som Ordensforseelse), **1889** S. 123, jfr. H. R. T. 1888 S. 573 (ikke Overtrædelse af Tilhold, at Vedkommende var gaaet bort fra Fattiggaarden uden Tilladelse med Hensigt at vende tilbage samme Dag, da han ikke havde villet unddrage sig Fattigvæsenets Forsorg; Betleri), **1890** S. 24, jfr. H. R. T. 1889 S. 532 (hverken Løsgængeri eller Betleri, — men Straf for Overtrædelse af Tilhold om ikke at forlade Fattiggaard, jfr. nu L. 9. April 1891 § 32).

[11]) Jfr. herved D. i U. f. R. **1872** S. 622, **1877** S. 480, medens der i D. i U. f. R. **1874** S. 308 var Spørgsmaal om en *error juris*.

I Forbindelse med Straffebudene for Løsgængeri var der i D. L. 3. 19. 21 foreskrevet Straf for at huse Løsgængere, forandret ved Fdg. 24. Juli 1822 § 3 og § 5 (Bøde fra 1—10 Rgd.). Disse Bestemmelser ere nu hævede ved L. om Tilsynet med Fremmede og Rejsende 15. Maj 1875 (N. 52), s. § 23. Nu mærkes med Hensyn hertil den i L. 1875 §§ 19—21 nærmere ordnede Anmeldelsespligt, jfr. § 32, 4. St., om Straf for Overtrædelse heraf. L. 1875 angaaer iøvrigt Forhold, der ere beslægtede med det, der er Gjenstand for Løsgængerilovgivningen, ligesom det præventive Øjemed for den er et lignende. Men medens Løsgængerilovgivningens Hovedøjemed er at bevirke, at Personerne søge lovligt Erhverv i Samfundet, er Hovedøjemedet for L. 1875 at holde ude fra Landet fremmede Elementer, der ikke kunne eller ville søge lovligt Erhverv. Straffebudene i denne Lov bør derfor ikke fremstilles under Læren om Løsgængeri, men have en selvstændig Plads i nærværende Paragraf, jfr. ndfr. Nr. 3. Derimod bør her nævnes Reglerne i Fdg. 10. Decbr. 1828 §§ 13 og 14, jfr. de foregaaende Paragrafer, med Hensyn til de i Danmark hjemmehørende, rejsende Svende og Andre, der ville rejse for at søge Arbejde eller Fortjeneste, jfr. L. 15. Maj 1875 § 23.[12]) Endvidere mærkes her L. om det offentlige Fattigvæsen 9. April 1892 § 32, 2, der bestemmer, at Bortgang uden Tilladelse fra Arbejds- og Forsørgelsesanstalt, bliver, forsaavidt den Paagjældende ikke har gjort sig skyldig i Løsgængeri ved at strejfe arbejdsløs omkring uden at kunne oplyse, at han er i Besiddelse af Midler til Underhold, eller at han i

[12]) Se D. i U. f. R. 1879 S. 967 og *Ussing* Hdbg. 4. Udg. S. 350.

det mindste søger lovligt Erhverv (L. 1860 § 1), at straffe som Ordensforseelse i Medfør af Fattiglovens § 41, hvad enten der ved hans Anbringelse paa Anstalten er givet ham Tilhold til Politiprotokollen om ikke at forlade samme, eller Saadant ikke er sket, jfr. ndfr. Endelig mærkes, at Overtrædelse af de ovfr. omtalte Tilhold som saadan kan paadrage Straf, hvor Betingelsen for at straffe for Løsgængeri mangler.[18])

2. Betleri er en Forbrydelse mod Erhvervssamfundet, fordi Personen ved dette Forhold søger Bidrag af Private til sit Underhold, ikke som Vederlag for at arbejde eller for en Ydelse af økonomisk Værd, men som Gave, medens Erhvervsordningens Grundlov er, at den, der er erhvervsdygtig, skal — om fornødent ved det Offentliges Bistand, jfr. ovfr. under Nr. 1 — skaffe sig sit Underhold ved Arbejde, og den, der ikke er i Stand dertil, søge Hjælp af det Offentlige. Til den nærmere positive Bestemmelse af det strafbare Forhold vejlede de tidligere Fattiganordninger, nemlig Plan f. Kbhvn. 1. Juli 1799 § 126, Rgl. 5. Juli 1803 f. Kjøbstæderne § 45 og f. Landet § 62. L. 3. Marts 1860 bestemmer kun nærmere Kredsen af dem, der skulle anses som Gjerningsmænd til Forbrydelsen, samt Straffen. De nævnte Anordninger for Kjøbstæderne og for Landet ere vel nu ophævede for alle disse, hidtil gjældende Bestemmelsers Vedkommende (med Undtagelse af nogle, her uvedkommende Paragrafer), og Planen for Kjøbenhavn, forsaavidt dens Bestemmelser ere i Strid med L. 9. April 1891, jfr. denne Lovs § 67. Men Opret-

---

[18]) Jfr. U. f. R. 1890 S. 24, jfr. H. R. T. 1889 S. 532, S. 898, jfr. H. R. T. 1890 S. 330, hvor formelle Betingelser for saadan Straf manglede.

holdelsen ved L. 1891 § 32 af L. 3. Marts 1860 indeholder indirekte, at det ikke kan være udelukket at bestemme Begrebet Betleri, som hidtil, ved Hjælp af de omtalte Bud, da den nye Fattiglov ikke selv giver noget Bidrag hertil. Fælles for hine ældre Love er den Bestemmelse, at *som Betlere anses Alle de, der paa Gader eller andre offentlige Pladser* (i Regl. 1803: *Veje og Gader), for Døre eller i Huse, ved Ord eller Gebærder eller ved at fremvise legemlige Bræk* (Kbhvn. „*eller som sammesteds fremvise Kræft, Brok eller anden virkelig eller forstilt Legemsbræk*"), *bede om* (Kjøbst. og L. „*anholde om*") *Almisse eller modtage samme.* Særlig i Lovbudet for Kbhvn. er den Tilføjelse, at de skulle anses som Betlere, der paa de ommeldte Steder „*synge eller spille eller paa anden Maade lade sig se eller høre for at tilvende sig saadan Gave.*" Om Enkeltheder i dette Begreb bemærkes Følgende.

Naar den Handling, der straffes som Betleri, betegnes med Ordene bede om e l l e r modtage Almisse, fremgaaer deraf, at der til Fuldbyrdelsen ikke udkræves, at en Bøn om Almisse skal være opfyldt.[14]) Det kunde dernæst synes, at den blotte Modtagelse af Almisse, uden noget Initiativ fra Modtagerens Side, maatte være nok. Men da hele den forudgaaende nærmere Bestemmelse af Handlingens Sted og Maade refererer sig til begge Udsagnsordene, er denne strenge Fortolkning uhjemlet. Ordet „*modtage*" maa i denne Sammenstilling læses som enstydigt med, at give Anledning til, at en

---

[14]) Urigtig turde derimod D. i U. f. R. 1867 S. 382 være, naar den straffer efter Analogi af Bestemmelserne om Betleri for at have udstedt og forfærdiget en falsk Afskrift til Benyttelse ved Betleri; her var kun Forsøg.

Almisse tilbydes, som modtages. Forskjellen mellem de to Tilfælde er da den, at i den ene er Handlingen utvetydig en Bøn, selv om kun stiltiende. I det andet Tilfælde forudsættes Handlingen ikke fra første Færd utvetydigt at have Karakteren af en Bøn, og Tvetydigheden hæves først ved den efterfølgende Modtagelse af den tilbudte Almisse.[15]) Den nærmere Bestemmelse af Handlingens Sted og Maade sigter iøvrigt kun til at hæve Tvivl om, at ikke blot den aabenbare, men ogsaa den skjulte, ikke blot den udtrykkelige, men ogsaa den stiltiende Bøn om Almisse er Betleri. Mulig uomtalte Steder og Maader maa ialtfald ved en berettiget Analogi medtages.[16]) Kun synes den personlige Henvendelse at være udkrævet,[17]) hvilket ogsaa fremgaaer af de særlige Straffebud, som nedenfor skulle omtales, angaaende Kollekter offentlig i Aviserne eller paa anden Maade, hvilke ogsaa omfatte det Tilfælde, at Vedkommende paa denne Maade kolligerer for sig selv. Det hører ikke til Begrebet, at Bønnen skal være understøttet ved falske Foregivender.

---

15) Jfr. D. i U. f. R. **1872** S. 16, jfr. H. R. T. 1871 S. 514, **1878** S. 613, jfr. H. R. T. 1877 S. 865 (Kr. R. frifandt, fordi Sigtede blot havde modtaget, hvad Forbigaaende uden Anledning havde givet; H. R. domfældte „efter de med Modtagelsen forbundne Omstændigheder“), **1887** S. 1, jfr. H. R. T. 1887 S. 10, **1890** S. 24, jfr. H. R. T. 1889 S. 532 (ikke straffet for Betleri), S. 442 (ikke straffet for Betleri), **1891** S. 125 (ikke Straf for Betleri).

16) Jfr. Domme i U. f. R. **1878** S. 1238, **1882** S. 668, jfr. H. R. T. 1882 S. 125 (Frifindelse).

17) Jfr. Domme i U. f. R. **1868** S. 768, **1883** S. 203, jfr. H. R. T. 1882 S. 663 (ikke Betleri ved skriftlig Henvendelse til Fordel for en Nødlidende, men for at tilegne sig selv en Del af det til en Anden Indsamlede § 257), **1884** S. 54 (personlige Henvendelser med falsk Bønskrift baade Falsk og Betleri), **1889** S. 963, 1162, **1892** S. 803, jfr. H. R. T. 1892 S. 181.

Men dette udelukker paa den anden Side ikke Begrebet, jfr. Ordene i Planen for Kjøbenhavn „virkelig eller forstilt Legemsbræk." Er der urigtige Foregivender, opstaaer der Spørgsmaal om Grænsen mod Bedrageri og efter Omstændighederne Falsk.[18])

Det, hvorom der skal bedes, er Almisse ɔ: Bidrag til Underhold som Gave,[19]) ikke altsaa enhver Bøn om Gave. Fremdeles ligger det heri, at Bøn om Ydelser, der ikke kunne betragtes som Gave, men som Vederlag, ikke er Betleri.[20]) Den særlige Bestemmelse i Planen for Kbhvn. er derfor en Udvidelse af Begrebet, der ikke kan anvendes udenfor Kjøbenhavn, forsaavidt den stempler enhver Ydelse under de angivne Forhold som Gave, medens det udenfor Kjøbenhavn maa bero paa de konkrete Forhold, om saadan Sang og Spil blot er en fingeret eller en virkelig, skjønt maaske lidet nyttig eller ønsket Ydelse.[21]) Naar der bestaaer et personligt Forhold, der paalægger en endog blot moralsk Pligt eller Foranledning til Understøttelse, i Hen-

[18]) Jfr. hvad der udvikles ved disse Forbrydelser, s. Domme i U. f. R. **1867** S. 382, **1868** S. 487 (Krim. R. § 251, H. R. Betleri), H. R. T. **1868** S. 56, **1872** S. 10, jfr. H. R. T. 1871 S. 495 (O. R. § 257, H. R. hverken Bedrageri eller Betleri), **1872** S. 591, jfr. H. R. T. 1872 S. 133 (H. R. ikke Falsk, men Betleri), **1875** S. 833, 1091, jfr. H. R. T. 1875 S. 246, **1878** S. 1248 og **1879** S. 472, jfr. H. R. T. 1878 S. 815, **1884** S. 54 (baade Falsk og Betleri), **1889** S. 963 (Betleri, hverken Falsk eller Bedrageri), S. 1162 (do.), **1892** S. 808, jfr. H. R. T. 1892 S. 181 (Falsk og Betleri).

[19]) Laan ej nok, hvis det ikke er Paaskud, s. Domme i U. f. R. **1875** S. 177, **1890** S. 442 (tigge om Natteleje ej Betleri).

[20]) S. Domme i U. f. R. **1867** S. 284, **1872** S. 10, jfr. H. R. T. 1871 S. 495.

[21]) S. herved Domme i U. f. R. **1867** S. 794, **1872** S. 16, jfr. H. R. T. 1871 S. 514.

hold til hvilken Bønnen rettes, bliver Handlingen ikke Betleri, der kun har Hensyn til Personernes almindelige Stilling i Erhvervssamfundet, ikke til særlig begrundede Berøringer.[22]) Derimod kunne med Hensyn til hint almindelige Forhold mulige Sædvaner, som ere i Strid med den legale Ordning, ikke udelukke Straf.[23])

Selve den Handling, der udgjør Betleri, beskrives saaledes, at Forsæt — der kan tænkes borte paa Grund af en *error* — udkræves.[24])

At ikke blot den, der selv betler, maa straffes efter Straffebudene om Betleri, men Enhver, som i Henhold til det almindelige Begreb maa siges at være Gjerningsmand eller Medgjerningsmand til et Betleriretsbrud, følger af de almindelige Regler.[25]) Naar en Person saaledes beder om Almisse til en Anden med dennes Vidende, ere de begrebsmæssig Medgjerningsmænd.[26]) Naar L. 3. Marts 1860

---

[22]) Jfr. D. i U. f. R. 1882 S. 1141 (Bøn om Hjælp til et Søskendebarn antoges efter Omstændighederne ikke at kunne paaføre Straf for Betleri).

[23]) S. D. i U. f. R. 1867 S. 291 („den hos den paagjældende Befolkning mulig bestaaende, fra Lovgivningen forskjellige Opfattelse af Forholdets Strafbarhed kan ikke ophæve Strafskylden"). Den tidligere bestaaende Ret for rejsende Haandværkere til at søge og modtage den ved Lavene sædvanlige Understøttelse (Geschenk), s. Fdg. 10. Decbr. 1828 § 11, Just. M. Skriv. 10. Okt. 1859, er ophævet ved L. 15. Maj 1875 § 18, jfr. D. i U. f. R. 1875 S. 526.

[24]) D. i U. f. R. 1868 S. 768 afgiver et Exempel paa, at en *error juris* ikke er tagen i Betragtning.

[25]) Jfr. StR. alm. Del I S. 147, nord. Retsencyklopædi S. 75.

[26]) Jfr. D. i U. f. R. 1868 S. 768, der imidlertid overensstemmende med gængs Opfattelse i et saadant Tilfælde har ment kun at burde betragte den ene som Betleren (den, til hvis Fordel der betledes), den anden som meddelagtig.

§ 3[27]) med Betleristraffen rammer ikke blot *„den, som selv gjør sig skyldig i Betleri"*, men ogsaa *„den, som udsender sine Børn eller Andre, der høre til hans Husstand og ere hans Myndighed undergivne, for at betle, eller som vidende om, at disse betle, ikke afholder dem derfra"*,[28]) er det Ejendommelige heri ikke, at den gjør visse Meddelagtige til Gjerningsmand, men det, at den paalægger en vis Tilsyns- og Afværgelsespligt, hvis Tilsidesættelse da begrebsmæssig gjør Vedkommende til Gjerningsmand. Herved bemærkes blot, at i det første Tilfælde er Fuldbyrdelsen sat allerede i Udsendelsen for at betle. Ved Siden af de Personer, der efter almindelige eller særlige Regler ere Gjerningsmænd, komme dernæst de almindelige Meddelagtighedsregler til Anvendelse.[29])

Straffen for Betleri er efter L. 1860 § 3 simpelt Fængsel indtil 8 Uger eller Fængsel paa Vand og Brød indtil 15 Dage. Istedetfor den sidste Straf kan paa de Steder, hvor Tvangsarbejdshuse ere indrettede, Arbejde i disse idømmes efter det i L. 1860 § 1 bestemte Forhold, jfr. L.'s § 4, se nu L. 9. April 1891 § 33. Børn straffes ikke for Betleri,

---

[27]) S. forhen Plan 1799 § 136, Rgl. 1803 f. Kjøbst. § 50, f. L. § 67 samt Pl. 21. Decbr. 1825 § 3.

[28]) Jfr. D. i U. f. R. 1880 S. 486, jfr. H. R. T. 1879 S. 609.

[29]) At dog det Forhold, at deltage i Nydelsen af det Tilbetlede, ikke skulde være strafbart efter Grundsætningerne om efterfølgende Meddelagtighed, er — vistnok uden Føje — antaget i en Dom af Krim. R. i U. f. R. 1876 S. 410, jfr. D. i U. f. R. 1880, jfr. H. R. T. 1879 S. 609, hvor to Tiltalte straffedes, der begge havde været enige om Betleriet „og nydt Frugten deraf", en Tilføjelse, der efter hin Opfattelse vilde være uheldig, skjønt Tilfældet ikke var blot efterfølgende Meddelagtighed.

s. § 6. Om Sammenstød af Betleri med Løsgængeri s. L.'s § 5.[30])

Det Spørgsmaal har gjentagne Gange foreligget, om den tilbetlede Fordel underligger Konfiskation i Henhold til Bestemmelsen i Stl.'s § 34, 2. Pkt., „*at det kan ved Dom bestemmes, at det ved en Forbrydelse erhvervede Udbytte, hvorpaa Ingen kan gjøre retligt Krav, skal være forbrudt.*" At der kun kan være Tale om Analogi, er givet, jfr. Indl. t. StR. S. 202 o. ff. Mod en saadan Analogis Berettigelse kan dog næppe den a. St. S. 205 Note anførte Betragtning være afgjørende, da der ikke er nogen Nødvendighed for at anse L. 1860 § 3 for udtømmende uden netop med Hensyn til Straffen.[31])

Nær beslægtet med Betleri er den ved Plan for Kbhvn. 1. Juli 1799 § 137 (indskærpet ved Bekgj. 4. Febr. 1867 og ikke ophævet ved L. 9. April

---

[30]) StR.'s alm. Del og Nord. Retsencykl. S. 241 o. ff. Se iøvrigt U. f. R. 1885 S. 516 (Straf for Betleri, ej for Løsgængeri), **1886** S. 343 (do.), **1887** S. 826, jfr. H. R. T. 1887 S. 10 (do.), **1893** S. 1292 (Anvendelse af Stl.'s § 62 og dennes Analogi).

[31]) Konfiskation er dog, foruden i den der citerede Dom i j. U. **1868** S. 846, ogsaa senere bleven nægtet ved D. i U. f. R. **1869** S. 36, der erklærer Konfiskationen for „uden Hjemmel i Lovgivningen". Ved L. O. R. D. i U. f. R. **1878** S. 1248 blev derimod et ved Betleri erhvervet Udbytte af 800 Kr. ifølge Analogien af Stl.'s § 34 tilkjendt Statskassen; men ved H. R. D. i denne Sag U. f. R. **1879** S. 472, jfr. H. R. T. 1878 S. 15, bestemtes det, at denne Konfiskation skulde bortfalde. H. R. D.'s Præmisser gaa imidlertid kun ud paa, „at der i nærværende Sag ikke findes Anvendelse for Stl.'s § 34 eller sammes Analogi." Disse Udtryk behøve ikke principielt at udelukke Muligheden af en saadan Analogis Anvendelse, eftersom Regelen i § 34 er fakultativ („kan"), og Grunden til ikke at lade Konfiskationen indtræde kan være søgt i det konkrete Tilfældes Beskaffenhed.

1891, s. § 67) straffede Handling „*offentlig i Aviserne eller paa anden Maade uden Fattigvæsenets Direktions* (nu vedkommende Borgmesters) *Minde at kollektere enten for sig selv eller Andre*", hvorhos Straffen ogsaa rammer den Avisredaktion, der modtager Avertissementer herom til Indførelse i Aviserne, og Enhver, der udsteder Attest om Fattigdom, ved Hjælp af hvilken Almisse kunde indsamles. Straffen er Bøde af 4 til 40 Kr., hvorhos det Indsamlede forfalder til Fattigvæsenets Kasse.[32]) Hvad den nævnte Plans § 138 bestemmer om Udlændinge, der kollektere (Konfiskation af medhavende Gods og de indsamlede Penge samt Udførelse af Riget), har næppe Karakter af Straf. Den i § 138 fastsatte Straf for det Tilfælde, at vedkommende Udlændings Pas eller Dokumenter befindes falske, vedkommer de i forrige Kapitel omhandlede Forbrydelser. Kun forsaavidt Handlingen ikke gaaer ind under Forbrydelsesbegrebet Dokumentfalsk, bestaaer den endnu, altsaa paa lignende Maade som de i § 58 nævnte Lovbud.

I Pl. 19. Oktbr. 1822 er givet et almindeligt Forbud — dog uden Straf — mod Kollekter ved Kirkedøre og mod Opfordring fra Prædikestolen til Gaver uden særlig Hjemmel ved Anordning, Bevilling eller Sædvane,[33]) jfr. Udvidelse til Vestindien Rskr. 29. Decbr. 1824.

Med Hensyn til at huse Betlere ere nu Be-

---

[32]) Se U. f. R. 1890 S. 780 (Anal. af Pl. 1799 anvendt paa Indsamling et andet Sted under Henvisning til Pl. 19. Okt. 1822 og den ældre Lovgivning).

[33]) Jfr.: den ældre Lovgivning Pl. 20. Febr. 1717 I B § 9, Rskr. 14. Febr. 1766 § 1, kgl. Resol. 4. Juli 1800 § 4, jfr. U. f. R. 1890 S. 780.

stemmelserne i L. 15. Maj 1875 §§ 19 o. ff. anvendelige, jfr. ovfr. i Fremstillingen af Løsgængeri.[34])

For Skippere eller Færgemænd, der vidende indføre nogen fremmed Betler, er der foreskrevet Bødestraf i Plan 1. Juli 1799 § 144.[35])

3. Til at værne Erhvervssamfundet mod fremmede Elementer, som ikke have til Hensigt at søge eller kunne finde lovligt Erhverv i det, sigter L. om Tilsynet med Fremmede og Rejsende m. m. af 15. Maj 1875.[36]) Med Hensyn til de Straffebestemmelser, L. 1875 indeholder, mærkes:

a) Overtrædelse af de Tilhold, der gives i Medfør af L.'s § 2 til Udlændinge, som ikke ere i Besiddelse af Forsørgelsesret her i Landet, og som findes blottede for tilstrækkelige Subsistensmidler, samt til Personer, hvem det efter L.'s § 1, 2. St., ikke er tilladt at tage Ophold her, samtidig med at de udsendes eller udvises af Landet, om ikke paany her at lade sig finde, med Tilkjendegivelse af Ansvaret for Overtrædelse, s. § 22, 1. St., der

---

[34]) Den for Landet og Kjøbstæderne tidligere gjældende Fdg. 24. Juli 1822 §§ 3 og 5, jfr. *Ussing* Hdbg. 4. Udg. S. 362, er hævet ved L. 1875 § 23. Dette er derimod ikke Tilfældet med Plan f. Kbhvn. 1787 § 132, med Hensyn til hvis Straffebud det derfor kan spørges, om det endnu bestaaer, hvad der næppe bør antages.

[35]) Rgl. 1808 f. Kbst. § 52, f. L. § 68, i samme Retning høre til de ved L. 9. April 1891 § 67 ophævede Bestemmelser.

[36]) L.'s § 23 ophæver dels de paa den Tid endnu gjældende Bestemmelser om Forpligtelsen til at være forsynet med Rejsepas ved Ankomsten her til Landet, dels Politipl. 1 Novbr. 1811, 25. Juli 1812 og 16. Decbr. 1815, Fdg. 28. Febr. 1817 § 13 samt Fdg. 24. Juli 1822 §§ 1—5, 7 og 8, endvidere — hvad der alene bliver at nævne paa dette Sted — Fdg. 10 Decbr. 1828, forsaavidt angaaer Udlændinge, jfr. om den ældre Ret *Ussing* Hdbg. 4. Udg. S. 349—355.

bestemmer Straf af Fængsel paa Vand og Brød indtil 6 × 5 Dage eller Tvangsarbejde indtil 180 Dage, jfr. herved L. 9. April 1891 § 33. Samme Straffebestemmelse gjælder for Overtrædelse af Tilhold efter L.'s § 11 og § 13.[37])

b) Afvigelser fra den Vej, som i Udvisningstilfælde er foreskreven i Tvangspasset saavelsom Undladelse af at fuldføre Rejsen i foreskreven Tid — uden gyldig Undskyldningsgrund — straffes med Fængsel, ikke over 5 Dages Fængsel paa Vand og Brød, jfr. Stl.'s § 25, s. L. 1875 § 22, 3. St.

Med Hensyn til de i L.'s § 22, 2. St., omhandlede Misligheder med Opholdsbøger henvises til forrige Kapitel § 58. For andre Overtrædelser af Loven — dens forskjellige Anmeldelsespligter m. m., se §§ 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 19, 21 — er Straffen Bøde fra 2 til 50 Kr.[38])

Med det Ovenanførte jævnføres den særlige Straffebestemmelse i Stl.'s § 16, 2, hvorom henvises til i det Følgende.

4. Her mærkes endnu L. 9. April 1891 om det offentlige Fattigvæsen § 41 om Forseelser af Personer, som nyde offentlig Fattighjælp og Straffen for dem, se § 67 om Ophævelse af ældre Straffebestemmelser herom og ndfr.

---

[37]) Jfr. herved D. i U. f. R. 1879 S. 154, jfr. H. R. T. 1878 S. 640 (Frifindelse for Overtrædelse af et Tilhold, der ikke havde Hjemmel i L. 1875 § 2, da Vedkommende som født i Slesvig, da dette hørte til den danske Stat, i Henhold til Tr. 30. Oktbr. 1864 ikke kunde betragtes som Udlænding), s. fremdeles U. f. R. 1894 S. 1289 og 1895 S. 285 (O. R. straffede, men H. R. frifandt for Straf efter L. 1875 § 22).

[38]) Jfr. herved D. i U. f. R. 1878 S. 1012 (undladt Anmeldelse efter L.'s § 69 ikke straffet, da den var en nødvendig Konsekvens af hans som ulovligt Herbergeren straffede Forhold).

§ 62.

b. Forbudt Erhvervsvirksomhed.

Enhver Virksomhed, der gaaer ud paa ved Arbejde at skaffe sig Midler til Fornødenhedernes Tilfredsstillelse, enten umiddelbart eller ved Ombytning af et vundet Produkt eller ved Vederlag for selve Arbejdet, kan kaldes Erhvervsvirksomhed. Men enhver saadan Virksomhed maa selvfølgelig holde sig indenfor den Grænse, Samfundet drager for lovlig Erhvervsvirksomhed. Forskjelligt fra en Erhvervsvirksomhed, der i Almindelighed lovligt kan udøves, men hvortil en given Person kan være uberettiget, er det i Almindelighed ulovlige Erhverv. Er et saadant strafbart, hører det til de Forbrydelser, med hvilke nærværende Paragraf beskæftiger sig.

Forbudt er selvfølgelig en Erhvervsvirksomhed, der er den begrebsmæssige Bestanddel af et fra anden Side forbrydersk Forhold. Men det kommer isaafald ikke selvstændigt i Betragtning som Forbrydelse. Kan hin Forbrydelse forekomme uden Erhvervsmomentet, vil det ofte give den en kvalificeret Karakter og ialtfald faa Indflydelse som skærpende Moment ved Straffegradens Valg. Undertiden har Lovgivningen gjort Erhvervsvirksomhedens stadige eller planmæssige Karakter — altsaa at den bliver Næringsvej — til kvalificerende Moment. Alle Tilfælde af den omhandlede Art behandles andetsteds, hvortil her henvises, idet der blot exempelvis skal erindres om de Forbrydelser, til hvis Begreb *animus lucri faciendi* hører, jfr. særlig Stl.'s § 239 om Hæleri som Næringsvej, endvidere Stl.'s §§ 281 og 290, en Række Embedsforbrydelser, s. §§ 117, 118, 120, 133, 135, 137, 141, fremdeles Stl.'s §§ 114 og 115, 2. St., samt de i det Foregaaende omhandlede Sædelig-

hedsforbrydelser, der ere Gjenstand for Stl.'s §§ 180, 182, 183, 2. St., Kvaksalveri, samt Stl.'s §§ 213 og 214.[1])

Paa dette Sted bliver derimod at omhandle den strafbare Erhvervsvirksomhed, der intet andet retstridigt Moment indeholder, men alene er udelukket fra den lovlige Erhvervsvirksomhed af Hensyn til de samfundsøkonomiske Grundsætninger, hvorpaa den gjældende Erhvervsordning hviler. Under dette Synspunkt blive nedennævnte strafbare Handlinger at henføre.

1. Strafbart Spil. Medens Kunstspil (og blandet Spil) hverken er forbudt eller strafbart,[2]) er der for Hasardspil, af hvad Navn nævnes kan, fastsat Straffebestemmelser i Fdg. 6. Okt. 1753, jfr. Pl. 5. Okt. 1774 og Stl. f. Kgm. § 183.

Et Spil, ɔ: de efter visse Regler og med en dertil bestemt Indretning foretagne Handlinger, hvis Udfald bestemmer, hvem af de Deltagende der skal betragtes som den Vindende, er Hasardspil, naar Udfaldet alene eller væsentligst beroer paa Tilfælde, ikke eller ikke væsentlig tillige paa de Spillendes *„Indsigt, Erfarenhed og Adresse“*, s. Fdg.

---

[1]) Mrk. fremdeles de af præventive Hensyn strafbare Handlinger, som ommeldes i *Ussings* Hdbg. 4. Udg. S. 398, *Bornemann* S. Skr. IV, S. 177, hvorom i det Følgende bliver Tale.

[2]) Om de deraf opstaaede Fordringers Mangel paa Retskraft s. *Gram* Obl. R.'s sp. Del S. 631 o. ff., — s. med Hensyn til de tidligere særlige Regler i Skibsartikler 22. Septbr. 1758 Post XIV § 2, jfr. de med vedkommende Kompagni bortfaldne Skibsart. 9. April 1798 Post VII § 18, L. 23. Febr. 1866 § 43, og med Hensyn til Krigsart. Brev. 8. Jan. 1752 § 617, Stl. f. Krigsm. § 201, hvis Bestemmelse medfører, at „forbudt Spil“ i s. L.'s § 183 ikke kan omfatte det Spil, mod hvilket der i hin Regel var særligt Forbud.

6. Okt. 1753 Intim., der som Indretninger, hvormed Hasardspil kan drives, nævner Kort eller Tærninger, § 1, Rskr. 28. Novbr. 1755 § 2, der som Exempel paa Kunstspil nævner Keglespil, og Pl. 5. Okt. 1774 i Sl. Væddemaal paa Spil maa bedømmes som Spil. Væddemaal paa Kunstspil er altsaa ikke forbudt.[3]) Begrebet kræver ikke, at der spilles om Penge eller Penges Værdi. Men kun, naar dette er Tilfældet, altsaa naar Udfaldet skal bestemme, hvem af de Spillende der skal erlægge Noget til de Andre, er Hasardspillet strafbart, jfr. mange Forudsætninger i Fdg. 6. Okt. 1753.[4]) Næst den ved Fdg. 1753 § 2 hjemlede Undtagelse fra Forbudet, er det imidlertid ved L. O. samt H. og St. R.'s D. af 1805[5]) antaget, at Hasardspil i en Familiekreds om en Ubetydelighed ikke falder ind under Straffebudet, et Resultat, der ogsaa med lignende Føje kan bygges paa Forudsætningerne i Fdg. 1753, som det, at Hasardspil, der slet ikke spilles om Formueværdier, ikke falder ind under Forbudet. Begrebet Hasardspil omfatter ikke Lottospil, hvor den ene Part ubetinget erlægger sin Indsats mod at erholde Udsigt til en forud reguleret Vinding.[6]) Forbud mod herhen hørende Spil (L. 26. Marts 1869, L. 30. Marts 1895) har væsentlig en fiskal Grund og fremstilles derfor blandt Forbrydelser mod Statsindtægterne.[7])

---

[3]) Jfr. D. i U. f. R. 1868 S. 761 (Væddemaal paa Billard og Keglespil er ikke Hasardspil).

[4]) S. om Tilfælde af Hasardspil Domme i U. f. R. 1878 S. 385, 1879 S. 452.

[5]) S. n. j. A. XXIV, S. 187.

[6]) Jfr. *Gram* a. St. S. 624.

[7]) Jfr. D. i U. f. R. 1880 S. 287 (en i Form af et Slags Tombola drevet Handel straffedes efter Fdg. 13. Febr. 1775, jfr. Pl. 27. Novbr. 1839), s. dog D. i U. f. R. 1880

Ikke blot de Spillende, men ogsaa Værten, der tillader Nogen at spille Hasard i sit Hus, straffes. Der er altsaa paalagt Værten en Pligt at forhindre, hvis Tilsidesættelse gjør ham til Medgjerningsmand, — hvis det er en Vært i et privat Hus kun, naar han derom har været vidende, men Værten paa offentligt Sted „uden Exception", s. Fdg. 1753 § 3 og § 6. Med Hensyn til Straffebestemmelserne i det Enkelte henvises til Fdg.'s §§ 3 — hvorved mærkes de forandrede Regler om Bøders Afsoning samt med Hensyn til Militærpersoner Stl. f. Krgm. § 183 —, 4, 5, 6, 8, 10, s. ogsaa § 7.[8])

2. Aager. For at Aager kan være en Forbrydelse, maa Erhvervsordningen sætte Grænser for den Fordel, Kreditor i et Gjældsforhold kan betinge sig som Vederlag af Debitor. En saadan Ordning var forhen den almindelige, idet Rentefoden var bunden baade med Hensyn til Penge, hvad der selvfølgelig var det vigtigste, og med

S. 574 (i et Tilfælde, hvor der var spillet om et Syskrin, uden at Lodsedler vare udstedte, ansaa, vistnok urigtigt, Vib. L. O. R. ikke L. 26. Marts 1869, men Fdg. 6. Okt. 1753 anvendelig), og 1881 S. 998 (lignende Resultat statueret af Vib. O. R.), samt 1872 S. 742 (til et Lotterispils Begreb hører en bestemt Trækningsdag, der afgjør samtlige afsatte Lodders Skjæbne under Et og paa een Gang. En Tombola er derfor et Lykkespil, hvortil dog kan gives Bevilling, jfr. Politivedtægt f. Kbhvn. 18. Jan. 1869 § 72. Utilladt Tombola derfor af L. O. s. H. og St. R. straffet efter Fdg. 6. Okt. 1753).

[8]) Jfr. med Hensyn til de ganske eller tildels civilretlige Regler i Forordningen *Gram* a. St. S. 629—30. Jfr. Domme i U. f. R. 1868 S. 761 (et Forlig ej tillagt Gjentagelsesvirkning, da Forholdet ikke med Rette var betragtet som Hasardspil), 1878 S. 383 (at Vedkommende ikke troede, at Spillet var utilladeligt Hasardspil, ikke taget i Betragtning).

Hensyn til Korn og andre fortærlige Ting, s. L.'s 5. 14. 5, Fdg. 5. Jan. 1813 § 21, jfr. Pl. 22. Novbr. 1820.[9]) Nu er efter L. 6. April 1855, jfr. Fdg. f. Island 27. Maj 1859, Rentefoden med Hensyn til Penge ordentligvis fri og er kun bunden ved „Udlaan i faste Ejendomme", nemlig til 4 pCt., dog med de samme, ovfr. berørte uophævede Undtagelser, forsaavidt disse kunne forekomme ved Udlaan i faste Ejendomme, jfr. Just. M. Skr. 21. Aug. 1855 (Dep. Tid. 1856 S. 1004), s. ogsaa L. 1855 § 2, L. 1. April 1871.[10]) Ved Korn og andre fortærlige Gjenstande har ingen Lov ændret Regelen i L.'s 5. 14. 5.[11]) Men den praktiske Betydning heraf er kun liden. Som Følge af den ommeldte Forandring er Straffebudet i Fdg. 29. Juni 1753 § 9 bortfaldet.

Om den ved Pl. 9. Decbr. 1799, jfr. Fdg. 18. Maj 1825 § 66 (se nu Vexellov 7. Maj 1880 § 96) hjemlede Diskontofrihed begrebsmæssig er at betragte som Undtagelse fra Regel om bunden Rentefod, og

---

[9]) Se om de særlige Regler med Hensyn til den sædvansmæssige Rente mellem Kjøbmænd samt efter Fdg. 29. Juni 1753 § 2, Tab. 11. Juni 1833, Oktr. 4. Juli 1818 § 22, Rskr. 25. Febr. 1831 § 8, Pl. 22. Novbr. 1820 § 2 eller efter Bevilling, jfr. L. 20. Juni 1850 § 2 d., *Gram* Obl. R. alm. Del S. 77, sp. Del S. 304.

[10]) Jfr. *Gram* a. St. Herved mærkes D. i U. f. R. 1881 S. 143, jfr. H. R. T. 1880 S. 452 (hvor H. R. mod Vib. O. R. ikke ansaa det for strafbart, at Pantekreditor af Kjøberen af Ejendommen havde oppebaaret 5 (6) pCt., skjønt Sælgerens Obligation lød paa 4 pCt., da det var aftalt, at Kjøberen skulde udstede Obligation til 6 pCt., hvortil Bevilling med Føje kunde ventes meddelt, og de ommeldte Rentebetalinger fandt Sted paa en Tid, da Kjøberen endnu ikke havde overtaget Pantegjælden og erhvervet Rentebevilling).

[11]) Jfr. *Gram* a. St., *Evaldsen* Obl. R.'s sp. Del S. 224 og *Bornemann* StR.'s sp. Del S. 110.

hvad denne Frihed omfatter, er et ogsaa for den nugjældende Ret om Aager under visse Forudsætninger vigtigt Spørgsmaal, om hvilket derfor Følgende bemærkes.[12]) *Gram* bestemmer Begrebet om Diskonto eller Diskontopræmie saaledes, at det er „den Godtgjørelse, som den, der før Forfaldstiden kjøber et Gjældsbrev, beregner sig, fordi han maa vente en Tid, inden han kommer til sine Penge.“ Da den, paa hvis Bekostning denne Godtgjørelse beregnes, er Gjældsbrevets Sælger, og denne ikke synes at komme i noget Gjældsforhold til Kjøberen, ligger det nær at antage, at Rentefoden ikke vedkommer Diskontopræmien, idet et Baand paa denne vilde være et Baand paa Kjøbesummen i en Kjøb- og Salgskontrakt, ikke paa Renten i et Gjældsforhold.[13]) Da Sælgeren imidlertid betingelsesvis bliver Debitor ifølge sin Hjemmelspligt, er Sagen ikke afgjort ved hin Betragtning. Spørgsmaalet er, om Rentefoden ikke maatte sætte en Grænse for Diskontoen, forsaavidt Sælgerens Hjemmelspligt omfatter Fordringens paalydende Beløb. Uden her at komme nærmere ind paa, i hvilket Omfang dette Sidste er Tilfældet, bemærkes blot, at det næppe kan betvivles, at det forholder sig saa, naar Transporten er „skadesløs“. I slige Tilfælde kunde man finde, at Diskontoen ligefrem falder ind under Rentebegrebet, som den ved Retshandelen erhvervede Fordel i det betingelsesvis stiftede Gjældsforhold, hvori Sælgeren indtræder. Rigtigheden af denne Betragtningsmaade er dog ikke given. Der kan her rejses lignende Indvendinger, som mod den tilsvarende Antagelse i

---

[12]) Jfr. *Evaldsen* a. St. S. 223 o. ff. *Gram* Obl. R.'s sp. Del S. 307.

[13]) Jfr. *Gram* a. St.

et beslægtet Spørgsmaal, nemlig at det skulde være Strid med Love, der anordne en bunden Rentefod, at betinge sig en højere Morarente, end den lovbestemte. Mod denne Mening[14]) kan det nemlig anføres, at Rentefoden ikke binder enhver kontraktmæssig Rente, men kun den, der betinges som Vederlag af Debitor for at træde i Gjældsforhold til ham (ved Laan af Kapital eller paa anden Maade), men ikke den, der som Morarente betinges for at sikre sig mod Følger af et Retsbrud. Heller ikke Diskontoen er Vederlag for at træde i Gjældsforhold til Sælgeren, et Gjældsforhold, der kun er eventuelt, ikke Retshandelens Øjemed. Diskontoen er derimod Vederlag for at træde i Gjældsforhold til en Trediemand. Retshandelen er derfor Kjøb og Salg eller en lignende Ombytningsretshandel og har intet at gjøre med Rentefoden. Hvad der betinges om Størrelsen af Sælgerens Hjemmelsansvar har ligesom Moraansvaret kun til Hensigt at sikre mod Følgerne af Retsbrud. Selvfølgelig gjælder hvad der er udtalt om Morarente og Diskonto kun, naar de foretagne Transaktioner ere virkelige og ikke blot en Form, der tilsigter at skjule en virkelig Overtrædelse af Rentefoden, jfr. Fdg. 14. Maj 1754 § 5.[15])

Hvis det er rigtigt, at de Normer, der binde Renten, begrebsmæssig ikke vedkomme Diskontopræmien, kan den modsatte Forudsætning, fra hvilken Pl. 6. Decbr. 1789 gaaer ud, ikke være

---

[14]) Den er antagen i to Kanc. Skr. 24. Febr. og 9. Maj 1816 samt af *Ørsted* i Hdbg. V S. 244 og *Ussing* Udbg. 4. Udg. S. 404, men bestrides af *Bornemann* a. St. S. 111—12, overensstemmende med en ældre Kanc. Skr. 12. Aug. 1786, jfr. Just. M. Skriv. 15. Okt. 1862 (Dep. T. 1863 S. 752).

[15]) *Bornemann* a. St. S. 112, *Evaldsen* a. St. S. 227.

bindende. Diskontoen er fri, ikke blot i de Tilfælde, hvori dette Lovbud sikkert hjemlede det — altsaa ved Vexler og, forsaavidt Diskontoen beregnes efter Verdensmarkedets Pris — men i alle Tilfælde.[16]) Den praktiske Betydning af Spørgsmaalet er selvfølgelig nu langt ringere end forhen, idet den er indskrænket til de Tilfælde, hvor der endnu bestaaer en bunden Rentefod, altsaa ved Penge, naar der, som det hedder i L. 6. April 1855 § 1, foreligger „*Udlaan i faste Ejendomme*", hvad der her ved Diskonto vilde sige, naar der af Sælgeren stilles Kjøberen Sikkerhed for Fordringen i fast Ejendom.

Hvad angaaer Spørgsmaalet om Rækkevidden af Regelen om Diskontofriheden lige overfor en Regel om bunden Rentefod, bør det bemærkes, at det ovfr. omtalte af *Gram* givne Begreb næppe er tilstrækkelig omfattende. Herefter finder Begrebet kun Anvendelse, naar en Fordring erhverves ved Omsætning, aldrig, naar den erhverves fra første Haand. Dette kan være rigtigt ved almindelige Gjældsbreve, men slaaer ikke til ved Vexler. Diskonto er ved trasserede Vexler ikke blot det Vederlag, den erholder af Trassenten, der kjøber en Fordring paa Akceptanten eller en eventuel Fordring paa Trassaten ved Endossement, men ogsaa det Vederlag, Vexeltageren (Remittenten) erholder af Trassenten for at modtage en til hans Ordre trukken Vexel paa Trassaten. Det medfører i Realiteten ingensomhelst Forskjel paa Vederlagets Karakter, om Vexelen trækkes til Trassentens egen Ordre for saa at endosseres til Vedkommende, eller

[16]) Jfr. ogsaa den hos *Ørsted* i Hdbg. V S. 174 anførte H. R. D. af 1821, *Gram* Obl. R.'s sp. Del a. St., *Ussing* Hdbg. 4. Udg. S. 403 med de i Note 3 anførte Domme.

om den trækkes til denne Vedkommendes Ordre. I begge Tilfælde ydes der ham et Vederlag for at træde i aktuelt (hvis Vexelen alt er akcepteret) eller eventuelt (hvis den ikke er akcepteret) Gjældsforhold til en Trediemand, Trassaten (Vexelbetaleren). Det er dette, der udgjør Diskontobegrebets Væsen. Saa langt rækker derfor utvivlsomt Diskontofriheden. Her er Grænsen mellem den og en bunden Rentefod. Er det for Stiftelsen af et Gjældsforhold til Vederlagsyderen, at Vederlaget erlægges, falder det ind under Rentebegrebet og de mulige Baand paa Rentefriheden og kan aldrig dækkes af Diskontofriheden, ligegyldigt, hvilken Form Transaktionen har. Diskontofriheden kan saaledes ikke paaberaabes ved egne Vexler af den, der erhverver Vexelen fra Vexeludstederen; thi da denne selv hæfter som Akceptant, ydes Vederlaget her ikke for at træde i Gjældsforhold til Trediemand. Ikke heller kan Diskontofriheden paaberaabes, naar ved trasserede Vexler Laanet i Virkeligheden ydes Akceptanten mod en saakaldet „Diskonto“.[17]

---

[17]) Forsaavidt den ved Domme i U. f. R. 1874 S. 195, jfr. H. R. T. 1873 S. 537, og 1874 S. 257 givne Frifindelse i Aagersag støttes paa den Betragtning, at Diskontofriheden ved Vexler udelukker Anvendelse af Reglerne om bunden Rentefod, kan dette derfor ikke billiges. Thi i den første Sag var der Tale om Erhvervelse fra første Haand af egne Vexler, i det andet om et Laan, der i Virkeligheden var ydet Akceptanten af den trasserede Vexel, medens Trassenten kun var Kautionist, i begge Tilfælde altsaa om en virkelig Rente. De nævnte Domme hvile paa en dobbelt urigtig Forudsætning, nemlig at Diskontofriheden er en særlig hjemlet Rentefrihed ved Vexler, og at denne særlige Rentefrihed har løst Vexler fra den bundne Rentefod i det Hele. Se ogsaa Ind. Min. Skr. 10. Febr. 1872 (Min. Tid. A. 1872 S. 44).

Den Pantesikkerhed, som gjør Gjælden til et Udlaan i fast Ejendom, vil i Regelen omfatte ikke

---

Et andet Spørgsmaal er det, om Frifindelsen i de i Dommen omhandlede Tilfælde kunde støttes derpaa, at Laanet, skjønt sikret ved Vexeludstederens, henholdsvis Akceptantens Skadesløsbrev i fast Ejendom, dog ikke kunde henføres under saadanne „Udlaan i faste Ejendomme", som L. 6. April 1855 har for Øje. Med Hensyn til dette for Aagerforbrydelsen efter den nugjældende Ret betydningsfulde Spørgsmaal, er det særlig ved D. i U. f. R. **1874** S. 195, jfr. H. R. T. 1873 S. 537 hævdet, at de nævnte Udtryk i L 1855 ikke omfatte Vexelgjæld, der er sikret ved Pant i fast Ejendom, jfr. ogsaa D. i U. f. R. **1868** S. 143, hvor det ikke blev anset for Aager, at der var taget over 4 pCt. af nogle ved Pant i fast Ejendom sikrede Laan, for hvilke der var udstedt Gjældsbeviser, der løde paa Tilbagebetaling om tre Maaneder, men ikke vare Vexler, jfr. Bemærkninger a. St. S. 754 o. ff., mrk. den ikke afgjørende H. R. D. i H. R. T. **1860** S. 889. Hjemmelen for en saadan snævrere Forstaaelse af de omspurgte Udtryk, hvorefter de altsaa kun skulle finde Anvendelse paa Anbringelse af Kapitaler i faste Ejendomme ved egentlige Prioritetslaan (vel mindst paa et Aar med 3 Maaneders Opsigelse, jfr. L. 28. Febr. 1874 § 2, stiftet ved direkte Panteobligation, ikke ved særligt Skadesløsbrev o. s. v.), søges nærmest i Lovgrunden for Bibeholdelsen af den bundne Rentefod ved Pant i faste Ejendomme, der kun foreligger. naar netop Anbringelse i Ejendomme, for hvis rimelige Vilkaar det Offentlige kan interessere sig, er Retshandelens økonomiske Hovedøjemed. Almindelige Fortolkningsregler berettige dog ikke til, af Hensyn til Lovgrunden at indskrænke Ordene, og om en Sprogbrug, der giver Hjemmel for at tillægge selve Ordene en snævrere, teknisk Betydning, kan der næppe være Tale. Hine Domme turde derfor næppe være berettigede, s. ogsaa i modsat Retning D. af Vib. L. O. R. i U. f. R. **1879** S. 308 og 885, jfr. H. R. T. 1879 S. 151, dog med et dissentierende Votum, aftrykt S. 820 og Ind. Min. Skriv. 10. Febr. 1872 (Min Tid. A. 1872 S. 44), *Evaldsen* a. St. S. 224, jfr. endvidere U. f. R. **1885** S. 423, jfr. H. R. T. 1884 S. 636.

blot Kapitalen, men ogsaa den stipulerede Rente. For Anvendelsen af Aagerlovgivningen kan dette dog ikke være en Betingelse. Hverken Ordene i eller Lovgrunden for Budet i L. 6. April 1855 § 1 hjemle en saadan Betingelse.[18])

Omfanget og Indholdet af den Lovgivning, der betinger Aagerforbrydelsen, er omtalt i det Foregaaende. At der i et Gjældsforhold, hvor Renten er fri, ikke kan være Tale om at betragte Udstedelse af Forskrivning for højere Sum, end den modtagne, som Aager, er i og for sig klart.[19]) Om den strafbare Krænkelse af Lovgivningen om bunden Rentefod allerede foreligger, naar Debitor har forpligtet sig til at yde Mere i Vederlag til Kreditor end den lovtilladte Rente, eller først, naar han har ydet, ganske eller delvis, hvad han saaledes har forpligtet sig til, var efter den ældre Ret et omtvistet Spørgsmaal.[20]) Nu er det efter L. 1855 en almindelig og undtagelsesfri Regel, at Aager

[18]) Om D. i H. R. T. 1860 S. 889 er begrundet ved en modsat Opfattelse, kan ikke ses af Dommen, der kan have en anden, vistnok mere nærliggende Forklaring, jfr. ndfr.

[19]) Kun en misforstaaet Reminiscens fra den ældre Ret, jfr. ndfr., forklarer Muligheden af en anden Opfattelse, hvis Mangel paa Hjemmel er paaviist af *Bornemann* a. St. S. 107—9.

[20]) At Ordene i D. L 5. 14. 5 („Befindes Nogen mere at tage") behøvede at forstaaes saaledes, at det „at betinge sig" ikke skulde være nok, bestredes bl. A. af *Bornemann* a. St. S. 106—7, der hævdede, at hverken kgl. Resol. 30. Maj 1832 eller Fdg. 14. Maj 1754 § 6 indeholdt bindende Forudsætninger om, at den lovstridige Fordel skulde være oppebaaren; men den modsatte Lære var den almindelige og i Praxis fulgte. Herfra gjordes kun den i Fdg. 14. Maj 1754 hjemlede Undtagelse, at det var Aager, naar nogen Kreditor havde modtaget Forskrivning for højere Sum, end Debitor virkelig til Laans havde bekommet og faaet fuld Valuta for.

ikke foreligger, førend ulovlig betinget Fordel er oppebaaren. Dette følger af Straffens Bestemmelse ved L.'s § 4 til det 4- indtil 20-dobbelte af den ulovlig oppebaarne Fordel, hvilken Straf skal træde istedetfor den ved L.'s 5—14—5 og Fdg. 14. Maj 1754 § 6 fastsatte, altsaa ogsaa gjælde i det Tilfælde, som det sidst nævnte Lovbud omhandler, saa at Forbrydelsen her først foreligger, naar ved Renteydelse eller Kapitalens Tilbagebetaling ulovlig Fordel er oppebaaren.[21]) Forsaavidt L. 1855 § 4 hjemler en Adgang til at idømme en efter samtlige Sagens Omstændigheder lempet Mulkt, er denne Beføjelse indskrænket til det Tilfælde, at den ulovlig oppebaarne Fordels Størrelse ikke lader sig nøjagtig oplyse, og forudsætter altsaa, at saadan Fordel overhovedet er oppebaaren. Af den Maade, hvorpaa Straffen er fastsat, følger iøvrigt ikke blot, at Forbrydelsen først er fuldbyrdet ved Oppebørselen, men at heller ikke Straf for Forsøg er anvendelig, saalænge lovstridig Fordel ikke er oppebaaren. Med andre Ord: Forsøg paa Aager er straffrit. Paa den anden Side maa den oppebaarne Fordel være betinget. Er den ikke det, men erlægges frivilligt, f. Ex. som Erkjendtlighed, bliver Kreditor ved at modtage den ikke skyldig i Aager. Dette følger af, at Loven om Rentefoden skal være overtraadt, hvilket kun kan ske ved, at den ulovlige Fordel betinges. Medens det derfor er Aager, naar Kreditor betinger sig højere Rente, end tilladt, for en indrømmet Uopsigelighed, er det ikke Aager, naar Kreditor lover ikke at benytte en Opsigelsesret, hvis Debitor frivillig erlægger en højere Rente.

---

[21]) Jfr. D. i U. f. R. 1881 S. 143, jfr. H. R. T. 1880 S. 452, 1879 S. 885, jfr. H. R. T. 1879 S. 151, 1885 S. 423, jfr. H. R. T. 1884 S. 626.

Den ulovlige Fordel behøver hverken i Form eller Realitet at tages som flere Procent Rente for at udgjøre Aager. Hvad det gjælder om, er, at der betinges og oppebæres en Fordel udover den ved Loven tilladte Rente. Den ovfr. omtalte Maade, at tage Forskrivning for en højere Sum, er Exempel paa en blot Formforskjel, naar der enten betinges lovtilladt Rente af det nominelle Beløb, eller hvis Rente ej betinges, den Kapital, der tilbagebetales, overstiger det virkelige Laan med Tillæg af Rente og Rentes Rente. Det er fremdeles irrelevante Formforskjelligheder, om det, der betinges foruden den lovlige Rente, kaldes Ducør, Provision, Diskonto (uden virkelig at være Diskonto, jfr. ovfr.) o. s. v., ligesom selvfølgelig heller ikke et Proformaværk, der tilsigter at skjule Overskridelsen af den lovbestemte Rente, frier for Aagerstraf.[22]) Ved Kurspapirer, der skulle modtages over Kursen, er og benævnes Retshandelen Laan og maa derfor, hvis deraf resulterer Overskridelse af Rentefoden, falde ind under Aager.[23]) At den ulovlige Fordel i Realiteten tages paa anden Maade, end som Rente, derpaa er det Exempel, at der som Vederlag udover den lovtilladte Rentes Beløb ydes Kost og Logis, Aftægt eller desl.[24])

---

[22]) Jfr. *Bornemann* a. St. S. 110—11. Om et Proformaværk ifølge samtlige Omstændigheder maa antages at foreligge, er et konkret Spørgsmaal, saaledes om Valuta for en Forskrivnings Beløb virkelig kan siges at være modtagen dels i Penge dels i Varer, som sælges, eller om saadan Vareoverdragelse kun var Proformaværk, jfr. *Bornemann* a. St. S. 111.

[23]) Jfr. dog D. i j. T. XI, 2, S. 267, Domme i j. U. **1851** S. 577 og 750 og *Ussing* Hdbg. 4. Udg. S. 403, men D. i U. f. R. **1881** S. 19, s. *Evaldsens* Obligationsrets sp. Del S. 225.

[24]) Jfr. *Bornemann* a. St. S. 109—10.

I nogle Tilfælde, hvor Ydelsen udover den lovtilladte Rente har en særlig Grund, kan der spørges, om Aagerbegrebet er anvendeligt f. Ex. naar en saadan Ydelse kun er Erstatning for særlige Udgifter, som Udlaanet har paaført Kreditor.[25]) Principet i Aagerlovgivningen udelukker i og for sig ikke en saadan Undtagelse, da Ydelsen her ikke fremtræder som Vederlag for Laanet. Men selvfølgelig vil et let tænkeligt Proformaværk være uden Betydning, og den positive Regel i Fdg. 14. Maj 1754 § 6 synes ubetinget at udelukke Lempelsen. At Forudbetaling eller rettere Forudafdrag af Renten ikke dækker mod Behandling som Aager, forsaavidt derved enten Rente af et større Beløb, end modtaget, oppebæres, eller Tilbagebetaling af en Kapital, der overstiger det Laante med lovlig Rente og Rentes Rente, finder Sted, er klart, jfr. ogsaa Fdg. 31. Marts 1688. Men forsaavidt een Termins Forudbetaling har til Øjemed at sikre mod Ulemperne ved at savne Renterne til Forfaldstid (f. Ex. i en Forretning, hvor Indlaan og Udlaan i omtrent lige Beløb finde Sted), tør dette antages at falde udenfor Aager.[26])

---

[25]) En D. i j. U. **1865** S. 886, og maaske ogsaa den tidligere omtalte D. i H. R. T. **1860** S. 889, har i et saadant Tilfælde fundet Aagerbegrebet uanvendeligt, den sidste Dom maaske endvidere med Hensyn til en Godtgjørelse, der ikke overstiger et billigt Vederlag for Kreditors Risiko og Ulejlighed, hvor denne selv havde maattet laane Pengene. Herved kan maaske ogsaa jævnføres D. i U. f. R. **1879** S. 885, jfr. H. R. T. 1879 S. 151, hvor H. R. frifandt med Hensyn til en oppebaaren Provision, fordi dennes nærmere Karakter ikke var oplyst.

[26]) Jfr. *Ørsted* Hdbg. VI S. 651, *Bornemann* a. St. S. 112—13, *Evaldsen* a. St. S. 225—26, s. ogsaa Rgl. for Nationalbanken 27. Juli 1818 § 10, Resol. 13. Juli 1831, Kdgj. 20. Marts 1860 § 24.

Naar *Bornemann*[27]) udtaler, at det er Aager, „naar Nogen i Gjældsforhold, ved hvilke Rentefoden ikke er fri, betinger og oppebærer mere end den ved Loven tilladte Rente", er denne Definition forsaavidt ikke ganske fyldestgjørende, som den holder ude saadanne Tilfælde, hvor en Anden oppebærer Fordelen end den, der har betinget den. Der kan fornuftigvis ikke være Tvivl om, at ogsaa her er Aager begaaet. Men der spørges da om, hvem af de Paagjældende, eller om de begge ere skyldige i Forbrydelsen. Det objektive Retsbrud er begaaet, naar der i de omspurgte Gjældsforhold er betinget og oppebaaret mere end den lovtilladte Rente. Ansvaret herfor har Enhver, der efter de almindelige Regler er Gjerningsmand (Medgjerningsmand), hvorved imidlertid visse civile Retsregler maa tages i Betragtning. I Henhold hertil maa Afgjørelsen træffes i de forskjellige Kombinationer. Medens det er klart, at Oppebørsel ved Fuldmægtig ikke frembyder noget ejendommeligt Tilfælde,[28]) mærkes først det Tilfælde, at Nogen som Bestyrer af Andenmands Midler for Udlaan af disse betinger og oppebærer for denne ulovlig Fordel. Er Vedkommende, der nyder Fordelen, selvansvarlig, maa begge ifalde Aagerstraf som Medgjerningsmænd (den Ene betinger, den Anden oppebærer). Er den, hvis Penge bestyres, uansvarlig, saasom en juridisk Person, er Bestyreren Gjerningsmand alene.[29]) Et andet Tilfælde foreligger ved Transport af en Fordring, naar Cedenten har betinget en ulovlig Fordel, der nu

[27]) A. St. S. 110.
[28]) Jfr. D. i U. f. R. 1881 S. 143, jfr. H. R. T. 1880 S. 452.
[29]) Jfr. StR.'s alm. Del I, S. 151 og *Bornemann* a. St. S. 114, hvor det omtales, at den tidligere Aagerstraf, Konfiskation, for Bestyreren her maatte erstattes med en arbitrær Straf af anden Art.

oppebæres af Cessionaren. At Cedenten her er Gjerningsmand til Aager og maa straffes ikke blot i Forhold til den ulovlige Fordel, han selv maatte have oppebaaret, men i Forhold til den, der overhovedet er oppebaaret paa Grundlag af, hvad Cedenten har betinget, om end af en Cessionar, kan ikke være tvivlsomt.[30]) Det kan ikke fri ham i saa Henseende, om han har solgt Gjældsbrevet for det paalydende Beløb eller et større Beløb, end Debitor har modtaget, eller han ikke har kunnet opnaa saa meget i Kjøbesum, saa at han maaske ikke selv nyder nogen Fordel. Thi Debitor kommer alligevel til at betale mere end den lovtilladte Rente.[31]) Hvad dernæst Cessionarius angaaer, maa der skjelnes imellem. om han ved Erhvervelsen har en saadan Kundskab om det Lovstridige, at Fdg. 9. Febr. 1798 ikke kan hjælpe ham mod Aagerindsigelsen, eller om dette ikke er Tilfældet. I første Fald er han, naar han derefter oppebærer det ulovligt Stipulerede, Medgjerningsmand i den begaaede Aager.[32]) Under den anden Forudsætning er Oppebørselen paa Grund af hans i Fdg. 9. Febr. 1798 hjemlede Ret ikke lovstridig i Forhold til ham, og der kan følgelig ikke være Spørgsmaal om Straf for ham, selv om han senere er kommet i Kundskab om det virkelige Forhold.[33]) I Forbindelse med det Anførte bemærkes, at Personer, der ikke have Ansvar som Gjerningsmænd, kunne have Ansvar som Meddelagtige efter de almindelige Regler. Der mangler Hjemmel til at betragte Meddelagtighed som straffri ved Aager.[34])

---

[30]) Se *Bornemann* a. St. S. 115.
[31]) U. f. R. 1885 S. 423, jfr. H. R. T. 1884 S. 636.
[32]) Jfr. *Bornemann* a. St. S. 115, D. i n. j. A. IV, S. 117.
[33]) Jfr. *Evaldsen* Obl. R.'s sp. Del S. 226.
[34]) Jfr *Bornemann* a. St. S. 114.

Det særegne Ophør af Strafskylden for Aager, som i den tidligere Ret fulgte af den foreskrevne Konfiskationsstraf ifølge de almindelig antagne Regler om denne, nemlig naar den Gjæld, af hvilken der var taget Aager, var betalt eller afgjort paa anden Maade (Udstedelse af nyt Gjældsbrev, Forlig), gjælder efter den forandrede Regel om Straffen ikke længere.[35])

Medens Aagerforbrydelsens Omraade er blevet begrænset, og Begrebet ogsaa modificeret ved L. 6. April 1855 — som Følge af den Maade, hvorpaa denne Lovs § 4 anordner Straffen — ere dog D. L. 5. 14. 5 og Fdg. 14. Maj 1754 endnu Hovedbudene i sidste Henseende, medens Regelen om Straffen nu haves i L. 1855 § 4, der fastsætter den til en Mulkt af det Fire- til det Tyvedobbelte af den ulovlige oppebaarne Fordel, saafremt dennes Størrelse nøjagtig lader sig oplyse, og i modsat Fald til en efter samtlige Sagens Omstændigheder lempet Mulkt.[36])

Det i Forbindelse med Aagerforbrydelsen staaende Forhold af Mellemhandleren, der straffedes i Henhold til Fdg. 14. Maj 1754 § 6, er nu straffrit

---

[35]) Jfr. *Bornemann* a. St. S. 113 o. ff.

[36]) Ligeledes er det i hele Indbegrebet af de gjældende Regler om Aager og Obligationsrettens Principer, at de Grundsætninger maa søges, hvorefter visse civilretlige Spørgsmaal maa afgjøres, saaledes om der haves en Tilbagesøgningsret af det ulovligt Erlagte, om Cessi Regres til Cedenten af, hvad han ud over den tilladte Rente har maattet betale Cessionarius, m. m., ligesom det ogsaa er Fdg. 14. Maj 1754 §§ 7 og 8, der blive afgjørende for de særegne civilprocessuelle Regler, der gjælde i Aagertilfælde. Om disse Punkter, der ikke vedkomme Strafferetten, henvises til Undersøgelserne hos *Bornemann* a. St. S. 115 o. ff. og Fremstillingerne af Obligationsretten og Civilprocessen. Med Hensyn til Rskr. 20. Juli 1792 henvises til Straffeprocessen, jfr. *Ussing* Hdbg. 4. Udg. S. 406, *Bornemann* a. St. S. 118.

i Henholp til L. 1855 § 5. Derimod bestaaer Straffebudet i Fdg. 14. Maj 1754 § 1 endnu med Hensyn til det Forhold, at give Umyndige eller Mindreaarige Kredit eller modtage deres Forskrivning uden deres Forældres, Værgers eller Kuratorers Samtykke. Ubetinget skal dog kun det, at de efter Loven miste det, de have laant eller taget Forskrivning for, være Straf herfor.[37]) Anden Straf beroer paa Forseelsens Beskaffenhed. Forsaavidt derved sigtes til bedragerisk Forhold, komme de almindelige Bedrageriregler til Anvendelse.[38]) Uophævet er fremdeles det med Aagerbudene beslægtede, men ikke praktiske Straffebud i D. L. 5. 8. 9.[39])

3. Ved Fdg. 13. Febr. 1775 er det forbudt under Straf „*Alle og Enhver, under hvad Paaskud optænkes kunde, med Kram-, Handels-, Galanteri- eller Haandværksvarer at omrejse, for samme enten paa Landet eller i Kjøbstæderne at falbyde eller sælge*", forsaavidt den tilladte Markedshandel ikke medfører Undtagelse. Nærmere Bestemmelser med Hensyn til denne strafbare „Omløben med Varer" eller „Bissekramhandel" ere givne ved Pl. 27. Novbr. 1839, og disse Bestemmelser ere opretholdte ved L. 29. Decbr. 1857 §§ 42 og 75. Under det nævnte Forbud høre ogsaa de ikke særlig nævnte Fabriksvarer, da de ogsaa ere Handelsvarer (ɔ: Varer, med Hensyn til hvilke Handel er Gjenstand for Handelsberettigelse).[40])

Med Hensyn til opstaaede Spørgsmaal om, hvilke Varer, der falde ind under Forbudet, henvises til *Scheel* anf. Steder samt Afhandling af

---

[37]) Denne Karakteristik af Følgen har særegne civilretlige Virkninger, jfr. Obligationsretten.

[38]) Jfr. *Bornemann* a. St. S. 118—19.

[39]) Jfr. *Ussing* Hdbg. 4. Udg. S. 404.

[40]) Se D. i H. R. T. 1870 S. 465, U. f. R. 1873 S. 393, 1878 S. 874, jfr. H. R. T. 1878 S. 57, 1879 S. 634, jfr. *Scheel*

Rothe „Omløben med Varer" i U. f. R. 1885 S. 641—663, og af *Krarup* i U. f. R. 1891 S. 805—814 med de der citerede og nyere Domme.[41]) Nu mærkes ogsaa her L. 10. April 1895 § 1, 1. St., om Forbud mod Kolportage i den Hensigt at sælge eller udbyde til Salg udenlandske Præmieobligationer m. m.

Forbudet angaaer ikke blot Handlende, men Alle og Enhver, altsaa ogsaa Fabrikanter og Haandværkere, der rejse omkring med deres Varer for at søge dem afsatte. Et Spørgsmaal kan det derimod være, om Bestemmelsen er anvendelig uden Hensyn til, til hvem Varerne sælges eller agtes

---

Personret 2. Udg. S. 602, 605, 628, *Deuntzer* Næringsret S. 29 o. ff.

[41]) Særlig mærkes U. f. R. **1869** S. 54 (Falbydelse af Mormonskrifter — om end Varer — for at gjøre Proselyter ej Bissekram, jfr. Note paa det cit. Sted, der nævner forskjellige, tildels modstridende Domme). **1878** S. 1051 (Lodsedler til et Lotteri ej Handelsvare), 1069 (Uanvendelighed paa selvforfærdigede Oliemalerier, efter deres Beskaffenhed og særlig, da Forfærdigelsen ikke er bunden Næring), **1879** S. 708, jfr. H. R. T. 1879 S. 16 (udenlandske Værdipapirer, lydende paa Ihændehaver, ikke henførte under de paagjældende Lovbud, „da Handel med dem for egen Regning er fri" (Kr. R), „efter deres Beskaffenhed" [H. R.]), **1883** S. 336, 702, **1887** S. 1060 (Salg ved Ombæring af Kjød, indkjøbt hos Slagtere i samme Kjøbstad, straffet efter Næringslovens § 37. Diss. Votum for Straf efter Fdg. 13. Febr. 1775), At det ikke falder ind under Forbudet at rejse omkring for at samle Subskribenter paa Bøger etc., naar ikke selve disse medbringes eller kun Prøver medføres til Forevisning (jfr. isaafald Bestemmelserne om Prøvehandel, se ndfr.), ligger i Bestemmelsernes Indhold og er godkjendt ved flere Domme, jfr. *Scheel* a. St. S. 602, Afhandling i U. f. R. **1885** S. 643, Ind. Min. Cirkl. 31. Aug. 1877 (Min. Tid. **1877** A, S. 102), og Domme i U. f. R. **1878** S. 348, 393, 974, 1051, **1880** S. 610, **1883** S. 390, **1887** S. 1096, **1890** S. 391, **1891** S. 930 og **1892** S. 519, jfr. H. R. T. 1891 S. 720.

solgte, navnlig, om blot til Personer, der have Ret til at handle med Varerne, eller ogsaa til Andre. Der kan anføres noget for, at der maa kræves Falbydelse til Konsumenter.[42])

Forbudet er rettet mod Omrejsen med Varer for at falbyde eller sælge. Det indbefatter altsaa ikke enhver Omrejsen med Varer, f. Ex. ikke en lovlig Rejse med Handelsvarer til Marked eller Rejse for at bringe bestilte Varer til Bestilleren. Men hvis i hint Tilfælde Lejlighed til at falbyde eller sælge undervejs benyttes, eller naar i dette den Handlende tillige medbringer andre Varer til Forhandling, foreligger Bissekramhandel, derimod ikke, naar en Person, der er paa Rejse, ved tilfældige Omstændigheder, f. Ex. Trang, bringes til at sælge enkelte Ting, han har med, men som ikke vare bestemte til Forhandling.[43])

---

[42]) Jfr. paa den ene Side D. i U. f. R. **1875** S. 1127, men i modsat Retning D. i J. U. **1855** S. 906, **1890** S. 124 og 546, jfr. H. R. T. 2890 S. 75, for det i Texten Antagne. At Beværtningsnæring ikke falder ind under Næringslovens § 42, er statueret ved D. i U. f. R. **1876** S. 659, jfr. H. R. T. 1876 S. 35.

[43]) Jfr. Fdg. 13. Febr. 1775 § 4, Kskr. 30. Marts 1822, Domme i U. f. R. **1867** S. 5 (Bestilling), **1870** S. 692 (Bestilling), **1872** S. 199 (at der til Bestilleren tillige var falbudt andre Varer end de bestilte, ej fundet strafskyldigt), **1878** S. 1051, 1057 (L. 1857 § 75, men ikke de om Omløben med Varer gjældende Bud anvendte paa Omrejse for fra Gjæstgiverier efter Avisbekjendtgjørelse at forhandle Varer, fordi der ikke forelaa direkte Henvendelse til Kunderne), **1879** S. 708, jfr. H. R. T. 1879 S. 16; Spørgsmaal med Hensyn til, at ikke Obligationerne selv, men kun Beviser, for eventuelt at erholde dem, leveredes), 1048 (Bestilling), **1880** S. 287, jfr. H. R. T. 1879 S. 555; henført under Fdg. 1775 at vandre om og afhænde Varer ved en Slags Tombola), **1883** S. 1004 (Bestilling), **1885** S. 869, 910.

Til Forbrydelsens Fuldbyrdelse kræves ikke, at Noget af Varerne er solgt eller falbudt, jfr. Fdg. 1775 § 1. Positivt er det stillet i Klasse med Forseelsen, at den, som rejser til Marked med saadanne Varer, for hvilket Markedspas er nødvendigt, ikke er forsynet med saadant Pas for Varerne eller med disse lader sig finde udenfor den i Passet betegnede Vej. Disse Regler hvile paa en uafbevislig Formodning om den egentlig forbudte Handling, jfr. Fdg. 1775 § 4, Pl. 27. Novbr. 1839 § 1.

Straffen for ulovlig Omløben med Varer er Konfiskation af de medførte Varer og Bøder fra 10 til 60 Kr., der fordobles i ethvert Gjentagelsestilfælde, se Fdg. 13. Febr. 1775 § 4 og Pl. 27. Novbr. 1839 § 1, jfr. L. 29. Decbr. 1857 § 75, der holde disse Bestemmelser i Kraft. Konfiskationen, der baade i Fdg. 1776 og Pl. 1839 betegnes som Straf, bortfalder, naar den Paagjældende ikke anholdes med Varerne, fordi de enten alle ere blevne solgte, eller han atter er kommen hjem og altsaa ikke længere er paa Omrejse. Men de fastsatte Bøder bortfalde ikke, og der foreligger altsaa ikke her en særlig Ophørsmaade for Strafskylden.[44]) Med Bøderne anses ogsaa den Handlende, som holder Omløbere, se Pl. 27. Novbr. 1839 § 3.[45]) Konfiskationen, der sker til Fordel for Angiveren, omfatter ikke de medførte Varer, med Hensyn til hvilke ingen Ulovlighed er begaaet. Hvad der bestemmes i Fdg. 1775 §§ 4 og 7 og Pl. 1839 § 1 om kontrabande Varer (ɔ: saadanne, som ikke maa indføres i Riget, jfr. Kskr. 12. Juni 1841) bortfalder, da slige Indførselsforbud ej mere findes, se Fdg. 1. Maj 1838 § 1 og Pl. 9. Juni 1847, og den ved stempel-

---

[44]) Jfr. *Scheel* a. St. S. 603.
[45]) U. f. R. 1883 S. 336.

pligtige Varer i Fdg. 1839 § 1 fastsatte yderligere Straf (en Mulkt lig de anholdte Varers Værdi) finder nu kun Anvendelse paa Spillekort, se L. 22. Decbr. 1850 § 2. Akcessoriske Straffebud findes med Hensyn til Gjæstgivere og Andre, hos hvem en Bissekræmmer tager Ophold med sine Varer, Fdg. 1775 §§ 3 og 8, for Sognefogders Forsømmelse m. m. i deres Pligter i dette Forhold, Pl. 1839 § 2, for Misbrug med de i Fdg. 1775 § 1 omhandlede Markedspas se Fdg.'s § 1. En civilretlig Følge (Fordringens Ugyldighed) fastsættes i Fdg. 1755 § 5, og processuelle Regler i Fdg. 1839 § 4 (tidligere Fdg. 1775 § 8, jfr. tildels § 7, hvis Regel om, at Sagens Omkostninger skulle paalægges Omløberen „til ydermere Straf" og i Mangel af Betaling afsones som Bøder, maa antages bortfalden ved den nye Procesregel i Fdg. 1839 § 4).[46]) Den

[46]) Jfr. med Hensyn til Straf- og Konfiskationsspørgsmaal samt Forbudet i Almindelighed Domme i U. f. R. 1870 S. 380, jfr. H. R. T. 1869 S. 753 (O. R. havde konfiskeret „samtlige medførte Varer", H. R. undtog de Varer, som han var berettiget til frit at omrejse med og falholde, da Fdg. 1775 § 4 ved at tale om „samtlige" Varer efter dens Indhold ikke kan antages at have Hensyn til saadanne Varer, med hvilke Tiltalte paa Grund af dertil meddelt Bevilling havde Tilladelse til at omrejse og handle uden at behøve at iagttage den i Fdg.'s § 1 foreskrevne Omgangsmaade, hvilken i § 4 forudsættes at være tilsidesat), 1067, jfr. H R. T. 1870 S. 465 (Konfiskationen rammer kun de Varer, Tiltalte er uberettiget til at forhandle ved Omløben), 1871 S. 645, 1873 S. 333, 1103, jfr. H. R. T. 1873 S. 454, U. f. R. 1874 S. 372 (L. O. s. H. o. St. R. konfiskerede samtlige anholdte Varer til Fordel for Angiveren uden Hensyn til, at nogle af dem vare forud bestilte, og at Tiltalte vilde have havt til Hensigt at forære enkelte Ting bort; der tilføjes „under de forhaandenværende Omstændigheder", hvorved maaske sigtes til det dog utilstrækkelige Moment, at Bestillingerne vare modtagne under tidligere Omvandringer), 1875

ved L. 10. April 1895 forbudte Kolportage (Ombæring) i den Hensigt at sælge eller udbyde til

---

S. 1127, **1876** S. 387 (i et Tilfælde, hvor den nedenfor omtalte Undtagelse fra Forbudet mod Omløben ikke fandtes anvendelig, Straf — vistnok urigtigt — idømt efter L. 1857 § 75, altsaa uden Konfiskation; *error juris* støttet paa Erklæring af Byfogeden, ikke tagen i Betragtning), 973 (Straf særskilt for Løsgængeri og Omløben med Varer. jfr. i saa Henseende Pl. 1839 § 1 i Slutn.), **1878** S. 349 (samtlige de hos Tiltalte anholdte Bøger med Præmier konfiskerede, da Forhandling paa Stedet af dem alle var tilsigtet), 874, jfr. H. R. T. 1878 S. 57 (kun de Varer, der vare Gjenstand for ulovlig Omløben, konfiskerede; Bevis fordres for, at Varerne have den Konfiskationen betingende Karakter), 1051 (Straf baade efter L. 1857 § 57 [L. 23. Maj 1873 § 8] og Pl. 1839 § 1; Konfiskation uanvendt, da af de anholdte Ting nogle maatte antages udleverede til Mandanten, andre at være bestilte), 1081 og **1879** S. 139, jfr. H. R. T. 1878 S. 600), 1159 (Konfiskation fandt ej Sted, da de Varer, ved hvilke det ulovlige Forhold fandt Sted, ikke kunde udskilles fra de Varer, som Tiltalte var berettiget til at omføre), **1879** S. 634, **1880** S. 287, jfr. H. R. T. 1879 S. 535, 1093 (Ombæring af en Vare i en anden Kjøbstad straffet som uberettiget Næringsbrug efter L. 1857 § 75), **1881** S. 280 (Straf for en Kjøbstadfabrikant for Ombæring paa Landet efter Fdg. 1775 og Pl. 1839; Hjemstedsøvrighedens Pas uden Betydning), **1883** S. 390, 702, **1884** S. 874, **1885** S. 654, 1046, **1886** S. 1019, **1887** S. 403, 689, 717, **1888** S. 539, **1889** S. 970, 1127, jfr. H. R. T. 1889 S. 384, **1888** S. 986 og **1890** S. 373, jfr. H. R. T. 1889 S. 86, 525, jfr. H. R. T. 1890 S. 18, 124 og 546, jfr. H. R. T. 1890 S. 75, 579, jfr. H. R. T. 1890 S. 141, 710 og **1891** S. 82, jfr. H. R. T. 1890 S. 545, 927, **1891** S. 121, 143, 484, 709, jfr. H. R. T. 1891 S. 174, 896, 1132, 1151 (*error juris*) 1183, **1892** S. 57, jfr. H. R. T. 1891 S. 371, 237, jfr. H. R. T. 1891 S. 602, 249. jfr. H. R. T. 1891 S. 620, 276, 544. jfr. H. R. T. 1891 S. 770, **1893** S. 322, 614 og 805, jfr. H. R. T. 1893 S. 267, 877, **1894** S. 30, jfr. H. R. T. 1893 S. 588 (Gjentagelsesvirkning ikke tillagt en Tillægsstraffedom, se Stl.'s § 64), 462 (Frifindelse, da Tilt. havde skjellig Grund til at anse sit Forhold for lovligt), 790 (Konfiskation begrænset til de foreviste Varer), 792 (Spørgsmaal om

Salg udenlandske Præmieobligationer eller dermed i Klasse staaende Obligationer eller Beviser for Ret til at erholde saadanne, straffes med Bøde fra 200 til 2000 Kr.

Naar den, der omløber med Varer, effektuerer Salg af disse, foreligger der uberettiget Næringsbrug, jfr. næste Paragraf. Men der er ikke Sammenstød af Forbrydelser. Thi det uberettigede Næringsbrug er Moment i den som ulovlig Omløben strafbare Handling, om end det tidligere Fuldbyrdelsesøjeblik for denne Forbrydelse medfører, at den kan foreligge alene, jfr. Pl. 1775 § 4 („*og sælger*"). Opretholdelsen af de særegne Straffebud for Omløben ved L. 1857 § 75 gjør da, at det er Straffen for dette Forhold og ikke Straffen for uberettiget Næringsbrug, som skal anvendes. Noget anomalt var der ikke herved forhen, da Bøden efter Pl. 1839 var den samme, som forhen gjaldt ogsaa for uberettiget Næringsbrug efter Pl. 4. Juli 1817 § 2, hvortil saa for Omløben kom Konfiskationen. Nu er Bøden for Omløben derimod mindre end den for uberettiget Næringsbrug ved L. 1857 § 75 foreskrevne, og en Anomali kommer da frem, naar de konkrete Betingelser for Konfiskationens Anvendelse

---

Forligs Gjentagelsesvirkning), 801 (Frifindelse, fordi skjellig Grund til at antage Forholdet for lovligt).

De ovenanførte Domme frembyde flere Exempler paa, at der i Konkurrence med ulovlig Omløben med Varer foreligger en anden strafbar Handling. Om et saadant Tilfælde, nemlig hvor der foreligger Løsgængeri, giver Pl. 1839 § 1 i Slutn. Regel, jfr. D. i U. f. R. 1876 S. 387, jfr. ogsaa Pl. 1775 § 4 i Slutn. (Dokumentfalsk i Forbindelse med Omløben), jfr. dernæst L. 1857 § 81, se *Scheel* a. St. S. 683. Iøvrigt komme for saadanne Tilfælde Lovgivningens almindelige Regler til Anvendelse, hvorved særlig det Spørgsmaal opstaaer, i hvilken Udstrækning de i Stl.'s § 62 indeholdte Regler ere anvendelige, jfr. D. i U. f. R. 1878 S. 1051.

mangle, eller denne kun beløber sig til en Ubetydelighed. Anomalien, der ikke ligger i Straffebestemmelsernes abstrakte Indhold, men kun i de konkrete Resultater, som Konfiskationsstraffen begrunder, berettiger imidlertid ikke til at fravige det ovenfor angivne Resultat.[47])

Endnu bemærkes, at den Sætning, som med Føje er antagen ved uberettiget Næringsbrug, at Forsøget ikke er strafbart,[48]) med saa meget mere Grund maa gjælde ved Omløben med Varer, efter hvad der her gjælder om Fuldbyrdelsen. Heller ikke vil man vistnok tage i Betænkning at anvende paa Omløben med Varer de ved uberettiget Næringsbrug antagne Grundsætninger med Hensyn til Meddelagtige, ja selv med Hensyn til Personer, der efter rigtigt Begreb maatte anses som Medgjerningsmænd. Dog er herved at bemærke, at det ialtfald af Pl. 1839 § 3 følger, at Omløbere for Andenmands Regning ere strafbare efter Pl.'s § 1, altsaa ikke blot, hvor Forretningens Udfald bestemmer, hvad de faa (Provision), men ogsaa, hvor de have fast Løn.[49])

Undtagelser fra Reglerne om Bissekramhandel gjælde i følgende Tilfælde:

a) Landmandens Landvæsensfrembringelser og hans Husflidsfrembringelser kan ikke blot Frembringeren, men Enhver (Landboer eller Kjøbstadboer), der har opkjøbt dem paa Landet, afhænde til Beboerne paa Landet og

[47]) Jfr. *Scheel* a. St. S. 678. Domme i U. f. R. **1876** S. 387 og **1880** S. 1093 kunne derfor ikke erkjendes for rigtige, jfr. derimod D. i U. f. R. **1881** S. 280.

[48]) Jfr. D. i U. f. R. **1867** S. 234.

[49]) Jfr. Domme i U. f. R. **1878** S. 1103, **1878** S. 348 og 1051, se dog D. i U. f. R. **1878** S. 1081 og **1879** S. 139, jfr. H. R. T. 1878 S. 600, der hviler paa den i StR.'s alm. Del I, S. 138 o. ff. bekæmpede Lære, **1890** S. 401, **1891** S. 484, **1892** S. 249, jfr. H. R. T. 1891 S. 620.

i Kjøbstæderne, ogsaa ved Omførsel og i Kjøbstæderne ved at ombære dem i Huse og paa Gader, selv eller ved Fuldmægtig. Retten, der for Opkjøberen ikke er betinget af det Bevis for Retten fra Politimesteren, som han har Adgang til at erholde, fortabes, naar Vedkommende bliver dømt for Misbrug af Friheden til Skjul for ulovlig Omflakken og Løsgængeri, eller for med den at forbinde nogen anden og utilladelig Handel, samt naar den Paagjældende ved Dom er funden skyldig i Tyveri, Bedrageri, Hæleri og Løsgængeri, se Fdg. 23. April 1845 §§ 1, 2, 4, L. 29. Decbr. 1857 §§ 37 og 42.[50])

[50]) Ind. Min. Skr. 5. Decbr 1872 (Min. Tid. A. 1872 Nr. 315), Fdg. 23. April 1845 § 1, jfr, Kskr. 31. Decbr. 1796, 3. Febr. 1821, 6. Jan. 1827, 13. Sept. 1843, 17. Okt. 1846, Ind. Min. Skr. 3. Juni 1852, 7. Marts 1863, 5. Aug. 1865, Pl. 3. April 1816 § 4, jfr. Kskr. 15. Jan. 1825, 30. Juni og 20. Novbr. 1827, 8. Juni 1841, L. 29. Decbr. 1857 §§ 20 og 28, jfr. Kskr. 4. Jan. 1821, 29. Marts 1838, Ind. Min. Skr. 21. April 1875 (Min. Tid. A. 1875 Nr. 81), 4. Okt. 1862, 2. Febr. og 7. Marts 1863, 11. Juli 1864, Kskr. 12. Maj 1818 Nr. 2, 20. Juli 1822, 30. Juni og 22. Decbr. 1829, Ind. Min. Skr. 13. April 1849, Just. Min. Skr. 24. Sept. 1875 (Min. Tid. 1875 A. Nr. 207), *Scheel* a. St. S. 604 og 623 o. ff., Afhandling i U. f. R. **1885** S. 650—55, samt Domme i U. f. R. **1868** S. 504 (Brød ikke Landvæsensprodukt), **1869** S. 215 (Uldvarer henregnes til Landmandens Husflidsprodukter, omend forarbejdede paa Maskiner, der drives ved Haandkraft), **1870** S. 692, 953 (Uldtrøje, vævet paa Rundmaskine, der drives ved Haandkraft, af maskinspundet Garn, henregnet til Husflidsprodukt, Dissens), **1871** S. 645 (Fjer, indkjøbte dels ved den grønlandske Handel, dels hos Vildthandlere i Kjøbenhavn, ikke henførte under Undtagelsen, mk. „Opkjøb paa Landet“), **1873** S. 333 (uldne og linnede Varer, indkjøbte i en Kjøbstad, ikke undtagne fra Fdg. 1775), 1103 (ikke nødvendigt, at de undtagne Varer ere opkjøbte af Forhandlerne hos Producenterne selv eller andre Landboere, der havde erhvervet Varerne fra de oprindelige Producenter, samt at Forhandlingen ogsaa kan besørges ved Andre), **1874**

β) Rskr. 14. Febr. 1741 tillader Hammerum Bøvling og Uldborg Herreders Indvaanere

---

S. 670, jfr. H. R. T. 1874 S. 19 (for at henregnes til Landmandens Husflidsprodukter behøver Raastoffet ikke at være taget af Landets Naturalprodukter; Frifindelse med Hensyn til Bomuldsvarer), **1875** S. 501 (Uldne Varer ere Husflidsprodukter, uanset Benyttelse af Maskiner til Forarbejdelsen), 730 (Forarbejdelse ved Rundvæve, naar den sker ved egen og Husstands Arbejde, udelukker ikke Karakteren af Husflidsprodukt), 995 (Raastoffet behøver ej at være taget af Landets Naturalprodukter), **1876** S. 387 (en Kjøbstadborger uberettiget til at omføre paa Landet egne Husflidsprodukter), **1876** S. 1086 (straffrit, at en omrejsende Forhandler af ved Husflid paa Landet tilvirkede Bomulds- og uldne Varer havde kjøbt disse hos Kjøbmænd paa Landet, ikke hos Frembringerne), **1878** S. 874, jfr. H. R. T. 1878 S. 57 (Tilvirkning paa Maskine udelukker ikke i og for sig fra at være Husflidsprodukt), 1081 (Pas til Omvandren med Landmands Husflidsprodukter ufornødent; Forbrydelse af Retten ifølge Fdg. 23. April 1845 § 2, jfr. iøvrigt U. f. R. **1879** S. 139), 1159 (en omvandrende Uldhandler, til hvem en jydsk Uldvæver ifølge tidligere paa et Landsbymarked truffen Aftale havde solgt og leveret de omførte Husflidsvarer i Odense, straffet), **1879** S. 628 (Frifindelse for Omløben med Varer, der efter deres Beskaffenhed kunde have været forfærdigede ved sædvanlig Husflid paa Landet, uanset at Varerne ikke vare opkjøbte paa Landet, men forarbejdede i en Kjøbstad af Tiltaltes Hustru); 634 (Forarbejdelse paa Rundvæve med Bistand af Husstand udelukker ikke Karakter af Husflidsprodukt; men Varer, indkjøbte hos en Mand, der har Næringsbevis som Fabrikant, ere Fabrikvarer), 764 (at Forfærdigeren, der boer paa Landet, ikke har Landejendom og heller ikke driver andet Erhverv end Tilvirkningen, som sker ved ham selv og Husstands Bistand, udelukker ikke Karakter af Landmands Husflidsfrembringelse), **1880** S. 185 (Frifindelse med Hensyn til Varer, der kunde være tilvirkede i Hammerum Herred, da Bevis for det Modsatte ej forelaa), 757 (ferskt Kjød Landvæsensprodukt efter Fdg. 1845 § 1), 1093 (om end lignende Varer kunne fremtræde som Produkt af Landbo- og Husflid, *in concreto* tilvirkede ved et Haandværk, hvorpaa havdes Borgerskab,

frit at sælge og afhænde de af dem forarbejdede uldne og linnede Varer, til hvem de selv lyste, og hvor de dem bekvemmeligst og bedst til deres Tarv og Nytte kan afsætte og forhandle, samt Hosekræmmere at opkjøbe hos dem. Denne særegne Ret er i de fleste Retninger gaaet op i den mere almindelige Regel, som er omtalt under Litr. *a*, men at den, som *Scheel* antager a. St. S. 604, har tabt al Betydning derved, er benægtet af Højesteret, som ikke blot formelt har hævdet Reskriptets vedblivende Bestaaen, men ogsaa tillagt det praktisk Betydning ved at erklære den i Fdg. 23. April 1845 § 2 givne Regel om Forbrydelse af Omførselsret og i § 4 med Hensyn til Legitimationsattest for uanvendelig paa den Ret, der har Hjemmel i Rskr. 1741.[51])

---

og drevet ved lønnet Medhjælp; derfor Straf), **1880** S. 280 (en Kjøbstadborger straffet for Omløben med Husflidsprodukter, der ikke vare Landmands-Husflidsfrembringelser), 1066 (en i Kjøbstad Bosiddende, som havde omført uldne og linnede Varer, tilvirkede af ham med Familie, frifunden, da deslige Varer ere „Landmands-Husflidsprodukter"), **1883** S. 336, **1884** S. 874, 912, **1885** S. 1046, **1886** S. 840, jfr. H. R. T. 1886 S. 12, 1019, **1888** S. 622, jfr. H. R. T. 1888 S. 112, **1889** S. 186, 368, jfr. H. R. T. 1888 S. 722, 970, 1127, jfr. H. R. T. 1889 S. 384, **1890** S. 501, 525, jfr. H. R. T. 1890 S. 18, 579, jfr. H. R. T. 1890 S. 141, 683, 710, 927, **1891** S. 121, 143, 484, **1892** S. 237, jfr. H. R. T. 1891 S. 602, 249, jfr. H. R. T. 1891 S. 618, 276, **1893** S. 626, **1894** S. 1017 (ikke Landmands Husflidsprodukter paa Grund af L. 17. April 1868 § 3, men Frifindelse, fordi skjellig Grund til at tro sig berettiget), 1052 (ikke tillagt et Forlig Virkning efter Fdg. 23. April 1845 § 2), 1097 (Domfældelse).

[51]) Se D. i U. f. R. **1879** S. 139, jfr. H. R. T. 1878 S. 600, jfr. U. f. R. **1878** S. 1081 og **1879** S. 720, jfr. H. R. T. 1879 S. 539, (Reskriptet giver den i vedkommende Herred Hjemmehørende Hjemmel til at omføre til Forhandling de omspurgte Varer, som ere kjøbte af Landboere i Herredet, der have ladet dem forfærdige der), jfr. iøvrigt Domme

γ) De af Papirværksejerne antagne og med vedbørligt Pas forsynede Kludesamlere ere berettigede til at medføre visse ubetydelige Varer til Omtuskning for Klude, Fdg. 23. April 1845 § 6.[52])

δ) Ombæring af Hvedebrød, der er bagt hos en Bager i Kjøbstæderne eller paa Landet, var tidligere tilladt, jfr. Kskr. 6. April 1799, 17. Aug. 1816, 29. April 1834, og denne Tilladelse maa anses opretholdt ved L. 1857 § 42, se Ind. Min. Skr. 7. Marts 1863.[53])

ε) Bevilling til at omføre visse Varer til Forhandling, saasom Kniplinger, har været given, se Ind. Min. Skr. 3. Okt. 1853, 7. Maj 1856, Just. Min. Skr. 29. Juli 1854.[54])

4. Prøvehandel ɔ: Handel med Prøver, med hvilke Sælgeren indfinder sig hos Kunderne (Omrejse) var tidligere kun strafbar, naar den foretoges af fremmede Undersaatter eller Indlændinge, der handle for Fremmedes Regning — Forbudet gaaer

---

i U. f. R. **1870** S. 953, **1873** S. 338, 1103, **1875** S. 501, 730, **1877** S. 1036, **1878** S. 874, jfr. H. R. T. 1878 S. 57, 1081, 1159, **1879** S. 634, 764, **1880** S. 185, **1881** S. 345. **1883** S. 336, **1884** S. 874, **1885** S. 520, 910 og **1886** S. 63, jfr. H. R. T. 1885 S. 416, **1886** S. 1019, **1887** S. 689, 717, 734 (Bem.), **1888** S. 622, jfr. H. R. T. 1888 S. 112, **1889** S. 765, 836, 1127, jfr. H. R. T. 1889 S. 384, **1880** S. 579, jfr. H. R. T. S. 141, 710 og **1891** S. 82, jfr. H. R. T. 1890 S. 545, **1891** S. 683, jfr. H. R. T. 1891 S. 141. 709, jfr. H. R. T. 1891 S. 174, 896, **1892** S. 57, jfr. H. R. T. 1891 S. 371, 237, jfr. H. R. T. 1891 S. 602, 544, jfr. H. R. T. 1891 S. 770, **1893** S. 322, 644 og 805, jfr. H. R. T. 1893 S. 267. Se herved Afhandling i U. f. R. **1891** af *Krarup* S. 805 o. ff.

[52]) Kskr. 21. Jan. 1815, Just. Min. Skr. 28. Novbr. 1865, jfr *Scheel* S. 604 og 622.

[53]) Jfr. *Scheel* a. S. 604—5. Se dog U. f. R. **1889** S. 837, der lader det bero paa, om Vedtægt eller Sædvane hjemler det paa paagjældende Sted.

[54]) Se *Scheel* a. St. S. 605 og D. i U. f. R. **1870** S. 380, jfr. H. R. T. 1869 S. 753.

iøvrigt videre for de Førstnævnte — naar der ikke var løst Adgangsbevis, hvilket kan hjemle Virksomheden indenfor visse stedlige, personlige og andre Grænser, se Fdg. 13. Febr. 1775 § 6, Fdg. 8. Juni 1839 §§ 1, 2, 4 (jfr. Pl. 16. April 1841), 6 (Pl. 15. April 1843), 7, 8, 10 — Straf af Bøde, første Gang 64 Kr., anden Gang 96 Kr., tredie Gang 128 Kr., foruden den Straf, der for uberettiget Handel samt for Overtrædelse af Toldanordningerne maatte være forskyldt, — L. 1857 § 42 og § 75. Ved Lov om Forandring i Næringsloven 23. Maj 1873 § 8 blev Prøvehandel imidlertid forbudt for Alle med andre Varer end dem, som høre til Landets Produkter (L. 1857 § 37) eller Husflidsprodukter, undtagen mellem Handelsberettigede indbyrdes, og Salget maa da kun omfatte Varer af den Slags, som ogsaa Kjøberen er berettiget til at forhandle. Straffen for Overtrædelse af denne Bestemmelse er den i L. 1857 § 75 fastsatte.[55])

[55]) Jfr. *Scheel* a. St. S. 600—601, 678—79. Se med Hensyn til først nævnte Forhold Domme i U. f. R. **1867** S. 37, jfr. H. R. T. 1866 S. 696, **1867** S. 427, jfr. H. R. T. 1867 S. 88, **1869** S. 130, jfr. H. R. T. 1868 S. 483, **1870** S. 654 og 870, jfr. H. R. T. 1870 S. 333, **1879** S. 1045 (Straf anvendt paa en fremmed Fabrikant, der tilbød sine Fabrikata under Forevisning af Prøvebog, jfr. herimod *Scheel* a. St. S. 601), 1046 (Frifindelse i et Tilfælde, hvor Adgangsbevis var løst og Handelen efter Prøve afsluttet i Kjøbstad, skjønt Kjøberen var Kjøbmand paa Landet, Fdg. 1839 § 2), **1887** S. 251 og **1888** S. 33, jfr. H. R. T. 1887 S. 402, 885, **1888** S. 943 (om Anvendelse af Bestemmelsen i Fdg. 1839 ved fingeret Optræden for fremmed Handlende. Dissens, Bem. af Red.), 1162 (Næringslov § 38, jfr. Fdg. 8. Juni 1839 § 3 og Fdg. 4. Aug. 1742 § 8), **1889** S. 613, jfr. H. R. T. 1889 S. 75, 701, **1891** S. 31, jfr. H. R. T. 1890 S. 455, **1893** S. 394 (Fortolkning af Fdg. 1839 § 10, at foruden Bøden skal den ikke erlagte Afgift betales; *error juris* ikke tagen i Betragtning), **1894** S. 507 (Frifindelse), 1037 og 1237, jfr. H. R. T. 1894 S. 509 (Fdg. 1839 § 10, jfr. § 8, samt §§ 1 og 4), og med

5. Ulovlig Kludesamling. I Forbindelse med det i Pl. 10. April 1782 givne Forbud mod Udførsel af Klude bestemte Pl. 24. Novbr. 1784 for Fyens Stift Straf af Bøde og Konfiskation for Indsamling og Opkjøb af Klude, naar Vedkommende ikke ved skriftligt Bevis var antagen dertil af en Papirfabrikant. Ophævelsen af Udførselsforbudet (1. Maj 1838 fornyedes det sidste Gang for 3 Aar) medførte næppe hint lokale Buds Bortfald, jfr. ogsaa Fdg 23. April 1845 § 6. Men dette Lovbud forandrede i ethvert Fald delvis den givne Regel. Efterat Udførselen af Klude er bleven toldfri, se L. 4. Juli 1863 § 12, synes der overvejende Grund til at antage hint Bud for bortfaldet, saa at de gjældende Regler nu alene ere at søge i Fdg. 23. April 1845 § 6, der dels hjemler en Politibemyndigelse dels en Fabrikantbemyndigelse til Kludesamling med noget forskjellige Virkninger men, naar saadan Bemyndigelse ikke haves, forudsætter, at Opkjøb af Klude er retstridig, jfr. Just. Min. Skr. 1. April og 6. Aug. 1863. Herfor maa der kunne idømmes en arbitrær Straf.[56])

6. Fra den nyeste Tid bliver endelig her at omtale L. 1. April 1891 om Fabrikation og Forhandling af Margarine m. m. De Straffebud, denne Lov indeholder om den, der „*forfalsker Smør eller i svigagtig Hensigt udgiver Margarine for Smør*“,

Hensyn til sidst nævnte Forhold Domme i U. f. R. **1878** S. 348, 393, 974, 1051 (alle disse Domme vedkomme Kolportage), **1881** S. 640 (Handelsrejsende, tildels for en Fabrik, straffet i Henhold til L. 1873 § 8, jfr. dog herved *Scheel* a. St. S. 601). **1885** S. 869, **1890** S. 391, 683, **1886** S. 318, **1888** S. 356 (der ligesom D. **1881** S. 640 statuerer, at det er Prøvehandel, naar blot Tegninger eller Fotografier af Varerne medbringes og forevises, jfr. Bem. ved den sidst anførte Dom i U. f. R.)

[56]) En D. i U. f. R. **1876** S. 364 har dog idømt Straf efter Pl. 1784, jfr. herved Bemærkn. i U. f. R. a. St. S. 370 o. ff.

§ 17, 1, høre dog ikke herhen. Det i disse Handlinger liggende Omsætningsfalsk maa fremstilles i Forbindelse med de andre Forbrydelser af samme Art. Den store Mængde af Lovens Straffebud angaaer imidlertid Handlinger eller Undladelser, der ikke have denne forbryderske Karakter, men som ere forbudte paa Grund af det Afbræk, de kunne forvolde den til Smørret knyttede Erhvervsvirksomhed, en Konkurrence, som man kun under visse Vilkaar med Hensyn til Virksomhedens Art og til de Oplysninger, der skulle meddeles Publikum eller offentlige Myndigheder, har villet tilstede. Forsaavidt omhandler Loven altsaa Betingelserne for lovlig Erhvervsvirksomhed med Margarine samt Oleomargarine (§ 8) og Margarineost (§ 9), og dens Straffebud for Overtrædelser af disse Betingelser ere Straffebud for forbudt Erhvervsvirksomhed. De høre følgelig under nærværende Paragraf, jfr. særlig § 4, 2°, og § 5 i. f., der vise, at Loven kun rammer Handlinger, der have Karakter af Erhvervsvirksomhed,[57]) jfr. ogsaa § 15.[58])

Lovens Straffebud kunne henføres under følgende 4 Klasser:

a) Straf som for Omsætningsfalsk efter Stl.'s § 278, 1. St. og uden Anvendelse af den mildere Straf efter denne Paragrafs andet Stykke, anvendes

---

[57]) L. 1. April 1885 om Fabrikation, Forhandling og Udførsel af Kunstsmør var den første, der gav Regler om Betingelsen for lovlig Erhvervsvirksomhed med Margarine. Den gjaldt for Treaaret fra 1. Maj 1885 til 1. Maj 1888. Den afløstes af den udførligere L. 5. April 1888 om Fabrikation og Forhandling af Margarine, gjældende for Toaaret fra 1. Maj 1888 til 1. Maj 1890, jfr. An. 20. April 1888 for Færøerne, samt Bekgj. 12. April 1888. Dens Gyldighed forlængedes paa 1 Aar til 1. Maj 1891 ved L. 11. April 1890. L. 1. April 1891 gjælder ifølge L.'s § 20 i 5 Aar fra 1. Maj 1891, altsaa til 1. Maj 1896.

[58]) Se U. f. R. 1890 S. 548, jfr. H. R. T. 1890 S. 85.

i eet Tilfælde, nemlig for Overtrædelse af § 4, 1°, der forbyder „*at fabrikere, indføre, udføre, transitere eller sælge Margarine, hvis Indhold af Smørfedt overstiger 50 pCt.*“, § 17, 1. St. Paa Grund af Sammenstillingen med de i samme Stykke af § 17 omhandlede virkelige Omsætningsfalsk turde det være berettiget at underforstaa, at Overtrædelsen maa være forsætlig. Ellers vilde Regelen være aldeles urimelig drakonisk.

b) Overtrædelser af Bestemmelserne i § 2 (om de Pligter, der paahvile den, der vil tilvirke Margarine til Salg, med Hensyn til Anmeldelse til Politimesteren, Bogførsel over Tilvirkningen og Forhandlingen, Produktets Anbringelse i Beholdere af særlig Art, samt dets Benævnelse),[59] § 3 (om Margarineforhandleres Pligter med Hensyn til Varens Anbringelse, Benævnelse, Udlevering og Forsendelse samt Udsalgsstedet),[60] § 4, 4° (at Varen ikke maa indeholde mindre end det paa særlig Maade angivne Kvantum af Smørfedt), § 5 (om Grænsen for den Farvning, der tilstedes ved Fabrikering, Indførsel, Udførsel, Transitering eller Forhandling af Margarine),[61] § 6 (om Beholdere, der kræves ved Udførsel, Indførsel eller Transitering af Margarine, og eventuelle Forbud mod Udførsel og Transitering), § 9 (om Mærkning af Margarineost, der udføres, transiteres, indføres, forhandles eller forsendes og eventuelt Forbud mod Udførsel og Transitering af saadan Ost) og § 10 (om Udelukkelse af Mar-

---

[59]) U. f. R. **1890** S. 585, jfr. H. R. T. 1890 S. 151.

[60]) Jfr. efter L. 5. April 1888 U. f. R. **1889** S. 169, 215, 356, jfr. H. R. T. 1888 S. 684 (Frifindelse af en Prokurist og af en Anden, da det ikke med Sikkerhed kunde antages, at Afvigelsen fra Maalene havde været tilstede ved Undersøgelsens Begyndelse), 794 og **1890** S. 21, jfr. H. R. T. 1889 S. 510 (Frifindelse), 851 (Frifindelse).

[61]) U. f. R. **1890** S. 1106 og **1891** S. 624, jfr. H. R. T. 1891 S. 5 (Frifindelse ved H. R.), **1891** S. 625, jfr. H. R. T. 1891 S. 10 (Frifindelse ved H. R.).

garine fra Lokaler og Steder, der anvendes til Tilvirkning, Nedpakning eller Samling af Smør til Udførsel), straffes ifølge § 17, 2:

α) naar *„svigagtig Hensigt“* har været tilstede med Fængsel, jfr. Stl.'s § 25;

β) naar svigagtig Hensigt ikke har været tilstede, med Fængsel, jfr. Stl.'s § 25, eller Bøder fra 50—4000 Kr.;[62])

γ) for tredie Gang eller oftere begaaet Overtrædelse, med Fængsel og Bøder fra 50—4000 Kr.

Den *„svigagtige Hensigt“*, der danner Adskillelsen mellem Tilfældene α og β er det hverken sproglig eller med Hensyn til de altfor strenge Resultater berettiget at forstaa som enstydig med „retstridig Hensigt“, saa at Straffen efter det strengere Straffebud i Ltr. α skulde være anvendeligt i ethvert Tilfælde, hvor Overtrædelsen var forsætlig, hvad den ved disse negative Forseelser i Regelen vil være, og Ltr. β kun gjælde de Undtagelsestilfælde, hvor alene den her iøvrigt strafbare Uagtsomhed kan tilregnes.[63]) „Svigagtig Hensigt“ maa i Overensstemmelse med Ordenes almindelige Betydning, jfr. ogsaa § 17, 1, og Læren om Omsætningsfalsk, betyde „Hensigt at skuffe“, for derved at forlede til en tabforvoldende Disposition, og betegner da et kvalificerende Moment, der kommer til ved den forsætlige Forbrydelse, uden at være dens nødvendige Ledsager, og bevirker den højere Straf. Herimod kan det ikke indvendes, at Handlingen, naar saadan Hensigt kommer til, burde og vel ogsaa analogisk vilde medføre den endnu strengere Straf

---

[62]) Paa Grund af Ordet „eller“ maa det antages, at der i Tilfældet Litr. β er Valg imellem Fængsel og Bøder, og at Bøder ikke er den eneste Straf for Tilfældet.

[63]) Jfr. U. f. R. **1889** S. 169, 356, jfr. H. R. T. 1888 S. 684, **1890** S. 585, jfr. H. R. T. 1890 S. 151, 1106 og **1891** S. 624, jfr. H. R. T. 1891 S. 5 (Frifindelse ved H. R.).

efter § 17, 1 (§ 278, 1). Denne Opfattelse vilde være uhjemlet. Sagen er, at de Undladelser, der her er Tale om, det rent passive Forhold, selv om de ske for at skuffe, dog ikke vilde kunne betragtes som Aarsag til den Vildfarelse, der maatte opstaa. Dertil maa Mere kræves end den blotte Undladelse, jfr. Læren om Bedrageri, hvor denne Fordring til „Svig" nærmere udvikles. Heri ligger Modsætningen til det i § 17, 1 omtalte Tilfælde „*i svigagtig Hensigt at udgive* (ɔ: ved positive urigtige Anbringender bibringe Forestilling om) *Margarine for Smør*" og det, som falder ind under Straffebestemmelsen i § 17, 2, at Nogen ved Undladelse af at give de i Loven foreskrevne Oplysninger foranlediger, at Kunderne bilde sig ind, at Margarine er Smør, om end Undladelsen sker i den Hensigt at fremkalde Indbildningen. Uberettiget vilde det derimod være at lægge Fordringen om Berigelseshensigt ind i Udtrykket „svigagtig Hensigt", jfr. Læren om Omsætningsfalsk.

c) Overtrædelser af Bestemmelserne i L.'s § 4, 3° (om hvad der skal være angivet paa Ydersiden af Margarinebeholdere og Emballager),[64]) § 7 (om Anmeldelse for Politiet af Virksomhed med at udføre eller indføre Smør eller Margarine m. m., og om den Bogførsel, der paahviler Indføreren og Forhandleren af Margarine[65]), § 8 (om hvad der paahviler ved Udførsel, Indførsel, Forhandling og Forsendelse af Oleomargarine med Hensyn til Beholdere, disses Mærkning, Anmeldelse til Politiet og Bogførsel), og § 15 (om Ophængning i vedkommende

[64]) U. f. R. **1889** S. 215.

[65]) U. f. R. **1889** S. 215, 448 (hvor under Hensyn til den ældre Lovs nu forandrede Formulering Vedk., der havde udført Smør tilvirket i eget Mejeri, frifandtes), 851, 1158, (Frifindelse, men Konfiskation), **1890** S. 101, jfr. H. R. T. 1889 S. 668, 1077.

Fabrikations- og Handelslokaler af Margarineloven og Stl.'s §§ 47, 278, 1, samt Straffebestemmelsen i § 277[66]) straffes ifølge § 17, 3 med Bøder. For disses Minimum og Maximum er ingen særlig Regel foreskreven.

Til de nævnte Straffebestemmelser knyttes i § 17 en Regel om Konfiskation af de „*lovstridige Varer*", og om hvem Beløbet deraf skal tilfalde,[67]) samt den Bestemmelse, at den, der modtager indført Margarine, Oleomargarin eller Margarineost, der ikke er stemmende med Lovens Forskrifter, kan frigjøre sig for Ansvar, naar han inden 24 Timer efter Modtagelsen anmelder Sagen for Politiet og afleverer de indførte Varer.

d) Straffebestemmelsen i §§ 12 og 14. Den først nævnte Paragraf angaaer Anvendelse af de legale Navne paa Slutsedler, Konnossementer o. s. v. Straffen for Overtrædelse heraf er Bøder, der, naar Dokumentet er bestemt for Udlandet, ikke maa være under 100 Kr. Det hedder derhos: Bøderne ramme Udstederen, forsaavidt denne er de danske Love undergiven, ellers Adressaten, naar han har modtaget Varerne, uden at anmelde Sagen for Politiet. I § 14 fastsættes Straf af Bøder fra 10—500 Kr. for uberettiget Vægring ved at tilstede den ved Loven indrettede Kontrol Adgang til Varer og Bøger samt ved at udlevere Prøver.

Om Bekjendtgjørelse af visse Straffedomme efter Loven indeholdes Regler i § 19.[68]) I § 20 gives Regler om Paatale m. m.

7. Endelig mærkes her endnu de ved L. 6. Marts 1869 §§ 2, 3, 4, 5 og L. 10. April 1895 §§ 1, 2° og 2 under Straf forbudte Handelsvirksomheder og Be-

[66]) U. f. R. 1889 S 448, 788 (Fortolkning af, hvilke Lokaler Bestemmelsen angaaer, se L.'s § 11).

[67]) U. f. R. 1889 S. 169, 1158.

[68]) U. f. R. 1893 S. 1201.

kjendtgjørelser. Men da disse Forbud hovedsagelig have en fiskal Grund, er deres Plads nærmest i Læren om Statsforbrydelser, se fremdeles L. 23. Marts 1888 og Bekgj. 23. Maj 1894, jfr. 1. Del, S. 654.

§ 63.

c. Uberettiget Erhvervsvirksomhed.

Den gjældende Ordning af Erhvervsvirksomheden i Samfundet indskrænker sig ikke til at drage Grænsen mellem forbudt Erhverv og saadant, som i Almindelighed lovligt kan udøves — hvorom er talt i forrige Paragraf — eller til at varetage Samfundets Interesser med Hensyn til Maaden, hvorpaa de lovlige Erhvervsvirksomheder udøves, hvorom handles i en følgende Paragraf. I stort Omfang normeres dels Adgangen for de Enkelte til at drive det i og for sig tilladte Erhverv, idet der herfor gjælder en Række Betingelser, dels Udstrækningen af den Berettigedes Erhvervsbeføjelse, idet der er fastsat Grænser for denne i Henseende til Sted, Gjenstand, Medhjælp, Form m. v. De strafbare Handlinger, der bestaa i Udøvelsen af en Erhvervsvirksomhed, hvortil Vedkommende er uberettiget, eller i Overskridelse af de for Rettens Udstrækning satte Grænser, udgjøre Gjenstanden for nærværende Paragraf, for hvilken i Modsætning til de andre Emner Betegnelsen „uberettiget Erhvervsvirksomhed" kan benyttes. Herunder medtages dog kun de strafbare Handlinger, der krænke en væsentlig af samfundsøkonomiske Hensyn given Ordning. En lignende Normering af Betingelser og Grænser kan være truffen af væsentlig andre Hensyn, saasom for Samfundshygiejnens Skyld, jfr. saaledes med Hensyn til Læge- og Apothekervirksomhed, eller af Hensyn til Retsplejen, jfr. saaledes med Hensyn til Sagførervirksomhed m. v. Straf-

bare Krænkelser af en saadan Ordning kræve i Systemet en anden Plads.[1])

1. Det systematiske Begreb uberettiget Erhvervsvirksomhed omfatter det af Lovgivningen som „uberettiget Næringsbrug“ betegnede Forhold i snævrere Forstand. Derved haves navnlig for Øje de Tilfælde af uberettiget Erhvervsvirksomhed, som ere Gjenstand for L. 29. Decbr. 1857 med senere dertil sig sluttende Lovbud, jfr. L. 30. Jan. 1861 § 5 (Barbernæring), L. 25. Marts 1892 (Sønæring),[2]) L. 2. Juli 1870, L. 23. Maj 1873, L. om Margarine 1. April 1891 § 11,[3]) L. om Brændevinsbrænding 1. April 1887 §§ 1 og 2, L. om en Ølskat 1. April 1891 § 1, jfr. § 13, L. 3. Maj 1893 § 34 — med andre Ord: de strafbare Handlinger af den beskrevne Art med Hensyn til Næringsveje, der ere „borgerlig Næring“ (saadanne, til hvis Udøvelse der i Kjøbstæderne fordres Borgerskab).[4]) Denne omfattende Klasse af uberettiget Erhvervsvirksomhed har iøvrigt ganske dennes fælles Karakter, idet den bestaaer enten i uberettiget Udøvelse, for egen Regning, af en borgerlig Næringsvej, se L. 1857 §§ 1 og 62, eller i Overskridelse af de Grænser, Lovgivningen har sat for Udstrækningen i Henseende til Sted, Gjenstand, Medhjælp, Form m. v. af Retten til en borgerlig Nærings Udøvelse, se L. 1857 §§ 5, 34, 52. Overtrædelse af andre Regler, der ere givne for en borgerlig Nærings Udøvelse, er ikke „uberettiget Næringsbrug“. Træde de i

[1]) Kvaksalveri m. v. f. Ex. i dette Afsnits første Kapitel, I Del S. 648 o. ff., jfr. med Hensyn til Sagførere Læren om Statsforbrydelser og D. i U. f. R. **1868** S. 538.

[2]) Se forhen L. 19. Febr. 1861, 11. Febr. 1863 og 20. Novbr. 1876, U. f. R. **1890** S. 387.

[3]) U. f. R. **1890** S. 643.

[4]) Jfr. *Scheel* Personret 2. Udg. S. 533 o. ff., *Deuntzer* den danske Næringsret S. 23.

ideel Konkurrence med en saadan, finde de almindelige eller særlige Sammenstødsregler Anvendelse, se f. Ex. Pl. 27. Novbr. 1839 § 1 i Slutn., Fdg. 8. Juni 1839 § 10, jfr. L. 1857 § 75, L. 3. Maj 1873 § 34, jfr. § 41.[5])

Om Næringsbrug har fundet Sted, om Næringen er bunden eller fri, og hvilke de Betingelser[6]) ere,

[5]) Jfr. herved forrige Paragraf, *Scheel* a. St. S. 673—75, samt Domme i U. f. R. **1878** S. 1012 (en Tiltalt, som dømtes for ulovlig Herbergeren, ikke tillige straffet for undladt Anmeldelse efter L. 15. Maj 1875 § 13, da denne Undladelse var en nødvendig Konsekvens af den første Forseelse), **1879** S. 729, jfr. H. R. T. 1879 S. 18 (Straf efter Stl.'s § 262, 2. St., smh. m. Konkurslov § 148, foruden vedtagen Bøde for uberettiget Næringsbrug), **1880** S. 1079 (Straf for Brud paa Helligdagsloven, men ikke for uberettiget Næringsbrug, da L. 1857 § 62 var fyldestgjort).

[6]) Jfr. *Scheel* a. St. S. 585 o. ff., 571 o. ff., 588 o. ff., 618 o. ff., 630 o. ff., 637 o. ff., 646 o. ff., *Deuntzer* a. St. §§ 1 og 3—5. Af Domme, der omhandle paa det her i Texten Bemærkede beroende Spørgsmaal, om uberettiget Næringsbrug har fundet Sted, mærkes U. f. R. **1869** S. 201 (Spørgsmaal, om Udskænkning af Brændevin var sket for Betaling), S. 305 (for et udenlandsk Firmas uberettigede Auktionsforhandling den Auktionsholder, der foranstaltede Forhandlingen, straffet), **1868** S. 244, 504, 773, 839 og 1082, jfr. H. R. T. 1868 S. 462, **1869** S. 90 (Kontrakt med en Næringsberettiget fritager ikke den, der driver en Næring for egen Regning, for at løse Borgerskab), **1870** S. 54 og 380, jfr. H. R. T. 1869 S. 749 (en Brugsforening, der kun tilsigtede at sælge til Medlemmer, ikke pligtig at erhverve Næringsadkomst, og Ansvar ikke idømt, om end enkelte Medlemmer, Bestyrelsen uafvidende, havde ladet Ikke-Medlemmer afbenytte deres Kontrabog, jfr. herved L. 23. Maj 1873 § 2 og ndfr.), 108 og 609, jfr. H. R. T. 1870 S. 63, **1871** S. 126 (ikke antaget, at der forelaa Brændevinshandel), 171 (en Tiltalt anset berettiget til at fortsætte et Næringsbrug, da han kun midlertidig vilde have opsagt sit Borgerskab, indtil denne hans Indsigelse var prøvet ved inappellabel Dom, og derfor kun dømt for Gjentagelse, forsaavidt Næringen var udøvet efter Overretsdommens Forkyndelse), 921 (Ansvar, fordi

der i første Fald skulle være opfyldte for at kunne

---

en Forbrugsforening uden Næringsbevis havde med Avance solgt Brændevin til Medlemmerne), **1873** S. 188 (Enken fortaber sin Ret til at fortsætte sin afdøde Mands Næringsvej ved nyt Ægteskab, uanset at der i dette ikke er Formuefællesskab), **1873** S. 762, 381 og 790, jfr. H. R. T. 1873 S. 62 (Frifindelse med Hensyn til L. 1857 § 16), 837, jfr. H. R. T. 1873 S. 156 (for egen Regning at indkjøbe og sælge Værdipapirer, staaer efter den gjældende Lovgivning Enhver frit for), 905 (en efter Indbydelse stedfunden Beværtning, ved hvilken en Godtgjørelse for Uro og Ulejlighed, men ej Betaling for Varerne var given, ikke strafbar), **1874** S. 381 (Ansvar for, at en Forbrugsforening uden Næringsbevis havde solgt til Ikke-Medlemmer, uden at Stiftelsen før L. 23. Maj 1873 kunde diskulpere), 652 (efter et nyere Næringsbevises Kassation et ældre traadt i Kraft ifølge Indholdet af hint), **1874** S. 771 og **1875** S. 65, jfr. H. R. T. 1874 S. 378 (en Virksomhed, der kun bestod i ved at bestille Auktion at yde Ejeren Bistand til at iværksætte en saadan, ikke uberettiget Næringsbrug) 173 (et ubenyttet Borgerskab i en Kjøbstad — saa lidt som et af Kjøbstadens Politimester meddelt Markedspas — berettiger ikke til Værtshushold ved et Marked paa Landet, se L. 23. Maj 1873 § 7), 325 (en Tiltalt, der ikke havde Næringsberettigelse, straffet for Udskænkning, skjønt han havde nægtet at modtage Betaling, da saadan var leveret til Tiltaltes Hustru og beholdt af Tiltalte), 536 og **1876** S. 1142, jfr. H. R. T. 1876 S. 192 (Forbrugsforeninger paa Landet skulle for at kunne levere Brændevin til Medlemmerne, hvilket i og for sig ikke er Næringsdrift, kun erhverve Næringsbevis paa Brændevinshandel, ikke tillige paa almindelig Handel, se L. 2. Juli 1870 § 4), 1030 (Værtshushold ikke udøvet ved at sælge Øl og Brændevin paa Flaske til en Sparekasses Bestyrelse, der afholdt Møde i et hos Tiltalte, der havde Ret til Handel med Brændevin, lejet Værelse, men derimod ved at sælge Andre Vin i Flasker og laane dem Glas, hvoraf Vinen blev drukket udenfor Tiltaltes Hus), 1032 og **1876** S. 144, jfr. H. R. T. 1875 S. 610 (en Klubværts Forhold ved at beværte Klubbens Medlemmer med Spise- og Drikkevarer ikke betragtet som Værts-

udøve den, hører det ikke til Strafferetten, men til Næringsretten at omhandle.

---

hushold, idet dette Begreb forudsætter Beværtning til Alle og Enhver), **1876** S. 123 (i et Tilfælde, hvor det til en Fabrik hørende Bygningskomplex laa i to Jurisdiktioner, anset for tilstrækkeligt, at Næringsadkomst var erhvervet i den Jurisdiktion, hvor Hovedbygningen, der var Bestyrelsens Sæde, laa), 683, jfr. H. R. T. 1876 S. 69 (Ansvar ifølge L. 1857 § 5 ikke paalagt en Næringsberettiget paa Landet for undladt Anmeldelse af Flytning, da han efter Omstændighederne havde Grund til at antage saadan Anmeldelse for overflødig), **1877** S. 463 (Spørgsmaal, om Brændevinshandel og Brændevinsudskænkning forelaa; det sidste nægtet med Hensyn til Kunders gratis Trakteren med Snaps, jfr. Domme i H. R. T. **1860** S. 517. U. f. R. **1869** S. 164. 381 og 619, jfr. H. R. T. 1868 S. 531 og 635 og **1869** S. 248), 480, 732, (trods Indenrigsministeriets Annullation af et Næringsbevis som ugyldigt Straf ikke idømt, saa længe ikke Næringsbeviset under en civil Sag var annulleret), **1878** S. 562, jfr. H. R. T. 1877 S. 782 (Spørgsmaal om uberettiget Næringsbrug ved Salg af Øl i halve Flasker, ikke til siddende Gjæster og uden Glas, besvaret bekræftende, da Tiltalte ikke alene ikke havde modsat sig Fortæring paa Stedet, men bidraget dertil ved at trække Flaskerne op), 681 (Straf for Overtrædelse af L. 1857 § 62), 1073 (Frifindelse med Hensyn til L. 1857 § 62, da ingen Fortjeneste var tilsigtet, og Gildet maatte anses som en privat selskabelig Sammenkomst, jfr. D. i U. f. R. **1872** S. 399, Just. Min. Skr. 3. Marts 1859, Indenr. Min. Skr. 5. April 1859 og 23. April 1861), 1143 og 1262 (et reelt Kroholdsprivilegium fritager ikke for at løse Næringsbevis, jfr. U. f. R. **1879** S. 486 og 713, jfr. H. R. T. 1878 S. 844, 1879 S. 29), **1879** S. 248, jfr. H. R. T. 1878 S. 671 (Straf for at levere Fortæring til Medlemmer af en Forening, da denne ikke havde den Karakter, L. 1857 § 61 forudsætter, jfr. Domme i U. f. R. **1875** S. 341 og **1876** S. 444, jfr. **1875** S. 1032), 731, jfr. H. R. T. 1879 S. 94 (Straf for uberettiget Brændevinsudskænkning, efter Omstændighederne), 870 (Straffrihed efter L. 1857 § 61), 1027 (Forbrugsforening, der fra aaben Butik forhandlede Varer til sine Medlemmer, med det Øjemed at opsamle et Overskud til Fordeling, ikke pligtig efter L.

Fremdeles henvises til Næringsretten angaaende

1873 § 2 at erhverve Næringsbevis, jfr. U. f. R. 1880 S. 491, jfr. H. R. T. 1879 S. 617, 1152 (Spørgsmaal om uberettiget Brændevinshandel benægtet), 1880 S. 195 (en fingeret Brugsforening dækker ikke mod Ansvar), 509, jfr. H. R. T. 1879 S. 663 (Spørgsmaal, om der forelaa Kommissionshandel eller Medhjælp), 569 (L. 1857 § 22 kan kun paaberaabes af den, der paa det Sted, hvor han driver Næringen, har Adkomst), 923, jfr. H. R. T. 1880 S. 208 (et fingeret Aktieselskab dækker ikke mod Ansvar), 1078 (Overtrædelse af Helligdagsloven, men ej af Næringsloven), 1146 og 1881 S. 860, jfr. H. R. T. 1881 S. 227 (for midlertidig Fortsættelse af Næringsdrift for Konkursbos Regning af O. R. paalagt Skifteforvalter, henholdsvis Kuratorerne Straf, hvorimod H. R. frifandt i Medfør af Konkursl. § 56, da ingen anden Næringsadkomst behøvedes end Fallentens, der ikke benyttedes af ham), 287 (et Aktieselskab efter dets særlige Beskaffenhed dækkede ikke mod Ansvar), 812, 575 (Spørgsmaal med Hensyn til Kommissionshandel), 994, 1882 S 151. jfr. H. R. T. 1881 S. 544 (O. R. dømte, H. R. frifandt for Sigtelse, støttet paa Udlevering af Øl, som fortæredes paa Stedet, uden Tilladelse eller Assistance; Straf for Brændevinshandel). 220 (Spørgsmaal med Hensyn til Udskænkning), 1122 (Frifindelse i Henhold til L. 1857 § 64), 1151 (Straf, da L. 1857 § 61 ikke kunde diskulpere), 1194, 1883 S. 315 og 759, jfr. H. R. T. 1883 S. 48 (Fortolkning af „Sted" i L. 23. Maj 1873 § 6; Dissens), 347 og 1078, jfr. H. R. T. 1883 S. 475 (Bestyrer af fingeret Forbrugsforening, der uden Adkomst drev Høkeri for egen Regning, straffet), 833 jfr. H. R. T. 1883 S. 180 (fingeret Forbrugsforening), 889, jfr. H. R. T. 1883 S. 336 (Straf for Værten i og Bestyreren af en Klub, i hvilken Fremmede medtoges), 1097, jfr. H. R. T. 1883 S. 472 (Brændevinsudskænkning paa omgaaende Maade), 1884 S. 38 (Frifindelse), 238, 273 (Bestyrere af saakaldt Forbrugsforening straffede; Dissens), 370, 407 (Brændevinsudskænkning paa omgaaende Maade), 409 (Frifindelse), 600 (Dissens), 821 (om en Klub sluttet Selskab; L. 1857 § 78 jfr. § 79 ikke anvendelig paa bajersk Øl), 910 (Frifindelse), 1098 (Spørgsmaal om Næringsbrug i et Separationstilfælde), 1885 S. 72, jfr. H. R. T. 1884 S. 444 (bajersk Øl § 75, Brændevin § 78), 265, 307 og 457, jfr. H. R. T. 1884 S. 661, 343,

de Grænser, Lovgivningen drager for Udstræk-

567 (L 1857 § 61), **1884** S. 983 og **1885** S. 618, jfr. H. R. T. 1885 S. 58 (Frifindelse af H. R., Elusion ikke tilsigtet), 906, 1050, 1059, 1077 (L. 23. Maj 1873 § 7), 1164 (Værtshushold ifølge Adkomst som Gjæstgiver, der ikke benyttedes, straffet; Dissens), **1886** S. 293 og 527, jfr H. R. T. 1885 S. 699, 330, 356, 490, 649, 981, jfr. H. R. T. 1886 S. 292 (Spørgsmaal om Bageres Ret til at sælge til Fortæring paa Stedet), 1194, **1887** S. 124, jfr. H. R. T. 1886 S. 369 (Straf efter §§ 75 og 77, jfr. §§ 81 og 82, for 7de Gang begaaet uberettiget Næringsbrug og 5te Gang begaaet ulovlig Brændevinshandel), 215, jfr. H. R. T. 1886 S. 587 (Spørgsmaal, om Kirsebærvin er Brændevin; Note), 312 (Værtshushold under Dække af Gjæstgiveri; Dissens), 370, 431 (L. 1857 § 39), 553, jfr. H. R. T. 1886 S. 717 (lokal Sædvane), 567, jfr. H. R. T. 1886 S. 734 (Værtshushold under Dække af Gjæstgiveri), **1885** S. 897 og **1887** S. 640, jfr. H. R. T. 1886 S. 824, 717 (Anal. af § 66), 870, jfr. H. R. T. 1887 S. 72 (Frifindelse, da Elusion ikke ved Foreningen var tilsigtet), 914, jfr. H. R. T. 1887 S. 185 (L. 1857 § 23), 1031 (god Tro med Hensyn til Afstandsbælte), 1208, 1211 (L. 1857 § 75 og Politivedt. 22. Juni 1883 § 92, jfr. § 69), **1888** S. 342, 441, jfr. H. R. T. 1887 S. 760 (Gjæstgiveri og Værtshushold), **1887** S. 1114 og **1888** S. 599, jfr. H. R. T. 1888 S. 53 (Gjæstgiveri og Værtshushold), **1888** S. 597 (do.), S. 901 (Kirsebærvin § 78), 1092, jfr. H. R. T. 1888 S. 383 (Frifindelse ved Kreditsalg i Forbrugsforening), 1154, 1196 **1889** S. 253 („Klub" paa Skrømt), 422 (Spørgsmaal om Adkomst), 529 („Forbrugsforeningen" paalagt Straf), 609, jfr. H. R. T. 1889 S. 44 (virkeligt Gjæstgiveri dækker Værtshushold), 837, 1052 (Dissens, om der var Grund til særlig Straf for Brændevinsudskænkning), 1067 (Frifindelse), 1205 (Frifindelse), **1889** S. 952 og **1890** S. 51, jfr. H. R. T. 1889 S. 584 (virkelig Brugsforening), **1890** S. 293 (Svineslagteris Bestyrere straffede), 384 (L. 1857 §§ 16 og 23), 538, jfr. H. R. T. 1890 S. 57 (L. 1857 § 61), 581, jfr. H. R. T. 1890 S. 143 (Bestyrer af Forening frifunden), **1889** S. 476 og **1890** S. 634, jfr. H. R. T. 1890 S. 205, **1890** S. 644 (L. 1857 § 16, jfr. § 23), S. 912 (L. 1857 § 61), 1052, 1089 (L. 1857 § 23 kræver, at Vedkommende virkelig driver Næringen, Næringsbevis ikke nok), **1891** S. 63, jfr. H. R. T. 1890 S. 502 (L. 2. Juli 1870 §§ 1 og 4), **1890**

ningen i Henseende til Sted, Gjenstand, Medhjælp, Form m. v.[7])

S. 1102 og **1891** S. 111, jfr. H. R. T. 1890 S. 638, **1891** S. 348, 492 (Frifindelse, L. 2. Juli 1870 § 6), **1891** S. 638, jfr. H. R. T. 1891 S. 30 (L. 1857 § 23, 2), 900 (L. 1857 § 61), 901, 1171, 1180 (L. 1857 § 61), 1190 (L. 1857 § 77), **1892** S. 93, jfr. H. R. T. 1891 S. 436 („sluttet Selskab" antaget), **1891** S. 486 og **1892** S. 220, jfr. H. R. T. 1891 S. 562 (Bestyrer frifunden, da Foreningen ikke tilsigtede Elusion), 234, jfr. H. R. T. 1891 S. 585, 291 (L. 2. Juli 1870 § 1), 665, 675, 768, jfr. H. R. T. 1892 S. 127 (L. 1857 § 63), 809, jfr. H. R. T. 1892 S. 201 (Ansvar for Kundernes Drikning, som Vedkommende ikke havde lagt Mærke til), 1001 (L. 15. April 1854 § 2, L. 1857 § 58), 1262, jfr. H. R. T. 1892 S. 508 (L. 1857 § 34), **1893** S. 335 og 501, jfr. H. R. T. 1892 S. 927, 624 (L. 1857 § 61), 878 og **1894** S. 20, jfr. H. R. T. 1893 S. 578 (Enke dømt, ny Ægtefælle uden Formuefællesskab ikke dømt), 925 og **1894** S. 74, jfr. H. R. T. 1893 S. 672, 1178, jfr. H. R. T. 1893 S. 521, 1271 (L. 1857 § 37), **1894** S. 18, jfr. H. R. T. 1893 S. 575, 375, jfr. H. R. T. 1894 S. 19 (Medlemmer af en Forbrugsforenings Bestyrelse straffede efter L. 1857 § 75 jfr. L. 1873 § 10; H. R.: Salg af Varer til Tyender og andre til et Medlems Husstand hørende Personer for disses egen Regning ulovlig, ligesaa Udskænkning til disse Personer), 539 (Frifindelse), 1208, jfr. H. R. T. 1894 S. 422 (Frifindelse), 1331 (L. 1857 § 23 diskulperede ikke, da Vedkommende ikke i Virkeligheden drev paagjældende Næringer).

Se *Scheel* a. St. S. 548 o. ff. (§ 100 Næringsomraadet), S. 552 o. ff. (§ 101 Medhjælpere), S. 589 o. ff. (§ 110 Hovedarter af Handelsnæring, § 111 særgene Arter af Handel med visse Varesorter, § 112 Handelsnæringens Omraade med Hensyn til Stedet, § 113 Markeds- og Torvehandel, § 114 Salg ved Auktion), S. 631 o. ff. (§ 119 Næringsomraadet for Haandværks- og Fabriksdrift, § 120 Afsætningsret), *Deuntzer* a. St. § 6. Af Domme, hvor Spørgsmaal, om uberettiget Næringsbrug har fundet Sted, bero paa denne Del af Næringslovgivningen, mærkes Domme i U. f. R. **1867** S. 5, S. 283 (Vildfarelse med Hensyn til Handelsstedets Beliggenhed anerkjendt som Frifindelsesgrund), S. 504, 951 (Spørgsmaal, hvor et Salg maatte anses foregaaet), **1869** S. 586 og 1103, jfr. H. R. T.

Anvendelsen af de almindelige Straffegrundlag paa uberettiget Næringsbrug frembyder en Del

---

1869 S. 506 (Spørgsmaal om Salg af Handelsvarer ved Auktion), S. 604 og 1067, jfr. H. R. T. 1869 S. 361 (Spørgsmaal, om berettiget Handelsdrift var forbunden med uberettiget Haandværksdrift), S. 849 (Spørgsmaal med Hensyn til Flytning og Auktionssalg), **1870** S. 692 (Spørgsmaal bl. A. om Torvehandel), **1871** S. 395 (Spørgsmaal, om uberettiget Haandværksdrift var forbunden med berettiget Handel), S. 861 (L. 1857 § 40, sidste Pkt. med Hensyn til Auktion; paaberaabt *error juris* ikke taget i Betragtning), S. 999 (Auktionssalg), **1872** S. 1070, jfr. H. R. T. 1872 S. 354 (Frifindelse i Henhold til L. 1857 § 41, jfr. Pl. 17. Novbr. 1825, der ikke er ophævet), **1873** S. 328 (Spørgsmaal med Hensyn til Markedshandel), S. 381 og 790, jfr. H. R. T. 1873 S. 62 (Spørgsmaal med Hensyn til L. 1857 § 16), S. 955 (Torvehandel), **1874** S. 357 og **1875** S. 35, jfr. H. R. T. 1874 S. 317 (Kommissionshandel), S. 722, jfr. H. R. T. 1874 S. 157 (Udstrækning af Næringsret i Henseende til Gjenstanden efter L. 1857 §§ 19 og 23 og Pl. 17. Aug. 1835 § 2), **1875** S. 183 og 596. jfr. H. R. T. 1875 S. 79 (L. 1857 § 63 med Hensyn til Beværtningsstedet), S. 971 (Haandværkeres Forhandling af Varer efter L. 1857 § 23), **1876** S. 659, jfr. H. R. T. 1876 S. 35 (Spørgsmaal med Hensyn til L. 1857 § 42 og Beværtningsnæring), S. 683, jfr. H. R. T. 1876 S. 69 (L. 1857 § 5; Frifindelse, da Tiltalte havde havt Grund til at antage Anmeldelsen for overflødig), **1878** S. 340 (Frifindelse i Henhold til L. 1873 § 7, jfr. Pl. 17. Novbr. 1825), **1880** S. 215 (Spørgsmaal om Torvehandel, Medhjælp m. m.), S. 509, jfr. H. R. T. 1879 S. 663 (Spørgsmaal om Kommissionshandel), **1881** S. 470, jfr. H. R. T. 1880 S. 707 (Næringsomraade for Gjæstgiveri; Frifindelse, jfr. især L. 1857 § 72), S. 655 (Spørgsmaal, om en Vare faldt ind under L. 1857 § 79), **1882** S. 557 (Straf for Overtrædelse af L. 1857 § 34), S. 903 (Spørgsmaal med Hensyn til Næringsgjenstanden), **1883** S. 733 (Medhjælp), S. 984 og **1884** S. 191, jfr. H. R. T. 1883 S. 682 (Spørgsmaal om Kommissionshandel), **1884** S. 13 (Medhjælp; Dissens), S. 42 og **1885** S. 14, jfr. H. R. T. 1884 S. 372 (Fortolkning af „aaben Butik“: L. 1857 § 34, jfr. L. 23. Maj 1873 § 6), S. 827 (L. 1857 § 16), S. 912 (Bagers Salgsret paa Marked), S. 1022, **1886** S. 356, **1887** S. 402 (Medhjælp;

Særegenheder, hvoraf nogle tidligere ere berørte,[8]) men som her skulle sammenstilles.[9])

Det principale Straffegrundlag, Gjerningsmandens fuldbyrdede Forbrydelse, foreligger i størst Simpelhed, naar den, for hvis Regning Næringen udøves, selv har foretaget den eller de Handlinger, ved hvilke Udøvelsen sker. Naar en Næring drives for flere Personers fælles Regning, og disse hver især foretage de paagjældende Akter, kan der ikke være Tvivl om, at disse flere ere ansvarlige som Medgjerningsmænd.[10]) Kun følger det af den Karakter, Formuefællesskabet mellem Ægtefæller har i dansk Ret, at dette Fællesskab ikke medfører, at uberettiget Næringsbrug kan begrunde det berørte Ansvar som Medgjerningsmand for en Hustru.[11])

Forskjelligt fra det omtalte Forhold er det, at Næringen drives for en Persons Regning, men de Akter, ved hvilke den udøves, foretages af Andre. Ogsaa her vilde imidlertid efter almindelige Grundsætninger begge være Medgjerningsmænd, skjønt af

---

Spørgsmaal om Forholdet var Næringsvirksomhed), S. 690, **1888** S. 407, jfr. H. R. T. 1887 S. 679 (Næringslov § 34), S. 863 (Medhjælp), **1889** S. 837 (Medhjælp), **1890** S. 906 (L. 23. Maj 1873 § 6), S. 1109 (L. 1857 § 34), S. 1112, 1114 (L. 1857 § 23), **1891** S. 1130 (L. 1857 § 63), S. 1171, **1892** S. 72, jfr. H. R. T. 1891 S. 391 (L. 1873 § 6), S. 410 (L. 1857 § 16). S. 665 (Medhjælp), **1894** S. 487 (L. 1857 § 16, jfr. § 23), 1252, jfr. H. R. T. 1884 S. 545 (Frifindelse).

[8]) S. StR.'s alm. Del I S. 314 o. ff.

[9]) Mrk. iøvrigt den med rigtige Grundsætninger stemmende Dom i U. f. R. **1880** S. 769 (Straf bortfaldt paa Grund af Tiltaltes Død), jfr. H. R. T. **1859** S. 661.

[10]) Jfr. Domme i U. f. R. **1873** S. 381 og 790, jfr. H. R. T. 1873 S. 62, **1881** S. 287.

[11]) S. Domme i U. f. R. **1869** S. 4, 90, 1104, jfr. H. R. T. 1869 S. 212, **1871** S. 753, **1872** S. 305, **1873** S. 152, **1875** S. 342, **1877** S. 639, **1883** S. 983, **1890** S. 680, **1891** S. 486, **1893** S. 878, 1271, jfr *Scheel* a. St. S. 684.

en anden Grund.[12]) Men at begge som Følge heraf skulde have Ansvar, er en Sætning, Retsanvendelsen ikke har vedkjendt sig. Den har alene lagt Ansvaret paa den eller dem, for hvis Regning Næringen drives.[13]) Om de Konsekvenser, der heraf følge med Hensyn til Straf betingelserne, er talt paa det anførte Sted i StR.'s alm. Del.[14]) I et Tilfælde, hvor den, for hvis Regning Handlingen foretoges, ikke hørte under dansk Straffemyndighed, er der dog afveget herfra, og Ansvar lagt paa den,

---

[12]) Jfr. StR.'s alm. Del I S. 314 og nord. Retsencykl. S. 75.

[13]) Jfr. dog D. i U. f. R. **1882** S. 220.

[14]) Jfr. herved Domme i U. f. R. **1869** S. 4, 90, 1104, jfr. H. R. T. 1869 S. 511, **1870** S. 1010, jfr. H. R. T. 1870 S. 368, **1871** S. 753, **1872** S. 305, **1873** S. 152, **1875** S. 342, **1877** S. 617, 639, **1880** S. 311, jfr. H. R. T. 1879 S. 581, **1881** S. 1127, **1883** S. 1097, jfr. H. R. T. 1883 S. 472, **1884** S. 407, 409 (Frifindelse), S. 983 (Hustru), S. 1005 (kun Bestyreren, ikke Udsælgeren straffet), **1885** S. 32, jfr. H. R. T. 1884 S. 444 (Ansvar for Fader, som Bestyrer), **1887** S. 420 (Bestyrer for en Anden frifunden), S. 1208 (Udsælger for Forening frifunden), **1888** S. 35, jfr. H. R. T. 1887 S. 410 (Frifindelse for Lærlings Handling, der ikke havde turdet undlade, § 78), S. 901, **1889** S. 952 (Bestyreren af og Uddeleren i Foreningen straffede), **1890** S. 51, jfr. H. R. T. 1889 S. 584 (H. R. straffede ikke Uddeleren for de ved Foreningens Stiftelse begaaede Overtrædelser, og erkjendte Foreningen for virkelig), **1890** S. 680 (Mand ansvarlig for Hustruens med hans Vidende og Villie drevne Næring. En Ikke-Deltager, der havde tilladt sit Borgerskabs Benyttelse, ikke straffet), **1891** S. 486 (Hustrus Ansvar), S. 901 (daværende Bestyrer straffet, ikke Uddeleren, L. 1873 § 10), **1892** S. 266, jfr. H. R. T. 1891 S. 664 (Ansvar for Pige, der under Fraværelse bestyrede. Straffrihed, fordi Pigen havde handlet af Frygt), **1893** S. 878 (Ægtefælle uden Formuefællesskab og uden Deltagen i Næringen frifunden), S. 1271 (Manden ansvarlig for Konens Næring, da Formuefællesskab), **1894** S. 536 (Bestyrer straffet, da Hensigten var at omgaa og i Virkeligheden at drive Beværtning for egen Regning).

der her i Riget foretog Handlingen.[15]) At den, der med en Hjemmel, der ikke beroer paa den Paagjældendes Villie, driver en Næring for dennes Regning, f. Ex. som Bestyrer af et Selskab eller et Bo eller som Værge for en Umyndiggjort, med Hensyn til Ansvaret ganske træder i dennes Sted, er ikke i Strid hermed,[16]) se L. 23. Maj 1873 § 10. At et Selskab eller et Bo ikke selv kan straffes med Bøde for uberettiget Næringsbrug, er erkjendt.[17])

Af den Regel, der fritager andre Medgjerningsmænd for Ansvar end dem, for hvis Regning Næringen drives, følger med retlig Konsekvens, at det sekundære Straffegrundlag, som bygges paa Meddelagtighed i teknisk Forstand, ikke finder Anvendelse ved uberettiget Næringsbrug.[18]) L. 3. Maj 1873 § 41 kan ikke nævnes som Undtagelse, da Regelen har en

---

[15]) Se Krim. R.'s D. i U. f. R. **1867** S. 305, jfr. ogsaa **1885** S. 558.

[16]) Jfr. herved StR.'s alm. Del I S. 151.

[17]) S. Domme i U. f. R. **1870** S. 54 og 380, jfr. H. R. T. 1869 S. 749), **1871** S. 921, **1874** S. 381, **1875** S. 183 og 590, jfr. H. R. T. 1875 S. 79, **1876** S. 659, jfr. H. R. T. 1876 S 35, S. 1142 og **1875** S. 536, jfr. H. R. T. 1876 S. 194, **1878** S. 235, **1879** S. 1027, **1880** S. 491, jfr. H. R. T. 1879 S. 617, — i alle disse Sager er Tiltalen stadig sket mod Vedkommende „som Bestyrer", — jfr. ogsaa **1881** S. 909, jfr. H. R. T. 1881 S. 343, **1884** S. 273, 1005, **1886** S. 330, 1020, **1887** S. 226, **1889** S. 952, 1067 (Frifindelse), **1890** S. 293, 581, jfr. H. R. T. 1890 S. 143, **1891** S. 486 (Frifindelse), S. 901 (daværende Bestyrere straffede), **1893** S. 880, og rigtig D. i U. f. R. **1879** S. 1198 (Konkursboet kan ikke straffes), **1880** S. 1196 (Skifteforvalteren, henholdsvis Kuratorer straffede), jfr. med Hensyn til denne Doms Realitet **1881** S. 860, jfr. H. R. T. 1881 S. 227, men U. f. R. **1889** S. 529 (Forbrugsforeningen straffet).

[18]) Jfr. Domme i U. f. R. **1874** S. 357 og **1875** S. 35, jfr. H. R. T. 1874 S. 317, **1874** S. 771 og **1875** S. 65, jfr. H. R. T. 1874 S. 378, **1878** S. 1081 og **1879** S. 139, jfr. H. R. T. 1878 S. 600, **1880** S. 195.

anden Grund.[19]) At ikke heller det andet sekundære Straffegrundlag, Forsøg paa Forbrydelsen, her finder Anvendelse, staaer derimod ikke i nogen Forbindelse med hint Komplex af Regler, men er af andre Grunde en beføjet Antagelse.[20])

At den anden Part i det Retsforhold, i hvis Indgaaelse al uberettiget Næringsbrug finder sit Udtryk, i Almindelighed ikke som saadan paadrager sig Straf, har altid været erkjendt, og staaer ikke i Modsigelse med ellers gjældende Strafferetsgrundsætninger, jfr. Begrebet *concursus necessarius.*[21]) Den, der kjøber en Vare af en Person, som ved at sælge den gjør sig skyldig i uberettiget Handel, eller lader et Haandværksarbejde udføre af en Uberettiget, bliver altsaa ikke at straffe, jfr. Rskr. 27. Decbr. 1748 § 5, Pkt. 5.[22]) Som herhenhørende Undtagelse kan ikke nævnes Fdg. 27. Juli 1742 § 2, da det der omtalte Salg ikke behøver at være uberettiget Handel i den her forudsatte Betydning,[23]) ej heller Budet i L 4. Marts 1857 § 3, der ogsaa har en anden Grund end Hensynet til Erhvervsordningen.[24]) Derimod maa nævnes Regelen i L. 1857 § 17[25]) samt Bestemmelserne i Pl. 4. Sept. 1741, 11. Jan. 1745 og 27. Juli 1746, der imidlertid ere knyttede til Forud-

---

[19]) *Scheel* a. St. S. 680 og 685.

[20]) Jfr. Nord. Retsencykl. S. 61 og D. i U. f. R. **1867** S. 234, hvilken Dom tillige oplyser, at Effektueringen af Erhvervsakten kræves til Fuldbyrdelsen, jfr. forrige Paragraf.

[21]) S. hvad derom er bemærket i Nord. Retsencykl. S. 75.

[22]) D. i jur. Ugeskr. **1863** S. 281, *Bornemann* S. Skr. III, Till. 2, S. XLII Note 2.

[23]) Jfr. *Scheel* a. St. S. 684 Note 59, *Ussing* Hdbg. 4. Udg. S. 397—98, *Bornemann* S. Skr. IV. S. 177.

[24]) S. *Scheel* a. St S. 680—81 og 685.

[25]) Jfr. D. i j. U. **1858** S. 792. *Scheel* a. St. S. 685.

sætningen om, at der bestaaer Lav for Skrædere, Malere og Murere.[26])

Den almindelige Straf for uberettiget Næringsbrug er Bøder, 1ste Gang fra 10—100 Kr., 2den Gang fra 20 til 200 Kr., tredie Gang eller oftere fra 40 til 400 Kr., tilfaldende i Kjøbenhavn Politikassen, i de øvrige Kjøbstæder Kæmnerkassen, paa Landet Amtsfattigkassen, s. L. 1857 § 75. Forlig, approberet af Overøvrigheden i Henhold til Pl. 12. Jan. 1821, kan træde istedetfor Dom. Men i en offentlig Sag kan der ikke ved Forliget gives Bøderne nogen anden Anvendelse end den, som Loven har bestemt, jfr. Just. Min. Skr. 28. Febr. 1859.[27]) Med Hensyn til den anordnede Gjentagelsesstraf finde de almindelige Regler Anvendelse.[28]) Af særlig Interesse er Regelen i L. 1857 § 82 om Gjentagelsesvirkning af Domme efter den ældre Lovgivning.[29])

---

[26]) Jfr. *Scheel* a. St. S. 685, hvor det ogsaa bemærkes, at med de lovbefalede Svendeprøvers Bortfald, s. L. 1857 § 27, er Straffen for den Læremester i Kjøbenhavn, der betjener sig af Fuskere, bortfalden.

[27]) Om Omraadet for dette Straffebud jfr. *Scheel* a. St. S. 674—75 samt L. 30. Jan. 1861 § 5, L. 25. Marts 1892 § 23.

[28]) Jfr. Nord. Retsencykl. S. 226 o. ff.

[29]) S. Indl. t. StR. S. 421 o. ff. Dernæst mærkes herved en Række af Domme, som angaa en i Henhold til Pl. 12. Jan. 1821 vedtagen Bødes Evne til at medføre Gjentagelsesstraf, i U. f. R. **1867** S. 201, **1869** S. 164 (Forlig vedtaget at skulle have Virkning som Dom), **1871** S. 751 (Forlig ikke tillagt Gjentagelsesvirkning, da Amtets Approbation først havde fundet Sted efter Forseelsens Gjentagelse), **1873** S. 152 og 423, jfr. H. R. T. 1872 S. 578 (Forliget vedtaget at skulle have Virkning som Dom), **1875** S. 341 (Forliget vedtaget at skulle have Virkning lige med Dom), **1876** S. 386 (Forlig tillagt Gjentagelsesvirkning u d e n s æ r l i g V e d t a g e l s e derom), **1877** S. 219 (Dom for 2den Gang, da af to tidligere Forlig det sidste vedtog en Bøde under Minimum for 2den Gang begaaet Forseelse), **1882** S. 518, jfr. H. R. T.

Om andre Følger af Forseelsen end Straf, s. L. 1857 § 75, 3die og 5te Pkt., samt § 76,[80]) mrk. endvidere med Hensyn til Mæglere L. 1857 § 75, 4. Pkt., jfr. Fdg. 22. Decbr. 1808 § 13, og med Hensyn til Fremmede, der sælge Varer, de have hos sig, dog uden at Lovene om Bissekramhandel komme til Anvendelse, L. 1857 § 75, jfr. Pl. 22. Decbr. 1808 § 3.[81])

1881 S. 788 (en vedtagen Bøde under Minimum ikke tillagt Gjentagelsesvirkning, med Bemærkning af H. R., at det ikke var bestemt, at Bøden, skjønt under Minimum, skulde have Gjentagelsesvirkning som Dom), se derimod **1883** S. 889, jfr. H. R. T. 1883 S. 336 (hvor dette var vedtaget), mrk. endvidere D. i U. f. R. **1871** S. 171, jfr. ovfr. **1880** S. 1077 (Gjentagelsesstraf for et Forhold, begaaet, medens Politiretsdommen, der stadfæstedes, stod under Appel), jfr. *Scheel* a. St. S. 683—84. Se fremdeles U. f. R. **1884** S. 710, jfr. H. R. T. 1884 S. 122, **1885** S. 265, 308, 1059, U. f. R. **1887** S. 124, jfr. H. R. T. 1886 S. 369, 1096, **1888** S. 35, jfr. H. R. T. 1887 S. 410, 901, 1181 (et Forlig, hvorved Vedkommende erkjendte sig skyldig i uberettiget Næringsbrug, men uden Angivelse af Forseelsen, ikke tillagt Gjentagelsesvirkning; Vedtagelse af denne med Hensyn til et andet Forlig ikke krævet), **1889** S. 185 (Overtrædelse af § 78 involverer Overtrædelse af § 75; derfor et Forlig med Straf under Minimum i § 78, men over Minimum i § 75 [og uden Vedtagelse] tillagt Gjentagelsesvirkning), **1890** S. 538, jfr. H. R. T. 1890 S. 57 (om Form for Forlig, der skal have Gjentagelsesvirkning), **1891** S. 354 (Appel af Dom hindrer ikke et under Appelsagens Gang indgaaet Forligs Gjentagelsesvirkning), **1892** S. 1032 (Forlig til Rapport, ikke i Retten, ikke Gjentagelsesvirkning), **1893** S. 335 og 501, jfr. H. R. T. 1892 S. 927 (appelleret, senere stadfæstet Dom har Gjentagelsesvirkning), 880 (19 Aar gammel Dom tillagt Gjentagelsesvirkning, jfr. U. f. R. **1888** S. 901 og **1892** S. 276), **1894** S. 18, jfr. H. R. T. 1892 S. 575 (Dom for Brændevinsudskænkning itererer ved Dom efter § 75).

[80]) Jfr. *Scheel* a. St. S. 677—78. U. f. R. **1884** S. 504 med der citerede ældre Domme angaaende Forbrydelse af Kroholdsbevilling.

[81]) *Scheel* a. St. S. 679.

For visse Arter af uberettiget Næringsbrug er der fastsat særlige Strafferegler, s. med Hensyn til uberettiget Brændevinsudsalg L. 1857 §§ 77, jfr. § 79, og uberettiget Brændevinsudskænkning L. 1857 § 78, jfr. § 79, jfr. L. 2. Juli 1870 § 7. Om Gjentagelsesvirkning af Domme efter §§ 77 og 78 paa Straf efter § 75, s. § 82.[32]) Jfr. herved L. 23. Marts 1888 og Bekgj. 23. Maj 1894, s. 1. Del S. 654.

---

[32]) Jfr. med Hensyn til disse Forseelser særlig Domme i U. f. R. **1869** S. 382, jfr. H. R. T. 1868 S. 635 (ulovligt Værtshushold og Brændevinsudsalg lige saa vel som ulovlig Brændevinsudskænkning af H. R. tilregnet som 3die Gang begaaet i Medfør af L. 1857, navnlig § 82, paa Grundlag af to tidligere Forlig, det ene for Brændevinsudskænkning, det andet herfor og for Brændevinssalg), **1873** S. 423, jfr. H. R. T. 1872 S. 578, **1875** S. 491, **1878** S. 681 (Dom, hvorved Tiltalte var funden skyldig i ulovlig Brændevinsudskænkning, men dog dømt for Brændevinssalg efter § 77, ikke tillagt Gjentagelsesvirkning med Hensyn til nu begaaet Brændevinsudskænkning), **1879** S. 248, jfr. H. R. T. 1878 S. 672 (Gjentagelsesstraf, da Forholdet var udviist efter Forkyndelsen af en tidligere Underretsdom, som dog blev indanket, men stadfæstet), **1880** S. 311, jfr. H. R. T. 1879 S. 581 (ulovlig Brændevinsudskænkning straffet „som for 6te Gang begaaet Brændevinssalg", da Tiltalte forud var straffet for 5te Gang Salg; Forbrydelse af Næringsbevis paa Brændevinshandel efter L. 1857 § 78, da Tiltalte tidligere havde være straffet for ulovlig Skænkning). De nævnte Domme vise, at Dom for Udskænkning medfører Iterationsvirkning paa Salg („som" for gjentaget Salg). hvilket maa støttes paa, at hin Forseelse indbefatter denne, hvorimod der ikke er Hjemmel for det Omvendte. Se endvidere U. f. R. **1883** S. 889, jfr. H. R. T. 1883 S. 236, **1884** S. 821 (§ 78 jfr. § 79 uanvendelig ved bajersk Øl), S. 826 (Spørgsmaal om Gjentagelsesvirkning), **1885** S. 265, 607, jfr. H. R. T. 1885 S. 41, 681, jfr. H. R. T. 1885 S. 148, **1886** S. 199, jfr. H. R. T. 1885 S. 628 (2. Juli 1880 § 7), S. 485 og 861, jfr. H. R. T. 1886 S. 68, **1887** S. 318, 553, jfr. H. R. T. 1886 S. 717, **1888** S. 901 (Grundsætningen i Stl.'s § 61, 2, anvendt), **1889** S. 1043 (to Domme efter

Med Hensyn til ulovlig Brændevinsbrænden paa Landet stadfæstede L. 1857 § 80 de gjældende Bestemmelser, som findes i Fdg. 14. Maj 1845 §§ 1—7, ved hvilke der iøvrigt er taget Hensyn til dette Forholds „mangesidige Skadelighed". Straffen herfor samt for uberettiget Besiddelse paa Landet af de væsentlige Brænderiredskaber medfører Redskabernes Konfiskation og straffes med Bøder, første Gang fra 2 til 400 Kr., i Gjentagelsestilfælde hver Gang fordoblede (2den Gang 4—800 Kr. o. s. fr.). Dertil kan komme Tab af Embede, Bestilling, Rang, Orden eller andet Hæderstegn. Deltagelse i Forbrydelsen medfører ogsaa Straf.[33]) Ved Lov om Beskatning af Brændevinsbrænding 1. April 1887 §§ 1 og 2 ere Reglerne om Adkomsten til Brændevinsbrænding m. m. forandrede, saaledes at der paa Landet ikke længere kræves kgl. Bevilling, men kun Næringsbevis, medens § 37 opretholder Straffen efter Fdg. 14. Maj 1845, kun med Forandring i Bøderne, s. § 38 (Bøde efter Næringslovgivningen + en Tillægsbøde efter § 38, 1. Gg. 200—1000 Kr., 2. Gg. og fremdeles 400—2000 Kr.). Forbrydelse af Adkomst ifølge Fdg. 1845 § 8 er udvidet ved § 39. L.'s § 39 forandrer ogsaa Bødereglerne for visse Handlinger.

Med Hensyn til uberettiget Møllebrug ere

---

§ 77 tillagt Gjentagelsesvirkning, skjønt de laa over 15 Aar tilbage), **1892** S. 809, jfr. H. R. T. 1891 S. 201 (Forlig for Brændevinshandel itererer ej ved § 78), **1893** S. 769, jfr. H. R. T. 1893 S. 206 (Forlig for Værtshushold har ikke Gjentagelsesvirkning paa Udskænkning af Brændevin), S. 1178, jfr. H. R. T. 1893 S. 521 (for Udskænkning straffet som for 2den Gang Salg ifølge tidligere Forlig om Salg), **1894** S. 18, jfr. H. R. T. 1893 S. 575, 387, jfr. H. R. T. 1894 S. 36 (Frifindelse med Hensyn til „Livselixir" efter dennes Karakter), 539 (Frifindelse).

[33]) Jfr. H. R. T. **1863** S. 179, *Scheel* a. St. S. 679, *Ussing* Hdbg. 4. Udg. S. 393 o. ff.

de særlige Straffebestemmelser i L. 24. April 1852 § 13 stadfæstede ved L. 1857 § 28.[34])

Som særegen Straffebestemmelse for uberettiget Næringsbrug kan ikke nævnes L. 3. Maj 1873 § 34 om den, der uden Næringsadkomst tilvirker Sukker af Roer m. m., da denne Straf er fastsat af fiskale Hensyn og idømmes foruden den Straf, som er forskyldt efter Næringslovgivningen, jfr. fremdeles med Hensyn til Ansvaret L. 1873 § 41, s. ogsaa L. 1. April 1887 om Beskatning af Brændevinsbrænding (Bøde efter Næringslovgivningen + Tillægsstraf), s. ovfr., samt L. 1. April 1891 om Ølskat § 13 (Undladelse af at erhverve Næringsadkomst straffes med Bøder fra 100—300 Kr.). Heller ikke Straffen efter L. 4. Marts 1857 § 3 for den, som uden Bemyndigelse af Bestyrelsen for Kjøbenhavns Vand- og Gasværker befatter sig med Arbejder for disse Værker, er at betragte som Straf for uberettiget Næringsbrug, og den kan, som foreskrevet med Hensyn til den Fare, der er forbundet med disse Arbejder, ikke anses forandret ved L. 1857 § 75, ligesom der ogsaa i L. 4. Marts 1857 findes Straf fastsat for Forhold, der ikke kunne betragtes som uberettiget Næringsbrug.[35])

Med Hensyn til Sammenstød af Overtrædelser, som ere Gjenstand for L. 1857, indeholder L.'s § 81 den Regel, at Straffen — hvad enten Overtrædelserne ere af forskjellig Art eller af samme Art — skal

[34]) Domme i j. U. **1859** S. 332 og **1860** S. 138 havde vel antaget, at Straffen nu var at søge i L. 1857 § 75, jfr. *Ussing* Hdbg. 4. Udg. S. 397; men D. i H. R. T. **1860** S. 710 har forkastet denne Mening, jfr. *Scheel* a. V. S. 679. En L. O. s. H. og St. R.'s Dom i U. f. R. **1881** S. 187 har dog atter straffet efter L. 1857 § 75. Mrk. frifindende D. i U. f. R. **1892** S. 1001.

[35]) Jfr. *Scheel* a. St. S. 680—81, *Ussing* Hdbg. 4. Udg. S. 397. U. f. R. **1890** S. 418.

fastsættes under Et for samtlige de begaaede Forseelser, der saaledes alle medvirke til at bestemme Straffens Størrelse. Dog bør denne Straf holde sig indenfor Grænserne af den blandt de paagjældende Bestemmelser, der hjemler den højeste Straf. Som „Gjenstand" for L. 1857 maa ogsaa de Overtrædelser betragtes, for hvilket Straffen indeholdes i de Love, hvortil L. 1857 henviser.[36])

2. Hvad uberettiget Erhvervsvirksomhed angaaer, der ikke er uberettiget Næringsbrug i den ovfr. angivne snævrere Betydning, da kunne her af tidligere berørte Grunde ikke nævnes de i dette Afsnits første Kapitel 1, 1. Del § 53 omhandlede Forbrydelser og Politiforseelser, for hvilke et væsentlig andet Hensyn ligger til Grund (Stl.'s § 290, Handel med Gift, Handel med Lægemidler, Kvaksalveri m. m.). Af de med Hensyn til Handel med Lægemidler anførte Domme (s. 1. Del, S. 646, Note 9), vil det imidlertid ses, at der gives Tilfælde, hvor ikke særegne Straffebud, men L. 1857 § 75 anvendes, og som altsaa henhøre under Nr. 1. Rigtigt, men ikke i alle Domme konsekvent gennemført, er det at straffe efter L. 1857 § 75, naar de Handlende, som have Ret til at forhandle Medicinalvarer i visse større Partier, sælge dem i mindre Partier, end det er dem tilladt.[37]) Derimod vil det være berettiget her at nævne Straffebudet i Rgl. 21. Novbr. 1810 § 33 med Hensyn til det Tilfælde, at en uautoriseret Kvinde fungerer som Jordemoder, jfr ovfr. 1. Del, S. 652.

Indgreb i Vognmændenes Næringsbrug i Kjøbenhavn, som er en egentlig borgerlig Næring, samt udenfor Kjøbenhavn, hvor ingen Befordringsstation findes, naar Vognmandsnæringen er optagen paa

---

[36]) Jfr. *Scheel* a. St. S. 683.

[37]) Jfr. *Scheel* a. St. S. 681—82. Mrk. iøvrigt U. f. R. 1883 S. 760, jfr. H. R. T. 1883 S. 66 (Materialisters Handelsret; Bøde efter Fdg. 1. April 1796 § 1).

Vedtægten som bunden Næring, er uberettiget Næringsbrug og straffes efter L. 1857 § 75, jfr. tidligere f. Kbhvn. Pl. 9. Okt. 1829. Indgreb i det offentlige organiserede Befordringsvæsens Ret bliver derimod at straffe efter Fdg. 27. Jan. 1804 § 6 („for hver Gang“, jfr. Pl. 9. Okt. 1829.) Men Synspunktet er her et lignende, som med Hensyn til Postbefordring m. m., og Tilfældet hører derfor ikke herhen.[38])

Hvad der er bemærket om Indgreb i det offentlig ordnede Befordringsvæsen, gjælder ogsaa om Indgreb i de privilegerede Færgesteders Eneret, jfr. L. 3. Maj 1867, jfr. L. 21. Marts 1874 § 1, der fastsætter Straffen, „hvor ikke anderledes er bestemt“.[39]) Ogsaa Straffebudene for uberettiget Lodsning, s. L. 13. Juni 1879, høre hen i en anden Sammenhæng, jfr. ovfr. 1. Del S. 625. Endelig bør Straffebestemmelserne for uberettiget Erhverv som Pantelaaner, s. L. 21. Juni 1867 § 7 og ndfr. eller som Udvandringsagent, s. L. 1. Maj 1868 og L. 21. Marts 1872, L. f. Island 14. Jan. 1876 og L. 18. Sept. 1891 samt for Færøerne L. 30. Marts 1895, der ere givne i præventive Øjemed, heller ikke medtages paa dette Sted, s. ovfr. S. 84—85

---

[38]) Jfr. ovfr. 1. Del S. 674, *Scheel* a. St. S. 661 o. ff., 682. Mrk. herved Domme i U. f. R. **1869** S. 306, **1879** S. 626 (i et Tilfælde, hvor Vognmandslavet bestod med de i Fdg. 27. Jan. 1804 hjemlede Rettigheder og Forpligtelser, fandtes Straffen i Fdg.'s § 6 ikke ligefrem anvendelig paa Indgrebet; derfor Straf efter L. 1857 § 75, men saaledes, at Bøden deltes efter Fdg.'s § 6, i. f.; Dissens), **1880** S. 409 (Bøde efter Pl. 21. Sept. 1821, jfr. Pl. 17. Sept. 1833, U. f. R. **1887** S. 689 (Frifindelse), S. 730 (do.), **1888** S. 856 (Fdg. 27. Jan. 1804 § 6).

[39]) Jfr. Domme i U. f. R. **1873** S. 126, **1874** S. 681, jfr. H. R. T. 1874 S. 39, 860, **1881** S. 885, jfr. H. R. T. 1881 S. 294, jfr. ovfr. 1. Del S. 674 og *Scheel* a. St. S. 667—68 og 682—83.

og ndfr. Det Samme gjælder om Lovene om Fæstevirksomheden, s. 1. Del S. 499 samt Lov om Forhyringsagenter 12. April 1892.[40]) Derimod blive paa dette Sted at nævne Straffebudene for Indgreb i Mægleres Ret i Fdg. 22. Decbr. 1808 §§ 8 og 23 — for Uberettigede, der befatte sig med Mæglerforretninger, og for Mæglere og Handlende, der betjene sig af Uberettigede til saadanne Forretninger —, hvilke Bud ere opretholdte ved L. 1857 § 75.[41])

§ 64.

d. Strafbare Brud paa Samfundsinteresser med Hensyn til Produktionsvirksomheden.

En i samfundsøkonomiske Hensyn grundet og ved Straf værnet Lovgivning med Hensyn til Produktionsvirksomheden — udover hvad der falder ind under de to forrige Paragrafer — findes i dansk Ret især med Hensyn til Landbrug, Indvande, Skovdrift, Jagt og Fiskeri. Herom bemærkes:

1. Landbrug. Under det her omhandlede Synspunkt falde følgende Straffebud:

a) Fdg. 6. Juni 1769 §§ 2 og 4 om Straffen for at drive Bondejord under Hovedgaardsjord. Straffen er Bøde af 100 Kr. for hver Tønde Hartkorn af den indtagne Bondejord, dersom derved tillige en Gaard er nedlagt, ellers 80 Kr. pr. Td. Htk., aarlig, saalænge det retstridige Forhold varer, jfr. Fdg. 25. Marts 1791 § 2.[1])

---

[40]) S. U. f. R. **1894** S. 953.

[41]) Jfr. *Ussing* a. St. S. 391, s. Domme i U. f. R. **1870** S. 650 og 717, jfr. H. R. T. 1870 S. 245, **1885** S. 559, **1887** S. 1218, **1891** S. 791, **1892** S. 894, jfr. H. R. T. 1892 S. 364, **1893** S. 60, jfr. H. R. T. 1892 S. 580.

[1]) Se om de nærmere Forudsætninger for disse Straffebuds Anvendelse *Borup* Landboret 2. Udg. S. 82 o. ff.

b) Fdg. 6. Juni 1769 § 5 om Opretholdelsen af Bøndergaarde som selvstændige Agerbrug med et saadant Tilliggende, som kræves til en Gaard, og med selvstændige Beboere, der for egen Regning drive Jorderne, jfr. Pl. 7. Juni 1806.[2]) Straffen for Ejerens Forseelse herimod er 60 Kr. pr. Td. Htk., aarlig, saalænge det retstridige Forhold varer. Den Treaarsfrist, Fdg.'s § 5 indrømmer, førend Bøden skal løbe, kunde næppe gjælde udenfor de Tilfælde, hvor Gaarden blev øde formedelst Ildsvaade eller lignende tilfældig Aarsag, og det er et Spørgsmaal, om den selv forsaavidt ikke er forandret ved Fdg. 9. Febr. 1820 med Hensyn til Fæstegaarde.[3])

---

[2]) Se *Borup* Landboret 2. Udg. S. 97.

[3]) Jfr. Domme i U. f. R. **1871** S. 179 og 438, jfr. H. R. T. 1871 S. 70 (H. R., ikke O. R., anvendte Fdg. 1769 § 5, jfr. Pl. 7. Juni 1806, paa en Gaardfæster, der ejede en Selvejergaard, og havde drevet denne fra Fæstegaarden, idet navnlig Betingelserne i Resol. 2. Marts 1796 ikke vare fyldestgjorte; Straffen beregnet fra den Dag, da en ham af Indenrigsministeriet fastsat Frist udløb), **1873** S. 191 (Fdg. 1769 §§ 2 og 4 samt § 5 funden uanvendelige paa en Selvejer, der havde drevet en anden, ham tilhørende Gaard ved Heste og Folk fra den af ham beboede Gaard, § 5, fordi Treaarsfristen ikke var udløben), **1874** S. 1001 (Fdg. 1769 § 2 uanvendelig, fordi der under den Ejendom, hvorfra Gaarden dreves, ikke hørte fri Hovedgaardstaxt, men Straf efter § 5, regnet fra Datum af Indenrigsmin.'s Resol.), **1875** S. 1118 (Fdg. 1769 § 5 anvendt paa fortsat Forhold af samme Tiltalte, som i Dommen af 1874; Fdg. 9. Febr. 1820 ikke tillige anvendt, da Gaarden ej var vedligeholdt som selvstændigt Agerbrug), **1876** S. 756, jfr. H. R. T. 1876 S. 29 (L. 19. Febr. 1861 § 1 hævede alene — saaledes statuerer H. R. med Føje imod O. R. — for visse Gaarde Pligten til Bortfæstning, men ikke den ved Pl. 7. Juni 1806, jfr. Fdg. 1769 § 5, fastsatte Pligt; Ansvar „nærmest i Henhold til" [altsaa vel efter Analogi af] sidst nævnte Lovbud idømt en Forpagter af Præstegaardsjorder for Driften af den

c) Fdg. 25. Marts 1791 § 3, der straffer med 20 Kr. Bøde den Ejer, der lader de i Henhold til Lovbudet oprettede Huse blive øde. Bøden gjentages, naar han ikke inden en bestemt Tid, som forelægges af Amtmanden, igjen forsyner de ødeblevne Huse med Beboere. Se nu med Hensyn til dette Lovbud L. 9. Marts 1872 §§ 1 og 2.

d) Fdg. 3. Decbr. 1819 § 17, der straffer med 100 Kr.'s Bøde for en Gang og desuden maanedlig med Bøde fra 4 til 20 Kr., indtil Forpligtelsen opfyldes, naar en Jordlod ved Udstykning er kjøbt med Forpligtelse til at bebygge den, og denne Forpligtelse ikke fyldestgjøres inden to Aar. Ansvaret paahviler baade Kjøber og Sælger, og naar Ejendommen atter er afhændet, ogsaa den nye Kjøber.

e) Fdg. 9. Febr. 1820 §§ 2 og 3, jfr. L. 25. Juni 1870 § 10, der fastsætter Straf af 40—200 Kr.'s

---

ham selv tilhørende Bondegaard paa anden Maade end ved selvstændige Beboere, — dog at der, da Ejendommen var forsynet med Bygninger, ikke blev Spørgsmaal om den i Fdg. 1769 § 5 nævnte Frist af 3 Aar), 1882 S. 840 og 1883 S. 94, jfr. H. R. T. 1882 S. 442 (en tiltalt Proprietær [Kjøbstadjord], som til Driften af en ham tilhørende Bondegaard, der var frigjort for Fæstetvang, havde anvendt Arbejdskraft og tildels Inventarium fra hin Ejendom, ikke af O. R. funden skyldig efter Fdg. 1769 § 2, da Bondegaarden dog var dreven som særskilt Avlsbrug, af H. R. allerede, fordi Fdg.'s § 2 kun omhandler det Tilfælde, at en Jordegodsejer nedlægger en Bondegaard og driver dens Avling under en Sæde- eller Avlsgaard; Frifindelse med Hensyn til Fdg. 1769 § 5, hvorunder Forholdet henhørte, fordi Gaarden, som Formanden havde havt Tilladelse til at drive under en anden Gaard, og der som Følge deraf tildels manglede Bygninger, maatte betragtes som ødebleven, og der da tilkom Tiltalte en Treaars Frist fra Tiltrædelsen, som ikke var oversiddet, og som Ministeriet eller Amtet ikke kunde forkorte).

Bøde om Aaret for hver Td. Hrtk., hvoraf en fæsteledig Gaard bestaaer, naar Jorddrotten ikke inden 14 Dage efter Udløbet af et Aar fra Fæsteledigheden, s. herved nu L. 19. Febr. 1861 § 4, udsteder lovligt Fæstebrev m. m. Jfr. fremdeles Fdg.'s § 5 om Tilfælde, hvor de nævnte Regler modificeres. I Forbindelse hermed mærkes det iøvrigt systematisk i en anden Sammenhæng henhørende Straffebud, som Fdg.'s § 7 indeholder for Urigtigheder i Jorddrottens Attest i Fæsteprotokollen, der efterses af Amtmanden, nemlig 400 Kr., hvilke ligesom de øvrige Bøder efter Forordningen tilfalde vedkommende Fattigkasse.[4])

Med Hensyn til Omraadet af den Pligt, som Fdg. 1820 hævder, henvises til *Borups* Landboret,[5]) jfr. Fdg. 9. Marts 1872 §§ 4 og 6.[6]) Naar Godsejeren i det i L. 19. Febr. 1861 § 4 ommeldte Tilfælde undlader at afslutte Fæstekontrakt i den der foreskrevne Tid, er Straf ikke udtrykkelig bestemt. Men at en, dog meget ringere Bøde herved forskyldes, maa antages.[7])

f) Naar Fæstepligten ikke efterkommes ved Selvejergaarde, for hvis Vedkommende Fæstetvang ikke er bortfaldet efter L. 19. Febr. 1861 § 1, kan Fdg. 9. Febr. 1820, jfr. L. 25. Juni 1870 § 10 næppe anvendes. Men Straffen i Henhold til Pl. 7. Juni 1806 maa være den i Fdg. 19. Marts 1790 foreskrevne „at straffes som Kongelige Befalingers modvillige Overtrædere", jfr. Chr. V.'s L. 1. 1. 6.[8])

---

[4]) Jfr. med Hensyn til denne Bestemmelse D. i U. f. R. 1875 S. 80, jfr. H. R. T. 1874 S. 438 (i et Tilfælde, hvor Attest ganske manglede, Straffen for urigtig Attestation funden uanvendelig), jfr. ovfr. S. 82.

[5]) 2. Udg. S. 98 o. ff.

[6]) S. D. i U. f. R. 1876 S. 307, jfr. H. R. T. 1875 S. 500.

[7]) Jfr. *Borup* a. St. S. 104.

[8]) *Ussing* Hdbg. 4. Udg. S. 69, s. herved *Borup* a. V. S. 121, jfr. dog *Evaldsen* Obl. R.'s sp. Del S. 149.

g) Medens Straffebudene i Fdg. 25. Marts 1791 for Overtrædelser af Orden ved Hoveriet ere omtalte i en anden Sammenhæng, s. ovfr. 1. Del § 41, høre de fleste af de i Fdg. 6. Decbr. 1799, indeholdende almindelige Regler for Hoveriet i Danmark, givne Straffebestemmelser herhen, idet der her er Spørgsmaal om Krænkelser af en offentlig Interesse i Landbo-Produktionsforholdene, jfr. Fdg. § 9 og Pl. 14. Decbr. 1805, hvor det udtrykkelig er udtalt, at Samtykke af Hovbønderne ikke frigjør for Strafansvar. De Straffebud, der her blive at mærke, findes i Fdg. 1799 §§ 4, 6, 7, 8, 9, 12, 31, jfr. Pl. 14. Decbr. 1805. Særlig mærkes Straffebudet i Fdg. 1799 § 7 for ulovhjemlet Betingelse af mere Hoveri, end det der fastsatte, jfr. Pl. 14. Decbr. 1805. I Pl. 9. Marts 1838 bestemmes, at for Eftertiden en Gaard, som ikke forhen har været hoveripligtig, eller som engang er bleven eller fremdeles bliver fritagen for at præstere alt Naturalhoveri, ikke nogensinde igjen maa blive hoveripligtig, ligesaa lidt som der, naar en Gaard engang er bleven eller fremdeles bliver fritagen for visse Hoveripræstationer, nogensinde maa indgaaes Forening om Forøgelse af det derefter ved Gaarden tilbageblevne Hoveri. For Overtrædelse af de heri indeholdte videregaaende Forbud er ingen Straf udtrykkelig fastsat. Men det er med Rette statueret, at Analogien af Straffen i Fdg. 1799 § 7 maa finde Anvendelse herpaa.[9]) Jfr. endvidere ved dette Litra Straffebudene i Pl. 5. Juni 1801 samt i Fdg. 27. Maj 1848 § 7.

---

[9]) D. i U. f. R. 1878 S. 890, jfr. H. R. T. 1878 S. 118. I samme Dom er det med Rette erkjendt, at den Omstændighed, at en mulig lokal Sædvane, hvorefter visse Ydelser, i Modsætning til den legale Opfattelse, ikke betragtedes som Hoveri, saa lidt som Jorddrottens gode Tro *(error juris)*, kan frigjøre for Ansvar.

2. Lov om Vands Afledning og Afbenyttelse 28. Maj 1880 ordner Forhold, der paa forskjellig Maade have Interesse for Produktionsvirksomheden i Almindelighed, særlig Landbrug, men ogsaa efter Omstændighederne Fabrikdrift m. m. Dens Straffebestemmelser er der derfor Anledning til at nævne her, s. L.'s 1. Afdeling (Vands Afledning) §§ 29, 32 og 33 og L.'s 2. Afdeling §§ 62, 73 og 77, s. endvidere § 84.[10])

3. Skovbrug. Den offentlige Interesse i Skovenes Bevarelse fandt første Gang sit Udtryk i Fdg. 16. Jan. 1733. Nu indeholdes Hovedreglerne herom i Fdg. 27. Sept. 1805, der indeholder følgende Straffebestemmelser:

a) Fdg.'s § 14 bestemmer for den, der i andre, end de hjemlede Tilfælde omhugger sin Skov for Fode, en Straf for hver Tønde Land af den Strækning, hvorpaa Skoven er omhugget, af 16 Kr. aarlig til Statskassen, indtil det lovlig godtgjøres, at Strækningen eller en anden ligesaa stor, ikke forhen til Skovdyrkning bestemt Strækning er indfredet til Skovs Opelskning, og siden 8 Kr. aarlig,

---

[10]) Ved L. 28. Maj 1880 § 87 er ophævet Fdg. 23. April 1781 § 24 samt de i de ældre Udskiftningsanordninger af 29. Decbr. 1758, 28. Decbr. 1759 og 8. Marts 1760 indeholdte Bestemmelser om Vands Afledning, Fdg. 25. Juni 1790, Pl. 10. Novbr. 1791, den nyere Hovedanordning om dette Forhold 29. Juli 1846 med Tillægslov 16. Marts 1851 samt L. 17. Jan. 1859. Derimod blive de Bestemmelser, som til forskjellig Tid ere givne angaaende enkelte bestemte Vandløb og Søer eller angaaende Vandafledning m. v. i enkelte Kommuner eller Distrikter, fremdeles staaende ved Magt. Se U. f. R. 1887 S. 600, jfr. H. R. T. 1886 S. 762 (Frifindelse; Bøde for Selvtægt var paastaaet), 1893 S. 1224 (Paastand om Bøde for Selvtægt; Hjemvisning). Se ogsaa U. f. R. 1890 S. 858 (Spørgsmaal om L. 28. Maj 1880 § 32 og Fiskerilov 5. April 1888 § 51).

indtil det godtgjøres, at den unge Skov paa den indtagne Strækning har naaet en saadan Væxt, at den, om den endog var uindhegnet, ikke kunde beskadiges af Kreaturer.[11]) At dette Strafansvar ikke kan gaa over paa den nye Ejer, der indtræder, efter at Rydning har fundet Sted, er givet. At civil Tvang til Tilkultivering kun kan gjøres gjældende mod den nye Ejer, der er *in bona fide*, naar Fredskovsforpligtelsen støtter sig paa en tinglæst Deklaration, eller naar en den tidligere Ejer overgaaet Dom er bleven tinglæst, er derhos antaget. Omtvistet er det, om det dog ikke, naar denne Betingelse mangler, kunde forbydes ham at anvende Arealet paa anden Maade end til Skovs Opelskning.[12])

b) Fdg.'s § 19 bestemmer for den Skovejer, der ikke, jfr. § 15, holder sine Fredskovstrækninger i tilbørlig Fred eller forhugger dem saaledes, at ung Skov deri ikke kan opelskes ved naturlig Besaaning af de tilbageblivende Træers Frø, Bøde til Amtets Fattigkasse fra 2 til 10 Kr. for hver Tønde Land af de beskadigede Strækningers Indhold. Findes Ejeren paany skyldig, gjentages Bøden, og skulde han ved de aarlige Eftersyn tredie Gang befindes

[11]) Jfr. D. i U. f. R. **1872** S. 394 og **1873** S. 460, jfr. H. R. T. 1872 S. 637 (naar det ryddede Areal ikke udgjør 1 Td. Land, finder intet Strafansvar Sted, jfr. H. R. T. **1861** S. 175; Fredskovspligt iøvrigt ikke beviist, jfr. H. R. T. **1860** S. 879), **1877** S. 1161.

[12]) Jfr. D. i benægtende Retning i U. f. R. **1872** S. 947 og **1874** S. 127, jfr. H. R. T. 1873 S. 379, og herimod Bemærkn. i U. f. R. **1872** S. 1083 o. ff, **1886** S. 835, jfr. H. R. T. 1886 S. 5 (Strafansvaret hviler paa den forrige Ejer, uden Hensyn til Afhændelsen). *Borups* Landboret 2. Udg. S. 150, s. endvidere D. i U. f. R. **1875** S. 150, **1876** S. 262, **1877** S. 1161, **1890** S. 110, jfr. H. R. T. 1889 S. 698.

at have forset sig, og Skoven ikke, hvor det behøves, forstmæssig beplantes eller besaaes, skal den for Ejerens Regning tages i forstmæssig Bedrift.[13])

c) Fdg.'s § 20 bestemmer, at Ingen, som herefter ved Kjøb bliver Ejer af en Skov, i de første 10 Aar efter Kjøbet, maa uden forudgaaende Tilladelse hugge Noget i denne Skov til andet Brug end til hans eget og hans Godses Fornødenhed. For Overtrædelse er Straffen Forbrydelse til Amtets Fattigkasse af det Huggede eller, hvis dette ikke kan tilvejebringes, dets Pengeværdi.[14])

4. Jagt. Paa dette Sted bliver ikke at nævne den ulovlige Jagt, som indeholder en Krænkelse af Privates Rettigheder. Men ved Siden af Straffebud af denne Art indeholde Lovene om Jagt tillige Straffebud, der sigte til at værne om en offentlig Interesse, dels selve den Erhvervskilde, der her er Spørgsmaal om (Sikring mod Vildtbestandens Ødelæggelse), dels andre Produktionsgrene, som Agerbruget, for hvis Skyld visse nyttige Dyr fredes.[15])

---

[13]) Jfr. D. i U. f. R. **1873** S. 936 (at en tidligere Ejer har utilstrækkelig indhegnet, medfører ingen Fritagelse for den senere for at efterkomme Fdg.'s § 19; kun naar Beskadigelsen er en saadan, som ommeldt i dette Lovbud, er der Strafansvar), jfr. H. R. T. **1866** S. 563.

[14]) Domstolene have antaget, at denne Bestemmelse ikke blot omfatter Fredskove, jfr. Domme i U. f. R. **1867** S. 117 og 499, jfr. H. R. T. 1867 S. 121, **1873** S. 121, 936, **1874** S. 303, **1876** S. 521, **1877** S. 1161, **1888** S. 346 og 616, jfr. H. R. T. 1888 S. 95 (kun Ansvar for Hugst efter erholdt Skjøde eller Adkomst), **1890** S. 110, jfr. H. R. T. 1889 S. 698 (Afgjørelse, om Erhvervelsen ved Kjøb af særegen Grund kunde sættes ud af Betragtning), **1894** S. 1025 (Straf efter § 20, uanset paastaaet *bona fides*; Dissens).

[15]) L. 8. Maj 1894 afløste L. om Jagt og Fredning af visse nyttige Dyr af 1. April 1871, s. de her vedkommende Bud i sidstnævnte Lovs § 6 (Forbud

Herom mærkes nu L. om Jagten 8. Maj 1894 Kap. I § 6, som hjemler en Jagtret saavel overfor det Offentlige som overfor de Private, jfr. § 20, hvis 3die Stykke angaaer et med Dyrplageri i Sammenhæng staaende Forhold, og hvis 4de Stykke udpeger den Ansvarlige med Hensyn til Overtrædelser af § 6, § 14, at Børn under 16 Aar kun maa udøve Jagt i Følge med voxne Personer og under disses Tilsyn, § 15 med Hensyn til eventuelt særligt Forbud ved Fanø, og Kap. II § 17, indeholdende Fredningsregler, jfr. § 18 om Fredningens Virkning med Hensyn til Falbydelse, Salg, Kjøb, Forsendelse og Indførsel, § 19 om Hunde og Dyr, som ikke maa bruges til Jagt, § 20 om Anvendelse

---

mod Brug til Jagt af visse Hunde), § 7 (Forbud mod Indretning af Faldgruber, Fælder, Saxe eller andre Vildtsnarer udenfor visse Steder, jfr. D. i U. f. R. **1879** S. 762), § 11 (om Forbud mod at fange eller dræbe visse Dyr enten ubetinget eller i visse Fredningstider; herunder falder ogsaa forsætlig Ødelæggelse af de fredede Dyrs Yngel og Reder, jfr. L. 24. Maj 1879 § 1, L. 12. Maj 1882, L. 17. April 1885, L. 1. Marts 1888 og L. April 1891), § 12 (om Forbud mod Falbydelse og Kjøb af de fredede Dyr i en vis Tid, jfr. L. 24. Maj 1879 § 2 og de andre nysnævnte Forlængelseslove. I Forbindelse hermed var ogsaa sat et Forbud mod i en vis Tid i Danmark at falbyde og kjøbe de ikke i Danmark forekommende Tjurer, Hjerper og Ryper, disse sidste dog kun, forsaavidt det ikke bevistes, at de ere indførte fra Island). Ifølge L. 1. April 1871 § 19 var det kun de fire nævnte Paragrafers Straffebud, der opfattedes som angaaende Krænkelser af en offentlig Interesse. Skjønt L.'s § 15, der straffer den, der befatter sig med Fangsten af mindre Fugle, navnlig Sangfugle, eller indsamler alle Slags vilde Fugles Æg og Yngel, kunde synes at burde opfattes fra lignende Synspunkt, viste dog saavel L.'s § 19 som Udtrykkene i L.'s § 15 („uden Hjemmel", „uberettiget"), at dette ikke var Lovens Opfattelse. Se med Hensyn til den nye Lov: *R. Albrethsen:* den nye Jagtlov, 1894.

af Faldgruber, Gift, Fælder og Saxe, Snarer og Doner, § 21 om efterfølgende Meddelagtighed i ulovlig Jagt og om Vildthandleres Forpligtelse. Straffen for ulovlig Jagt er fastsat for de her omhandlede Forseelser, § 26 for Overtrædelser af §§ 14 og 15, i § 27 for Overtrædelser af § 17 (Bøde 10—200 Kr.; nærmere Udmaalingsregler), i § 28 for Overtrædelser af §§ 19 og 20 (10—100 Kr.) og for Overtrædelser af §§ 18 og 21 (1—100 Kr.). Paatalen er offentlig (Politisag), s. § 29. Om Børns Straf s. § 30 og om Forældelse af Paatale § 31.

Bøderne tilfalde efter L.'s § 29 i disse Tilfælde Kommunens Kasse i den Kommune, hvor Forseelsen, der har givet Anledning til offentlig Sags Anlæg, er begaaet. Hvad der udkræves til de paagjældende Forseelsers Fuldbyrdelse, bestemmes efter den i hver af vedkommende Paragrafer beskrevne Handling. Hvad der i saa Henseende gjælder ved den som Krænkelse af Privatmand ulovlige Jagt,[16]) kan ikke være afgjørende med Hensyn til §§ 14, 15, 17, 18, 19, 20 og 21.[17])

For Færøerne mærkes Jagtlov 9. Febr. 1854, L. 21. Novbr. 1871 (om Fredlysning af Fuglebjerge), L. 27. Maj 1881, L. 29. Marts 1887 (Edderfugle), L. 1. April 1891. For Island mærkes Anordn. 20. Juni 1849, Pl. 22. Marts 1855, L. 17. Marts 1882 (om Fredning af Fugle og af Rensdyr), L. 16. Decbr. 1885 (do.), L. 22. Marts 1890 (Till. t. An. 1849).

---

[16]) Jfr. D. i U. f. R. 1869 S. 57 og 501, jfr. H. R. T. 1869 S. 186.

[17]) S. U. f. R. 1885 S. 564 (hvorvidt Fredningsbestemmelserne i L. 1. April 1871 § 11 vare overtraadte), 1886 S. 1241 (L. 1871 § 12), 1888 S. 860 (Rækkeevnen af en Fredningsregel i L. 1. Marts 1888), 1889 S. 1040 (Fredningsreglernes territoriale Omraade), 1892 S. 302 (L. 1871 § 11).

4. Fiskeri. Ligesom ved Jagt bliver ogsaa her kun de strafbare Fiskerihandlinger at omtale, som krænke offentlige Interesser med Hensyn til Fiskeriets Erhvervskilde, hvorimod det ulovlige Fiskeri, der er strafbart som Indgreb i private Rettigheder, s. L. 29. Decbr. 1857 om Fiskeri i Limfjorden § 43, L. om Fiskeriet i Danmark 5. April 1888 § 60,[18]) bliver at omtale i en anden Sammenhæng.[19])

---

[18]) Jfr. med Hensyn til et Grænsespørgsmaal D. i U. f. R. **1869** S. 84.

[19]) Ved Chr. V.'s Lov 5. 10 45—47 var der givet forskjellige Straffebestemmelser, nærmest for Udøvelsen af Fiskeri i Limfjorden. Men af disse Bud var den i 5. 10. 45 indeholdte Regel, at ingen Garn med mindre Maske, end det Skjelde og Nedbor udviser, som skulde hænge paa alle Raadhuse i Kjøbstæderne ved Limfjorden, maa bruges, udtalt ikke blot at skulle gjælde for Fiskeri i Limfjorden, men ogsaa „andensteds over alt Riget". For Fiskeri i Limfjorden blev der senere givet forandrede Bud, s. Fdg. 15. Decbr. 1750 og Fdg. 22. Juni 1761 samt L. 29. Decbr. 1857, 4. Jan. 1861, 22. Marts 1867 og L. 25. Marts 1872. Der var nu ingen Føje til at antage, at den vedblivende Gyldighed af den i 5. 10. 45 givne Regel for Limfjordsfiskeriet var en saadan Forudsætning for Regelen om Fiskeriet andetsteds, at med Ophævelsen eller Forandringen af hin maatte Regelen om dette bortfalde, saa at der nu slet ingen Regler skulde gjælde for Garnenes Maskestørrelse udenfor Limfjorden. Det kunde kun være Spørgsmaalet, om hin Regel skulde antages at binde Fiskeriet udenfor Limfjorden til den Maskestørrelse, som gjaldt paa Lovens Tid for Limfjordsfiskeriet, eller om Meningen var at gjøre de til enhver Tid for Limfjordsfiskeriet autoriserede Skjelde til Rettesnor ogsaa andetsteds. Det Sidste havde aabenbart mest for sig. Antoges dette, var det ogsaa berettiget at overføre den forandrede Strafferegel, som indeholdtes i L. 1857 § 47, og som var mildere end Regelen i 5. 10. 45, paa Fiskeri udenfor Limfjorden, jfr. D. i U. f. R. **1880** S. 257 og 880, jfr. H. R. T. 1880 S. 131,

a) De gjældende Straffebestemmelser for Handlinger, der krænke den offentlige Interesse med

hvor H. R. hævdede det Antagne mod Overretten, der ansaa Regelen for bortfalden. Den nævnte Højesteretsdom, der stred imod, hvad der hidtil havde været almindelig antaget, ogsaa af Indenrigsministeriet, under hvis Ressort Fiskerivæsenet henhører, foranledigede et Just. Min. Cirkl. af 4. Juni 1880 (Min. Tid. 1880 A. S. 73), der af Hensyn til de Ubilligheder, som vilde flyde af en øjeblikkelig Haandhævelse af den af Højesteret antagne Forstaaelse af Loven, paalagde Politimesteren at paase, at Spørgsmaal om slige Overtrædelser ikke gjordes til Gjenstand for Paakjendelse, førend Sagen havde været forelagt Justitsministeriet, der var sindet, forsaavidt Omstændighederne i det enkelte Tilfælde ikke maatte tale derimod, at søge Fritagelse for Forfølgning i Sager af den ommeldte Art udvirket. Ved midlertidig L. 30. Marts 1885 blev det derefter bestemt, at de for Limfjordsfiskeriet fastsatte Regler om Maskernes Størrelse i de anvendte Garnredskaber i Tidsrummet til 1. Marts 1889 ikke skulde være anvendelige paa Fiskeriet i de øvrige til Søterritoriet hørende Farvande. Se derefter Lov om Fiskeriet i Danmark 5. April 1888, hvis § 63 bl. A. ophæver alle ovfr. nævnte Straffebud.

I de ovenfor nævnte, nu ikke længere gjældende særlige Love for Limfjordsfiskeriet have endnu en historisk Interesse Straffebestemmelserne i §§ 10 (Exempel paa *dolus subsequens*), 47 (Bøde fra 2 Kr. til 400 Kr.; de højere Beløb bleve især at anvende, hvor Forseelsen var begaaet med en af de forskjellige Vaad eller de i § 35 udtrykkelig forbudte Redskaber, ved Overtrædelse af Forbudet mod Afbenyttelse af Fiskeyngel, eller ved Udøvelse af Fiskeri paa ulovlig Tid eller Sted; saafremt det brugte Redskab eller nogen Del deraf var ulovligt, blev dette, forsaavidt fornødent, at tilintetgjøre), § 49, der ophævede den ved Fdg. 15. Decbr. 1750 § 25 fastsatte Straf af Tugthusarbejde for den, der binder Garn med for smaa Masker, „hvorimod Vedkommende bliver at drage til Ansvar efter Lovgivningens almindelige Grundsætninger om Delagtighed i en Lovovertrædelse“, § 50 (Bøderne tilfaldt Jurisdiktionens Politikasse. Straffebudet i § 48 angik Embedsforseelser i dette Forhold og

Hensyn til Fiskeri indeholdes nu i L. om Fiskeriet i Danmark 5. April 1888, hvis § 63 opregner ældre, ved samme ophævede Lovbud. Lovens § 60 anviser ved den Forskjel, den har med Hensyn til Paatalen, Grænsen mellem de Tilfælde, hvor en offentlig og dem, hvor kun en privat Interesse krænkes. Det er den sidste Klasse, der positivt angives. Dertil henregnes nemlig Overtrædelser af Bestemmelserne i Afsnit I (om Saltvandsfiskeri) §§ 2, 3, 4, 6, 10, 20 Beg. og 29 samt i Afsnit II (om Ferskvandsfiskeri) og de der omhandlede Regulativer. Til den første Klasse henregnes Overtrædelser af Lovens øvrige Bestemmelser, altsaa Afsnit I Kap. 1 §§ 1, 7, Kap. 2 med Undtagelse af §§ 10, 14, Kap. 3 med Undtagelse af § 20 in. og § 29, Kap. 4 med dertil hørende Vedtægter, samt Afsnit III, altsaa af Forbudene i §§ 56 og 57. Straffen er ifølge § 58 Bøde fra 10—400 Kr. Dog er i visse Tilfælde Maximum 20 Kr. (af herhenhørende Overtrædelser gjælder dette § 31). Nærmere Bestemmelser ere givne om den Kasse, Bøden tilfalder, samt om Konfiskation. Pligtforsømmelse af den ved Afsnit I Kap. 5 indførte Kontrol ere Embedsforbrydelser og falde hverken

---

bliver at nævne i anden Sammenhæng), L. 4. Jan. 1861 § 11, L. 25. Marts 1872 § 4, jfr. D. i U. f. R. 1882 S. 51. Her kunne ogsaa nævnes Pl. 10. April 1829 om Forbud mod Fiskeri i en Del af Indløbet til Ringkjøbing Fjord, L. 30. Jan. 1861 om Fiskeriet i Ringkjøbing og Stadil Fjorde (kun gjældende til 1. April 1867).

Et ikke lokalt Straffebud i Fiskeriets Interesse indeholdtes i L. 9. Marts 1872 om Forbud mod Fiskeri ved Bundslæbevaad, jfr. Domme i U. f. R. 1873 S. 501 og 1874 S. 164, jfr. H. R. T. 1873 S. 473, 1069 (Analogien af L. 9. Marts 1872 anvendt), 1875 S. 1114, 1876 S. 187 (Analogi). 651, jfr. H. R. T. 1876 S. 24, 653, jfr. H. R. T. 1876 S. 25, 1884 S. 843, 1885 S. 1091, 1887 S. 1075, 1134. Denne Lov er nu ophævet ved L. 5. April 1888 § 63.

efter Ordene eller Tanken ind under de anførte Straffebestemmelser.[20])

b) De særegne Strafferegler om Østersfiskeri have vel for en væsentlig Del deres Grund i dette Fiskeris Karakter som Regale, jfr. Bekgj. 21. Decbr. 1860, og kunne forsaavidt sammenstilles med andre Straffebud for Krænkelse af Statsindtægter. Men naar dette Fiskeri er gjort til Regale, har Grunden dog ikke blot været den, at skaffe Staten en Indtægt, men ogsaa derved at bevare det mod Ødelæggelse. Forsaavidt kunne de paagjældende Straffebud medtages her. De gjældende Regler om ulovligt Østersfiskeri ere lokale, baade de i Mandat 26. Febr. 1720, gjentaget ved Pl. 26. Jan. 1730, Pl. 19 Decbr. 1736 og Pl. 7. Okt. 1740 (de daværende, slesvigske Østersbanker), samt i Pl. 10. Juli 1770 (om Fredningen af Østersfiskeriet under Aalborg Stift mellem Skagen og Hirtsholmene), saa at i ulovbestemte Tilfælde Analogi maa anvendes. Efter førstnævnte Mandat straffes ulovligt Østersfiskeri, Delagtighed deri og Fordølgelse deraf med Konfiskation af Østerserne

---

[20]) Af ældre Domme, der endnu have Interesse, mærkes: U. f. R. **1883** S. 961 og **1884** S. 149, jfr. H. R. T. 1883 S. 620 (om Udlændinges Fiskeri paa dansk Søterritorium, jfr. nu L. 5 April 1888 § 1), **1884** S. 843 (L. 29. Decbr. 1857 § 37), **1888** S. 338 (den blotte Besiddelse af ulovligt, ikke ubrugeligt Aalevaad straffet efter L. 29. Decbr. 1857 § 47, jfr. § 36). 351 (Ansvar for Overtrædelse af Reglement, udstedt i Medfør af L. 30. Jan. 1875 om Havne), S. 1131 (Ansvar efter Mandat 8. Marts 1664 om Fiskeri i Randers Fjord benægtet, da Mandatets Text ikke var sikkert oplyst). Efter L. 1888 mærkes af herhenhørende Domme U. f. R. **1890** S. 734 (§§ 39 og 58; Spørgsmaal med Hensyn til Konfiskation), 969 (L. 5. April 1888 § 23, jfr. § 24; Konfiskationens Omfang), **1891** S. 356 (L. 1888 § 56), S. 1135 (L. 1888 § 40, jfr. § 39; Frifindelse), **1892** 404 (L. 1888 § 31 a, § 32), **1893** S. 878 (L. 1888 § 56), S. 1038 (Vedtægt i Medfør af L. 1888 § 42).

og Fartøjet, samt første Gang en Bøde af 200 Kr., anden Gang Strafarbejde (gaa i Karren), og sker det oftere, paa Livet, s. Mandatets § 4, jfr. § 16 — efter Pl. 1770 § 1 er Straffen foruden Konfiskation Bøde af 100 Kr., der i Gjentagelsestilfælde fordobles —, Samling af Østers ved Ebbe med Bøde af 8 Kr. for hver 50 Stykker, s. Mandatets § 5, s. fremdeles om forskjellige strafbare Handlinger §§ 1, 2, 6, 9 og 11 og Pl. 1770 §§ 2 og 3.[21])

c) For Færøerne mærkes L. om Grindefangsten 29. Decbr. 1857 med Reglement af s. D., Bekgj. 31. Decbr. 1864, Rgl. 5. Febr. 1878, Bekgj. 28. Febr. 1880, der indeholde adskillige Straffebud med den her omhandlede Karakter, L. 23. April 1881 om Fremmedes Fiskeri under Færøerne, af hvis Regler særlig mærkes § 4 om, at Skib og Ladning hæfte for Bøderne, L. 14. April 1893 (§§ 14—16 indeholde Straffe- og Paatalebestemmelser), L. 30. Marts 1895 om Hvalfangst under Færøerne. For Island mærkes Fdg. 12. Febr. 1872 om Fremmedes Fiskeri under Island, jfr. L. 17. Novbr. 1875, og Fdg. 12. Febr. 1874 om Silde- og Gaasejfiskeri med Note, L. 12. Novbr. 1875 om Torskegarns

[21]) Jfr. herved Domme i U. f. R. **1868** S. 412 (Straf for ulovligt Østersfiskeri i Limfjorden efter Anal. af Mandat 1720 og Pl. 1770 med Bøde, men uden Anvendelse af de „singulære" Konfiskationsregler (Fartøj og Fiskeredskab), **1869** S. 303 (Kjøb til videre Forhandling af Østers, der formodedes ulovlig fiskede i Limfjorden, straffet efter Anal. af Mandat 1720 og Pl. 1770), **1873** S. 215, jfr. H. R. T. 1872 S. 501 (O. R. frifandt, men H. R. dømte efter Anal. af Mandat 1720 og Pl. 1770 for at have fortæret og bortgivet tilfældigt fiskede Østers og for at have solgt en Del af de til Foræring modtagne Østers; derimod Frifindelse for en Tiltalt, der først efter Salget fik Kundskab om det Passerede og derefter deltog i at forbruge de ved Salget erhvervede Penge), **1875** S. 1028 (Straf efter Anal. af oftnævnte Bud for i Løbet af 1 Aar at have tilegnet sig tilfældigt fiskede Østers).

Sætning i Faxebugten, L. 11. Maj 1876, indeholdende et Tillæg til Jonsbogens Landslejebalk Kap. 56 om Fredning af Lax, L. 14. Decbr. 1877 om forskjellige Punkter vedrørende Fiskeri paa aabne Baade, jfr. L. 12. Maj 1882, se endvidere 2 LL. 16. Decbr. 1885, 2 LL. 19. Febr. 1886, L. 4. Decbr. 1886, L. 10. Novbr. 1887, 2 LL. 19. Juni 1888, L. 9. Aug. 1889, L. 15. Jan. 1872.

d) Endelig mærkes den internationale Overenskomst af 6. Maj 1882 til Ordningen af Søpolitiet i de Dele af Nordsøen, der ligge udenfor Grænserne af de omliggende Landes Territorium, s. særlig Art. 34 og 35, jfr. L. 27. April 1883, forlænget ved L. 22. Marts 1890 „indtil det Tidspunkt, da Overenskomst 6. Maj 1882 maatte bortfalde."

§ 65.

e. Strafbare Brud paa Samfundsinteresser med Hensyn til Omsætningen.

I. Misbrug med Hensyn til Penges Anvendelse i Omsætningen.

Naar den Tillid, hvorpaa Omsætningens Tryghed hviler, krænkes lige overfor en enkelt Person, er Objektet for Retsbrudet nærmest denne Person. Kun forsaavidt Erhvervssamfundets Interesse i Formuefordelingen derved tillige krænkes, er der Grund til at nævne Samfundet jævnsides med den Enkelte som Retskrænkelsens Gjenstand. Forbrydelser af denne Art (Bedrageri) høre derfor ind under det andet Underafsnit i dette Kapitel, jfr. det Følgende. Anderledes stiller Sagen sig, naar hin Tillid krænkes paa en Maade, der rækker udover enkelte bestemte Personer, til ubestemmelig mange eller ubestemte, tilfældige Personer. I saa-

danne Tilfælde maa paa lignende Maade, som ved de i dette Afsnits første og andet Kapitel omhandlede Forbrydelser, Samfundet betragtes som nærmest krænket. Uden at man[1]) bør regne slige Forbrydelser til de almenfarlige, der er et særligt afgrænset Begreb,[2]) maa det erkjendes, at der gjør sig et analogt Synspunkt gjældende. Forbrydelser af denne Art udgjøre en Gruppe for sig selv, som Krænkelser af den almindelige Omsætning ɔ: af Samfundets Interesser i Omsætningen. Herhenhørende Forbrydelser omhandles, som berørt ovfr. S. 10—11 og S. 83, i Stl.'s §§ 264—267 og §§ 277 og 278, desuden i forskjellige særlige Straffebud.

Det almindelige Omsætningsmiddel er Penge. Først i Rækken blandt de Handlinger, der krænke de almindelige Omsætningsinteresser, maa derfor nævnes de forskjellige strafbare Misbrug med Hensyn til Penges Anvendelse i Omsætningen. Her mærkes Stl.'s §§ 264—267, Møntlov 23. Maj 1873 §§ 13 og 14 samt L. 30. Novbr. 1874 om Forbud mod Efterligning af Mønt og Pengesedler m. m., jfr. L. for Island 9. Aug. 1889. Om de enkelte Forbrydelser bliver Følgende at bemærke.

I Straffeloven omhandles tre Arter af forbryderske Handlinger med Hensyn til Penge, nemlig Eftergjørelse af Penge (§§ 264—266), Forfalskning af Penge (§§ 264—266) og Udgivelse af eftergjorte eller forfalskede Penge, uden Delagtighed i „Falskmøntneriet selv" (§ 267). Alle tre Tilfælde synes i Overskriften henførte under Begrebet „Falskmøntneri", men i §§ 266 og 267 er dette Navn

---

[1]) Som *Bornemann* gjør, f. Ex. ved Møntforbrydelser S. Skr. IV. S. 83.

[2]) S. 1. Del, § 48.

forbeholdt for de to førstnævnte Former. I Fremstillingen blive i ethvert Fald de tre Arter af strafbare Handlinger at sondre fra hverandre.

a) Eftergjørelse af Penge.

Gjenstanden for den ifølge Stl.'s §§ 264—266 strafbare Eftergjørelse betegnes i §§ 264 og 265 henholdsvis som „*dansk Mønt eller Nationalbankens Sedler*" og „*fremmed Mønt eller fremmede Pengesedler*", i § 266 med det almindelige Udtryk „*Penge*", hvilket imidlertid ikke berettiger til at udstrække Gjenstanden videre, end angivet i §§ 264 og 265. Obligationer, Vexler, Aktier eller desl., lydende paa Ihændehaveren, ere ikke inddragne under disse Straffebud, s. derimod Stl.'s § 269, 1. St., jfr. ovfr. S. 42, hvor de Anomalier ere fremhævede, som fremkomme ved, at ved de sidst nævnte Papirer det ved Dokumentfalsk ejendommelige Synspunkt (Krænkelse af den sociale Handlefrihed, grundet paa Dokumentets Egenskab som Bevisbærer) alene er gjort anvendeligt, s. i Modsætning hertil L. 30. Novbr. 1874 § 1. At det er vel begrundet, at ikke blot danske, men ogsaa fremmede Penge ere inddragne under Bestemmelserne, og det uden Hensyn til, om disse sidste ere bestemte til Udgivelse i Danmark, er nærmere udviklet i StR.'s alm. Del I S. 95—96. Det internationale Samkvem kræver, at Beskyttelsen ikke indskrænkes til det indenlandske Pengemarked, og det er end ikke almindeligt eller naturligt, at der gjøres den Forskjel i Straffebestemmelserne, som er hjemlet ved den danske Straffelov. Som bemærket, er det ikke nok til Anvendelsen af de ommeldte Straffebud, at en Gjenstand fungerer i Omsætningen som Penge. Det kræves yderligere — hvad der ikke i alle Omsætningsforhold eller allevegne er Tilfældet med, hvad der kan indbefattes under Begrebet Penge —,

at Pengene fremtræde som *„Mønt“* eller *„Sedler“*. Heri ligger, at kun saadanne Penge, der udvortes fremtræde med en af rette Vedkommende i Henhold til Lovgivning (ved Ord eller Tegn) udtalt Garanti for deres Pengekvalifikation, beskyttes af de nævnte Lovbud. Med Hensyn hertil gjør der sig ved Falskmøntneriet et lignende Synspunkt gjældende, som ved Dokumentfalsk, og det indbefatter i det Mindste i mange Tilfælde ligefrem denne Forbrydelse.[3]) Kun er dette Synspunkt ikke det eneste eller principale.

At Mønten eller Seddelen skal akcepteres som gyldigt Betalingsmiddel, er ikke i sig selv Betingelsen for, at den nyder Beskyttelsen, og dette kan ikke udledes af det Anførte.[4]) Der fordres kun, at Gjenstandene bruges som Penge, og at med Hensyn hertil (ɔ: forsaavidt de benyttes som Penge), en Garanti af ovenomtalte Art for deres Pengekvalifikation er given dem. Det synes derfor heller ikke berettiget at udelukke fra Paragraferne Mønter eller Sedler, der have ophørt at være lovligt Betalingsmiddel, jfr. Møntlov 23. Maj 1873 § 22, naar og forsaavidt de endnu faktisk maatte benyttes som Omsætningsmiddel.[5]) Ligger der i Garantien ikke nogen Forudsætning om, at Pengene overhovedet skulle modtages i Omsætningen, kan der heller ikke ligge nogen Forudsætning om, at de fremdeles skulle det. Danske Penge, der opfylde de ovfr. omhandlede Betingelser, ere de i § 264 nævnte, altsaa foruden dansk Mønt kun Nationalbankens Sedler. Hvad der er fremmed Mønt eller

---

[3]) Jfr. ovfr. S. 42.

[4]) Jfr. med Hensyn til de under den ældre Møntfod udmøntede danske Guldmønter Mot. t. Stl.'s Udk. S. 330.

[5]) Jfr. dog i modsat Retning Mot. t. Udk. t. Stl. S. 330.

fremmede Pengesedler, beroer paa vedkommende fremmede Stats Retsorden.[6])

Den Handling ved de ommeldte Gjenstande, som kræves til den heromspurgte Forbrydelse, er Pengenes *„Eftergjørelse“*, hvilken modsættes *„Forfalskning“*. Da det Karakteristiske ved de Gjenstande, der værnes ved Reglerne om Falskmøntneri, ligger i de to Ting, Pengekvaliteten og Garantierklæringen, bliver der ved Spørgsmaalet om, hvad der udkræves til Eftergjørelse, og hvorledes Grænsen mellem denne og Forfalskning skal drages, at tage Hensyn til begge disse Sider. Som Eftergjørelse kan Handlingen derfor kun betragtes, naar der foreligger Forfærdigelse af en falsk (uægte) Garantierklæring paa lignende Maade, som ved Forfærdigelse af et uægte Dokument i Modsætning til Forfalskning af et oprindelig ægte Dokument, jfr. ovfr. S. 44. Naar en saadan falsk Garantierklæring slet ikke er frembragt, kunne Bestemmelserne ikke blive anvendelige, selv om der foreligger en ydre Lighed, der kan give det Udseende af, at den foreligger, jfr. 30. Novbr. 1874 § 1, hvorefter *„Forfærdigelse af saadanne Gjenstande, som ved deres Form og ydre Udstyring frembyde en væsentlig ydre Lighed med inden- eller udenlandske Mønter eller Pengesedler“* er et *delictum sui generis,* jfr. ndfr., og hvis dermed er forbunden svigagtig Hensigt, Bedrageri, men ikke Falskmøntneri.[7]) Som Følge af det Anførte

[6]) Jfr. StR.'s alm. Del I S. 109, s. D. i U. f. R. **1869** S. 253, jfr. H. R. T. 1868 S. 597. (H. R. udtaler, at de Retten forelagte nye Oplysninger indeholde yderligere Hjemmel for at betragte de under Sagen omhandlede Banksedler — Smålands Enskilda Banks — som „fremmede Pengesedler“).

[7]) Jfr. Domme i U. f. R. **1875** S. 1040 (Spørgsmaal, om der ved Udgivelse af Regnepenge som Guldpenge forelaa

kan det heller ikke henregnes til Eftergjørelse, naar der gives ægte Penge Udseende af større Værdi. Det er her den ægte Garantierklæring, hvis Indhold er blevet forfalsket, og Handlingen maa derfor henregnes til Forfalskning af Penge.[8]) Der-

---

Bedrageri), **1877** S. 136, jfr. H. R. T. 1876 S. 346 (Forsøg paa at udgive en Regnepenge som et Tyvekronestykke straffet efter Stl.'s § 251 jfr. § 46), **1878** S. 110, jfr. H. R. T. 1877 S. 519 (Udgivelse af en Regnepenge som et Pengestykke straffes efter § 251, jfr. § 54), jfr. ogsaa D. i U. f. R. **1869** S. 211 (en Tiltalt, der havde indgnedet en svensk Kobbermønt med Kviksølv og udgivet den som Specie, straffet af O. R. efter § 251; ogsaa fra en anden Side betragtet, vilde dette Resultat være rigtigt, jfr. ndfr.). S. endvidere U. f. R. **1887** S. 924, jfr. H. R. T. 1887 S. 202 (§ 251 anvendt paa Udgivelse af svensk Stempelmærke paa 50 Øre som 50 Kr.'s Seddel samt U. f. R. **1870** S. 825 (ved Anvendelse af et Fotografi af en Tyvedalerseddel kun Spørgsmaal om Bedrageri, der af andre Grunde nægtedes), **1871** S. 123 (§ 257; Dissens for Frifindelse).

[8]) For Sedlers Vedkommende erkjendte *Bornemann* S. Skr. IV. S. 85 dette, med Hensyn til den mildere Straf for Forfalskning vigtige Resultat for rigtigt af Hensyn til Sprogbrugen og af andre positive Grunde, men uden at erkjende det for begrebsmæssig korrekt. Forsaavidt det Sidste støttes paa, at det efter det almindelige Begreb om Falsk ikke kan kaldes Forfalskning, naar der foretages en Forandring ved en Gjenstand, hvorved den faaer Udseende af at have større Værdi, og at den, der ved Tilføjning af Tal gav en Seddel Udseende af at være udstedt for et højere Beløb, derfor egenlig maatte siges at have fabrikeret en falsk Seddel, overses det, at Synspunktet for Dokumentfalsk, der fører til den i Texten hævdede Opfattelse, er fuldkommen berettiget ved Falskmøntneri, netop fordi Garantierklæringen er noget Væsenligt ved de beskyttede Penge. Det Samme maa derfor ogsaa gjøres gjældende ved Mønt. Skulde der forekomme Handlinger, der iøvrigt ikke ere udelukkede fra Falskmøntneri, ved hvilke Mønter falsk fremstilledes som

imod maa det utvivlsomt henregnes til Eftergjørelse, naar Nogen tilegner sig Seddelblanketter og udfylder den hidtil ufærdige Seddel.[9])

Hvis der alene kunde lægges Vægt paa den Side af Falskmøntneri, der nærmer det til Dokumentfalsk, maatte det til Eftergjørelse være nok, at der var forfærdiget den uægte Garantierklæring, og det vilde ikke kunne fordres, at det Eftergjorte havde en saadan ydre Lighed med ægte Penge, at det kunde skuffe uden aabenbar Uforsigtighed.[10]) Denne Opfattelse, der andetsteds er forfægtet af Nogle, kan dog ikke billiges. Den Egenskab ved Eftergjørelsens Gjenstand, at den ikke blot indeholder en Erklæring, men at den er Omsætningsmiddel, maa her komme i Betragtning. Der maa være tilvejebragt ikke blot en uægte Garantierklæring, men en Ting, der har Muligheden af at kunne tages i Omsætningen som Penge. Denne Mulighed af at kunne komme i Cirkulation som ægte Penge vilde en Gjenstand ikke have, der aldeles ikke lignede en Mønt eller en Seddel, f. Ex. naar i det Exempel, *Bornemann* nævner, En paa en firkantet Blikplade havde præget Ordene: 1 Krone, eller givet et simpelt Stykke Skrivepapir Paategning om at være udstedt af Banken for et vist Beløb. Lykkedes det at faa et enfoldigt Menneske til at modtage en saadan Ting som Penge, vilde der kun blive Spørgsmaal om Bedrageristraf. Hvorvidt den til Forbrydelsen fornødne Lighed er tilvejebragt, kan i det konkrete Tilfælde let være tvivlsomt,

havende en større Værdi, eller f. Ex. indkaldte Mønter falsk fremstilledes som gangbare, vilde det være Forfalskning, ikke Eftergjørelse, jfr. dog *Bornemann* a. St. S. 85.

[9]) Jfr. Mot. t. Stl.'s Udk. S. 311, og *Bornemann* a. St. S. 85.

[10]) Jfr. med Hensyn til Dokumentfalsk S. 25 o. ff., 59, 79—80.

skjønt Synspunktet ikke er tvivlsomt, nemlig at almindelige, umistænksomme Personer i sædvanlig Omsætning kunne overse Uægtheden, medens der ikke kan fordres en særegen Dygtighed i Udførelsen, endsige at Gjenstanden var i Stand til at skuffe Enhver.[11]) . Ved Sedler maa det, som *Bornemann* bemærker, være nok, at Papiret, den paatrykte Indskrift og Forsiringer ere efterlignede i Forbindelse med, at Nummere og Navne ere tilskrevne omtrent paa de sædvanlige Steder. Da der ikke kan gaaes ud fra, at det er almindelig bekjendt, hvilke Personer det tilkommer at forsyne Banksedler med Underskrift, vilde det være unaturligt at kræve, at netop rette Vedkommendes Navne skulde være efterskrevne. Her at drage nogen Slutning fra Regelen med Hensyn til uægte offentlige Dokumenter, der underskreves i den virkelige Autoritets Navn, men med opdigtede Navne, jfr. Stl.'s § 269, 2. St., og § 275,[12]) vilde være uberettiget, da de anomale Resultater, som ved slige Dokumenter maa antages, alene bero paa den positive Formulering af Reglerne om dem, hvilken umulig kan antages at indeholde en principiel Løsning, der analogisk maatte overføres.

Ifølge det korrekte Begreb maatte der endnu objektivt til Forbrydelsen høre, at der var gjort Brug af den eftergjorte Mønt eller Seddel ved Forsøg paa at udgive den. Thi et Angreb paa Omsætningens Interesse kan ikke siges at foreligge, førend det er prøvet at sætte Pengene i Cirkulation.

---

[11]) Jfr. D. i U. f. R. 1869 S. 214 (i et Tilfælde, hvor en Tiltalt havde indgnedet en svensk Kobbermønt med Kviksølv og filet Ridser i Kanten, og derpaa udgivet den som Specie, straffede U. R. efter Analogien af §§ 264 og 265, O. R. efter § 251).

[12]) S. ovfr. S. 52—53.

Eftergjørelsen kan som saadan kun være en forberedende Handling herfor. Men fra denne begrebsmæssige Konsekvens afviger den danske Straffelov i Lighed med de fleste fremmede Straffelove, s. § 264, 2. St.: *„Forbrydelsen er fuldbyrdet, saasnart Mønten eller Seddelen er forfærdiget (eller forfalsket), om den end ikke er udgiven“*, en Regel, der ogsaa maa gjælde ved § 265, skjønt den ikke der er udtrykkelig omtalt, men kun antydet ved Redaktionen af Sætningen *„om de end ej ere bestemte til Udgivelse her i Riget“.*[13]) Denne Fravigelse anbefaler sig af praktiske Hensyn. Det kan let tænkes, at de enkelte Udgivelseshandlinger unddrage sig Beviset, medens der dog ingen rimelig Tvivl kan være om, at saadanne Forsøg ere eller ville blive gjorte, naar det Sværere, Eftergjørelsen, er fuldbragt. I denne ligger der derfor allerede en overhængende Fare.

Subjektivt kræves til Forbrydelsen Forsæt. Til dette hører den Hensigt at skuffe med Hensyn til Pengenes sande Beskaffenhed og derved at sættes i Stand til at udgive dem som ægte Penge. At Udgivelseshensigten kræves, antydes, uden at være udtrykkelig sagt, ved Redaktionen baade i § 264 (*„om den end ikke er udgiven“*) og endnu tydeligere i § 265 (*„om de end ej ere bestemte til Udgivelse her i Riget“.*)[14]) Mangler denne Hensigt, kan der kun blive Tale om Straf efter L. 30. Novbr. 1874. Hverken efter Begrebet eller efter Noget, der kunde ligne en Antydning i den positive Ret, er der derimod Hjemmel for at fordre Berigelseshensigt. Der turde derfor end ikke være Grund til at bestride

---

[13]) Jfr. Motiv. t. Udk. t. Stl. S. 33.

[14]) Jfr. Mot. t. Stl.'s Udk. S. 331 og Fdg. 11. April 1840 § 70 (*„til Udgivelse bestemt“*).

Straffebudenes Anvendelse, omend en eftergjort Mønt maatte være fuldvægtig. Samfundets Interesse, at kun de af rette Vedkommende garanterede Penge cirkulere, er ogsaa i dette Tilfælde krænket. Men ligesaa lidt som ved Dokumentfalsk, s. ovfr. S. 72 o. ff., vil det være Konkurrence af Forbrydelser, om der er bedragerisk Hensigt. Den nødvendige *dolus* er videre, men subsumerer denne Hensigt under sig.

For Eftergjørelse af dansk Mønt eller Nationalbankens Sedler er Straffen 2 til 12 Aars Strafarbejde, s. § 264.[15]) For Eftergjørelse af fremmed Mønt eller fremmede Pengesedler er Straffen 1 til 8 Aars Strafarbejde. Saalænge den med Sverige og Norge afsluttede Møntkonvention staaer ved Magt, kommer imidlertid Straffen efter § 264 ogsaa til Anvendelse med Hensyn til Eftergjørelse af den ved Konventionen hjemlede svenske og norske Mønt — s. Møntlov 23. Maj 1873 §§ 14 og 24, jfr. Konv. 18. Decbr. 1882 og 27. Maj 1873, s. Bekgj. 26. Juni 1873, Bekgj. 21. Marts 1876, jfr. Bekgj. for Island 25. Septbr. 1873. Ligestillingen gjælder ikke Sedler.[16]) For Udmaalingen af Straffen indeholder Straffeloven ingen særlige Regler.[17])

b) Forfalskning af Penge.

Med Hensyn til Gjenstanden, ved hvilken denne Forbrydelse begaaes, finder det under Litr. a Bemærkede tilsvarende Anvendelse. Hvad Grænsen mellem de Handlinger, der ere „*Forfalskning*“, og

---

[15]) U. f. R. **1886** S. 517, jfr. H. R. T. 1885 S. 689.

[16]) Jfr. D. i U. f. R. **1869** S. 253, jfr. H. R. T. 1868 S. 597.

[17]) Jfr. derimod Fdg. 11. April 1840 § 70, der udtalte det Selvfølgelige, at der skulde tages „nøje Hensyn til det Omfang, hvori, samt den Kunstfærdighed og Planmæssighed, hvormed Forbrydelsen er udøvet.“ Som andre Momenter af særlig Betydning kunne nævnes, om Mønten er fuldvægtig eller ikke, om der foreligger bedragerisk Hensigt eller ej.

dem, der ere „*Eftergjørelse*", angaaer, er tildels det Fornødne bemærket under Litr. a. I Henhold hertil maa det henføres til Forfalskning, naar der gives ægte Penge Udseende af større Værdi, idet det er den ægte Garantierklæring, hvis Indhold forfalskes. Hvad det Forhold angaaer, som kun kan tænkes ved Mønt, der har Værdi i sig selv, ikke blot som Repræsentativ, nemlig at der gjøres Forandringer ved Mønten, der give den en ringere Værdi, saasom ved at file, beklippe eller beskære den,[18]) da sker der ingen Alteration af selve Garantierklæringen — Mønten beholder sit oprindelige Præg — og man kunde paa Grund heraf rejse Tvivl, om det kunde henregnes under Forfalskning af Penge.[19]) Man skulde da i dansk Ret herefter slet ikke have Hjemmel for at indbefatte det under den heromspurgte Paragrafrække, men maatte henføre det under Bedrageri baade i Henseende til Betingelser for Strafbarheden og Straffen. Naar det imidlertid stedse har været forudsat hos os, at Tilfældet maatte betragtes som Forfalskning, ligger Berettigelsen i den dobbelte Side ved Pengefalsk (Pengekvaliteten og Garantierklæringen), som medfører, at der paa dette Punkt intet kan sluttes fra Dokumentfalsk, der kun har den ene Side. I Modsætning til Eftergjørelse, der ikke kan tænkes at finde Sted, uden at der er frembragt en uægte Garantierklæring, kan Forfalskningen ske ikke blot paa den Maade, at Garantierklæringen forfalskes ved at angive en større Værdi, men ogsaa paa den Maade, at den reelle Værdi forringes, medens Garantierklæringen lades urørt, — hvorved iøvrigt i begge

[18]) Jfr. Mot. t. Stl.'s Udk. S. 331.

[19]) I den tyske Straffelov er Tilfældet ogsaa behandlet for sig selv og afvigende saavel i Henseende til Strafbarhedsbetingelser som Straffegraden.

Tilfælde den samme Grad af ydre Lighed maa kræves, som ved Eftergjørelse.

Med Hensyn til Forbrydelsens Fuldbyrdelse og den subjektive Side finder det under Litr. a Bemærkede tilsvarende Anvendelse. Straffen for Forfalskning af dansk Mønt eller Nationalbankens Sedler er fra 1 til 6 Aars Strafarbejde, s. § 264, og for Forfalskning af fremmed Mønt eller fremmede Pengesedler Strafarbejde indtil 4 Aar (altsaa fra 8 Maaneder), s. § 265. Det under Litr. a Bemærkede med Hensyn til svensk og norsk Mønt finder ogsaa her tilsvarende Anvendelse.

Til begge de under Litr. a og b ommeldte Forbrydelser knytter Stl.'s § 266 følgende Regel: „*Deltager Nogen i et Falskmøntneri, der er begaaet i Udlandet under saadanne Omstændigheder, at Hovedmanden ikke her i Riget kan drages til Ansvar, ved her i Landet at udgive falske Penge, bliver han at straffe, som om han selv var Gjerningsmanden.*“

Ved denne Bestemmelse erindres først, at Betingelsen „*under saadanne Omstændigheder, at Hovedmanden ikke her i Riget kan drages til Ansvar*“ kun sigter til de retlige, af Reglerne i Stl.'s Kap. 1 flydende Hindringer og ikke til rent faktiske.[20]) Dernæst mærkes, at Regelen i § 266 i adskillige Tilfælde forsaavidt er overflødig, som de almindelige Regler vilde føre til det samme Ansvar, nemlig paa Grund af Stl.'s § 47.[21]) Dette udelukker naturligvis

---

[20]) Se Indl. t. StR. S. 255, jfr. Motiv. t. Stl.'s Udk. S. 332.

[21]) Dette maa saaledes vistnok antages, naar en Person her i Riget før Forfærdigelsen træffer Aftale med den fremmede Falskmøntner i Udlandet om at besørge Udgivelsen her. Ligesom den Medskyldige, der træffer en saadan Aftale med en Falskmøntner her i Riget, ikke kan antages at slippe med Straf efter § 48 — jfr. vel Motiv. t. Stl.'s Udk. S. 333 og den vistnok urigtige Op-

ikke Paragrafens Anvendelse; men man vil ialtfald ikke fra den kunne hente noget Argument mod hin Antagelse om Ansvaret efter de almindelige Regler. De Kombinationer, hvor det er givet, at de almindelige Regler ikke vilde føre til det samme Ansvar, ere følgende: 1) naar Udgivelsen slet ikke sker efter nogen Aftale. Ansvaret vilde her kun være det i § 267 angivne, jfr. ndfr., men § 266 maa vistnok her være anvendelig, og 2) naar Udgiveren paa Aftalens Tid, ligesom Forfærdigeren, er en Fremmed i Udlandet. Thi ogsaa her vilde Udgiverens Ansvar efter almindelige Regler kun være efter § 267.[22]) Endelig er det klart, at Bestemmelsen i § 266 analogisk maa komme til Anvendelse naar det er den fremmede Falskmøntner selv, der indfinder sig her i Riget og selv udgiver Pengene her. Han kan ikke slippe med Ansvar efter § 267.[23])

Ved Paragrafen jævnføres iøvrigt nu Møntlov 23. Maj 1873 § 14.

---

fattelse i Indl. t. StR. S. 255—56 og 262, men derimod *Bornemann* S. Skr. III S. 33—34, — saaledes gjælder det Samme, naar Aftalen herfra træffes med en fremmed Falskmøntner i Udlandet, jfr. Indl. t. StR. S. 258—59. Antages dette, maa imidlertid efter Forholdets Natur det Samme gjælde, hvor Aftalen først sker efter Forfærdigelsen. Hans Meddelagtighed er ikke blot en efterfølgende, der falder ind under §§ 55, men en samtidig, der ogsaa her falder ind under § 47. Spørgsmaalet er kun, om den positive Ret indeholder Hjemmel til at fravige dette, se om dette Spørgsmaal, hvad der anføres ved § 267.

[22]) Jfr. Indl. t. StR. S. 262.

[23]) Se D. i U. f. R. 1869 S. 253, jfr. H. R. T. 1868 S. 597, se ogsaa den berigtigende Bemærkning ovfr. S. 43 Note med Hensyn til det i Indledn. t. StR. S. 260—61 Udtalte.

c) Udgivelse af falske Penge uden Delagtighed i Falskmøntneri selv omhandles i Stl.'s § 267, hvorefter *den, der udgiver Penge, om hvilke det er ham vitterligt eller han har Formodning, at de ere eftergjorte eller forfalskede, uden at hans Forhold dog kan betragtes som Delagtighed i Falskmøntneriet selv,* straffes med Forbedringshusarbejde indtil to Aar eller med Fængsel. Har han selv modtaget Pengene som ægte, er Straffen Fængsel eller Bøder. Med Hensyn til denne Forbrydelse bliver Følgende at bemærke. Naar den, der har forfærdiget de falske Penge, udgiver disse, er Udgivelsen en yderligere Iværksættelseshandling, der forøger Retsbrudets Kvantitet, men ikke er en selvstændig Forbrydelse, jfr. ovfr. Naar derimod Udgivelse af falske Penge finder Sted, uden at være den videre Iværksættelse af et Falskmøntneri, foreligger Udgivelsen som et selvstændigt forbryderisk Forhold. At dette Forhold nødvendig maa betragtes som et kvalitativt ringere, objektivt Retsbrud og derfor begrunde en mildere Strafferamme, er vel efter Forholdets Natur ikke givet. Men paa dette Standpunkt stiller Straffeloven sig ved § 267.[24]) De Tilfælde, hvor Stl.'s § 267 bliver anvendelig, ere dels saadanne, hvor Forfærdigelsen er sket ved Udgiveren selv, dels — hvad der især er praktisk og nærmest haves for Øje i § 267 — hvor Udgiveren og Forfærdigeren ere forskjellige Personer. Exempel paa det Første er det Tilfælde, at Forfærdigelsen ikke er sket i Udgivelseshensigt, men denne senere fattes og iværksættes.[25]) Ogsaa det Tilfælde vil frembyde et Exempel, at For-

---

[24]) Jfr. iøvrigt hvad der herom og om lignende Tilfælde ved andre Forbrydelser er bemærket ovfr. S. 89 o. ff.

[25]) Jfr. StR.'s alm. Del I S. 451.

færdigelsen er sket i Udlandet af en Udlænding. Men her medfører den positive Bestemmelse i § 266 en Afvigelse. Det andet Tilfælde foreligger for det Første, naar Vedkommende selv er bleven narret med Pengene, som han nu udgiver. Men for dette Tilfælde opstiller § 267, 1. Pkt., en mildere Strafferamme end den sædvanlige efter § 267. Som Tilfælde, hvor den normale Regel i § 267, 1. Pkt., vilde finde Anvendelse, kan nævnes det, at Vedkommende har fundet de falske Penge, eller ved en retstridig Handling tilegner sig dem.[26]) I alle Tilfælde derimod, hvor Udgiveren har Ansvar for *„Falskmøntneriet selv“*, er § 267 uanvendelig. Regelen er derfor utvivlsomt uanvendelig paa den, der ved en før Forfærdigelsen stedfunden Aftale har paataget sig Udgivelsen for Forfærdigeren, jfr. hvad der ovfr. S. 190 med Note 21 er bemærket. Derimod kan der, som i Note 21 bemærket, rejses Spørgsmaal om, hvorledes Udgiverens Ansvar skal bedømmes, naar han uden saadan forudgaaende Aftale paatager sig Udgivelsen for Forfærdigeren. Det kan gjøres gjældende, at Vedkommende her ikke kan siges delagtig i Falskmøntneriet selv (ɔ: Forfærdigelsen), da hans Virksomhed først falder efter denne, at det Princip, hvorefter den blotte Udgivelse stilles lavere i Straf end Forfærdigelsen og Udgivelsen, synes at kræve det mildere Ansvar, og at et saadant ogsaa var hjemlet ved Fdg. 11. April 1870 § 72, 1. Pkt., jfr. § 71. Men den danske Straffelov udelukker ikke fra Meddelagtighed i Forbrydelser en Virksomhed, som først indtræder efter Fuldbyrdelsen, ja end ikke en saadan, der først finder Sted efter

---

[26]) Jfr. D. i U. f. R. 1873 S. 1040, jfr. H. R. T. 1873 S. 286. I intet af de nævnte Tilfælde er Udgiveren delagtig i Falskmøntneriet selv, jfr. Motiv. t. Stl.'s Udk. S. 382.

den fuldstændige Iværksættelse, jfr. Stl.'s § 55.[27]) Principet i § 267 kan dernæst kun komme tilgode, naar der efter Lovgivningens almindelige Regler intet Ansvar er for Forfærdigelsen. Fravigelsen fra den Forskjel, som var hjemlet i Fdg. 11. April 1840, eftersom der var forudgaaende Aftale eller ikke, kan dernæst forklares ved de vide og lavere Strafferammer, som nu findes i §§ 264 og 265. Der savnes derfor vistnok Hjemmel til at bedømme den, der efter senere Aftale med Falskmøntneren besørger Afsætningen, mildere end efter §§ 264 og 265, jfr. § 47.[28])

At *„Penge"* i § 267 maa forstaaes paa samme Maade, som i §§ 264 og 265, er ikke tvivlsomt, jfr. Henvisningen til *„Falskmøntneriet selv"*. At Forbrydelsen efter § 267 først er fuldbyrdet ved Udgivelsen, fremgaaer af Ordene. Med Hensyn til den subjektive Betingelse (*„om hvilken det er ham vitterligt eller han har Formodning"*) henvises til StR.'s alm. Del I S. 430 o. ff.[29])

d) Af særlige Straffebud for Misbrug med Hensyn til Pengeomsætningen mærkes L. 30. Novbr. 1874, der under Straf af Bøder fra 10—200 Kr. samt Konfiskation og Tilintetgjørelse af de mod Loven forfærdigede eller indførte Gjenstande forbyder at forfærdige, indføre eller sætte i Omløb *„saadanne Gjenstande, som ved deres Form og øvrige Udstyring frembyde en væsentlig ydre Lighed med inden- eller udenlandske Mønter eller Pengesedler (med Statspapirer eller med andre paa Ihændehaveren lydende*

---

[27]) StR.'s alm. Del i nord. Retsencykl. S. 77.

[28]) Dette Resultat synes ogsaa forudsat i Motiv. t. Stl.'s Udk. S. 332, jfr. dog S. 333, og stemmer med det ved Dokumentfalsk Antagne, jfr. de S. 40, Note 27 citerede Domme

[29]) Jfr. D. i U. f. R. i 1873 S. 1040, jfr. H. R. T. 1873 S. 286.

Obligationer eller Aktier med dertil hørende Kupons) selv om dermed ikke er forbunden nogen svigagtig Hensigt", se L.'s §§ 1—3. Jfr. herved L. for Island 9. Aug. 1889.

e) I denne Forbindelse kan endnu mærkes Straffebudet i Møntlov 23. Maj 1873 § 13 med Hensyn til Anvendelsen af den nye Regningsenhed i alle Statens, Nationalbankens og Kommunernes paa indenlandsk Mønt lydende Regnskaber og Udfærdigelser, samt med Hensyn til Regnskaber og Udfærdigelser af Instituter og Selskaber, som have Koncession af Regjeringen, eller som ifølge Lov eller Bevilling nyde Stempelbegunstigelse. Straffen for Overtrædelser heraf er Bøde til Statskassen fra 10—200 Kr. Forfølgningen finder kun Sted efter Begjæring af vedkommende Myndighed.

§ 66.

Fortsættelse. II. Misbrug med Hensyn til Maal og Vægt.

Handelsomsætningens Lethed beroer paa, at Mængden eller Størrelsen af de Varer, der forhandles, kan bestemmes paa en sikker og ensformig Maade. For at opnaa dette ere visse Maal og en vis Vægt lovbefalede. Til yderligere Betryggelse skulle Maaleredskaberne og Vægtlodderne, førend de maa bruges i Handel, justeres (prøves) og forsynes med Stempel til Tegn paa, at de ere befundne rigtige. Udover denne Foranstaltning tjener den offentlige Justering af Kar (Fade, Tønder, Ankere), hvori visse Varer forhandles, det samme Øjemed. Der er her ikke Tale om Maaleredskaber, men om en Garanti for, at Beholderne have et vist Maal, saa at Eftermaaling ved hver Handel kan undgaaes.

I Forbindelse hermed kunne mærkes Bestemmelserne om Skibes Maaling, se L. 13. Marts 1867. Endelig mærkes den offentlige Autorisation af „Maalere“ og „Vejere“, der have *fides publica.*[1])

De Straffebestemmelser, som værne om den almindelige Omsætnings Interesser i Henseende til Maal og Vægt, findes først og fremmest i Stl.'s § 277. Men ved Siden heraf mærkes af særlige, endnu bestaaende Straffebud Fdg. 10. Jan. 1698, Kap. 2 § 5, Kap. 3 § 9, Fdg. 1. Maj 1683 § 9, An. 9. Juni 1719, Fdg. 24. Sept. 1723, Pl. 19. Marts 1777 § 4, L. 13. Marts 1867 §§ 21—25 og 30 m. fl. Om de enkelte Forbrydelser bliver følgende at bemærke:

α) Strafbare efter § 277, 1. St., ere følgende Handlinger: 1) *i svigagtig Hensigt at forfærdige urigtige Maal eller Vægtredskaber*, 2) *i lignende Hensigt at forandre rette Maal eller Vægtredskaber og* 3) *at benytte saadanne falske eller forfalskede Redskaber til dermed at bedrage Andre.*

De for Omsætningen vigtige Gjenstande, som disse Bestemmelser beskytte, ere „Maal“ og „Vægtredskaber.“ Ordene omfatte ikke de ovfr. omtalte Kar, der betegne et vist Maal, men ikke ere Maaleredskaber, jfr. særlig det tredie Tilfælde, der sammenfatter de foran omtalte Gjenstande under Betegnelsen *„saadanne Redskaber“.*[2]) Ved Handlinger af tilsvarende Art med slige Kar bliver der derfor kun Tale om Anvendelse af Bedragerireglerne, hvis normale Straf imidlertid er ganske den samme, jfr. Stl.'s § 251. Beskyttelsen er derimod ikke indskrænket til justerede Maal og Vægtredskaber,

---

[1]) Jfr. om alle disse Foranstaltninger nærmere *Scheel* Personret 2. Udg. S. 557 o. ff.

[2]) U. f. R. 1889 S. 88, jfr. H. R. T. 1888 S. 478.

jfr. Ordet *„rette“*. Det er nok, naar iøvrigt Betingelserne foreligge, at Redskabet er dannet af større eller mindre Indhold end det anordnede. Det er det anordnede Maal og Vægt, ikke blot det justerede, som Bestemmelsen beskytter.[3])

Hvad den objektivt retstridige Handling angaaer, foreligger der en lignende Sondring som ved Pengefalsk mellem Forfærdigelse, Forandring og Benyttelse. Men disse Forhold ere her satte i lige Klasse i Henseende til Strafbarhed. Forbrydelsen er i de to første Tilfælde fuldbyrdet henholdsvis med Forfærdigelsen eller Forandringen (i Benyttelseshensigt), uden at Benyttelsen behøver at være kommen til. Denne er at betragte som en fuldstændigere Iværksættelse.[4]) Den Benyttelse, som tilsigtes, maa omfatte Omsætningen i Almindelighed. Kun derved forklares Udsondringen fra Bedrageri og Henførelse af Handlingerne under Begrebet Falsk. Da der ikke forudsættes justeret Maal og Vægt som Gjenstand, er nemlig et med Dokumentfalsk analogt Synspunkt udelukket. Det Eneste, som kan motivere Henførelsen under et særeget Forbrydelsesbegreb, er derfor, at den almindelige Omsætningsinteresse hos en ubestemt Kreds af Personer krænkes, et Hensyn, der kan berettige til at tale om Omsætningsfalsk som en fra Bedrageri forskjellig Forbrydelse.[5]) Vel er denne Forudsætning ikke udtrykkelig udtalt i § 277, idet den Omstændighed, at Paragrafens 2det Stykke forudsætter Næringsdrift, i og for sig kun vækker Sandsynlighed for, hvad Meningen er i 1ste Stykke.

---

[3]) Jfr. Motiv. t. Stl.'s Udk. S. 340 og Fdg. 11. April 1840 § 47.

[4]) Jfr. Motiv. t. Stl.'s Udk. S. 342, Koll. Tid. 1840 S. 480.

[5]) Jfr. ovfr. S. 178—80 og Motiv. t. Stl.'s Udk. S. 312.

Men Forudsætningen maa anses som underforstaaet som eneste mulig Forklaring af Udsondringen fra Bedrageri, og af den med Regelen ved Pengefalsk ensartede Regel om Fuldbyrdelsen. Grænsen mellem *„Forfærdigelse“* og *„Forandring“* (*„falske“* eller *„forfalskede“*) er ikke tvivlsom. Ved den sidste forudsættes oprindelig *„rette“* Redskaber, hvilke der gives et urigtigt Indhold. Paa Grund af Straffen er imidlertid Sondringen uden praktisk Interesse. Det Samme gjælder om Sondringen mellem de to første Tilfælde og det tredie, i hvilken Henseende iøvrigt det ved Pengefalsk S. 192 o. ff. Bemærkede finder tilsvarende Anvendelse.

Den subjektive Betingelse angives i § 277 med Hensyn til de to førstnævnte Handlinger med Ordene *„i svigagtig Hensigt“*, med Hensyn til den tredie Handling med Ordene *„til dermed at bedrage Andre“*. Begge Betegnelserne maa utvivlsomt her være brugt enstydige, og det er næppe berettiget at lægge mere deri end Hensigt til at skuffe for derved at bevæge Kunderne til en tabforvoldende Disposition. Der vil ikke kunne yderligere fordres den Berigelseshensigt, som maa kræves ved Bedrageriforbrydelsen. Det er upaatvivlelig rigtigt at drage denne Konsekvens af Lovgivningens Synspunkt for Forbrydelsen, nemlig som Omsætningsfalsk. Derved, at Handlingen er rettet mod ubestemt mange eller tilfældige Personer, faaer den en særegen Retstridighed udover den, der ligger i et Bedrageri, og mere end det til denne Retstridighed svarende Forsæt vilde det da være ubegrundet at fordre. Paa dette Punkt, ligesom med Hensyn til Fuldbyrdelsesmomentet og Straffen (Udelukkelsen af § 256), viser altsaa Forbrydelsens Udskillelse fra Bedrageri sin Betydning. Skjønt det særegne Moment ved Dokumentfalsk og Pengefalsk her

mangler, er dog Slægtskabet med disse Forbrydelser nærliggende, og Parallelen med disse derfor ved dette Spørgsmaal af Betydning, jfr. ogsaa L. om Fabrikation og Forhandling af Margarine 1. April 1891 § 17, 1, og hvad der om dette Bud er bemærket ovfr. i § 62 under Nr. 6. Jfr. næste Paragraf om § 278. Iøvrigt vil i de fleste Tilfælde den ejendommelige bedrageriske Hensigt faktisk foreligge.[6])

Straffen efter § 277, 1. St., er Fængsel paa Vand og Brød, ikke under 5 Dage, eller Forbedringshusarbejde indtil to Aar. Under særdeles skærpende Omstændigheder, ligesom og, naar Forbrydelsen gjentages, kan Straffen stige indtil 6 Aars Strafarbejde.

b) Nærmest ved de efter § 277, 1. St. strafbare Handlinger staaer den i § 277, 2. St., ommeldte Handling, *i sin Næringsdrift at benytte Vægt eller Maal, som ved Tid eller Brug er bleven forandret.* Da det ifølge Stl.'s § 43 maa fordres, at saadan Benyttelse sker vidende, foreligger der et Omsætningsfalsk ved Benyttelse af urigtigt Maal eller Vægt.[7]) Naar Straffen for dette Tilfælde er sat saa væsentlig lavere end i § 277, 2. St. — første Gang med Bøder indtil 200 Kr., i Gjentagelsestilfælde med højere Bøder eller Fængsel — er Grunden, at det Redskab, hvormed Handlingen iværksættes, ikke er dannet i svigagtig Hensigt, men alene er blevet forandret ved Tid og Brug, hvormed hænger sammen, at den Forurettelse, der kan følge for den Enkelte, kun kan være ubetyde-

---

[6]) U. f. R. 1889 S. 88, jfr. H. R. T. 1888 S. 478.

[7]) Det i Fdg. 11. April 1840 § 47, 2. Pkt. medtagne, men i Stl.'s § 277 udeladte Tilfælde, at forurette Nogen ved Brugen af (rette) Vægt og Maal; behandles nu alene som Bedrageri, jfr. Motiv. t. Stl.'s Udk. S. 339.

lig. Sammenlignet med den for ubetydelige Bedragerier i § 256 fastsatte Straf, viser Straffen efter § 277, 2. St., sig første Gang i visse Punkter at være lavere, men i Gjentagelsestilfælde at kunne stige betydelig højere. Herved er der taget Hensyn til paa den ene Side, at den almindelige Dom er tilbøjelig til at undskylde slige Handlinger mere end almindelige Bedragerier, og paa den anden Side, at det er af Vigtighed at forhindre, at sligt ubetydeligt Omsætningsfalsk griber stærkt om sig.[8])

c) Stl.'s § 277, 2. St., rammer dernæst med samme Straf, som under Litr. b. ommeldt, *„den, der i sin Næringsdrift benytter Vægt eller Maal, som ikke lovlig er justeret“*. Her forudsættes ikke, at Redskabet er urigtigt, kun at det ikke har den offentlige Garanti for Brugbarheden, som ligger i Justeringen. Men selvfølgelig omfatter Budet ogsaa det Tilfælde, at det ujusterede Redskab tillige er urigtigt, naar dette dog ikke forsætlig er dannet saaledes. Objektivt kræves altsaa ikke, at nogen Forurettelse har fundet Sted, kun den Fare derfor,

---

[8]) Jfr. *Bornemann* S. Skr. IV, S. 69, U. f. R. 1889 S. 88, jfr. H. R. T. 1888 S. 478. Stl.'s § 277 har ikke optaget det Straffebud, Fdg. 11. April 1840 § 47 indeholdt for den, i hvis Værge det ulovlige Maal eller Vægt er, og i hvis Handel eller Næring det er benyttet, men om hvem det ikke er beviist, at han var vidende herom, nemlig dels en strengere Straf, naar Omstændighederne ikke gjøre det antageligt, at han har været uvidende derom (altsaa en Mistankestraf), dels i modsat Fald en mildere Straf for slet Tilsyn (altsaa Straf for Uagtsomhed). Udeladelsen maa medføre, at saadant Forhold nu er straffrit, forsaavidt ikke de særlige, nedenfor nævnte Straffebud finde Anvendelse, jfr. vel i modsat Retning Motiv. t. Stl.'s Udk. S. 340, men StR.'s alm. Del I, S. 216, Note, og Indl. S. 133—34.

som ligger i Justeringens, Kunden ubekjendte Mangel.[9]) Subjektivt kan derfor alene kræves, at Benyttelsen af det ujusterede Redskab har været den Paagjældende bevidst.[10])

d) Medens Straffebestemmelserne i Fdg. 10. Jan. 1698 Kap. 3 § 8 og Kap. 5 §§ 2 og 5 ere bortfaldne ved Fdg. 11. April 1840 § 47 og nu § 277 — med Hensyn til Budet i Kap. 4 § 21 se nu Bedrageribestemmelserne —, staa Budene i nævnte Fdg. Kap. 2 § 5 (Forbud mod paa egen Haand at gjøre eller falholde nogen Slags Maal og Vægt), Kap. 5 § 1 (Forbud mod uden Autorisation at reparere forslidt og fordærvet Maal og Vægt), og Kap. 3 § 9 (Forbud mod at have gammelt Maal og Vægt i sit Værge) endnu ved Magt.[11]) I Gjentagelsestilfælde bestemme bemeldte Bud, at Vedkommende skal straffes *„som en Falskner“*, hvorved nu maa forstaaes den i § 277, 2. St., fastsatte Straf, da Forholdet nærmest kan stilles i Klasse med det at benytte ujusteret Redskab. Her mærkes ogsaa de Lovbud, der under Straf fastsætte, at Varer skulle have en vis Vægt eller Maal, se saaledes Pl. 16. April 1841 § 2, jfr. Lavsart. 23. Juni 1683,[12]) Lavsart. f. Guldsmede 7. Novbr. 1685, se ogsaa Lov angaaende Stempling af Arbejder, forfærdigede af

---

[9]) Jfr. Koll. Tid. **1840** S. 481.

[10]) U. f. R. **1889** S. 88, jfr. H. R. T. 1888 S. 478.

[11]) Jfr. D. i H. R. T. **1864** S. 538, hvor H. R. udtaler, at det ved Bødens Bestemmelse efter Fdg.'s Kap. 2 § 5 (og Kap. 5 § 1; Godsets tidobbelte Værd) kommer an paa de paagjældende Redskabers Metalværdi, men ikke paa Justerkammerets Pris eller den Pris, for hvilken deslige Redskaber maatte antages at kunne sælges, hvis Justering ikke var foreskreven, jfr. Ind. Min. Skr. 28. Jan. 1863, se *Scheel* a. V. S. 558.

[12]) U. f. R. **1894** S. 688, jfr. H. R. T. 1893 S. 170.

Guld eller Sølv 5. April 1888, hvis nærmere Omtale dog har sin Plads i den følgende Paragraf.

e) I Regelen er Justering af Kar til Forhandling kun fakultativ. I de Tilfælde, hvor Handelen skal ske i justerede Kar, er der særlige Straffebud for Overtrædelser heraf, se Fdg. 1. Maj 1683 § 9, An. 9. Juni 1719, Fdg. 24. Sept. 1723, Pl. 19. Marts 1777 § 4, jfr. Kskr. 27. Novbr. 1830.[13])

f) Den anordnede Skibsmaaling har nærmest stats- og folkeretlige Øjemed.[14]) Det er derfor kun den ydre Lighed, der foranlediger til her at nævne de med Hensyn til dette Forhold gjældende særlige Straffebud i L. 23. Marts 1867 §§ 21—25 og 30.

g) Om Forpligtelsen til at sælge Hø og Halm, der føres til Torv i Kjøbenhavn, efter Vægt og Tørv efter Tal under Varernes Forbrydelse, se Pl. 4. Decbr. 1812 og Cancelliskr. 30. Juli 1816.

De offentlig ansatte Maalere og Vejere er der nu ingen Forpligtelse til at bruge, og derfor er uautoriseret Maalen og Vejen ikke længere strafbar, se forhen An. 5. Maj 1683 Kap. 1 § 2 og Kap. 2 §§ 1 og 3, men Fdg. 21. Okt. 1791 § 3, Rskr. 3. Novbr. 1847 § 1, Pl. 30. Marts 1849, Kskr. 26. Febr. og 12. Okt. 1833, Ind. Min. Skr. 4. Febr. 1864.[15]) Den uophævede Forpligtelse til at benytte de autoriserede Favnesættere ved Kjøbenhavns Havn, se An. 5. Maj 1683 Kap. 6 § 1, er ikke beskyttet ved Straf.[16])

---

[13]) Se *Scheel* Personret 2. Udg. S. 559.

[14]) Jfr. *Gram* den private Søret S. 40, *Bentzon* Forelæsninger over den danske Søret, 1. Afsn. S. 18—19.

[15]) D. i U. f. R. 1873 S. 312.

[16]) Se iøvrigt med Hensyn til denne Forpligtelses Udstrækning D. i U. f. R. 1868 S. 26, 1886 S. 1245. Jfr. herved *Scheel* a. St. S. 558—59.

§ 67.

Fortsættelse. III. Misbrug med Hensyn til Varers Ægthed og Godhed.

A. Om den almindelige Omsætnings Interesse i Varers Ægthed og Godhed værne Stl.'s § 278 og forskjellige særlige Straffebud.

De Forhold, Stl.'s § 278 rammer, falde i tre Klasser: a) *Vareforfalskning*, b) *uhjemlet Anbringelse af Andres Mærke eller Stempel paa Varer og* c) *falskelig Forsyning af Varer eller andre Gjenstande med offentligt Stempel eller Mærke, der skal afgive Borgen for sammes Ægthed eller Godhed, samt svigagtig Tilvendelse af sligt Stempel eller Præg paa Gjenstande, der ikke egne sig dertil.*

Det Forbryderske i det først nævnte Forhold er af usammensat Karakter, og det giver derfor det naturlige Udgangspunkt. Forholdet indeholder i Regelen Bedrageri. Men paa Grund af den mod ubestemte og tilfældige Personer rettede Krænkelse har det de Egenskaber, der kunne motivere Henførelsen under det særegne Forbrydelsesbegreb Omsætningsfalsk, ligesom Tilfældet er med de efter § 277 strafbare Forhold. Dette Synspunkt kan ogsaa finde Anvendelse paa de to sidst nævnte Forhold. Indenfor denne Ramme adskille de sig fra det første Forhold derved, at de kunne have Hensyn ikke blot til Varernes Ægthed, men ogsaa til deres Godhed. Dernæst er der det særlige, hvad der kan tages i Betragtning som graverende Moment,[1] at det stedfindende Omsætningsfalsk understøttes ved Misbrug af henholdsvis private

---

[1]) Jfr. Fdg. 11. April 1840 § 49, 2. Pkt.

eller offentlige Garantierklæringer eller, hvad dermed staaer i Klasse. Derved kommer der nemlig tillige et lignende Synspunkt frem, som ved Dokumentfalsk, jfr. paa lignende Maade Pengefalsk og det Tilfælde, at justeret Maal og Vægt forfalskes. Men i og for sig bliver dette Synspunkt dog kun det underordnede i Forhold til det principale, at der foreligger Omsætningsfalsk. Som det vil ses nedenfor, holder dog Straffeloven Forholdet ikke indenfor dennes Ramme, men lader i visse Tilfælde hint Synspunkt træde selvstændigt frem. Endelig opstod der Spørgsmaal, om et tredie Synspunkt for Strafbarheden ikke af Straffeloven var indblandet i det under Litr. b nævnte Forhold, nemlig Indgreb i en Eneret. Den heri liggende Retstridighed har vel, som Krænkelse af en privat Interesse, en fra det angivne helt forskjellig Karakter. Den falder ganske udenfor den ved Dokumentfalsk og Omsætningsfalsk angivne Ramme, og de fra dette Synspunkt strafbare Forholds Fremstilling har sin naturlige Plads ved Siden af Krænkelser af andre økonomiske Enerettigheder, jfr. ndfr. 3die Underafsnit. Men Straffeloven og i alt Fald L. 2. Juli 1880 om Beskyttelse for Varemærker tillod ikke denne rationelle Sondring. Den er først bleven mulig ved den nyere L. om Beskyttelse for Varemærker af 11. April 1890, der fjerner de tidligere Sammenblanding af ganske uensartede Synspunkter. Anderledes forholder det sig L. 27. April 1894 om urigtige Varebetegnelser. Her drejer det sig om en offentlig Omsætningsinteresse, jfr. ndfr.

1. Det første af de tre strafbare Forhold, som § 278 rammer, betegnes i Paragrafen med Ordene „*forfalske Varer*“, se 1. St., jfr. 2. St. „*Vareforfalskninger*“. At „*Varer*“ her er taget i den indskrænkede Betydning af Ting, der ere (ɔ: ved de objektive Forhold vise sig) bestemte til almindelig Omsætning,

jfr. L. 11. April 1890 § 1, eller som ere Gjenstand for Handel, jfr. ovfr. 1. Del, S. 643, er ingen Tvivl undergivet. Synspunktet, der tilsiges af Forbrydelsens Beskrivelse og den deri liggende Regel om dens Fuldbyrdelse, samt af hele Sammenhængen, hvori Bestemmelsen findes, af Forholdet til Kilden, Fdg. 11. April 1840 § 49, samt Forudsætningen i Paragrafens 2det Stykke („*i Smaahandelen forefaldende Vareforfalskninger*") samstemme i at bekræfte dette.[2]) Handlingen, som nævnes, er den at „*forfalske*". Det kræves ikke til Fuldbyrdelsen, at der skal være solgt af Varerne.[3]) Men, at Forhandling maa være tilsigtet, følger af Synspunktet og er efter det nys Bemærkede implicite sagt med Gjenstandens Betegnelse som „*Varer*". At Salg har fundet Sted, er en mere fremskreden Iværksættelse.[4])

Forfalskning har, som ovfr. bemærket, Hensyn til Varernes Ægthed. En Forfalskning af en Vare foreligger, naar et fremmed Stof, ɔ: et saadant, der overhovedet ikke bør tilsættes denne Vare, er iblandet den, eller naar et Stof, som vel ikke er fremmed i den angivne Betydning, iblandes udover de Grænser, som Lov, Sædvane, tekniske Regler osv. kræve eller tilstede, begge Dele dog under den Forudsætning, at Varen ved saadan Iblanding bliver daarligere, ialtfald naar Handlingen skal være den her berørte Forbrydelse.[5]) Dernæst maa det ogsaa

---

[2]) U. f. R. **1886** S. 846, jfr. H. R. T. 1886 S. 19 (Mælk forfalsket ved skummet Mælk), **1887** S. 866, jfr. H. R. T. 1887 S. 62, **1891** S. 384, jfr. H. R. T. 1890 S. 662, 1102, **1892** S. 269, jfr. H. R. T. 1891 S. 667 (Indblanding af amerikansk Svinefedt, skjønt billigere, ikke daarligere, ikke straffet efter § 278, men efter § 251), **1891** S. 1180 (Iblanding af Vand i Eddike ikke straffet som Forfalskning. Bemærkning), **1880** S. 646 (Klid i Rugmel § 278, 2).

[3]) Jfr. derimod Fdg. 11. April 1840 § 49, 1. Pkt.

[4]) Jfr. Mot. t. Stl.'s Udk. S. 342.

[5]) I de Bemærkninger, som findes i U. f. R. **1891** S. 1181

henregnes til Forfalskning, naar Noget, der skal findes i Varen, borttages, saa at den derved bliver ringere, jfr. ovfr. ved Møntforfalskning.[6])

Men iøvrigt er „*Forfalskning*" et ufuldstændigt Udtryk for den Maade, hvorpaa Varefalsk kan iværksættes. Af de tre Former, som sondres ved Pengefalsk og i § 277, ere uomtalte Eftergjørelse af ægte Varer ɔ: ved Behandling af et Stof at give det Udseende af en anden og bedre Vare, end det er (Vand, der farves, er ikke Forfalskning af Vand, men Eftergjørelse af Vin),[7]) og Falholdelse af falske eller forfalskede Varer uden Ansvar for selve Eftergjørelsen eller Forfalskningen. Der kan imidlertid ikke være Tvivl om, at begge disse Forhold ganske maa jævnstilles med det udtrykkelig omtalte, jfr. § 277 samt § 290.[8])

---

er kun Iblanding af „fremmed Stof" — og dette Begreb synes endda at være taget i snævrere Betydning, end i Texten — ment at kunne betragtes som Forfalskning. Dette har ikke Hjemmel i Sproget. De ovfr. i Note 2 anførte Domme gaa ogsaa videre, ialtfald i Begrundelsen, med Hensyn til Forfalskning af Mælk, Svinefedt og Eddike. Særlig staaer hin Paastand i Strid med L. om Undersøgelse af Levnedsmidler m. m. 1. April 1894 § 5 om Grænserne for, hvad der ved „Tilberedning" af Vin og Spirituosa til Forhandling maa anses for tilladeligt i Forhold til denne Lovs Bestemmelser (§ 6), jfr. An. 17. April 1894.

[6]) Se U. f. R. **1891** S. 672, jfr. H. R. T. 1891 S. 122 (Skumning af Mælk, der skulde leveres til et Mejeri, henført under § 278, 2). Hermed er næppe i Strid D. i U. f. R. **1890** S. 562, jfr. H. R. T. 1890 S. 114 (for Levering af skummet Mælk istedetfor Sødmælk, § 257). Se imidlertid U. f. R. **1894** S. 1240, jfr. H. R. T. 1894 S. 525 (§ 257 og § 278, 2 anvendt for dels at tage en Kopfuld af det øverste af Mælken, der næsten var Fløde, dels at hælde Vand i Mælken.

[7]) Jfr. *Bornemann* S. Skr. III, S. 84—85, se ogsaa Fdg. 11. April 1840 § 49, 1. Pkt.

[8]) Mot. t. Stl.'s Udk. S. 341, se Domme i U. f. R. **1869**

Subjektivt kræves Forsæt, d. v. s. — som ved andet Omsætningsfalsk, jfr. forrige Paragraf — den Hensigt at skuffe for at fremkalde en Tab for Kunderne forvoldende Disposition, hvorimod den specifike Berigelseshensigt næppe kan kræves.

Straffen er den samme, som den i § 277, 1. St., foreskrevne. Men ved „*mindre, i Smaahandelen forefaldende, Vareforfalskninger, ved hvilke kun ubetydelige Tab tilføjes Nogen,*“ er Straffen den i § 277, 2. St., foreskrevne.[9])

Det omtalte Straffebud i Stl.'s § 278 har ved flere senere Love faaet Tilføjelser, der dels udvide Kredsen af de strafbare Handlinger, dels skærpe Straffen, dels omhandle Politiforseelser, som staa i Forbindelse med den ommeldte Forbrydelse. Herom mærkes:

a) L. 1. April 1891 om Fabrikation og Forhandling af Margarine § 17, 1, forsaavidt den bestemmer, at den, der forfalsker Smør eller i svigagtig Hensigt udgiver Margarine for Smør, anses i alle Tilfælde efter Stl.'s § 278, 1. St., uden Anvendelse af dens 2det Stykke.[10]) Som det ses, ligger det andet af de nævnte Forhold udenfor Rammen i § 278. Men denne Udvidelse er ikke uberettiget, da § 278 ikke udtømmer alle de svigagtige Misbrug, som angribe Vareomsætningens Interesser.

S. 1054, jfr. H. R. T. 1869 S. 343, **1876** S. 661, jfr. H. R. T. 1876 S. 36, 769, jfr. H. R. T. 1876 S. 179, **1880** S. 646 og **1881** S. 600, jfr. H. R. T. 1887 S. 1.

9) U. f. R. **1887** S. 866, jfr. H. R. T. 1887 S. 62 (O. R. § 278, 1. St., H. R. § 278, 2, for daglig Forfalskning af Mælk ved Vand og skummet Mælk), **1891** S. 384, jfr. H. R. T. 1890 S. 662 (do.), 1180 (Frifindelse).

10) Se U. f. R. **1894** S. 1261 (Dom efter § 278, 1, jfr. Margarinelov § 17, 1, for i bedragerisk Hensigt at sammensmelte Smør og Margarine og sælge Blandingen som uforfalsket Smør.

Om de øvrige Straffebestemmelser i L. 1. April 1891 henvises til det ovfr. i § 63 Bemærkede.

b) L. 1. April 1894 om Undersøgelse af Levnedsmidler bestemmer, at „*den, som i Afsætningsøjemed bedragerisk eftergjør eller forfalsker Levnedsmidler eller underkaster fordærvede Levnedsmidler en Behandling, der er beregnet paa at skjule deres fordærvede Tilstand, saavelsom den, der, vidende om, at et Stof er undergaaet nogen af de ovfr. nævnte Behandlinger, falholder det som Næringsmiddel, uden at dets særlige Beskaffenhed ved et paa samme anbragt tydeligt og forstaaeligt Mærke eller paa anden for Kjøberen ligesaa iøjnefaldende Maade udtrykkelig er angivet, straffes, forsaavidt Forseelsen ikke falder ind under andre Bestemmelser i Stl., navnlig § 278, 1, med Fængsel. Dog kan, under særlig formildende Omstændigheder og for første Gang begaaet Forseelse, Straffen gaa ned til Bøde*".

Eftergjørelsen og Forfalskningen samt Falholdelsen af de eftergjorte eller forfalskede Levnedsmidler falde ind under § 278, og forsaavidt betegner Bestemmelsen en Skærpelse i Forhold til § 278, 2. Forbeholdt er herved Strafbarhed efter § 290, jfr. ovfr. 1. Del, § 53. Hvad det tredie Forhold angaaer — Behandlingen af fordærvede Levnedsmidler for at skjule deres Tilstand — falder det udenfor § 278, og L. 1. April 1894 hjemler ikke dets Henførelse under denne Paragraf, hvilken heller ikke analogisk vilde kunne hævdes. Forsaavidt Forholdet ikke falder ind under det i Henseende til sine Forudsætninger ogsaa begrænsede Straffebud i § 290, vilde der alene blive Spørgsmaal om Bedrageristraf, naar Betingelserne herfor ere tilstede. Straffebestemmelsens Betydning ligger da i dens Anvendelighed, naar disse Betingelser mangle, og Forholdet enten vilde være straffrit eller kun straf-

bart efter § 257, eller, naar Bedragerireglerne vilde føre til Straf, efter § 256. I Forhold baade til § 256 og § 257 er Straffen i L. 1. April 1894 § 6 strængere. Iøvrigt mærkes, at dette Bud har undladt Henvisning til Stl.'s § 25 til Bestemmelse af „*Fængsel*“. Til Loven slutter sig An. 17. April 1894 om Tilberedelse af Vin og Spirituosa, udstedt i Henhold til L. 1. April 1894 § 5.

Med Hensyn til sundhedsfarlige Forfalskninger jævnføres Stl.'s § 290, se ovfr. 1. Del, S. 637 o. ff. Her kommer et nyt Retsbrud til. Der er derfor efter Forholdets Natur Konkurrence af Forbrydelser, og den positive Lovgivning udelukker ikke dette.

2. Anbringelsen af Navn, Stempel, Mærke o. desl. paa en Vare kan umiddelbart have til Øjemed at give Publikum en Betryggelse. Dette gjælder om offentlige Stempler eller Mærker, der tilsige Publikum Varernes Ægthed eller Godhed, jfr. ndfr. under Nr. 3. Andre Navne, Stempler eller Mærker have umiddelbart til Øjemed at være et Skjelnemærke. Men forsaavidt Publikum skjænker et vist Firma, Navn, Mærke ell. desl. en vis Tillid, tjener Mærkets Anbringelse tillige som Garanti, jfr. Fdg. 11. April 1840 § 49. Naar der sker Misbrug med saadanne Mærkers Anbringelse paa Varer, der ere af ringere Beskaffenhed end den, Mærket antyder (jfr. § 278, 1. St. i Slutn.), foreligger der derfor et Omsætningsfalsk. Det Middel, hvormed et saadant Omsætningsfalsk iværksættes, er eller kan i sig selv fra en dobbelt Side være retstridigt. For det Første kan deri ligge et med Dokumentfalsk beslægtet Retsbrud. Dernæst kan det være en Krænkelse af en Eneret til Navnet, Mærket o. s. v. Men forsaavidt disse Retsbrud ere begrebsmæssige Bestanddele af et ved dem iværksat Omsætningsfalsk, komme de ikke selvstændigt i Betragtning til Bestemmelse af

Strafskyld. Forsaavidt de derimod forekomme, uden at noget Omsætningsfalsk foreligger, og findes strafbare som saadanne, kræver Forholdets Natur særlige Straffebud for dem, uden Sammenblanding med Strafforeglerne for et ved disse Retsbrud iværksat Omsætningsfalsk.

Denne Form af Omsætningsfalsk vil altsaa efter Forholdets Natur foreligge, naar der a) ved urigtig ɔ: Usandhed indeholdende Anbringelse af privat Mærke, b) paa Varer af ringere Beskaffenhed end den, Mærket antyder, c) lægges an paa at skuffe Kunder og derved bevæge disse til for dem tabforvoldende Dispositioner.[10]) At iøvrigt ikke blot

---

[10]) Delvis med de i Texten fremhævede Synspunkter stemmede Straffebestemmelserne i Fdg. 11. April 1840 § 49. Det var kun som en skærpende Omstændighed ved Salg af falske og forfalskede Varer, at det kom i Betragtning, „naar Varerne urigtigt vare blevne forsynede med et Stempel eller Mærke, der betegner en Fabrikant eller Handlende, hvis Navn skulde bidrage til at skaffe Søgning og Tillid". Heri laa en irrationel Begrænsning, forsaavidt Bestemmelsen var indskrænket til Tilfælde, hvor der forelaa Eftergjørelse eller Forfalskning, altsaa et andet Omsætningsfalsk tillige. Dernæst føjede Paragrafen den Bestemmelse til, at „selv om Varerne ere af ikke mindre god Beskaffenhed end de, som det misbrugte Stempel eller Mærke vilde antyde", skulde Handlingen anses med efter Omsætningens Størrelse og de øvrige Forhold lempede følelige Bøder. Heri laa en irrationel Udvidelse, idet Handlingen ikke her havde Betingelserne for at betragtes som Omsætningsfalsk, men kun Synspunkterne for Dokumentfalsk vilde kunne afgive Grundlag for Straf. I disse to Henseender afveg Fdg. 11. April 1840 altsaa fra det Rationelle. Derimod var der Intetsomhelst, der tydede paa, at Forordningen indblandede Krænkelse af Eneret i de paagjældende Bestemmelser. Den ubetinget offentlige Paatale, den strafbare Misbrugs Udstrækning til enhver „urigtig" Anbringelse, altsaa selv om der havdes vedkommende Fabrikants eller Handlendes

Anbringeren af Mærket under de angivne Betingelser, men ogsaa Forhandleren under tilsvarende Betingelser er skyldig i et saadant Omsætningsfalsk, er utvivlsomt, jfr. hvad der ovfr. er bemærket under Nr. 1.

Om Straffelovens § 278 i sine to herhenhørende Straffebestemmelser (1ste og 2det Stykke) holder sig til denne Ramme, skal nu undersøges.

Medens § 278 med Rette har udvidet den i Fdg. 11. April 1840 givne Ramme, forsaavidt det ikke længer kræves, at Varerne tillige skulle være falske eller forfalskede, har den paa den anden Side gjort en Forandring, der, taget efter Bogstaven, dels indsnævrer, dels udvider den rationelle Ramme med Hensyn til det under a angivne Punkt. Det er nemlig ikke en „urigtig" Anbringelse af Mærke, som kan medføre Straf efter Paragrafen, men den *„uhjemlede Anbringelse af Andres Mærke eller Stempel"*. Disse Ord omfatte ikke det Tilfælde, at en urigtig Anbringelse sker med vedkommende Andenmands Samtykke. Thi selv om Ordet *„uhjemlet"* kunde forstaaes som omfattende dette Tilfælde, medfører den Omstændighed, at det da vilde staa betydningsløst, at det maa forstaaes, som det ligger nærmest, om manglende Hjemmel fra den, som har Ret til Mærket.[11]) Paa den

---

Tilladelse, den særegne Kvalifikation, som fordredes hos denne, Alt viste hen til, at det altid her var Publikum, ikke den paagjældende Fabrikant eller Handlende, der betragtedes som den Krænkede, endog bortset fra, at der udenfor visse særlige Tilfælde (Fdg. 13. Decbr. 1837), ingen Regler havdes om Eneret til Stempler eller Mærker. Forsaavidt var Fdg. 11. April 1840 altsaa i utvivlsom Overensstemmelse med det Rationelle.

[11]) Jfr. *Lassen* U. f. R. 1879 S. 115, Note.

anden Side omfatte Ordene det Tilfælde, at Betegnelsen ikke er urigtig (fordi den ingen Usandhed indeholder), men mangler den nævnte Hjemmel. Oprindelsen til disse Fravigelser fra det Rationelle er vel nærmet at søge i en Indblanding af Synspunktet om Krænkelse af Eneret, hvilket ikke efter Forholdets Natur kan være Betingelse for eller udvide Omraadet for Omsætningsfalsk. Den første, indskrænkende Afvigelse har dog en Parallel i Dokumentfalsk, hvorunder kun Misbrug med uægte Dokumenter, ikke det intellektuelle Falsk (Misbrug med usandt Indhold af ægte Dokumenter) er henført af Straffeloven. Med Hensyn til den anden, udvidende Afvigelse kan det vistnok forsvares at betragte som underforstaaet, at Anbringelsen skal være urigtig, saa at dette fuldstændig meningsløse Brud paa Rammen undgaaes.[12])

Det næste Spørgsmaal er det, om § 278 har udvidet Rammen i den Retning, at den skulde finde Anvendelse, selv om Varen, ved hvilken Misligheden har fundet Sted, ikke er af ringere Beskaffenhed end den, Mærket antyder. Bogstaven i § 278, 2 kan siges at omfatte dette. Den negative Form („*ikke af væsentlig ringere Beskaffenhed*“) omfatter baade det Tilfælde, hvor Varerne vel ere af ringere [om end ikke væsentlig] Beskaffenhed, og det, at de slet ikke ere af ringere Beskaffenhed, og Fdg. 11. April 1840 havde medtaget dette Tilfælde. Antages det, vilde Lovbudet forsaavidt have udstrakt sin Virkekreds til Tilfælde, hvor kun et med Dokumentfalsk analogt Synspunkt kan finde Anvendelse. Men en saadan Udvidelse udover Omsætningsfalsks Omraade vil dog i høj Grad have

---

[12]) Se saaledes D. i U. f. R. 1880 S. 313, jfr. H. R. T. 1879 S. 595.

Sandsynligheden mod sig ved et Lovbud, der ifølge hele Sammenhængen og sit øvrige Indhold lægger for Dagen, at det netop er Former af Omsætningsfalsk, det vil ramme.[13]) En tvingende, positiv Udtalelse eller nødvendig Konsekvens maatte foreligge for en saadan Antagelse. En positiv Udtalelse foreligger imidlertid ikke. Tvertimod er det nærmest liggende, naturlige Suplement til den negative Karakteristik af Varen i § 278, 2, at Varen dog er af noget ringere Beskaffenhed. En nødvendig Konsekvens vilde det dernæst kun være, dersom det maatte antages, at § 278 er anvendelig paa det rene Brud paa Eneret. Thi da § 278 i saa Fald vilde bortse baade fra det andet (b) og det tredie (c) Moment i det rationelle Begreb, maatte Paragrafen saa meget mere være anvendelig, naar kun det andet Moment (b) manglede. Men at denne Paragrafens Anvendelighed paa det rene Brud paa Eneret ikke kan antages, skal nu vises.

Som ovfr. bemærket, røber vel allerede Formuleringen af Bestemmelsen i § 278, 1 („*uhjemlet Anbringelse af andres Mærke*") Paavirkning af en Tendens til i dette Lovbud at indblande Hensynet til, om Krænkelse af en Eneret har fundet Sted. Og denne Tendens træder endnu klarere frem i § 278, 2, nemlig i Bestemmelsen om, at Paatale kun finder Sted, forsaavidt Nogen, som derved er forurettet, begjærer det. Thi om end disse Udtryk passe ogsaa paa Kunder, der ere blevne narrede, er det hverken efter Redaktionen eller, naar henses til

---

[13]) Jfr. U. f. R. **1869** S. 81 (der straffede efter § 256, jfr. § 278, paa Grund af manglende „egentlig svigagtig Hensigt", idet det forudsættes, at Varen maatte være ringere), **1876** S. 769, jfr. H. R. T. 1876 S. 179 (§ 278, 2, det hverken bekræftes eller benægtes, at Varen var ringere; det siges kun, at den ikke var væsentlig ringere).

Stl.'s § 256, rimeligt, at der alene eller fortrinsvis er tænkt paa dem. Det er sandsynligt, at Loven ved den Forurettede nærmest har Indehaveren af en krænket Eneret for Øje,[14]) hvor meget det end ligger udenfor Grundtanken i Bestemmelsen, og skjønt der paa Straffelovens Tid endnu, udenfor visse specielle Tilfælde, savnedes de nødvendige Lovregler om, hvilke Kjendsgjerninger der hjemlede en saadan Eneret, eller paa hvilken Maade den erhvervedes. Men selv om dette maa antages, og der saaledes i een Retning er tillagt Krænkelsen af Eneret en, nærmest begrænsende Indflydelse ved denne Forbrydelse, er der Intetsomhelst, der kunde hjemle en Udvidelse af § 278's Omraade paa Grund af Enerettens Krænkelse, saaledes at Paragrafen blev anvendelig paa den rene Eneretskrænkelse, der ikke tilsigtede at skuffe Kunder og paaføre disse Tab, f. Ex. naar disse vare gjorte bekjendt med Forholdet, eller Muligheden af en Skuffelse er udelukket, fordi Mærket var Publikum aldeles ubekjendt. En saadan Slutning vilde ligge udenfor al Logik. Resultatet vilde derhos i mange Tilfælde være urimeligt strengt, nemlig naar § 278, 1, skulde anvendes paa den rene Eneretskrænkelse. Dennes strafferetlige Behandling vilde blive afhængig af det for Eneretshaveren irrelevante Hensyn til Varens Beskaffenhed. En saadan Forvanskning af hele § 278's Karakter mangler der derfor al Grund til at statuere, som hjemlet ved § 278,[15]) saa meget mere, som det først nævnte Hensyn til den forurettede Eneretshaver ikke engang behøver at virke som

---

[14]) Jfr. Motiv. t. Stl.'s Udk. S. 341.

[15]) U. f. R. 1869 S. 81, der kun straffede efter § 256, jfr. § 278, idet „egentlig svigagtig Hensigt" manglede; Kunderne vare paa forskjellig Maade aviserede.

en Begrænsning, da de narrede Kunder, om de end ikke nærmest haves for Øje, dog utvivlsomt ogsaa ere forurettede, og deres Krav om Paatale, naar Forbrydelsen er lykkedes eller forsøgt mod dem, derfor sikkert maatte gjøre Fyldest.

Resultatet er altsaa, at Straffelovens her omtalte Regel i § 278 forudsætter Alt, hvad det rationelle Begreb kræver, og kun i to Punkter medtager et Hensyn til Enerettens Indehaver, hvorved Betingelserne for Strafbarheden blive noget forskjellige fra, hvad de efter Sagens Natur maatte være, nemlig ved Kravet om den „*uhjemlede*“ Anbringelse og ved at gjøre dennes Indehavers Begjæring til jævnsides Betingelse for Straf efter § 278, 2.

I disse Resultater med Hensyn til Fortolkningen af Stl.'s § 278 skete der ingen formel Forandring ved Loven 2. Juli 1880 om Beskyttelse for Varemærker. Efter, som før, denne Lov kunde ingen straffes efter § 278 alene, medmindre de angivne Betingelser forelaa. Men i de faktiske Resultater medførte Loven en stor Forandring, idet dens § 17 hjemlede, at Eneretskrænkelserne som saadanne belagdes med de i § 278 hjemlede Straffe, endog med en Skærpelse, forsaavidt Overtrædelsen faldt ind under § 278, 2, hvorved alene kunde sigtes til Forskjellen i Henseende til Varens Beskaffenhed (om den var væsentlig ringere, eller den ikke var det). Herefter maatte Eneretskrænkelsen som saadan straffes efter L. 2. Juli 1880 § 17, jfr. Stl.'s § 278, 1, naar Varen var væsentlig ringere, og efter L. 2. Juli 1880 § 17, jfr. Stl.'s § 278, 2 med en Skærpelse, naar Varen ikke var væsentlig ringere, men kun noget eller slet ikke ringere. Hensigten at narre Kunder kunde ikke fordres. Paatalen var, naar Varen var væsent-

lig ringere, ubetinget offentlig, i modsat Fald afhængig af Eneretshaverens Begjæring.

Disse Regler maatte næsten ganske fortrænge Anvendelsen af § 278 paa Misbrug af Mærker til Omsætningsfalsk. Forelaa der tillige et saadant Falsk mod Publikum, blev der ingen Anvendelse for § 278, da den ikke var strengere. Kun i de sjeldent forekommende Tilfælde, hvor der alene forelaa et Omsætningsfalsk til Bedømmelse, uden Eneretskrænkelse, (f. Ex. fordi vel en Kunde, men ikke Enerettens Indehaver begjærede Straf), kunde § 278 paa dette Omraade faa nogen selvstændig Betydning.[16]) Disse Resultater vare i flere Henseender

---

[16]) Af Hensyn til det i Texten Bemærkede give de efter L. 1880 indtil L. 1890 fældede Domme intet Bidrag til Fortolkningen af § 278 i de her omspurgte Retninger. Se U. f. R. **1882** S. 69, jfr. H. R. T. 1881 S. 418 (Frifindelse for Overtrædelse af L. 2. Juli 1880), 181, jfr. H. R. T. 1881 S. 593 (Straf anvendt af H. R. „efter § 278, navnlig sammes 2det Stykke, smh. med L. 1880 § 17"; L.'s § 15 kunde ikke diskulpere; Kr. R. havde fundet § 15 anvendelig), 182, jfr. H. R. T. 1881 S. 594 (do.), jfr. Meddelelse i U. f. R. **1882** S. 79—80, **1883** S. 375 (Stiltiende Hjemmel; Anvendelse af L. 1880 § 15), 809, jfr. H. R. T. 1883 S. 145 (Anvendelse af L. 1880 § 15), 973 og **1884** S. 701, jfr. H. R. T. 1884 S. 105 (Etiketterne væsentlig forskjellige; anvendte til Varer af en anden Beskaffenhed og for en anden Afsætningskreds, saa at der ikke var Konkurrence eller Forvexling mulig; civilt Søgsmaal, om en Overenskomst var brudt, O. R. frifandt, H. R. domfældte), **1884** S. 89, jfr. H. R. T. 1883 S. 551 (Frifindelse paa Grund af betydelige Forskjelligheder i Mærkerne), 165, jfr. H. R. T. 1883 S. 650 (Straf efter § 278, 2, i Henhold til L. 1880 § 17, jfr. An. 2. Febr. 1881), 479, jfr. H. R. T. 1883 S. 856 (Frifindelse paa Grund af de Foranstaltninger, som vare trufne til Afværgelse af Forvexling), **1885** S. 1120 og **1887** S, 138, jfr. H. R. T. 1886 S. 395 (Spørgsmaal, om Eneret kunde erhverves), **1886** S. 268 (do.), 940, jfr. H. R. T. 1886 S. 200

meget urimelige, men uundgaaelige efter den Maade, hvorpaa L. 1880 havde formet sin Straffebestemmelse.

Nu er ved Loven 11. April 1890 om Beskyttelse for Varemærker sat naturligere Paataleregler for Eneretskrænkelser i Stedet, se § 12, 2 og § 17, 2. Disse ere nu satte udenfor al Forbindelse med § 278. Dette Lovbud faaer nu ogsaa faktisk et Anvendelsesomraade, naar dets Betingelser medføre det. Foreligger der baade et Omsætningsfalsk efter § 278, 1, og en Eneretskrænkelse, vil nu § 278, 1, være at anvende som den strengere, og kun § 278, 2 vil kunne komme til at vige for L. 1890 § 12.[17]) Dette er den eneste, faktiske Forandring, som nu bliver Følgen af Straffereglerne for Eneretskrænkelserne.

Iøvrigt maa Fremstillingen af Eneretskrænkelsen og Straffen for den henvises til sin naturlige Plads i det Følgende sammen med andre Krænkelser af Enerettigheder af økonomisk Betydning.[18]) Idet der altsaa her ganske bortses fra dem, sammenfattes Resultatet her saaledes:

Omsætningsfalsk, der begaaes ved uhjemlet Anbringelse af Andres Stempel eller Mærke paa Varer af væsentlig ringere Beskaffenhed end den, Stemplet eller Mærket antyder, i den Hensigt at skuffe Kunder og

---

(Straf i Henhold til L. 1880 § 17 efter § 278, 2; Spørgsmaal, om Eneret kunde erhverves, og om L. 1880 § 15), 1114, 1887 S. 777 (Spørgsmaal om Eneret), 1888 S. 263 (Straf efter L. 1880 § 17, jfr. § 278, 1, ved Varer af væsentlig ringere Beskaffenhed), 1146 og 1889 S. 604, jfr. H. R. T. 1889 S. 30 (Straf i Medfør af L. 1880 § 17 efter § 278, 2, af Kr. R., H. R. frifandt, da Anbringelsen ej var uhjemlet).

[17]) Om Udelukkelse af den efter Forholdets Natur foreliggende *concursus idealis* se ovfr. S. 209, nederst.

[18]) Jfr. U. f. R. 1893 S. 518, jfr. H. R. T. 1893 S. 26, 692, 748, jfr. H. R. T. 1893 S. 148.

derved bevæge dem til tabforvoldende Dispositioner, straffes med Fængsel paa Vand og Brød ikke under 5 Dage, eller Forbedringshusarbejde indtil 2 Aar. Under særdeles skærpende Omstændigheder, ligesom og, naar Forbrydelsen gjentages, kan Straffen stige indtil 6 Aars Strafarbejde, se § 278, 1.

Omsætningsfalsk, der begaaes ved uhjemlet Anbringelse af Andres Stempel eller Mærke paa Varer, der ikke ere væsentlig, men dog noget ringere, i den Hensigt at skuffe Kunder og derved at bevæge dem til tabforvoldende Dispositioner, straffes med Bøder indtil 200 Kr. og i Gjentagelsestilfælde med højere Bøder eller Fængsel, dog at Paatale kun finder Sted, naar en forurettet Kunde begjærer det. Begjærer en forurettet Eneretshaver Paatalen, vil det strengere Straffebud i L. 1890 blive anvendeligt, og § 278, 2, blive fortrængt.[19])

At Falholderen af Varer, paa hvilke Mærke uhjemlet er anbragt, uden at Falholderen er ansvarlig for Anbringelsen, analogisk maa straffes efter § 278, under de samme Betingelser, som Anbringeren, er ikke Tvivl underkastet.[20]) Stemmende med det Rationelle er det ogsaa, at Loven holder sig til „*Varer*" som Gjenstanden, og at Fuldbyrdelsen allerede foreligger ved „Anbringelsen" paa Varer, der ere bestemte til Forhandling.[21])

Den Omstændighed, at § 278, kun er anvendelig, naar Anbringelsen er „uhjemlet", gjør i dette Punkt Budet afhængigt af Lovgivningens Regler

---

[19]) U. f. R. **1893** S. 748, jfr. H. R. T. 1893 S. 148 (hvor med Rette § 278, 2 ikke paaberaabes).

[20]) Se Motiv. t. Stl.'s Udk. S. 341, U. f. R. **1876** S. 769, jfr. H. R. T. 1876 S. 179, **1884** S. 165, jfr. H. R. T. 1883 S. 650, **1888** S. 1146 og **1889** S. 604, jfr. H. R. T. 1889 S. 30 (Forhandleren frifandtes af H. R., da Anbringelsen ej var uhjemlet).

[21]) Jfr. U. f. R. **1868** S. 45.

om saadanne Enerettigheders Erhvervelse. Indtil L. 1880 savnedes, som ovfr. bemærket, almindelige Regler herom. Under disse Omstændigheder, og da Loven forudsatte, at Eneret dog havdes, maatte Domstolene følge, hvad Forholdets Natur antoges at tilsige.[22]) Ved L. 2. Juli 1880 og nu L. 11. April 1890 er der givet særlige Regler, som ere bestemmende ogsaa for Forstaaelsen af „uhjemlet" i § 278.[23]) Det er her tilstrækkeligt at gjøre opmærksom paa Regelen i L. 1890 § 1, der skjelner imellem den en Fabriks- eller Haandværksvirksomhed, Jordbrug, Handel eller anden Næring drivende Person *ipso jure* (nemlig som Konsekvens af Enhvers Eneret til sit Navn) tilkommende Eneret til som Varemærke at benytte sit Navn eller Firma eller Navnet paa en ham tilhørende fast Ejendom, og den Eneret, der kan erhverves ved Registrering efter Lovens Forskrifter, til at benytte særlige Varemærker, for i den almindelige Omsætning at adskille sine Varer fra Andres, jfr. § 12, 1, — samt paa Regelen i § 14, at Beskyttelsen (forsaavidt den da ikke følger af *jus commune* med Hensyn til Navn) ikke *ipso jure* kommer dem til Gode, der udenfor Riget drive saadan Forretning, som i § 1 omhandlet, men ved kgl. Anordning kan udvides til dem, under Forudsætning af Gjensidighed

---

[22]) U. f. R. **1868** S. 45, **1869** S. 81 (udenlandsk Firmas Navnemærke, Vaaben og øvrige Mærker anvendt), **1876** S. 769, jfr. H. R. T. 1876 S. 179 (udenlandsk Firmamærke), **1889** S. 455 (Straf for Anbringelse af Mærke før L. 1880 udelukket kun ved Præskription). Mærk fremdeles Sø- og Hdls. R.'s D. i U. f. R. **1894** S. 557.

[23]) Stiltiende Hjemmel antaget i U. f. R. **1883** S. 375, 1885 S. 1120 og **1887** S. 138, jfr. H. R. T. 1886 S. 395 (om Eneret kunde erhverves), **1886** S. 208 (do.), 940, jfr. H. R. T. 1886 S. 200 (do.), **1889** S. 450 (Frifindelse paa Grund af manglende Kjendskab til Fakta), **1888** S. 114 og **1889** S. 604, jfr. H. R. T. 1889 S 90, se endvidere U. f. R. **1894** S. 557.

og under Iagttagelse af visse særlige Regler med Hensyn til de Varemærker, som registreres, jfr. An. 13. Okt. 1880 (Tyskland, England, Belgien, Frankrig m. fl.), An. 2. Febr. 1881 (Holland), An 2. Juni 1888 (Østrig), An. 23. Sept. 1892 (forenede nordamerikanske Fristater).[24]) Om Enerettens Overdragelse se L. 11. April 1890 § 8, og om Ophør, Fornyelse og Ophævelse af Beskyttelsen for registreret Varemærke se L.'s §§ 9—11. Bestemmelsen i L. 1890 § 13 (se tidligere den noget forskjelligt formulerede L. 1880 § 15), at Straffen for Eneretskrænkelse ogsaa kommer til Anvendelse, naar Mærket gjengives forandret, men Forandringen ikke er af anden Beskaffenhed, end at Navnene eller Mærkerne i deres Helhed, uagtet Forskjellen i Enkeltheder, let kunne forvexles, turde der ogsaa være Grund til at anvende ved § 278. Forsaavidt der heri ligger en Udvidelse af dennes Regel til et Tilfælde, der kan siges at ligge udenfor Bogstaven, kan der paaberaabes en naturlig, fuldstændig Analogi. At det omvendt er udelukket fra Straffen, naar Forvexling ikke let kan finde Sted, hvilket maa forudsættes bedømt efter en almindelig Maalestok (jfr. L. 1880: „kan undgaaes ved Anvendelse af *almindelig Opmærksomhed*"), er her, hvor der er Tale om almindelig Omsætning, det naturlige. At der ved den Svig, der hører til et Bedrageri, maa anvendes en mere individuel Maalestok (jfr. paa sit Sted i det Følgende), kan ikke herimod paaberaabes.[25])

[24]) Se herved U. f. R. **1894** S. 557.

[25]) U. f. R. **1876** S. 769, jfr. H. R. T. 1876 S. 179 (§ 278, 2), **1882** S. 69, jfr. H. R. T. 1881 S. 418 (Frifindelse af Hensyn til L. 1880 § 15), 181, jfr. H. R. T. 1881 S. 593 (H. R. fandt ikke L. 1880 § 15 anvendelig, derimod Kr. R.), 182, jfr. H. R. T. 1881 S. 594 (do.), jfr. Meddelelse i U. f. R. **1882** S. 79—80, **1883** S. 375 (Anvendelse af L. 1880 § 15), 809, jfr. H. R. T. 1883 S. 145 (do.), **1884** S. 89, jfr. H. R. T. 1883 S. 551 (Frifindelse paa Grund af betydelige For-

Nærmest i Tilslutning til de omhandlede Bestemmelser i § 278 bliver at omtale Straffebestemmelsen i L. 27. April 1894 om Straf for Brugen af urigtige Varebetegnelser. Thi der er her ogsaa Tale om Beskyttelse for Publikum mod Vildledelse, (altsaa om Værn for en offentlig Interesse) ved anbragte, urigtige, private Angivelser. Men Loven rammer Forhold, der ikke vilde kunne straffes efter § 278, idet dels de anbragte Angivelser ikke ere Mærker, hvorover haves Eneret, jfr. dog § 6, dels ikke et Tab for Kunderne behøver at være Følgen, end sige tilsigtet ved den urigtige Angivelse. Den offentlige Interesse, Loven værner om, er altsaa ikke nødvendig en økonomisk, men Publikums Krav paa at faa rigtig Besked om de paagjældende Data, naar Besked overhovedet gives. Forsaavidt staaer Forholdet Dokumentfalsk nær. Lovens Straffebestemmelser komme iøvrigt, hedder det meget skarpt i § 7, kun til Anvendelse, saafremt der ikke efter den øvrige Lovgivning er forskyldt højere Straf. Straffebestemmelserne ere følgende:

a) Med Bøder fra 50 til 2000 Kr., hvilken Straf i Gjentagelsestilfælde under skærpende Omstændigheder kan stige til simpelt Fængsel, straffes ifølge L.'s § 1 den, *der til Forbrug eller videre Forhandling her i Landet sælger eller falholder Varer, paa hvilke eller paa hvis Etiketter eller Indpakning der — her i Landet eller i Udlandet — er anbragt en Betegnelse, som enten indeholder en urigtig Angivelse med Hen-*

---

skjelligheder i Mærkerne), 165, jfr. H. R. T. 1883 S. 650 (L. 1880 § 15 uanvendelig), 479, jfr. H. R. T. 1883 S. 856 (afværgende Foranstaltninger trufne), **1885** S. 1120 og **1887** S. 138, jfr. H. R. T. 1886 S. 395 (om L. 1880 § 15), **1886** S. 940, jfr. H R. T. 1886 S. 200 (do.), 1114 (do.), **1888** S. 1146 (Etiketterne svarede i alt væsentligt til registrerede), **1894** S. 1087 (Strafansvar efter L. 11. April 1890 § 12, jfr. § 13).

syn til Varens Frembringelsessted, Art, Stof eller Tilvirkningsmaade, eller dog er af en saadan Beskaffenhed, at den er skikket til at bibringe en fejlagtig Antagelse i nogen af de nævnte Retninger, eller urigtigt angiver, at Varen er bleven belønnet ved Udstillinger eller forsynet med Attest eller Anbefalinger fra Myndigheder, eller urigtigt angiver, at Varen er eller har været Gjenstand for et dansk Patent, medmindre Angivelsen var rigtig, da Betegnelsen anbragtes, jfr. nærmere § 3 med Hensyn til, hvad der ikke er eller skal anses for at være urigtig Angivelse af Frembringelsessted. Straffrihed indtræder, naar Vedkommende paa fyldestgjørende Maade godtgjør at have været uvidende om Betegnelsens Urigtighed og at have anvendt rimelig Omhu for at komme til Kundskab om dens Rigtighed (altsaa, naar hverken Forsæt eller Uagtsomhed foreligger), samt for den, der godtgjør at have erhvervet Varerne fra en her i Landet boende Person, medmindre han ved Erhvervelsen har været vidende om den urigtige Betegnelse, eller han, efter at være kommen til Kundskab derom, har solgt eller falholdt Varerne til Forbrug eller Forhandling her i Landet (altsaa: i dette Tilfælde kræves Forsæt).[26]) Om civilretlige og andre Følger af Forholdet, se § 1 i. f. og § 2.

b) Med samme Straf straffes ifølge L.'s § 4 den, *der udfører eller transiterer Smør, som ikke er tilvirket i Danmark, naar der paa Smørret eller dets Indpak-*

[26]) Den fra vort sædvanlige Lovsprog afvigende og noget indviklede Form, der er givet disse to Regler om Straffrihed, synes at røbe en fremmed (engelsk?) Kilde. Ukritisk er denne Kilde bleven benyttet, forsaavidt den har ført til den med vore Procesregler i offentlige Politisager (§ 7) daarlig stemmende Formulering, at den Sigtede skal godtgjøre (paa fyldestgjørende Maade) disse Straffrihedsgrunde, og til den Fravigelse fra almindelige Bevisgrundsætninger i kriminelle Sager, at Tilregnelighed formodes, i Modsætning til Regelen: *in dubio pro reo.*

ning er anbragt en Betegnelse, som enten angiver, at Smørret er tilvirket i Danmark, eller indeholder et dansk Stednavn, medmindre Mangel af Forsæt eller Uagtsomhed er godtgjort (som under Nr. 1), se endvidere om en Undtagelse § 4, 3.

c) Med Bøder indtil 500 Kr. straffes ifølge L.'s § 5 *den, som paa Skilte, i Bekjendtgjørelser, paa Regninger, Fakturaer eller andre Forretningsdokumenter urigtigt angiver at have modtaget Belønninger paa Udstillinger, Anbefalinger eller Attester fra Myndigheder for Varer, tilvirkede eller forhandlede af ham, eller at være enten Indehaver af dansk Patent eller Forhandler af Varer, beskyttede ved dansk Patent.*

d) Med Bøder fra 10—200 Kr. straffes, naar der paa Smør, som frembydes til Udførsel eller Transitering, eller paa dets Indpakning er anbragt Betegnelse om Tilvirkning i Danmark eller dansk Stednavn, og den i saa Fald paabudte Angivelse herom til Toldvæsenet undlades (en Politiforseelse), se § 4, 2. og 4. St.

e) Med Bøder indtil 100 Kr. straffes ifølge L.'s § 6 Overtrædelse af Forbudet mod her i Landet at sælge eller falholde Varer, paa hvilke eller, paa hvis Etiketter eller Indpakning er anbragt det i Genferkonv. 22. Aug. 1864 omhandlede Mærke, det røde Kors, eller en til dette svarende Betegnelse eller Benævnelse, eller som uhjemlet benytter nævnte Mærke, Betegnelse eller Benævnelse paa Skilte, i Bekjendtgjørelser, paa Regninger, Fakturaer eller andre Forretningsdokumenter, jfr. dog § 6, 3. St., om en Undtagelse.

Yderligere bør her nævnes L. 5. April 1888 om Stempling af Arbejder, forfærdigede af Guld eller Sølv. Thi delvis ere de Stempler, den omhandler, private, se L.'s § 6. Hvad denne Lov straffer, er Overtrædelser af Forbudet mod at stemple andre Varer af denne Art end dem, der

fyldestgjøre Regelen i L.'s § 1, eller af Paabudet om Navnestempel som nødvendigt, naar Holdighedsstempel i Medfør af § 1 anbringes. Det ses let, at disse Straffebud ikke gribe ind i § 278. Foreligger der et Omsætningsfalsk, der fyldestgjør, hvad der udkræves til Straffelovsbestemmelsen i § 278, bliver denne anvendelig, og — hvis tillige Overtrædelse af L. 1880 foreligger — i Forbindelse med denne.

Se iøvrigt om denne Lov Nr. 3 i denne Paragraf, hvor den delvis hører hen.

3. Det tredie strafbare Forhold, som § 278 rammer, bestaaer i *„falskelig at forsyne Varer eller andre Gjenstande med et offentligt Stempel eller Mærke, der skal afgive Borgen for sammes Ægthed eller Godhed“* — eller *„svigagtig at tilvende sig sligt Stempel eller Præg paa Gjenstande, der ikke egne sig dertil.“*

Offentlig Prøve og Stempling med Hensyn til Varer, der undersøges af de beskikkede Vragere, er efter Pl. 30. April 1828 fakultativ. Med Hensyn til Guld- og Sølvarbejder er den nu efter L. 5. April 1888 ogsaa alle Vegne fakultativ, jfr. L.'s § 6 (ved Guardejnen), og kan kun opnaaes ved Arbejder, der have den i L.'s § 1 angivne Holdighed.[27]) Obligatorisk er den ved Guardejnen med Hensyn til det Sølv, Guldtrækkere benytte til ægte Arbejde, hvorom Bestemmelserne (s. *Scheel* a. St.) ikke vides at være hævede. Endelig er den obligatorisk med Hensyn til de af Ankersmedene i Kjøbenhavn forfærdigede Ankere. Derimod er den tidligere foreskrevne „Halling“ af her fabrikeret Klæde eller uldne Varer ved en offentlig Halle-Kommission bortfaldet, og Kommis-

[27]) Om de ældre Regler se *Scheel* a. V. S. 560—61 og Kommissionens Betænkning samt Bemærkninger til Lovforslag i Rigsdagstid. 1887—88, Bil. A., Sp. 2555 o. ff., samt U. f. R. 1879 S. 896, jfr. H. R. T. 1878 S. 166, 1881 S. 243, jfr. H. R. T. 1890 S. 592.

sionen hævet, se Fdg. 16. April 1834, jfr. Pl. 3. Febr. 1836.[28]) Øjemedet med denne offentlige Stempling er, som § 278 udtrykker sig, at give en Borgen (Fdg. 11. April 1840 § 48 „*en offentlig avtoriseret Borgen*") for de prøvede Tings Ægthed eller Godhed og derved betrygge Omsætningens Redelighed. Naar der trods dette Hensyn til Omsætningen som Objekt i § 278 nævnes ikke blot „*Varer*", men ogsaa „*andre Gjenstande*", forklares dette ved, at den offentlige Stempling ikke behøver at være indskrænket til det færdige, til almindelig Omsætning bestemte Produkt, men — som Exemplet med Guldtrækkerne viser — ogsaa kan være anordnet med Hensyn til et Materiale, ved hvis Bearbejdelse først en „*Vare*" fremkommer. Misbrug med Hensyn til saadant offentligt Stempel eller Mærke indeholder altid et med Dokumentfalsk beslægtet Retsbrud, og det, hvad enten Forsyningen er obligatorisk eller fakultativ. Men Strafbarheden er forsaavidt ikke her holdt indenfor den snævrere Grænse, som den positive Lov har sat for denne Forbrydelse. Af de to Former af Misbrug, som § 278 nævner, holder den første sig vel indenfor denne Grænse (Misbrug ved et uægte offentligt Stempel). Men den anden indeholder et intellektuelt Falsk, idet Anbringelsen sker ved rette Vedkommende, men er af usandt Indhold. Hvad den første Form angaaer, har Loven udtrykkelig kun omtalt det Tilfælde, som svarer til falsk Underskrift ved Dokumentfalsk. Men det kan i Overensstemmelse med det foran ved flere Lejligheder Bemærkede ikke være tvivlsomt, at ogsaa Forfalskning af Stemplet samt Falbydelse af de med falsk Stempel forsynede Gjen-

[28]) Se *Scheel* a. St.

stande ganske maa sættes ved Siden af det udtrykkelig omtalte. Fuldbyrdelsen ligger i „*Forsyningen*". Dette er, forsaavidt „*Varer*" angaaer, overensstemmende med den almindelige Regel ved Omsætningsfalsk, men rykker ved Gjenstande, der først ved Bearbejdelse blive til Vare, Fuldbyrdelsesmomentet unaturligt langt frem. Ordene omfatte ikke blot det Tilfælde, hvor den med et falsk Mærke forsynede Ting ikke har den Ægthed eller Godhed, som Stemplet skulde afgive Borgen for, men ogsaa det, hvor dette er Tilfældet. Der mangler, fordi der er Tale om offentligt Stempel, tilstrækkelig Grund til at udelukke dette sidste Tilfælde fra Bestemmelsen. Forholdet er i saa Henseende et lignende, som ved Pengefalsk og andre Tilfælde, hvor Forholdet ikke er et rent Omsætningsfalsk. Som Følge heraf kan der heller ikke her i subjektiv Henseende kræves mere end det Forsæt, som er karakteristisk for Dokumentfalsk og Pengefalsk. Hvad den anden i § 278 fremhævede Form angaaer, følger det derimod med Nødvendighed af Forudsætningen — et urigtigt Indhold af den i Stemplet liggende ægte Garantierklæring —, at Forbrydelsen ikke kan foreligge, med mindre Gjenstanden, som § 278 siger, „*ikke egner sig dertil*". Her maa derfor ogsaa kræves den samme Hensigt, som ellers ved Omsætningsfalsk, om end dette ikke kan antages udtrykt ved Ordet „*svigagtig*", der knytter sig til Ordene „*tilvender sig*" og altsaa sigter til den Svig, der begaaes mod Vedkommende, som skal paasætte Stemplet, jfr. Exemplet i Fdg. 11. April 1840 § 48 i Slutn. Paa Grund af denne Svig er den, der tilvender sig Stemplet, Gjerningsmand til det foreliggende intellektuelle Falsk. At Regelen maa omfatte enhver anden Gjerningsmand, særlig ogsaa rette Vedkom-

mende, som bevidst meddeler det urigtige Stempel, er ikke tvivlsomt.[29])

Straffen for denne Art af Omsætningsfalsk er altid den i § 277, 1 fastsatte. Der ligger altsaa efter Omstændighederne en kvalificeret Behandling deri, at den mildere Straf efter § 277, 2. St., jfr. § 278, 2. St., aldrig her kan finde Anvendelse, en Regel, der ogsaa ganske stemmer med det Forbillede, der haves ved Pengefalsk.

B. Den ovfr. paapegede Omstændighed, at en af de under A, 3, omhandlede Bestemmelser gaaer ud over Omsætningsfalsks Omraade, idet de Ting, som falskelig forsynes med det offentlige Mærke, ikke behøve at mangle den Ægthed og Godhed, hvorfor Stemplet skal afgive Borgen, berettiger til analogisk at henføre under Straffebudet et Forhold, der ligger udenfor Ordene, nemlig Falsk med Hensyn til offentlige Mærker, der ikke have det Øjemed at give Publikum en Borgen, men hvis Anbringelse attesterer, at der er betalt for en offentlig Ydelse eller ydet det Offentlige Noget, hvorpaa det har Krav, saasom offentlige Frimærker og lignende Frigjørelsesmidler. Ifølge den ovennævnte Regel rammer Budet i § 278 forsaavidt ikke et Omsætningsfalsk, men et Forhold, der nærmest staaer i Klasse med Dokumentfalsk og Pengefalsk. Vægten ligger ikke paa Publikums økonomiske Beskyttelse, men paa Betryggelsen af den Tillid overhovedet,

---

[29]) I Fdg. 11. April 1840 § 48 var dette udtrykkelig sagt („eller den, som er bemyndiget til at anbringe sligt Stempel eller Mærke, forsætlig misbruger samme ved at anbringe det paa Gjenstande, der ikke have den Egenskab, som derved skal udtrykkes“). Mot. t. Stl.'s Udk. S. 341 have fundet denne udtrykkelige Udtalelse overflødig. Dette kan forsaavidt indrømmes, som Regelen selv fremgaaer af en klar Analogi.

der bør kunne skjænkes de offentlige Mærker, og som altereres ved et med Hensyn til dem udøvet Falsk. Men dette Synspunkt passer ogsaa paa offentlige Mærker, der have en anden Bestemmelse end den at give Borgen for en Gjenstands Ægthed og Godhed. Forsaavidt nu imidlertid hverken Straffebestemmelserne om Dokumentfalsk eller om Pengefalsk kunne efter deres Forudsætninger finde Anvendelse paa Falsk med Hensyn til de nævnte Frimærker og lignende Frigjørelsesmidler, maa § 278 kunne analogisk anvendes. Denne analogiske Anvendelse af § 278 maa da omfatte baade Forfærdigelsen af falske Mærker og Forfalskningen af dem.[80])

I Forbindelse med den under Nr. 3 omtalte Del af Straffebudet i § 278 blive at nævne følgende særlige Strafferegler.

a) Lov 5. April 1888 om Stempling af Arbejder, forfærdigede af Guld eller Sølv, forsaavidt den omhandler Anbringelsen af Guardejnens officielle Stempel, se § 6. Overtrædelse af Forbudet mod at faa paasat dette Stempel paa Varer, der ikke have den i L.'s § 1 angivne Holdighed, eller for at undlade Anbringelse tillige af Navnestempel i Henhold til L.'s §§ 1 og 5, er Bøder, 1ste Gang 20—100 Kr., 2den Gang 200—400 Kr., 3die Gang 400—600 Kr. Gjentages Tilsidesættelsen 4de Gang, forbrydes Næringsadkomsten, se § 8, se ogsaa § 8 i. f. om Offentliggjørelse af Domme, naar Tilsidesættelsen sker for-

---

[80]) Se herved D. i U. f. R. 1885 S. 1005, jfr. H. R. T. 1885 S. 246 (der anvendte Analogien af § 278 paa Forfalskning af Stempelpapirs-Mærker), samt U. f. R. 1869 S. 1054, jfr. H. R. T. 1869 S. 343 (Forsøg paa Eftergjørelse af russiske Brev-Frimærker straffet af Kr. R. efter § 251, jfr. § 46, men af H. R. i Henhold til § 278, 1, jfr. § 46).

sætlig eller i svigagtig Hensigt, hvori ligger den rigtige Forudsætning, at Forsæt eller svigagtig Hensigt i og for sig ikke kræves til Straffens Anvendelse, se endvidere L.'s § 9. Om Forhandleres Ansvar for Overtrædelsen af disse Bud handler § 8, jfr. § 1 om Tilfælde, hvor Forhandleren er at betragte som Forfærdiger. — Undladelse af det i L.'s § 11 paabudte Opslag af Loven straffes med Bøder af 25 Kr.

b) L. 9. Decbr. 1889 om Forbud mod Efterligning af Frimærker og andre Frigjørelsesmidler, jfr. L. for Island 9. Decbr. 1891. Disse Love udvide Straffebestemmelserne i L. 30. Novbr. 1874, henholdsvis isl. L. 9. Aug. 1889, jfr. ovfr. S. 194—95, til Forfærdigelse, Indførelse og Udbredelse her i Landet af Gjenstande, som ved deres Form og øvrige Udstyring frembyde en væsentlig ydre Lighed med indenlandske eller udenlandske Frimærker og andre Frigjørelsesmidler.

c) Med Hensyn til Guldtrækkeres Forpligtelse mærkes Fdg. 4. Pkt. 1769, jfr. Pl. 6. Marts 1832 samt med Hensyn til Ankersmedenes Forpligtelse Fdg. 4. Novbr. 1761, jfr. Rskr. 11. Januar 1760, 30. Oktbr. 1761, 31. Maj 1814 § 15. Ogsaa Bagere i Kjøbenhavn skulle under Straf af Bøde sætte deres Mærke paa Brød, Lavsart. 1685 § 9, Pl. 4. Maj 1847.

§ 68.

Fortsættelse. IV. Misbrug med Hensyn til Varers Pris.

Af tidligere Tiders Bestræbelser for ved Straffebud at sikre Omsætningen mod Varers eller andre Ydelsers Fordyring er der nu kun enkelte Levninger tilbage, idet den Anskuelse i det Hele

er trængt igjennem, at Friheden her bedst er istand til at regulere paa fyldestgjørende Maade. Om enkelte Forhold bemærkes nærmere Følgende.

Om offentlige Taxter indeholdt D. L. 3—4—8 en meget vidt gaaende Bestemmelse. Straffen i dette Lovbud (tyve Lod Sølv første Gang, anden Gang Næringsrets Forbrydelse) er vel endnu gjældende, undtagen hvor senere specielle Lovbud have forandret den.[1]) Men Udviklingen har efterhaanden borttaget Lovbudets Gjenstand, idetmindste saaledes, at der nu ikke let vil blive Tale om at sætte Taxter i Henhold til hin Artikel undtagen som midlertidig Foranstaltning under exceptionelle Omstændigheder.[2]) De praktiske Tilfælde, hvor nu Taxter gjælde, have alle en særegen Karakter, være sig som Led i en Omsorg for Hygiejnen (Medicinaltaxter) eller for det almene Samkvem (Lodstaxter, Færgetaxter, Befordringstaxter o. s. v.) eller af Foranstaltninger, der af andre Grunde ere trufne i Omsætningens Interesse (de autoriserede Vejere, Maalere, Vragere, Favnesættere) eller mod Brandfare (Skorstensfejere). De for Overtrædelse af disse Taxter gjældende Straffebud nævnes derfor i anden Sammenhæng.[3])

De efterhaanden meget begrænsede Regler, der for de øvrige Indbyggeres Skyld under Straf formente Høkere, Kjældermænd, og andre Handlende at opkjøbe visse Varer paa visse Dage inden et vist Klokkeslet paa Kjøbenhavns Torve, s. Fdg. 28. Juli 1684 § 8, Pl. 18. Marts 1761, Pl. 30. Novbr. 1813, Pl. 27. Novbr. 1815, Pl. 31. Juli og 13. Decbr. 1841, Bekgj. 8. Marts 1853, L. 15. April 1854 § 1

[1]) Jfr. *Ussing* Hdbg. 4. Udg. S. 399.
[2]) Jfr. *Scheel* a. V. S. 564 o. ff.
[3]) Jfr. nærmere *Scheel* a. V. S. 567, *Ussing* a. V. S. 399—400, s. ovfr. 1. Del, S. 613 o. ff., 647, 674, 2. Del, S. 202.

og L. 28. Jan. 1856 § 3, ere bortfaldne ved An. om Politivedtægten 22. Jan. 1869, som har ophævet Fdg. 29. Juli 1684 og Pl. 27. Novbr. 1815, der indeholdt Straffebestemmelserne. De Bestemmelser om Torveordenen, der findes i eller ere trufne i Henhold til Politivedtægterne, hjemle ikke nogen saadan Indskrænkning, s. Pl. 10. Marts 1869 og nu Politivedt. 22. Juni 1883 Kap. 10, jfr. fremdeles om en anden lignende Begrænsnings Ophævelse Pl. 31. Juli 1841.[4])

Det ved Fdg. 1. Novbr. 1805 § 116 givne Straffebud, der ogsaa sigtede til at sikre mod Fordyring i Tilfælde af betydelig Ildsvaade,[5]) er ophævet med hele bemeldte Forordning ved L. 25. Maj 1868 § 45.

§ 69.

f. Strafbare Krænkelser af den almindelige Kredit.

A. Straffelovens §§ 260, 261, 263 og Fdg. 1. Febr. 1797 § 75 Nr. 5.

Ogsaa obligatoriske Rettigheder nyde som Formuerettigheder under visse Forudsætninger Straffelovens Værn. Strafbare Krænkelser af dem kunne snart fremtræde med en Karakter, der anviser dem Plads i dette Kapitels tredje Underafsnit, jfr. 1. Del § 41, snart med en, der betinger Henførelsen under andet Underafsnit mellem Berigelsesforbrydelserne, og særlig under Bedrageri ifølge dette Forbrydelsesbegrebs vide Udstrækning i dansk Ret. Beskyttelsen for obligatoriske Rettigheder kan imidlertid ogsaa

[4]) S. *Ussing* a. V. S. 398—99.
[5]) S. *Ussing* a. V. S. 399.

umiddelbart og nærmest fremtræde som Beskyttelse for en Samfundsinteresse, nemlig naar det er den almindelige Kredit, der værnes om, d. v. s. naar det er en mere eller mindre ubestemt eller tilfældig Kreds af Personer, hvis eventuelle eller aktuelle obligatoriske Rettigheder Reglerne have for Øje. Samfundets retsbeskyttede Interesse med Hensyn til den almindelige Kredit kan da nævnes som et særligt Retsgode, og de strafbare Handlinger, der krænke denne, blive en ejendommelig Klasse af Forbrydelser, der maa medtages i dette Afsnit som den sidste Gruppe af de Forbrydelser, hvis Gjenstand umiddelbart er Erhvervssamfundet. Herhen hørende Forbrydelser indenfor Straffeloven ere de i §§ 260—263 omhandlede. Ved Misligheder med Hensyn til Fallitboer komme, som Fdg. 11. April 1840 § 54 udtrykte sig, „de fordærvelige Følger, som sligt uredeligt Forhold medfører endog for den almindelige Kredit" netop i særlig Betragtning.[1]) Naar nogle fremmede Lovgivninger med særligt Hensyn hertil have indskrænket de tilsvarende Straffebud til Handlende, Fabrikanter og lignende Næringsdrivende, hvis Kreditforhold naturlig ofte ville have en mere omfattende Karakter, har den danske Straffelov dog ikke fulgt dem heri.[2]) Skjønt Forholdet ofte vil indeholde et Bedrageri, og den danske Straffelov ogsaa har optaget de paagjældende Straffebud i Kapitlet om Bedrageri (dog udenfor Rækken af de almindelige Bedrageriregler), giver det ikke et fuldt tilfredsstillende Udtryk for disse Misligheders kriminelle Væsen at betegne dem som Bedrageri. De gaa i flere Henseender udenfor

[1]) Jfr. Koll. Tid. 1840 S. 488.
[2]) Jfr. Mot. t. Stl.'s Udk. S. 325, se imidlertid Konkursl. 25. Marts 1872 § 148 jfr. § 45.

denne Forbrydelses Ramme, ogsaa i den danske Straffelov. I andre Straffelove er det ogsaa sædvanligt at optage disse Forbrydelser i et særligt Kapitel. I nær Forbindelse med de nævnte Bud i Straffeloven staa de Bestemmelser, som indeholdes i Konkursloven 25. Marts 1872 §§ 82 og 148 samt i Toldfdg. 1. Febr. 1797 § 75 Nr. 5.[3]) Derimod blive Bestemmelserne i Konkurslovens §§ 167 og 168 at omhandle under Bedrageriforbrydelsen.[4]) Af særlige Straffebud, der i andre Retninger værne om den almindelige Kredit, mærkes L. om Handelsregistre, Firma og Prokura 1. Marts 1889 § 23, jfr. § 37, mærk ogsaa Fdg. 1. Juni 1832, L. 28 Maj 1880 om Spare- og Laanekasser.[5]) Om de enkelte under det angivne Synspunkt faldende strafbare Handlinger mærkes Følgende.

En Kreditors Ret indbefatter Adgang til Fyldestgjørelse for Fordringen af Debitors Formue. Denne Ret kan krænkes dels ved Handlinger, der betage Kreditor Gjenstanden, hvori han skulde have Fyldestgjørelse, dels ved Handlinger, der unddrage Kreditor de Oplysningsmidler til Gjennemførelsen af hans Ret, hvorpaa Lovgivningen giver ham Krav. Forsaavidt der nu her blot er Tale om en enkelt Kreditor, komme andre Straffebud til Anvendelse end de, der her er Spørgsmaal om, s. Stl.'s § 252 i Slutn. og § 253, Konkurslov § 168. Naar derimod Handlinger af den ommeldte Karakter

---

[3]) Jfr. Indl. t. StR. S. 125 og 129.

[4]) Da Anvendelsen af Konkurslovens § 168 paa mange Maader kan illustrere Anvendelsen af § 260 i tilsvarende Tilfælde, ville dog i det Følgende ofte Domme om hint Lovbud blive anførte her.

[5]) Se tidligere Lov om Benyttelse af Firmaer m. m. 23. Jan. 1862, ophævet ved L. 1. Marts 1889 § 37.

foretages under Omstændigheder, hvor de krænke hele Kredsen af Kreditorer, — altsaa ofte tilfældige og forud ubestemmelige Personer, — gjør det Synspunkt, at den almindelige Kredit krænkes, sig gjældende. Et saadant Fællesskab af samtlige Kreditorer bevirkes af en Konkurs, og det er derfor de særlig med Hensyn til en saadan strafbare Handlinger, som her skulle omhandles. Af strafbare Misligheder med Hensyn til Fallitboer blive først i denne Paragraf at omhandle de Handlinger, der gaa ud paa at betage Kreditorerne den Fyldestgjørelse, hvorpaa enhver af dem har Krav. Herhen hørende Straffebestemmelser findes i Stl.'s §§ 260, 261 og 263, samt Fdg. 1. Febr. 1797 § 75 Nr. 5.

1. Gjenstanden for disse Forbrydelser er et Konkursbos Kreditorers Ret til Fyldestgjørelse af Boet, men ikke blot den aktuelle Ret, som indtræder, naar Konkursen er begyndt, jfr. Konkurslovens § 50 og nu L. 15. April 1887 § 2 om, hvad der herved forstaaes, men ogsaa deres paa den Tid, Handlingen foretages, endnu kun eventuelle Ret, under visse nærmere Forudsætninger.

I sidst nævnte Henseende kræves det i §§ 260 og 261, at Fallitten er *„forestaaende"*. Herved jævnføres Konkurslovens § 24, der imidlertid kun nævner Exempler paa, hvad der kaldes et *„nær forestaaende Fallissement"*. At den Omstødelighed af Retshandler, der ere i Strid med Stl.'s § 261, som Konkurslovens § 24 hjemler under visse Betingelser, er begrænset paa den angivne Maade, kan dog ikke godtgjøre den samme Begrænsning ved Stl.'s § 261. Man vilde vel kunne hævde, at det var en Modsigelse, om den begunstigede Kreditor skulde straffes i videre Omfang, end Retshandelens Om-

stødelighed anerkjendes.[6]) Men da Forholdet, som det nedenfor skal omtales, er det, at den begunstigede Kreditor i Regelen ikke kan straffes for sin Deltagelse i den for Debitors Vedkommende strafbare Retshandel, bortfalder denne Slutning. At Debitor kan straffes i videre Omfang, end Retshandelen er omstødelig, er ingen Modsigelse. Før Konkursloven var det saaledes omtvistet og kunde næppe antages, at de af Debitor i Strid med Stl.'s § 261 foretagne Retshandler kunde omstødes.[7]) De i Konkurslovens § 24 nævnte Exempler — at Debitor er undvegen for Gjæld, eller, at hans Bo af nogen Fordringshaver er begjært tagen under Konkursbehandling, eller, at han har set sig nødsaget til at standse sine Betalinger — ere derfor vel klare Tilfælde af en forestaaende Fallit. Men dette Begreb rækker videre end til disse Tilfælde eller andre, der kunne sættes i Klasse med dem.[8]) Nogen fast Tidsbegrænsning er ikke given. Der mangler saaledes Hjemmel til at begrænse Tiden til de i Konkursl.'s §§ 20—23 omtalte 8 Uger.[9]) Heller

---

[6]) Jfr. *Aagesen* Formuerettens alm. Del S. 217 o. ff.

[7]) Jfr. *Nellemann* den civile Procesmaade 4. Udg. S. 768 o. ff.

[8]) Jfr. herved Domme i U. f. R. **1868** S. 359 og 605, jfr. H. R. T. 1868 S. 89, **1871** S. 497, jfr. H. R. T. 1871 S. 91 (Bevidsthed om Insolvens tilstrækkelig), **1872** S. 408, **1876** S. 76, jfr. H. R. T. 1875 S. 399, **1882** S. 145, jfr. H. R. T. 1881 S. 536 (Frifindelse), **1883** S. 300, 589, jfr. H. R. T. 1882 S. 849, **1885** S. 988, jfr. H. R. T. 1885 S. 209, **1886** S. 529, jfr. H. R. T. 1885 S. 705, 804, **1887** S. 156, jfr. H. R. T. 1886 S. 469 (Frifindelse), 236, jfr. H. R. T. 1886 S. 652, **1888** S. 25, jfr. H. R. T. 1887 S. 374, **1890** S. 369, jfr. H. R. T. 1889 S. 847, og *Nellemann* a. V. S. 774.

[9]) En saadan Begrænsning fandtes heller ikke i Fdg. 11. April 1840. De i Fdg.'s § 56 omtalte 6 Uger havde kun Betydning i kriminalprocessuel Henseende samt med Hensyn til de Forhold, der nu er Gjenstand for

ikke det i Konkursl.'s §§ 26 og 27 omtalte Aar afgiver nogen Norm her.

I § 263, der kun har Handlinger, foretagne før Fallitten, for Øje, er Tiden ikke særlig begrænset, end ikke paa den ubestemte Maade, som i §§ 260 og 261. Beskyttelsen gives her uden Tidsbegrænsning i Forhold til Fallitten, naar Handlingerne i Forhold til Boets Tilstand, da de foretoges, havde den beskrevne Karakter og have medført den betegnede Virkning.[10]) Paa lignende Maade forholder det sig ved Fdg. 1. Febr. 1797 § 75 Nr. 5.[11])

Forsaavidt saaledes allerede Kreditorernes eventuelle Ret beskyttes, kan det dog kun være under den Forudsætning, at Konkursen virkelig senere udbryder. Først denne Kjendsgjerning viser, at Retsbrudets Gjenstand virkelig existerer. Under en modsat Forudsætning foreligger der paa Grund af manglende Gjenstand intet Retsbrud. Der kan da kun, naar de subjektive Betingelser ere tilstede, være Tale om Forsøg paa Forbrydelse (putativ Forbrydelse). At denne Betingelse forudsættes, er udtrykkelig udtalt i § 263 („*Nogen, hvis Bo er kommen under Fallitbehandling*"), jfr. ogsaa § 262. I §§ 260 og 261 er det ikke udtrykkelig sagt, men maa underforstaaes.[12]) Skulde det derimod, uagtet

---

§ 262, og fremhæves her kun som den Tid, der især, men altsaa ikke udelukkende, skal komme i Betragtning, jfr. *Nellemann* a. St. S. 758 o. ff.

[10]) S. Domme i U. f. R. 1876 S. 707, jfr. H. R. T. 1876 S. 130, 1877 S. 874, jfr. H. R. T. 1877 S. 188, 1882 S. 736, jfr. H. R. T. 1882 S. 244, 1894 S. 869.

[11]) S. Domme i U. f. R. 1873 S. 195, jfr. H. R. T. 1872 S. 453, 1886 S. 1237.

[12]) Jfr. ogsaa Konkursl. § 24, s. D. i U. f. R. 1874 S. 31 og 164, jfr. H. R. T. 1873 S. 471 (§ 261 uanvendelig allerede paa Grund af, at Tiltaltes Bo hverken paa den Tid, Dispositionen foretoges, eller senere var taget under

Konkurs er indtraadt, vise sig, at Boet alligevel er solvent, er vel § 263 udelukket, da den Følge, der kræves her — betydelige Tab for Kreditorerne —, mangler. Men man vil ikke af denne Grund kunne udelukke Anvendelse af §§ 260 og 261. Thi Kreditorernes Ret er, at det, der fremtræder som Fallitbo, skal være bevaret og bevares i sin Integritet, og denne Ret er i det omspurgte Tilfælde krænket.[18])

Naar Fallitboets Kreditorers Ret til Fyldestgjørelse af Boet maa opfattes som den Gjenstand, mod hvilken de paagjældende Forbrydelser ere rettede, idet kun herved det ejendommelige Synspunkt fremkommer, der giver Beføjelse til at udsondre Forbrydelsen som en særlig Gruppe, hvad der er sket i Straffeloven, omend Straffebudene ere indsatte i Kapitlet om Bedrageri, bliver det imidlertid et Spørgsmaal, om ikke et af de i § 260 ommeldte strafbare Forhold fälder udenfor denne Ramme. Der sigtes til det tredie i § 260 nævnte Forhold, at Nogen paa en Tid, da han maatte forudse sin forestaaende Fallit, i svigagtig Hensigt

---

Behandling som fallit), s. fremdeles om den samme Forudsætning ved Fdg. 1. Febr. 1797 § 75 Nr. 5 Domme i U. f. R. 1882 S. 483, jfr. H. R. T. 1881 S. 732, 1890 S. 739 (§ 261 uanvendelig allerede, fordi Tiltaltes Bo ikke var taget under Konkursbehandling).

[18]) Jfr. Domme i U. f. R. 1872 S. 941 og 1873 S. 409, jtr. H. R. T. 1872 S. 583 (O. R. — dog med Dissens — og H. R. straffede i et Tilfælde, hvor Fallitboet faktisk var tilstrækkeligt, for fuldbyrdet Forbrydelse), 1875 S. 344 (Straf efter § 261. uden at det kunde tillægges Betydning, om det kunde antages, at Boet har været solvent), 1887 S. 136, jfr. H. R. T. 1886 S 391 (Straf efter § 260, idet H. R. bemærker, at Boet, efterat de Beløb, med hvilke Fallenten var bortrømt, vare indgaaede i Boet, havde viist sig solvent).

optager nye Forstrækninger. Forsaavidt herved er tænkt paa det Tilfælde, at den, der yder de nye Forstrækninger, holdes i Uvidenhed om, at Modtagerens Fallit er forestaaende, og paa den Forbrydelse, der derved begaaes mod ham,[14]) er dette vel et Bedrageri mod den, der yder Forstrækningen, jfr. det Tilfælde i § 251, at Nogen uden Hensigt til at betale tager Varer paa Kredit. Men den Svig, der foreligger, er en *dolus in contrahendo*, ikke — hvad der er Særkjendet for de Misligheder ved Fallit, hvorom her er Tale, — en *dolus*, der gaaer ud paa at berøve nogen Kreditor i Fallitboet den Gjenstand, hvori han har Krav paa Fyldestgjørelse. Der mangler derfor ganske det Karakteristiske for disse Forbrydelser. Sagen forholder sig dog næppe saaledes. Ved Optagelse af nye Forstrækninger kan der tilføjes Boets Kreditorer en Skade — aldeles uafhængig af, om den, der yder Forstrækningen, kjender Forholdene eller ikke, — ved Forøgelse af Passiverne, hvis nemlig Forstrækningens Beløb ikke er i Boet. Sker dette i „*egennyttig Hensigt*", altsaa navnlig til Fallentens personlige Forbrug, falder Handlingen ikke udenfor Rammen i § 260, dersom et saadant Forhold (Forbrug af Midler før Fallitten), overhovedet anerkjendes for forbrydersk. Herom henvises til det Følgende.

2. Hvad dernæst angaaer de Handlinger, ved hvilke Fallitboets Kreditorers Ret til Fyldestgjørelse krænkes saaledes, at de her omtalte Straffebud derpaa finder Anvendelse, er det et ikke blot for Forholdet mellem §§ 260, 261 og 263, og Maaden, hvorpaa disse dele de strafbare Handlinger mellem sig, men for Afgrænsningen af, hvad der overhovedet

---

[14]) Jfr. Motiv. t. Stl.'s Udk. S. 326—27, jfr. Koll. Tid 1840 S. 490.

hjemfalder under disse Paragrafer, hvad ikke, afgjørende Spørgsmaal, hvor langt i saa Henseende § 260 rækker. Efter en Opfattelse er § 260 nemlig saa vidt rækkende i objektiv Henseende, at den omfatter ogsaa de Handlinger, der rammes af §§ 261 og 263, medens Sondringen fra disse Straffebud beroer paa subjektive Momenter.[15]) Efter en anden Opfattelse er det objektivt forskjellige Handlinger, som ere Gjenstand for hver af de nævnte Paragrafer, kun faldende sammen deri, at de hver især, men paa forskjelligt Omraade, krænke den samme Gjenstand, nemlig Fallitboets Kreditorers af Lovgivningen anerkjendte Ret med Hensyn til Fyldestgjørelse af Boet. Ifølge denne Opfattelse har særlig § 260 en meget snævrere Rækkevidde, end efter den første.[16])

Af § 260 rammes for det Første Handlinger (*„foretager noget“*), der *„gaa ud paa, at Boets lovlige Ejendele eller Fordringer ikke komme samme tilgode, eller at urigtige Fordringer paa Boet gjøres gjældende, naar saadanne Handlinger foretages af Nogen, efterat hans Bo er taget under Behandling som fallit, eller paa en Tid, da han maatte forudse sin forestaaende Fallit, i egennyttig Hensigt.“* De saaledes betegnede Handlinger omfatte aabenbart ikke Forbrug af Aktiver, som foregaaar før Fallittens Udbrud, eller saadanne før Fallitten foretagne, for det vordende

---

[15]) Saaledes opfattes Forholdet i Motiverne t. Stl.'s Udk. S. 316 o. ff. Det efter § 263 strafbare Forhold betegnes her som „et blot kulpost“, og Forskjellen mellem §§ 260 og 261 opfattes som alene beroende paa en Forskjel i Forsættet.

[16]) Denne Opfattelse er gjort gjældende i den tidligere, foreløbige Udgave af nærværende Fremstilling. Men Forf. troer nu, som det i Texten udvikles, ikke at burde fastholde denne Mening.

Bos Status skadelige Handliger, som Gaver, Afhændelse til Underpris, Eftergivelse af Fordringer. Stiftelse af Gjæld uden tilsvarende, Boet tilgodekommende Modydelse eller overhovedet nogen som helst før Fallitten foretagen, virkelig Transaktion, der formindsker Boets Aktiver eller forøger dets Passiver til Skade for Kreditorerne, selv om Saadant sker i *„egennyttig Hensigt“*. *„Boet“* existerer først ved Fallittens Udbrud. Dets lovlige Ejendele eller Fordringer kan kun Noget være, som paa den Tid overhovedet existerer, og som dernæst ikke forinden ved virkelige Retshandler er gaaet over i Andenmands Eje, altsaa ikke de før Fallitten forbrugte eller afhændede Aktiver. Paa Straffelovens Tid kunde de før Fallitten foretagne Retshandler endog kun i meget indskrænket Omfang afkræftes af Kreditorerne i det senere Fallitbo. Vel er der nu ved Konkursloven hjemlet et langt større Spillerum for Afkræftelser, s. Konkurslovens Kap. 4. Men de ved virkelige, omend afkræftelige Retshandler af Boet udgaaede Ejendele og Fordringer kunne aabenbart ikke kaldes *„Boets lovlige Ejendele og Fordringer“*.[17]) Skulde den omspurgte Passus i § 260 udstrækkes til at omfatte virkelige, men afkræftelige Retshandler, kunde det kun være ved Analogi. Men en saadan vilde mangle tilstrækkelig Hjemmel. At der er givet et vist civilretligt Værn mod skadelige Afhændelser, berettiger ikke til at stille disse i Klasse med Handlinger, der gaa ud paa at betage Boet, hvad der virkelig og ubetinget er dets lovlige Ejendom. Derimod kan Bestemmelsen med Føje, ialtfald analogisk, udstrækkes til de paa Grund af Kreditorernes tinglige Rettigheder uberettigede Dispositioner, som foretages før Fallitten,

---

[17]) Jfr. *Nellemann* a. St.

jfr. Stl.'s § 253. Hvad § 260 rammer i denne Passus er altsaa kun før Fallitten foretagne (1) Forstikkelser[18]) og (2) Proformatransaktioner, hvorved Noget, som ikke virkelig er gaaet ud af Boet, skal unddrages det,[19]) fremdeles (3) de i Strid med tinglige Rettigheder før Fallitten foretagne uberettigede Transaktioner,[20]) endelig (4) alle af Fallenten efter Fallitten foretagne Handlinger og Transaktioner, der gaa ud paa at unddrage eller betage Boet Noget. Thi Alt, hvad der ved Fallittens Begyndelse er i Boet, er dets *„lovlige Ejendele eller Fordringer“*, jfr. Konkursl.'s § 1.[21]) Ganske i Overensstemmelse hermed bruger den Passiverne vedkommende Passus Ordene *„urigtige Fordringer„*,

---

[18]) S. Domme i U. f. R. **1868** S. 1073, jfr. H. R. T. 1868 S. 418, **1871** S. 497, jfr. H. R. T. 1871 S. 91, **1872** S. 941, jfr. H. R. T. 1872 S. 533, **1883** S. 300, 589, jfr. H. R. T. 1882 S. 849, **1887** S. 136, jfr. H. R. T. 1886 S. 391.

[19]) Jfr. Domme i U. f. R. **1878** S. 915, jfr. H. R. T. 1878 S. 165, **1878** S. 918, jfr. H. R. T. 1878 S. 170, **1880** S. 74, jfr. H. R. T. 1879 S. 433 (der dog gaaer videre i Begrundelsen), **1882** S. 75, jfr. H. R. T. 1881 S. 428.

[20]) Domme i U. f. R. **1873** S. 196, jfr. H. R. T. 1872 S. 453, **1882** S. 75, jfr. H. R. T. 1881 S. 428, 433, jfr. H. R. T. 1881 S. 732, **1886** S. 1237, **1888** S. 383, jfr. H. R. T. 1887 S. 643, **1889** S. 128, jfr. H. R. T. 1888 S. 529, **1890** S. 70, jfr. H. R. T. 1889 S. 609, **1891** S. 44, jfr. H. R. T. 1890 S. 479, 397, jfr. H. R. T. 1890 S. 696, **1893** S. 477, jfr. H. R. T. 1892 S. 898. D. i U. f. R. **1874** S. 31 og 163, jfr. H. R. T. 1873 S. 471 er ikke afgjørende herimod, da Fallit ej var erklæret og Panteretten ikke kommen til Existens.

[21]) Domme i U. f. R. **1871** S. 497, jfr. H. R. T. 1871 S. 91, **1874** S. 157, jfr. H. R. T. 1873 S. 444 (Frifindelse af subjektive Grunde), **1878** S. 941, jfr. H. R. T. 1878 S. 230, **1885** S. 605, jfr. H. R. T. 1885 S. 39, **1886** S. 510, jfr. H. R. T. 1885 S. 679, **1886** S. 632 og 941, jfr. H. R. T. 1886 S. 202, **1889** S. 1177, **1890** S. 369, jfr. H. R. T. 1889 S. 847 (delvis, jfr. ndfr.), **1893** S. 98, jfr. H. R. T. 1892 S. 657.

d. v. s. Fordringer, der ikke ere virkelige, enten fordi de skyldes et Proformaværk før Fallitten eller, fordi deres Stiftelse ved Fallenten efter Fallitten ikke kan hjemle en Fordring paa Boet.[22])

---

[22]) Jfr. D. i U. f. R. 1868 S. 359 og 605, jfr. H. R. T. 1868 S. 89. Nogen Tvivl om Rigtigheden af det Anførte kan heller ikke Fdg. 11. April 1840 § 54 vække ved de Exempler, den nævner paa Handlinger, der have den i § 260 med de samme Ord, som i Fdg. 11. April 1840 § 54, beskrevne Karakter. Denne Karakter har det klarlig „at forstikke sit Gods", „hemmelig at inddrive sine Fordringer" — thi „hemmelig" vil sige, at det ved Inddrivelsen erholdte, endnu forhaandenværende Beløb ikke skal komme Boet til Gode — „skaffe Beviserne for samme tilside eller i andre Maader fordølge disse", fremdeles „at meddele Gjældsbreve for Summer, som han ej er skyldig", eller „Kvitteringer for, hvad der ej er betalt", idet herved kun kan være tænkt paa Betalingskvitteringer, ikke Gavekvitteringer, medmindre de ere Proformaværk. Kun det ene Exempel „til Skade for Boet afhænde sit Gods", der nævnes efter Forstikkelsen, kunde synes ogsaa at omfatte f. Ex. Salg til Underpris eller Bortgivelse. Men da dette Tilfælde i Paragrafen subsumeres under den fælles Beskrivelse — at Boets lovlige Ejendele eller Fordringer ikke komme samme til Gode —, er den rigtige Fortolkning af hint Exempel, hvorpaa ogsaa Sammenstillingen med Godsets Forstikkelse peger, den, at der ved Skade for Boet tænkes paa, at Provenuet, uden at være forbrugt, ikke kommer Boet tilgode, jfr. ogsaa Pl. 10. April 1841 § 4, der alene angiver som faldende ind under Fdg. 10. April 1841 § 54 de virkelige Transaktioner, som Fallenten foretager efter Fallitten, og derfor uberettiget, omend før dens Kundgjørelse. Den tilsvarende Passus i Konkurslov 25. Marts 1872 § 168 taler, som naturligt er, ikke om „Boets" lovlige Ejendele, men om „hans" (ↄ: Skyldnerens). Derved bliver en videre Forstaaelse mulig; men hvad der antages herom, har derfor ingen Betydning for Straffeloven, heller ikke D. i U. f. R. 1880 S. 74, jfr. H. R. T. 1879 S. 483, der i sin Begrundelse forudsætter en saadan videre Forstaaelse, s. dog U. f. R.

En anden Klasse af Handlinger rammer § 260 ved sin Passus *„naar nogen til den sidst nævnte Tid* (ɔ: paa en Tid, da han maatte forudse sin forestaaende Fallit) *i lige* (ɔ: egennyttig) *Hensigt optager nye Forstrækninger"*. Den saaledes betegnede Handling falder ikke ind under den først nævnte Klasses Rammer. Det vilde den kun gjøre, hvis det skulde underforstaaes, at Forstrækningen optages i den Hensigt at unddrage Boet dets ved Fallittens Indtræden endnu ikke forbrugte Beløb. I saa Fald vilde Handlingen kun være et enkelt Exempel paa, at en Boet lovlig tilkommende Ejendel unddroges det, og have sin Ejendommelighed alene deri, at en Handling, der efter den almindelige Regel kun vilde være et Forsøg, behandledes som fuldbyrdet Forbrydelse. Men det vilde være uden Hjemmel at indskrænke Omraadet paa denne Maade. Ordene omfatte utvivlsomt ogsaa det Tilfælde, hvor hin Hensigt slet ikke har været tilstede, men Hensigten alene var den, at forbruge af Forstrækningen før Fallitten. Boet lider da Skade ved Passivernes Forøgelse uden fuldt Ækvivalent, og Hensigten, at forbruge Forstrækningen, er selvfølgelig en egennyttig Hensigt.[28]) Men, maa det

---

1886 S. 997 (Dissens), men atter den i Begrundelsen noget forbeholdne D. i U. f. R. 1890 S. 739 samt 1892 S. 256, jfr. H. R. T. 1891 S. 633 (hvor Gjenstandene vare pantsatte, men uden at dette synes antaget nødvendigt for Bestemmelsens Anvendelse). Jfr. iøvrigt ndfr. i Læren om Bedrageri.

[28]) I Motiverne t. Stl.'s Udk. S. 326—27 forudsættes det endog, at Bestemmelsen omfatter det Tilfælde, at Forstrækningen bliver i Boet, men Hensigten har været derved lettere at opnaa en Akkord. Dette er sikkert urigtigt. Mod Boet eller Kreditorernes Masse er der her intet Retstridigt begaaet. Der er intet sket dem til Skade. Den, der kan være forurettet, er den, der yder Forstræk-

antages, at dette Tilfælde rammes af Bestemmelsen — uden Hensyn til det i saa Henseende ligegyldige, om der er Svig mod Forstrækningsyderen eller ikke —, saa er det klart, at enhver anden Handling end just Optagelse af nye Forstrækninger, foretagen i det samme Øjemed, umiddelbart eller analogisk maa behandles efter samme Regel, altsaa f. Ex. Modtagelse af skyldige Indbetalinger i den Hensigt at forbruge deraf, Forbrug af Aktiver, Afhændelse af Gjenstande for at forbruge af Vederlaget, Indkjøb af Gjenstande for at forbruge af dem eller deres Værdi o. s. v., kort sagt enhver i Forbrugsøjemed foretagen Handling, hvorved det eventuelle Bos Aktiver formindskes eller Passiver forøges. Ved Forbrugsøjemed tænkes paa personligt Forbrug, og det fremhæves, fordi det er et uomtvisteligt Tilfælde af „egennyttig" Hensigt. Men der er ikke nogen rimelig Grund til at forstaa dette Udtryk anderledes eller snævrere end Systemudtrykket *animus lucri faciendi,* der efter rigtig Forstaaelse ogsaa omfatter de Tilfælde, hvor Hensigten er at skaffe Andre en Fordel.[24]) Det maa i og for sig være ganske ligegyldigt for Anvendelsen, om den insolvente Mand selv forbruger eller han disponerer til en Andens Fordel. Bestemmelsen maa da ogsaa omfatte Gaver (*in donando* eller *in*

---

ningen, naar Situationen er fordulgt for ham. Deri kan da ligge et Bedrageri mod ham, jfr. § 251 og ovfr. Men det vilde ligge ganske udenfor Tanken, at bringe et saadant Bedrageri ind under Straffebestemmelserne i § 260. At Straffeloven heller ikke har saadanne Tilfælde for Øje, fremgaaer deraf, at det da vilde være urimeligt, at Bestemmelsen var indskrænket til det Tilfælde, at Forstrækningen optoges før Fallitten. Bedrageriet foreligger ligesaa fuldt eller endnu mere, naar en allerede udbrudt Fallit skjules for Forstrækningsyderen, og denne derved bevæges til at yde den.

[24]) S. U. f. R. 1891 S. 44, jfr. H. R. T. 1890 S. 479.

liberando som Formindskelse af Aktiver, *in obligando* som Forøgelse af Passiver). I og for sig omfatter Tilfældet altsaa ogsaa Begunstigelse af enkelte Kreditorer, og det er først ved de mildere Bestemmelser i § 261, at Tilfældet unddrages fra § 260. Dette er en ganske særlig Art af *animus lucri faciendi*, som med god Grund udsondres og stilles for sig selv, jfr. ndfr. Herimod kan Modsætningen i § 261 mellem „*egen Fordel*" og „*Kreditorers Begunstigelse*" ikke anføres. Modsætningen er ikke udtømmende, og det Tilfælde, hvor en Trediemand, der ikke er Kreditor, begunstiges, maa nødvendig henføres eller stilles i Klasse med det, at egen Fordel tilsigtes, da der ganske mangler de særlige Grunde, der tale for at behandle en Kreditors Begunstigelse mildere.

Dette Resultat, at alt umiddelbart eller middelbart Forbrug samt Gave, foretagen af Indstævnte før Fallittens Udbrud, er strafbart, kan synes vidtgaaende og videregaaende, end det synes tilsigtet saavel ved § 260, som ved den ældre, tilsvarende Bestemmelse i Fdg. 11. April 1840.[25]) Det maa i hvert Fald undre, at Lovbudene, naar en saadan Rækkevidde var Meningen, ikke have udtrykt det paa en mere almindelig Maade eller ialtfald valgt andre Exempler, som mere umiddelbart illustrerede, hvad der havdes for Øje. Det er imidlertid klart, at disse og lignende Betragtninger ikke berettige til enten ganske at bortse fra Bestemmelsen eller at indskrænke den til det Bedrageri, der kan foreligge mod Forstrækningsyderen, og som — efter hvad ovfr. er bemærket — dels slet ikke vilde have sin naturlige

[25]) Den er i Stl. blot flyttet fra det Straffebud, der væsentlig svarer til § 261 (Fdg.'s § 55), til det, der svarer til § 260 (Fdg.'s § 54).

Plads her, dels vilde være medtaget i altfor indskrænket Omfang. At Lovbudene ikke have givet Tanken et andet Udtryk, kan nogenlunde forklares derved, at man ikke har gjort sig dens hele Rækkevidde klar, og at man har holdt sig til en vis praktisk, lettere iøjnefaldende Form for den retstridige Handlemaade. Ved at fremhæve denne Form og ved at vælge Udtrykket *„Forstrækninger“* har maaske ogsaa Ønsket om en vis kvantitativ Begrænsning af Regelen været ledende, at det dog maatte gjælde en i Forhold til Boets Status nogenlunde betydelig Skade, eller at der maatte være noget extraordinært ved Handlingen. Et tilstrækkeligt Udtryk til at begrænse Regelen har et saadant Ønske vel ikke faaet; men der mangler maaske ikke Føje til at lade Domstolens Skjøn drage en Grænse i den antydede Retning. En klar Begrænsning følger i hvert Fald af Forholdets Natur og den senere Konkurslov 25. Marts 1872 § 160 og § 161. At den insolvente Mand før Fallitten kan forbruge, hvad han erhverver ved den Slags Arbejde, som Konkurslovens § 161 omtaler, ligesom ogsaa Gaver til ham personlig, følger af Forholdets Natur, og af den positive Regel i Konkurslovens § 160, jfr. § 1 og § 83 i. f., maa en Berettigelse til at forbruge de der omtalte Gjenstande eller til et saadant Beløb, som der angives, følge. Med saadanne naturlige eller positive Begrænsninger kan Regelen heller ikke siges at gaa unaturlig vidt. Det kan synes strengt, men er dog i og for sig en baade moralsk og retligt forsvarlig Regel, at den, der kjender sin Insolvens, fra det Øjeblik intet maa foretage, der til egen eller Andres Fordel forringer hans Kreditorers Stilling. Rettesnoren for hans Handlemaade maa være den, at han forholder sig, som om Fallitten alt var erklæret. Han bør ikke kunne benytte en Mellemtid til at forrykke Stillingen til Skade for Kreditorerne, hverken sig

selv eller Trediemand eller enkelte af Kreditorerne til Fordel. At det er denne Grundsætning, som er godkjendt ved Straffeloven, bliver yderligere klart derved, at 'en vis Klasse af de omspurgte Handlinger, og det den mest undskyldelige, rammes af Straf efter § 261. Det vilde være ganske urimeligt, om de mere graverende Handlinger af denne Art skulde være straffri.[26])

[26]) Det er herefter ogsaa klart, hvad Omflytningen i Forhold til Fdg. 11. April 1840 betyder. Var denne Fdg. fulgt, vilde alle de ommeldte Handlinger have nydt godt af den mildere Straf i § 261. Det var det, man vilde undgaa.

D. i U. f. R. **1868** S. 359 og 605, jfr. H. R. T. 1868 S. 89, der, forsaavidt den omhandler Transaktioner, der kunde være til Skade for Boet, kan nævnes her, giver intet Præcedens, da Frifindelsen er tilstrækkelig motiveret ved subjektive Hensyn, ligesaa U. f. R. **1868** S. 1073, jfr. H. R. T. 1868 S. 418. Noget sikkert Præcedens frembyder ikke U. f. R. **1871** S. 497, jfr. H. R. T. 1871 S. 91, fordi det Vareindkjøb, der er Tale om, var brugt til at betale en Kreditor og saaledes faldt ind under § 261. Paa lignende Maade forholdt det sig i D. i U. f. R. **1874** S. 344 (hvor § 261 blev anvendt paa et stedfundet Salg af Varer) samt U. f. R. **1876** S. 76, jfr. H. R. T. 1875 S. 899, s. ogsaa U. f. R. **1886** S. 529, jfr. H. R. T. 1885 S. 710 og **1887** S. 236, jfr. H. R. T. 1886 S. 652, **1888** S. 25, jfr. H. R. T. 1887 S. 374. I D. i U. f. R. **1876** S. 707, jfr. H. R. T. 1876 S. 130, hvor kun § 263 blev anvendt, er dette formentlig motiveret ved subjektive Grunde, og ligesaa i D. i U. f. R. **1877** S. 874, jfr. H. R. T. 1877 S. 188, samt U. f. R. **1882** S. 736, jfr. H. R. T. 1882 S. 244. I U. f. R. **1877** S. 1048 var der atter kun Spørgsmaal om § 261. I U. f. R. **1877** S. 1209 var Indkjøb af Varer alene behandlet som Spørgsmaal om Bedrageri mod Sælgeren (Frifindelse af subjektive Grunde; Fallit ses ikke at være indtraadt). En D. i U. f. R. **1885** S. 600, jfr. H. R. T. 1885 S. 28, frifandt af subjektive Grunde i et Tilfælde, hvor indkjøbte Varer vare solgte tildels under Prisen, og Beløbet anvendt tildels til Dækning af ældre Gjæld, s. ogsaa U. f. R. **1886** S. 804. Uden Betydning for det foreliggende Spørgsmaal er ogsaa den Frifindelse, som D. i U. f. R. **1885** S. 988, jfr. H. R. T. 1885 S. 209, statuerer med Hensyn til Til-

Hvad dernæst angaaer § 261, rammer dens Straf *„den, som til et af de ovennævnte Tidspunkter* (ↄ: efterat

---

bagelevering af en Del laante Mursten, og fremdeles D. i U. f. R. **1884** S. 1053 (Frifindelse for § 261). En Dom i U. f. R. **1878** S. 915, jfr. H. R. T. 1878 S. 165, straffede ogsaa en Afhændelse kun efter § 261, uagtet Overdrageren havde forbeholdt sig fri Bolig i Ejendommen i 9 Maaneder, „idet (som O. R. siger) dette Forbehold ikke findes at kunne henføres under nogen af de i § 260 ommeldte Transaktioner eller ganske at kunne sættes ved Siden af disse." Men noget Præjudikat imod det i Texten Antagne ligger næppe heri, da det snarest synes at være den konkrete Beskaffenhed af Handlingen, der er taget Hensyn til. D. i U. f. R. **1887** S. 156, jfr. H. R. T. 1886 S. 469, frifinder en for Meddelagtighed Tiltalt i Transaktioner, der delvis havde den her omspurgte Karakter (Bortsalg under Prisen og Pantsætning af Varer for at faa kontante Penge), men af subjektive Grunde, og synes at forudsætte, at Fallenten for dette Forhold er strafbar og straffet ved den ikke appellerede Underretsdom. En D. i U. f. R. **1889** S. 1177 og **1890** S. 26, jfr. H. R. T. 1889 S. 534, gaaer maaske i modsat Retning af det i Texten Antagne. Ved Salg af Assistentshussedler havde Vedkommende før Fallitten skaffet sig et Beløb og af dette forbrugt en Del; § 260 anvendes kun paa Forbrug efter Fallitten af det resterende Beløb (Redaktionen henviser ogsaa for Resultatet til Forf.'s tidligere Fremstilling). Derimod taler D. i U. f. R. **1890** S. 369, jfr. H. R. T. 1889 S. 877, afgjørende for det i Texten Hævdede. Medens O. R. kun havde anvendt § 257, straffede H. R. efter Analogien af §§ 260 og 261 en Tiltalt, der i Fallentens Navn havde drevet Forretningen, for at udtage af Forretningens Kasse et Beløb dels til eget Forbrug, dels til at klare en Forretningsgjæld. At hele det udtagne Beløb skulde have været i Behold ved Fallittens Udbrud, synes ikke hævdet i Dommen og er vel ikke antageligt. Envidere synes den samme Opfattelse forudsat i D. i U. f. R. **1893** S. 1165, jfr. H. R. T. 1893 S. 502 (O. R. stiller Forbrug og Fordølgelse for Skifteretten jævnsides. Dette modsiges ikke af H. R. ved den Rettelse, den gjør i O. R.'s Dom). Endelig pege i samme Retning de ovfr. i Note 22 anførte Domme, der vise Tilbøjelighed til at lade de tvivl-

hans Bo er taget under Behandling som fallit eller paa en Tid, da han maatte forudse sin forestaaende Fallit), *foretager Handlinger, ved hvilke han, dog uden derved at søge egen Fordel, retstridig begunstiger enkelte Kreditorer paa Andres Bekostning"*, hvorpaa saa enkelte Exempler anføres i Paragrafen.

I Henhold til, hvad der er udviklet om Omraadet for § 260, falde de Handlinger, som § 261 rammer, i og for sig ind under § 260. Men de undtages fra denne Paragrafs strengere Straf paa Grund af den særegne Hensigt, at begunstige enkelte Kreditorer paa Andres Bekostning uden anden *animus lucri faciendi.* Grunden til at behandle en saadan Begunstigelse mildere ligger ikke deri, at en anden end Fallenten selv nyder Fordelen af Handlingen, men at denne anden er en Kreditor, til hvem Fallenten staaer i et ikke blot moralsk, men retligt Forpligtelsesforhold. Fallenten kan, som Motiverne fremhæve, føle sig tilskyndet til en saadan Begunstigelseshandling af Billighedshensyn, og forsaavidt der er Tale om Fyldestgjørelse før Fallitten af en forfalden Fordring, ligger det nær, at det ikke staaer Fallenten klart, at han handler retstridigt ved frivillig at efterkomme en Forpligtelse, til hvis Opfyldelse han kan dømmes.

Den mildere Straf, som § 261 af det nævnte Hensyn hjemler, vil findes naturlig, naar Begunstigelsen er foretagen før Fallittens Udbrud.[27]) Foretages den efter Fallittens Udbrud, vil den være mindre naturlig, fordi Handlingen da altid

---

somme Udtryk i Konkurslovens § 168 omfatte lignende Dispositioner som de her omhandlede, s. U. f. R. 1880 S. 74, jfr. H. R. T. 1879 S. 433, 1890 S. 739, 1892 S. 256, jfr. H. R. T. 1891 S. 633.

[27]) Den Lempelighed i Straffen, som Fdg. 11. April 1840 § 55 hjemlede, var indskrænket til dette Tilfælde.

vil være af den efter Forholdets Natur mere graverende Art, som den første Passus i § 260 ommelder, og i sig vil rumme et Bedrageri, strafbart som saadant, og uden at det paa Forhaand er givet, at det mildere Straffebud om undtaget Bedrageri vilde findes anvendeligt. De samme Betragtninger vilde passe paa saadanne Begunstigelser, foretagne før Fallitten, der krænke Kreditorernes tinglige Rettigheder. Imidlertid savnes der Hjemmel til at udelukke Tilfældene fra § 261. Lovgiveren har anset Motiverne til den mildere Behandling for stærke nok til at overvinde de modstaaende Betragtninger. En Hjemmel til at gaa imod Bestemmelsens udtrykkelig Ord kan ikke findes i de fremhævede Exempler („*saasom ved at foretage Afhændelser mod et uforholdsmæssigt ringe Vederlag, ved at benytte, hvad han har under Hænder, til fortrinsvis at betale enkelte Kreditorer, eller ved at udstede Dokumenter, som under Fallitten skulde give enkelte Kreditorer Fortrin fremfor de øvrige*“). Thi vel kan en Del tale for, at alle disse Exempler nærmest forudsætte, at Handlingen er foretagen før Fallitten.[28]) Men de ere i hvert Fald kun

---

[28]) For det andet Exempels Vedkommende antyder Udtrykket „*hvad han har under Hænder*“ dette. Thi efter Fallitten har Fallenten intet under Hænder af Boets Aktiver, uden hvad der er overladt ham af Boet til fri og altsaa retmæssig Disposition, eller hvad han maatte have fordulgt, hvad der næppe vilde være betegnet paa denne Maade. Noget lignende gjælder om den i det første Exempel omtalte *datio in solutum*. Det passer heller ikke godt ved en Afhændelse efter Fallitten, at fremhæve, at Vederlaget skal være „*uforholdsmæssig*“ ringe. Objektivt er det nok, at Afhændelsen er sket under Prisen. Hensyn til en mulig *bona fides* kan have motiveret de stærke Udtryk. Men denne *bona fides* kan vanskeligere tænkes, naar Fallitten er udbrudt. I det

Exempler, der ikke berettige til nogen Indskrænkning i den almindelige Regel.[29])

tredie Exempel antyde Ordene *„under Fallitten“*, at Dokumentet er udstedt før Fallitten; thi ellers ere Ordene overflødige.

[29]) S. U. f. R. 1868 S. 359 og 605, jfr. H. R. T. 1868 S. 89 (Frifindelse, da ikke svigagtig Hensigt ved Udstedelse af et Skadesløsbrev og Indgaaelse af et Forlig; H. R.: forsaavidt Forliget angik et ikke skyldt Beløb, er Exekutionen uberettiget, naar derved en anden Kreditor forhindres i at skaffe sig Fyldestgjørelse; men der var ikke retstridig Hensigt, derfor Frifindelse ogsaa forsaavidt. Tilfældet vilde ikke have hørt under disse Straffebud, men vilde eventuelt have været Bedrageri), 1871 S. 497, jfr. H. R. T. 1871 S. 91 (Straf efter § 261 for Begunstigelse ved Betaling og Sikring af enkelte Kreditorer), 1872 S. 408 (Frifindelse for § 261, da Betalingen var sket for at vinde Henstand og forebygge en Fallit), 941 (Anvendelse af § 261 paa Begunstigelse før Fallitten; Dissens, om Forbrydelsen var fuldbyrdet eller kun forsøgt), 1874 S. 31 og 164, jfr. H. R. T. 1873 S. 471 (Frifindelse for § 261, da Fallit ikke var indtraadt; Handlingen krænkede en paatænkt Panteret, men antoges ikke strafbar efter § 253, da Panteret paa Grund af Mangel paa Tinglæsning ikke var kommen til Existens, jfr. Bemærkn. i U. f. R. 1868 S. 366—68), 1875 S. 344 (§ 261 anvendt paa en Betaling, der fandt Sted efter indgivet Begjæring om Konkursbehandling, før Registreringen, — uden Hensyn til, om Boet maatte være solvent), 1876 S. 76, jfr. H. R. T. 1875 S. 399 (Kr. R. frifandt for § 261 af subjektive Grunde; H. R. dømte, idet han antoges at have forudset sin Fallit), 1877 S. 695 (en Indstævnt tilpligtet at udstede en Panteobligation eller betale dens Beløb, uden Hensyn til muligt Ansvar efter § 261, idet Retten udtaler, at det maatte være Paagjældendes egen Sag, om han trøstede sig til lovmedholdelig, jfr. § 261, at kunne efterkomme de ham lige overfor Citanten paahvilende Forpligtelser), S. 1048 (§ 261 anvendt paa Dispositioner før Fallitten), 1878 S. 235 og 893, jfr. H. R. T. 1878 S. 122 (Analogien af § 261 for Begunstigelse ved Formanden af Brugsforening af Kreditorer, deriblandt sig selv), 915, jfr. H. R. T. 1878 S. 165 (§ 261 anvendt paa Disposition før Fallitten, ikke § 260 trods et i Fallentens Interesse taget Forbe-

Med Straf efter § 263 rammes endelig den Fallent, som *„befindes ved ødsel Levemaade, ved højt Spil, ved vovelige Foretagender, der ikke staa i Forhold til hans Formue, eller ved anden saadan letsindig Adfærd at have paaført sine Kreditorer betydelige Tab."* Efter deres objektive Karakter ville disse Handlinger ogsaa høre ind under § 260, naar denne

---

hold), 941, jfr. H. R. T. 1878 S. 230 (§ 261 anvendt ogsaa paa Dispositioner efter Fallitten), **1882** S. 145, jfr. H. R. T. 1881 S. 536 (Frifindelse for § 261 med Hensyn til Disposition før Fallitten, da det fandtes betænkeligt at antage, at Fallittten var forudset som forestaaende), **1885** S. 600, jfr. H. R. T. 1885 S. 28 (Frifindelse af subjektive Grunde), 605, jfr. H. R. T. 1885 S. 39 (§ 261, jfr. § 46, anvendt paa Forsøg paa Unddragelse under Registreringsforretningen af Gjenstande, hvis Provenu kun tilsigtedes anvendt til Betaling af Gjenstandenes Kjøbesum og Dækning af et af Venskab ydet Laan; O. R. havde anvendt § 260, men H. R. § 261, jfr. § 46 tildels, idet delvis tilsigtedes eget Forbrug. Dommen er et afgjørende Præjudikat for Anvendelsen af § 261 paa Begunstigelser efter Fallitten), 988, jfr. H. R. T. 1885 S. 209 (§ 261 anvendt bl. a. paa Betaling af et privilegeret Krav, da Boet ikke kunde dække den privilegerede Gjæld), **1886** S. 529, jfr. H. R. T. 1885 S. 705 (Straf efter § 261 bl. a. for Indgaaelsen af Forlig med en Kreditor), 601 (Frifindelse ved O. R. for Straf efter § 261 „under samtlige foreliggende Omstændigheder og ingen svigagtig Hensigt". Dissens. Det vigtigste Datum for Frifindelsen synes det at være, at de begunstigede Kreditorer lovede at tilbagebetale Beløbene, saafremt Betalingen var ulovlig, hvorover Fallenten ikke var klar), 804 (Frifindelse af subjektive Grunde), **1887** S. 236, jfr. H. R. T. 1886 S. 652 (Straf efter § 261, idet det statueredes mod Benægtelse, at Vedkommende maatte have forudset sin Fallit), **1888** S. 25, jfr. H. R. T. 1887 S. 374 (Straf efter § 261), **1889** S. 1053 (Frifindelse for § 261, da ingen retstridig Begunstigelse havde fundet Sted. Delvis Dækning af et ulovlig forbrugt, for en anden forvaret Beløb), **1890** S. 369, jfr. H. R. T. 1889 S. 847 (Anal. af § 261 med Hensyn til en andens Fallit), 739 (§ 261 ikke anvendt, fordi ingen Konkursbehandling).

Paragraf har den ovfr. forudsatte Rækkevidde. Idet *„betydelige“* Tab for Kreditorerne kræves, bliver Kredsen objektivt begrænset i Forhold til § 260, til hvis Anvendelse ikke dette kan kræves. Forskjellen ligger i, at Tabet ikke er forsætligt tilføjet, idet han ikke har forudset sin Fallit som sikker eller ved de vovelige Foretagender har gjort Regning paa Vinding for sig og derved for Kreditorerne. Hans Forhold er forsaavidt i subjektiv Henseende kun letsindigt, altsaa uagtsomt.[80])

De Handlinger, som ifølge Fdg. 1. Febr. 1797 § 75 Nr. 5 medføre, at Vedkommende anses som svigagtig Fallent, betegnes saaledes: *„at en Oplagshaver har gjort Opbud eller Fallit, efter at have bortsolgt eller forvansket saa meget af hans Oplag, at de overblevne Oplagsvarer ikke ere tilstrækkelige til de krediterte Toldrettigheder“*. Der er i disse Handlinger objektivt intet, der falder udenfor Straffelovens Ramme, undtagen forsaavidt Fallitten ikke behøver at være *„forestaaende“* paa Handlingens Tid, ligesom ej heller subjektivt Fallitten behøver at være forudset. Dette kan ogsaa udtrykkes saaledes, at den Omstændighed, at de overblevne Varer ere utilstrækkelige til Tolden, afgiver uafbevislig Præsumtion for begge hine Omstændigheder. Bestemmelsen er vedblivende gjældende.[81])

---

[80]) S. U. f. R. **1868** S. 1073, jfr. H. R. T. 1868 S. 418 (O. R. anvendte § 263, H. R. frifandt), **1876** S. 707, jfr. H. R. T. 1876 S. 130 (§ 263 anvendt; højt Spil, ogsaa Hasardspil, ogsaa Straf efter Fdg. 6. Okt. 1753), **1877** S. 874, jfr. H. R. T. 1877 S. 188 (§ 263 anvendt; Ødselhed i Forhold til Forretningen), **1882** S. 736, jfr. H. R. T. 1882 S. 244 (en Bankbestyrelses Formand for Børsspil for Banken og Bankhjælp til Børsspil straffet „i Henhold til“ § 263), **1894** S. 869.

[81]) U. f. R. **1873** S. 196, jfr. H. R. T. 1872 S. 453, **1882** S. 483, jfr. H. R. T. 1881 S. 732 (Frifindelse, da intet Opbud eller Fallit var sket), **1886** S. 1237 (Ansvar paalagt en

Gjerningsmand til de i de ommeldte Straffebud omhandlede Forbrydelser er efter disses Ordlyd Fallenten. I Henhold til, hvad der er udviklet i Strafferettens alm. Del,[32]) maa dette imidlertid opfattes som en objektiv Bestemmelse ved Forbrydelsen og udelukker ikke, at Andre end Fallenten kunne være, ialtfald analogisk, strafbare henholdsvis som Gjerningsmænd eller meddelagtige i Forbrydelser, strafbare efter disse Bud, som Aarsager eller medvirkende til, at en Fallents Kreditorer paa saadan Maade forurettes.[33])

Vinhandler for det ulovlige Bortsalg i hans Forretning, som bestyredes af en Mand, antagen af Udlægshaverne, men under Vinhandlerens Medvirkning og med hans Vidende).

[32]) S. StR.'s alm. Del I, S. 138 o. ff.

[33]) U. f. R. 1868 S. 359 og 605, jfr. H. R. T. 1868 S. 89 (Frifindelse af en Medvirkende [ikke Part], fordi Retshandelen hverken var objektivt eller subjektivt lovstridig), 1871 S. 497, jfr. H. R. T. 1871 S. 91 (Straf efter § 261, jfr. § 48, for at tilskynde og hjælpe en vordende Fallent til at dække forfaldne Fordringer), 1872 S. 941 (en Hustru straffet efter § 260, jfr. § 54, og § 261 med Hensyn til Mandens Fallit), jfr. H. R. T. 1872 S. 533, 1878 S. 235 og 893, jfr. H. R. T. 1878 S. 122 (en Bestyrer for en Forbrugsforening straffet efter Analogien af § 261 for at have dækket nogle af Foreningens Kreditorer, deriblandt sig selv. Naar samme Dom kun har straffet Formanden efter § 257 for urigtig Meddelelse om Foreningens Gjæld til en Kreditors Konkursbo, er dette ikke stemmende med det i Texten Antagne), 918, jfr. H. R. T. 1878 S. 170 (Konkursl.'s § 168, smh. med Stl.'s § 54, anvendt mod Debitor og en Medtiltalt, der efter Samraad havde udgivet førstnævntes Ejendele for at tilhøre den anden), 941, jfr. H. R. T. 1878 S. 280 (Straf efter § 260, jfr. § 47 — O. R. § 260, jfr. § 55 — for nogle Medtiltalte), 1879 S. 716, jfr. H. R. T. 1879 S. 52 (Straf efter Konkursl.'s § 168 og Stl.'s § 260 jfr. § 47, skjønt Tiltalte, der ikke havde tilsigtet egen Fordel, havde anset Dispositionen over Gjenstandene for til-

Der er imidlertid et Forhold, paa hvilket denne Grundsætning ikke kan anvendes, nemlig naar Kreditorernes Forurettelse sker ved en Afhændelsesretshandel (virkelig, ikke blot proforma) mellem Fallenten og en Trediemand. Denne sidste, der er nødvendig Part i Retshandelen, maatte, naar

---

ladelig „saa længe disse ikke vare skrevne“), 1882 S. 75, jfr. H. R. T. 1881 S. 428 (O. R. ansaa et Kjøb for Proformahandel og straffede efter § 168 jfr. Stl.'s § 260, den Medtiltalte efter denne Bestemmelse, jfr. § 47. H. R. ansaa Handelen for virkelig og frifandt herefter og, fordi Medtiltalte ikke kunde antages at have været sig det Strafværdige i Debitors Handlemaade bevidst, ogsaa denne), 1882 S. 736, jfr. H. R. T. 1882 S. 244 (en Bankbestyrelses Formand straffet i Henhold til § 263 for Bankdispositioner), 1883 S. 300 (Hustru straffet efter § 260), 589, jfr. H. R. T. 1882 S. 849 (Hustru straffet efter § 260, andre Delagtige efter § 260, jfr. § 47, dels 1. dels 2. Led; O. R. alene efter 2. Led), 1885 S. 789 (en Medtiltalt frifunden, fordi ikke tilsigtet Hjælp til Fallentens uretmæssige Begunstigelse af Kreditorer), 1886 S. 997 (Frifindelse med Dissens), 1887 S. 136, jfr. H. R. T. 1886 S. 391 (Hustru straffet efter § 260, Hustruens Broder efter § 260 jfr. § 47, 1), 156, jfr. H. R. T. 1886 S. 468 (en Hjælper frifunden af subjektive Grunde. For et Forhold, der formentlig gjorde ham til Gjerningsmand [Pantsættelse efter Fallitten til egen Fordel af Fallenten hos ham deponerede Laanesedler] vistnok urigtigt kun efter § 258), 1887 S. 874, jfr. H. R. T. 1887 S. 82 (begge Deltagerne i en Proformatransaktion kunde efter de foreliggende Omstændigheder kun rammes af § 257 og § 257, jfr. § 47), 1890 S. 369, jfr. H. R. T. 1889 S. 847 (H. R. straffede efter Analogi af §§ 260 og 261 en Tiltalt, som drev en Handelsforretning for egen Regning, men i en Andens Navn, som gik fallit; O. R. havde anvendt § 257), 1892 S. 256, jfr. H. R. T. 1891 S. 633 (en Tiltalt straffet efter § 260, jfr. Konkursl.'s § 168; en Hjælper af O. R. efter disse Lovbud, jfr. § 47, men af H. R. efter § 257, da der manglede Føje til at antage, at han havde saadant Kjendskab til Tiltaltes Stilling lige overfor Kreditorerne, at en Exekution af ham maatte forudses).

han overhovedet skulde straffes efter disse Bestemmelser, straffes som Gjerningsmand (Medgjerningsmand) til Forbrydelsen. Men det kunde han kun, dersom Bestemmelserne udtrykkelig inddroge ham under deres Bud, hvad de i det foreliggende Tilfælde ikke gjøre,[34]) eller det af andre Grunde var klart, at de omfattede ham. Deres Tavshed maa her, som i andre Tilfælde af *concursus necessarius*,[35]) bevirke, at han ikke kan straffes i Medfør af disse Regler. Om dette er et naturligt Resultat for Lovgivningen at komme til, er et andet Spørgsmaal. Lovgivningen statuerer derved, at de samme Pligter, som paahvile en fallerende eller for Fallit udsat Debitor lige overfor sine Kreditorer, ikke paahvile den Trediemand, der indlader sig i en Transaktion med Debitor, og at han derfor ikke handler retstridigt mod Kreditorerne, uagtet Debitor, den anden Part i Transaktionen, gjør det. Det naturligste vilde vistnok i Regelen den modsatte Grundsætning være. I det Tilfælde, hvorom Spørgsmaalet især har drejet sig, forklares Regelen ved, at den paagjældende Trediemand varetager en særlig egen Interesse, hvilket det kunde være betænkeligt ubetinget at erklære for uberettiget, nemlig hvor det er en Kreditor, der søger et Forspring med Hensyn til sin Fyldestgjørelse. Naar den øvrige Konkurslovgivning lider

---

[34]) En saadan Bestemmelse blev given ved Fdg. 10. April 1841 § 4 for den, der vidende om den ikke tinglæste Fallit til Skade for Boet indlod sig med Fallenten i en saadan Handling (ɔ: Afhændelse eller Pantsættelse).

[35]) Jfr. StR.'s alm. Del I, S. 147 Note **, Nord. Retsencyklopædi III, S. 75, *Aagesen* Indl. til dansk Formueret S. 219 o. ff., *Nellemann* ord. civ. Procesm. 4. Udg. S. 765, U. f. R. 1871 S. 512 o. ff., 673 o. ff.

af Mangler, som den gjorde paa Straffelovens Tid, gjør denne Betænkelighed sig naturligvis stærkere gjældende end nu efter Konkursloven 25. Marts 1872. Men om end Lovgivningsmotivet efter Konkursloven er blevet svagere, er der dog ikke sket nogen Forandring i Lovgivningen.[36]) Det Resultat, man maa komme til efter den positive Strafferet i det nævnte Spørgsmaal, angaaer imidlertid ikke blot saadanne Kreditorer, men ogsaa f. Ex. Gavemodtagere, uagtet Resultatet dog her maa erkjendes at være særligt stødende og derfor maaske heller ikke vilde blive fulgt i Retsanvendelsen. Ved det Anførte bliver dog at mærke, at det nævnte Resultat, som efter den positive Ret maa statueres, kun gjælder Ikke-Anvendelse af Bestemmelserne om Misligheder ved Fallit.[37]) Indeholder

[36]) Jfr. herved Bemærkninger i U. f. R. 1871 S. 512 o. ff. og 673 o. ff. samt *Nellemann* a. St. Note.

[37]) U. f. R. 1868 S. 359 og 605, jfr. H. R. T. 1868 S. 89 (Frifindelse af den anden Part i Retshandelen, fordi den for Fallenten hverken objektivt eller subjektivt indeholdt noget Lovstridigt. Det egentlige Spørgsmaal blev ikke rejst), U. f. R. 1871 S. 497, jfr. H. R. T. 1871 S. 91 (en Tiltalt, der for at opnaa Dækning dels for sig selv, dels for en af ham bestyret Bank, havde tilskyndet og hjulpet Debitor, hvis forestaaende Fallit begge forudsaa, bl. a. til at dække de Kreditorer, der mødte med forfaldne Fordringer, straffet efter § 261, jfr. § 48. Det staaer her temmelig usikkert, hvad H. R. statuerer om en Kreditors Strafbarhed, der søger egen Dækning), 1876 S. 707, jfr. H. R. T. 1876 S. 130 (en Kreditor, der havde søgt at formaa en insolvent Debitor til at betale ham fuldt ud, ikke straffet. O. R. „fordi der ikke paahvilede ham nogen retlig Forpligtelse til at paase, at hans Fordring ikke blev dækket med Tilsidesættelse af de andre Kreditorers Interesse, der var hans lige modsat". H. R. frifandt for Ansvar „i Henhold til § 261" efter tildels senere tilvejebragte Oplysninger, og har saaledes ikke givet O. R.'s almindelige Sætning Tilslutning. Efter

Retshandelen et Forhold, der er strafbart som almindeligt Bedrageri (f. Ex. fordi Retshandelen

Omstændighederne kunde der rejses Spørgsmaal om denne Tiltaltes Ansvar efter § 245), 1877 S. 1048 (Frifindelse ved O. R. af Kreditor paa Grund af en lignende Almensætning), 1878 S. 235 og 893, jfr. H. R. T. 1878 S. 122 (Bestyrelsesmedlem straffet i Analogi af § 261 for at have dækket nogle af Foreningens Kreditorer, deriblandt sig selv. Dommen staaer ikke i Strid med Grundsætningen om Kreditors Straffrihed, da Kreditor tillige optræder for Fallenten), S. 915, jfr. H. R. T. 1878 S. 165 (O. R. udtaler, at der kun kunde blive Spørgsmaal om Strafansvar for den anden Part i Retshandelen, forsaavidt Vedkommende havde deltaget i at begunstige en anden Kreditor), S. 941, jfr. H. R. T. 1878 S. 230 (Frifindelse af en Kreditor af O. R. ifølge den ovfr. omtalte Almensætning, uden at der rejstes Spørgsmaal, om denne ogsaa kunde gjælde for en Akt, der foregik efter Fallitten; H. R. begrunder Frifindelsen paa, at Handlingen var færdig før Fallitten), 1885 S. 789 (en Kreditor frifunden, uagtet Handlingen skete efter Fallitten, under Paaberaabelse af den [her aabenbart utilstrækkelige] ovfr. anførte Almensætning, og tillige, at Handlingen var aabenlys, altsaa nærmest kun Selvtægt. En Medtiltalt frifunden, idet han ikke havde tilsigtet at være Fallenten behjælpelig med at besvige sine andre Kreditorer), 1888 S. 25, jfr. H. R. T. 1887 S. 374 (Kreditor frifunden, uagtet Vederlag for Tjenstydelser ikke havde været Brug mellem de Paagjældende, da han dog havde Ret til saadant), 388, jfr. H. R. T. 1887 S. 643 (en Tiltalt straffet efter Stl.'s § 260, jfr. Konkurslovens § 168 [O. R. tillige § 253; Pant]. En medtiltalt Medkontrahent straffet efter § 256, jfr. § 253 [O. R. § 253 jfr. § 47]. En anden Medkontrahent frifunden, da han var Kreditor og havde handlet i Henhold til en Udtalelse om, at Tiltalte var berettiget til Disposition over sine Ejendele, saalænge disse ikke vare skrevne. Afgjørende ere disse Frifindelsesgrunde næppe, da Gjenstandene vare pantsatte), 1893 S. 1165, jfr. H. R. T. 1893 S. 502 (en Kreditor, der modtog Dækning af sin Svigerfader, der skulde gaa Fallit, for Kavtionsforpligtelser mod denne, frifunden, da deri intet Strafbart var).

angaaer pantsat Gods eller har fundet Sted efter Fallitten), jfr. særlig §§ 252, 253, 256, eller et Forhold, strafbart efter § 257, vil den paagjældende Tredie-mand, selv om han er en Kreditor, der søger Fyldestgjørelse ad denne Vej, ikke undgaa Straf efter disse Bestemmelser, naturligvis forsaavidt heller ikke disses Betingelser maatte begrunde hans Straffrihed.[38])

---

[38]) S. U. f. R. 1868 S. 359 og 605, jfr. H. R. T. 1868 S. 89 (Frifindelse af begge Parter i Retshandelen, fordi de ved den Transaktion, der skulde hindre Kreditor i at skaffe sig Fyldestgjørelse, ikke havde havt en retstridig Hensigt), 1877 S. 808, jfr. H. R. T. 1877 S. 51 (en Kavtionist, der havde faaet en Ko til Dækning under Form af en Handel mod kontant Betaling, anset efter Stl.'s § 257 for at have deltaget i en Handling, hvorved det tilsigtedes at hindre Retshandelens eventuelle Afkræftelse efter Konkurslovens § 20; O. R. havde henført Tilfældet under § 252 jfr. § 47), 1878 S. 941, jfr. H. R. T. 1878 S. 230 (et Spørgsmaal, om en efter Fallitten stedfunden Akt til Fordel for Kreditor kunde paadrage denne og en Medvirkende Ansvar, og da hvilket, holdt aabent af H. R., idet denne Akt kun betragtedes som en nærmere Udførelse af den før Fallitten tilvejebragte Ordning; for denne frifandtes baade Kreditor og en Medvirkende), 1882 S. 75, jfr. H. R. T. 1881 S. 428 (Frifindelse for Deltageren i en virkelig Retshandel, fordi han ikke havde været sig det Strafværdige i Debitors Handling bevidst), 1885 S. 789 (en Kreditor frifunden for efter Fallitten at have tilegnet sig Gjenstande til sin Fyldestgjørelse, under Fremhævelse af den [her aabenbart utilstrækkelige] ovfr. omtalte Almensætning, men tillige, at Handlingen var aabenlys, hvori kan antages at ligge, at der ingen svigagtig Hensigt var, men kun Selvtægt), 1887 S. 156. jfr. H. R. T. 1886 S. 469 (Ansvar efter § 253 for en Tiltalt, der havde været Depositar for Fallenten. Dommen burde vistnok forsaavidt have straffet efter § 260), 1888 S. 388, jfr. H. R. T. 1887 S. 643 (Tiltalte straffet efter Stl.'s § 260, jfr. Konkurslovens § 168; medtiltalt Medkontrahent efter § 256 jfr § 253 [Pant]; en anden Med-

3. Om nogen særegen Virkning maatte høre til Forbrydelsens Fuldbyrdelse, beroer paa Formuleringen af de ommeldte Straffebud. Beskrivelsen af Forbrydelsen i §§ 260 og 261[39]) viser, at der her ikke kræves Mere til Fuldbyrdelsen end, at de paagjældende Handlinger foretages, forudsat — som tidligere omtalt — ved de før Fallitten foretagne Handlinger, at det krænkede Objekt senere bliver aktuelt ved, at Fallitten indtræder. Paa den ene Side kræves altsaa ikke, at Handlingens Formaal lykkes, ligesom det ikke gjør Forbrydelsen ufuldbyrdet, at Skaden for Boet oprettes, ikke heller, at der gjøres yderligere Skridt for at gjennemføre Formaalet. Paa den anden Side ere Forberedelser til Handlingens Foretagelse ikke nok.[40]) I Mod-

---

tiltalt, der var Kreditor, frifunden tildels af subjektive Grunde), 1889 S. 128, jfr. H. R. T. 1888 S. 579 (en Tiltalt straffet efter § 260, jfr Konkursl.'s § 168; en Kreditor, der modtog pantsatte Gjenstande til Dækning, straffet efter § 256, jfr. § 253 og § 47, 1; en anden Medtiltalt under lignende Forhold straffet af O. R. efter § 256, jfr. § 253 og § 47, 2, men frifunden af H. R., „da det efter de af ham afgivne Forklaringer i Forbindelse med Sagens øvrige Oplysninger fandtes betænkeligt at anse ham som medskyldig i nogen Del af det af Tiltalte udviste strafbare Forhold"), 1891 S. 44, jfr. H. R. T. 1890 S. 479 (Tiltalte straffet efter § 260, jfr. Konkursl.'s § 168; flere medtiltalte Deltagere i de paagjældende Retshandler straffede efter disse Lovbud, jfr. § 47, dels 1, dels 2; en enkelt frifunden af H. R. af subjektive Grunde. Gjenstandene vare pantsatte. Dommen gaaer videre i at straffe Medtiltalte efter § 260, jfr. Konkursl.'s § 168, end det synes rigtigt. Der skulde formentlig kun være Ansvar for Besvigelse af Panthaver). Jfr. ogsaa Frifindelsesdom i U. f. R. 1889 S. 83, jfr. H. R. T. 1888 S. 478.

[39]) Jfr. ogsaa Fdg. 11. April 1840 § 54 og Pl. 10. April 1841 § 4.

[40]) S. Domme i U. f. R. 1871 S. 497, jfr. H. R. T. 1871 S. 91 (med Hensyn til en Medtiltalt bemærker H. R., at den

sætning hertil maa det til Anvendelsen af Fdg. 1. Febr. 1797 § 75, 5, kræves, at *„de oversblevne Oplagsvarer ikke ere tilstrækkelige til de krediterte Toldrettigheder"*. Uden denne Virkning er altsaa Forbrydelsen ikke fuldbyrdet. Ogsaa for Anvendelse af Stl.'s § 263 er det Betingelse, at Forholdet har medført betydelige Tab for Kreditorerne. Uden denne Følge er det letsindige Forhold ikke strafbart. Om Forsøg paa Forbrydelsen kan der her ikke være Tale, forsaavidt Forholdet er en Uagtsom-

---

af Fallenten tilsigtede Unddragelse fra Boet af Varer, der sendtes Medtiltalte, ikke blev fuldbyrdet, idet Fallenten, før Fallitbehandlingen indtraadte, indførte Vareforsendelsen i sin Hovedbog. Medtiltalte derfor straffet efter § 260, jfr. § 49), 1872 S. 941 og 1873 S. 409, jfr. H. R. T. 1872 S. 583 (O. R. — dog med Dissens — og H. R. straffede i et Tilfælde, hvor Fallitboet faktisk var tilstrækkeligt, for fuldbyrdet Forbrydelse), 1875 S. 344 (Straf efter § 261, uden at det kunde tillægges Betydning, om det kunde antages, at Boet havde været solvent), 1885 S. 605, jfr. H. R. T. 1885 S. 39 (H. R.: § 261, jfr. § 46 for en Unddragelse under Registrering for at bebegunstige nogle Kreditorer), 1878 S. 941, jfr. H. R. T. 1878 S. 290 (H. R. betragtede Retshandelen som fuldbyrdet før Fallitten), 1887 S. 136, jfr. H. R. T. 1886 S. 391 (Straf efter § 260; de Beløb, hvormed Tiltalte var bortrømt, vare indgaaede i Boet, og dette derved blevet solvent), 874, jfr. H. R. T. 1887 S. 82 (en Proformatransaktion kun straffet efter § 257, fordi fuld Dækning ad anden Vej, og det ikke var tilsigtet at berøve Fordringshaverne Midlerne til at erholde Fyldestgjørelse), 1889 S. 128, jfr. H. R. T. 1888 S. 579 (O. R. straffede efter Konkursl.'s § 168 og Stl.'s § 260, jfr. § 46, H. R. uden Henvisning til § 46), 1893 S. 98, jfr. H. R. T. 1892 S. 657 (Straf efter Konkursl.'s § 168, jfr. § 260, som fuldbyrdet; den tilsigtede Unddragelse var ikke lykkedes), jfr. U. f. R. 1876 S. 707, jfr. H. R. T. 1876 S. 130 (en Kreditor frifunden for Forsøg paa at formaa Debitor til Begunstigelse).

hedsforbrydelse. Forsaavidt Tilfælde, hvor et vist Forsæt foreligger, gaa ind under Paragrafen, jfr. ndfr., maa dog Forsøg ordentligvis være udelukket, da de *„betydelige Tab“* maa betragtes som en udenfor Retsbrudet liggende Følge, der betinger dets Strafbarhed.[41])

4. I subjektiv Henseende kræve §§ 260 og og 261 Forsæt, nærmere bestemt, ved § 260 *animus lucri faciendi,* med Udelukkelse af den særegne Form, som omhandles i § 261, — og ved § 261 denne særegne Form af *animus lucri faciendi.* Forsættet, at tilføje Kreditorerne Skade, er ikke nok, om der end fra Forholdets Natur, naar Forbrydelsens Væsen sættes i Faren for den almindelige Kredit, kunde være Grund til i denne Henseende at statuere noget Andet, end hvad der gjælder ved Berigelsesforbrydelserne i snævrere Forstand. De positive Udtalelser, der hjemle Fordringen om Forsæt paa den angivne Maade, findes dels i Paragrafernes fælles Bestemmelse *„paa en Tid, da han maatte forudse sin forestaaende Fallit“*, dels i Ordene *„egennyttig Hensigt“* i § 260 og i § 261 *„dog uden derved at søge egen Fordel, begunstiger“*. Hvad der maatte mangle i Fuldstændighed med Hensyn til Angivelse af Forsætsfordringen, supleres ved Regelen i § 43. Den først nævnte, fælles Passus udtrykker det Moment i Forsættet, at det maa være Bevidsthed om et faktisk Forhold, der betinger Forbrydelsen. Ordene *„egennyttig Hensigt“* i § 260 ere Udtryk for det til Berigelsesforbrydelsen nødvendige Forsæt (*animus lucri faciendi*). Vel kan det synes, at Udtrykket i § 260 og endnu mere den Skarphed, Udtrykket

---

[41]) Jfr. herved ovfr., hvad der er udviklet om § 188, § 194 o. fl. Bud samt StR.'s alm. Del I S. 473 o. ff., nord. Retsencyklopædi III S. 71.

har faaet i § 261, kræver en snævrere Forstaaelse, saa at blot Fallentens egen Fordel, ikke nogen Andens, fyldestgjorde § 260. Men det fremgaaer af det ovenfor Bemærkede, at der ikke kan lægges Vægt herpaa. Det vilde være aldeles urimeligt, om Handlinger til en Andens Fordel end en Kreditors (f. Ex. en Gavekvittering til en Debitor) skulde være fritagne for Straf, medens den dog mest undskyldige Begunstigelse af en Kreditor blev straffet. Den rette Opfattelse er nødvendigvis, at § 260 har det almindelige, omfattende Begreb om *animus lucri faciendi* for Øje, og at § 261 saa derfra undtager og stiller under mildere Straf en ganske særlig Art af saadan *animus*. Ødelæggelse eller Beskadigelse af Boets Ejendele vilde ifølge det Anførte ikke kunne straffes efter § 260. Hvis hverken Skade for Kreditorerne eller Fordel for nogen Anden er tilsigtet, f. Ex. Afhændelser til rigtig Pris, der ikke unddrages Boet, falder det saa meget mindre ind under § 260.[42])

---

[42]) U. f. R. **1868** S. 359 og 605, jfr. H. R. T. 1868 S. 89 (Frifindelse delvis af subjektive Grunde), S. 1073 (kun § 263, subjektive Grunde), **1872** S. 403, jfr. H. R. T. 1872 S. 583 (Frifindelse), **1874** S. 31 og 164, jfr. H. R. T. 1873 S. 471 (Frifindelse for Konkursl.'s § 168 jfr. § 260, fordi Hensigt at begunstige Kreditor; § 261 uanvendelig, fordi Vedkommende ikke var fallit), 157, jfr. H. R. T. 1873 S. 444 (Frifindelse for § 260 af subjektive Grunde), **1876** S. 76, jfr. H. R. T. 1875 S. 899 (Kr. R. antog ikke Forsæt, men H. R. ad § 261), **1878** S. 1188, jfr. H. R. T. 1878 S. 887 (Frifindelse ad Konkursl.'s § 168 af subjektive Grunde, der godkjendtes af H. R. i videre Udstrækning end af O. R). **1879** S. 744, jfr. H. R. T. 1879 S. 119 (Frifindelse for Konkursl.'s § 168, subjektiv Grund), **1882** S. 75, jfr. H. R. T. 1881 S. 428 (Frifindelse af en Kjøber ved Exekution af subjektiv Grund), 145, jfr. H. R. T. 1881 S. 586 (Frifindelse for § 261 af subjektiv Grund), **1885** S. 600, jfr. H. R. T. 1885 S. 28 (Frifindelse af

Om den ejendommelige Formodning for Forsæt, som hjemles ved Fdg. 1. Febr. 1797 § 75, 5, er talt ovenfor.[43])

§ 263 er, ifølge hvad der herom tidligere er bemærket, en Straffebestemmelse for Forhold, hvor ialtfald det Forsæt, som §§ 260 og 261 kræve, mangler. Herunder falder da dels det Tilfælde, at han ikke har villet noget Tab for Kreditorerne, men selve dette er uagtsomt, dels det, hvor et saadant Tab nok vilde kunne betegnes som forsætligt, men *animus lucri faciendi* mangler, hvad der f. Ex. kunde tænkes ved urimelige Ødelæggelser af Formueværdier.[44])

5. Straffen efter § 260 er Strafarbejde indtil 6 Aar eller Fængsel paa Vand og Brød ikke under

---

subjektiv Grund, nærmest vedkommende almindeligt Bedrageri), 789 (en Medtiltalt frifunden af subjektiv Grund), **1886** S. 601 (Frifindelse ad § 261 af subjektiv Grund; Dissens), 804 (Frifindelse ad § 261 af subjektiv Grund), 997 (Frifindelse af Medtiltalt for Konkursl. § 168; Dissens), **1887** S. 156, jfr. H. R. T. 1886 S. 469 (Medtiltalt frifunden af subjektiv Grund), 286, jfr. H. R. T. 1886 S. 652 (Paastand om manglende Forsæt forkastet), **1890** S. 70, jfr. H. R. T. 1889 S. 609 (ikke Konkursl. § 168 af subjektiv Grund, men § 256, jfr. § 253), 739 (Frifindelse for Konkursl. § 168 af subjektiv Grund), **1891** S. 44, jfr. H. R. T. 1890 S. 479 (H. R. statuerer mod O. R. en videre Forstaaelse af „egennyttig Hensigt" i Konkursl. § 168; O. R. kun § 256), 397, jfr. H. R. T. 1890 S. 696 (O. R. § 253, H. R. Konkursl. § 168; Uenighed om subjektivt Moment), **1892** S. 256, jfr. H. R. T. 1891 S. 683 (en Medtilt. af subjektiv Grund kun § 257, ikke § 260, jfr. Konkursl. § 168, jfr. § 47), **1893** S. 477, jfr. H. R. T. 1892 S. 898 (H. R. kun § 256, ikke Konkursl. § 168, ikke § 253 af subjektiv Grund; O. R. § 253), 1165, jfr. H. R. T. 1893 S. 502 (Frifindelse af Medtiltalt; af O. R. nærmest subjektiv, af H. R. nærmest objektiv Begrundelse), **1894** S. 465 (Frifindelse for § 261 af subjektiv Grund).

[43]) Se de i Note 31 anførte Domme.

[44]) Se de i Note 30 anførte Domme.

2 × 5 Dage, altsaa et højere Minimum end efter § 251, hvorhos Nedsættelse efter Regelen i § 256 er udelukket. Straffen efter § 261 er Fængsel paa Vand og Brød eller under formildende Omstændigheder simpelt Fængsel ikke under 1 Maaned.[45])

Straffen efter § 263 er Fængsel.

Straffen efter Fdg. 1. Febr. 1797 § 75, 5 henviser til Straffen for svigagtig Fallit. At det maa forstaaes som Straffen efter den til enhver Tid gjældende Lovgivning, er klart.[46]) Et Spørgsmaal kan det være, om Henvisningen nu kun gjælder

[45]) Et Forhold, der indeholder Misligheder ved en Fallit, vil, som i Texten udviklet, ofte indeholde et Bedrageri eller et Forhold af den Art, som § 257 ommelder. Det er paaviist i Texten, at der kan indtræde Tilfælde, hvor Misligheden ved Fallit ikke er strafbar som saadan, men hvor derimod Forholdet er strafbart som Bedrageri eller efter § 257. Naar derimod Forholdet er strafbart efter de særegne Regler i §§ 260 og 261, vilde det være unaturligt og i Strid med det i 1. Del § 3 Note 1 Udviklede da tillige at straffe efter Reglerne om Bedrageri eller § 257. Jfr. med Hensyn til det først ommeldte Tilfælde Domme i U. f. R. **1874** S. 31 og 164, jfr. H. R. T. 1873 S. 471, **1877** S. 808, jfr. H. R. T. 1877 S. 51, **1878** S. 235 og 893, jfr. H. R. T. 1878 S. 122, **1884** S. 593, **1887** S. 874, jfr. H. R. T. 1887 S. 82, **1888** S. 388, jfr. H. R. T. 1887 S. 643, **1890** S. 70, jfr. H. R. T. 1889 S. 609, **1891** S. 44, jfr. H. R. T. 1890 S. 479, 84, jfr. H. R. T. 1890 S. 559, 359, 397, jfr. H. R. T. 1890 S. 696, **1892** S. 256, jfr. H. R. T. 1891 S. 633, U. f. R. S. 477, jfr. H. R. T. 1892 S. 898. Med Hensyn til det andet Tilfælde mærkes Domme i U. f. R. **1882** S. 75, jfr. H. R. T. 1881 S. 428 (hvor der straffedes efter § 253 og § 260, jfr. Konkursl. § 168), **1888** S. 388, jfr. H. R. T. 1887 S. 643 (O. R. straffede en Tiltalt efter § 253 og § 260, jfr. Konkursl. § 168, men H. R. alene efter de sidste Bud, ikke efter § 253). I D. i U. f. R. **1894** S. 92, der straffede efter Konkursl. § 168, jfr. Stl.'s § 260, samt efter § 256, jfr. § 253, drejede det sig om to forskjellige Handlinger.

[46]) Jfr. Indl. t. StR. S. 129.

§ 260 eller ogsaa § 261, der ogsaa med Føje kan siges at angaa en svigagtig handlende Fallent. At dette dog ikke kan antages, følger af den Maade, hvorpaa Lovbudet betegner Forbrydelsen. Der er i det ikke Tale om nogen subjektiv Betingelse. Der er en uafbevislig Formodning for Forsæt i den Forstand, som betinger Anvendelsen af § 260. Der bliver saaledes ikke Rum for noget Bevis for den særlige *animus*, der betinger den mildere Straf i § 261.

6. Paatalen er offentlig, kun i § 263 betinget af, at nogen af Boets Kreditorer andrager derpaa.

§ 70.

Fortsættelse. B. Straffelovens § 262, Konkurslov § 148 m. m.

Den anden Retning, i hvilken et Fallitbos Kreditorers Interesser værnes ved Straf, angaaer de Oplysninger og Forholdsregler, de have Krav paa til Betryggelse af deres Adgang til Fyldestgjørelse. De Straffebud, der her komme i Betragtning ere følgende:

1. Ved Stl.'s § 262 er der lagt Strafansvar paa *„den, som er pligtig at føre Handelsbøger, og hvis Bo er kommet under Fallitbehandling"*, naar han 1) *har forvansket, bortskaffet eller tilintetgjort disse Bøger eller ført dem paa uredelig Maade eller i svigagtig Hensigt undladt at føre dem,* samt 2) *har gjort sig skyldig i grove Uordener i Henseende til Førelsen af sine Handelsbøger.* Udtrykkene *(„Fallenten")* vise, at Straffen for de grove Uordener er bunden til de samme Betingelser, som den første Regel, nemlig at Boet er under Fallitbehandling, og at Fallenten var pligtig til at føre Handelsbøger.

Pligten til at føre Handelsbøger er, bortset fra den særlige, ved Konkurslovens § 148 anordnede Pligt, bestemt ved Fdg. 1. Juni. 1832.[1]) Pligtens

---

[1]) Ifølge Fdg. 1. Juni 1832 er det Pligt for alle Grosserere, Interessenter i Handelslav, for dem, der i Provinserne have Borgerskab som Kjøbmænd, for Vexellerere, Apotekere, Boghandlere og Handelskommissionærer og Andre, hvis Handel maa sættes over Høkeres, samt for de Fabrikanter, der holde Udsalg af deres Fabrikater, at være forsynede i det mindste med en Dagbog (Journal) og en Hovedbog. Handelslavene ere ophævede ved L. 29. Decbr. 1857 § 43, men da de, der tage Borgerskab som Detaillister, have Ret til Handel i ikke mindre Omfang, end tidligere Interessenter i de forrige Handelslav, se L. 29. Decbr. 1857 §§ 33 og 35, maa Forpligtelsen ogsaa paahvile dem, se *Scheel* Personret, 2. Udg. S. 561 o. ff. Med Hensyn til Handlende, der paa Landet kunne drive Handel ifølge Næringsbevis i større Omfang end Høkere, kunde Fdg. ikke antages at have saadanne for Øje, da paa den Tid Handel paa Landet ordentligvis kun kunde drives ifølge kongelig Bevilling. Men en analogisk Anvendelse, efter at dette Forhold er forandret, vilde ligge nær. Men ligesom Justits- og Indenrigsministerierne havde udtalt en modsat Anskuelse, se Skriv. 4. Aug. 1862, saaledes indeholder Konkursl. 25. Marts 1872 § 45 ogsaa en Forudsætning om, at Pligten kræver Vedk.'s Bopæl i en Kjøbstad. Den samme Forudsætning maa ogsaa føre til at fastholde for Fabrikanter det i Fdg. 1832 indeholdte, af den dagjældende Ordning følgende Krav om, at de have Udsalg i en Kjøbstad. Jfr. ogsaa Motiv. til det Lovforslag om Handelsbøgers Førelse, der i Samlingen 1887—88 fremsattes for Rigsdagen, se Rigsdagstidende 1887—88, Till. A., Sp. 1653 og H. R. T. 1877 S. 188—189. Ved dette Lovforslags § 1 var Pligten bestemt paa et i flere Retninger udvidet Grundlag under Hensyn dels til Konkursl. § 148, dels til Udkastet til den senere L. om Handelsregistre, Firma og Prokura 1. Marts 1889, se § 35 og Rigsdagstid. anf. Sted, Sp. 1659 o. ff. Men hint Udkast er ikke blevet til Lov. Jfr. med Hensyn til de gjældende Regler om Pligten Domme i U. f. R. 1877 S. 874, jfr. H. R. T. 1877 S. 188 (Detaillist paa

Omraade burde være bestemt med Hensyn til, hvem den skal tjene til Beskyttelse for, nemlig Kreditorerne. Men den nugjældende Ordning fyldestgjør kun delvis dette Hensyn.[2]) En ny Ordning af Pligten er dog hidtil ikke blevet gjennemført, bortset fra den i Konkurslovens § 148 givne Regel. Den Ret, som beskyttes, er, som bemærket, Kreditorernes. Men Retskrænkelsens Gjenstand bliver

---

Landet ikke forpligtet til at føre autoriserede Handelsbøger; derfor ikke straffet efter § 262, 2, for Undladelsen heraf, men straffet efter § 262, 2, jfr. Konkursl.'s § 148), 1879 S. 725 og 729, jfr. H R. T. 1879 S. 77 og 88 (at Vedk. havde drevet sin Forretning uden lovlig Adkomst, befrier ham ikke for Pligt og Strafansvar. H. R.: da Tiltalte i en Kjøbstad har drevet en selvstændig Handelsforretning, som maa sættes over Høkeres Handel, har han ifølge Fdg. 1832 § 1 været pligtig at føre de deri nævnte Handelsbøger, uanset, at han har forsømt at erhverve Borgerskab; anderledes O. R., men derimod hermed stemmende Kr. R.), 1884 S. 58 (Frifindelse, da Tiltalte havde drevet sin Næring med Fabrikation af Cigarer paa haandværksmæssig Maade, og han saaledes, uagtet hans Borgerskab lød paa Fakrikation, ikke var forpligtet til at føre Bøger), 1094 (frifunden med Hensyn til en ikke til Handelsbøgers Førelse forpligtende Næringsvirksomhed, uanset, at Grossererborgerskab var løst, da der ikke var gjort Brug deraf), 1887 S. 595, jfr. H. R. T. 1886 S. 756 (Næringsdrift uden Borgerskabs Løsning, men som overskred de i Næringslovens § 47 fastsatte Grænser for Høkerhandel i Kjøbstæder, forpligter til at føre Handelsbøger), 881, jfr. H. R. T. 1887 S. 37 (Fabrik eller Haandværk? Borgerskab som Fabrikant. Kr. R. antog Driften for Haandværksnæring; H. R. statuerede Fabriksvirksomhed), 1890 S. 1099 (Borgerskab som Grosserer, men kun Agenturforretninger og tilfældige Smaasalg af Prøver og returnerede Varer; Frifindelse).

[2]) Rigsdagst. 1887—88, Till. A., Sp. 1659 o. ff., *Ipsen* U. f. R. 1884 S. 929 o. ff., Koll. Tid. 1882 S. 386 o. ff.

først aktuel, naar Konkurs indtræder, se § 262, 1. og 2. St.[3])

Paa lignende Maade, som i §§ 260, 261 og 263, se forrige Paragraf, rammer § 262's Bogstav kun en bestemt Gjerningsmand, nemlig den, som er pligtig at føre Handelsbøger og er gaaet fallit. Men at ikke desto mindre mange Andre kunne have Ansvar efter Paragrafen som Gjerningsmænd eller Meddelagtige, følger af almindelige Grundsætninger, om end Anvendelsen bliver analogisk, jfr. L. om Spare- og Laanekasser 28. Maj 1880 § 12.[4])

---

[3]) Se U. f. R. 1874 S. 697, jfr. H. R. T. 1874 S. 83, 1882 S. 736, jfr. H. R. T. 1882 S. 244, 1887 S. 1107.

[4]) Se StR.'s alm. Del I., S. 138 o. ff. Se om Tilfælde, hvor Vedkommende vel var pligtig at føre Handelsbøger, men som Bestyrer for et Selskab, der er gaaet fallit, U. f. R. 1879 S. 195 og 749, jfr. H. R. T. 1879 S. 123 (adm. Direktør straffet efter Anal. af § 262, 2; to kontrollerende Direktører ikke fundne strafbare), 1882 S. 736, jfr. H. R. T. 1882 S. 244 (Bankbestyrelsens Formand dømt „i Henhold til" Konkurslovens § 148. Bogholder [men ikke Formanden] dømt efter § 262, 2). Domme i U. f. R. 1874 S. 697, jfr. H. R. T. 1874 S. 83, og 1887 S. 1107 ere næppe korrekte. De angaa begge det Tilfælde, at en Forretning har været ført i en Andens Navn (om end for egen Regning), og hvor denne Anden gaaer fallit. Negativt statuere de Straffrihed for den virkelige Leder, som altsaa ogsaa har havt Pligten til at føre Handelsbøger, men som ikke er gaaet fallit. I Overensstemmelse med de andre foran anførte Domme burde saadan Straffrihed ikke være antagen. Den ene af dem lægger dernæst positivt Ansvar paa den, i hvis Navn Forretningen er ført, men som intet iøvrigt har havt med den at gjøre. Et saadant Ansvar er ikke udelukket efter Forholdets Natur, idet det kan begrundes paa en Tilsynspligt, og der naturligvis intet vilde være til Hinder for, at flere kunde have Ansvar. Men en saadan Tilsynspligt med Ansvar er ikke statueret for

De Handlinger, det første Stykke i § 262 angaaer, ere 1) Forvanskning, Bortskaffelse eller Tilintetgjørelse af Bøgerne. Under Forvanskning indbefattes baade Ubrugbargjørelse og Forfalskning,[5]) 2) Førelse paa uredelig Maade, hvortil objektivt hører urigtig eller falsk Indførelse, og 3) Undladelse af at føre Bøgerne i svigagtig Hensigt.[6]) At Fallitten skal være forestaaende paa den Tid, Handlingen foretages, kræves ikke.

Subjektivt kræver Paragrafens første Stykke Forsæt. Hertil udfordres den Hensigt, at gjøre et eventuelt Fallitbos Kreditorers Ret usikker. Er Fallitten ikke forestaaende, vil saadan Hensigt vanskelig statueres.[7]) Med Hensyn til Forvanskning, Bortskaffelse eller Tilintetgjørelse følger denne

---

Bankformanden i den ovfr. anførte D. i U. f. R. 1882 S. 736, jfr. H. R. T. 1882 S. 244, jfr. derimod U. f. R. 1874 S. 693, jfr. H. R. T. 1874 S. 60 (Ansvar for Fejl, som hidrørte fra en Afdød, der førte Fallentens Bøger, paalagt Fallenten), men derimod U. f. R. 1882 S. 1153 (Kr. R. frifandt, fordi det ikke kunde tilregnes den bogførende Interessent, at han ikke førte Kontrol med en Kompagnons Optegnelsers Rigtighed, især da denne havde hele Styrelsen i sine Hænder.

[5]) Se Mot. t. Stl.'s Udk. S. 328.

[6]) Jfr. herved ovfr. S. 24, Note, at hverken Forfalskning eller uredelig Førelse af Fallenten falder ind under Dokumentfalsk.

[7]) De fleste Domme vedrørende § 262 have kun gjort Anvendelse af St. 2. I D. i U. f. R. 1879 S. 195 og 749, jfr. H. R. T. 1879 S. 123, havde O. R. paa et Forhold anvendt § 262, 1; men H. R. fandt efter de givne Forklaringer om Hensigten ikke tilstrækkelig Føje til at betragte Forholdet som uredelig Fremfærd og dømte kun efter § 262, 2. I D. i U. f. R. 1884 S. 265 og 700, jfr. H. R. T. 1884 S. 101 (for at opnaa Henstand ført urigtig m. m.) straffede O. R. efter §§ 257 og 262, 2, men H. R. efter § 262, 1 og 2 samt § 257.

subjektive Fordring af Stl.'s § 43. For de to andre Tilfældes Vedkommende er den udtalt i Ordene *„paa uredelig Maade"* og *„i svigagtig Hensigt"*. I det første Udtryk ligger ikke den yderligere Fordring, at Hensigten skal være rettet, ikke blot paa at gjøre Kreditorernes Ret usikker, men paa at berøve dem den.[8])

De Handlinger, som § 262, 2. St. omhandler, betegnes ved Udtrykkene *„grove Uordener i Henseende til Førelsen af sine Handelsbøger"*. Det almindelige, objektive Udtryk omfatter baade de positive, i første Stykke nævnte Handlinger og Undladelser. Forskjellen ligger i Mangelen af Forsæt i den ovenfor angivne Forstand. Men for at den uforsætlige (uagtsomme) Uorden overhovedet skal straffes, maa den være „grov". Herved betegnes en objektiv Egenskab.[9]) Men om den Maalestok med Hensyn til „Orden", der herved bør anlægges, kan der være Tvivl. Fdg. 1. Juni 1832 paalægger kun Pligt til at føre „Journal" og „Hovedbog" og lægger herved ifølge Karakteristiken af disse Bøger, se Motiverne og Fdg.'s øvrige Indhold, kun Vægt paa, at de personlige Konti (for Kreditorer og Debitorer) ere i Orden.[10]) Da nu Stl.'s § 262 kun rammer Fallenter, som ere pligtige at føre Handelsbøger, taler paa Forhaand noget for, at den ogsaa kun rammer, naar der fore-

[8]) Se ogsaa Fdg. 11. April 1840 § 46, hvor den subjektive Fordring angives med Ordene „forsætlig at have lagt Hindringer i Vejen for saadan Undersøgelse" og senere omskrives med Ordene „et saadant svigagtigt Forsæt", medens Modsætningen, ligesom i § 262, 2. St., udtrykkes med Ordene „grove Uordener", jfr. de i forrige Note anførte Domme.

[9]) Se StR.'s alm. Del I., S. 361—62, *Ipsen* i U. f. R. 188 S. 929 o. ff.

[10]) Se Koll. Tid. a. St. og *Ipsen* a. St.

ligger Misligheder med Hensyn til de Handelsbøger, som de ere pligtige at føre. Udtrykket „*disse Bøger*" i § 262, 1, peger ogsaa nærmest i denne Retning, og det er noget usandsynligt, og i Resultatet urimeligt, om § 262, 2, skulde have et videre Omraade end § 262, 1. „*Sine Handelsbøger*" i § 262, 2, maa forstaaes som „sine i første Stykke omtalte Handelsbøger". Herefter maatte da de „*grove Uordener*" for at straffes efter § 262, 2, foreligge med Hensyn til de i Fdg. 1. Juni 1832 ommeldte Bøger. Ingen Uorden med Hensyn til andre Handelsbøger vilde kunne rammes. Det positive Argument fra Ordet „*disse*" for denne Opfattelse kan der dog ikke tillægges megen Vægt, da det ikke er nødvendigt at lægge den forudsatte Betydning deri. Imod Opfattelsen taler det navnlig, at Fdg. 1. Juni 1832 overhovedet ikke har villet ordne Pligten fra Kreditorernes Synspunkt, og at Fdg. 11. April 1840 § 56, der er Kilden til § 262, overensstemmende hermed ikke indskrænkede sin Straffebestemmelse til dem, der vare pligtige at føre Handelsbøger. Efter denne Forordning var Straffen altsaa ikke i nogen Retning bunden til Fdg. 1. Juni 1832, da det umulig kunde antages, at Straffen skulde have et mere begrænset Omraade for de Pligtige end for de Ikke-Pligtige. At nu Straffeloven har indskrænket de strafskyldige Personers Omraade efter Pligtens Udstrækning, godtgjør ikke, at en tilsvarende Indskrænkning ogsaa maa gjælde med Hensyn til de Bøger, Misligheden angaaer. I Mangel af en legal Ordning af dette Spørgsmaal, ligger det da nær at tage Maalestokken fra den Handlemaade, som en ordentlig Handlende i en Forretning af foreliggende Art naturlig og sædvanemæssig bør følge. Uden udtrykkelig legal Ordning, som hos os ikke haves, kan denne Maale-

stok dog ikke skærpes derhen, at Bogføringen, for at være ordentlig, maa være en saadan, at den tilfredsstiller de Krav, som de handelskyndige Revisorer i Medfør af Konkurslovens § 79 ere beføjede til at stille, saa at den ved sit System (navnlig ved Førelse af visse upersonlige Konti eller Bøger) og dets Gjennemførelse gjengiver i det mindste alle Hovedtræk af Forretningens Gang og Udvikling i Tidens Løb. Ved Anvendelsen af § 262, 2, som den maa ske for Tiden, vil der kunne være Føje til at afvige fra dette skarpe Krav af Hensyn til Forretningens Beskaffenhed, Uordenens Art (positiv eller Undladelse, formel eller reel o. s. v.) samt den til Dommerens Skjøn henviste Bestemmelse af Uordenens Grad („*grov*"). Til et saadant Standpunkt, der kan kaldes et Mellemstandpunkt, hælder ogsaa Praxis, efter nogen Vaklen.[11])

---

[11]) D. i U. f. R. **1873** S. 200, jfr. H. R. T. 1872 S. 458 (Dom efter § 262, 2 for 12 nærmere specificerede Uordener; paa den ene Side laa flere af disse udenfor Fdg. 1832's Bøger; paa den anden Side viser selve Fremhævelsen af de enkelte Uordener uden nogen Henvisning til en almen Grundsætning, at denne i sin Skarphed ikke har faaet Anerkjendelse i denne Dom, af O. R. eller H. R.), **1874** S. 693, jfr. H. R. T. 1874 S. 60 (Kr. R.'s Begrundelse, mod hvilken H. R. intet Væsentligt har at erindre, nærmer sig her i høj Grad til den strenge Regel: Selv om Bøgerne havde været førte nøjagtigt, vilde det have været vanskeligt at se, hvorledes hans Bo gjennem hans Omsætninger var bragt i den Tilstand, hvori det var, da han fallerede . . . men da de tillige ere unøjagtigt førte, er det umuligt ved dem at komme til Kundskab om Forretningens Gang og dens uheldige Udfald. Ved Siden heraf nævnes dog ogsaa visse bestemte Uordener, som Grundlag for den Afgjørelse, at Uordenerne ere grove). Ganske utvetydigt, og med Henvisning til, hvad de handelskyndige Revisorer have oplyst, er den strenge Grundsætning anerkjendt af Kr. R. og H. R. i U. f. R.

Straffen efter § 262, 1, er Fængsel paa Vand og Brød eller Forbedringshusarbejde indtil 2 Aar.

1874 S. 697, jfr. H. R. T. 1874 S. 88. Men i D. i H. R. T. **1874** S. 390 har Vib. O. R. frifundet, hvilket er stadfæstet af H. R., uagtet Kurator og Kreditorudvalg erklærede sig ude af Stand til at afgive Betænkning om Aarsagerne til Fallitten m. m., især fordi de ældre Bøger vare tilintetgjorte, og andre slet ikke førte, da han stedse havde ført de ved Fdg. 1832 paabudte Bøger, og der ikke var oplyst saadanne Fejl i hans Bogføring, der kunde betragtes som grove Uordener, Afgjørelsen nærmer sig stærkt til den Opfattelse, der bygger alene paa Fdg. 1832. Ligesom tidligere hævdede Kr. R. i D. i U. f. R. **1876** S. 76, jfr. H. R. T. 1875 S. 399, det strengeste Princip og dømte efter § 262, 2, jfr. tildels Konkursl. § 148; men H. R. dømte kun efter § 262, 2, smh. med Konkursl. § 148. I D. i U. f. R. **1876** S. 707, jfr. H. R. T. 1876 S. 130, paaberaabte O. R. den strenge Grundsætning, men dømte dog (efter Præmisserne fejlagtigt) kun efter § 262, 2, jfr. Konkursl. § 148, hvorimod H. R. dømte efter § 262, 2, tildels smh. med Konkursl. § 148. At H. R. dermed atter skulde have godkjendt det strengeste Princip, behøver ikke at antages. Ogsaa Mellemstandpunktet vilde hjemle H. R.'s Afgjørelse *in casu*. I D. i U. f. R. **1877** S. 257 har L. O. s. H. o. St. R. godkjendt Mellemstandpunktet, idet den frifinder for Straf efter § 262, 2, fordi „der i Sagen kun er Spørgsmaal om en ubetydelig Handel, i hvilken Tiltalte ofte har maattet kreditere sine Kunder skillingsvis, at han maa antages at have ført sine Bøger saa godt, som han var i Stand dertil, at han under Sagen har afgivet en, som det skjønnes, fyldestgjørende Forklaring om Grunden til de af Revisorerne paaviste Mangler i Hovedbogen, og at der . . . ikke skjønnes at være oplyst saadanne Fejl, der kunne betragtes som grove Uordener, eller som i væsentlig Grad maa svække Paalideligheden af hans Bogføring". I D. i U. f. R. **1877** S. 771 nærmer Vib. O. R. sig til den paa Fdg. 1. Juni 1832 byggede Regel, uden dog helt at binde sig til den, og frifinder: da det dog maa antages, at han stadig har ført de i Fdg. 1832 særlig paabudte Handelsbøger, og disse maa antages at

Efter hvad der ovfr. er bemærket, behøver der ikke at være et bedragerisk Forsæt, saa at man

være holdte *à jour* og i det Hele ere ordentlig førte, skjønnnes Manglerne ved hans Bogføring dog ikke i og for sig at være af den Betydning, at de kunne betragtes som grove Uordener. Ved D. i U. f. R. **1878** S. 235 og 893, jfr. H. R. T. 1878 S. 122, dømmes under Henvisning til den strenge Grundsætning; men *in casu* er Dommen forenelig ogsaa med Mellemstandpunktet. Ved D. i U. f. R. **1879** S. 723, jfr. H. R. T. 1879 S. 72, tog Kr. og P. R. det Standpunkt, alene at holde sig til Fdg. 1. Juni 1832 og frifandt, fordi de Tiltalte havde ført de i Fdg. 1832 befalede Handelsbøger, nemlig en Hovedbog og en Journal, og det ikke var godtgjort, at der i Henseende til Førelsen af disse Handelsbøger er udvist grove Uordener. H. R. frifandt vel ogsaa, men uden at følge Kr. R. i dens Vending, idet Begrundelsen lyder paa, at der efter de fremkomne Oplysninger ikke findes tilstrækkelig Føje til at antage, at Tiltalte har gjort sig skyldig i saadanne grove Uordener, der kunne paadrage ham Ansvar efter § 262, 2. Paa Mellemstandpunktet maa derimod Kr. og P. R. og H. R. D. i U. f. R. **1879** S. 725, jfr. H. R. T. 1879 S. 77, antages at staa (Tiltalte, hedder det, havde ikke været forsynet med de i Fdg. 1832 paabudte Bøger, men i sin Regnskabsførelse gjort sig skyldig i en Række nærmere angivne Mangler, der maa anses som grove Uordener). At D. i U. f. R. **1879** S. 729, jfr. H. R. T. 1879 S. 88, ikke dømte for ikke at have ført Handelsbøger, men kun for undladt Statusopgjørelse, har sin Grund i, at han kun var aktioneret herfor. Paa Mellemstandpunktet skjønnes at staa, eller ialtfald ikke at være i Strid dermed, Domme i U. f. R. **1879** S. 195 og 749, jfr. H. R. T. 1879 S. 123, 899, jfr. H. R. T. 1879 S. 168 (§ 262, 2, tildels smh. med Konkursl. § 148). Paa den strenge Grundsætnings Standpunkt stillede Vib. O. R. sig i D. i U. f. R. **1881** S. 815, jfr. H. R. T. 1881 S. 121; men H. R. frifandt, idet det bl. a. udtales, at Bøgerne vel havde været førte efter et mangelfuldt System og ikke gav de fornødne Oplysninger, men at Manglerne dog, bl. a. under Hensyn til Forretningens Beskaffenhed, ikke kunde tilregnes som grove. Paa Mellemstandpunktet skjønnes fremdeles at staa Domme i

ikke kan karakterisere Forholdet som en Forsøgshandling, der er gjort til et *delictum sui generis*. Foreligger hint Forsæt, er der Konkurrence af

---

U. f. R. **1882** S. 736, jfr. H. R. T. 1882 S. 244 (Dom efter § 262, 2, tildels i Forbindelse med Konkursl. § 148), **1882** S. 1153 (Kr. R. statuerer grove Uordener, navnlig i Kassebogen; Frifindelse af en Tiltalt, fordi Fejlen hidrørte fra en Kompagnon, med hvem det ikke var hans Pligt at føre Kontrol), **1884** S. 699, jfr. H. R. T. 1884 S. 98 (Straf efter § 262, 2, jfr. tildels Konkursl. § 148; det diskulperede ikke, at Tiltalte ikke havde Kundskab om, hvorledes Bøgerne rettelig skulde føres, og havde ført dem efter bedste Skjønnende og Evne). L. o. R. s. H. o. St. R. hælder i Motiveringen af D. i U. f. R. **1884** S. 265 og 700 til den strenge Grundsætning; men *in casu* maatte ogsaa Mellemstandpunktet føre til Domfældelse; H. R. dømte med nye Præmisser efter § 262, 1. og 2. St. Se fremdeles den frifindende Dom i U. f. R. **1886** S. 980, jfr. H. R. T. 1886 S. 275 (en bestemt Unøjagtighed ikke funden at være grov Uorden. Det udtales, at Vedkommende havde ført autoriseret Hovedbog og Journal samt tillige Kassebog; den udeladte Post var et „privat Laan"). Domme i U. f. R. **1887** S. 595, jfr. H. R. T. 1886 S. 756 (H. R. dømte efter § 262, 2, tildels smh. med Konkursl. § 148), **1887** S. 831, jfr. H. R. T. 1887 S. 37 (H. R. dømte efter § 262, 2, tildels i Medfør af Konkursl. § 148; Vedkommende, hvem H. R. [ikke Kr. R.] ansaa for pligtig dertil, havde ikke holdt autoriserede Handelsbøger og i længere Tid ganske undladt at føre Hovedbog og aldrig opgjort sin Kassebog). Mellemstandpunktet, om end med en Heldning imod Fdg. 1832, kan antages at ligge til Grund for D. i U. f. R. **1889** S. 83, jfr. H. R. T. 1888 S. 473. Revisorerne havde fundet grove Uordener; men L. O. s. H. o. St. R. udtalte, at de intet havde havt at udsætte paa den Maade, hvorpaa Hovedbog og Journal vare førte, og da det maatte antages, at Boets Bøger give fuldstændige Oplysninger om Boets Kreditorer og Debitorer, skjønnedes de foreliggende Uordener ikke at være saa store, at de kunde paadrage Straf. Derfor frifandt forsaavidt O. R. og H. R.

Forbrydelser.[12]) Straffen efter § 262, 2 er simpelt Fængsel indtil 6 Maaneder.[13])

2. Ved Konkurslovens § 148 paalægges det Enhver, som ifølge denne Lov er at anse som Handlende, Skibsreder eller Fabrikant, jfr. L.'s § 45, een Gang hvert Aar at opgjøre en Status over sine Aktiver og sine Passiver samt at indføre den i sin Hovedbog eller i en til dette Øjemed indrettet Statusbog, der autoriseres uden Betaling, og til hvilken der ikke behøves stemplet Papir. Dersom den, hvis Bo kommer under Konkursbehandling — først derved bliver den krænkede Ret aktuel — befindes 1) *paa uredelig Maade eller i svigagtig Hensigt at have opgjort en Status, som ikke stemmer med de virkelige Forhold,* — eller 2) *at have af Skjødesløshed eller Forsømmelighed undladt at opgjøre Status eller ved dens Opgjørelse at have gjort sig skyldig i grove Uordener eller Uagtsomheder, straffes han henholdsvis efter første eller andet Stykke i Stl.'s § 262.* Medens dette Straffebud i Konkursloven er formet i væsentlig Overensstemmelse med

---

[12]) Jfr. Mot. t. Stl.'s Udk. S. 378.

[13]) Se de i Note 4 og 11 anførte Domme. Særlig mærkes om Spørgsmaalet angaaende Strafskylds Forældelse D. i U. f. R. **1879** S. 723, jfr. H. R. T. 1879 S. 72 (H. R. statuerer, at Bogføringen i dens Helhed forelaa til Bedømmelse [derfor ogsaa et Forhold med Hensyn til Statusopgjørelse, der af Kr. R. ikke var antaget at høre under Aktionen], og at derfor ikke Strafskylden for enkelte Dele deraf kunde anses forældet efter Stl.'s § 66), **1884** S. 1094 (Vedkommende havde været Detailhandler, men senere drevet anden Næring, som ikke medførte Bogførselspligt. For Bogførselen som Detailhandler var Strafskylden forældet efter § 66), **1886** S. 858, jfr. H. R. T. 1886 S. 61, der antog, at Ansvaret ifølge Konkursl. § 148 og Stl.'s § 262, 2, ikke var forældet, fordi Forældelsesfristen efter Forholdets Natur maatte regnes fra Konkursbehandlingens Begyndelse.

Stl.'s § 262, hvis Straffe skulle overføres paa Krænkelser af den ny paalagte Pligt, indeholder Formuleringen nogle Afvigelser. At Konkurslovens § 148 overhovedet ikke omtaler noget misligt Forhold med Hensyn til den i Bøgerne indførte Status, er aabenbart grundet derpaa, at dette Forhold ligefrem falder ind under § 262, uden at dertil behøves nogen ny Udtalelse. Vel er Kredsen af de Personer, hvem Konkursl.'s § 148 paalægger en Pligt, videre end den Kreds, der ifølge Fdg. 1. Juni 1832 har en Pligt til at føre Handelsbøger. Men § 262 omfatter ikke blot dem, der paa Straffelovens Tid vare pligtige at føre Handelsbøger, men alle, hvem der ved den til enhver Tid gjældende Lovgivning er paalagt en saadan Pligt, og uden Hensyn til, om denne Pligt er mere eller mindre omfattende. Selv om den Person, der har Pligten efter Konkursl.'s § 148, ikke hører til dem, der i Almindelighed skal føre Handelsbøger, staaer hans Hovedbog, forsaavidt den deri indførte Status angaaer, eller hans Statusbog, dog under Beskyttelse af Stl.'s § 262. Konkursloven omtaler derfor med Rette kun Misligheder med Hensyn til selve Opgjørelsen af Status. Hvad disse angaaer, kan Misligheden, objektivt set, enten bestaa i urigtig Opgjørelse, ɔ: Opgjørelse af *„en Status, der ikke stemmer med de virkelige Forhold"*, eller i Undladelse af at opgjøre den. Hvad det første Forhold angaaer, straffes det efter § 262, 1. St., naar den urigtige Opgjørelse er sket *„paa uredelig Maade eller i svigagtig Hensigt"*, efter § 262, 2. St., naar Fallenten ved Opgjørelsen har gjort sig skyldig i *„grove Uordener eller Uagtsomheder"*. Baade Modsætningen og Ordene *„paa uredelig Maade"* vise, at enhver forsætlig urigtig Opgjørelse henføres under § 262, 1. St. Til Forsæt

kræves, at Urigtigheden er bevidst, samt at den er foretagen for ved eventuel Fallit at unddrage Kreditorerne i Boet de deres Ret sikrende Oplysninger, paa hvilke de have Krav. Derimod kan det ikke kræves, at Hensigten skal være at unddrage Fallitboets Kreditorer Noget af deres Fyldestgjørelse, naar kun Usikkerheden for dem er forsætlig.[14]) Heraf skjønnes, at Ordene *„eller i svigagtig Hensigt“* ikke kunne betegne noget Tilfælde, der ikke allerede er indbefattet under Tilfældet *„paa uredelig Maade“*, og det, hvad enten det blot betragtes som en tautologisk Omskrivning eller forstaaes som Udtryk for den Hensigt, at besvige Kreditorerne for deres Fyldestgjørelse, altsaa for en kvalificeret Uredelighed. Skjønt Tilføjelsen ikke bør vildlede, vilde dens Udeladelse have været heldigere. I Stl.'s § 262 har det tilsvarende Udtryk Hensyn til den strafbare Undladelse, og det havde været bedre, om Konkursl.'s § 148 havde sat det i en tilsvarende Sammenhæng. Thi her savnes der i dette Bud en udtrykkelig Udtalelse. Hvad Undladelse af at opgjøre Status angaaer, nævner Konkursl.'s § 148 udtrykkelig kun Undladelse *„af Skjødesløshed eller Forsømmelighed“*, hvilken henføres under Stl.'s § 262, 2. St. Hverken Ordene eller Parallelen fra § 262 berettiger til at indskrænke denne Regel til ubevidst Forsømmelse. Den indbefatter ogsaa den bevidste Undladelse. Derimod tilstede Ordene ikke at anvende denne mildere Strafferegel, hvor Undladelsen sker i den Hensigt at gjøre det eventuelle Konkursbos Kreditorers Ret usikker, jfr. ovfr. Et saadant Forhold maatte, overensstemmende med Regelen i

---

[14]) Jfr. Fdg. 11. April 1840 § 56.

§ 262, 1. St., henføres under dette Lovbuds Straf, ialtfald i Kraft af en Analogi.[15])

---

[15]) Jfr. herved Domme i U. f. R. **1876** S. 76, jfr. H. R. T. 1875 S. 399 (Kr. R. § 262, 2, jfr. tildels Konkursl. § 148, H. R. alene § 262, 2, jfr. Konkursl. § 148), 707, jfr. H. R. T. 1876 S. 130 (omvendt), **1877** S. 237 (*error juris* diskulperer ikke), 771, 874, jfr. H. R T. 1877 S. 188, 1054, **1879** S. 723, jfr. H. R. T. 1879 S. 72 (Undladelse af at indføre Statusopgjørelsen i vedkommende Bøger straffet efter Konkursl. § 148, jfr. Stl. § 262, 2. St.), 723, jfr. H. R. T. 1879 S. 72 (en Aktionsordre for uordentlig Bogføring af H. R. anset tillige at omfatte Forholdet med Hensyn til Statusopgjørelse), 725, jfr. H. R. T. 1879 S. 77 (Handelsdrift uden Adkomst befrier ikke for Straf efter Konkursl. § 148), 729, jfr. H. R. T. 1879 S. 88 (samme Resultat antaget af H. R. mod O. R.), 195 og 749, jfr. H. R. T. 1879 S. 123 (en Banks administrerende Direktør straffet af O. R. efter Analogien af Konkursl. § 148, Led 2, jfr. Stl.'s § 262, 2. St. og tildels § 262, 1. St.; H. R. fandt ikke Forholdet „uredeligt" og heller ikke Konkursl. § 148 anvendelig, men straffede „i Henhold til Stl.'s § 262, 2. St."; to kontrollerende Direktører frifundne), 899, jfr. H. R. T. 1879 S. 168, **1881** S. 815, jfr. H. R. T. 1881 S. 121 (Frifindelse med Hensyn til Konkursl. § 148, tildels paa Grund af Sigtedes antagelig gode Tro, hvad det sidste Aars Status angaaer, fordi Tiden ikke endnu var kommen ved Fallittens Udbrud), **1882** S. 736, jfr. H. R. T. 1882 S. 244 (H. R. dømte ikke for „Uredelighed", men en Bankdirektør [ikke Bogholderen] „i Henhold til" Konkursl. § 148, jfr. Stl. § 262, 2. St. med Hensyn til urigtig aarlig Regnskabsaflæggelse), **1884** S. 45 (Frifindelse, idet Fordringen om aarlig Statusopgjørelse ansaaes fyldestgjort), 58 (Forpligtelse til Statusopgjørelse ikke antagen; Frifindelse), 699, jfr. H. R. T. 1884 S. 98 (manglende Indsigt diskulperer ikke), **1887** S. 236, jfr. H. R. T. 1886 S. 652 (Frifindelse med Hensyn til Statusopgjørelser, der vel vare summariske, men dog oplyste Hovedtræk, og hvor Unøjagtighederne hverken vare forsætlige eller skyldtes en strafbar Uorden eller Uagtsomhed), 537, jfr. H. R. T. 1886 S. 740

I Forbindelse med de i denne Paragraf omhandlede Straffebud mærkes Fdg. 1. Juni 1832 § 7 og Konkurslovens § 82, om end det Ansvar, de paalægge, næppe kan anses for Straf.

Fdg. 1. Juni 1832 § 7 paalægger de Handlende, der ikke have de Bøger, som de efter Anordningen ere pligtige at have, til Justitskassen at betale saa meget, som det stemplede Papir og Attestationen vilde koste, hvorhos Øvrigheden skal tilholde dem at anskaffe tilbørlige Bøger under daglig Mulkt.[16])

Konkursl.'s § 82 hjemler Beføjelse for Skifteretten, der behandler et Konkursbo, til at bestemme, at Skyldneren skal hensættes i simpelt Fængsel,

---

(17 Maaneder mellem Statusopgjørelser fyldestgjør ikke Konkursloven, men ikke grov Uorden; derimod Optegnelse i løse Hefter straffet), 595, jfr. H. R. T. 1886 S. 756 (Straf trods manglende Adkomst til Næring), 831, jfr. H. R. T. 1887 S. 87 (Fabrik eller Haandværk?), 1107, **1890** S. 1099 (Pligt til Statusopgjørelse ikke antagen), **1891** S. 659, jfr. H. R. T. 1891 S. 82 (14 Maaneders Forretning; ikke endnu opgjort Status for det første Forretningsaar; frifunden, da det ikke med Billighed kunde fordres efter Beskaffenheden af Forretningen, at Status skulde være opgjort før Konkursen; Kr. R. havde ogsaa frifundet, men fordi Uordenen ikke var grov), **1894** S. 1269 (Frifindelse; en forberedt Opgjørelse var udsat, da Tiltalte dengang ikke havde været etableret et Aar).

[16]) Se Domme i U. f. R. **1879** S. 899, jfr. H. R. T. 1878 S. 168 (H. R. billiger ikke, at der ved Siden af det Strafansvar, der er paadraget efter Stl.'s § **262**, 2, er paalagt særligt Ansvar efter Fdg. 1832 § 7), **1881** S. 815, jfr. H. R. T. 1881 S. 121 (Vib. O. R., der dømte efter § 262, 2, frifandt med Hensyn til Fdg. 1. Juni 1832 § 7 med de af H. R. i den foran anførte Dom brugte Udtryk. H. R., der frifandt for uordentlig Bogføring, udtaler, at der ikke under indeværende Justitssag vil kunne idømmes Tiltalte Ansvar efter Fdg. 1. Juni 1832 § 7, fordi de af ham førte Handelsbøger ikke have været autoriserede.

naar han, uden at angive fyldestgjørende Grund, undlader at fremkomme med den i § 47 paabudte Fortegnelse, behørig affattet, eller han modvillig nægter at gaa tilhaande med Oplysninger ifølge §§ 54, 72 og 79, eller han uden Skifterettens Tilladelse forlader eller forsøger paa at forlade Retskredsen, eller han i andre Maader undlader at efterkomme, hvad Konkursloven paalægger ham. Fængslingen vedvarer, saa længe Skifteretten finder det nødvendigt til at fremme dens Hensigt, dog ej ud over 6 Maaneder. Om denne Fængsling skal opfattes som exekutiv Straf eller som Exekutionstvang, kan omtvistes. Det sidste er dog det rimeligste.[17])

3. Straffebud i den almindelig Kredits Interesse indeholdes fremdeles i L. 1. Marts 1889 om Handelsregistre, Firma og Prokura § 23, jfr. § 24, nemlig, at *den, som overtræder Bestemmelserne i L.'s §§ 9—13, eller som undlader at gjøre nogen i Loven foreskreven Anmeldelse, eller, naar hans Anmeldelse er bleven afviist eller udslettet af Registret, undlader at gjøre ny Anmeldelse, straffes med Bøder fra 5—500 Kr.*[18])

Endelig mærkes her L. 28. Maj 1880 om Spare- og Laanekasser § 12, der dels fremhæver Sparekassers Bestyreres Ansvar til Straf (og Erstatning)

---

[17]) Se Indl. t. StR. I, S. 79 o. ff. Jfr. med Hensyn til tilsvarende Bestemmelse i Konkurslovens § 167 D. i U. f. R. 1878 S. 1188, jfr. H. R. T. 1878 S 837 („det i § 167, 2 anførte Tvangsmiddel er ikke af kriminel Karakter"), jfr. 1894 S. 1247, jfr. H. R. T. 1894 S. 536).

[18]) Jfr. tidligere L. 23. Jan. 1862 § 13, jfr. § 17. Se Domme i U. f. R. 1878 S. 235 og 893, jfr. H. R. T. 1878 S. 122 (for Forsømmelser alene en Foreningsformand straffet), 1882 S. 736, jfr. H. R. T. S. 244. Jfr. ved Loven 1. Marts 1889 U. f. R. 1890 S. 1009 o. ff., Afhandling af cand. jur. *H. Vedel.*

efter Lovgivningens almindelige Regler for Tab, som de paaføre Kassen eller Indskyderne med Forsæt eller ved pligtstridig Forsømmelse, samt særlig deres Ansvar i Tilfælde af Sparekassens Fallit efter Stl.'s § 262, forsaavidt Uordener af den der nævnte Art med Hensyn til Bogføring og Regnskabsaflæggelse kan tilregnes dem eller enkelte af dem, dels giver selvstændigt Straffebud for Undladelse af den i L.'s § 8 foreskrevne Indberetning, hvorfor der paalægges Straf af Bøder.

Andet Underafsnit.

Forbrydelser, der gaa ud paa ulovlig Berigelse paa Andenmands Bekostning.

---

§ 71.

Om Berigelsesforbrydelserne i Almindelighed.[1])

I § 60 ere Forbrydelserne mod de ved Erhvervsvirksomheden i Samfundet grundede Retsforhold henførte til tre Klasser. Den første, som omfatter de Forbrydelser, der umiddelbart krænke Erhvervssamfundet, enten uden tillige at krænke nogen Enkelts Ret eller dog saaledes, at dette Moment træder i Baggrunden, er omhandlet i nærværende Kapitels første Underafsnit. I begge de andre Klasser hører det til Forbrydelsernes Væsen, at de krænke en bestemt enkelt Persons ved Formueordningen grundede Rettigheder. Men der er den Forskjel, at i den ene Klasse rammes tillige Samfundet i en selvstændig Interesse, medens i den anden dette ikke er Tilfældet, idet Samfundets Interesser ikke strække sig videre end netop til Anerkjendelsen af Retten for den Enkelte. Den

---

[1]) Jfr. ved dette Afsnit foruden de i det Følgende nævnte Skrifter *Antell:* Om tillgreppsbrotten (1889), *Hagerup:* Om Formuesindgreb m. m. (1891), U. f. R. **1894** S. 849 o. ff. *(Utke Damm).*

første af disse Klasser omfatter de Forbrydelser, om hvilke det Fælles udtaltes, at de gaa ud paa ulovlig Berigelse paa Andenmands Bekostning. Til disse Berigelsesforbrydelser forudsattes at høre Tyveri, Bedrageri og det hele Indbegreb af de i Væsen med disse beslægtede Forbrydelser. Som Hovedart under den anden Klasse fremhævedes Beskadigelse og Ødelæggelse af fremmed Ejendom. Den herved antydede Sondring maa imidlertid paa dette Sted nærmere begrundes ved Paavisning af det Berettigede i at nævne den ulovlige Berigelse som Kjærnen i den Kreds af Forbrydelser, hvis mest fremtrædende Arter ere Tyveri og Bedrageri. Om dette har Hjemmel i Sagens Natur, hører til de i Teorien meget omtvistede og tillige meget misforstaaede Spørgsmaal. Og selv om det findes at maatte besvares bekræftende og dermed den systematiske Ordning at være retfærdiggjort, bliver det et nyt Spørgsmaal, om og i hvilken Udstrækning den positive Ret godkjender denne Opfattelse.

Det Fælles for de under anden og tredie Underafdeling af nærværende Kapitel faldende Forbrydelser er, som ovfr. bemærket, at de krænke en enkelt Persons ved Formueordningen grundede Rettigheder. Fra dette Synspunkt frembyder der sig en naturlig Sondring mellem Handlinger, der bestaa i retstridige Indgreb paa en Andens Formueomraade, men som ikke tilføje denne nogen egentlig Skade eller Tab, og hvis Retstridighed saaledes væsentlig beroer paa, at de krænke Personens Fred i hans Formuesfære — formelle Ejendomsforbrydelser kaldes de ofte —, og saadanne Krænkelser, der tilføje den Krænkede en Skade eller et Formuetab, altsaa, i Modsætning til hine, de materielle Ejendomsforbrydelser. Det er givet, at Tyveri og de med det beslægtede Forbrydelser maatte, sete fra

dette Synspunkt, henføres under den sidste Klasse. Spørgsmaalet er, om de ere simple Underarter under denne Gruppe, eller om der er noget Ejendommeligt ved dem, der berettiger til at udhæve dem som en Gruppe for sig selv, forskjellig i sit Væsen ikke blot fra andre materielle Ejendomsforbrydelser, men fra de Formueforbrydelser overhovedet, der kun gaa ud over Enkeltmand.

Selve den Omstændighed, at den almindelige Opfattelse fra først af har skabt, og paa dens Grundlag senere Teori og Lovgivning videre udviklet en skarp Afgrænsning, med vigtige praktiske Konsekvenser, mellem Tyveri og de med det beslægtede Forbrydelser paa den ene Side og saadanne Forbrydelser, som Ødelæggelse eller Beskadigelse af Andenmands Ejendom paa den anden Side, maa paa Forhaand gjøre det sandsynligt, at der herved er gaaet ud fra Forudsætningen om en anden Forskjel end den for det objektive Retsbruds Karakter uvæsentlige eller ialtfald mindre væsentlige, om den Skade eller Tab, der er paaført Nogen, er hidført ad den ene eller anden Vej, f. Ex. ved Ting, om Ejeren lider Tabet ved Tingens Ødelæggelse eller ved dens Borttagelse. I den romerske Ret fandt denne Forudsætning Udtryk, naar det til *furtum* udkrævedes, at det skulde være foretaget „*lucri faciendi gratia*". Men at der, — bortset fra Formuleringen — paa dette Punkt skulde foreligge noget for den romerske Ret Ejendommeligt, er lidet sandsynligt. Det er tværtimod af mange Grunde det rimeligste at antage, at de romerske Jurister her kun have formuleret — om mere eller mindre heldigt, er et andet Spørgsmaal, — en Forudsætning, som har sin Rod i langt ældre og vidt udbredte, ikke for Romerne ejendommelige Forestillinger.

Af Teorien blev hint Romerrettens *„lucri faciendi gratia“* tydet som Vindesyge. Som Følge deraf blev det den almindelige Lære, at et Væsensmærke for Tyveri — og for de beslægtede Forbrydelser, forsaavidt man drog Konsekvensen — var den Bevæggrund, der havde ført til Handlingen, om den kunde karakteriseres som Vindesyge, *animus lucri faciendi.* Hermed var imidlertid Spørgsmaalet kommet ind i et urigtigt Spor, hvor fornuftige, praktiske Resultater kun kunde naaes ved Inkonsekvenser eller Spidsfindigheder. Nogle toge Begrebet Vindesyge i saa vid Forstand (om hvilkensomhelst [egen] Interesse), at det tabte næsten al praktisk Betydning. Andre, som holdt det indenfor snævrere Grænser, kunde konsekvent hverken ubetinget udelukke fra de paagjældende Forbrydelser, hvad der var tilsigtet at udelukke — f. Ex. Tilegnelse mod Vederlag — eller medtage, hvad dog allerede de romerske Jurister vilde have medtaget, f. Ex. Tyveri for at gjøre Trediemand en Gave. Man kunde fremdeles fornuftigvis ikke nægte, at vindesyg Bevæggrund, — f. Ex. for at opnaa en Belønning af Trediemand, — kunde foreligge ved Ejendomskrænkelser, som man dog af andre Grunde ikke vilde karakterisere som Tyveri, ialtfald ikke som det egentlige saakaldte Ejendomstyveri. Konsekvensen maatte føre til at opgive alle Sondringer mellem Ejendomsforbrydelser paa det tidligere objektive Grundlag og at sondre alene efter hint subjektive Hensyn. Thi Foreningen af de gængse objektive og hint subjektive Adskillelsesmærke maatte fra et almindeligt Standpunkt føre til umotiverede og vilkaarlige Sondringer. Men paa et subjektivt Hensyn til Bevæggrunden at skabe forskjellige Forbrydelser, uden Hensyn til, om den objektive Retskrænkelse er den samme, vilde være anomalt,

ja forrykke hele Straffesystemets tidligere Grundlag. I dette spørges altid først, hvilken tilregnelig Retskrænkelse der foreligger, og først i anden Række kommer ved Straffebestemmelsen Bevæggrunden og lignende subjektive Hensyn i Betragtning.

Der maatte da sikkert gives *Ørsted* Ret, naar han i sit Værk om Tyveri[1]) hævdede mod „alle, saavel vore egne som fremmede Juristers Autoritet", at *animus lucri faciendi*, — der af ham toges i den Forstand, hvori det hidtil var opfattet, — ikke burde gjøres til Særkjende for Tyveri.[2]) De ovfr. fremhævede Grunde forklare imidlertid, at det trods *Ørsteds* og andre Teoretikeres Kritik ikke blev en almindelig Lære eller almindelig Norm for Lovgivningen og Praxis at se bort fra Fordringen om *animus lucri faciendi* eller at godkjende saadanne Begrebsbestemmelser af Tyveri, der som *Ørsteds* ganske bortkastede dette Moment. Naturlig maatte da det Spørgsmaal opstaa, om der ikke frembød sig nogen anden Forstaaelse af *animus lucri faciendi* end den tidligere gængse, hvorved de fremsatte Indvendinger kunde fjernes, og Berettigelsen til i denne Retning at søge noget Væsentligt for Tyveriet og de dermed beslægtede Forbrydelser kunde godtgjøres.

Hos os foreligger der hos *Bornemann* Antydninger, der pege paa denne Vej, om de end ikke fremtræde klart som en afgjørende Vending i Spørgsmaalet. *Bornemann* hævder i Modsætning til *Ørsted* Berettigelsen efter Forholdets Natur af Fordringen om *animus lucri faciendi* ved de omspurgte For-

---

[1]) 1809, S. 52 o. ff.

[2]) Jfr. A. f. R. III S. 172 o. ff., Noten.

brydelser. I Læren om Bedrageribegrebet[3]) forsvares dette i Udtryk og med Grunde, der ikke lade formode andet end, at det er taget i samme Betydning, som tidligere, og som af *Ørsted* forudsat.[4]) Ogsaa i Læren om Tyveribegrebet gaaer Udviklingen[5]) ganske i samme Retning. Men senere[6]) giver han en Forklaring af Begrebet, der, naar den gjennemføres, giver Spørgsmaalet en ny Skikkelse. Det hedder nemlig her, at „Hensigt til at gjøre sig ulovlig Fordel ikke betyder det med Handlingen forbundne fjernere Øjemed (Motivet), men det Formaal, som umiddelbart og ligefrem opnaaes ved Handlingens Iværksættelse“, og idet det tilføjes, at dette overhovedet er Betydningen af Ordet Hensigt efter strengere kriminalistisk Terminologi, drages der heraf vigtige praktiske Konsekvenser med Hensyn til Udelukkelse fra Tyveri af Tilfælde, hvor Vindesyge, opfattet som Motiv, utvivlsomt foreligger.

Mod denne Lære om, hvad der skal forstaaes ved *animus lucri faciendi*, kan der vel gjøres den Indvending, at der ikke synes at være nogen dybere Grund for Berettigelsen af her at skjelne mellem det fjernere og det umiddelbare Øjemed med Handlingen, og at Henvisningen til en „strengere kriminalistisk Terminologi“ til Hjemmel herfor kun har Betydning, hvis denne Terminologi hviler paa reelle, ikke blot formelle Grunde. Den rette, ikke blot i kriminalistisk Terminologi, men paa indre Grunde byggede Sondring, som *Bornemann* har

---

[3]) Se hans Forelæsninger over Strafferettens specielle Del S. 59—60.

[4]) Jfr. ogsaa *Bornemanns* Forelæsninger over Strafferettens alm. Del S. 361—62.

[5]) Sp. Del S. 127—30, jfr. S. 37.

[6]) Sp. Del S. 131—32.

havt for Øje, er imidlertid mellem det Formaal, der omfatter Forbrydelsens objektive Elementer eller det i Forbrydelsen liggende objektive Retsbrud, og et Formaal, der er dette uvedkommende. Det første Formaal er kun et i visse Kombinationer fortrinsvis brugt Udtryk for det forbryderske Forsæt, det andet det Øjemed eller den Bevæggrund af underordnet strafferetlig Betydning, som Stl.'s § 42 har for Øje, naar den udtaler, at Beskaffenheden af Gjerningsmandens Bevæggrund eller Øjemed ikke udelukker Anvendelsen af Straf.[7])

Betingelsen for at opfatte *animus lucri faciendi* som Hensigt i den først nævnte Betydning er altsaa, at det kan paapeges, at der til det svarer et særligt objektivt Retsbrudsmoment i de omspurgte Forbrydelser. Til Berigelseshensigten som Forbrydelsens subjektive Mærke maa svare en Berigelse som Forbrydelsens Væsensmærke i objektiv Henseende. Imod at anerkjende Berigelsen som objektiv Bestanddel i Forbrydelsen er det nu ingen Indvending, at det ved adskillige af de paagjældende Forbrydelser vil findes, at der ikke kræves til deres Fuldbyrdelse, at Berigelsen skal være realiseret, og at Begrebet derfor ikke kan formes paa den Maade, at der udkræves en med Forsæt realiseret Berigelse. Dette er kun en formel Indvending. Der gives mange Exempler paa, at der til Fuldbyrdelsen kun kræves en Begyndelse til Retskrænkelsen, medens Forsættet maa omfatte ikke blot denne Begyndelse, men ogsaa Fortsættelsen, og hvor Forbrydelsens Begreb, der skal angive, hvad der hører til Fuld-

---

[7]) Jfr. hvad der er udviklet i Strafferettens alm. Del I om Forsæt i Almindelighed S. 367 o. ff. og særlig om „Hensigt“ S. 395 o. ff., jfr. S. 418 o. ff.

byrdelsen og ikke mere, maa formuleres efter dette Hensyn.[8]) Spørgsmaalet er altsaa, trods denne Indvending, om der i en ulovlig, paa anden Mands Bekostning erhvervet Berigelse kan paapeges noget ejendommeligt, objektivt Retsbrud. Det er indlysende, at dette ikke lader sig gjøre, naar man alene har den i sine Formuerettigheder krænkede Enkeltmand for Øje. Den Retskrænkelse, han lider, er fuldstændig udtrykt i den Skade eller det Tab, der tilføjes ham. Den bliver ikke større, fordi dette Tab skaffer Angriberen en Berigelse, eller mindre, hvis den ikke gjør det, f. Ex. fordi Tingen ødelægges.[9]) Anderledes stiller Sagen sig derimod, naar Retsbrudet ses i Forhold til Samfundet. Den ulovlige Berigelse, som realiseres ved det en Anden paaførte Tab, er som saadan et Angreb paa den Interesse, Samfundet har i det etablerede Formuefordelingssystem. Paa dette System hviler hele Erhvervsvirksomheden i Samfundet. Ved det betinges Produktionen. I det realiseres fortrinsvis Samfundets Opfattelse af Retfærdighedens Krav i Formueforholdene. Paa dets heldige eller uheldige Ordning beroer Almenvellet umiddelbart i materiel, middelbart i ideel Henseende. I Betydning for Samfundet staa derfor Krænkelser af den lovlige Fordeling ulige højere, end den blotte Formindskelse af Summen af Nydelsesmidler, og det saa meget mere, som de sædvanlige Motiver for Angrebene paa Fordelingen gjøre disse langt hyppigere og Trangen til kraftig Repression langt føleligere.

---

[8]) Jfr. StR.'s alm. Del I S. 395 o. ff.

[9]) Jfr. de fra dette Standpunkt træffende Bemærkninger, som *Ørsted* gjør i Skriftet om Tyveri S. 67, og med hvilke han særlig forsvarer, at Tyveri ikke bør bestemmes som en Tilvendelse, men som en Fravendelse af Tingens Proprietet.

De, der berige sig ulovlig, ere Snylter i Samfundserhvervets Organisme. Derfor betragter den med Lovens Fordelingssystem sammenvoxede almindelige Retsbevidsthed dem med en særlig Uvillie, der finder sit Udtryk i den vanærende Karakter, som Almenheden knytter til de paagjældende Forbrydelser.

Med dette for Øje bliver det velbegrundet og stemmende med almindelige strafferetlige Principer, at der gjøres en skarp Sondring mellem Forbrydelser, der indeholde eller tilsigte en ulovlig Berigelse paa Andenmands Bekostning, og dem, hvis Retstridighed udtømmende angives derved, at de tilføje Andenmand et Formuetab. Det er fremdeles klart, at dette for Berigelsesforbrydelserne karakteristiske Retsbrud mod Samfundet foreligger, selv om en saadan Forbrydelse i et givet Tilfælde ikke vidner om den „almindelige Tilbøjelighed til at tilvende sig Andres Gods", i hvilken *Bornemann*[10]) søger Forklaringen. Dette er et subjektivt Moment, som det vilde være uretfærdigt altid at præsumere, men som heller ikke behøves til Forklaring, naar man løsriver sig fra Fordommen om, at *animus lucri faciendi* er identisk med Vindesygens Bevæggrund.[11])

Af det Udviklede følger, at lige saa nødvendigt det hører til Berigelsesforbrydelsernes Væsen, at der tilstræbes en ulovlig Formuefordel, lige saa uundværligt er det, at denne realiseres ved et retstridigt, materielt Formuetab, der tilføjes en Anden. Kun da foreligger den tilstræbte Forrykkelse i den

---

[10]) Sp. Del S. 37, 59 og 180, jfr. ogsaa *Ørsted* a. V. S. 410.

[11]) Jfr. herved *Goos* i Beretn. om det første nordiske Juristmøde, Bilag S. 21 o. ff.

lovlige Formuefordeling, som er disse Forbrydelsers Særkjende. Foreligger der kun et formelt, retstridigt Indgreb paa en Andens Formueomraade, kan den Omstændighed, at derved realiseres en Formuefordel for Paagjældende, ikke bringe hans Handling ind i Berigelsesforbrydelsernes Kreds. Derfor er det saakaldte Brugstyveri eller Selvtægtstilegnelser eller egenmægtige Tilvendelser, for hvilke der ydes fuldt Ækvivalent o. s. v., ikke Berigelsesforbrydelser, selv om det kan siges, at den Paagjældende opnaaer eller tilstræber en Formuefordel ved sin Handling, se om disse og lignende Tilfælde, hvad der nærmere udvikles paa vedkommende Steder i det Følgende.[12]) Paa den anden Side følger det af det Udviklede, at det ikke kan udkræves til en Berigelsesforbrydelse, at der tillige foreligger en formel Formuekrænkelse. Ved Siden af den Gruppe af Tilfælde, hvor Formueformindskelse (Tab) og Formueforøgelse (Fordel), — hvis Alt gaaer efter Beregning, — realiseres ved, at Forbryderen tilvender sig en Formueværdi, der var under en Andens Raadighed, staaer derfor som en anden Gruppe, der lige saa fuldt opfylder Kravet til en Berigelsesforbrydelse, at Tabet og Fordelen søges realiseret ved, at Forbryderen forholder den Krænkede Raadighed over en Formueværdi, som denne ifølge en eller anden retlig Hjemmel har Krav paa at blive raadig over. Denne Forskjel faaer derimod Betydning ved de Sondringer, der indenfor Berigelsesforbrydelsernes Kreds maa gjøres imellem forskjellige Underarter.

Spørgsmaalet er nu, hvorvidt den i Forholdets Natur grundede Opfattelse kan lægges ind i den

---

[12]) Jfr. *Lassen* Bidrag til Fortolkningen af Stl.'s § 245 i U. f. R. 1883 S. 428—29.

positive Ret, saaledes at den ulovlige Berigelse paa Andenmands Bekostning ogsaa efter denne bliver Særkjende for det Forbrydelseskomplex, under hvilket hører Tyveri, Ran, Røveri, Afpresning, Tilegnelse af Hittegods, Bedrageri m. m., se Stl.'s Kap. 23—26.

Udtrykkelig Hjemmel herfor vil man forgjæves søge i Straffeloven. Denne giver med Hensyn til Tyveri og Ran overhovedet ingen Bestemmelse af disse Forbrydelsers Begreber, men overlader til Fortolkeren at præcisere dem paa Grundlag af den almindelige Opfattelse, og i de Beskrivelser af de strafbare Handlinger, der findes ved de andre herhen hørende Forbrydelser, findes som oftest Intet, der viser, at en Formuefordel skal være tilsigtet, jfr. saaledes Straffebudene om Røveri, ulovlig Omgang med Hittegods og Bedrageri. I hele Rækken af de paagjældende Straffebud forekommer Henvisningen til, at Fordel skal være tilstræbt, kun i § 245 og i § 260, jfr. § 261, hvilke sidste Lovbud vel systematisk maa stilles i en anden Sammenhæng,[13]) men dog angaa Handlinger, der staa i nær Berøring med og tildels indbefatte Bedrageri og derfor ikke kunne være uden Betydning her. Men disse Lovbud ere i og for sig ikke afgjørende. Vel maa der paa Grund af Slægtskabet mellem den hele omspurgte Kreds af Forbrydelser være Sandsynlighed for, at et væsentligt og efter sin Natur almengyldigt Kriterium, der efter Loven udkræves ved den ene, ogsaa udkræves ved den anden, naar der ikke er afgjørende Grunde for at betragte det som singulært. Dette Hensyn faaer en særlig Vægt, da det med Føje kan siges, at den Berigelseshensigt, der kræves ved Forbrydelserne efter §§ 260 og 261,

[13]) Jfr. ovfr. § 69.

saa meget mere maa kræves ved de her omhandlede, hvor Retsbrudet ikke har det Plus af Retstridighed, som karakteriserer hine, og som snarere kunde have foranlediget Lovgiverne til ved dem at lade Kravet om Berigelseshensigt falde end ved disse. Men Sagen er, at det ikke af de nævnte Lovbud kan ses med afgjort Sikkerhed, at der ved den Hensigt i Retning af Fordel, som kræves, er ment ulovlig Berigelseshensigt i den ovenfor præciserede Betydning, hvorimod Hjemmelen for at antage dette tildels maa støttes paa, at Loven her gjør Brug af et ved de her omhandlede Forbrydelser forudsat Begreb. Hine Lovbud give derfor vel en Støtte, men ere ikke, isoleret sete, afgjørende.[14]) Medens saaledes Straffeloven ingen udtrykkelig, almindelig Hjemmel giver til Fordel for den i Forholdets Natur grundede Opfattelse, maa det paa den anden Side hævdes, at den heller ikke indeholder Noget, der maa forstaaes som udtrykkelig Forkastelse af hin Opfattelse. Den Omstændighed, at enkelte strafbare Handlinger have faaet Plads i disse Kapitler, ved hvilke Berigelseshensigt i den omspurgte Betydning utvivlsomt mangler eller ikke kan udkræves, saaledes Brugstyveriet i § 236, § 257 samt § 262,[15]) beviser intet i saa Henseende. Det er idelig Tilfældet, at Handlinger, der staa udenfor det, som er vedkommende Kapitels egentlige Gjenstand, af praktiske Hensyn stilles sammen med denne, i Kraft af et, om end blot, udvortes Slægtskab.[16]) Snarere kunde man beraabe sig paa, at § 236 drager Grænsen for Brugstyveri ved Ordene *„uden Hensigt til at tilegne sig eller skille Ejeren*

---

[14]) Jfr. *Lassen* a. St. S. 426 o. ff. samt ovfr. S. 262 o. ff.
[15]) Se ovfr. S. 270—71.
[16]) Jfr. Mot. t. Stl.'s Udk. S. 293—94, 299.

derved (ɔ: Godset)", og altsaa forudsætter det som tilstrækkeligt til andre Reglers Anvendelse, at det har været Hensigten at skille Ejeren ved Tingen, skjønt ikke at tilegne sig den. Men bortset fra det Usikre, som en paa denne Udtryksmaade bygget Slutning i sig selv har, behøver det i hvert Fald ikke at være forudsat, at det er Reglerne om Tyveri, som finde Anvendelse, naar Hensigten blot gik ud paa at skille Ejeren ved Tingen. Paragrafen har kun til Opgave at drage Grænsen for Brugstyveriet, men ikke at afgjøre noget som helst om Noget, der ligger udenfor denne Forbrydelses Begreb.[17])

---

[17]) Det Tilfælde, som § 236 holder udenfor, er iøvrigt — som en nøjagtig Læsning viser — ikke det, hvor den Skyldiges Hensigt alene gik ud paa at skille Ejeren ved Tingen, men det, hvor der foruden Hensigten at bruge Tingen til et bestemt Brug tillige er Hensigt til at skille Ejeren ved Tingen, f. Ex. ved derefter at bortkaste den. Men i et saadant Tilfælde vilde man vistnok med Føje sige, at Tingen var tilegnet, og Tilføjelsen afskærer da kun den Tvivl, om der til Tilegnelsen skulde kræves en varig Benyttelse af Tingen. Andetsteds har man i et Tilfælde, som det angivne, straffet Handlingen som Tyveri, jfr. *Holtzendorff* Handbuch des deutschen Strafrechts, III, S. 648, Note 1.

Naar man, lige overfor Straffelovens Mangel paa udtrykkelig, almindelig Afgjørelse i den ene eller anden Retning, tager sin Tilflugt til Motiverne til Straffelovsudkastet, vilde man ikke være stort bedre faren. Hvorvidt Berigelseshensigt kræves til Tyveri, derom findes slet ingen Forudsætning udtalt i Motiverne, jfr. derimod om Ran S. 294. Med Hensyn til ulovlig Omgang med Hittegods og Bedrageri findes der vel Udtalelser, som gaa i Retning af at kræve „vindesyg Hensigt", se S. 306, eller Tilstræbelse af „ulovlig Fordel", eller „Vinding", S. 314, 315, 316, 317, 326 og 327, og man faaer ganske vist i det Hele Indtryk af, at Motiverne gaa ud fra, at dette er et væsentligt Moment i de paagjældende For-

Imidlertid kan det dog ikke erkjendes, at Sagen staaer saaledes, at den positive Ret intet almindeligt Holdepunkt yder til Spørgsmaalets Løsning, og at det derfor alene eller væsentligt kommer an paa, hvad Forholdets Natur tilsiger, og paa, om det er tilstedeligt i Kraft af denne, udenfor de Tilfælde, hvor det strafbare Forhold kun betegnes med et Navn (Tyveri, Ran), at hævde et Moment i Begrebet, som ikke har faaet Udtryk i Lovens Beskrivelse af den strafbare Handling. Den positive Ret frembyder nemlig et Datum, som vel ikke direkte beviser Berettigelsen af at kræve den ulovlige Berigelseshensigt, men som konsekvent maa føre dertil.

Af Udtrykkene paa flere Steder i Straffeloven fremgaaer det nemlig, at det ikke er nok til de paagjældende Forbrydelser, at den Krænkede skilles ved en Formueværdi eller lider et Formuetab, men at der til denne Fravendelse maa svare en Tilvendelse af Formueværdi fra Forbryderens Side, Noget, som jo ingenlunde behøver at være saa, mærk f. Ex. det Tilfælde, at Fravendelsen sker for at ødelægge. Medens der vel paa adskillige Steder bruges Udtryk, der kun udhæve

---

brydelsers Begreb. Men dels ere Udtalelserne paa flere af de anførte Steder af den Art, at det bliver usikkert, om dette Moment skal fordres ubetinget, dels træder ikke blot den traditionelle Uklarhed om den rette Bestemmelse af det frem; men der findes ogsaa Forklaringer om det, som ganske ophæve dets Ejendommelighed, se saaledes især S. 318, jfr. ogsaa med Hensyn til den i § 245 omhandlede Forbrydelse de Forklaringer, der findes S. 305—306, jfr. *Lassen* a. St. S. 430—31. Under disse Omstændigheder vil den, der bestrider det ommeldte Moments Berettigelse, ikke uden Føje kunne bekæmpe de Beviser, man til Forsvar for det vilde hente fra Motiverne.

Fravendelsen, eller ialtfald ikke utvetydig fremhæve Tilvendelsen, jfr. §§ 243 i Beg., 247, 249, 251, 252, er der andre, hvor Forudsætningen om, at Forbrydelsen forudsætter en Tilvendelse, træder klart frem, se saaledes §§ 243, Slutn. af Pkt. 1, 248, 253, 254, 258.[18]) Efter hvad der allerede er bemærket ovenfor, kan der ikke være Tvivl om, at et Begrebsmoment, der efter sin Natur egner sig til at være fælles for hele den omspurgte Kreds af Forbrydelser, maa antages at gjælde ved dem alle, naar det er forudsat ved nogle, medmindre særegne Grunde i noget enkelt Tilfælde tale derimod. Det virkelige Forhold er, at Straffeloven, skjønt Fravendelse og Tilvendelse ikke er logisk sammenhørende, dog har anset det for en Selvfølge, at de ved disse Forbrydelser ere uadskillelige, hvorfor en Redaktion, hvorved snart det ene, snart det andet Moment fremhævedes, maatte stille sig som en blot Afvexling i Betegnelsen for Et og det Samme.

Den Omstændighed, at de omspurgte Forbrydelsers Begreb kræver, foruden Fravendelsen af Formueværdi, tillige en dertil svarende Tilvendelse for Forbryderen (eller Hensigt dertil), godtgjør ganske vist ikke direkte, at ulovlig Berigelse (eller Hensigt dertil) er et begrebsmæssigt Krav. Thi utvivlsomt falder Tilvendelse eller Tilegnelse af en Formueværdi og ulovlig Berigelse derved ikke sammen. Det er en ny og yderligere Fordring,

---

[18]) I Forbindelse hermed kan ogsaa erindres Udtalelsen i Fdg. 11. April 1840 § 30 om, at den paa at tilvende sig Andens Gods rettede Vilje hører til Tyveriets sande Væsen, en Udtalelse, der naturligvis ikke taber sin Betydning, fordi den er udeladt i Straffeloven, som overhovedet har villet afholde sig fra at udtale sig om Tyveribegrebets Bestemmelse, jfr. Mot. t. Stl.'s Udk. S. 290.

at Tilvendelsen skal have ulovlig Berigelse til Formaal.[19]) Hin kan forefindes uden denne. Den, der gjør sig til Herre over Andenmands Formueværdi for at skaffe sig Fyldestgjørelse for en gyldig Fordring, tilegner sig Formueværdien. Men hans Selvtægt tilsigter ikke nogen Berigelse paa den Krænkedes Bekostning. Den, der egenmægtig tager en Andens Ting, men henlægger fuld Erstatning for den, tilegner sig den Krænkedes Ting. Men hans Handling gaaer kun ud paa en Ombytning af Værdier, ikke paa Berigelse med Tab for den Anden. Maatte saadanne Handlinger karakteriseres som Tyveri, Bedrageri o. s. v., vilde altsaa vel Tilegnelse af Andenmands Formueværdi, men ikke ulovlig Berigelse derved udkræves til de paagjældende Forbrydelser. Men uagtet der saaledes ikke derved, at Tilegnelse kræves, er ført direkte Bevis for, at ulovlig Berigelse kræves, maa det dog siges, at Konsekvensen af hin Fordring leder til ogsaa at opstille denne. Den Lovgiver, der lægger Vægt paa Tilvendelsen, maa fornuftigvis ogsaa lægge Vægt paa, at denne Tilvendelse tilsigter en Berigelse. Det er nemlig for det Første — og dette er det Væsentlige — klart, at der ikke i Tilegnelsen af den en Anden ulovlig fravendte Formueværdi som saadan ligger noget nyt ejendommeligt Retsbrud. Lige overfor den krænkede Enkeltmand ligger hele Retsbrudet i Fravendelsen, saaledes som paa det ovenfor anførte Sted med Føje er gjort gjældende af *Ørsted,* og lige overfor Samfundet kan Tilvendelsen kun blive et særeget Retsbrud, forsaavidt den involverer et Angreb paa Samfundets Interesse i Formuefordelingen. Men dertil kræves, at der ved Tilvendelsen realiseres eller tilsigtes realiseret en

---

[19]) Jfr. *Bornemann* S. Skr. IV, S. 130.

ulovlig Berigelse. Tilvendelsen uden Berigelseshensigt — saasom i de ovenfor omtalte Selvtægts- og Byttetilfælde — er betydningsløs for Karakteristiken af det i Handlingen liggende Retsbrud. Konsekvent maa en Lovgiver derfor enten blive staaende ved Fravendelsen som disse Forbrydelsers Væsensmærke —, som *Ørsted* i sin Afhandling om Tyveri vil —, eller foruden Tilvendelsen kræve Berigelsen. Mellemstandpunktet har ingen fornuftig Grund i Forholdets objektive Beskaffenhed. Men heller ikke ifølge det subjektive Hensyn, som det iøvrigt ikke er rigtigt at tillægge den afgjørende Vægt, der af mange tillægges det, nemlig om Handlingen vidner om en almindelig Tilbøjelighed til at tilvende sig Andens Gods, kunde man komme til et andet Resultat. Thi at forudsætte denne almindelige Tilbøjelighed hos den, der havde tilegnet sig det en Anden Fravendte uden Berigelseshensigt, altsaa under de ejendommelige Forhold, hvorpaa de anførte Tilfælde afgive Exempel, vilde aabenbart være aldeles ubeføjet.

I Henhold til det Anførte hævdes det, at den Omstændighed, at den positive Lovgivning forudsætter Tilvendelsen som nødvendig til de omspurgte Forbrydelsers Begreb, indeholder et indirekte Bevis for, at den ogsaa kræver Berigelsen eller Berigelseshensigten. Dette, at Tilvendelse og Berigelse i Lovgiverens Tanke følges ad, bestyrkes af Udtryksmaaden i flere Lovbud om andre Forbrydelser, se Stl.'s §§ 133, 137 og 141 og ved denne Forudsætning bliver ogsaa Redaktionen af Stl..s § 55 naturlig, naar den, som Handlinger, der falde ind under den der omhandlede Meddelagtighed, nævner saadanne, der gaa ud paa at sikre Gjerningsmanden den ulovlig erhvervede Fordel eller selv at deltage i denne. Det erindres herved, at den Meddelagtig-

hed, som omhandles i § 55, altid er forudsat fortrinsvis, om ikke udelukkende, at forekomme ved de Forbrydelser, der her omhandles.

Hvad Praxis angaaer, tør det maaske ikke paastaaes, at den afgjort og gjennemgribende har taget Parti for den ene eller den anden Opfattelse. Det Princip, at alle de omspurgte Forbrydelser i nævnte Henseende maa behandles ens, ses ikke konsekvent at være fulgt, hvad der maaske kan forklares ved hele Lovgivningens og Videnskabens historiske Udvikling hos os. Den Forbrydelse, hvor der findes de klareste Anerkjendelser af Berigelseshensigtens Nødvendighed, er Ran. Saaledes som Forholdet er i vor Ret mellem Ran og Tyveri, skulde der da ikke være Tvivl om, at det Samme maatte gjælde om Tyveri i snævrere Forstand. Alligevel er der ved dette enkelte Afgjørelser i modsat Retning, hvad enten nu dette blot er Vidnesbyrd om en almindelig Usikkerhed i Praxis, eller der her skulde foreligge Reminiscenser af en Forskjel mellem Ran og Tyveri, som ialtfald nu ikke har Hjemmel i vor Ret.[20]) I det Hele frembyder Praxis vistnok nogen Usikkerhed og nogle Inkonsekvenser med Hensyn til det omspurgte Punkt, saaledes som de ogsaa andetsteds under den gjennemgaaende Uklarhed om dettes rette Betydning have gjort sig gjældende. Men Sikkerhed for, at et fra den teoretiske Opfattelse af Forholdets Natur og af den positive Lovgivning principielt afvigende Standpunkt er fulgt af Praxis, foreligger saa langt fra, at Principet dog snarest maa siges at være godkjendt, saaledes

---

[20]) Jfr. herved *Ørsted* a. Skr., hvor Selvtægtstilfældet undersøges i forskjellige, dog langtfra udtømmende Kombinationer, med forskjellig Løsning.

at der kun ved de i §§ 236, 245, 256 og 257 omhandlede Forbrydelser ganske eller delvis gaaes udenfor Rammen, jfr. i det Følgende, hvad der herom udvikles.[21])

[21]) Hvad Ran angaaer, kan her først erindres om to Overretsdomme før Straffeloven i J. T. XXV S. 114 og J. U., V. S. 649, der lode det Øjemed at tage Fyldestgjørelse for en Fordring, virkelig eller formentlig, (Selvtægt), udelukke Subsumtionen under denne Forbrydelse. Efter Straffeloven mærkes H. R. D. i U. f. R. **1882** S. 701, jfr. H. R. T. 1882 S. 198, der stadfæstede en O. R. D.. hvorved en Person ikke fandtes skyldig i Ran, der havde snappet kjøbte Varer fra Sælgeren uden at betale, da hans Forklaring om, at han ikke betalte Tingen, fordi han mente at have et ligesaa stort Beløb til Gode hos Sælgeren, ikke kunde forkastes. Derimod vil der her ikke kunne nævnes Domme i U. f. R. **1876** S. 714, jfr. H. R. T. 1876 S. 138, **1879** S. 890, jfr. H. R. T. 1879 S. 158, **1879** S. 903, jfr. H. R. T. 1879 S. 104, **1881** S. 628, jfr. H. R. T. 1881 S. 75, eller i modsat Retning **1881** S. 104. jfr. H. R. T. 1880 S. 367, **1890** S. 47, jfr. H. R. T. 1889 S. 579, **1892** S. 547, jfr. H. R. T. 1891 S. 775, da der i alle disse Tilfælde ikke var Spørgsmaal om Selvtægt til Fyldestgjørelse af en Fordring, men om Selvtægt for at faa Raadighed over en Personen formentlig tilhørende Ting, saa at Handlingen — hvis denne Formening antoges at være tilstede — af den Grund ikke kunde betragtes som Ran, at Vedkommende var i Vildfarelse (og altsaa uden Forsæt) med Hensyn til den Betingelse for Ransbegrebet, at Tingen tilhører Andenmand. Ikke heller er afgjørende D. i U. f. R. **1889** S. 1046, da Frifindelse for Ran allerede var begrundet ved, at Hensigt at tilegne sig de tagne Ting ikke antoges, men blot Hensigt til ved Bemægtigelsen at fremtvinge Udleveringen af en Gjenstand, der tilhørte ham (om den ukorrekte Anvendelse paa dette Selvtægtstilfælde af Stl.'s § 236, jfr. § 210, se Redaktionsnote p. a. St.).

Hvad Tyveri i snævrere Forstand angaaer, kunne de flere Domme ikke anføres som Bevis for, at Berigelseshensigt kræves, som udelukke fra Tyveri Tilegnelser af *res non pretii*, jfr. dog *Bornemann* l. c. S. 130,

§ 72.

Fortsættelse. Om Berigelsesforbrydelsernes Underarter.

Indenfor Kredsen af Berigelsesforbrydelserne bliver der Spørgsmaal om Sondring i Underarter.

---

eftersom dette allerede følger deraf, at Tyveri utvivlsomt er en materiel Ejendomsforbrydelse og derfor kun foreligger ved Fravendelser af Ting af Formueværdi, jfr. *Ørsted* a. Skr. S. 44. Der er vel ikke indre Konsekvens i at anerkjende dette og dog lade det være ligegyldigt, om den Krænkede i Realiteten lider et Formuetab, eller paa Grund af Ydelsespligt eller Vederlagsydelse ikke gjør det. Men formelt lade de to Spørgsmaal sig sondre. Ikke heller vil der kunne henvises til, at det er anerkjendt, jfr. O. R. D. i U. f. R. **1875** S. 1126, at Borttagelse af Foder til Husbondens Kreaturer ikke er Tyveri. Thi heller ikke dette staaer, som det antages i U. f. R. **1870** S. 575, i Forbindelse med Berigelseshensigten, men følger allerede af, at Tilegnelseshensigt kræves. Ligesaa lidt, som ovenfor ved Ran, kunne dernæst de Domme anføres, der udelukke fra Tyveri Selvtægt, ikke sigtende til Fyldestgjørelse for en Fordring, men til at blive raadig over en Ting, Vedkommende antog for sin, se H. R. D. i U. f. R. **1868** S. 603, jfr. H. R. T. 1868 S. 72, **1884** S. 662, jfr. H. R. T. 1884 S. 15, **1892** S. 547, jfr. H. R. T. 1891 S. 775, derfor ej heller i modsat Retning D. i U. f. R. **1891** S. 722, jfr. H. R. T. 1891 S. 211, **1894** S. 646, jfr. H. R. T. 1894 S. 137. Endelig vil heller ikke kunne anføres H. R. D. i U. f. R. **1878** S. 1185, jfr. H. R. T. 1878 S. 330, hvor H. R. frifandt et Tyende, der havde beholdt en til Brug i Tjenesten overladt Ting som Afdrag paa Løn; thi som Grund for Frifindelsen angiver Dommen, at Tiltalte efter det mellem ham og hans Husbond passerede ikke manglede Føje til at antage, at han ved Tjenestens Ophør kunde beholde Tingen mod Afkortning i hans Løn, samt at Tiltalte ved sin Bortgang vel kunde gaa ud fra, at hans tilgodehavende Løn endog ikke lidet oversteg den medtagne Tings Værdi, idet der derhos henvises til den brugte

Om der, rent rationelt set, er Grund til at gjøre saadanne Sondringer, kan ganske vist være et

---

aabenlyse Fremgangsmaade, hvilket alt viser, at Grunden laa i Antagelsen af *bona fides* med Hensyn til Tilegnelsens Retmæssighed, jfr. ogsaa D. i U. f. R. **1891** S. 790. Derimod synes en H. R. D. i U. f. R. **1870** S. 621, jfr. H. R. T. 1870 S. 121, at kunne anføres som Præjudikat for Berigelseshensigtens Nødvendighed, idet Vedkommende ikke straffedes for Tyveri for at have taget en Ting til Vederlag for, hvad der var taget fra hende, men efter § 257 for det senere udviste, svigagtige Forhold, jfr. Noten paa det anførte Sted, se fremdeles U. f. R. **1883** S. 959 (Tilegnelse af Frimærker, i hvis Sted samtidig henlagdes Penge, ikke straffet). Paa den anden Side have forskjellige Domme, som synes at gaa i modsat Retning, paa Grund af de særegne Omstændigheder liden eller ingen Beviskraft i saa Henseende. Dette gjælder saaledes om H. R. D. i U. f. R. **1883** S. 754, jfr. H. R. T. 1884 S. 35, samt **1885** S. 599, jfr. H. R. T. 1885 S. 25 — begge for Vestindien —, i hvilke det er henført under Tyveri (i sidste Tilfælde under Fdg 11. April 1840 § 30), at et Fruentimmer havde tilegnet sig Ting for at gjøre sig betalt for tilstedt legemlig Omgang. Thi hvis der maa gaaes ud fra, at Fruentimmeret maatte vide, at et Krav af denne Art var ganske uretskraftigt, vilde Selvtægtsøjemedet ikke kunne fri for Tyvsstraf. Det kan derfor siges, og er iøvrigt ikke ganske uden Holdepunkt i Dommene, at der ikke ved disse Afgjørelser, trods visse almindelige Udtryk, er præjudiceret noget med Hensyn til det Tilfælde, at Selvtægten udøves for en Fordring, som er eller antages at være gyldig, jfr. *Lassen* a. St. S. 432, Note. Endnu mindre kan der tillægges O. R. D. i U. f. R. **1881** S. 574 og H. R. D. i U. f. R. **1883** S. 784, jfr. H. R. T. 1883 S. 98, nogen Betydning, forsaavidt de straffe for Tyveri uden Hensyn til Vedkommendes Forklaring om at ville skadesløsholde den Krænkede. Thi vel er det ikke udelukket, at en Vederlagsydelse, der udelukker Berigelseshensigt, kan bestaa i en Fordring. Men at de særegne Betingelser, under hvilke dette kan anerkjendes, ikke forelaa i de nævnte Tilfælde, er utvivlsomt, jfr. ogsaa U. f. R. **1883** S. 959, der straffede som Tyveri i et Tilfælde, hvor det var Hensigten for tilvendte

Spørgsmaal. At Berigelsesforbrydelser kunne effektueres ad meget forskjellige Veje, og at Frem-

---

Frimærker senere at henlægge Dækning, hvad ogsaa var sket, og U. f. R. 1889 S. 82, jfr. H. R. T. 1888 S. 472, der straffede efter § 228, H. R. med Anvendelse af § 60, 1. Del, i et Tilfælde, hvor fuld Erstatning senere var lagt i det Borttagnes Sted. Derimod synes det ikke at kunne nægtes, at bestemt i modsat Retning gaaer H. R. D. i U. f. R. 1872 S. 776, jfr. H. R. T. 1872 S. 220, der stadfæster *in terminis* en O. R. D. i U. f. R. 1872 S. 572, hvorved en Person straffedes for Tyveri, som havde tilegnet sig Penge fra et Tyende, der havde besveget ham, og som følte sig forvisset om, at han var besveget for omtrent ligesaa meget som det borttagne Beløb, „uden at Tiltaltes Bevæggrund at ville tage sig selv til Rette heri kunde gjøre nogen Forandring". Usikkerheden hos den Handlende („omtrent") synes ikke at have eller burde have Betydning, se derimod H. R. T. 1869 S. 279 og 1874 S. 534, hvor det var afgjort og klart for Vedkommende, at det, der efterlodes i Stedet for det Borttagne, var af mindre Værdi end dette. Fremdeles gaaer i modsat Retning en Dom af Kr. og P. R. i U. f. R. 1884 S. 62, der vel ikke mente at kunne forkaste Forklaringen om, at Tilvendelsen skete for at skaffe sig Fyldestgjørelse for et Tilgodehavende, men dog „efter samtlige Sagens Omstændigheder" ikke desto mindre betragtede Handlingen som Tyveri. Mindre Vægt ligger derimod paa D. i U. f. R. 1891 S. 112, jfr. H. R. T. 1890 S. 605, da en lovet „Ducør", der paaberaabtes, om end begrundende en retlig Pligt, dog ikke kunde anses at være forfalden. Om det ved disse Afgjørelser har havt Betydning i Modsætning til de ovenfor omtalte Afgjørelser ved Ran, at Borttagelsesmaaden i hine Tilfælde har været hemmelig, tildels paa kvalificeret Maade, — ved disse aabenlys, faaer staa hen. At en Sondring paa dette eller lignende Grundlag vilde være uden Støtte i Forholdets Natur, behøver ikke nærmere at godtgjøres. Ikke afgjørende, men dog snarest for, at Berigelseshensigt er betragtet som et selvfølgeligt Moment ere de flere Domme, der have straffet som Medgjerningsmænd, med eller uden Paaberaabelse af § 54, Tyverier, der vare aftalte „til fælles Fordel", se U. f. R.

stillingen maa paavise disse og undersøge deres Ejendommeligheder, er vel klart. Men Midlets For-

1884 S. 1097, 1891 S. 1186, 1892 S. 550, jfr. H. R. T. 1891 S. 778, 1190. Dommene ere dog ikke afgjørende, da „den fælles Fordel" kan være fremhævet som faktisk *in casu* uden at skulle betegnes som et retligt nødvendigt Begrebsmoment.

Med Hensyn til Røveri og Afpresning fandt en O. R. D. i U. f. R. 1870 S. 573 en Person strafskyldig for Røveri, der havde aftvunget en Anden et Beløb, han mente sig at have Krav paa. H. R. D. smst. S. 636, jfr. H. R. T. 1870 S. 165, fandt derimod Røveribegrebet uanvendeligt, da Anbringendet om at have troet, at Vedkommende skyldte ham det aftvungne Beløb, ikke kunde forkastes, men straffede efter § 245. Denne Dom er altsaa et Præjudikat for at kræve Berigelseshensigt til Røveri, se ogsaa U. f. R. 1891 S. 634, jfr. H. R. T. 1891 S. 25 (kun § 210). Herimod taler ikke D. i U. f. R. 1891 S. 713, jfr. H. R. T. 1891 S. 193, der straffede efter Anal. af § 243, 1, (samt § 203) for Aftvingelse af Varer paa Kredit, jfr. ovfr. Derimod er hin Dom af 1870 Præjudikat for, at Fordring om Berigelseshensigt ikke kan stilles til Forbrydelsen efter § 245. Dette sidste er omtvisteligt, Men det ubestemte ved den første Gang i Straffeloven formulerede Afpresningsforbrydelses Grænser, og den Uklarhed, der utvivlsomt har været tilstede med Hensyn til Betydningen af den „Fordel", som efter Paragrafen skal være tilsigtet, forklarer, at Praxis her har udstrakt Anvendelsen udover den ellers fulgte Grænse. Det Anførte gjælder ogsaa med Hensyn til H. R. D. i U. f. R. 1883 S. 118, jfr. H. R. T. 1882 S. 509, der domfældte efter § 245 for Trusler om krænkende Offentliggjørelse i et Blad af Navnene paa ikke betalende Debitorer. I modsat Retning med Hensyn til § 245 taler derimod den Omstændighed — som *Lassen* a. St. S. 428 og 431 fremhæver —, at der aldrig har været Tale om at straffe efter § 245 Arbejdere, der ved Trusler mod Arbejdsherren fremtvinge en Forhøjelse af Lønnen — hvad der, naar Berigelseshensigt kræves, er rigtigt, idet Arbejderne yde en efter deres Mening fuld Valuta for Pengene —, jfr. ogsaa D. i U. f. R. 1875 S. 351, jfr. H. R. T. 1874 S. 491, der frifandt Bestjaalne, som havde afnødt Tyven et Beløb, der dels

skjellighed (om Berigelsen effektueres uden Angreb paa Handlefriheden eller ved en saadan, og i sidste

---

skulde tilfalde en offentlig Kasse, dels være Vederlag for de ved Tyveriet paaførte Udgifter, idet Vedkommende ikke havde handlet i bevidst lovstridig Hensigt — altsaa paa Grund af Selvtægtsøjemed for formentlige offentlige og private Krav. Jfr. endvidere den i Modsætning til O. R. frifindende H. R. D. i U. f. R. 1884 S. 723, jfr. H. R. T. 1884 S. 150, hvor imidlertid Frifindelsen støttes paa „Brevets Indhold i det Hele og de øvrige foreliggende Omstændigheder", samt den frifindende O. R. D. i U. f. R. 1884 S. 1064, der stærkere, om end ej udelukkende, henviser som Grund til Vedkommendes formentlige Fordring. Det nærmere om Praxis med Hensyn til § 245 henvises iøvrigt til vedkommende Sted i det Følgende, hvor ogsaa ville omhandles Domme i U. f. R. 1886 S. 362, der frifandt under Paaberaabelse af, at der tilsigtedes et Forlig i begge Parters Interesse (altsaa ikke til „Fordel" paa nogens Bekostning) og at Truselen som Følge deraf ikke gik ud paa Skadetilføjelse, medens et dissentierende Votum alene holdt sig til, at Tilvendelse af Fordel ikke var tilsigtet, 1888 S. 84, jfr. H. R. T. 1887 S. 521, hvor O. R. havde frifundet, fordi Øjemedet — en Trediemands Laanesags hurtige Ordning — ikke var „ulovlig Fordel", men H. R. gav Præmisser, der gik ud paa Frifindelse, fordi Truselen ikke faldt ind under § 245, og saaledes ikke bifaldt hin Frifindelsesgrund. Den samme vide Opfattelse af „Fordel" i § 245 er senere fulgt i D. i U. f. R. 1889 S. 659, jfr. H. R. T. 1889 S. 198 (§ 245 anvendt for Trusler i Selvtægtsøjemed) samt i D. i U. f. R. 1893 S. 504, jfr. H. R. T. 1893 S. 7, hvor O. R. havde frifundet for Trusler af en Kjøbmand mod en Kunde for at bringe denne til at kjøbe (for rimelig Betaling), men H. R. efter Beskaffenheden af og Formaalet med den brugte Trusel straffede efter § 245. Denne Afgjørelse stemmer ikke godt med det nys om Arbejderes Trusler mod Arbejdsherren Bemærkede. At Selvtægtsøjemed fritager for Straf efter § 245, i Overensstemmelse med den snævrere Forstaaelse af „Fordel" i denne Paragraf, er næppe anerkjendt i den ovfr. anførte D. i U. f. R. 1891 S. 634, jfr. H. R. T. 1891 S. 25, der kun straffede efter § 210.

Fald, om Angrebet sker ved Tvang, Svig o. s. v.) er i og for sig ikke tilstrækkelig Grund til at

---

Hvad dernæst angaaer de i Stl.'s Kap. 26 under Betegnelsen Bedrageri sammenstillede Forbrydelser, foreligger der flere Domme, der have straffet efter § 256 eller § 257 i Tilfælde, hvor Berigelseshensigten har manglet, se O. R. D. i U. f. R. 1867 S. 276 (Straf efter § 257 [jfr. § 252 og § 46] for under en Gjældssag, for at værge sig mod en Fordring, hvis Rigtighed Vedkommende ikke anerkjendte, svigagtig at have benyttet en Kvittering, hvori Aarstallet var forandret), H. R. D. smst. S. 1098, jfr. H. R. T. 1867 S. 372 (Straf efter § 256 for ved Svig at have faaet udleveret Kjød, uanset at de Tiltalte stode i den Tro, at de hos den Besvegne havde et Beløb til Gode, der svarede til Værdien af Kjødet), H. R. D. i U. f. R. 1871 S. 962, jfr. H. R. T. 1871 S. 374 (Straf efter § 256 — Bøde af 10 Kr. — for Afhændelse af udlagt Gods „uden egentlig svigagtig Hensigt", idet nemlig istedetfor de afhændede Gjenstande andre af større Værdi vare anskaffede, ligesom Udlægshaveren ikke heller havde lidt noget Tab), 1872 S. 222, jfr. H. R. T. 1871 S. 602 (§ 256 anvendt paa Salg af udlagt Gods; Tiltalte havde staaet i den fulde Overbevisning, at Udlægshaveren vilde blive fuldt dækket alligevel, hvad ogsaa var blevet Tilfældet); 1872 S. 463, jfr. H. R. T. 1872 S. 93 (Straf efter § 256 idømt for Pantsættelse af et en anden tilhørende Ur for det samme Beløb, han antog at have til Gode hos den anden; O. R. havde dømt efter § 257), U. f. R. 1874 S. 901 (§ 256 for urigtig Opgivelse til Skifteretten for at faa Dækning i et Dødsbo); H. R. D. i U. f. R. 1878 S. 168, jfr. H. R. T. 1877 S. 636 (Straf efter § 256 [O. R. efter § 253] anvendt paa Salg af arresteret Gods; Tiltalte haabede ved den paatænkte Forretning at kunne skaffe Tingene tilbage, hvilket ogsaa lykkedes. Vederlagets Usikkerhed fra først giver denne Dom en lignende Berettigelse som i flere ovfr. anførte Tyveridomme samt en ovfr. anført Røveridom, 1880 S. 1123 og 1881 S. 125, jfr. H. R. T. 1880 S. 421 (Straf efter § 257 for svigagtig Opnaaelse af Laan mod Sikkerhed, som formentes betryggende; den laante Sum gik tabt), 1882 S. 398, jfr. H. R. T. 1881 S. 666 (Straf efter § 256 for

skabe særegne Forbrydelsesbegreber. Disse svare ellers altid til Ejendommeligheder i det objektive

---

Salg af udlagte Gjenstande. Tiltalte ansaa sig solvent og „egentlig bedragerisk Hensigt“ manglede). (Her kunne ogsaa mærkes Domme i U. f. R. 1872 S. 941 og 1878 S. 409, jfr. H. R. T. 1872 S. 533, der straffede efter §§ 260 og 261, uagtet Fallitboet var tilstrækkeligt, og 1875 S. 344. Da imidlertid de i de nævnte Paragrafer omhandlede Forbrydelser ere strafbare fra et andet Synspunkt, have de ikke Beviskraft her, jfr. ovfr. § 69). Se fremdeles U. f. R. 1886 S. 506, jfr. H. R. T. 1885 S. 676 (§ 256 jfr. § 253), 842, jfr. H. R. T. 1886 S. 13 (§ 257), 1888 S. 1101, jfr. H. R. T. 1888 S. 435 (§ 257; Dækning senere givet, men ikke fra først af sikker). I modsat Retning kunne ikke paaberaabes Frifindelsesdommene i U. f. R. 1870 S. 371, jfr. H. R. T. 1869 S. 740 (Vedkommende, der antog at have en større Modfordring, havde troet sig berettiget til efter Kontorets Skik at gjøre sig betalt ved Likvidation), 1872 S. 586, jfr. H. R. T. 1872 S. 127 (Vedkommende havde skjellig Grund til at forudsætte, at den Besvegne fandt sig i at betragte det Forbrugte som Laan eller Forskud og ialtfald vilde faa Dækning hos Tiltaltes Kautionist), 1876 S. 802 og 1877 S. 184, jfr. H. R. T. 1876 S. 414, 1883 S. 1018. Thi i disse Tilfælde var Grunden eller ialtfald Hovedgrunden *bona fides* med Hensyn til Handlingens Berettigelse eller endog dens virkelige Berettigelse. Ikke heller kan nævnes Frifindelsesdom i H. R. T. 1870 S. 205, da den Bortførelse, der fandt Sted i egenmægtig Hensigt, ikke tilsigtede en Tilegnelse, eller i U. f. R. 1876 S. 667, jfr. H. R. T. 1876 S. 42, forsaavidt det Bortskaffede var anset for værdiløst, jfr. ovfr. med Hensyn til Tyveribegrebet ved *res non pretii*, eller 1874 S. 667, jfr. H. R. T. 1874 S. 16, og den tildels frifindende Dom S. 901, idet det, der her forelaa, ikke var Selvtægt til Fyldestgjørelse for en Fordring, men Forsvar mod et uberettiget Krav, med hvilke sidste Domme forøvrigt jævnføres D. i U. f. R. 1881 S. 849, jfr. H. R. T. 1881 S. 213, hvor Tilegnelse af udlagte Gjenstande straffedes efter § 257, skjønt der manglede „egentlig svigagtig Hensigt“, idet Udlæget ikke af den Sigtede betragtedes som lovligt. Derimod synes unægtelig D. i U. f. R. 1875 S. 979, der

Retsbrud, og saadanne behøve ikke at foreligge her, fordi der er Forskjel paa Midlerne. Ganske

---

frifandt en Tiltalt, som fragik sin Underskrift paa en Panteobligation, men samtidig erklærede ikke at have noget imod, at Kreditor søgte Dækning af den pantsatte Ejendom, og D. i U. f. R. 1878 S. 1197, jfr. H. R. T. 1878 S. 871, der frifandt en Husbond, der løgnagtig benægtede at have bortviist et Tyende, fordi han mente, at Søgsmaalet i Virkeligheden var uberettiget, at gaa i modsat Retning af de ovfr. nævnte Domme, der have straffet efter §§ 256 og 257, jfr. ogsaa Domme i U f. R. 1885 S. 789 samt 1886 S. 1032 (Frifindelse for at have proforma borttransporteret en Fordring for at unddrage Domhaveren Fyldestgjørelse i den, da den Fordring, for hvilken der søgtes Udlæg, var ugyldig paa Grund af Mindreaarighed, hvilken Indsigelse ikke var fremsat under den civile Domssag (to Voterende stemte for § 257).

Det kunde synes, at med Anvendelsen af § 256 eller § 257 paa Tilfælde, hvor Berigelseshensigt mangler, var det afgjort, at Praxis ikke hævdede dette Moments Nødvendighed ved Bedrageriforbrydelsen. Thi at de efter § 256 strafbare Handlinger betragtes som Bedragerier, om end lavere straffede end Bedrageri i Almindelighed, viser selve Redaktionen af det nævnte Lovbud, og med Hensyn til § 257, hvor Lovens Ord ikke ere afgjørende, udtales det i Mot. t. Stl.'s Udk. S. 321, at det er forudsat, at de i Paragrafen omtalte „svigagtige Handlinger" dog maa kunne karakteriseres som „Bedrageri". Dette er dog ikke afgjørende. Hvad § 257 angaaer, er der forskjellige Grunde, som berettige til ved dens Anvendelse ikke at holde sig indenfor det egentlige Bedrageris Ramme, og selv med Hensyn til § 256 vil den Omstændighed, at Bedrageribegrebet faktisk bruges dels i en videre, dels i en snævrere eller egentlig Betydning — jfr. adskillige af de ovfr. citerede Domme, der tale om „egentlig bedragerisk Hensigt", — give Rum for den Mulighed, at der under den henføres Handlinger, der ligge udenfor det egentlige Bedrageri, jfr. ogsaa *Bornemann* S. Skr. S. IV. S. 71 og U. f. R. 1870 S. 576. Det er derfor ingenlunde givet, at Praxis, hvis § 256 ikke havde staaet i Straffeloven, vilde have henført under § 251 o. ff. saadanne uden Berigelseshensigt fore-

vist kan Midlet indeholde et særligt Retsbrud — f. Ex. Vold —; men saa er der i Virkeligheden en

---

tagne Handlinger, som nu ere henførte under § 256, og ikke snarere vilde have frifundet, — jfr. dog D. i H. R. T. 1869 S. 207, — og dette er i endnu højere Grad sandsynligt med Hensyn til de Tilfælde, paa hvilke § 257 er funden anvendelig. Men gaaer man ud herfra, betyde hine Domme ikke en Opgivelse af Fordringen om Berigelseshensigt ved Bedrageri. De godtgjøre blot, at der i § 256 og § 257 antages at være Hjemmel for at straffe Handlinger, der ikke ere egentligt Bedrageri, ganske som der i § 236 er Hjemmel for at straffe visse Handlinger, der ikke ere egentligt Tyveri. At Sagen forholder sig saaledes, er saa meget troligere, som der næppe vilde være Tvivl om, at Praxis ikke vilde finde Hjemmel i §§ 251—55 for at straffe den, der ved Svig havde forledet nogen til en Retshandel, i hvilken Modydelsen indeholdt virkelig eller formentlig fuldt Vederlag, jfr. ovfr. om § 245, hvis Uanvendelighed paa den, der ved Trusler fik en saadan Retshandel i Stand, næppe før den citerede H. R. D. af 1893 har været draget i Tvivl. Ikke desto mindre ses det, at Tilfælde af denne Art ere fundne strafbare efter § 257, s. D. i U. f. R. 1878 S. 101, jfr. H. R. T. 1877 S. 492, medens i D. i U. f. R. 1881 S. 595 og 1882 S. 166, jfr. H. R. T. 1881 S. 571 O. R. endog udtalte, at det slet ikke kunde straffes, at en Person ved Henvendelse til en Fæstemand var optraadt under Foregivende af at være en anden Person, fordi han ikke kunde vente i sin virkelige Egenskab at faa Pigen anviist. Som Exempel, hvor Frifindelse er givet i Overensstemmelse med det Udviklede, kan henvises til U. f. R. 1878 S. 1185, jfr. H. R. T. 1878 S. 230 (Frifindelse ved H. R.), 1889 S. 43, 372, jfr. H. R. T. 1888 S. 729, 1881 S. 621, jfr. H. R. T. 1881 S. 75.

Endnu kunne med Hensyn til ulovlig Omgang med Hittegods og beslægtede Forbrydelser anføres Domme U. f. R. 1875 S. 552, der frifandt, og 1876 S. 362, der lod Straf „bortfalde“ i Henhold til § 247, 2. St., da Forholdet mere fandtes at have sin Grund i Ligegyldighed end i nogen „egentlig svigagtig eller vindesyg Hensigt“, samt U. f. R. 1898 S. 393, der frifandt i et Til-

Flerhed af Retsbrud, der rationelt ikke vil medføre Dannelsen af særegne Forbrydelsesbegreber, men Anvendelsen af Sammenstødsregler. Spørgsmaalet er da, om der kan paapeges Forskjelligheder i selve det objektive Retsbrud, der have Betydning for Straffen. Den Forskjel, der kan være Tale om her at lægge Vægt paa, maatte være den ovfr. S. 293 omtalte, om Berigelsen sker derved, at Forbryderen tilvender sig en Formueværdi, han ikke allerede havde under sin Raadighed, eller derved, at han forholder den Berettigede Raadighed over en Formueværdi, denne har retligt Krav paa at blive raadig over. Forsaavidt der nemlig maatte være Grund til, hvor særegne Forhold ikke udslette denne Forskjels Betydning, at anse Retsbrudet i det ene (det først nævnte) Tilfælde for et grovere Retsbrud end i det andet, vilde en herpaa bygget Sondring ikke være uden rationel Hjemmel. En mere indtrængende Dvælen herved er der imidlertid efter den positive Ret ingen Opfordring til. Historisk har der nemlig hos os, som allevegne — skjønt iøvrigt med ikke liden Forskjel i

---

fælde, hvor Vedkommende hverken vilde „tilegne sig Tingene eller gjøre sig ulovlig Fordel ved dem". I disse Tilfælde forelaa der imidlertid ikke Tilegnelsesvillie, og Dommene have derfor kun indirekte Betydning for Spørgsmaalet om Berigelseshensigt. S. derimod U. f. R. 1880 S. 550, jfr. H. R. T. 1879 S. 735 (Moderens Frifindelse), s. iøvrigt U. f. R. 1881 S. 79, jfr. H. R. T. 1880 S. 321, hvor H. R. straffede, men efter § 247, 2. St., i et Tilfælde, hvor der kun forelaa Tilegnelsesvillie betingelsesvis, se ogsaa et af Tilfældene i den nysanførte D. i U. f. R. 1893 S. 393, hvor der under lignende Forhold ogsaa straffedes efter § 247, 2. Jfr. herved Bemærkninger i U. f. R. 1870 S. 574 o. ff. og S. 636 samt hvad der ved enkelte Berigelsesforbrydelser oplyses i det Følgende.

Udførelsen — dannet sig bestemte positive Sondringer indenfor Berigelsesforbrydelsernes Kreds, og til denne historisk givne Anvisning har Lovgivningen hos os som andetsteds sluttet sig. Der er herved fremkommet bestemt afgrænsede, af Lovgivningen anerkjendte Forbrydelsesbegreber, som der ikke kan være Tale om at tilsidesætte, men kun om at analysere ud fra deres eget positive Udgangspunkt. Den rationelle Overvejelse faaer kun den Opgave at paavise de Ufuldstændigheder, som de positive Begreber maatte efterlade. Men ved disses Udfyldelse maa atter den positive Rets Begreber være bestemmende.

Spørges der da, paa hvilket Sondringsgrundlag de positive Begreber ere dannede, vil det findes, at baade det sidst fremhævede Hensyn og Hensynet til Midlernes Forskjellighed samt andre Momenter (om Forbrydelsen gaaer ud paa Tilegnelse af Andenmands Ejendom eller paa Unddragelse af Kravs Opfyldelse) have udøvet Indflydelse, uden at der dog er Tale om noget gjennemført, logisk System. Den sukcessive Dannelse af Begreberne udelukker dette og har overhovedet ført til, at de tidligst fæstnede Begreber langt skarpere afgrænse deres Omraade efter Hensyn til det virkelige Ensartede, end Tilfældet er med de Begreber, der først senere have faaet deres Grænser bestemte.

Tyveri hører helt indenfor Kredsen af de Berigelsesforbrydelser, der realiseres ved, at Forbryderen tilvender sig en Formueværdi, der var under en Andens Raadighed. Men det omfatter langt fra alle saadanne Tilfælde. Selv bortset fra Ransbegrebet, der henhører under Tyveri i videre Forstand, falde efter de anvendte Midlers Beskaffenhed mange og ligesaa vigtige Tilfælde under Bedrageri, Røveri og Afpresning. Til-

egnelse af Hittegods og de dermed ligestillede Forbrydelser falde fuldstændig under den Klasse, hvor Forbrydelsen realiseres ved, at en Formueværdi forholdes, som Vedkommende ikke har under sin Raadighed, men har Krav paa at faa Raadighed over, og det Samme gjælder om det paa et særeget Fundament dannede Begreb Hæleri, forsaavidt dette indeholder en selvstændig Forbrydelse. Men mangfoldige, vigtige Tilfælde af denne Art falde ind under de nys nævnte Forbrydelser: Bedrageri, Røveri og Afpresning. I de to sidst nævnte Forbrydelser sammenholdes de derunder henførte, forskjelligartede Berigelseshandlinger ved det ensartede Middel. Under Bedrageriforbrydelsen findes derimod samlede Handlinger, der ere uensartede baade i den ene og i den anden Retning. Hvorvidt det er muligt at paavise et Moment, der naturlig knytter alle de i dansk Ret under Bedrageri henførte Handlinger til en Enhed, eller om Bedrageriet maa opstilles som en Forbrydelse, under hvilken alle de Berigelsesforbrydelser henføres, der ikke falde ind under de skarpere afgrænsede Begreber, eller for hvis Behandling disse dog frembyde nærmere liggende Tilknytningspunkter, er et Spørgsmaal, som nærmere undersøges i det Følgende.

Hvad Ordenen i Fremstillingen angaaer, vil det være rigtigst at begynde med de skarpest udprægede Begreber, og da først med Tyveri (derunder Ran) og Hæleri, som de tidligst uddannede. Derefter vil da følge Læren om Tilegnelse af Hittegods og, hvad dermed staaer i Klasse. Den tredie Plads indtager Bedrageri, og sidst komme de i en Retning ligesaa vidt rækkende, men ved Midlets Ejendommelighed udhævede Forbrydelser, Røveri og Afpresning.

§ 73.

Tyveri og Ran. Begrebet.[1]) I. Gjenstanden.

Fællesbegrebet om Tyveri og Ran — hvis enkelte Momenter i det Følgende skulle nærmere

[1]) I Skr. IV. 119 definerer *Bornemann* Tyveri — i den videre Forstand, i hvilken det indbefatter Ran — som den forsætlige, imod Indehaverens eller andre Berettigedes Villie, dog uden Anvendelse af personlig Vold eller Trusler om Vold, iværksatte retstridige Besiddelsestagelse af en i en Andens Værge værende, Gjerningsmanden ikke selv tilhørende, rørlig Ting, ved hvilken Gjerningsmanden har til Hensigt at tilegne sig Tingen for der,ved at gjøre sig ulovlig Fordel. Denne Definition indeholder intet i og for sig Urigtigt. Men den kan formentlig sammentrænges noget uden at tabe i Korrekthed. For at iværksætte en Besiddelsestagelse imod Ihændehaverens Villie af en i en Andens Værge værende Ting er det sproglige Udtryk, — ialtfald det Udtryk, der svarer til Tyveriforbrydelsens Ejendommeligheder, for hvilke ikke altid Civilrettens Begreber ere bestemmende, — at fratage ham Tingen, se Stl.'s § 248, eller, hvad der maaske er endnu mere træffende, borttage den (ↄ: af hans Varetægt), jfr. §§ 229, 234, 235 og 294. Tilføjelsen „eller andre Berettigedes Villie" er overflødig, da et saadant Samtykke udelukker Villien at tilegne sig Tingen eller ialtfald at tilegne sig den retstridigt. Det noget tunge, negative Udtryk „Gjerningsmanden ikke selv tilhørende" i Stedet for det lettere positive har *Bornemann* valgt af Grunde, hvis Rigtighed ikke kan anerkjendes, jfr. a. V. S. 125 og ndfr. Tilføjelsen „forsætlig" med Hensyn til Fratagelsen behøves ikke, da dette er en nødvendig Forudsætning for, at retstridig Tilegnelse i Berigelseshensigt kan foreligge. Det udtrykkelige Forbehold af de Omstændigheder, der gjøre Handlingen til Røveri, turde være overflødigt, da det i Begrebet vel kan underforstaaes, at Handlingen ikke ved tilkommende Momenter gaaer over til en grovere Forbrydelse, i hvilken dog et Tyveri er indeholdt.

belyses, — kan gives saaledes, at Tyveri foreligger, naar en rørlig Ting, der er fremmed Ejendom, borttages for retstridig at tilegnes i Berigelseshensigt.[2])

Hovedpunkterne i Tyveribegrebet ere givne ved den almindelige, historisk overleverede og fæstnede Opfattelse, til hvilken den danske Straffelov, der ikke giver nogen Bestemmelse af Begrebet, henholder sig, jfr. forrige Paragraf. Det er ud fra disse Udgangspunkter, at alle de Spørgsmaal, som opstaa ved Anvendelsen med Hensyn til Enkeltheder, maa besvares.

I) Som Gjenstand for Tyveri kræves en rørlig Ting, som har Formueværdi og tilhører Andenmand.

a) Naar en Ting nævnes som Tyveriets Gjenstand, er dette at forstaa bogstaveligt, altsaa om legemlige Ting. Begrebet ulegemlige Ting, som en uheldig juridisk Sprogbrug har dannet, er uden Betydning for Tyveribegrebet. Dette kræver Tilegnelse ɔ: Tilvendelse af en Ejers Raadighed. Derfor kan kun det, der kan være Gjenstand for Ejendomsret, være Gjenstand for Tyveri. Det saakaldte literære Tyveri er altsaa ikke Tyveri i juridisk Betydning. Heller ikke kunne Fordringer i Almindelighed være Gjenstand for Tyveri, hvorimod der ved Dokumenter i det

---

[2]) Det er herved med Villie undgaaet at fremhæve med *Bornemann*, at den, der tager Tingen, skal ville gjøre sig ulovlig Fordel, — hvad der, naar det tages strengt, ikke er rigtigt, — medens der paa den anden Side ved mange fremmede Loves „sig eller Andre“ er den Mislighed, at derefter vel den er Tyv, der tager Tingene til en Anden, men ikke den, der tilegner sig den af en Anden til ham tagne Ting, skjønt det Rationelle er, ikke at betragte denne sidste blot som meddelagtig, men som Medgjerningsmand, jfr. den nordiske Strafferet i Nord. Retsencyklopædi S. 75.

Hele, altsaa ogsaa saadanne, som begrunde Fordringer, foreligger den her omtalte Forudsætning for et Tyveri, jfr. iøvrigt nærmere nedenfor under Ltr. c. — Mennesker kunne ikke være Gjenstand for Tyveri. Naar der tales om Tyveri (Rov) af Børn, er der ikke tænkt paa dette Forbrydelsesbegreb, s. derimod Stl.'s § 213 og ovfr. 1. Del, § 33. Derimod kan der foreligge Tyveri ved Dele af det menneskelige Legeme, der faa Formueværdi som særskilte Ting, saaledes f. Ex. naar Haar afklippes paa tyvagtig Maade.[3]) — Da Ligs Behandling underligger en offentlig-retlig Ordning, og Lig derfor ikke ere Gjenstand for Ejendomsret i privatretlig Forstand, — om de end f. Ex. for videnskabelige Formaals Skyld kunne have Værdi, — kunne de ikke være Gjenstand for Tyveri,[4]) men naturligvis vel — naar ikke andre Betingelser mangle, jfr. nedenfor — Ting, som Liget har paa, jfr. Stl.'s § 250 og ovfr. 1. Del, S. 569, Note 23.

b) At kun rørlige Ting kunne være Gjenstand for Tyveri, forklarer *Bornemann*[5]) ved, at „et helt Grundstykke" hverken ved hemmelig eller aabenlys Besiddelsestagelse kan tilvendes, saaledes at man derover kan disponere som Ejer, medens der med Hensyn til „Dele af Grundstykker", hvor Saadant erkjendes for at være tænkeligt, kun henvises til, at det ikke „betragtes" som Tyveri, altsaa med en Antydning af noget Positivt eller Vilkaarligt. Men selv ved hele Grundstykker er en ensidig Besiddelsestagelse i almindelig civilretlig Forstand

---

[3]) Jfr. D. i U. f. R. 1876 S. 100, jfr. H. R. T. 1875 S. 447 (en Tiltalt, som uden Tilladelse havde afklippet et Barns Haar for at tilegne sig det, straffet for Ran).

[4]) Saakaldt Ligrøveri er ikke Tyveri i juridisk Forstand, s. Stl.'s § 158 og ovfr. 1. Del, S. 568, Nr. 3.

[5]) Sp. Del S. 125.

ikke utænkelig,[6]) og den Omstændighed, at Dispositioner som Ejer maaske ville kræve nye Forbrydelser, vilde ikke være en Hindring for at anerkjende Muligheden af Tyveri.[7]) Sagen er imidlertid, at det ved Tyveribegrebet ikke kommer an paa det almindelige, civilretlige, tildels konventionelle Begreb, Besiddelsestagelse. Det, Tyveribegrebet efter sin historisk givne Udformning kræver, er Borttagelse af en Persons Varetægt. Kun en Depossession, der har denne faktiske Karakter, kan være et Tyveri. Men en saadan Borttagelse ud af en Persons Varetægt kan kun forekomme ved flyttelige Ting, og det er derfor ogsaa i denne Betydning, ikke i nogen mere eller mindre modificeret, civilretlig Betydning, at Ordet „rørlig" maa tages. Som Følge heraf er det selvfølgelig ikke udelukket, at Tilbehør til eller Dele af urørlige Ting, der ere fraskilte fra dem eller fraskilles dem for Tyveriets Skyld, kunne stjæles, saasom Døre, Vinduer eller Stene af et Hus, Træer eller Frugter af Skov, Mark eller Have, jfr. Stl.'s §§ 234 og 235. Selvfølgelig kunne ogsaa Ting, der skilles fra en rørlig Ting, være Gjenstand for Tyveri, saasom Mælk, der malkes af en Ko.[8]) Derimod bliver Tyveribegret uanvendeligt paa Tilegnelse af Dele af Grundstykker, f. Ex. ved Frapløjning eller ved Flytning af Skjelsten, jfr. med Hensyn til sidstnævnte Forhold Stl.'s § 279 og ovfr. S. 84.

c) Det er allerede forklaret i § 71, hvorfor Tyveri kun kan begaaes ved Ting, der have

---

[6]) Jfr. tildels *Ørsted* a. V. S. 51.
[7]) Jfr. *Bornemanns* egen Udvikling S. 133.
[8]) Jfr. H. R. T. 1873 S. 36.

Værdi.[9]) Da enhver Ting, der ejes, maa tilfredsstille en Interesse hos Ejeren, om end maaske kun en Følelse, og saaledes altid har en Brugsværdi (f. Ex. Affektionsværdi), vilde Fordringen om, at Tingen skal have Værdi, være betydningsløs, hvis derved blot sigtedes til Brugsværdi. Meningen er, at Tingen maa have Bytteværdi eller Pengeværdi og saaledes være en Formuegjenstand i egentlig Forstand. Maalestokken for, om en Ting har denne Værdi, kan ikke være, om Tingen kan ansættes i det mindste til den ringeste, gjældende Pengesort.[10]) Skulde Bedømmelsen ske efter en saadan Maalestok, maatte det være nok, at den kunde ansættes til en hvilken som helst Brøkdel af den laveste Pengesort, hvorved det paagjældende Rekvisit da atter vilde blive illusorisk. Dommen maa ikke fældes efter en saadan abstrakt Maalestok, men efter, hvad der svarer til Virkeligheden under givne Tilstande i Erhvervssamfundet.[11])

---

[9]) Jfr. ogsaa Chr. V. Lovs paa denne Forudsætning hvilende Distinktion mellem stort og ringe Tyveri, et Datum, der vedblivende har Betydning, da det historiske Begreb aldrig er blevet forandret af Lovgivningen.

[10]) *Bornemann* a. St. S. 130.

[11]) Jfr. Beretn. om første, nordiske Juristmøde Bilag S. 38. S. herved Domme i U. f. R. 1874 S. 729, jfr. H. R. T. 1874 S. 170 (Frifindelse for Tilegnelse af et Stykke Pølse, der af Ejeren var erklæret værdiløst), 1875 S. 90, jfr. H. R. T. 1874 S. 447 (Frifindelse for Tilegnelse af Stikkelsbær i Husbondens Have, da det ikke var godtgjort, at Bærrene havde Pengeværdi, jfr. Bemærkningen paa det anførte Sted i U. f. R.), 1881 S. 136, jfr. H. R. T. 1880 S. 444 (Ansvarsfrihed, fordi de tagne „tørre Grene og Kvas ikke kunne antages paa Stedet at have nogen Pengeværdi“), jfr. H. R. T. 1857 S. 198 (Frifindelse for at have tilvendt sig en efter Tilvenderens Mening og Rettens Skjøn værdiløs Portemonnaie, uden at det vidstes, at den indeholdt Værdigjenstande), H. R. T.

I Henhold til det Anførte vil Tilegnelse af Papir, hvorpaa der er skrevet eller trykt Noget, ofte ikke kunne betragtes som Tyveri. Dette vil saaledes i Regelen være Tilfældet med almindelige Breve, om det end ikke er udelukket, at Breve, Brevsamlinger, Manuskripter etc. som saadanne under særegne Omstændigheder kunne have Byttværdi.[12]) At Breve, bortset fra de antydede særegne Forhold, dog kunne være Objekter for Tyveri, bevises ikke ved Stl.'s § 229 Nr. 3. Denne Bestemmelse er aabenbart en Undtagelse fra den almindelige Regel, som det af denne Grund var nødvendigt udtrykkelig at fremhæve. Straffeloven er paa dette Punkt paa Grund af det formelle Retsbruds graverende Karakter positivt gaaet udenfor Tyveriets Ramme.[13])

1869 S. 693 og **1871** S. 16 (Tilvendelse af værdiløse Gjenstande [i det første Tilfælde en falsk Pengeseddel] i den Tro, at de vare af Værdi, straffet som Attentat paa Tyveri), U. f. R. **1882** S. 11 (Tilvendelse af en Sparekassebog, efter hvis Udvisende Intet indestod, for at begaa Falsk, ikke straffet som Tyveri), U. f. R. **1889** S. 853, jfr. H. R. T. 1888 S. 681 (Tilegnelse af nogle kasserede Arkivsager ikke straffet efter de foreliggende Oplysninger om, hvorledes dermed plejede at forholdes; Note), jfr. D. i U. f. R. **1891** S. 1024, jfr. H. R. T. 1891 S. 279 (Tilvendelse af Kjød, kasseret til Menneskeføde, straffet efter § 228; Tilvendelsen skete for at faa det solgt til Menneskeføde), der ikke staaer i Strid hermed, da Kjødet i sig selv havde Værdi, skjønt Sundhedshensyn krævede, at det behandledes som værdiløst, jfr. endelig U. f. R. **1893** S. 817, jfr. H. R. T. 1893 S. 329 (kun straffet som Forsøg paa Tyveri, at tilegne sig værdiløs Ting, som Vedkommende fejlagtig antog for noget, der havde Værdi; Jernblik, Zink), jfr. U. f. R. **1894** S. 400, jfr. H. R. T. 1894 S. 69.

[12]) Jfr. den i forrige Note anførte Dom i U. f. R. **1891** S. 1024, jfr. H. R. T. 1891 S. 279.

[13]) Jfr. Mot. t. Stl.'s Udk. S. 279. S. D. i U. f. R. **1885** (Bemægtigelse af Breve, adresserede til Stævningsmænd,

Anderledes forholder det sig imidlertid, naar et Papir har den Bestemmelse, at tjene dets Ejer til Bevis for eller Oplysning om en Formuefordring lige overfor Debitor. Naar saadanne Dokumenter angaa transportable Fordringer, have de ikke alene Brugsværdi for Ejeren, men, forsaavidt Fordringen ikke selv er værdiløs, virkelig Bytteværdi, idet de kunne omsættes som Repræsentanter for Fordringen. Et saadant Dokument maa derfor kunne være Gjenstand for Tyveri som andre Værdigjenstande. Naar man undertiden[14]) kun har villet anerkjende dette med Hensyn til Gjældsbreve, lydende paa Ihændehaveren, og lignende Dokumenter, har Grunden været, at formentlig kun saadanne kunde være Værdigjenstand for Tilegneren, fordi han som Ihændehaver var i Stand til at indkræve eller omsætte dem. Da imidlertid den, der *mala fide* tilegner sig et Ihændehaverpapir, ikke bliver dets Ejer eller faaer nogen Ret til at indkræve eller omsætte det, men kun vec den Legitimation, et saadant Dokument giver, faktisk er sat i Stand til ved dets svigagtige Benyttelse at blive Herre over Fordringens Beløb, er der ingen principiel Forskjel mellem Tilegnerens Stilling ved et saadant Papir og ved Dokumenter, lydende paa Navn, men kun den, at Tilvejebringelsen af den fornødne Legitimation i sidste Fald kræver yderligere forbryderske Skridt fra Tilegnerens Side, saasom Falsk. Men dette er en ren faktisk Forskjel, eftersom ogsaa Ihændehaverlegitimationen kræver svigagtig Be-

---

indeholdende Stævninger mod den Skyldige, og et Brev, der vilde hindre Opdagelsen af et af ham begaaet Bedrageri, straffet efter § 229, Nr. 3).

[14]) Jfr. *Ørsted* a. V. S. 47.

nyttelse ligeoverfor Debitor eller Kjøberen.[15]) Forsaavidt det endvidere kunde gjøres gjældende, at Debitor, der *bona fide* betaler til Tyven efter et Ihændehaverpapir, bliver frigjort, og at *bona fide* Kjøberen bliver Ejer, gjælder i først nævnte Henseende efter dansk Ret noget Lignende i stort Omfang ved andre Fordringspapirer. Men selv om dette ikke var Tilfældet, kan der overhovedet ikke lægges Vægt herpaa, naar Spørgsmaalet er, om Dokumentet kan være Gjenstand for Tyveri. Selv om nemlig Debitor, der *bona fide* betaler, ikke frigjøres, eller *bona fide* Kjøberen ikke bliver Ejer, betyder dette kun en faktisk større Usikkerhed for Tyven, om han faaer det Udbytte af sit Tyveri, han tilsigter, eller gaaer glip af det, fordi Vedkommende vil vægre sig ved at betale eller undslaa sig for at kjøbe. Derfor har heller ikke den hos os anerkjendte Ret til at vindicere en stjaalen Ting fra *bona fide* Kjøberen nogensinde været anset for en Hindring for at antage et Tyveri. Lykkes det den Skyldige at faa Fordringen betalt eller solgt, bliver det ganske vist endnu faktisk usikkert, hvem der egentlig bliver den Skadelidende, om Dokumentets Ejer, hvis han ikke gjør Brug af eller faktisk ikke kan komme til sin Ret mod Debitor eller Kjøber, eller en af disse, der maa betale paany eller udlevere Dokumentet, og følgelig ligeledes faktisk usikkert, paa hvis Bekostning Berigelsen er naaet. Dette kan ganske vist rationelt faa Indflydelse paa Forholdets Be-

---

[15]) Med Rette har *Bornemann* a. St. S. 133 bemærket, at noget Saadant ogsaa faktisk kan være Tilfældet ved andre Ting, f. Ex. ved Tyveri af Juveler o. desl., uden at man derfor vil betvivle, at de kunne stjæles, eller gjøre gjældende, at de først blive *res pretii* for Tilegneren ved den nye Forbrydelse.

dømmelse, om det skal karakteriseres som Tyveri eller som Bedrageri, eller om der mulig skal antages Konkurrence af Forbrydelser. Men lignende Spørgsmaal opstaa paa Grund af den udstrakte Vindikationsret, vor Ret hjemler, ved ethvert Tyveri, hvor Tyven sælger Tingen til en godtroende Kjøber. Her er altsaa intet Ejendommeligt for Dokumenttyverier. Hvorledes Løsningen af det nævnte Spørgsmaal bør gives, er det ufornødent at drøfte i denne Sammenhæng.[16])

Af det Anførte følger ogsaa, at det ikke alene er Gjældsbreve — til hvilke Spørgsmaalet ofte indskrænkes — eller overhovedet Fordringsdokumenter, udstedte af Debitor, der kunne være Gjenstand for Tyveri, men Dokumenter i det videre, ovfr. angivne Omfang, derfor ogsaa Dokumenter, der som Regninger kun indeholde Kreditors Krav. Der er ganske vist stor Forskjel mellem et Gjældsbrev, der er Bevis for Fordringen, og en Regning, der kun oplyser, hvad Kreditor fordrer. Men forsaavidt Debitor erkjender sig skyldig at betale Regningens Beløb til den, der er Regningens Ejer, bliver dog ogsaa Regningens Tilegnelse et Middel til at blive Herre over Regningens Beløb og derfor et Tyveri.

En særlig, positiv Afgjørelse af, om og i hvilket Omfang Tyveri kan begaaes paa Dokumenter, giver Straffeloven ikke. Man vil ikke til Bekræftelse kunne paaberaabe sig Stl.'s § 243. Thi som Røveri behandler dette Lovbud utvivlsomt adskillige Tilfælde, der ikke vilde være Tyveri, naar Tvangen tænkes borte, og at det medtager Fratagelse af *„Forskrivning eller andet Dokument, der begrunder Rettigheder“*, kan derfor ikke paaberaabes. Paa den anden Side vil Stl.'s § 252 ikke kunne anføres

---

[16]) Jfr. Domme i U. f. R. 1874 S. 347, 772.

imod det Antagne. Naar denne Paragraf henfører under Bedrageri bl. a. *„i bedragerisk Hensigt at berøve en Anden Midlerne til at gjøre en lovlig Fordring gjældende ved at fravende ham Dokumenter“*, staaer dette ikke i Modstrid med, at saadan Fravendelse efter Omstændighederne kan være Tyveri. Dette sidste er Handlingen, naar Dokumentet tages for at benyttes som Værdigjenstand, altsaa for ved Hjælp af det at blive Herre over Fordringens Beløb ved at indkræve det eller ved Salg eller Pantsættelse eller deslige. Er derimod Hensigten, som det i Regelen, om end ikke nødvendig, vil være, hvis det er Debitor efter Dokumentet, der fravender Kreditor det, at fragaa Gjælden for at unddrage sig Betalingen, er Handlingen ikke Tyveri, men Bedrageri.[17]) Det er til Tilfælde af denne Art, at Straffeloven sigter paa det anførte Sted.[18])

---

[17]) Jfr. *Bornemann* a. V. S. 134, *Ørsted* a. V. S. 46.

[18]) Jfr. Domme i H. R. T. **1867** S. 519, U. f. R. **1872** S. 71, jfr. H. R. T. 1871 S. 573. Medens saaledes Lovgivningen ikke særlig løser dette Spørgsmaal, er der i Praxis ikke Tvivl om, at Dokumenter kunne være Gjenstand for Tyveri, og det i den anførte Udstrækning. For at Tyveri kan begaaes paa Ihændehaverpapirer, anfører allerede *Ørsted* a. V. S. 47 Note to Præjudikater (jur. Maanedstidende 1802, 4, S. 345, j. A. 3, S. 54 og S. 171). Af Domme efter Straffeloven mærkes U. f. R. **1868** S. 36 (Tyveri af Assistenshusseddel), S. 536 (Tyveri af Sparekassebog, hvorpaa først hævedes en Del, senere, efterat Bogen var lagt tilbage og atter taget, Restbeløbet. At den, der tager Dokumentet, blot for at hæve en Del af Beløbet og derpaa levere Bogen tilbage, er skyldig i Tyveri, og ikke blot i Brugstyveri, som Nogle have ment, følger af det Udviklede), **1872** S. 762 (Borttagelse af en Sparekassebog i den Hensigt at pantsætte den, hvad ikke lykkedes, straffet som Tyveri), **1882** S. 15 (Tilvendelse af en kvitteret Regning, hvis Beløb indkasseredes under Foregivende af dertil at være

d) Gjenstand for Tyveri kan endelig kun en Ting være, der tilhører Andenmand. Ting, som

---

bemyndiget, af Kr. og P. R. straffet som Tyveri, jfr. ogsaa U. f. R. 1898 S. 1274, 1040 (Tilvendelse af en paa Navn noteret Bikubebog, hvorpaa hævedes et Beløb, hvorefter Bogen lagdes tilbage, af O. R. straffet som Tyveri; U. R. havde dømt efter Stl.'s § 251), jfr. ogsaa U. f. R. 1883 S. 5 (Kr. R. § 251, ikke § 253, ved en lignende Bog), 1884 S. 191, jfr. H. R. T. 1883 S. 686 (Tilvendelse af en Sparekassebog, hvorpaa gjentagne Gange hævedes Beløb, hvorefter Bogen lagdes tilbage, straffet som Tyveri), S. 712, jfr. H. R. T. 1884 S. 127 (Tilvendelse af en Bikubebog, hvorpaa hævedes en Del af dens Paalydende, hvorefter Bogen lagdes tilbage, straffet som Tyveri, jfr. ovfr. Bemærkn. ved D. i U. f. R. 1868 S. 536), mk. endvidere D. i U. f. R. 1882 S. 11, der ikke straffede som Tyveri Tilvendelse af en Sparekassebog, efter hvis Udvisende Intet indestod, — at der indestod et Rentebeløb af 4 Øre, viste Bogen ikke, og vidste Paagjældende ikke, — idet der navnlig hensaaes til, at Vedkommende kun tog Bogen for ved en falsk Indskudspaategning at faa den pantsat. Se fremdeles U. f. R. 1887 S. 1221 (Tilvendelse af Sparekassebog, ved hvilken og ved falsk Fuldmagt skaffedes udbetalt et Beløb; Bogen blev ikke, som oprindelig tilsigtedes, lagt tilbage, men pantsat. Straf for Tyveri og Falsk, men ikke særskilt Ansvar for Bedrageri), 1889 S. 122, jfr. H. R. T. 1888 S. 572 (Tilegnelse af Jernbanebilletter for at rejse paa dem straffet som Tyveri), 1176 (Tilegnelse af Postanvisninger, som kvitteredes falsk og derefter hævedes paa Posthuset, straffet dels for Falsk dels for Tyveri efter § 229 Nr. 3), se derimod U. f. R. 1893 S. 525, jfr. H. R. T. 1893 S. 71 (Tilvendelse af en Pensionsbillet for en Fattigpensionist i Vestindien for at hæve Beløbet af O. R. straffet som Tyveri, men af H. R. som Forsøg paa Bedrageri „efter de foreliggende mangelfulde Oplysninger om Beskaffenheden af den omhandlede Billet").

Med de Resultater, hvortil det under dette Ltr. Udviklede og af Praxis Anerkjendte fører, staaer en Række af Domme i Strid, der have straffet som Tyveri Tilegnelse af Skudsmaalsbøger, i den Hensigt at ud-

tilhøre Borttageren, kan han ikke tilegne sig, da de allerede ere hans. Har den, i hvis Varetægt de

give sig for den Person, paa hvem Bogen lød, og derved opnaa Tjeneste eller lign., s. H. R. T. **1859** S. 321 (Skudsmaalsbog tilegnet og leveret en Tredie, for at denne kunde benytte den til at bortfæste sig og derved tilvende sig Fæstepenge, Straf for Tyveri), **1862** S. 965 (lignende Forhold straffet som Tyveri, men ikke tillige som Forsøg paa Bedrageri, paa Grund af Hensigtens for store Almindelighed), U. f. R. **1870** S. 1073 (Tilegnelse af Skudsmaalsbog ved Indbrud straffet som Indbrudstyveri), **1871** S. 1000, **1879** S. 532, jfr. H. R. T. 1878 S. 532, **1887** S. 106, jfr. H. R. T. 1886 S. 345 (Tilvendelse af Skudsmaalsbog for at benytte den til at skjule sit sande Navn og derved undgaa den Skade, som Opdagelse af de andre Forbrydelser kunde medføre, straffet som Tyveri), **1888** S. 501 (§ 228 og § 270). Da Skudsmaalsbøger og lignende Dokumenter vel have Brugsværdi for deres Ejer, men ingen Bytteværdi, idet de hverken repræsentere nogen Fordring eller som Papir ere noget værd, kan der ikke være Tvivl om, at disse Afgjørelser stride imod det ellers Anerkjendte. Forsaavidt der maatte være lagt Vægt paa det svigagtige Øjemed for Tilvendelsen — hvad der kan være nogen Grund til at antage, da der end ikke er rejst Spørgsmaal om at betragte Handlingen som undtaget Tyveri, men hvad der dog ikke stemmer med Bemærkningerne i D. i H. R. T. **1862** S. 365 —, vilde dette være ganske principstridigt, da Opnaaelsen af dette Øjemed ikke rammer Bogens Ejer. Saa maatte ogsaa Handlingens Bedømmelse fornuftigvis blive den samme, om end Bogen ikke var tilegnet, men kun laant for dette Øjemeds Skyld og derefter tilbageleveret. Men der kan ikke være Tvivl om, at Handlingen her ikke vilde blive betragtet som Tyveri, men straffet efter § 236. Bogens svigagtige Benyttelse lige overfor Trediemand kan ikke gjøre Handlingen til Tyveri. Men efter Omstændighederne kan deri ligge et Bedrageri. Det vilde dog i Regelen ikke være en strafbar Svig, ialtfald kun en Svig, der kunde paadrage Straf efter § 257, naar en Person ved falske Foregivender opnaaede en Tjeneste, se ovfr. S. 308 Note. Jfr. herved *Bornemann* a. V. S. 132 øv.

maatte være, en Ret over eller til Tingen, kan der vel i Borttagelsen foreligge en Berigelsesforbrydelse, forsaavidt Borttagelsen sigter til at forholde ham hans Ret. Men denne Forbrydelse falder udenfor Tyveriets Rammer.[19])

---

[19]) Jfr. D. i U. f. R. 1867 S. 1013 og S. 822, jfr. H. R. T. 1867 S. 344 (straffet efter § 257, ikke som Tyveri, at fravende en Person Gjenstande, som vare overdragne den Skyldige ved en Aftægtskontrakt, men med Forbehold af livsvarig Brugsret); H. R. T. 1870 S. 205 (Bortførelse af Besætning fra en Gaard, der ifølge Kjøbekontrakt var i Bortførerens Besiddelse, ikke straffet som Tyveri; thi „om det end ikke antages, at Tiltalte var bleven Ejer, var Tingen dog i hans Besiddelse"; heller ikke Bedrageristraf, da Handlingen kun var Egenmagt), H. R. T. 1871 S. 1 (en Tiltalt, der havde bortflyttet en Del ham efter Kjøbekontrakt med livsvarig Brugsret for Sælgeren solgte Gjenstande fra den fælles Bolig, for at besvige Brandforsikringen, af Hensyn til dette Øjemed og det bestaaende Kontraktsforhold, ikke anset skyldig i Tyveri. Selv om Retshandelen ikke antages at have gjort Kjøberen til Ejer, vilde Øjemedet her dog have udelukket den Tilegnelseshensigt, Tyveriet kræver. Var han bleven Ejer, kunde Tyveri af denne Grund ikke foreligge, men hvis Hensigten havde været at unddrage Vedkommende Brugsretten, et Bedrageri), U. f. R. 1872 S. 424, jfr. H. R. T. 1872 S. 24, 1874 S. 667, jfr. H. R. T. 1874 S. 16 (Bortførelse af egne, til Underpant givne, tilbageholdte Gjenstande, hverken straffet som Tyveri eller Bedrageri). Se derimod til Sammenligning om Tilfælde, hvor den omspurgte Betingelse for Tyveri forelaa, D. i H. R. T. 1874 S. 36, 1891 S. 105, jfr. H. R. T. 1890 S. 590 (Adressatens Forretningsførers Tilvendelse af en Efterkravspakke, beroende hos Jernbanen, straffet som Tyveri; en Efterkravspakke udleveres kun mod Betaling af Efterkravet. Der er højst Tale om Ejendomsret under suspensiv Betingelse, der her ikke var opfyldt). Den eventuelle Ejendomsret, som ifølge L. 22. Decbr. 1876

Naar det maa antages, at ved en overdraget Brugs- og Frugtsret Frugtnyderen bliver Ejer *separatione*, kan Overdrageren begaa Tyveri paa Frugterne af den ham tilhørende Ting.[20])

Tilhører Tingen kun Borttageren delvis, idet den er i Sameje, kan han begaa Tyveri paa den, forsaavidt Medejerens Anpart angaaer.[21]) Efter denne Regel om Samejere kan imidlertid Forholdet mellem Ægtefæller, der leve under det sædvanlige Formuefællesskab, ikke bedømmes. At disse ikke kunne begaa Tyveri mod hinanden, begrunder *Ørsted*[22]) paa, at de ikke alene ere i fælles Ejendom, men tillige i fælles Besiddelse af det hele Bo. Dette Sidste kunde imidlertid — selv bortset fra andre Indvendinger — kun udelukke Anvendelse af Tyveribegrebet, men ikke af andre Berigelsesforbrydelser. Den sande Grund til, at ingen saadan Forbrydelse overhovedet kan finde Anvendelse i Forholdet mellem Ægtefæller under den nævnte Forudsætning, er den, at alle Berigelsesforbrydelser nødvendig forudsætte en **retlig** adskilt Økonomi.

---

tilkommer Opfiskere af Ankere m. m., er ikke til Hinder for, at Opfiskeren kan begaa Tyveri paa Gjenstanden, naar iøvrigt Betingelserne for Tyveri foreligge, jfr. U. f. R. **1893** S. 1181, jfr. H. R. T. 1893 S. 525.

[20]) Jfr. D. i U. f. R. **1867** S. 525, jfr. H. R. T. 1867 S. 182, der dog paa Grund af subjektive Straffrihedsgrunde ikke kom ind paa Spørgsmaalet.

[21]) Jfr. med Hensyn til ældre Juristers Tvivl herom *Ørsted* a. V. S. 70 o. ff. samt D. i H. R. T. **1866** S. 589. En D. i U. f. R. **1877** S. 730 kan herved mærkes. Forholdet blev vel af andre Grunde straffet efter § 257, men er af Interesse her, forsaavidt det gik ud paa Tilegnelse af Drikkepenge, nedlagte i en Sparebøsse, hvoraf en Andel tilkom Tilegneren. Mrk. ogsaa den ovfr. i § 71, S. 308 Note anførte D. i U. f. R. **1891** S. 722, jfr. H. R. T. 1891 S. 211, hvor Spørgsmaalet ikke kom til at foreligge.

[22]) A. V. S. 73.

Men dette mangler her, medens det f. Ex. er tilstede mellem samlevende Forældre og Børn.[23]) Forsaavidt derimod Ægtefællerne have Særeje, ere Berigelsesforbrydelser ikke udelukkede, og derfor kunne de naturligvis ogsaa forekomme, naar Ægtefæller ere separerede med Ophævelse af Formuefælliget.[24]) En faktisk Ophævelse af Samlivet, hidført enten ved Overenskomst eller ensidig fra en af Parterne, tilvejebringer vel den formelle Betingelse for Muligheden af Tyveri, hvorpaa *Ørsted* lægger Vægten. Thi da Besiddelse her maa forstaaes om den rent faktiske Varetægt, opfylder hver Ægtefælle Betingelsen med Hensyn til de Ting, den bruger og benytter. Men saalænge der ikke findes nogen retlig adskilt Økonomi (retlig Adskillelse af Formuen), mangler stadig den reelle Betingelse for enhver Berigelsesforbrydelse. Brud paa den ene Ægtefælles Varetægt fra den anden Ægtefælles Side kan da i det Højeste være et formelt Retsbrud, men vil iøvrigt kun være dette, end sige et strafbart Retsbrud, under nærmere Betingelser. At der ikke ved ensidige Ophævelser af Samlivet fremkommer hin reelle Betingelse for Berigelsesforbrydelser og særlig Tyveri, er ubestrideligt. Beroer Samlivets Ophævelse og den faktiske Fordeling af Formuegjenstandene paa Overenskomst, vil Afgjørelsen bero paa en saadan Overenskomsts Betydning. Da den her forudsættes indgaaet mellem Manden og den umyndige Hustru, vil den ikke, selv blot med Retsvirkning for Parterne, kunne betragtes som ophævende det retlige Formuefællig, for Hustruen ikke, da hun er umyndig, for

---

[23]) Jfr. *Ørsted* a. St.

[24]) Jfr. D. i H. R. T. 1880 S. 367 (Straf for Ran efter § 237 anvendt).

Manden ikke, da Betingelsen for, at han kunde være bunden, brister. Kun den Betydning vilde kunne tillægges en slig Aftale for Manden, nemlig at have indvilget i, at Hustruen maa „*besidde og benytte*“ de hende overladte Ejendele,[25]) idet Indrømmelsen, indskrænket hertil, ikke behøver at have nogen retlig Forpligtelse for Hustruen til Betingelse. Herefter maa det anses for givet, at der ogsaa under den angivne Forudsætning mangler den reelle Betingelse for Berigelsesforbrydelser i Ægtefolkenes gjensidige Forhold. De Overgreb, der finde Sted mod Aftalen, kunne alene have Karakter af formelle Retsbrud, som kun under særegne Betingelser ville være strafbare.[26]) Af det Udviklede følger ogsaa, at Forudsætningen for Berigelsesforbrydelse, begaaet af Manden mod Hustruen, ikke foreligger med Hensyn til Ejendele, paa hvilke L. 7. Maj 1880 finder Anvendelse, og altsaa heller ikke for Tyveri, hvis Samlivet er ophævet. Her vil stadig kun foreligge et formelt Retsbrud.[27])

[25]) Dette er udtalt i H. R. D. i H. R. T. 1873 S. 203.

[26]) Jfr. de dog ikke umiddelbart dette Spørgsmaal vedrørende Domme i H. R. T. 1857 S. 403 og 1860 S. 469.

[27]) Det blev i Note 1 til denne Paragraf bemærket, at *Bornemann* mener, at der kun bør fordres til Tyveri, at Tingen ikke tilhører Gjerningsmanden, men at det ikke kan kræves, at Tingen skal tilhøre en Anden. Herfor anføres som almindelig Grund, at Bruddet paa Ejendomssikkerheden ligefuldt er tilstede. Det er imidlertid klart, at en Berigelse i den ovenfor udviklede Betydning kun kan foreligge, naar Tingen tilhører en Anden. *Bornemann* angiver dernæst, at Grunden til, at den, der tilegner sig en derelinkveret Ting i den Tro, at den tilhører en Anden, kun kan straffes for Forsøg paa Tyveri, er den, at den derelinkverede Ting ikke længere er i den tidligere Ejers Værge. Bortset fra, hvad der kunde indvendes imod en saa almindelig Ud-

I denne Forbindelse bør det, iøvrigt ikke blot for Tyveri, men ogsaa for de i § 247 omhandlede og beslægtede Forbrydelser vigtige Spørgsmaal berøres, naar Ting, hvis Bemægtigelse er forbeholdt Nogen, kunne siges at tilhøre den til Bemægtigelsen Berettigede. At Vildt i indhegnede Dyrehaver og Fisk i dertil indrettede Damme uden Af- eller Tilløb, trods deres relative Frihed, dog tilhøre Ejeren af Dyrehaven eller Dammen, ligesom ogsaa Fisk, som ere fangede i Garn, der befinder sig i Søen, er givet. Da de tillige ere i Varetægt, ere Betingelserne tilstede for, at Tyveri kan begaaes, og Lovbestemmelserne om ulovlig Jagt og Fiskeri finde her ikke Anvendelse til Befrielse for Tyveristraf.[28]) Med Hensyn til Vildt og Fisk, der ere i deres fulde Frihed, altsaa udenfor

---

talelse, vilde heri ikke Grunden kunde søges til, at en saadan Tilegnelse overhovedet ikke kunde betragtes som en fuldbyrdet Berigelsesforbrydelse, heller ikke en saadan, der ikke forudsætter Krænkelse af Varetægt, f. Ex. Tilegnelse af Hittegods eller lignende Forbrydelse, jfr. U. f. R. **1894** S. 400, jfr. H. R. T. 1894 S. 69. Som Tilfælde, hvor *Bornemanns* Formulering skulde vise sig korrektere, anføres, at der kan begaaes Tyveri paa Dannefæ, førend det er indleveret til vedkommende Autoritet, medens det endnu er i Finderens Værge, uagtet ingen Ejer kan melde sig. Men Dannefæ ejes af det Offentlige i Medfør af Loven, s. D. L. 5. 9. 3, og har derfor i samme Øjeblik, det findes, en Ejer, jfr. D. i U. f. R. **1873** S. 708. At der ogsaa kan begaaes Tyveri paa Hittegods og Vrag, som er under Varetægt, om end ingen Ejer melder sig, efter at det er efterlyst, har en lignende Forklaring. Saadanne Ting tilhøre betingelsesvis det Offentlige. De Ting, paa hvilke L. 22. Decbr. 1876 finder Anvendelse, ere ogsaa Ejendomsret undergivne.

[28]) Jfr. Domme i U. f. R. **1867** S. 119, **1871** S. 749 og 1078, jfr. H. R. T. 1871 S. 474, **1872** S. 266, **1873** S. 498, **1889** S. 1029. Se derimod U. f. R. **1893** S. 822, jfr. H. R. T. 1893 S. 340, 1134, jfr. H. R. T. 1893 S. 412.

Opholdssteder af den angivne Art, kan der spørges, om de først blive den til Bemægtigelsen Berettigedes Ejendom, naar en Bemægtigelse af ham eller paa hans Vegne har fundet Sted — i hvilket Fald en uberettiget Bemægtigelse inden dette Tidspunkt ikke kan blive Berigelsesforbrydelse, — eller om de ikke maa anses for at være den Berettigedes Ejendom i samme Øjeblik, som deres naturlige Frihed paa en eller anden Maade er ophævet paa et Sted, hvor Bemægtigelsen er ham forbeholdt. Det Sidste tør anses for det rigtige.[29]) Følges denne sidste Opfattelse, vil der være Anvendelse for Berigelsesforbrydelse — i Regelen § 247 eller dennes Analogi — ved uberettiget Bemægtigelse af det paa en Andens Jagtgrund liggende, døde Vildt, forsaavidt dette sker af Trediemand, paa hvem Reglerne om ulovlig Jagt ikke finde Anvendelse.[30]) Derimod finde Reglerne om Berigelsesforbrydelser ikke Anvendelse, naar Dyret findes liggende dødt udenfor Jagtdistriktet.[31]) Ikke heller finde de Anvendelse paa Jægerens

---

[29]) Af Vib. O. R. er den første Opfattelse gjort gjældende i D. i U. f. R. **1880** S. 900 („det følger af Forholdets Natur, at Brugeren ikke umiddelbart ved Dyrets Død i Skoven kan anses at være bleven Ejer af samme"), jfr. ogsaa U. f. R. **1883** S. 721. Men den anden, vistnok rigtige Opfattelse blev hævdet af H. R. i det første Tilfælde (H. R. T. **1880** S. 166), hvorfor der straffedes „i Henhold til Stl.'s § 247", forudsættes endvidere i H. R. D. i U. f. R. **1880** S. 903, jfr H. R. T. 1880 S. 174, og er fulgt af Vib. O. R. i D. i U. f. R. **1884** S. 586. Mrk. dog D. i U. f. R. **1893** S. 822, jfr. H. R. T. 1893 S. 340.

[30]) Jfr. de nysnævnte Domme, medens i D. i U. f. R. **1880** S. 900 Vib. O. R. havde henviist til Reglerne om ulovlig Jagt eller deres Analogi.

[31]) Jfr. D. i U. f. R. **1880** S. 903, jfr. H. R. T. 1880 S. 174, **1883** S. 721.

ulovlige Bemægtigelse,[32]) medmindre der er kommet Omstændigheder imellem, som medføre, at Bemægtigelsen ikke kan betragtes som Kontinuation af den ulovlige Jagt.[33])

Med Hensyn til Ting, der findes hos Lig i Gravsteder, er *Bornemann*[34]) tilbøjelig til at antage, at Tyveri maa være udelukket, fordi der ved saadanne Ting ikke skulde kunne være Tale om Brud paa den egentlige Ejendomssikkerhed, saa at alene det nu i Stl.'s § 158 angivne Synspunkt blev anvendeligt. Den Liget medgivne Ting skulde altsaa være gaaet ud af det økonomiske *commercium* og betragtes som en *res religiosa,* med Hensyn til hvilken forhaandenværende Interesser værnedes fra andre Synspunkter. Der er imidlertid, som tidligere berørt og forudsat i Stl.'s § 158, Intet ivejen for at hævde for Udplyndring af Lig i Gravsteder et Retsbrud i dobbelt Retning, baade som Krænkelse af den religiøse Fred og som Berigelsesforbrydelse. At Ejeren har bestemt en Ting, der maaske kunde tjene materielle Fornødenheder, til at tjene en rent ideel Interesse, kan ligesaa lidt i dette som i mangfoldige andre, i det daglige Liv forekommende Tilfælde bringe Tingen ud af hans Formue, uden at man derfor behøver at betragte ham som Ejer i privatretlig Forstand af Gravstedet. Han er vedblivende Ejer af hin Ting og lider Tab ved den Andens Berigelse. Selvfølgelig vilde kun § 158 finde

---

32) Jfr. D. i U. f. R. 1872 S. 405, 1882 S. 893 og 1883 S. 591, jfr. H. R. T. 1882 S. 853, U. f. R. 1893 S. 822, jfr. H. R. T. 1893 S. 340, hvor denne Begrundelse af Frifindelsen synes rigtigere, end den af H. R. fulgte.

33) S. D. i U. f. R. 1882 S. 1067 og 1883 S. 116, jfr. H. R. T. 1882 S. 498; Dom efter § 237, fordi Dyret imidlertid var taget i Besiddelse af en Ledvogter hos Grundejeren.

34) Sp. Del S. 124.

Anvendelse, hvis Ejeren selv krænkede Gravfreden ved en Ligplyndring. Hvad der er anført, gjælder ogsaa om, hvad der er lagt eller sat paa Graven, — med Hensyn til hvilket *Bornemann* konsekvent maatte hævde det Samme, som ved de med Liget nedlagte Ting, — kun at her ofte alene Tyveri, ikke tillige Gravfredskrænkelse vil kunne antages.[85])

§ 74.

Begrebet. Fortsættelse. II. Handlingen.

II) Den Handling, ved hvilken Tyveriet iværksættes, er Borttagelse af Tingen fra en anden Persons Varetægt. Heri ligger, a) at Tingen paa Handlingens Tid maa have været i Nogens Varetægt, b) at den, i hvis Varetægt Tingen er, ikke maa være den Handlende selv, og c) at Tingen af den Handlende maa „borttages" af dennes Varetægt. Det er i Anvendelsen af disse Sætninger, at de fleste, undertiden tvivlsomme Spørgsmaal om Grænserne for Tyveri opstaa. Det er ved deres Afgjørelse af Vigtighed at holde for Øje, at det er det formelle Brud paa en af Retsordenen fredet Raadighed eller Adgang til Raadighed, som den almindelige, historisk udviklede Opfattelse har gjort til et Mærke for Tyveri, i Modsætning til beslægtede Forbrydelser, og som tildels ogsaa af Retsordenen er erkjendt som Grund til en strengere Maalestok for Strafbarheden. For dette Raadighedsforhold til Tingen bruger Stl.'s

---

[85]) S. 1. Del, S. 568, Nr. 3, jfr. *Ørsted* a. V. S. 26—27 og den der cit. Dom i j. A. IV., S. 740 i et bekjendt Tilfælde, samt D. i U. f. R. 1870 S. 920 (Tilvendelse af Ligkranse for Gravsteder straffet som Tyveri).

§ 229 Nr. 3 Betegnelsen „*Varetægt*“, og denne Betegnelse turde i og for sig ogsaa være bedre egnet til at vejlede i Anvendelsen end Civilrettens noksom bekjendte Udtryk Besiddelse, jfr. dog ogsaa Stl.'s § 248. Bruges det sidste Udtryk, maa det i hvert Fald fastholdes, at Strafferetten ikke ved Anvendelsen kan tage sin Tilflugt til Civilrettens, tildels omtvistede Bestemmelse af Begrebet. Det er muligt, at Civilretten kan drage Nytte for sit Besiddelsesbegreb af Strafferettens Anvendelser paa dette Omraade, men ikke omvendt. Strafferetten maa selvstændig afgjøre de herhen hørende Spørgsmaal ud fra det ovenfor angivne, for den bestemmende Synspunkt.

a) Naar Tingen paa Handlingens Tid ikke er i Nogens Varetægt, foreligger ikke det formelle Retsbrud, som betinger Tyveri. Der kan være en anden Berigelsesforbrydelse, strafbar efter §§ 247, 249, 250 eller efter Omstændighederne Analogien af § 247,[1]) men ikke Tyveri. De Spørgsmaal, som kunne opstaa ved Afgjørelsen af, om Tingen er i Nogens Varetægt eller ikke, angaa dels, om en tidligere ikke i Varetægt værende Ting er kommen i Nogens Varetægt, dels om en Ting, der var i Varetægt, er kommen ud af enhver saadan.

α) Ting kunne komme i Varetægt dels uden nogen derpaa af Personen rettet Villiesakt, dels ved at tages af ham.

Det første er Tilfældet med alle Ting, der strax ved deres Tilblivelse som selvstændige Ting, ifølge deres Forhold til en anden Ting, ere under samme Varetægt som denne. Et saadant Forhold

---

[1]) Jfr. D. i U. f. R. 1880 S. 900, jfr. H. R. T. 1880 S. 166 (H. R. straffede „i Henhold til“ § 247, for den ene Tiltaltes Vedkommende, jfr. § 55).

er anerkjendt med Hensyn til en Tings Frugter, jfr. Stl.'s §§ 234 og 235. Naar der ikke er Tvivl om Varetægtsforholdet med Hensyn til Modertingen, vil der ikke let opstaa Tvivl om denne akcessoriske Stiftelse.[2]) Anerkjendes Varetægtsforholdet f. Ex. med Hensyn til Dyr i indhegnede Dyrehaver, omfatter det ogsaa Dyrebestandens naturlige Forøgelse. Men dernæst kan Varetægtsforholdet ogsaa komme til Existens uden Villiesakt af Personer derved, at en ved en tidligere udenfor Varetægt værende Ting stedfunden Bevægelse bringer det i et lignende Forhold, som det nysomtalte, til en anden Ting. Den Varetægt, der bringes tilveje ved en indhegnet Dyrehave, omfatter alle Dyrene der, altsaa ogsaa de Dyr, der udefra ere slupne ind i den.[3]) Dyr derimod, som komme til uindhegnede Jagtdistrikter, ere ikke derved komne i Nogens Varetægt.[4]) De samme Synspunkter maa anvendes med Hensyn til Fisk. At Fisk i Vande, der have Afløb, ikke ere i Varetægt, er klart, forsaavidt de ikke f. Ex. ere fangne i udsatte Ruser.[5]) Men Fisk i „indesluttede Vande" ere i Varetægt.[6]) Dog taler Analogien fra

---

[2]) U. f. R. **1892** S. 99, jfr. H. R. T. 1891 S. 447 (Straf efter § 228 for Tilegnelse af Æg, som Ejerens Høns havde lagt ude omkring paa forskjellige Steder).

[3]) Jfr. U. f. R. **1867** S. 119, **1871** S. 749 og 1078, jfr. H. R. T. 1871 S. 474; ulovlig Jagt i en indhegnet Dyrehave straffet som Tyveri, uanset at Hegnets Tilstand mulig tillod at et enkelt Dyr nu og da kunde bryde igjennem), **1872** S. 266, U. f. R. **1893** S. 1134, jfr H. R. T. 1893 S. 412.

[4]) Jfr. de ved forrige Paragraf Litr. d Noter 29—31 anførte Domme.

[5]) U. f. R. **1889** S. 1029.

[6]) Jfr. *Ørsted* a. V. S. 16. Der er næppe, som *Ussing* Krim. R., 4. Udg. S. 635 synes at mene, nogen Forskjel paa denne Lære og den, som er udtalt i nogle ældre af *Ussing* citerede Domme, hvorefter kun Fisk i „saadanne Søer og Damme, hvor de kunne hensættes til Opbevaring

Dyrehaver for at forstaa „indesluttede Vande" om saadanne Vande uden Afløb, der enten ere indrettede til eller benyttede som Fiskebeholdere.[7]) Ogsaa med Hensyn til tamme Dyr kan det iøvrigt ske, at de, efterat være komne ud af Varetægt, af sig selv komme i Varetægt igjen, f. Ex. ved at følge med til en Stald.[8])

Om en tidligere udenfor Varetægt værende Ting er tagen i Varetægt, saa at Tyveri kan begaaes ved den, vil i Regelen ikke være vanskeligt at afgjøre efter det ledende Synspunkt.[9]) Det er ikke en Betingelse, at det, at tage Tingen, i og for sig er lovligt. Ogsaa det ulovlig stiftede Varetægtsforhold nyder som bestaaende Tilstand en foreløbig Retsbeskyttelse.[10]) At det imidlertid kan

---

og Opfiskning og, hvorfra de igjen vilkaarlig kunne udtages" ere den „faktiske Raadighed undergivne, som der maatte udfordres til at konstituere Begrebet om Besiddelse", jfr. *Ørsted*, Note til D. i J. T. XI, 1, S. 168, s. iøvrigt D. i U. f. R. **1873** S. 498, jfr. H. R. T. 1872 S. 708.

[7]) Se herved Mot. t. Stl.'s Udk. S. 288. Se U. f. R. **1893** S. 822, jfr. H. R. T. 1893 S. 340, hvor det, at Fiskene ikke vare i Nogens Besiddelse, rigtigt, overensstemmende hermed, antoges.

[8]) Se D. i U. f. R. **1884** S. 196, jfr. H. R. T. 1883 S. 691, **1888** S. 80, jfr. H. R. T. 1887 S. 514, **1892** S. 1174 (Straf efter § 248 for Tilegnelse af Andenmands vildfarende Hund, der var løben med Tiltalte), jfr. derimod U. f. R. **1893** S. 1292 (Tilegnelse af tilløbne Høns, hvoraf nogle tilhørte Naboer, straffet som Tyveri).

[9]) Jfr. D. i U. f. R. **1876** S. 300, jfr. H. R. T. 1875 S. 491 (kun § 247, paa Grund af manglende *dolus*), **1882** S. 1067 og **1883** S. 116, jfr. H. R. T. 1882 S. 498. S. rigtig D. i U. f. R. **1894** S. 1263 (Tyveri af en Kardætsk, den tiltalte Vognmandskarl selv havde lavet af Husbondens Hestes Haler og henlagt i Husbondens Vognport).

[10]) Jfr., at der ogsaa kan begaaes Tyveri ved at borttage Tingen fra en Tyv, s. D. i U. f. R. **1880** S. 849, jfr. U. f. R. **1890** S. 1101 og S. 1116.

faa Indflydelse paa den konkrete Bedømmelse af Spørgsmaalet, om et Varetægtsforhold er bragt i Stand, at Tingens Tagelse var ulovlig, behøver ikke principielt at være udelukket.[11])

β) Ved Spørgsmaalet, om en tidligere i Varetægt værende Ting er kommen ud af enhver saadan eller bleven besiddelsesløs, opstaaer jævnlig Tvivl. Ogsaa her kan Situationen indtræde dels ifølge en derpaa rettet Villiesakt dels uden en saadan.

Exempel paa det første er den Opgivelse af Besiddelsen, som finder Sted, naar et Skib forlades, eller naar Gods udkastes af Skib i Havsnød, jfr. Stl.'s § 249. Derimod ligger der ingen Opgivelse af Besiddelsen, men ialtfald kun en Overgivelse af Varetægten til Andre, i Hensættelse eller Henlæggelse af Ting til Prydelse paa Gravsteder eller i Medgivelse af Ting i Graven.[12]) Heller ikke ligger der i og for sig i Projektilers Anvendelse til Skydning en Opgivelse af Besiddelsen, idet der kan være draget Omsorg for anden Varetægt af de udskudte Projektiler.[13])

Bliver Tingen varetægtsløs uden en Villiesakt, vil det som oftest hedde, at Tingen er „tabt“.

[11]) Se i denne Retning D. i U. f. R. 1884 S. 586, hvis Rigtighed dog kan bestrides. De Tiltalte havde bemægtiget sig en Hjort, som de vidste, at nogle Krybskytter havde skjult i en Grøft paa Jagtejerens Territorium. Der antoges ikke „noget saadant Indgreb i et Besiddelsesforhold, som er Forudsætningen for Tyveri“, men blev straffet i Henhold til Stl.'s § 247. Hvis under lige Forhold Dyret var gjemt af den Jagtberettigede eller paa hans Vegne, vilde vistnok et Tyveri være statueret.

[12]) Jfr. de i forrige Paragraf under Nr. 1 Litr. d anførte Domme.

[13]) Se Domme i U. f. R. 1870 S. 360, jfr. H. R. T. 1869 S. 713, 1875 S. 410. En Opgivelse af Besiddelsen er ikke antagen af D. i U. f. R. 1880 S. 849, jfr. H. R. T. 1880 S. 73, i et Tilfælde, hvor Vedkommende skræmmedes til at lade Tingen ligge paa Gaden.

Den almindelige Opfattelse af, om en Ting er „tabt“, kan herved vel ofte være vejledende, men er dog en Hjælp, der ofte svigter, fordi den almindelige Opfattelse dels selv vil være i Tvivl, dels ikke altid kan bruges, idet den retlige Opfattelse ingenlunde altid vil erklære Varetægtsforholdet for ophørt, eller ialtfald vil hævde, at et nyt er opstaaet, hvor den almindelige Opfattelse betragter Tingen som tabt eller ved dette Udtryk har Forholdet til en bestemt Person for Øje, ikke det Spørgsmaal, om Tingen ikke maatte være kommen i en anden Persons Varetægt. Følgende Situationer kunne her foreligge og kræve sondret Bedømmelse.

En Ting er ikke kommen ud af Varetægt (og er heller ikke tabt), saalænge den befinder sig paa et Sted, der svarer til dens kjendelige, almindelige eller særlige, økonomiske Bestemmelse. Derfor er ikke blot Alt, hvad Personen har hos sig, i Varetægt, men ogsaa alle andre Ting, paa hvilke det forannævnte Kjendemærke passer, jfr. f. Ex. med Hensyn til Kvæg paa Marken Stl.'s § 229 Nr. 1.[14]) Det er herved uden Betydning, om der maatte stille sig forbigaaende, faktiske Vanskeligheder i Vejen for at komme til at raade over Tingen, f. Ex. at dens Gjemmested er glemt. En „forlagt“ Ting er ikke „tabt“.[15]) Med Hensyn til Ting, der kun derved, at de ere hos Personen, ikke tillige paa anden Maade, ere i Varetægt, ophører denne

---

[14]) S. D. i U. f. R. 1883 S. 584, jfr. H. R. T. 1882 S. 838, (Tyveri af Brød fra en Baake, 1 Mil ude i Søen, bestemt for Skibbrudne). S. ogsaa U. f. R. 1885 S. 999, jfr. H. R. T. 1885 S. 224 (Lam satte paa Græs paa offentlig Bivej; § 228), 1898 S. 1181, jfr. H. R. T. 1898 S. 525 (O. R. L. 22. Decbr. 1876, H. R. § 228), 1889 S. 1139, jfr. H. R. T. 1889 S. 413.

[15]) Jfr. D. i H. R. T. 1866 S. 545.

ved Personens Død, jfr. Stl.'s § 250, men ikke ved hans Bevidstløshed.[16])

En Ting er dernæst heller ikke kommen ud af Varetægt (eller tabt), fordi den forefindes paa et uregelmæssigt eller usædvanligt Sted, naar den for midlertidige Øjemeds Skyld er henlagt der af Besidderen for at tages igjen. Der er herved skabt et midlertidigt Varetægtsforhold. Nogen særlig Fordring til de objektive Forhold, der skulde begrænse denne Sætning, kan næppe stilles. Selv om Forholdene ikke gjøre det kjendeligt, at Anbringelsen skyldes Besidderen, men den Vedkommende har Kundskab derom, vil han kunne straffes for Tyveri. Men dette forudsætter, at Tingen ogsaa da erkjendes at være i Varetægt. Naar Beslutningen om at tage Tingen igjen opgives eller glemmes eller iøvrigt ophører, ophører det paa denne Maade begrundede Varetægtsforhold. Derfor er Dannefæ og andet jordgravet Gods, der ofte kan skjønnes oprindelig at være gjemt af Mennesker, udenfor Besiddelse. Noget andet er, at det let kan indtræde, at det er den Uvedkommende, der tager Tingen, ubevidst, at Tingen er under Varetægt.

---

[16]) Jfr. Domme i U. f. R. **1869** S. 652, jfr. H. R. T. 1869 S. 264 (O. R. straffede efter § 250, H. R. efter § 228 navnlig med Hensyn til, at det var antageligt, at den paa Landevejen Dræbte endnu var i Live, da Tiltalte tog Pengene), **1870** S. 170, jfr. H. R. T. 1869 S. 652 (Tyveri fra en i en Vejgrøft sovende Mand), H. R. T. **1872** S. 472, **1873** S. 482, U. f. R. **1876** S. 675, jfr. H. R. T. 1876 S. 49, **1882** S. 782, jfr. H. R. T. 1882 S. 240 (§ 228 anvendt paa Borttagelse af Klædningsstykker, der fandtes i den Dræbtes Lejlighed), **1890** S. 770 (Frakke af en meget beruset Mand affert [§ 237]), 1127. S. dog Dom i U. f. R. **1888** S. 474, jfr. H. R. T. 1887 S. 823 (Tiltalte, der ikke havde vedgaaet Arv og Gjæld, straffet kun efter § 256, jfr. § 252, for Borttagelse af Ting fra Boet, før Skifteretten kom. Sandsynligvis er dog ikke egentlig Tilegnelseshensigt antagen ved denne Underslagning).

Der mangler da det Forsæt, som udkræves, med Hensyn til denne Forudsætning for Tyveri, og han vil af denne Grund ikke ifalde Tyveristraf.[17])

[17]) Jfr. *Ørsted* a. V. S. 14—15, samt *Matzens* og *Torps* Fremstillinger af den danske Tingsret. Anvendelser af den nævnte Sætning forekomme i Domme i H. R. T. **1867** S. 317, **1869** S. 35, **1872** S. 344, 475, U. f. R. **1875** S. 102. jfr. H. R. T. 1874 S. 470, H. R. T. **1876** S. 289, **1877** S. 253, U. f. R. **1877** S. 1207, jfr. H. R. T. 1877 S. 307, **1879** S. 491, jfr. H. R. T. 1878 S. 853, **1880** S. 23, jfr. H. R. T. 1879 S. 334, **1883** S. 1091, jfr. H. R. T. 1883 S. 444, **1889** S. 1176 (§ 229, 3, anvendt paa Tilvendelse af Gjenstande, fra et Gangvindu, hvor Tilt. havde set Postbudet henlægge dem under sin Omdeling i Huset), **1892** S. 262, jfr. H. R. T. 1891 S. 652 (Tilegnelse af Gjenstande af en aflaaset Kuffert, som Tiltalte fandt hensat ved en offentlig Vej; § 228), 1221, jfr. H. R. T. 1892 S. 424 (Tilegnelse af Gjenstande, henlagte ved en Landevej under en Stenhuggerskjærm, og som forstodes at være gjemte der af en Stenhugger, straffet som Tyveri), **1893** S. 132, jfr. H. R. T. 1892 S. 660 (straffet som Tyveri Tilvendelse af en Kurv med Varer, som var hensat til Afhentning i en Vejgrøft; Tiltalte indsaa dette, om han end ogsaa havde tænkt sig den Mulighed, at Kurven kunde være tabt af en Vogn), **1894** S. 307, jfr. H. R. T. 1893 S. 693 (i Betragtning af de [ifølge Tilt.'s Forklaring paa en Gang henliggende] tagne Gjenstandes Beskaffenhed og Mængde og de iøvrigt foreliggende Omstændigheder maatte der gaaes ud fra, at de ikke kunde være tabte paa det Sted; derfor Tyveri), 1217, jfr. H. R. T. 1894 S. 432 (Tyveri af Vadsæk, hensat paa Jernbanestations Forhal, men truffen paa derværende Retirade), jfr. ogsaa de to ovfr. nævnte Domme med Hensyn til udskudte Projektiler ved Skydeprøver, samt H. R. T. **1860** S. 81 og **1871** S. 492 (Vestindien) og **1880** S. 849, jfr. H. R. T. 1880 S. 73 (O. R. bemærker, at Tyvenes Besiddelsesforhold ikke kunde anses forud ophævet eller betragtes saaledes af Arrestanten, der ved sin egen Virksomhed „drev dem ud af Besiddelsen, hvilken de efter den indtraadte Forstyrrelse igjen kunde have fortsat". H. R. tiltræder O. R.'s Grunde i det Væsentlige). I en Dom i U. f. R. **1877** S. 264 manglede der Bevis for Besiddelsen eller dens Vedbliven under den her omhandlede Situation og derfor straffedes kun

Naar en Ting er kommen eller forbleven paa et uregelmæssigt Sted uden Besidderens Villie, vil den i den almindelige Opfattelse betegnes som tabt, og jævnlig vil det ogsaa være Tilfældet, at den maa siges at være bleven varetægtsløs, saa at Tyveri ikke kan begaaes ved at tage den. Dette sidste gjælder dog ingenlunde ubetinget. Det er ikke givet, at en saadan Ting er kommen ud af den tidligere Varetægt, og det kan være, at den er kommen ind under en ny. Under begge Forudsætninger er Tyveri af den ikke udelukket.

Hvad det første Punkt angaaer, vedbliver den tidligere Varetægt, naar Tingen, trods det uregelmæssige Sted, hvor den er tabt eller glemt, dog ikke er anderledes skilt fra det regelmæssige Varetægtsforhold, end at dette let kan og ventelig vil blive retableret, naar der ikke gribes forstyrrende ind. Den regelmæssige Varetægt udstrækker sit Værn ogsaa til denne Situation.

I Overensstemmelse hermed dækker Personens Nærværelse paa det Sted, hvor Tingen findes, de Ting, han har havt hos sig, men som ham uafvidende ere frakomne ham. Her mangler derfor ikke den Forudsætning for Tyveri, at Tingen skal være i Varetægt. Det tidligere Varetægtsforhold bestaaer endnu, medens det naturligvis kan forekomme, at denne Situation er den, der tager Tingen,

efter Stl.'s § 247, jfr. ogsaa U. f. R. 1867 S. 155, jfr. H. R. T. 1866 S. 734 (O. R. anvendte § 235, H. R. § 247). I D. i U. f. R. 1876 S. 300, jfr. H. R. T. 1875 S. 491, var det til Tyveri nødvendige Forsæt ikke beviist, og Forholdet derfor henført under Stl.'s § 247. S. fremdeles U. f. R. 1889 S. 353, jfr. H. R. T. 1888 S. 681 (H. R. dømte efter § 235 i Betragtning af, at det var usikkert, om Gjenstanden hørte til det Returgods, som beroede under Jernbanebestyrelsens Ansvar, Gjenstandens ringe Værdi og øvrige Beskaffenhed).

ubevidst, og at Straf for Tyveri, — naar Tingen heller ikke af anden Grund kan siges at være i Varetægt, — ikke kan anvendes af den Grund, at den fornødne *dolus* mangler.[18])

[18]) Bestemt udtaltes hin Sætning før Straffeloven i D. i H. R. T. **1857** S. 274, hvor O. R. havde straffet efter Reglerne om Tilegnelse af Hittegods, men H. R. for Tyveri, da Tingen (et Cigarfuderal med Penge), selv om den var falden ud af Lommen, uden at Besidderen havde bemærket det, dog ikke var kommen ud af hans Besiddelse, da den blev tagen, eftersom han da endnu ikke havde forladt Stedet, hvor det var faldet fra ham (i et Lysthus ved et Marked), H. R. T. **1861** S. 114 og S. 215 (O. R. havde anvendt Reglerne om Hittegods; H. R. straffede for Tyveri, da Kosterne i det Øjeblik, de toges, ikke vare komne ud af dens Besiddelse, hvem de fravendtes, og Tiltalte heller ikke kunde antages at have forestillet sig dette), **1866** S. 589, s. fremdeles efter Straffeloven Domme i U. f. R. **1868** S. 36 (Referatet dog ufuldstændigt), H. R. T. **1873** S. 253, U. f. R. **1876** S. 675, jfr. H. R. T. 1876 S. 49 (Penge tabte i Krostue af en aldeles beruset Mand, tagne i hans Nærværelse), **1878** S. 934, jfr. H. R. T. 1878 S. 210, **1885** S. 609, jfr. H. R. T. 1885 S. 48), **1890** S. 1128, **1891** S. 88, jfr. H. R. T. 1890 S. 551, **1893** S. 1135, jfr. H. R. T. 1893 S. 415 (Tyveri, hvor en Pakke, tabt fra en Trækkevogn, var tilegnet; Personen, der trak Vognen, kun 30 Skridt borte; H. R. Tyveri, selv om Tiltalte ikke bemærkede, at Pakken faldt af Vognen), **1893** S. 168, jfr. H. R. T. 1892 S. 754 (Tyveri af Pakke, tabt af en Vogn, ikke længer borte, end at Tilt. kunde have indhentet den), S. 809, jfr. H. R. T. 1893 S. 286 (Tyveri; Tilegnelse af en Pengeseddel, tabt i Sovekammer ved Siden af Beværtning af en derværende, beruset Person), **1894** S. 1274 (lignende Tilfælde), s. derimod om Tilfælde, hvor Tyveri ikke antoges, fordi den tidligere Besidder var borte, Domme i U. f. R. **1872** S. 613, **1878** S. 642 og 936, jfr. H. R. T. 1878 S. 218, **1880** S. 646 og **1881** S. 600, jfr. H. R. T. 1880 S. 1, H. R. T. **1881** S. 496, U. f. R. **1882** S. 15, **1883** S. 743, jfr. H. R. T. 1883 S. 7, **1886** S. 199, jfr. H. R. T. 1885 S. 630 (O. R. § 228 [fejlagtig af

Det er fremdeles i Overensstemmelse med det Udtalte, at ogsaa et realt Varetægtsforhold vedblivende dækker Ting, som ere komne ud af det, naar Tingen dog befinder sig under saadanne ydre Forhold, at den regelmæssige Varetægt, som ovenfor sagt, let kan og rimeligvis ved Besidderens Foranstaltning vil blive retableret, naar der ikke gribes forstyrrende ind.[19])

---

en anden Grund, hvorom nedenfor], H. R. § 247), S. 1231 (Tilegnelse af en Portemonnaie, som en Besøgende før sin Bortgang havde tabt i Tiltaltes Værelse; Stl.'s § 247), **1894** S. 81, jfr. H. R. T. 1893 S. 690 (§ 247), og om et Tilfælde, hvor Forsæt manglede, H. R. T. **1868** S. 5. I det Tilfælde, som omhandles i H. R. T. **1863** S. 724, vare Forholdene ejendommelige).

[19]) Jfr. til Oplysning om Tilfælde, hvor af denne Grund Tyveri er antaget, før Straffeloven Domme i H. R. T. **1859** S. 693 (Tilegnelse af Husbondens Tegnebog, der var tabt i Entreen ved Trappen til dennes Værelse, straffet som Tyveri), **1862** S. 3 (Tilegnelsen af løst paa Gulvet i Beboerens Kammer liggende Pengesedler straffet som Tyveri), og efter Straffeloven U. f. R. **1867** S. 989, jfr. H. R. T. 1867 S. 284 (Tilegnelse af en Harre Hørgarn, der var falden ned fra Gjærdet, hvor lignende Harrer vare ophængte, straffet som Tyveri), H. R. T. **1871** S. 442 (O. R. straffede efter § 247, H. R. som Tyveri Tilegnelse af en Baad, der af Strømmen var drevet paa Land paa Andenmands Grund), H. R. T. **1876** S. 345 (Stl.'s § 235), U. f. R. **1878** S. 1199, jfr. H. R. T. 1878 S. 394 (Tilegnelse af Sølvskeer, der laa i en Skarnbøtte, som Tiltalte havde bragt ud til en aaben Plads i Husets umiddelbare Nærhed, straffet som Tyveri), **1879** S. 479, jfr. H. R. T. 1878 S. 834, H. R. T. **1881** S. 347, U. f. R. **1882** S. 157, jfr. H. R. T. 1881 S. 55 (Tilegnelse af en Skjorte, der var faldet ned af et Hegn, hvor den hang til Tørring, og laa ved Siden af Vejen, lige ved Foden af Hegnet, af O. R. straffet efter § 247, af H. R. som Tyveri, tildels efter nye fremkomne Oplysninger), **1882** S. 700, jfr. H. R. T. 1882 S. 195 (Tilegnelse af Penge, der fandtes i Ejerens Støvler, straffet som Tyveri), **1887** S. 884, jfr. H. R. T. 1887 S. 100 (straffet som Tyveri Til-

Det er endelig i Overensstemmelse med den nævnte Sætning, at Dyr, der ere komne bort fra deres regelmæssige Opholdssted, vedblivende ere i den tidligere Varetægt, saalænge det kan ventes, at de af sig selv ville vende tilbage til hint Sted, og at der derfor kan begaaes Tyveri af dem.[20]) Er

---

egnelse af Lagen, som laa for Tiltaltes Dør, og som denne indsaa, var faldet ned fra Tørreloft og tilhørte Udlejeren), **1892** S. 796, jfr. H. R. T. 1892 S. 172 (Tyveri; Tilegnelse af en Broche, funden i en Gaard udenfor et Sovekammervindue; Tiltalte indsaa, at den tilhørte en Beboer; efter de lokale Forhold var den ikke kommen ud af Ejerens Besiddelse), jfr. i Modsætning hertil om Tilfælde, hvor Tyveri ikke antoges at foreligge, H. R. T. **1866** S. 544 (Tilegnelse af en Guldring, der var trillet ud af Butiken ned paa Gadetrappen, ikke straffet som Tyveri), U. f. R. **1867** S. 155, jfr. H. R. T. 1866 S. 734, **1878** S. 903, jfr. H. R. T. 1878 S. 137 (Tilegnelse af Spade, funden i en Grøft udenfor en Fabrik, straffet efter § 247), **1881** S. 79, jfr. H. R. T. 1880 S. 321, S. 905, jfr. H. R. T. 1881 S. 320 (Tilegnelse af Benklæder, fundne paa Gaden lige udenfor en Gaard), **1884** S. 196, jfr. H. R. T. 1883 S. 691, **1886** S. 199, jfr. H. R. T. 1885 S. 630 (Tilegnelse af Paraply, glemt ved et Udsalgsbord ved Marked, af O. R. straffet som Tyveri, af H. R. „i Henhold til" § 247, da Tingen ikke var i Ejerens eller nogen Andens Besiddelse), **1891** S. 622, jfr. H. R. T. 1891 S. 5 (det efter § 247 straffede Tilfælde).

[20]) Jfr. Domme i U. f. R. **1877** S. 1038 (Tilegnelse af en Hund tæt udenfor en By straffet som Tyveri), H. R. T. **1872** S. 25 (Tilegnelse af Ænder, der vare gaaede over paa en fremmed Mark, straffet som Tyveri, da de ikke derved kunde anses at være komne ud af Ejerens Besiddelse), **1882** S. 228 (Tilegnelse af Høns, der vare komne ind i Tiltaltes Hønsesti, straffet som Tyveri), **1884** S. 682, jfr. H. R. T. 1884 S. 58 (Tilegnelse af Faar og Vædder, der vare fulgte med Tiltaltes Hjord, straffet som Tyveri, af O. R. efter § 229 Nr. 1, af H. R. efter § 228, da Forholdet vel maatte betragtes som Tyveri, men Tilegnelsen ikke foregaaet paa Marken), **1893** S. 1292 (tilløbne Høns; Tyveri). At iøvrigt ogsaa her Tyveri-

der derimod Tale om vilde Dyr, der slippe ud af af en Dyrehave, eller om tamme Dyr, der ere forvildede eller iøvrigt ikke af sig selv kunne ventes at ville vende tilbage, mangler Forudsætningen for Tyveri.[21])

Den Omstændighed, at den tabte Ting er kommen ud af den tidligere Varetægt, medfører dog ikke ubetinget, at den bliver varetægtsløs, og at som Følge deraf Tyveri ikke kan begaaes ved den. Den kan nemlig være tabt eller glemt under Omstændigheder, der med det Samme bringe den i en Andens Varetægt, idet, som tidligere bemærket, et Varetægtsforhold kan opstaa uden Villiesakt („*tilfældig*“, jfr. Stl.'s § 248). Er den tabte Ting saaledes kommen under en ny Varetægt, kan Tyveri af den begaaes. At der imidlertid maa kræves Mere til at stifte et saadant nyt Besiddelsesforhold end til at bevare et tidligere, ligger i Forholdets

---

straf kan være udelukket paa Grund af Vedkommendes Antagelse af. at Dyret var forvildet, ses af D. i U. f. R. 1869 S. 894, jfr. H. R. T. 1869 S. 164.

[21]) Jfr. Domme i U. f. R. 1879 S. 216 (en Kvie, der gik løs paa Landevejen, antoges ikke at være i Nogens Besiddelse. Men da dette dog var antaget af Tiltalte, straffedes han for Forsøg paa Tyveri. Iøvrigt synes Tiltaltes Forklaring, at han meget godt kunde indse, at Kvien ikke var kommen ud af den til Vejen stødende Lods Ejers Besiddelse, fordi den i Øjeblikket befandt sig paa Landevejen, her ikke ugrundet. Da dette Besiddelsesforhold ikke blev antaget af Retten, burde der næppe være straffet for Forsøg paa Tyveri, da her ikke synes at foreligge en Antagelse af en urigtig faktisk Situation, men en Retsvildfarelse, jfr. Læren om Forsøg og Begrebet imaginær Forbrydelse), 1884 S. 196, jfr. H. R. T. 1883 S. 691 (Tilegnelse af Vædder, der var fulgt med og gaaet helt ind i Tiltaltes Faaresti, før den tilegnedes, kun straffet efter § 248), 1893 S. 1174 (tilløben Hund; § 248).

Natur. Det maa altid erkjendes for stiftet, naar den tabte Ting er kommen i et regelmæssigt Varetægtsforhold. Er det ikke Tilfældet, kan Stiftelsen vel ikke ubetinget være udelukket. Men til at betragte den uregelmæssigt henliggende Ting som dækket af et nyt Varetægtsforhold, vil der dog kræves Tilvejebringelsen af et nærmere Forhold end det, der er nok til at dække Uregelmæssigheden under en Varetægt, der tidligere bestod.[22])

---

[22]) Et saadant Forhold er ikke antaget at foreligge ved Penge, der af Kunden ere glemte paa Disken i en Butik, s. U. f. R. **1872** S. 613 (Kr. R. anvendte kun § 247 paa den nye Kunde, der efter Ejerens Bortgang tilegnede sig Pengene), ved en Kniv, som en Kunde havde tabt paa Gulvet i en Butik, s. H. R. T. **1868** S. 5 (Ejeren var vel nærværende, men det vidstes ikke; kun § 247), ved Penge, der vare tabte paa Gulvet i Forsalen til en Banegaard, s. H. R. T. **1881** S. 496 (§ 247 anvendtes), ved Penge, tabte i en fremmed Vogn, s. U. f. R. **1878** S. 642 og 936, jfr. H. R. T. 1878 S. 218 (den fremmede Vogns Besidder tilegnede sig Pengene og straffedes efter § 247, ikke efter § 248), U. f. R. **1883** S. 743, H. R. T. **1883** S. 7, ved en Paraply, der var glemt ved Disken af en Markedsbod, s. U. f. R. **1886** S. 199, jfr. H. R. T. 1885 S. 630 (O. R. straffede efter § 228, H. R. efter § 247, da Paraplyen den Gang, den tilegnedes, „efter de foreliggende Oplysninger ikke kunde antages at have været i Ejerens, ligesaa lidt som i nogen Andens Besiddelse"), ja end ikke — hvad der synes urigtigt — ved Penge, glemte i Sporvogn, s. U. f. R. **1882** S. 15 (Kr. R. dømte efter § 247), s. ogsaa **1886** S. 1231 (§ 247 anvendt paa Tilegnelse af Portemonnaie, tabt af en Besøgende i Tiltaltes Værelse). Derimod beroer det paa Antagelsen af et nyt Varetægtsforhold, naar H. R. dømte som Tyveri Tilegnelsen af en i et Kapel glemt, paa en Bænk henliggende Bønnebog, s. U. f. R. **1880** S. 829, jfr. H. R. T. 1880 S. 27 (Kr. R. dømte efter § 247), se ogsaa U. f. R. **1880** S. 646 og **1881** S. 600, jfr. H. R. T. 1881 S. 1 (fremmede Sække, glemte paa Møllen, antagne at være komne i Møllerens Besiddelse; dennes Tilegnelse derfor straffet efter § 248),

b) Naar Tingen paa Handlingens Tid er i den Skyldiges Varetægt, foreligger heller ikke det formelle Retsbrud, som karakteriserer Tyveri. Handlingen kan være en anden Berigelsesforbrydelse, jfr. Stl.'s §§ 238, 248, 253 m. fl., men ikke Tyveri.[28]) Sætningen gjælder, hvad enten der foreligger en fortsat Besiddelse — i Tilfælde af

---

1884 S. 616 (Tilegnelsen af et Ur, som var tabt i noget Salt, som Tiltalte havde kjøbt, straffet efter § 248), S. 196, jfr. H. R. T. 1883 S. 691, **1892** S. 1174 (Tilegnelse af en medfulgt Hund straffet efter § 248), s. endvidere H. R. T. **1864** S. 488 (en Beboers Tilegnelse af et Klædningsstykke, som var forlagt i Lejligheden, da den tidligere Medbeboer flyttede, straffet for Bedrageri). Naar Dom i U. f. R. **1879** S. 491, jfr. H. R. T. 1878 S. 853, straffede som Tyveri Tilegnelsen af en paa Perronen af en Jernbanestation op ad Ventesalens Dør hensat Pakke, uden at tage Hensyn til, at Tiltalte antog den for glemt af Ejeren, hvad den ikke var, er det ikke klart, om Grunden var, at Tiltaltes Foregivende om hans Antagelse ikke troedes, eller den, at selv om Tingen var glemt af Ejeren, vilde den dog paa det Sted, hvor den var, være under Jernbanens Varetægt, hvad der med Føje kunde hævdes. En Dom i U. f. R. **1874** S. 666, jfr. H. R. T. 1874 S. 14, straffede som Tyveri Tilvendelse efter Ejerens Bortgang af Penge, denne havde tabt i et fremmed Værelse. Naar Dommen særlig fremhæver, at Tiltalte, for at komme til at tilegne sig Pengene, undlod at gjøre Ejeren opmærksom paa Tabet, vilde dette ikke være nogen Grund til at antage den tidligere Ejers Besiddelse for vedbleven efter hans Bortgang, jfr. *Matzen* d. Tingsret S. 53, s. ogsaa i modsat Retning U. f. R. **1882** S. 15. Grunden til at antage Tyveri synes at maatte være, at Pengene antoges at være komne i Beboerens Besiddelse, hvad der ogsaa skjønnes med Føje at kunne siges, jfr. dog U. f. R. **1866** S. 1231.

[28]) Den Afvigelse herfra, som tidligere forekom i Henhold til Fdg. 11. April 1840 § 10, er bortfalden ved Straffeloven, s. *Bornemann* a. V. S. 123, *Ussing* a. V. S. 519, Mot. t. Stl.'s Udk. S. 276 og 323, U. f. R. **1873** S. 17, Note.

constitutum possessorium kan Sælgeren ikke begaa Tyveri af Tingen[24]) — eller Tingen var overleveret i den Skyldiges Besiddelse, eller den tilfældig var kommen i hans Besiddelse, eller han ensidig havde taget den i Besiddelse, men under Omstændigheder, som medføre, at denne Besiddelsestagelse ikke gjorde Handlingen til et Tyveri.[25])

Spørgsmaalet, om Tingen paa Handlingens Tid var saaledes i den Skyldiges Varetægt, at Tyveri af Tingen er udelukket, foreligger paa en ejendommelig Maade i de ofte forekommende Tilfælde,

[24]) Jfr. H. R. T. **1870** S. 205.

[25]) Denne sidste Anvendelse af Sætningen, som er hævdet i en Række af Domme, der ikke have straffet som Tyveri en Tings Borttagelse til et bestemt Brug og senere Tilegnelse efter en ny Beslutning, men efter §§ 296 og 253, er bestridt i Bemærkninger i U. f. R. **1867** S. 421 og **1868** S. 273, der ville have en saadan Tilegnelse henført under Tyveri, idet det ikke skal gjøre nogen væsentlig Forandring, at Tilegnelseshensigten først er indtraadt efter Besiddelsestagelsen. Men hertil maa bemærkes, at der dog netop her ved Tilegnelsen mangler det formelle Retsbrud, som danner Skjelnemærket mellem Tyveri og beslægtede Forbrydelser, og som forsaavidt er væsentligt. Et andet Spørgsmaal, der imidlertid ikke foreligger paa dette Sted, er det, om Tilegnelsen under den nævnte Situation bør, som Dommene have hævdet, straffes som Bedrageri, jfr. paa vedkommende Sted i det Følgende. Medens i den omtalte Retning Dommene med Konsekvens have fastholdt den nævnte Sætning, foreligger der en enkelt Dom, hvor i et ejendommeligt Forhold en afvigende Opfattelse er fulgt, s. U. f. R. **1878** S. 85, jfr. H. R. T. 1877 S. 461, idet det — med Urette — behandledes som Tyveri, at der af en med Tilladelse „til eget Brug“ hjembragt Kulbeholdning gaves til en Anden, til hvem der iøvrigt ogsaa var taget direkte, idet, som O. R. bemærker og H. R. i det Væsentlige tiltræder, en „saadan Disposition under de givne Forhold ganske maa sættes ved Siden af en ulovlig Depossession af Ejeren med Hensyn til disse Kul“, jfr. derimod H. R. T. **1859** S. 673, **1872** S. 139.

hvor baade den Skyldige og den, hvem Tingen unddrages, staaer i et ydre Raadighedsforhold til Tingen, og det altsaa skal afgjøres, hvem af dem der havde Tingen i Varetægt. Disse Spørgsmaal ville ikke kunne afgjøres efter Hensynet til, hvis Raadighedsforhold der er det mest direkte. Man vilde herefter meget ofte maatte erklære Tyendet, ikke Herskabet, for Besidderen af det Husgeraad, Tyendet har under Hænder. Ikke desto mindre er det vist, at Tyendet ved at tilegne sig saadanne Gjenstande bliver skyldig i Tyveri. Afgjørelsen maa finde Sted efter det tidligere angivne, strafferetlige Synspunkt, om der i Tilegnelsen ligger et formelt Retsbrud paa et bestaaende Varetægtsforhold. Til at udelukke Tyveribegrebets Anvendelse udfordres derfor, at den Skyldige maa have Tingen i sin udelukkende Varetægt. Bestaaer der ved Siden af hans Raadighed en Andens faktiske Raadighed, som han maa fjerne for at realisere sin Tilegnelse af Tingen, indeholder hans Handling hint formelle Retsbrud, og den vil da, trods hans eget Forhold til Tingen, kunne være Tyveri.[26])

Efter det angivne Synspunkt maa Afgjørelsen træffes i forskjellige Tilfælde, som særlig skulle fremhæves:

En Person kan for et forbigaaende Øjemeds Skyld, f. Ex. en Kunde i en Butik, en Gjæst i en Beværtning, have faaet en Ting i Hænde, uden at dette ophæver den tidligere Varetægt. Beholder han da Tingen, er Forudsætningen for Tyveri til Stede.[27])

---

[26]) Jfr. *Ørsted* a. V. S. 3—11, *Ussing* Kr. R. 4. Udg. S. 519—20, *Bornemann* a. V. S. 123.

[27]) Jfr. Domme i U. f. R. **1870** S. 170, jfr. H. R. T. 1869 S. 652 (Tyveri af Ting, som bares for en anden, nærværende Person, jfr. H. R. T. 1866 S. 273), **1876** S. 718

Ogsaa en varigere Raadighed over Ting kan en Person have, uden at det forandrer noget ved en Andens Varetægt, saa at der kan være Tale om Tyveri. Exempler herpaa frembyde Tyverier af Tjenestefolk med Hensyn til Ting, som ere Gjenstand for deres Tjenestepligters Opfyldelse, eller af Arbejdere hos en Arbejdsgiver med Hensyn til de dem overleverede Materialier, saa længe de paagjældende Ting ere under Herskabets eller Arbejdsgiverens Øjne, paa deres Bolig eller andet Sted, som kan sættes ved Siden deraf, eller iøvrigt ikke ere saaledes betroede de Paagjældende, at de ere gaaede over i deres udelukkende Varetægt.[28])

jfr. H. R. T. 1876 S. 151 (Tilegnelse af en ny Pengeseddel, som Vedkommende, der ikke før havde set en saadan, havde taget i Hænde for at se paa den, straffet som Tyveri), **1884** S. 1087 (Tilegnelse af en til Eftersyn i Besidderens Nærværelse overleveret Gjenstand af Krim. R. straffet som Tyveri), **1885** S. 1064 (Tilvendelse af nogle ved Vexling optalte Penge, hvorefter andre modtoges i Stedet, Tyveri), 1132, jfr. H. R. T. 1885 S. 321 (Forsøg paa Tyveri), **1887** S. 1210 (Tilegnelse af et af en beruset Mand for at se Klokkeslettet overleveret Ur, Tyveri), **1888** S. 1156 (Tilegnelse af et Ur, som var rakt for at se det, medens Ejeren et Øjeblik vendte sig om, Tyveri), **1891** S. 1187 (Ran), **1892** S. 1173 (Tyveri), jfr. H. R. T. **1862** S. 439 (Kunde, der havde en Ting til Besigtigelse og fjernede sig med den, straffet som Tyv), **1869** S. 328 (Tilegnelse af Ting, der ved en Ildebrand raktes Paagjældende, straffet som Tyveri). Urigtigt er der i enkelte saadanne Tilfælde straffet for Bedrageri ved Domme i H. R. T. **1860** S. 861 og **1870** S. 658, **1872** S. 117, U. f. R. **1875** S. 881 (Kr. R.), se ogsaa **1886** S. 1243 (§ 251). Rigtig er D. i U. f. R. **1894** S. 1253, jfr. H. R. T. 1894 S. 547 (§ 251 for hemmelig Tilbagetagelse af Pengeseddel, der var lagt paa Disken til Betaling og Bytning, da Seddelen ikke derved var gaaet over i Kjøbmandens Besiddelse).

[28]) Se Domme i U. f. R. **1867** S. 33, jfr. H. R. T. 1866 S. 685 (Kjøb af Halm af Tærskeren paa en Gaard, der

Naar den Skyldige har staaet i et saadant Forhold, som foran omtalt, til den, hvem Tingen

---

om Morgenen fik Nøglerne til Laden og afleverede dem om Aftenen, straffet som Meddelagtighed i Tyveri), jfr. H. R. T. **1870** S. 530, 578, **1871** S. 499, U. f. R. **1868** S. 68, jfr. H. R. T. 1867 S. 446 (et Tyendes Tilegnelse af Ting, leverede til Vask og Reparation, straffet af O. R. efter § 253, men af H. R. som Tyveri), H. R. T. **1868** S. 623, U. f. R. **1869** S. 1067, jfr. H. R. T. 1869 S. 364 (Tilegnelse af til Slagning bestemte Sten ved Bortbringelse fra Oplagspladsen fra Stenslagerens Side straffedes af O. R. som Bedrageri, men af H. R. som Tyveri), 1095, jfr. H. R. T. 1869 S. 483 (for et lignende Forhold af Barkskruppere i et Garveri, dømt ved O. R. efter § 257, af H. R. for Tyveri) jfr. H. R. T. **1872** S. 494, U. f. R. **1873** S. 17, jfr. H. R. T. 1872 S. 406 (en Kusk, i Tjeneste hos en Vognmand, straffedes for Tilegnelse undervejs af Ting, som han med Husbondens Vogn transporterede til deres Bestemmelsessted, som Tyv), **1875** S. 1100, jfr. H. R. T. 1875 S. 268, **1876** S. 47, jfr. H. R. T. 1875 S. 344 (en Møllekusk, som af Vognen paa Vejen fra Møllen til Kunderne tilvendte sig Mel, straffet for Tyveri), jfr. **1882** S. 460, **1877** S. 214 (to vagthavende Matroser, der tilegnede sig Fragtgods, straffede for Tyveri), **1882** S. 661, jfr. H. R. T. 1882 S. 112 (en Møllersvend, der forestod Udsalget fra Møllen, straffet som Tyv for Tilegnelse af Møllevarerne), **1885** S. 266 (en Svends Tilegnelse af Træ, leveret til Forarbejdelse paa Værkstedet, Tyveri), 89 (§ 229, 2, anvendt paa en Person, som ifølge privat Aftale besørgede visse Forretninger for en Brevsamler), **1887** S. 183, jfr. H. R. T. 1886 S. 517 (Boghandlermedhjælper straffet for Tyveri af Kassen m. m.), **1889** S. 1149, jfr. H. R. T. S. 461 (Tyveri: Tilegnelse af Indhold af en Kurv, som Tiltalte bar for en Anden, medens han fulgtes med ham; Bedrageri [§ 253] for Tilegnelse af Gjenstande, som han havde beholdt, da Ejeren ved at gaa bort glemte at affordre ham dem), **1891** S. 1024, jfr. H. R. T. 1891 S. 279, **1892** S. 667 og 770, jfr. H. R. T. 1892 S. 47 (H. R. § 228, O. R. af en anden Grund § 253's Analogi), 1174 (daglønnet Karls Tilegnelse af Sild, som skulde kjøres

unddrages, vil det lettere forekomme, at den Adgang til at raade, han har, ikke bringer den forud

til Røgeri, Tyveri), 1236, jfr. H. R. T. 1892 S. 457 (Karls Tilvendelse under en Transport, Tyveri), 1272, jfr. H. R. T. 1892 S. 541 (Mejeribestyrer, der lod Kusken bringe til sig, hvad der skulde bringes Husbonden, Tyveri), jfr. endvidere H. R. T. **1859** S. 190, **1862** S. 706, **1872** S. 23, 542 (Handelslærlings Tyveri af Butiksskuffen), **1875** S. 28 (33), U. f. R. **1885** S. 266 (en Svends Tilegnelse af Træ, der af Mesteren var leveret ham til Forarbejdelse paa Værkstedet, straffet som Tyveri), jfr. H. R. T. **1876** S. 1, 517, U. f. R. **1880** S. 1099 (en Tiltalt, der var sendt af sin Husbond med Penge i lukket Konvolut til Trediemand, aabnede den og tilegnede sig Penge af den, straffet som Tyv af Kr. R.), jfr. U. f. R. **1867** S. 147, jfr. H. R. T. 1866 S. 718, U. f. R. **1872** S. 195, jfr. H. R. T. 1872 S. 448 (Tilegnelse af Pengestykker ud af Tutter, hvormed et Kontorbud sendtes til en Bank og der fik fuldt udbetalte, angives i U. f. R. straffet efter § 253, men, saa vidt det kan ses, er det straffet som Tyveri, jfr. ogsaa *Ipsen* og *Scharling* H. R. Domme S. 78), men U. f. R. **1886** S. 1246 (§ 253), **1884** S. 1107, jfr. H. R. T. 1884 S. 235 (et Tyende, der fra en Landejendom, efterat Husbonden med Familie var tagen til Staden, tilegnede sig Gjenstande fra Gaarden, straffet som Tyv), **1873** S. 790, jfr. H. R. T. 1873 S. 66 (betragtet som Tyveri, at en Skovfoged havde tilegnet sig Træer af en Skov, med hvilken han havde Opsyn, og til hvilken Skovejeren, hvis Bolig og øvrige Ejendom ikke stødte op til Skoven, kun kom enkelte Gange hvert Aar), **1883** S. 784, jfr. H. R. T. 1883 S. 98 og H. R. T. **1871** S. 322, **1872** S. 642, **1878** S. 412 (et Tyende. der havde solgt Husbondens Hund i en Kro, hvortil den var fulgt med, straffet for Tyveri), **1861** S. 626, **1868** S. 258, 377, U. f. R. 1888 S. 595, jfr. H. R. T. 1888 S. 39 (Bestyrer af Landejendom straffet for Tyveri for Tilegnelse af Gaardens Produkter; Gaarden dreves under Tilsyn af den i Kjøbenhavn boende Ejer, der jævnlig tilsaa; Bestyreren fik ugentlig Løn, Bolig og visse Naturalydelser, men maatte ikke

bestaaende Varetægt til Ophør, end naar hans Forhold til Tingen skyldes et mere selvstændigt Retsforhold, som ikke selv er Led i det Indbegreb af Kjendsgjerninger, i hvilket hint Varetægtsforhold finder sit Udtryk. Skal her dette være bevaret, maa det finde sit Udtryk udelukkende i andre Kjendsgjerninger.[29]) — Naar Gjenstande ere

---

paa egen Haand forhandle Produkterne), **1894** S. 1258 (Tyveri, at Søn som Bestyrer af en Pantelaanerforretning havde taget Penge af Skuffen og tilvendt sig indbetalte Beløb). Jfr. med de foregaaende Domme en Dom i lignende Retning paa et andet Omraade i U. f. R. **1867** S. 795. I Modsætning til de foregaaende Domme mærkes Domme i H. R. T. **1867** S. 122 (Tilegnelse af en Amtskontorist ud af til Kuvertering og Aflevering overleverede Postbreve straffet som Bedrageri), U. f. R. **1873** S. 195, jfr. H. R. T. 1872 S. 448 (et Kontorbud, som fik Penge betroet til at betale en Regning, straffet efter § 253), H. R. T. **1875** S. 166 (et Tyendes Tilegnelse af Penge, overleverede til Indkjøb, straffet som Bedrageri), se ogsaa H. R. T. **1859** S. 25, **1871** S. 350, **1872** S. 137, samt iøvrigt, hvad der i det Følgende vil blive anført under Læren om Bedrageri.

[29]) At dette kan være Tilfældet, derfor kunne anføres Domme i U f. R. **1874** S. 345 (Kr. R. straffede som Tyveri Tilvendelse af Penge af en til Forvaring overgiven Kiste, der var aflaaset, uanset, at Laasen var saa daarlig, at den kunde aabnes med Fingrene), se derimod **1873** S. 753 (en Tiltalt, der havde paataget sig at overbringe en med Tremmer — hvoraf en var løs — lukket Kasse og tilegnet sig af dens Indhold, af Kr. R. straffet efter § 253), jfr. H. R. T. **1857** S. 121, **1866** S. 456, **1874** S. 341 — **1875** S. 259 og 595, jfr. H. R. T 1875 S. 66 (en Tiltalt, der med sin Vogn hjemkørte Brænde for Ejeren, der selv havde overværet Læsningen, for Tilegnelse af en Del af Brændet [med tvivlsom Føje] anset som Tyv, da Brændet ikke, ved at være lagt paa den af ham kjørte Vogn, var kommet ud af Ejerens Besiddelse [se ogsaa H. R. T. **1870** S. 239]), **1891**

overlad te til Brug, vil Brugsforholdets mere eller mindre selvstændige Karakter komme i Betragtning, og som et enkelt Moment ved Bedømmelsen kan Tiden, i hvilken Brugen haves, vel have Betydning. Men vilkaarligt vilde det være at lade det være det egentlig afgjørende, om f. Ex. et Lejemaal kun var ugevis eller længere.[30])

S. 622, jfr. H. R. T. 1891 S. 5 (en Vognmands Tilvendelse af Kul og Brænde, som han transporterede til en Forpagter fra Station, Tyveri), se derimod 1876 S. 254, og 716, jfr. H. R. T. 1876 S. 140 (Kalkkjørere for akkordmæssig Betaling, der havde tilegnet sig af Kalken, straffede for Bedrageri med særligt Hensyn til Akkordens Indhold), jfr. endvidere D. i U. f. R. 1883 S. 959 (en Postmesters Hustru, der i en Aarrække med sin Mands Samtykke havde taget væsentlig Del i Expeditionen, hvilket var Postbestyrelsen bekjendt, for Tilegnelser i denne Virksomhed af O. R. anset efter § 258), H. R. T. 1863 S. 208, 1871 S. 122 (Skipper), U. f. R. 1888 S. 50, jfr. H. R. T. 1887 S. 447 (en Lagerformands Tilegnelse af Fabriken tilhørende Sække, der vare under hans Varetægt, oprindelig uden Tilegnelseshensigt hjemtagne, straffet efter § 256, jfr. § 253).

[30]) Jfr. herved Domme i H. R. T. 1872 S. 268 (Tilvendelse af Inventariegjenstande i et paa Opsigelse lejet Værelse straffet som Bedrageri), 1871 S. 669 (Tilvendelse af Lagen og Lysestage fra et maanedsvis lejet Værelse straffet som Bedrageri), 1857 S. 315 (Tilegnelse af Sengklæder fra et ugevis lejet Logis straffet som Tyveri), U. f. R. 1878 S. 554, jfr. H. R. T. 1877 S. 770 (et Fattiglem i Arbejdshus, der tilvendte sig et Lagen fra den hende anviste Seng, straffet som Tyv), H. R. T. 1871 S. 375 (Tilvendelse af Lagen af Seng i et Gjæstgiveri, hvor Vedkommende havde midlertidigt Ophold dagvis, straffet som Tyveri), se ogsaa 1868 S. 47 (Tilegnelse af et efter Anmodning i Værelset til Nytte for Lejeren anbragt Ur i et ugevis lejet Værelse af Kr. R. straffet som Tyveri), men 1874 S. 588 (Tilegnelse af Lagener i Sengen i ugevis lejet Logis af Vib. O. R. straffet efter Stl.'s § 253), U. f. R. 1888 S. 20,

Den Omstændighed, at Andres Ting findes i de samme Værelser eller samme Gjemmer, som den Skyldige beboer eller forvarer sine Ting i, bringer dem selvfølgelig ikke ud af hins Varetægt, naar han har samme Adgang til Værelserne eller Gjemmerne.[31]) Her er i Virkeligheden Særbesiddelse.[32]) Men iøvrigt vilde en Sambesiddelse af en rørlig Ting — f. Ex. naar Nøglerne til en Pengekasses flere Laase ere hos forskjellige Personer — ikke udelukke Tyveri. Sambesiddelse er overhovedet ikke en saadan udelukkende Besiddelse, som er uforenelig med Tyveri.[33])

---

jfr. H. R. T. 1887 S. 340 (ved ugevis lejet Værelse straffet for Tyveri Tilegnelse af Gjenstande, der vare overladte Lejeren til Benyttelse, og efter § 253 for Tilegnelse af Gjenstande, der beroede i det lejede Værelse, men ikke betroedes til Tiltaltes Brug eller i hans Varetægt), **1889** S. 1117, jfr. H. R. T. 1889 S. 359 (Tilegnelse af en Ting i et Svendehjems Spisestue, tilgængeligt for alle Logerende, af en af de Logerende, Tyveri), **1890** S. 402 og 602, jfr. H. R. T. 1890 S. 172 (Tyveri: Fattiglems Tilegnelse af en Pude, Lemmet uden Tilladelse havde taget til Brug, og af Dyner, som hun skulde besørge afdampede), **1893** S. 501, jfr. H. R. T. 1892 S. 927 (Tilegnelse af Sengklæder fra et dagvis lejet Værelse i Gjæstgiveri, Tyveri), **1894** S. 1231, jfr. H. R. T. 1894 S. 484 (Tyveri af Ting, overladte en Arrestant til Brug i Arresten).

[31]) Jfr. *Ørsted* a. V. S. 6.

[32]) Se *Matzens* Tingsret S. 62.

[33]) Jfr. Domme i H. R. T. **1869** S. 330 og **1871** S. 32, 671, U. f. R. **1871** S. 1076, jfr. H. R. T. 1871 S. 473 (Tilvendelse af et Par Sko fra en Mand, der gav den Skyldige Natteophold i det Lokale, hvor Skoene stod, straffet af H. R. som Tyveri; vestindisk O. R. havde af andre Grunde anset Forholdet for Bedrageri), **1868** S. 383 (en Tiltalt, der tilvendte sig et Shawl, som Hustruen havde laant, og som laa i en Kiste, der var til fælles Benyttelse for Tiltalte og hans Hustru, af O. R. straffet for Tyveri), jfr. U. f. R. **1891** S. 722, jfr. H. R. T. 1891 S. 211. Naar i Dom i U. f. R. **1873** S. 758 Kr. R. ikke straffede som

c) Den i en Andens Varetægt værende Ting, maa af den Handlende borttages, ɔ: den Handlende maa egenmægtig gjøre sig selv eller en Anden raadig over Tingen ved at bringe hin Varetægt til Ophør.

α) Naar Tingen er bleven overleveret den Paagjældende af Besidderen, eller denne har indvilget i, at han tog Tingen, mangler den egenmægtige Borttagelse, og Handlingen kan ikke blive Tyveri. Grunden er, at et saadant Samtykke udelukker det formelle Retsbrud, som karakteriserer Tyveri.[84]) Forskjelligt fra Samtykke er det, at Besidderen ikke modsætter sig Borttagelsen, skjønt den er ham bekjendt. En slig Undladelse, hvad enten den har sin Grund i, at han ikke kan eller ikke tør eller ikke vil (f. Ex. for at sikre sig Bevis), indeholder ikke den Villieserklæring til den Paagjældende, der maa til for at udelukke det formelle Retsbrud, og forhindrer altsaa ikke Antagelse af Tyveri.[85])

Det Samtykke, der udelukker Tyveri, maa selvfølgelig foreligge fra dens Side, der har Tingen i Varetægt. Et Samtykke af en Person, der ikke er Besidder, er betydningsløst. Men dette maa

---

Tyveri et Fruentimmers som uberettiget ansete Pantsætning af Ejendele tilhørende en Mand, med hvem hun levede som Ægtefælle, men efter § 256, jfr. § 253, havde dette formentlig sin Grund i, at Udbyttet anvendtes til Mandens Husholdning. Der var altsaa ingen Tilegnelseshensigt, jfr. Note 21 ved § 71 om den vidtrækkende Anvendelse af Stl.'s § 256.

[84]) Jfr. herved D. i U. f. R. 1868 S. 936, jfr. H. R. T. 1868 S. 267, hvor Tilladelsen ikke antoges at foreligge, og Paaberaabelsen af en saadan derfor ikke kom i Betragtning.

[85]) Jfr. *Bornemann* V. S. 126, Domme i U. f. R. 1880 S. 849, jfr. H. R. T. 1880 S. 73, 1876 S. 100, jfr. H. R. T. 1875 S. 447.

forstaaes i Overensstemmelse med, hvad der er udviklet under forrige Litra. Det nytter altsaa ikke, at der foreligger Samtykke fra Tyendet under Forhold, der ikke ophæve Husbondens Varetægt.[36]) Samtykket maa dernæst gaa ud paa en virkelig Besiddelsestagelse. Den Ihændegivelse, som sker, naar Kjøbmanden lader Kunden se paa Tingen, udelukker, som omtalt foran, ikke Kjøbmandens Besiddelse, og Samtykket gaaer ikke ud over hin Ihændehavelse.[37]) Derimod betager det ikke Samtykket dets Betydning, at det er fremkaldt ved falske Forestillinger eller ved Trusler, eller at Gjerningsmanden har havt retstridige Bagtanker, da han opnaaede det. At det her ikke kommer an paa Samtykkets privatretlige Betydning, følger af, at det blot gjælder, om det formelle, paa den rent faktiske Situation beroende Retsbrud — Varetægtskrænkelsen — foreligger eller ikke. Men dette foreligger ikke, saasnart blot Samtykket til Besiddelsestagelsen er givet.[38]) Der kan ved et Samtykke, der er opnaaet under hine Forhold, foreligge andre Berigelsesforbrydelser, saasom Bedrageri, jfr. Stl.'s § 251, eller Røveri, jfr. Stl.'s § 243 („*aftvinger*") men ikke Tyveri. Deraf følger fremdeles, at det heller ikke kommer an paa privatretlige Habilitetsbetingelser for et Samtykkes Gyldighed. Af Børn langt under Myndighedsalder og af Personer, der befinde sig i Tilstande, der udelukke Fornuftens

---

[36]) Domme i U. f. R. **1867** S. 33, jfr. H. R. T. 1866 S. 685, **1869** S. 1067, jfr. H. R. T. 1869 S. 364, **1873** S. 790, jfr. H. R. T. 1873 S. 66, H. R. T. **1875** S. 266, **1879** S. 187 og U. f. R. **1882** S. 664, jfr. H. R. T. 1882 S. 115, **1890** S. 1101.

[37]) Jfr. de under forrige Litr. ved dette Forhold anførte Domme, se ogsaa D. i U. f. R. **1884** S. 50.

[38]) Jfr. *Ørsted* a. V. S. 32—33.

Brug, kan det Samtykke foreligge, der udelukker Tyveri. Det kan kun fordres, at Personen overhovedet kan have og udtrykke en Villie med Hensyn til Varetægtsforholdets Overgang. Børn og Personer i abnorme Tilstande, der ikke kunne dette, kunne selvfølgelig ikke have udtalt det Samtykke, der udelukker Tyveri.[39])

β) Den egenmægtige Borttagelse maa dog ikke være iværksat ved Hjælp af saadan Vold eller saadanne Trusler, der gjøre Handlingen til Røveri.[40]) At herved kun tænkes paa Trusler, der befordre en „Fratagelse", ikke paa saadanne, der bevirke en „Aftvingelse", ɔ: et Samtykke, fremgaaer af, hvad der under Litr. *α* er bemærket. At Handlingen under den nævnte Forudsætning indeholder et Tyveri, er givet. Men dette er her kun Moment i den grovere Forbrydelse, der forsaavidt i Virkeligheden er et kvalificeret Tyveri.[41]) Ogsaa andre Trusler, end de i § 243 omhandlede, kunne tænkes benyttede

---

[39]) Se herved D. i U. f. R. **1884** S. 207, jfr. H. R. T. 1883 S. 710 (en Tiltalt, der havde formaaet Børn mellem 5 og 8 Aar til at betro sig i Forvaring deres Overtøj og andre Gjenstande, de havde med sig, medens de udførte et opdigtet Ærinde for hende, og derefter tilegnede sig disse Gjenstande, straffet efter § 253), H. R. T. 1871 S. 644 (lignende Tilfælde med Børn mellem 5 og 6 Aar straffet efter § 253), **1894** S. 1270 (§ 247 for at foregive overfor 4aarigt Barn at være Ejer af en af dette funden Ting, som Barnet rakte frem, formentlig for at skaffe den til rette Vedkommende).

[40]) Jfr. Mot. t. Stl.'s Udk. S. 294—95.

[41]) Jfr. herved D. i U. f. R. **1874** S. 230, hvor ikke Røveri, men kun Ran antoges, da Forklaringen om, at Arrestanten ikke, da han slog (og saarede) N. N. med en Sten, tænkte paa at tage hans Penge, men først, da han fandt ham overvældet, besluttede sig dertil, ikke turde forkastes, **1883** S. 1085, jfr. H. R. T. 1883 S. 392 (O. R. antog Ran, H. R. Røveri „efter samtlige med Gjerningen forbundne Omstændigheder"), se endvidere U. f. R. **1873** S. 1, jfr. H. R. T. 1872 S. 386.

fældet kunne henføres under Stl.'s § 245. Men Handlingen vilde dog ikke kunne undgaa den i mange Tilfælde strengere Behandling, hvilken dens Egenskab som Tyveri vilde begrunde.

Indenfor den Grænse, som adskiller Tyveri i videre Forstand fra Røveri, falder den for dansk Ret ejendommelige Sondring mellem Tyveri i snævrere Forstand og Ran, beroende paa, om den egenmægtige Borttagelse er hemmelig eller aabenlys.[42]) Ved den nye Straffelov var det utvivlsomt Meningen at fastholde og fuldstændiggjøre, hvad Fdg. 1840 havde bestemt i Retning af at ophæve denne Adskillelses praktiske Betydning.[43]) Hvorvidt dette er naaet ved Stl.'s § 237, er et Spørgsmaal, hvorom henvises til næste Paragraf. Selve Sondringen er imidlertid bevaret. Grunden ligger efter Motiverne[44]) i, at Tyveriparagraferne, til en „Fratagelse", og i og for sig vilde da Til-

[42]) Om Adskillelsen mellem Tyveri og Ran paa denne Maade oprindelig er hjemlet i dansk Ret, og særlig i Chr. V.'s Lov, er vistnok, selv med Anerkjendelse af den i alle ældre Lovgivninger paa flere Punkter i Strafferetten forekommende Hensyntagen til Forskjellen mellem aabenlys og hemmelig Forbrydelse, tvivlsomt, jfr. herom nærmere *Bornemann* S. Skr. IV., S. 119 o. ff., jfr. S. 35—36. Men den er, som *Bornemann* a. St. S. 120 bemærker, uden Tvivl meget tidlig bleven antagen i Teori og Praxis og fik ialtfald positiv Hjemmel ved Fdg. 31. Maj 1799, jfr. Præmisserne til Pl. 28. Marts 1800, ifølge hvilke Tilhjemlingseden skal gaa ud paa, at Kosterne ere Ejeren frakomne mod hans Vidende og Villie, se *Ørsted* a. V. S. 29 o. ff., *Ussing* Krim. R., 4. Udg., S. 521—22. Den praktiske Betydning af Adskillelsen blev iøvrigt hævet — i hvert Fald næsten ganske — ved Fdg. 11. April 1840 § 32, jfr. *Bornemann* a. V. S. 121, hvor der omtales et enkelt Spørgsmaal, hvor Sondringen endnu efter denne Forordning kunde have Betydning.

[43]) Se Mot. t. Stl.'s Udk. S. 294—95.

[44]) S. 294.

da Tyveri ikke defineres, maa antages alene at have det snævrere, overleverede Tyveribegreb for Øje, saa at der udfordredes et særligt Straffebud for Ran. Dette har da den formelle Virkning, at Domstolene ville have at dømme for Ran efter et andet Straffebud end for Tyveri, og derfor i ethvert Tilfælde maa afgjøre Spørgsmaalet om Grænsen mellem disse to Tyveriformer. Det bør i saa Henseende bemærkes, at det ikke gjør Handlingen til Ran, at Borttagelsen sker i Besidderens eller Andres Overværelse og forsaavidt med deres Vidende, naar dette dog ikke er den Skyldige bevidst, men hans Hensigt har været at holde Borttagelsen dulgt.[45]) Derfor er det ogsaa omvendt Ran, naar der ingen Fordølgelseshensigt har været forbunden med Borttagelsen, men denne er foregaaet paa aabenlys Maade, selv om den faktisk ikke bemærkedes af Besidderen.[46])

γ) „Borttagelse" kan ske uden en legemlig Tagen af den Skyldige, saaledes f. Ex. naar Dyr drives ind paa en fremmed Græsgang. Men det Samme gjælder efter almindelige Regler, naar andre Personer, hvem Borttagelsen ikke kan tilregnes, bruges som Redskaber.[47])

---

[45]) Jfr. herom *Ørsted* a. V. S. 31—32, hvor det ogsaa bemærkes, at Bestemmelserne om Tilhjemlingseden, der have det sædvanlige Tilfælde for Øje, ikke kunne antages at være til Hinder for denne Opfattelse.

[46]) Jfr. Forudsætningen i D. i U. f. R. 1872 S. 424, jfr. H. R. T. 1872 S. 24, se dog U. f. R. **1876** S. 646, jfr. H. R. T. 1876 S. 11, se ogsaa U. f. R. **1890** S. 770 (§ 237, jfr. § 54), 1127 (i Medfør af § 237 efter § 238), **1891** S. 1187.

[47]) Jfr. StR.'s alm. Del I, S. 177 og 184, se D. i U. f. R. **1880** (en Kone, som havde tilladt et 10aarigt Plejebarn at tage en Fiskestang, som de forefandt ved Ejerens Bolig, straffet efter § 228), **1890** S. 1128 (Tyveri af Kul paa

Det formelle Retsbrud er fuldbyrdet, naar Tingen er „borttagen“, ɔ: tagen ud af den forrige Besidders Varetægt og gaaet over i Gjerningsmandens. Det kan ikke kræves, at denne Raadighed fremtræder som sikret, f. Ex. ved Bortbringelse fra den Bestjaalnes Bolig eller Lokaler, hvoraf f. Ex. vilde følge, at Tyendet, der i tyvagtig Hensigt gjemmer en Husbonden tilhørende Ting i sin Kommode, ikke skulde kunde siges at have borttaget Tingen. Det er paa den anden Side ikke nok, at Gjerningsmanden har frembragt en Situation, som giver ham Lejlighed til at borttage Tingen. Tyendet, der under sit pligtmæssige Arbejde tager Husbondens Ting i Hænde, har, naar dette sker i tyvagtig Hensigt, dog ikke ved hin Handling ophævet Husbondens Raadighed eller fuldbyrdet det i Borttagelsen liggende formelle Retsbrud. Borttagelsen foreligger kun, naar den faaer det fornødne objektive Udtryk. Derfor er ikke enhver Ihændetagelse af Tingen, ikke enhver sket Stedforandring nok, saa længe dette ikke er Udtryk for en Borttagelse i den angivne Betydning.

At det formelle Retsbruds Fuldbyrdelse ogsaa er Tyveriforbrydelsens Fuldbyrdelse, vilde i og for sig ikke være en nødvendig Antagelse. Det vilde være det, naar kun en „Fravendelse“ hørte til Tyveriets Væsen. Erkjendes det derimod, jfr. forrige Paragraf og ndfr., at Tilegnelse kræves til Tyveriet, vilde det rationelt maatte kræves til Forbrydelsen, at Tilegnelseshensigten var virkeliggjort. Men at dette er Tilfældet allerede ved Bort-

Havneplads ved en 11aarig Søn), 1892 S. 1272, jfr. H. R. T. 1892 S. 538, jfr. ogsaa det Tilfælde, at en Person sælger en fremmed Ting til en godtroende Trediemand, der selv tager Tingen. hvor Tyven altsaa ikke selv kommer i Besiddelsen.

tagelsen i den angivne Forstand, vilde i mange Tilfælde med Føje kunne bestrides, naar der nemlig ikke tillige dermed var opnaaet en i det mindste foreløbig Sikring af Besiddelsen til Gunst for Tilegnelsens Øjemed. Ikke desto mindre er det blevet den i Lovene, Teori og Praxis almindelige, ogsaa af kriminalpolitiske Hensyn anbefalede Antagelse, at Tyveriforbrydelsens Fuldbyrdelse falder sammen med det formelle Retsbruds Fuldbyrdelse. Mellem de under Navn af Kontrektationsteorien, der ikke engang vilde kræve den fuldbyrdede Borttagelse, men lade det være nok med Kosternes Berøring, og Ablationsteorien, der kræver Bortbringelsen fra Gjerningsstedet, bekjendte Teorier, ligger den nu af alle erkjendte Lære om Tyveriets Fuldbyrdelse, der betegnes som Apprehensionsteorien, efter hvilken Borttagelsen i den angivne Forstand er det afgjørende,[48]) se ogsaa Stl.'s §§ 234, 235 og Forudsætningerne i § 236 samt i § 243, der i sin Passus „*saa og den, som* o. s. v." fremtræder som en positiv Afvigelse fra Konsekvensen.[49])

---

[48]) Jfr. *Ørsted* a. V. S. 11—12, *Bornemann* a. V. S. 125—26, *Ussing* a. V. 4. Udg. S. 520—21.

[49]) Til Oplysning om Anvendelsen af den fremstillede Sætning om Tyveriets Fuldbyrdelse mærkes følgende Domme, hvor kun Forsøg er antaget: H. R. T. 1858 S. 305 (en Tiltalt havde udtaget nogle Gjenstande af et Skab for at bortbringe dem, men overraskedes, førend han forlod Værelset), 1865 S. 203 (en Tiltalt havde dræbt et Faar paa Marken og, for at Blodet skulde løbe af det, slæbt det hen i en Grøft, hvor det af rette Vedkommende fandtes), 1867 S. 321 (en Tiltalt, der havde begyndt at aftappe Brændevin af en Andens Tønde i en Dunk, der kunde rumme 4 à 5 Potter, men grebes, da c. $^1/_2$ Pot var aftappet, kun straffet for Forsøg. Da det ikke kommer an paa Retsbrudets Kvantitet, synes Fuldbyrdelsen at burde være antagen), U. f. R. 1867 S. 119

§ 75.

Begrebet. Fortsættelse. III. Andre objektive og subjektive Momenter.

Tingens Borttagelse, som er omtalt i det Foregaaende, er det objektive Moment, hvorved Tyveriet adskiller sig fra andre, beslægtede Forbrydelser.

(Jagt i Dyrehaven, uden at Dyr var fældet), **1873** S. 40 (en Tiltalt, som i tyvagtig Hensigt havde udtaget Penge af et Skrivebord og lagt dem ovenpaa dette, men derefter var anholdt, straffet af Kr. R. for Forsøg paa Tyveri), **1882** S. 9 (en Kurv med Brød toges fra Butiksnedgangen for at stjæle af dens Indhold; men dette Forsæt udførtes ikke, da Paagribelse forinden fandt Sted). Jfr. om Tilfælde, hvor kun forberedende Handlinger vare foretagne U. f. R. **1885** S. 1128, jfr. H. R. T. 1885 S. 309, 1132, jfr. H. R. T. 1885 S. 321, **1888** S. 16, jfr. H. R. T 1887 S. 536 (§ 230, 2, jfr. § 46), **1889** S. 107, jfr. H. R. T. 1888 S. 527 (Vestindien; nogle Tiltalte straffri paa Grund af frivillig Tilbagetræden), **1890** S. 1100 (Forsøg paa grovt Tyveri). Som Domme, der have statueret Fuldbyrdelse i Tilfælde, hvor Spørgsmaal om Grænsen forelaa, mærkes H. R. T. **1859** S. 208 (Sækkene [den ene kun tildels] vare fyldte, da Tiltalte overraskedes og lod Sækkene ligge), U. f. R. **1867** S. 499, jfr. H. R. T. 1867 S. 117, H. R. T. **1860** S. 53 (Besiddelsestagelsen antoges fuldbyrdet ved Nedkastelsen af Halm fra et Hæs), **1862** S. 88 (Vasketøj, ophængt til Tørring, var nedtaget og lagt paa Tyvens, paa Gulvet udbredte Lommetørklæde), **1865** S. 141 (Sukkerfad læsset paa Trillevogn; Tyven paagreben, da han vilde trække Vognen ud af Gaarden), **1872** S. 192, **1862** S. 759 og **1859** S. 699 (Dyr dræbte, men ikke bortbragte), **1871** S. 431 (afskaarne Tækkekjæppe bragte hen til et andet Sted i Skoven, men ikke afhentede), **1875** S. 587 (Kjød taget i Pakhus og skjult der), U. f. R. **1876** S. 646, jfr. H. R. T. 1876 S. 11 (slaaet Græs, men ikke bortkjørt), **1877** S. 202, jfr. H. R. T. 1876 S. 450 (Hasselstænger afhuggede, efterladte, da Tiltalte blev overrasket), H. R. T. **1876** S. 266, U. f. R. **1872** S. 633 (en Tiltalt havde i tyvagtig Hensigt

Men deri ligger ikke det egentlige, for Tyveriet karakteristiske Retsbrud. Dette er, som udviklet i forrige Paragraf, den retstridige Tilegnelse og Berigelse, som realiseres eller ialtfald forberedes ved Borttagelsen. Vel udkræves der, som nys omtalt, til Fuldbyrdelsen ikke Mere end det, at Tilegnelsen og Berigelsen er forberedet ved Borttagelsen, og derfor maatte Begrebet gives paa den Maade, som sket er i § 73 („*for retstridig at tilegnes i Berigelseshensigt*"). Men af det Sagte fremgaaer, at der ikke desto mindre er Grund til først at dvæle ved Tilegnelsen og Berigelsen som objektive Retsbrud, og først derefter at belyse den subjektive Side ved Forbrydelsen, at Borttagelsen og den derved forberedte Tilegnelse og Berigelse skulle være forsætlige.

a) Ved at tilegne sig en Ting maa forstaaes at raade over den eller skaffe sig Adgang til at raade over den som en Ejer til Fornødenheders Tilfredsstillelse, — negativt altsaa: med varig Udelukkelse af alle Andre, der ikke have hans Samtykke, — positivt: til sine Fornødenheders Tilfredsstillelse efter Tingens Evne, som han finder for godt. I den negative Retning ligger der Vægt paa Varigheden, altsaa det Ubegrænsede i Tid. Det maa være Meningen, at den Berettigede varig skal fortrænges fra Raadigheden. I den positive Retning ligger Vægten paa, at der raades over Tingen til Fornødenheders Tilfredsstillelse uden anden

---

taget en Pakke af en Vogn og stod i Begreb med at fjerne sig, men lagde efter Opfordring fra en Nærværende Pakken tilbage, dømt af Kr. R. for fuldbyrdet Tyveri), U. f. R. 1887 S. 1210 (fuldbyrdet Tyveri i et Tilfælde, hvor Penge vare udtagne af en uaflaaset Butiksskuffe, men som Tiltalte atter lod falde ned i Skuffen, over hvilken Haanden endnu hvilede, da han overraskedes).

Begrænsning end den, der bestemmes af Tilegneren selv. Derimod synes der ikke at kunne fordres, at denne positive Raaden over Tingen skal være ubegrænset i Tid. Medens vel den, der tager en Ting, blot for at slaa den i Stykker eller kaste den bort, ikke kan siges at have tilegnet sig den, maa dette vistnok siges om den, der varig fortrænger rette Ejer, men selv kun har forbigaaende Brug for Tingen og efter denne derfor kaster den bort, jfr. hvad der ovfr. S. 296, Note 17, er bemærket.[1])

I følgende Tilfælde finder der som Følge af det Anførte ingen Tilegnelse Sted, og der foreligger intet Tyveri:

α) Naar Tingen borttages for at beskadiges eller ødelægges. Handlingen falder ind under § 296. Det er aabenbart ligegyldigt, om Tingen slaaes i Stykker uden eller efter forudgaaende Borttagelse;

β) naar Tingen borttages for at bortkaste den, skjule den eller paa anden Maade unddrage Ejeren den, hvad enten blot for en Tid eller varig;[2])

γ) naar Tingen borttages til et bestemt Brug, men ikke for definitivt at skille Ejeren ved den, se Stl.'s § 236. Det saakaldte Brugstyveri er ikke en Art af Tyveri. Tilegner Gjerningsmanden sig ifølge en senere Beslutning Tingen, bliver det dog ikke Tyveri, jfr. ovfr. S. 349, Note 25. Selvfølgelig er derimod Tingens Forbrug en Tilegnelse, ligeledes Tingens Overdragelse til en Tredie, være sig ved Salg eller Gave, hvad enten Overdragelsesvillien

---

[1]) Den iøvrigt vistnok urigtige Dom i U. f. R. 1868 S. 940 jfr. H. R. T. 1868 S. 284, kan næppe anføres herimod. Det synes, at der her er lagt Vægt paa andre Momenter.

[2]) Jfr. *Bornemann* a. V. S. 128—29 med der citerede Domme samt H. R. T. 1863 S. 349, 1865 S. 186, jfr. ovfr. S. 324 med Hensyn til Debitors Borttagelse af et Gjældsbrev for at unddrage sig Betaling.

strax var tilstede eller først senere er fattet.[3]) Naar Tingen borttages for at pantsættes og senere indløses og tilbagegives, foreligger der heller ikke en Tilegnelse, om end denne Benyttelse af Tingen kan indeholde en større Fare for, at Ejeren mister Tingen;[4])

δ) naar Tingen borttages for at bruges i Ejerens Interesse;[5])

ε) naar Tilegnelsen kun er tilsyneladende, ikke

---

[3]) Jfr. H. R. T. **1859** S. 321, **1868** S. 377, U. f. R. **1869** S. 1095, jfr. H. R. T. 1869 S. 483, H. R. T. **1870** S. 530, **1871** S. 499, U. f. R. **1867** S. 83, jfr. H. R. T. 1866 S. 685, **1873** S. 790, jfr. H. R. T. 1873 S. 66, H. R. T. **1858** S. 190, **1859** S. 73, **1862** S. 55, U. f. R. **1883** S. 784, jfr. H. R. T. 1883 S. 98, **1884** S. 1107, jfr. H. R. T. 1884 S. 235, **1875** S. 595 og 1100, jfr. H. R. T. 1875 S. 66 og 268, **1878** S. 85, jfr. H. R. T. 1877 S. 461, **1886** S. 95, jfr. H. R. T. 1885 S. 505, **1888** S. 1026, jfr. H. R. T. 1888 S. 241 (senere Tilegnelse, Anal. af § 253), **1892** S. 667 og 770, jfr. H. R. T. 1892 S. 47 (O. R. § 253's Anal.; H. R. forkastede Forklaringen og straffede efter § 228), **1893** S. 453, jfr. H. R. T. 1892 S. 864 (kun Brugstyveri).

[4]) Højesteret har dog i et saadant Tilfælde — hvor Tingen Tingen ogsaa virkelig var indløst og tilbagegiven — statueret Tyveri (Straf efter § 228, jfr. § 60) „efter de med Forholdet forbundne Omstændigheder", se D. i U. f. R. **1875** S. 347, jfr. H. R. T. 1874 S. 481 (O. R. havde dømt efter § 236), **1894** S. 308, jfr. H. R. T. 1893 S. 715 (§ 232, H. R. jfr. § 60; Indløsning først senere efter Trusel om Melding). Jfr. ogsaa U. f. R. **1871** S. 1076, jfr. H. R. T. 1871 S. 473, hvor O. R. havde straffet for Bedrageri, men hvor Indløsningshensigt ikke var antagen. Om D. i U. f. R. **1873** S. 758 (Kr. R.) gaaer ud fra en anden Opfattelse, er tvivlsomt, jfr. ovfr. S. 356 Note 33. U. f. R. **1892** S. 1173 (Tyveri: laant for en kort Tid med Tilvendelseshensigt, bortfjernet sig med Tingen, uden at det mærkedes, pantsat).

[5]) Jfr. D. i U. f. R. **1875** S. 1126 (Frifindelse for at have taget Foder til Fodring af Husbondens Heste), **1873** S. 758, H. R. T. **1874** S. 375, U. f. R. **1888** S. 50, jfr. H. R. T. 1887 S. 447 (senere Tilegnelse; § 256, jfr. § 253).

virkelig, f. Ex. naar Vedkommende alene har villet have et Paaskud for at blive dømt ind i en Straffeanstalt.[6])

I det Foregaaende er det forudsat, at Borttageren ogsaa er Tilegneren, hvilket ogsaa er Tilfældet ved de foran omtalte Overdragelsestilfælde. Forholdet kan imidlertid ogsaa foreligge paa den Maade, at en Person borttager Tingen til en Andens Fordel, uden at der hos Borttageren selv er nogen Tilegnelsesvillie. Ogsaa i saa Fald foreligger der imidlertid uomtvistelig et Tyveri, til hvilket Borttageren utvivlsomt er Gjerningsmand og den, til hvis Fordel Borttagelsen sker, Medgjerningsmand, hvis subjektive Straffrihedsgrunde ikke foreligge.[7])

b) Tilegnelsen maa ske uden Ejerens Samtykke, hvad der særlig faaer Betydning til at udelukke fra Tyveri, naar Besidderen og Ejeren ere forskjellige Personer. Har her Besidderen ikke samtykket i Borttagelsen, foreligger vel det formelle Retsbrud. Men Ejerens Samtykke til Tilegnelsen udelukker Tyveri. Iøvrigt er det ligesaa

---

[6]) Jfr. Domme i J. U. VIII, S. 24 (*Bornemann* a. V. S. 128), U. f. R. **1875** S. 568, jfr. H. R. T. 1875 S. 34, der dømte, fordi Forklaringen forkastedes, U. f. R. **1891** S. 428, jfr. H. R. T. 1890 S. 750 (O. R. antog Forklaringen om Spøg og straffede den senere Tilegnelse efter § 253; H. R. forkastede Forklaringen og straffede efter § 228), **1893** S. 458, jfr. H. R. T. 1892 S. 864 (glemt Tilbagelevering, kun Brugstyveri). Noget andet er, at et Motiv af den nævnte Art ikke behøver at udelukke Tilegnelsesvillie og i saa Fald ikke udelukker Tyveri, se U. f. R. **1872** S. 601.

[7]) Det synes, at dette er miskjendt i den ovfr. Note 1 berørte Dom i U. f. R. **1868** S. 940, jfr. H. R. T. 1868 S. 284, se derimod U. f. R. **1892** S. 1272, jfr. H. R. T. 1892 S. 541, **1891** S. 75, jfr. H. R. T. 1890 S. 526 (H. R. betegner vel Forholdet for Modtageren som Meddelagtighed, men straffer efter § 235 uden Tilføjelse af nogen Paragraf fra 5. Kap.).

lidt her, som ved Besidderens Samtykke til Borttagelsen, en Betingelse for dets Evne til at udelukke Tyveri, at det er retsgyldigt. Tilegnelsen er da vel ikke retmæssig. Men der foreligger ikke den paa Tilegnerens Villie alene beroende, ved Borttagelsen alene realiserede eller forberedte Tilegnelse, som Tyveriet kræver. Der kan foreligge en anden, beslægtet Forbrydelse, f. Ex. Bedrageri, naar Samtykket er frembragt ved urigtige Forebringender, men ikke Tyveri.

c) Tilegnelsen maa fremdeles være retstridig. Dette Moment mangler, som nys bemærket, naar et retsgyldigt Samtykke fra Ejerens Side foreligger. Det kan fremdeles udelukkes ved en Nødstilstand.[8]) Det mangler endelig, naar Tilegnelsen har Karakteren af Selvtægt til Gjennemførelse af en Ret til at blive Ejer af Tingen. Dette Selvtægtstilfælde er forskjelligt baade fra det, naar Selvtægten udøves af Tingens Ejer, — hvor Tyveri er udelukket, fordi dette forudsætter en fremmed Ting, — og det, hvor den finder Sted til Fyldestgjørelse af en ikke paa den individuelle Ting rettet Fordring, hvor Tyveri er udelukket, fordi der mangler Berigelseshensigt. Selv om denne ikke antoges at maatte kræves til Tyveri, vilde hint Tilfælde være udelukket, fordi vel Borttagelsen er formelt retstridig, men Tilegnelsen ikke materielt retstridig.[9])

d) Berettigelsen til at gjøre Berigelse paa Andenmands Bekostning som Tilegnelsens Resultat til et for Retsbrudet i Tyveri nødvendigt Moment er udviklet i § 71. Her skal blot nævnes, hvilke Tilfælde det er, der ved denne Fordring udelukkes fra Tyveri:

---

[8]) Jfr. herom Stl.'s § 41 og den almindelige Del.

[9]) Jfr. herved de i § 71, Note 21, anførte Domme.

α) Naar Tilegnelsen finder Sted til Fyldestgjørelse for en Tilegneren tilkommende Fordring;

β) naar Tilegnelsen finder Sted mod Ydelse af fuldt Vederlag (Bytte);

γ) naar Tilegnelsen finder Sted under Omstændigheder, der give den Krænkede fuldt Vederlag i en Likvidationsret eller i en retsgyldig, faktisk god og af Gjerningsmanden anerkjendt Fordring paa denne. Det vil af disse Betingelser ses, at det langtfra er altid eller endog det almindelige, at et „Tvangslaan" falder udenfor Tyveriet. I Regelen vil den Fordring, hvori Vederlaget skulde haves, være af saa problematisk Natur, at den ikke kan komme i Betragtning. Men paa den anden Side vilde det være urimeligt at betragte det som Tyveri, naar der for en borttagen Ting var henlagt f. Ex. en fuldstændig god Vexel for Værdiens Beløb, eller naar den solide Kjøber forskaffer sig en ikke indrømmet Kredit ved at tage den solgte Ting uden at betale den kontant under Forhold, der ikke vække mindste Tvivl om hans Villie og Evne til at betale Kjøbesummen.[10])

IV. Med Hensyn til de til Tyveriet enten som fuldbyrdede eller som forberedte hørende Retsbrud maa der endelig i subjektiv Henseende foreligge Forsæt. Det i Borttagelsen liggende formelle Retsbrud maa altsaa være forsætligt, og der maa være Tilegnelses- og Berigelseshensigt. Vildfarelser kunne udelukke dette Forsæt eller denne Hensigt, og det bringer i saa Fald Handlingen ikke under Tyveri, at Vildfarelsen kunde og burde være undgaaet. En saadan „Mislighed" gjør ikke Handlingen til Tyveri. Er det blot med Hensyn til

---

[10]) Jfr. herved D. i U. f. R. 1880 S. 550, jfr. H. R. T. 1879 S. 735.

Borttagelsen, at der er en Vildfarelse, kan der iøvrigt foreligge en anden Berigelsesforbrydelse. Er det med Hensyn til det materielle Retsbrud, at der er Vildfarelse, kan der foreligge strafbar Selvtægt eller et lignende formelt Brud paa Ejendomsretten.

En Vildfarelse, der udelukker Forsætligheden af det i Borttagelsen liggende Retsbrud, foreligger, naar den Paagjældende ikke har vidst, at Tingen var i Andenmands Varetægt, eller urigtigt antog at have handlet med Besidderens Samtykke, eller ikke er sig selve Borttagelsen bevidst.[11])

En Vildfarelse, der udelukker den retstridige Tilegnelseshensigt, foreligger, naar Vedkommende urigtigt har antaget Tingen for sig tilhørende eller for at være uden Værdi, eller for at være derelinkveret eller at have Ejerens Samtykke eller at have en Ret til Tingens Overdragelse.[12])

---

[11]) Jfr. Forudsætningen i D. i H. R. T. **1861** S. 215, **1868** S. 5 (Straf efter § 247, da Tiltalte ikke vidste af, at Ejeren var tilstede i Butiken, hvor Kniven fandtes), U. f. R. **1873** S. 218, jfr. H. R. T. 1872 S. 503, **1876** S. 300, jfr. H. R. T. 1875 S. 491, **1879** S. 898, jfr. H. R. T. 1879 S. 164, — H. R. T. **1857** S. 198 (H. R. frifandt, da Vedkommende ikke ved Borttagelsen af en værdiløs Portemonnaie vidste, at den indeholdt Værdigjenstande), U. f. R. **1882** S. 11; **1891** S. 795 (paa den senere Tilegnelse § 248 anvendt), jfr. **1876** S. 1150 og **1884** S. 75. En senere indtraadt Tilegnelsesvillie kan ikke her gjøre Handlingen til Tyveri, jfr. dog D. i H. R. T. **1859** S. 801, der urigtigt straffede for Tyveri en Tiltalt, der af en Fejltagelse havde taget en fremmed Pibe som sin egen, og efter at være gjort opmærksom derpaa, fjernede sig med den.

[12]) Jfr. H. R. T. **1857** S. 198, **1858** S. 71, 527, U. f. R. **1873** S. 218, jfr. H. R. T. 1872 S. 503, **1876** S. 714, jfr. H. R. T. 1876 S. 138, **1879** S. 890 og 903, jfr. H. R. T. 1878 S. 158 og 174, se derimod U. f. R. **1881** S. 104, jfr. H. R. T.

En Vildfarelse, der udelukker Berigelseshensigten, er det, naar Tingen tages til Fyldestgjørelse for en blot formentlig Fordring.[13])

Nogen yderligere subjektiv Fordring for at antage Tyveri mangler der Føje til at opstille. Den traditionelle Fordring „vindesyg Hensigt“ er kun et uheldigt Udtryk for Forsæt til Berigelse eller Berigelseshensigten og er ialtfald, forsaavidt den gaaer ud herover, uberettiget, jfr. hvad der herom er udviklet i § 71.[14])

§ 76.

Straffen for Tyveri og Ran.

Med Hensyn til Straffen for Tyveri gruppere Straffelovens Bestemmelser sig om:

a) det *simple* Tyveri (§§ 228, 230, 1. S., 231, 1. Pkt., 232, 1. Sætn.),

b) det *grove* Tyveri (§§ 229, 230, 2. St., 231, 2. Pkt., 232, 2. Sætn.), og

c) det Tyveri, der med en gængs systematisk Betegnelse kaldes *undtaget* (§ 233 og § 235).

1880 S. 367 (hvor O. R. havde taget for godt, men H. R. forkastede et Anbringende om at have antaget sig for Ejer), se ogsaa H. R. T. **1874** S. 528, mærk endvidere U. f. R. **1894** S. 373. jfr. H. R. T. 1894 S. 12, 646. jfr. H. R. T. 1894 S. 137 (§ 237, jfr. § 228; ikke, som i to tidligere Domme, der drejede sig om det Samme, antaget, at Vedkommende ogsaa nu havde anset sig for Ejer.

[13]) Jfr. flere af de i § 71 Note 21 ved Ran og Tyveri anførte Domme.

[14]) Om Tilfælde, hvor personlig Utilregnelighed eller ufuldstændig Tilregnelighed antoges, se U. f. R. **1886** S. 67, jfr. H. R. T. 1885 S. 421, 942, jfr. H. R. T 1886 S. 242 (§ 232, jfr. § 39), 1239, jfr. U. f. R. **1884** S. 199, jfr. H. R. T. 1883 S. 702 (§ 38), **1889** S. 168 (§ 233). **1891** S. 385, jfr. H. R. T. 1890 S. 666 (§ 228, jfr. §§ 37 og 21), 722, jfr. H. R. T. **1891** S. 211 (H. R. § 235, derfor Frifindelse efter § 36), **1892** S. 79, jfr. H. R. T. **1891** S. 407 (§ 37, ej § 21), **1893** S. 135, jfr. H. R. T. 1892 S. 669 (§ 39), 502, jfr. H. R. T.

Fælles Bestemmelser for alle Grupperne indeholdes i § 234, der ophæver de tidligere Undtagelsesregler for „*Borttagelsen af paa Roden staaende Træer eller Dele af samme*" se Fdg. 26. Jan. 1733, Fdg. 18. April 1781, Pl. 26. Juli 1837, Fdg. 11. April 1840 § 31,[1]) og foreskriver, at den „*anses som andet Tyveri*", jfr. Stl.'s §§ 309 og 310 med Hensyn til visse andre, begrebsmæssig under Tyveri hørende men forhen undtagne Tilfælde,[2]) samt i § 237, der foreskriver, at „*den, som gjør sig skyldig i Ran, straffes som for Tyveri*".

I. For simpelt Tyveri er Straffen *første Gang Fængsel paa Vand og Brød ikke under 5 Dage, og den kan under skærpende Omstændigheder stige indtil Forbedringshusarbejde i 2 Aar (§ 228), anden Gang Fængsel paa Vand og Brød ikke under 3 Gange 5 Dage eller Forbedringshusarbejde indtil 4 Aar (§ 230, 1. St.), tredie Gang Strafarbejde indtil 6 Aar (§ 231, 1. Pkt.), fjerde Gang og ved hyppigere Gjentagelse Strafarbejde fra 1 til 10 Aar (§ 232, 1. Sætn.)*, jfr. endvidere §§ 240, 2. St. og 241, 2. St. om Straffen for Tyveri, naar Vedkommende tidligere er dømt henholdsvis for anden Medskyld i Tyveri end Hæleri og for Hæleri.

Som skærpende Omstændigheder, der navnlig skulle kunne medføre, at Straffen for første Gang begaaet simpelt Tyveri stiger til Forbedringshusarbejde, og iøvrigt paa tilsvarende Maade vil komme i Betragtning ved det gjentagne simple Tyveri,

---

1893 S. 5 (§ 39), 1237 (Forvaring, § 38), 1894 S. 327, jfr. H. R. T. 1883 S. 769 (§ 39), 734, jfr. H. R. T. 1894 S. 256 (§ 230, 1, jfr. § 39), 1267 (Forvaring efter § 38).

1) *Ussing* Kr. R. 4. Udg. S. 622 o. ff., Mot. t. Stl.'s Udk. S. 286 o. ff.

2) Se *Ussing* a. V. S. 626.

skjønt de ikke der ere udtrykkelig nævnte, anfører § 228, at det Stjaalne er af *betydelig Værdi*, jfr. § 57 (Skadens Omfang og Størrelse), hvorved bemærkes, at *„Værdi“* i Overensstemmelse med Tyveriforbrydelsens Væsen maa forstaaes som Bytteværdi, saa at der ikke sigtes til en rent individuel, betydelig Interesse, Tingen kan have for den Bestjaalne,[3]) dernæst, at *„Segl er brudt eller Gjemme aabnet ved Vold, Diriker, falske eller tillistede Nøgler“*, idet dette vidner om en særlig Frækhed og Farlighed hos Tyven (subjektiv Farlighed), endelig, at Tyveriet er udøvet *„mod Skibbrudne, under Ildebrand eller lignende Ulykkestilfælde“*, eller at *„den Skyldige stod i den Bestjaalnes Tjeneste eller hans Forhold til denne iøvrigt gav ham en særegen Lejlighed til det begaaede Tyveri“*, idet der i disse Tilfælde foreligger et Tyveri af Gjenstande, der i særlig Grad trænge til Lovens Værn, enten lige overfor alle eller lige overfor visse Personer, fordi de ikke kunne værnes af Besidderen paa fyldestgjørende Maade. Ved Siden af de af denne Grund fremhævede Tilfælde — Ulykkestilfælde og det særlige, Lejlighed givende Forhold —, kunde iøvrigt med samme Føje nævnes Tyveri af saadanne Gjenstande, hvis regelmæssige Anvendelse kræver, at de ialtfald for en Tid maa befinde sig uden tilstrækkeligt Værn, f. Ex. Agerdyrkningsredskaber, høstet Korn o. lign. paa Marker, Linned paa Bleg, skovet Ved m. v. Iøvrigt har den nøjagtige Bestemmelse af de enkelte, udtrykkelig nævnte Tilfældes Rækkevidde liden praktisk Interesse, da her kun er Tale om exempelvis fremhævede Udmaalingshensyn, ikke om udtømmende

---

[3]) Jfr. iøvrigt herved D. i U. f. R. 1885 S. 675, jfr. H. R. T. 1885 S. 126 (en for Tyveri af kostbare Racehøns idømt Straf nedsat af H. R. under særligt Hensyn til, at Tiltalte ikke gjorde sig nogen Tanke om, at de stjaalne Høns vare saa kostbare).

Betingelser for særegne Straffebud. I den anden Exempelgruppe forekommer der en Række af Begreber, som ogsaa ere anvendte for at bestemme det i § 229 Nr. 4 omhandlede grove Tyveri („*Vold, Diriker, falske eller tillistede Nøgler*"), og som det ved Omtalen af dette Tyveri er nødvendigt at gaa nærmere ind paa. Det er Forskjellen paa det Sted, hvortil Adgangen er skaffet paa den angivne, uregelmæssige Maade, der bestemmer, om Tyveriet bliver grovt eller simpelt under skærpende Omstændigheder. Hvad der i saa Henseende kræves i § 229, Nr. 4, omhandles nedenfor. I § 228 betegnes Stedet som „*Gjemme*", der indbefatter ethvert Tingen helt dækkende Bevaringssted, altsaa — med Udelukkelse af de i § 229 Nr. 4 ommeldte Bevaringssteder — Kister, Skabe, Skuffer, Sække o. s. v.

Med Hensyn til Betingelserne for Gjentagelsesstraffen for simpelt Tyveri, jfr. Stl.'s § 61 og 246, henvises til Strafferettens alm. Del, baade hvad angaaer de ved §§ 230—32 bestemte Gjentagelsesstraffe og med Hensyn til Reglerne i § 240, 2. St., og § 241, 2. St.[4]) Paa dette Sted skal kun omtales,

[4]) Af nyere Domme med Hensyn til Gjentagelsesstraf for simpelt Tyveri mærkes U. f. R. **1885** S. 619, jfr. H. R. T. 1885 S. 64 (vestindisk Sag; ifølge An. 6. Jan. 1852 § 2 ikke tillagt en Tyvsdom Gjentagelsesvirkning, skjønt Domfældelsen havde fundet Sted under Justitssag, ikke, som i An. 1852 om Udelukkelse af Gjentagelsesvirkning bestemt, under Politisag), **1886** S. 942, jfr. H. R. T. 1886 S. 204 (Domme efter § 39 tillagt Gjentagelsesvirkning: Straf efter § 232, jfr. § 39, 8de Gang), **1887** S. 102, jfr. H. R. T. 1886 S. 308 (Dom for Forsøg paa Tyveri ikke tillagt Gjentagelsesvirkning; Straffen for Forsøget var over Minimum for fuldbyrdet Tyveri), 812, jfr. H. R. T. 1887 S. 1 (Dom efter § 245 af H. R. tillagt Gjentagelsesvirkning paa Hæleri; Kr. R. antog ikke dette), 1084 (Dom efter § 243, jfr. § 39, under Minimum tillagt Gjentagelsesvirkning i Medfør af § 246), se **1876** S. 695, jfr. H. R. T. 1876 S. 98, **1889** S. 1150, jfr.

hvilken Betydning en tidligere Ransdom har, naar Nogen nu skal dømmes for Tyveri eller Ran. Som bemærket i forrige Paragraf, har det utvivlsomt ikke været Meningen i Straffeloven at bibeholde nogen praktisk Virkning af den begrebsmæssig bevarede Adskillelse mellem Tyveri i snævrere Betydning og Ran. Men det kan ikke erkjendes, at denne Hensigt har faaet et tilsvarende Udtryk i Loven. Det følger nemlig vel af § 237, at den, der nu findes skyldig i Ran, skal dømmes efter de samme Regler, som om han var funden skyldig i

---

H. R. T. 1889 S. 463 (ad § 61, 2. St.), 1176 (ad § 61; Gjentagelsesstraf anvendt paa et samme Dag, Dommen afsagdes, men inden dens Forkyndelse, begaaet Tyveri), **1890** S. 332, jfr. H. R. T. 1889 S. 767 (Dom efter § 39, under Minimum, tillagt Gjentagelsesvirkning; i den nye Dom § 39 ej anvendt), 525, jfr. H. R. T. 1890 S. 8 (under Appel begaaet Tyveri; H. R. ifølge Rskr. paadømte det nye Tyveri i 1ste Instans; Straf for 2den og 3die Gang begaaet Tyveri), 1127 (som for 2den Gang Hæleri: efterfølgende Meddelagtighed i Ran), **1891** S. 112, jfr. H. R. T. 1890 S. 605 (2 Gange dømt som for 2den Gang begaaet Tyveri, nu kun som for 3die Gang), 1174 (en Dom for 4de Gang begaaet Tyveri havde ikke udtalt, at Handlingen tilregnedes som for 5te Gang begaaet Hæleri; nu straffet for 5te Gang Tyveri, ikke som for 6te Gang Hæleri, jfr. H. R. T. 1865 S. 280), **1892** S. 550, jfr. H. R. T. 1891 S. 778, 1221, jfr. H. R. T. 1892 S. 424 (D. efter § 232, jfr. § 47. 8 Maaneder, ikke tillagt Gjentagelsesvirkning), **1893** S. 165, jfr. H. R. T. 1892 S. 743 (§ 232, 1, jfr. § 47, 2; tidligere 4de Gang Tyveri), 1240 (Gjentagelsesvirkning paa et Tyveriforsøg, efter Afsigelsen, men før Forkyndelsen), 1277 (kun 4de Gang, fordi en tidligere Dom fordulgt, skjønt en Underret før urigtigt havde dømt for 4de Gang), jfr. H. R. T. 1881 S. 78, **1894** S. 1231, jfr. H. R. T. 1894 S. 484 (Dom for 6te Gang; Tyverierne begaaede, medens U. R. D. for 5te Gang var under Appel, der stadfæstede den; O. R. havde dømt for 6te Gang jfr. § 64; H. R. slettede Henvisningen til § 64).

Tyveri.[5]) Men at en tidligere Ransdom skal medføre Gjentagelsesstraf for den, der nu findes skyldig i Tyveri, er hverken foreskrevet i § 237 eller i noget af de om gjentaget Tyveri handlende Straffebud. Nægtes dette, følger deraf videre, at heller ikke den, der efter at være dømt for Ran atter findes skyldig i denne Forbrydelse, kan ifalde Gjentagelsesstraf. Thi Ransmanden skal efter § 237 straffes som for Tyveri. Men en Tyv vilde, som nys bemærket, ikke ifalde Gjentagelsesstraf. Med dette Resultat vilde man da ved Straffeloven være bleven meget fjernere fra at have naaet Udslettelsen af praktisk Forskjel mellem Ran og Tyveri end efter Fdg. 11. April 1840, hvor der kun kunde rejses Tvivl med Hensyn til den fuldstændige Lighed imellem de to Forbrydelser i et ganske enkelt Punkt af Reglerne om Gjentagelsesstraf.[6]) Hvorvidt denne Følge af en ufuldkommen Redaktion kan undgaaes, beroer paa, om det tør antages hjemlet, analogisk at stille Ransdommen i Klasse med Tyveridommen. Om en saadan Analogis reelle Berettigelse er der ikke Tvivl, og de Betragtninger, der kunne anføres mod at følge Analogien, ere næppe afgjørende.[7])

II. For de af Straffeloven som grove betegnede Tyverier er Straffen *første Gang Strafarbejde indtil 8 Aar* (§ 229), *i Gjentagelsestilfælde*

---

[5]) U. f. R. 1893 S. 148, jfr. H. R. T. 1892 S. 687 (§ 232, jfr. § 237; Ran straffet som for 7de Gang simpelt Tyveri).

[6]) Jfr. *Bornemann* sp. Del S. 121.

[7]) Derimod føre de i Indledn. t. StR. S. 201 opstillede, ogsaa af *Bornemann* med Hensyn til Fdg. 11. April 1840 hævdede, Grundsætninger til af formelle Hensyn at forkaste den nævnte Analogi. Det turde imidlertid være, at disse Grundsætninger ere hævdede i for stor Skarphed i Indled-

henholdsvis Strafarbejde indtil 10 Aar (§ 230, 2. St.), *fra 1 til 12 Aar* (§ 231, 2. Pkt.) og *fra 2 til 16 Aar eller under særdeles skærpende Omstændigheder indtil paa Livstid* (§ 232, 2. Sætn.). Jfr. endvidere §§ 240, 2. St., og 241, 2. St.

Som grove betegner Straffeloven følgende Tilfælde:

1. *naar Heste, Kvæg eller Faar stjæles paa Marken (Marktyveri)*, se § 229, Nr. 1. Der er herved taget Hensyn til, at det er ugjørligt at skaffe tilstrækkeligt Tilsyn med de Dyr, som i Bedriftens nødvendige eller dog sædvanlige Medfør sættes paa Græs, og som tillige regelmæssig have en vis, betydelig Værdi. Udenfor Bestemmelsen ere Smaakreaturer, som Gæs, fremdeles Geder og Svin. Derimod indbefatter Regelen Føl og Kalve,[8]) samt Lam.[9]) Med Rette er Bestemmelsen (eller før Fdg. 11. April 1840 § 6) anvendt paa Tyveri af Kreaturer, der græsse i Skov,[10]) af Faar fra et paa en Udmark liggende Faarehus,[11]) samt paa Tyveri af Kreaturer, der vel vare komne udenfor Marken, men dog kunde siges, ikke ud af Markens Varetægt.[12])

---

ningen. Praxis har ikke havt Betænkelighed ved at tillægge Ransdomme den omspurgte Virkning, se D. i U. f. R. **1873** S. 811, jfr. H. R. T. 1873 S. 116.

8) Jfr. Motiv. t. Stl.'s Udk. S. 277—78.

9) Jfr. U. f. R. **1869** S. 125, jfr. H. R. T. 1868 S. 461, **1873** S. 29, jfr. H. R. T. 1872 S. 428, **1889** S. 149, jfr. H. R. T. 1888 S. 613.

10) H. R. T. **1870** S. 709, se dog **1865** S. 388.

11) H. R. T. **1857** S. 39, jfr. derimod H. R. T. **1861** S. 100, se ogsaa med Hensyn til Hjemmegræsgange (Island) U. f. R. **1888** S. 80, jfr. H. R. T. 1887 S. 514.

12) H. R. T. **1862** S. 715, se derimod H. R. T. **1876** S. 575, **1879** S. 366, **1883** S. 547 og U. f. R. **1884** S. 196, jfr. H. R. T. 1883 S. 691, hvor med Rette Stl.'s § 248 (isl. Stl. § 250) anvendtes, og U. f. R. **1884** S. 682, jfr. H. R. T. 1884 S. 58, hvor simpelt Tyveri antoges, da Tilegnelsen ikke kunde anses foregaaet paa Marken.

Om Anbringelsen paa Marken er sket med Rette, kan ikke være afgjørende.[13])

2. naar der i *Kirken* stjæles *Ting, som høre til Kirken eller ere bestemte til at bruges til en kirkelig Handling,* saa og naar Nogen *opbryder og stjæler af Kirkeblokken* (Kirketyveri), se § 229 Nr. 2. Ved Siden af det ogsaa her i Betragtning kommende Hensyn til Gjenstandenes særlige Trang til Beskyttelse er Hensynet til Krænkelsen af den religiøse Følelse tillige et Motiv til Behandling som grovt Tyveri. Bestemmelsen falder i to Afdelinger.

Den første kræver den dobbelte Betingelse, at der stjæles i Kirken — hvorunder indbefattes ikke blot Folkekirkens eller anerkjendte Troessamfunds Gudshuse, men enhver til Gudstjeneste varig helliget Bygning,[14]) — samt — hvad Fdg. 11. April 1840 § 7 ikke krævede — at Tingen hører til Kirken eller er bestemt til at bruges til en kirkelig Handling, ved hvilke to Led sigtes til Forskjellen mellem Tingens Bestemmelse for kirkelige Handlinger i Almindelighed eller den almindelige Gudstjeneste paa den ene Side, og blot for særlige kirkelige Handlinger paa den anden Side. I begge Retninger forudsættes en varig Bestemmelse; men det kan ikke kræves, at Bestemmelsen skal være umiddelbar. Ogsaa et fjernere Forhold er nok,

---

Se endvidere U. f. R. 1885 S. 999, jfr. H. R. T. 1885 S. 224, hvor O. R. straffede som grovt, H. R. som simpelt Tyveri, Tyveri af Lam, der vare satte paa Græs paa en offentlig Bivej. Med Rette er ogsaa Tyveri af et paa Ejerens Grund henliggende dødt Faar straffet som simpelt Tyveri, H. R. T. 1857 S. 7.

[13]) Jfr. Kr. R. D. i U. f. R. 1884 S. 1097.

[14]) Se herved U. f. R. 1880 S. 829, jfr. H. R. T. 1880 S. 27, der „efter hele Indretningen og Benyttelsen af vedkommende Ejendom“ nægtede et Lokale Karakter af Kirke, se ogsaa *Bornemann* a V. S. 137.

f. Ex. ved Kirkestole. Derimod er det ikke nok, at Tingen tilhører Kirken, naar den dog ikke har den angivne Bestemmelse, mk. Ordene *„høre til“*.[15])

Bestemmelsens andet Led kræver ikke —, hvad der efter Fdg. 11. April 1840 § 7 maatte kræves —, at Blokken er i Kirken;[16]) men Vægten ligger paa, at det er *Kirke*blokken, der *opbrydes*.[17])

3. naar der stjæles *noget, der forsendes med Posten, medens det er under Postvæsenets Varetægt, hvortil ogsaa henregnes Borttagelsea af Breve* (Posttyveri), se § 229, Nr. 3.[18]) Ved Anvendelsen af Bestemmelsen bliver den almindelige Grænse mellem Tyveri og Bedrageri at følge. jfr. § 258.[19])

Bestemmelsen, hvis Motiver maa søges i det Almenfarlige, et saadant Tyveri har, i den større Trang til Lovens Værn, som under de forudsatte Forhold gjør sig gjældende, og i den større subjektive Farlighed hos den, der forgriber sig paa Ting,

[15]) Jfr. Mot. t. Stl.'s Udk. S. 278, U. f. R. **1894** S. 1083.

[16]) Jfr. Mot. t. Stl.'s Udk. S. 278.

[17]) Jfr. om Tilfælde, hvor disse Fordringer ikke have foreligget, U. f. R. **1868** S. 78, jfr. H. R. T. 1867 S. 471, **1869** S. 807, H. R. T. **1869** S. 616, U. f. R. **1873** S. 10, jfr. H. R. T. 1872 S. 396, **1885** S. 1075,

[18]) Jfr. Mot. t. Stl.'s Udk. S. 278—79, *Bornemann* a. V. S. 138 og Fdg. 11. April 1840 § 9, hvor det i enkelte Retninger Tvivl voldende Udtryk „Ansvar“ fandtes i Stedet for „Varetægt“.

[19]) Den i Fdg. 11. April 1840 hjemlede Afvigelse i saa Henseende er ikke bibeholdt. Se U. f. R. **1871** S. 1081, jfr. H. R. T. 1871 S. 489 (§ 258 anvendt), **1874** S. 543, jfr. H. R. T. 1873 S. 608 (§ 258 anvendt), **1876** S. 648, jfr. H. R. T. 1876 S. 21 (§ 258 anvendt), **1877** S. 438, jfr. H. R. T. 1876 S. 498 (§ 258 anvendt), **1878** S. 584, jfr. H. R. T. 1877 S. 802 (§ 258 anvendt), **1879** S. 15, jfr. H. R. T. 1878 S. 419 (§ 258 anvendt), **1883** S. 896, jfr. H. R. T. 1883 S. 254 (§ 258 anvendt), **1885** S. 89, jfr. H. R. T. 1885 S. 465 (§ 229, 3, anvendt), **1885** S. 106, jfr. H. R. T. 1884 S. 476 (§ 229, 3, anvendt), **1889** S. 1176, (§ 229, 3, anvendt).

for hvis omhyggelige Varetægt der baade af Pligthensyn og af Hensyn til Publikums Tillid gjøres det Mulige, finder kun Anvendelse ved de under det offentlige Postvæsens Varetægt staaende Ting.[20])

4. naar „*Tyven ved Vold eller ved Diriker, falske eller tillistede Nøgler har skaffet sig Indgang i Hus, den dertil hørende Gaard, Værelser, aflukkede Lofts- og Kjælderrum eller i Skib, eller det er sket ved at stige over Hus, Mur eller andet saadant Lukke eller ved at stige ind igjennem Vinduer, Skorstene eller andre saadanne Aabninger, som ikke ere bestemte til Indgang*“, se § 229, Nr. 4, 1. Pktum. Hertil føjer Loven i 2det Pktum følgende som Anvisning for Udmaalingen: „*Har Tyven paa en af de her anførte Maader ved Nattetid skaffet sig Indgang i et beboet Sted eller beboede Lejligheder i samme, eller har han indsneget sig sammesteds for at kunne udøve Tyveri til hin Tid, bliver hertil at tage Hensyn ved Straffens Udmaaling som en skærpende Omstændighed*“.[21])

Motivet til Behandlingen af Tyveri af Ting, til hvilke Tyven har skaffet sig Adgang paa den

---

[20]) Se U. f. R. **1871** S. 1081, jfr. H. R. T. 1871 S. 489 (§ 228 anvendt paa en Assistent ved en Jernbanestation, der havde udtaget Penge af en Rejsetaske, der som forglemt af en Rejsende var sendt til Stationen for derfra at sendes videre), H. R. T. **1879** S. 272, U. f. R. **1877** S. 214 (§ 228 anvendt paa Matroser, der havde stjaalet Fragtgods — men ej egentligt Postgods — paa et Postdampskib), **1890** S. 547, jfr. H. R. T. 1890 S. 81 (§ 229, 3, uanvendelig paa Sendingsgods under Statsbanernes Varetægt) **1891** S. 105, jfr. H. R. T. 1890 S. 590 (H. R. § 228, O. R. frifandt af Mangel paa Bevis), **1892** S. 549.

[21]) Som fælles Navn for de her omhandlede grove Tyverier bruges den særlig fra det første Tilfælde hentede Betegnelse: Indbrudstyveri. Det er ikke sproglig berettiget at tale om Indbrud, naar Laase aabnes ved Dirik eller Nøgle, jfr. dog Mot. t. Stl.'s Udk. S. 282.

angivne, uregelmæssige Maade, som grovt, ligger i den store, subjektive Farlighed, et saadant Tyveri bærer Vidnesbyrd om. Forudsætningerne ere:

a) Tyven maa, for at kunne udøve Tyveriet, have skaffet sig Indgang i en af de angivne Lokaliteter.

Ordene i første Punktum indeholde ikke udtrykkelig, at Indgangen skal være skaffet for at stjæle. Men at dette er Meningen fremgaaer af Udtryksmaaden i andet Punktnm, jfr. Udtrykkene „*for at kunne udøve Tyveri til hin Tid*“.[22])

Lokaliteterne betegnes som „*Hus*, *den dertil hørende Gaard*, *Værelser*, *aflukkede Lofts- og Kjælderrum eller Skib*“.

At „*Hus*“, hvilken Betegnelse ogsaa fandtes i Fdg. 1840 § 12, ikke med Føje kan antages blot at omfatte Bygninger, som ganske eller tildels ere indrettede til Beboelse, er paaviist af *Bornemann* a. St. S. 141 o. ff. under Henvisning dels til den almindelige Sprogbrug, dels til den Omstændighed, at endog Gaardsrum hører til de Lokaliteter, der falde ind under Regelen. Med Føje medtages derfor Kirker, Møller, Fabriksbygninger, Pakhuse o. s. v.[23]) Derimod mener *Bornemann*, at saadanne „smaa, aldeles ubetydelige Hytter og Skure, hvor kun Ting af ringe Værdi opbevares“, som Fdg. 26. Marts 1841 § 7 — jfr. Stl.'s § 282 — ommeldte, ikke kunde medtages, da Sprogbrugen

---

[22]) Mot. t. Stl.'s Udk. S. 285. Dette er ogsaa anerkjendt i Praxis, der har straffet som simpelt Tyveri, hvor et Tyveri er begaaet, efterat Tyven i andet Øjemed havde skaffet sig Indgangen paa en af de angivne Maader, eller hvor det ikke var beviist, at Øjemedet var at stjæle, se H. R. T. **1858** S. 123, 273, **1864** S. 695, **1874** S. 305. U. f. R. **1890** S. 1100.

[23]) § 229, 4, anvendt paa Indbrud i Kirker i H. R. T. **1889** S. 85, U. f. R. **1890** S. 1118.

ikke plejer at indbefatte disse under Betegnelsen „Hus". Den saaledes nærmest paa et kvantitativt Hensyn beroende og i sig selv ubestemte Grænse er næppe holdbar. Sprogbrugen hjemler at bruge Hus om enhver paa fast Maade med Grundstykket, paa hvilket den findes, forbunden Bygning, og hverken Motiv eller Sammenhæng kræver en snævrere Betydning.[24])

Medens fremmede Straffelove i Regelen i tilsvarende Bestemmelser medtage ethvert indhegnet Grundstykke uden at fordre, at dette skal slutte sig til en Bygning, var det allerede efter Fdg. 11. April 1810 § 12 rigtigt at forstaa „*Gaard*" som kun sigtende til indhegnede Pladser, der ere Akces-

---

[24]) Jfr. ogsaa Mot. t. Stl.'s Udk. S. 281—82, se H. R. T. **1868** S. 18, jfr. **1873** S. 286 (Bestemmelsen anvendt paa Indbrud i et Materialskur), **1868** S. 18 og **1870** S. 379 (anvendt paa Indbrud i et Svinehus), **1864** S. 560 (anvendt paa Indbrud i et Lysthus), **1859** S. 350 (anvendt paa de saakaldte Kjelde paa Færøerne, der angives at være fritstaaende til Opbevaring af Fødemidler m. m. brugte Bygninger), **1874** S. 586 (anvendt paa Indbrud i et Tremmeskur paa Island), mærk endvidere Forudsætning i D. i U. f. R. **1884** S. 744, jfr. H. R. T. 1884 S. 230 (Træbygninger paa Dyrehavsbakken), jfr. ogsaa, at Bestemmelsen med Føje er anvendt paa Huse under Opførelse, naar blot de nøgne Mure ere der, se H. R. T. **1860** S. 267, **1868** S. 18, se fremdeles U. f. R. **1882** S. 1141, **1891** S. 1171, **1892** S. 1189 (Træskur, 3 og 4 Alen langt, bredt og højt: § 219, 4). Udover den angivne Grænse gaaer Dom i U. f. R. **1882** S. 1141, der anvendte Bestemmelsen paa Indbrud i et Skur paa Hjul. Derimod er Bestemmelsen med Føje ikke anvendt paa Indbrud i en paa Marken beliggende Kartoffelkjælder, se H. R. T. **1859** S. 94, **1861** S. 524. En saadan falder hverken ind under Hus eller under de Kjælderrum, som Paragrafen nævner, og hvorved sigtes til Kjælderrum, der ere Dele af et Hus, se fremdeles U. f. R. **1877** S. 507 (en Kagehytte ikke Hus).

sorier til et Hus, for Resten ligegyldigt, om dette var indrettet til Beboelse eller ikke,[25]) og denne Opfattelse er nu i Straffeloven udtrykkelig godkjendt ved den skete Tilføjelse (*„den dertil hørende“).* Indhegningen maa være en saadan, at den forhindrer Mennesker fra at skræve over eller slippe igjennem, jfr. nedenfor om de Maader, hvorpaa Indgangen forskaffes.[26])

Ved Siden af Hus og Gaard nævner Loven dernæst saadanne Dele af Hus, der gaa ind under Udtrykkene *Værelser og aflukkede Lofts- og Kjælderrum.* Ved den sidste udtrykkelige Tilføjelse er den Tvivl hævet, som Fdg. 11. April 1840 § 12, der kun nævnede „Værelser“ med Tilføjelsen „beboede eller ubeboede“, fremkaldte.[27]) I Mot. t. Udk. t. Stl. S. 281 antages dog, at Bestemmelsen ikke finder Anvendelse med Hensyn til „mindre Aflukker eller Rum.“ Forsaavidt saadanne Rum dog ere Lofts- eller Kjælderrum, er der imidlertid nu ingen Hjemmel til at lægge Vægt paa, om de ere større eller mindre, men kun paa, om de ere „aflukkede“.[28]) Kun

---

[25]) Jfr. *Bornemann* a. V. S. 139—40, se Mot. t. Stl.'s Udk. S. 280—81.

[26]) Jfr. herved Domme i H. R. T. **1857** S. 310, **1860** S. 237, U. f. R. **1885** S. 1050, **1891** S. 1173, **1889** S. 1180, **1892** S. 1190, samt om Tilfælde, hvor Bestemmelsen ikke fandtes anvendelig, H. R. T. **1870** S. 692, U. f. R. **1871** S. 282, jfr. H. R. T. 1870 S. 692, **1883** S. 1088, jfr. H. R. T. 1883 S. 415.

[27]) Jfr. *Bornemann* a. V. S. 141 o. ff. og Mot. t. Stl.'s Udk. S. 281. Den videre Fortolkning antoges iøvrigt allerede tidligere med Føje af Praxis, se Domme hos *Bornemann* a. St. S. 145 og H. R. T. **1863** S. 547. *Bornemann* hævdede dog a. St. S. 145, at saadanne afsondrede Rum i en Bygning, eller Aflukker, der aldeles ikke sprogrigtigt kunde kaldes Værelser, maatte holdes ude.

[28]) Jfr. herom, hvad der er bemærket ved „Gaard“, samt U. f. R. **1884** S. 711, jfr. H. R. T. 1884 S. 125.

naar det kommer an paa Ordet „Værelser", maa det med *Bornemann* hævdes, at Aflukker, der falde aldeles udenfor denne sproglige Betegnelse, idet de snarere maatte betegnes som faste Skabe eller desl., ikke kunne medtages.[29])

Endelig nævner Loven endnu *Skib.*[30]) Derimod nævnes ikke Dele af Skib, og der mangler derfor Føje til at anvende Bestemmelsen paa den, der fra et Skibsrum i hvilket han befinder sig, ved Indbrud skaffer sig Indgang i et andet Skibsrum.[31]) Paa lignende Maade mangler der ogsaa Hjemmel for at anvende Bestemmelsen paa Indtrængen i Gaardsrum, der ere afsondrede fra den øvrige Gaard, naar Vedkommende er kommen ind i denne paa regelmæssig Maade.[32])

b) Tyven maa have *skaffet sig Indgang* i en af de nævnte Lokaliteter enten α) ved *Vold* eller β) ved *Diriker, falske eller tillistede Nøgler* eller ved γ) *Stigen over* Hus, Mur, eller andet saadant Lukke eller ved *Stigen igjennem* Vinduer, Skorstene eller andre saa-

---

[29]) Jfr. iøvrigt H. R. T. 1878 S. 261 (Bestemmelsen anvendt paa Indbrud i en Foderlo), hvormed D. i H. R. T. 1863 S. 59 formentlig ikke staaer i Strid, da Opfattelsen som simpelt Tyveri her synes at bero paa Maaden, hvorpaa Indgangen opnaaedes.

[30]) Se H. R. T. 1869 S. 491, 273.

[31]) Mot. t. Komm.'s Udk. S. 281 hævde dog den modsatte Opfattelse. Men naar det anføres, at det ikke er nok, at Tyven skaffer sig Adgang til Skibsdækket, men at han forudsættes at være trængt ind i Kahyt eller Lastrum, saa at Skib egentlig betyder Skibsrum, er dette ligesaa lidt tilstrækkelig Hjemmel, som det vilde være hjemlet, hvis Bestemmelsen kun nævnede Indtrængen i Hus (ɔ: Husrummet indenfor Væggene), at anvende den paa Indtrængen i „Værelser".

[32]) Jfr. D. i U. f. R. 1871 S. 282, jfr. H. R. T. 1870 S. 692, jfr. derimod U. f. R. 1885 S. 1050, 1889 S. 1180.

danne, ikke til Indgang bestemte Aabninger, eller δ) ifølge 2det Punktum under visse nærmere Betegnelser ved *Indsnigen.*

α) Naar man ved „*Vold*“ vilde forstaa en Betegnelse for en vis Kraftanspændelse fra den Handlendes Side, vilde Anvendelsen føre ind paa Spørgsmaal om, hvor stor denne skulde være.[33]) I ethvert Fald vilde ganske ubestemte, kvantitative Bestemmelser drage Grænsen. Men denne Forstaaelse af Ordet „Vold“ har ikke Hjemmel i Sproget, der bruger det om den ved mekaniske Midler tilvejebragte, forstyrrende Virkning paa et Objekt, jfr. det jævnlig i Straffeloven forekommende Udtryk „Vold paa Person“ og „Vold paa Gods“. Her er Objektet for den udøvede Vold Lukket for den paagjældende Lokalitet, og Indgang, skaffet ved Vold, foreligger, naar den Hindring, Lukket frembyder for Indgangen, overvindes paa uregelmæssig Maade ved mekanisk forstyrrende Midler. Forudsætningen herved er den, at der er overvundet en effektiv Hindring, ikke blot en tilsyneladende. Mangler ved Lukket behøve ikke, men kunne ophæve dets Effektivitet.[34])

---

[33]) Jfr. om de ældre Jurister, der krævede meget i saa Henseende, *Bornemann* a. V. S. 146.

[34]) Se herved om Domme, der have fundet Bestemmelsen anvendelig, H. R. T. **1857** S. 219, **1859** S. 664, **1865** S. 227, U. f. R. **1869** S. 671, jfr. H. R. T. 1869 S. 311, hvor O. R. havde anvendt § 228, **1870** S. 714, jfr. H. R. T. 1870 S. 238, **1872** S. 935, jfr. H. R. T. 1872 S. 351, H. R. T. **1879** S. 279, **1881** S. 312, **1891** S. 1186, **1892** S. 566, jfr. H. R. T. 1891 S. 808, og om Domme, der ikke have fundet Bestemmelsen anvendelig, H. R. T. **1857** S. 468, **1863** S. 203, jfr. **1865** S. 68, 328, **1865** S. 333, 317, **1866** S. 554, **1870** S. 697, **1873** S. 143, **1877** S. 918, jfr. H. R. T. 1877 S. 310, **1879** S. 888, jfr. H. R. T. 1879 S. 154, **1881** S. 312,

β) Det fælles for at skaffe sig Indgang ved *„Diriker, falske eller tillistede Nøgler“* er dette, at Indgangen skaffes ved Aabning af (ikke Brud paa) Laas.[35])

„Dirik“ omfatter ethvert til at aabne en Laas brugbart Instrument, der ikke er Nøgle.[36]) Herved maa dog forudsættes, at den over Lokaliteten Berettigede ikke har bestemt et saadant Redskab til at bruges i Nøgles Sted. Herefter angiver dette Ord i Forbindelse med falsk Nøgle, — der omfatter ikke blot den eftergjorte, men enhver fremmed, tilfældig passende Nøgle — enhver uregelmæssig, ɔ: ved et dertil ikke bestemt Redskab iværksat, Aabning af Laasen.[37])

U. f. R. **1883** S. 120, jfr. H. R. T. 1882 S. 512, 754, jfr. H. R. T. 1883 S. 35, **1884** S. 711, jfr. H. R. T. 1884 S. 125, S. 744, jfr. H. R. T. 1884 S. 230, **1885** S. 789, **1888** S. 594, jfr. H. R. T. 1888 S. 25, **1889** S. 472, **1890** S. 1123, **1891** S. 1048, jfr. H. R. T. 1891 S. 343, **1893** S. 151, jfr H. R. T. 1892 S. 696. Jfr. Mot. t. Stl.'s Udk. S. 282, der dog ikke aldeles nøjagtig svarer til Praxis.

[35]) Jfr. vel *Bornemann* a. V. S. 147, der antager, at Lovgiverens Tanke passer ogsaa paa ikke aflaaset, men paa anden lignende Maade lukket Indgang, men se H. R. T. **1862** S. 399, **1865** S. 317, U. f. R. **1877** S. 127, jfr. H. R. T. 1875 S. 306, hvor Bestemmelsen fandtes uanvendelig, og hvor Døren var aflukket paa anden Maade end ved Laas, medens D. i H. R. T. **1857** S 199, U. f. R. **1869** S. 671, jfr. H. R. T. 1869 S. 311, **1884** S. 711, jfr. H. R. T. 1884 S. 125, kom til samme Resultat af andre Grunde, jfr. ovfr. om Hindringens Effektivitet og om „aflukkede Loftsrum“.

[36]) „Tildannet“ i Mot. t. Stl.'s Udk. S. 282 er mindre rigtigt, jfr. herved U. f. R. **1890** S. 1127 (en tildannet Træpind anvendt: simpelt Tyveri).

[37]) Se herved H. R. T. **1862** S. 235, **1869** S. 602, **1874** S. 411 — **1867** S. 276, **1873** S. 482, U. f. R. **1875** S. 555, jfr. H. R. T. 1875 S. 1 (Nøgle til et andet Værelse), —

Bestemmelsen rammer imidlertid ogsaa, det at skaffe sig Indgang med den rette Nøgle (eller det til Aabning bestemte Redskab), altsaa paa regelmæssig Maade, naar Nøglen er „*tillistet*". At der hertil udkræves en Uregelmæssighed med Hensyn til Tyvens Besiddelse af Nøglen, er vist. Men Praxis har næppe, i det mindste ikke tidligere, forstaaet Udtrykket saa vidt, at det omfatter enhver uregelmæssig Besiddelse af Nøglen. Man har for det Første anset Bestemmelsen uanvendelig, hvor Nøglens Overleverelse er opnaaet ved List.[38]) Saa meget mere synes da ogsaa de Tilfælde at maatte holdes udenfor, hvor Nøglen er betroet eller har været det, men svigagtig er beholdt.[39]) Den Forstaaelse af Ordet „*tillistet*", som Praxis før har hyldet, er da vistnok den, at derved forstaaes „tagen ved List". Men flere af de i Noten anførte Domme tyde paa, at Praxis nu gaaer videre. Ved de tagne Nøgler er Spørgsmaalet videre,

U. f. R. **1870** S. 1015, jfr. H. R. T. 1870 S. 392, H. R. T. **1873** S. 559 (Nøgle til eget Kammer), samt U. f. R. **1888** S. 16. jfr. H. R. T. 1887 S. 336, se derimod U. f. R. **1884** S. 52. **1890** S. 1122 (en Nøgle, som ikke hørte til Døren, men anvendtes med Vedkommendes Billigelse til at lukke sig ind, var anvendt: simpelt Tyveri), jfr. ogsaa **1890** S 1125, **1891** S. 74, jfr. H. R. T. 1890 S. 518 (Simpelt Tyveri: den rigtige, den fraflyttede Lejer betroede Nøgle anvendt), 1175 (simpelt Tyveri: Nøglen en Slags Reserve, som i lovligt Ærinde maatte benyttes), **1892** S. 1173 (en betroet Hovednøgle anvendt), **1893** S. 1242 (Samtykke til den urigtige Nøgles Benyttelse).

[38]) Jfr. H. R. T. **1859** S. 148, U. f. R. **1878** S. 878, jfr. H. R. T. 1878 S. 69, se dog U. f. R. **1888** S. 1092, jfr. H. R. T. 1888 S. 379 (overleveret af et 7aarigt Barn: tillistet), **1891** S. 1173 (endnu videre gaaende).

[39]) Se ogsaa H. R. T. **1874** S. 512, men dog i modsat Retning — naar den er beholdt for at stjæle — H. R. T. **1867** S. 381, **1887** S. 1227.

naar „List" skal antages. Paa den ene Side udkræves ikke en særegen Underfundighed.[40]) Paa den anden Side kræves det under visse Omstændigheder, at Nøglen maa være tagen fra et Sted, hvor den ikke er let ɔ: uden særlig Kløgt eller Held tilgængelig for Uvedkommende. Som tillistet er derfor betragtet den af Tyven fundne Nøgle,[41]) fremdeles den ud af den Berettigedes Varetægt tagne Nøgle, medmindre den var henlagt uden for Lokaliteten paa et Sted, hvor den paa den angivne Maade var tilgængelig for Uvedkommende.[42])

γ) Den tredie uregelmæssige Maade at skaffe sig Indgang paa, som Loven nævner, er den, at *stige* enten *over* Hus, Mur eller andet saadant Lukke eller *ind igjennem* Vinduer, Skorstene eller andre saadanne Aabninger, som ikke ere bestemte til Indgang.

Den naturlige Mening med Ordene „*andet saadant Lukke*" er sikkert, at der sigtes til Lukker, som ikke have Aabninger, der tillade Mennesker at slippe igjennem, og over hvilke der kun kan kommes ved at stige, saa at f. Ex. lave Hække, der ere bestemte til at holde Kvæg ude, ikke med-

---

[40]) Jfr. Mot. t. Stl.'s Udk. S. 282.

[41]) H. R. T. **1857** S. 24. 34, **1862** S. 766.

[42]) Jfr. herved paa den ene Side en Række Domme, cit. af *Ipsen* og *Scharling*, Højesteretsdomme 1857—74, S. 90—91, og 1875—84 S. 67—68, hvor Bestemmelsen er funden anvendelig, s endvidere U. f. R. **1889** S. 1117, jfr. H. R. T. 1889 S. 359 (Nøglen tilgængelig for de Logerende), og paa den anden Side Domme, citerede smst. St. 92 og S. 68, der have straffet for simpelt Tyveri, s. ogsaa U. f. R. **1891** S. 74, jfr. H. R. T. 1890 S. 518, **1892** S. 1221, jfr. H. R. T. 1892 S. 424, **1893** S. 1272. Den fra Døren selv tagne Nøgle er betragtet som tillistet ved Domme i H. R. T. **1858** S. 460 og **1884** S. 606, jfr. dog **1864** S. 220.

tages. Som *Bornemann* bemærker a. St. S. 149, er det imidlertid muligt at forstaa det saaledes, at Lukket skal være ligesaa solidt og betryggende som Mur, og Mot. t. Stl.'s Udk. S. 283 finde det endog utvivlsomt, at saaledes maa det forstaaes.[43])

Til at stige ind igjennem en Aabning forudsættes det sprogrigtigt, at Aabningen er anbragt over eller under Jorden.[44]) Er Aabningen, om end kun tillige eller under visse Forhold, bestemt til Indgang (hvortil maa regnes en bekjendt, faktisk Benyttelse som Indgang), finder § 229, Nr. 4, ikke Anvendelse.[45]) Det er endvidere foreneligt med Ordene og da det naturlige, at Aabningen ikke blot ikke maa være bestemt til Indgang, men have en anden varig, positiv Bestemmelse, altsaa ikke

---

[43]) En Dom i U. f. R. 1875 S. 555, jfr. H. R. T. 1875 S. 1, har straffet som simpelt Tyveri, hvor Tyven var stegen over et 1¼ Alen højt Stakit, medens Dom i H. R. T. 1862 S. 436 har straffet som grovt Tyveri, hvor Tyven var stegen over et 2 Alen højt Plankeværk, s. fremdeles U. f. R. 1889 S. 1180, 1892 S. 1190 (§ 229, 4). Endvidere mærkes H. R. T. 1868 S. 18, der ved Stigen over et midlertidigt Plankeværk om en under Opførelse værende Bygning har straffet for grovt Tyveri, U. f. R. 1885 1050, jfr. derimod tidligere H. R. T. 1863 S. 222, der med Urette ikke mente at kunne henregne midlertidige Indhegninger til de Lukker, som Fdg. 11. April 1840 § 12 havde for Øje.

[44]) Jfr. Domme i H. R. T. 1860 S. 164, 1864 S. 688, 1867 S. 220, U. f. R. 1871 S. 295, jfr. H. R. T. 1870 S. 725, 1889 S. 107, jfr. H. R. T. 1888 S. 527 (Vestindien), 1892 S. 550, jfr. H. R. T. 1891 S. 778, af hvilke Domme dog nogle maaske nærmest ere motiverede paa anden Maade, ligesom ogsaa D. i H. R. T. 1874 S. 478 og maaske D. i H. R. T. 1881 S. 110 gaa i modsat Retning.

[45]) Jfr. H. R. T. 1880 S. 119 og 749, s. ogsaa Mot. t. Stl.'s Udk. S. 283.

være begrundet i Brøstfældighed eller være midlertidig fremkaldt ved Reparation.[46])

δ) I det andet Punktum af § 229, 4, gives en Regel om, at visse Omstændigheder skulle virke som skærpende ved Udmaalingen af Straffen ɔ: Straffen for den i 1ste Punktum beskrevne Forbrydelse. Herefter maatte det antages, at Anvendelsen af dette Punktum forudsatte alle de i 1ste Punktum angivne Momenter i Forbindelse med de yderligere, som have den skærpende Virkning, altsaa ogsaa, at Indgangen var forskaffet paa en af de i 1ste Punktum nævnte, under *α*—*γ* omhandlede Maader. Dette er dog kun tildels Tilfældet. Den anden Kombination, der skal virke skærpende, er nemlig den, at Tyven „*har indsneget sig sammesteds* (ɔ: i et beboet Sted eller beboede Lejligheder i samme) *for at kunne øve Tyveri til hin Tid* (ɔ: Nattetid)." Her omtales altsaa en ganske anden, ny Maade at opnaa Indgang paa end de under Litr. *α*—*γ* ommeldte. I og for sig er der heri en Meningsløshed, der er fremkommen ved Inkurie, og der kunde være Spørgsmaal om ganske at lade Bestemmelsen ude af Betragtning, som ikke givende nogen anvendelig Regel. Rigtigere er det dog at betragte Regelen som ufuldstændigt udtrykt og at suplere den efter den utvivlsomme Tanke saaledes,

---

[46]) Jfr. *Bornemann* a. St. S. 150 med der anførte Domme, Mot. t. Stl.'s Udk. S. 283, jfr. H. R. T. **1857** S. 310, **1867** S. 117, **1869** S. 273, **1870** S. 559, **1878** S. 139, **1880** S. 263, **1881** S. 110, U. f. R. **1885** S. 1106, der have fundet Bestemmelsen anvendelig, medens Domme i H. R. T. **1857** S. 83, **1860** S. 164, **1864** S. 688, U. f. R. **1871** S. 295, jfr. H. R. T. 1870 S. 725, U. f. R. **1885** S. 797 have straffet for simpelt Tyveri, jfr. dog D. i U. f. R. **1880** S. 525, jfr. H. R. T. 1879 S. 694.

at der med Hensyn til Indsnigen under de nævnte Omstændigheder underforstaaes den Regel, at den skal gjælde som grovt Tyveri i Lighed med de i 1ste Punktum omhandlede, og dernæst udtrykkelig udtales, at dette grove Tyveri skal gjælde som udøvet under skærpende Omstændigheder.[47]) Efter denne Fortolkning maa altsaa som en fjerde Maade, hvorpaa den til det her omhandlede grove Tyveri nødvendige, uregelmæssige Indgangsforskaffelse kan finde Sted, nævnes: Indsnigen under visse nærmere Betingelser.

Den nærmere Karakteristik af Indsnigelsen, som Fdg. 11. April 1810 § 12 gav („paa underfundig Maade"), har Stl. udeladt, men efter rigtig Fortolkning er der derved ikke sket nogen reel Forandring.[48]) Der kunde nemlig heller ikke tidligere kræves nogen særdeles Snedighed til Anvendelsen, men kun, at Vedkommende begiver sig ind under Forhold, hvor der er Fare for at træffes af Beboerne, og derfor bestræber sig for undgaa disse eller giver dem falske Forklaringer om Grunden til sin Nærværelse. Det er ikke nødvendigt, at dette sker før Natten, om end Betingelsen kan mangle, naar der gaaes ind om Natten.[49])

Ordene omfatte ikke det Tilfælde, hvor Tyven, der er i Huset, skjuler sin fortsatte Forbliven. Paa dette Tilfælde bør Bestemmelsen derfor ikke anvendes, skjønt det er mere omtvisteligt end i det Tilfælde, hvor Tyven hverken har indsneget eller skjult sig for at stjæle, men benytter sin ved

---

[47]) Jfr. herved Fdg. 11. April 1840 § 12, *Bornemann* a. V. S. 150—51, Mot. t. Stl.'s Udk. S. 283—84, U. f. R. 1870 S. 606 o. ff.

[48]) Jfr. *Bornemann* a. St. S. 151, Mot. t. Stl.'s Udk. S. 285.

[49]) U. f. R. 1868 S. 1043, jfr. H. R. T. 1868 S. 366.

andre Formaal motiverede Indsnigen eller Skjul til at stjæle, jfr. Ordene i Paragrafen og ovfr.[50])

Indsnigelsen medfører dog kun Straf for grovt Tyveri, naar den er sket *„i et beboet Sted eller* — som Stl. tilføjer, for at afskære Tvivl efter Fdg. 11. April 1840 § 12 — *beboede Lejligheder i samme“*, samt naar det er sket for at udøve Tyveri *„ved Nattetid“*. Den første Betingelse er fyldestgjort, naar Vedkommende har indsneget sig i et beboet Hus (med dertil hørende Gaard) eller bemandet Skib, om han end ikke har indsneget sig i nogen beboet Del af det eller passeret noget Sted, der stod i umiddelbar Forbindelse med eller var i den umiddelbare Nærhed af Beboelseslejligheden.[51]) Den er dernæst fyldestgjort, naar Vedkommende, værende i Huset, har indsneget sig i beboet Del af Huset (Værelse).[52]) Derimod er Betingelsen ikke fyldestgjort, naar Tyven, værende i Huset, har indsneget sig i en ubeboet Del af samme.[53]) Beboernes Fraværelse ophæver ikke Karakteren af

[50]) Se de hos *Bornemann* a. St. nævnte Domme og H. R. T. **1861** S. 165, **1862** S. 4.

[51]) Jfr. med Hensyn til den ældre Praxis *Bornemann* a. V. S. 153—55 samt H. R. T. **1857** S. 118. 588, **1858** S. 7, 172, **1863** S. 26, U. f. R. **1868** S. 1043, jfr. H. R. T. 1868 S. 366, H. R. T. **1868** S. 18, U. f. R. **1873** S. 853, jfr. H. R. T. 1873 S. 180, jfr. dog H. R. T. **1857** S. 334, **1859** S. 388 og **1860** S. 660.

[52]) Jfr. om den ældre Ret *Bornemann* S. 155 o. ff., s. Mot. t. Stl.'s Udk. 284—85.

[53]) Jfr. herved *Bornemann* a. V. S. 157 o. ff., H. R. T. **1868** S. 246, U. f. R. **1870** S. 604, jfr. H. R. T. 1870 S. 55. En Tiltalt, der var kommen ind i Raad- og Domhuset i lovligt Ærinde og derefter havde indsneget sig i Kriminalrettens Lokale, hvor han havde begaaet Tyveri tidlig den næste Morgen, kun straffet for simpelt Tyveri, da den paagjældende Etage og navnlig den Del af samme, hvortil Tyven havde skaffet sig Adgang, var ubeboet.

beboet.[54]) Den blotte Nærværelse af Mennesker (f. Ex. en Vagt) gjør selvfølgelig ikke Stedet beboet. Men dertil kræves, at det tjener Mennesker til regelmæssigt Ophold, i det Mindste ved Nattetid.[55])

Med Hensyn til den anden Betingelse er Tilbøjeligheden hos os til at forstaa *„Nattetid“* som „Sengetid“,[56]) hvorved de lokale og individuelle Forhold komme i Betragtning.[57]) Herved fraviger man imidlertid Lovens Ord. Nattetid er vel ikke, som *Bornemann* antyder, Tiden fra Solens Nedgang til dens Opgang, men Tiden fra Mørkets Indtræden til Morgendæmringen.

Med Hensyn til alle de i det Foregaaende omtalte Maader at skaffe sig Indgang paa (α—δ), gjælder den fælles Regel, at Tyven ved dem maa være kommen ind i Lokaliteten, mrk. Ordene *„skaffet sig Indgang i“*, *„indsneget sig sammesteds“*. Bestemmelsen er ikke anvendelig, naar Kosterne ere tagne f. Ex. ved at række en Arm ind ad den tilvejebragte Aabning.[58])

---

[54]) For en indskrænkende Fortolkning, naar Beboernes Fraværelse under saadanne Omstændigheder, at de ikke snart kunde ventes tilbage, har været Tyven bekjendt, tager dog *Bornemann* a. V. S. 160 og Mot. t. Stl.'s Udk. S. 254—55 Ordet, og denne er fulgt i Praxis, i det Mindste efter Fdg. 11. April 1840 § 12, der imidlertid ogsaa udtrykkelig omtaler en Lovgrund, som nu ikke findes angiven. Se de af *Bornemann* cit. Domme og H. R. T. 1857 S. 384, s. ogsaa 1863 S. 876.

[55]) Jfr. *Bornemann* a. V. S. 160.

[56]) Jfr. *Bornemann* a. V. S. 152—53 („den Tid, paa hvilken Folk pleje at være gaaede til Sengs“).

[57]) Mot. t. Stl.'s Udk. S. 254, samt foruden de af *Bornemann* a. St. cit. Domme H. R. T. 1862 S. 9, 702, 1863 S. 26.

[58]) Jfr. *Bornemann* a. St. S. 161—62 og Domme i H. R. T. 1863 S. 242, 1869 S. 116, U. f. R. 1873 S. 1051, jfr. H. R. T. 1873 S. 310, H. R. T. 1877 S. 503, 1878 S. 758, jfr. ogsaa H. R. T. 1868 S. 494, der har gjort en vistnok

En anden fælles Betingelse er det, at Forskaffelsen af den uregelmæssige Adgang er objektivt retstridig. Er den retmæssig, kan det rent subjektive Formaal ikke gjøre den til en Kvalifikationsgrund.

c) Uagtet det ikke utvetydigt fremgaaer af Formuleringen i § 229 Nr. 4, maa det dog utvivlsomt være Forudsætningen, at de ommeldte Handlinger ikke blot, som under Ltr. a omtalt, ere foretagne for at udøve Tyveri, men at det ogsaa faktisk er ved dem, at Tyveriet (ɔ: Borttagelsen) er bleven iværksat. I Regelen vil det stille sig saa, at Tingen fandtes i og altsaa toges fra den paagjældende Lokalitet, i hvilket Fald denne Betingelse klarlig er opfyldt. Men saaledes behøver det ikke nødvendig at forholde sig. Tingen behøver ikke at findes netop i den Lokalitet, i hvilken Indbrudet har fundet Sted,[59]) eller overhovedet i nogen af de angivne Lokaliteter, naar dog Midlet til dens Borttagelse har været en Indtrængen af den angivne Art i en saadan, jfr. herved § 229, 4, 2. Pktm., hvor der staaer *„for at udøve Tyveri til hin Tid“*, men ikke, saa lidt som i Fdg. 11. April 1840 § 12, er tilføjet „der“ (ɔ: i beboet Sted osv.). Betingelsen er imidlertid ikke udelukket derved, at en saadan Indtrængen ikke havde været nødvendig, idet der f. Ex. har været en aaben Adgang, som Tyven paa Grund af Ukjendskab eller af anden

urigtig Anvendelse heraf ved kun at dømme efter § 228, hvor et Barn var løftet ind gjennem Aabningen og havde taget Gjenstanden til den Anden (Vedkommende var Aarsag til [og derfor Gjerningsmand til] det af Barnet udøvede Indbrudstyveri), medens D. i U. f. R. 1875 S. 473, jfr. H. R. T. 1874 S. 646, næppe med Føje dømte efter § 229, hvor Vedkommende vel havde været inde, men tog Tingen udefra, da dette var lettere, jfr. ndfr. under Litr. c.

[59]) Jfr. H. R. T. 1852 S. 436.

Grund ikke har benyttet.[60]) Udelukket maa dermod Anvendelsen — bortset fra Forsøgsreglerne — være, naar de paagjældende Handlinger ikke have været Middel til Borttagelsens Iværksættelse.[61]) Heller ikke er Bestemmelsen anvendelig, naar Vold osv. ikke har været Middel for Borttagelsen, men f. Ex. for at bringe Tingen bort eller i Sikkerhed, altsaa f. Ex. for at komme ud af Bygningen. En tilsvarende Bestemmelse til den, der findes i § 243, findes ikke her. Iøvrigt behøver Borttagelsen ikke at foregaa *in continenti* med Opnaaelsen af Adgangen.[62]) Formentlig bør derfor ogsaa alle de Tyverier, en Person i flere Gange iværksætter med Benyttelse af den samme, ved det første Tyveri skaffede Adgang, betragtes som grove, om han end ikke fra først af særlig har havt de senere for Øje, naar blot ikke disse staa ganske udenfor det Forsæt, for hvis Skyld Adgangen fra først af tilvejebragtes, i hvilket Fald den under Litr. a omhandlede Betingelse ikke foreligger med Hensyn til dem.[63]) Naar en Anden uden Aftale med Tyven har skaffet Indgangen, men som benyttes af Tyven, mangler der, selv om hint Faktum er Tyven vitterligt, Betingelsen for at gjøre denne ansvarlig for dette nødvendige Moment ved Indbrudstyveri, og Bestemmelsen bør derfor ikke anvendes.[64])

5. Det er endelig ifølge § 229, Nr. 5 grovt Tyveri, naar *Tyven har været beredt paa til sit Forsvar*

---

[60]) Jfr. H. R. T. **1861** S. 307, **1863** S. 566, **1881** S. 310.

[61]) Jfr. herved den i Note 58 cit. D. i U. f. R. **1875** S. 473, jfr. H. R. T. 1874 S. 646, U. f. R. **1889** S. 107, jfr. H. R. T. 1888 S. 527 (Vestindien).

[62]) S. H. R. T. **1865** S. 220, jfr., hvad der er bemærket om Indsnigen.

[63]) S. herved H. R. T. **1875** S. 370, der næppe med Føje kun betragtede det første Tyveri som grovt.

[64]) Jfr. dog H. R. T. **1877** S. 295.

at gjøre Brug af Vaaben eller andet sligt farligt Redskab.[65]) Motivet for dette Tyveris Behandling som grovt er atter Tyvens subjektive Farlighed, idet der med Rette er lagt Vægt paa, om Tyven har forsynet sig med (været beredt paa at gjøre Brug af) farligt Redskab, ikke paa, om han fører Vaaben hos sig, under hvilken Forudsætning den sandsynlige, objektive Farlighed vilde være Grunden. Da der ikke alene tales om Vaaben, men ogsaa om ethvert andet sligt Redskab, er det ikke af større Betydning nøje at bestemme, hvad der gaaer ind under Vaaben. Men der kan iøvrigt ikke være Tvivl om, at dette Begreb maa bestemmes, ikke efter den individuelle Benyttelse eller Bestemmelse, men efter Redskabets paa almindelige Kjendetegn beroende Bestemmelse, altsaa tages i teknisk Betydning. Faren ved det som ved andet sligt Redskab er selvfølgelig Faren for Menneskers Liv eller Helbred. Den Anvendelse, hvortil Vedkommende skal være beredt, angives med Ordene „*til sit Forsvar*“, hvorunder indbefattes baade Forsvaret for sin Person og for sit Forehavende, derunder ogsaa Besiddelsen af det Stjaalne. Der er ikke Tale om en Begrænsning til Iværksættelsen af Borttagelsen.[66])

For alle de grove Tyverier gjælder det, at de kvalificerende Momenter maa være indbefattede i Tyvens Forsæt, altsaa være ham bevidste, idet de høre med til Retsbrudet.[67]) Fælles er ogsaa det,

[65]) Se om Forholdet mellem denne Bestemmelse og Fdg. 11. April 1840 § 12, der satte Tilfældet i nær Forbindelse med Indbrudstyveri, Mot. t. Stl.'s Udk. S. 279 og 283, jfr. *Bornemann* a. V. S. 139.

[66]) Jfr. Fdg. 11. April 1840 § 12.

[67]) S. U. f. R. 1885 S. 15, jfr. H. R. T. 1884 S. 375, 1892 S. 550, jfr. H. R. T. 1891 S. 778, s. ogsaa U. f. R. 1894

at et kvalificeret Tyveri kræver det Samme til sin Fuldbyrdelse som andet Tyveri. I Tilfældene under Nr. 1—3 følger det ligefrem af Ordet „stjæler". Tilfældene 4 og 5 kunde frembyde mere Tvivl, idet Ordet „Tyv" i almindelig Sprogbrug ogsaa den kaldes, som har forsøgt at stjæle. Særlig mærkes det ogsaa, at det før Fdg. 11. April 1840 var fast Højesteretspraxis, at den fulde Straf allerede paahvilede den, der havde fuldbyrdet et Indbrud for at stjæle, om han end Intet havde borttaget. Den strengere juridiske Sprogbrug vil dog kun kalde den Tyv, som har fuldbyrdet et Tyveri, og hin ældre, vistnok allerede da urigtige Praxis fastholdtes ikke efter Fdg. 11. April 1840. Straffeloven giver ingen Føje til at genoptage den.[68])

III. Undtagne Tyverier omhandler Straffeloven i §§ 233 og 235. Disse Tyverier staa udenfor alle de i det Foregaaende omhandlede Regler. Forsaavidt de nævnte Paragrafer finde Anvendelse, bliver der ikke Spørgsmaal om Anvendelse af § 229, ikke heller om Gjentagelsesforskrifterne i §§ 230—232 eller i §§ 240, 2. St., og 241, 2. St.[69]) I de nævnte Bud findes alle paa disse Tyverier anvendelige Strafferegler angivne. Et andet Spørgsmaal er det, om § 235 ifølge sit eget Indhold ude-

---

S. 41, jfr. H. R. T. 1898 S. 602, derimod f. Ex. 1892 S. 1186 (Indbrud havde ikke været paa Tale mellem de Paagjældende).

[68]) Jfr. *Bornemann* a. V. S. 160—61, samt U. f. R. 1880 S. 525, jfr. H. R. T. 1879 S. 694, 1889 S. 107, jfr. H. R. T. 1888 S. 527 (Vestindien; Forsøg paa Indbrudstyveri i beboet Hus).

[69]) Jfr. H. R. T. 1869 S. 413, 1870 S. 74 og U. f. R. 1874 S. 1068, jfr. H. R. T. 1874 S. 274, 1894 S. 1033.

lukker fra sin Regel Tyveri, begaaet under de i § 229 nævnte Omstændigheder, jfr. herom ndfr. At Straffedomme efter §§ 233 og 235 heller ikke have den Virkning at medføre Gjentagelsesstraf for almindeligt Tyveri, paavises i StR.'s almindelige Del.[70])

a) § 233 handler om Tyverier, begaaede af Børn mellem 10 og 15 Aar, og fastsætter Straf af Ris eller simpelt Fængsel eller af begge de nævnte Straffe i Forening. Anledningen til udtrykkelig at optage i det specielle Kapitel om Tyverier en Strafferegel om Børns Tyverier, skjønt ejendommelig Behandling ogsaa uden dette vilde følge af Regelen af Stl.'s § 36, og skjønt det Samme hverken er sket ved andre Forbrydelser eller med Hensyn til andre, Strafnedsættelse medførende Omstændigheder, er, at man har fundet det ønskeligt, her at give Regelen i § 36 en nærmere Bestemmelse.[71]) At det af den særlige Regel i § 233 følger, at der ved Tyveri af Børn formelt ikke kan blive Tale om Anvendelsen af Stl.'s § 21, bemærkes med Hensyn til nogle mindre nøjagtige Ytringer i Motiverne p. a. St., om der end reelt af Domstolene kan tages Hensyn til Tanken i § 21, saavelsom til Motivernes ikke i Loven udtrykte Bemærkning om, at Domstolene kun i sjeldne og meget graverende Tilfælde bør idømme et Barn en Fængselsstraf, der endog blot nærmer sig den længste Tid, hvori simpel Fængsel ifølge Stl.'s § 18 kan idømmes.[72])

---

[70]) Jfr. H. R. T. 1868 S. 633, 1869 S. 279.

[71]) Jfr. Mot. t. Stl.'s Udk. S. 286.

[72]) Jfr. ved § 233 Domme i U. f. R. 1873 S. 431, jfr. H. R. T. 1872 S. 593, H. R. T. 1874 S. 473 (der mindre korrekt dømte en Tiltalt, der dels før dels efter sit 15de Aar havde stjaalet, efter § 228 smh. tildels med § 36), s. der-

2. Det i § 235 omhandlede undtagne Tyveri, for hvilket kun Straf af Bøder indtil 100 Kr. eller simpelt Fængsel indtil 1 Maaned er foreskrevet, og som kun paatales af det Offentlige, naar den Forurettede begjærer det, beskrives af Loven paa følgende Maade: *Medfører den borttagne Gjenstands Ubetydelighed i Forbindelse med dens øvrige Beskaffenhed og de særegne Omstændigheder, hvorunder Borttagelsen har fundet Sted, at Handlingen har en mærkelig ringere Grad af Strafværdighed end Tyveri i Almindelighed, saasom naar Frugter i anden Mands Have eller paa dennes Mark eller Føde- og Drikkevarer borttages til umiddelbar Fortæring, uden at hermed er forbundet Omstændigheder, som udelukke Handlingen fra den mildere Bedømmelse* . . . . . .

Undtagelsesbehandlingen er altsaa grundet paa, at „*Handlingen har en mærkelig ringere Grad af Strafværdighed end Tyveri i Almindelighed*", og Paragrafen skiller sig herved fra Bestemmelsen i Fdg. 11. April 1840 § 30, der iøvrigt i det Hele er er dens Kilde, men som opfattede de paagjældende Handlinger som manglende Noget af det, der hører til Tyeriets „sande Væsen"[73]) En Undtagelsesbehandling, der alene beroer paa Strafværdighedens Grad, er i Virkeligheden kun en Regel for Strafudmaalingen, og Regelen i § 235 danner forsaavidt Modstykket til den Anvisning, § 228 indeholder om skærpende Omstændigheder, der hjemle Ret til

---

imod H. R. T. **1875** S. 181, der dømte til Rottingslag efter § 233, jfr. § 64, og § 228, jfr. §§ 37 og 21, s. herved alm. Del om Strafforvandling, U. f. R. **1875** S. 588, jfr. H. R. T. 1875 S. 53, H. R. T. **1882** S. **324, 1894** S. 1038.

[73]) Jfr. herom Motiv. t. Stl.'s Udk. S. 290, hvor dog Meningen af dette Udtryk i Fdg. 11. April 1840 § 30 synes noget misforstaaet, samt Forhandl. paa første nord. Juristmøde, Bilag S. 26 o. ff.

at gaa op til Forbedringshusarbejde. En Mislighed herved er Forholdet til § 229. Antages det, at det ikke er udelukket, at § 235 kan anvendes paa Tyveri, der ellers vilde falde ind under § 229, er der et unaturligt Spring i Straffebestemmelsen. Antages det Modsatte, er det en Mangel, at Straffen for et grovt Tyveri ikke under lige Omstændigheder kan nedsættes forholdsmæssig.[74])

Det har imidlertid været Lovens Tanke, ikke, som Principet medfører, ganske at overlade det til Domstolenes Skjøn, om et Tyveri har en mærkelig ringere Grad af Strafværdighed, end Tyveri i Almindelighed. Saaledes som Paragrafen formedes efter forskjellige Redaktionsforsøg i Kommissionen og under Forhandlingerne paa Rigsdagen, binder den formelt Domstolenes Skjøn i saa Henseende til tre Betingelser, saa at et Skjøn om en mærkelig ringere Strafværdighed, der ikke er baseret paa alle disse tre Betingelser i Forening, ikke kan bevirke Anvendelse af Paragrafen. Betingelserne ere: 1) den borttagne Gjenstands Ubetydelighed, 2) dens øvrige Beskaffenhed og 3) de særegne Omstændigheder, hvorunder Borttagelsen har fundet Sted. Der kunde være Spørgsmaal, om ikke en fjerde Betingelse er udtrykt i Sætningen „uden at hermed er forbundet Omstændigheder, som udelukke Handlingen fra den mildere Bedømmelse“, hvilken Sætning kan læses enten i Forbindelse med Hovedregelen eller med Exemplet. Det Sidste er imidlertid det rigtige, jfr. Fdg. 11. April 1840 § 30. I Virkeligheden indeholder denne Passus heller ikke noget, der ikke allerede ligger i den anførte tredie Betingelse, der indbefatter baade Tilstedeværelsen af

[74]) Jfr. herved Forhandl. paa første nord. Juristmøde, Bilag S. 42—43.

særegne, positivt formildende Omstændigheder og Mangelen af særegne, skærpende.

Det Baand paa Domstolenes Frihed, som følger af disse Betingelser, er dog i det Hele temmelig illusorisk. Den første Betingelse „*Gjenstandens Ubetydelighed*“ overlader selve Græensens Dragelse til Domstolenes Skjøn. Den anden Betingelse vilde efter den vistnok rigtige Fortolkning have større Betydning. Exemplet, den ældre Lovgivning, Mot. t. Komm.'s Udk. S. 291, forskjellige andre historiske Momenter, samt det Umotiverede i denne Betingelse, hvis den forstaaes anderledes, tale for, at der herved er tænkt paa en Artsegenskab ved Tingen, og hvad dennes nærmere Bestemmelse angaaer, vilde det ialtfald ikke gjøre Kredsen for snæver, naar alle Ting, hvis Benyttelse efter deres almindelige Bestemmelse vil medføre deres Forbrug eller en væsentlig Omdannelse, medtages, medens Borttagelsen af Ting, *quæ usu non consumuntur*, samt af Penge udelukkedes fra § 235. Men om end det overvejende Flertal af Domme, der have anvendt § 235, angaa hine Ting, har Praxis dog ikke ved Anvendelsen af § 235 ladet sig binde herved, og det maa ogsaa erkjendes, at klart og utvetydigt er hin Forstaaelse ikke udtrykt i Loven.[75]) Men herefter betyder Betingelsen ikke andet end en specielt fremhævet „særegen Omstændighed“, for hvilken ingen faste, Domstolenes Skjøn bindende Grænser lade sig drage. Hvad endelig den tredie Betingelse angaaer, er der her endnu mindre Tale om noget virkeligt Baand paa Domstolene, saa meget mindre, som Udtrykket „*særegne Omstændigheder*“ maa forstaaes om de

---

[75]) Jfr. Forhandl. paa første nord. Juristmøde, Bilag S. 33—34 og de der citerede Domme, samt H. R. T. 1876 S. 517.

konkrete Omstændigheder, ikke om ualmindelige Omstændigheder, saa at der ved denne Betingelse kun er udtalt den selvfølgelige Rettesnor for at komme til en Dom om Handlingens Strafværdighed, at samtlige Omstændigheder ved den maa tages i Betragtning. Der følger heraf bl. a., at Tingens Ubetydelighed og øvrige Beskaffenhed kunne være nok til at hjemle Anvendelsen af § 235, uden at andre positive Momenter behøve at komme til, som yderligere indicere den ringere Strafværdighed.[76])

Et Baand paa Domstolenes frie Skjøn med Hensyn til Anvendelsen af § 235 bliver selvfølgelig ikke lagt ved Exemplet, om det end kan forstaaes, at en stor Mængde af de Tilfælde, paa hvilke Paragrafen er anvendt, hører til de i Exemplet ommeldte Smaatyverier. Interesse for Fortolkningen har dette Exempel især derved, at det ved sin Tilføjelse *„uden at hermed er forbundet Omstændigheder, som udelukke Handlingen fra den mildere Bedømmelse“*, utvivlsomt har tænkt paa de Omstændigheder, der gjøre et Tyveri til grovt, og særlig paa Indbrud.[77]) Den tilsvarende, dog noget bestemtere formulerede Regel i Fdg. 11. April 1840 § 30 forstodes i Praxis saaledes, at Domstolene vare udelukkede fra at anvende den mildere Strafferegel i Tilfælde af Indbrud o. desl.[78]) Et saadant Baand kan imidlertid nu ikke siges at være lagt paa dem, hverken med Hensyn til Exemplet eller ved Anvendelsen af den almindelige Regel. Vel ses det, at i det aldeles overvejende Antal af slige Tilfælde

---

[76]) Jfr. Forhandl. paa første nord. Juristmøde, Bilag S. 32.
[77]) Mot. t. Stl.'s Udk. S. 291.
[78]) Jfr. Forhandl. paa første nord. Juristmøde, Bilag S. 30.

har Højesteret anvendt § 229.[79]) Men Exempler paa Anvendelsen af § 235 findes dog,[80]) og der er derfor Grund til at gaa ud fra, at Domstolene i Regelen ikke have anvendt § 229, ikke fordi de anse sig bundne ved en positiv Regel dertil, men fordi de have fundet, at Synspunktet (den mærkelig ringere Grad af Strafværdighed) i de paagjældende Tilfælde ikke har passet. Offentlig Paatale af Tyveri, der falder ind under § 235, finder kun Sted, naar den Forurettede begjærer det.[81])

§ 77.

Om Brugstyveri.

Den i Systemerne som Brugstyveri betegnede Forbrydelse mangler det for Tyveriforbrydelsen væsentlige Moment, Tilegnelseshensigten, og den

---

[79]) Jfr. *Ipsen* og *Scharling* I, S. 103 og II., S. 74.

[80]) S. U. f. R. **1872** S. 458, jfr. H. R. T. 1872 S. 129 (en Tiltalt, der havde stjaalet 2 Sække Rug af Værdi 8 ß fra et aflaaset Sidehus ved Hjælp af tillistet Nøgle, straffet efter islandsk Straffelov § 237), **1885** S. 1102, jfr. H. R. T. 1885 S. 236 (H. R. D. her især vigtig), **1888** S. 21, jfr. H. R. T. 1887 S. 344, **1889** S. 1131, jfr. H. R. T. 1889 S. 394.

[81]) Jfr. iøvrigt med Hensyn til Anvendelsen af § 235 den store Række af H. R. Domme, der anføres hos *Ipsen* og *Scharling* I., S. 99—103 og II., S. 71—74, samt U. f. R. **1886** S. 893, jfr. H. R. T. 1886 S. 10 (anvendt paa Tyveri af et ungt, i Skov voxende Bøgetræ, til Værdi 80 Øre à 1 Kr.), **1888** S. 67, jfr. H. R. T. 1887 S. 497 (6 Gange tidligere dømt. H. R. § 235), 92, jfr. H. R. T. 1887 S. 546 (H. R. i et Tilfælde § 228, i et andet § 235), 263, **1889** S. 353, jfr. H. R. T. 1888 S. 681, **1890** S. 45, jfr. H. R. T. 1889 S. 570 (H. R. § 235), 919, **1891** S. 75, jfr. H. R. T. 1890 S. 526 (§ 235; § 66; alligevel Erstatning), 349, 363 (§ 58), 385, jfr. H. R. T. 1890 S. 666 (ikke § 235, men § 228, jfr.

dertil svarende Berigelseshensigt. Ligesom Navnet derfor er lidet træffende, saaledes er heller ikke den Plads, der er givet Straffebudet herfor, § 236, i Kapitlet om Tyveri, ikke hjemlet ved Forbrydelsens Væsen, men skyldes mere ydre Hensyn. Den rette Plads til at omhandle dette Forhold i den systematiske Fremstilling er derfor ogsaa i et senere Underafsnit. Da imidlertid en Del af de for Tyveriets Vedkommende i det Foregaaende foretagne Undersøgelser ogsaa gjælde om Brugstyveri, og hvad der særlig bliver at bemærke om dette negativt har Interesse for Tyveribegrebet, og da endelig det ydre Slægtskab med Tyveri har havt nogen Betydning for Behandlingen af Brugstyveriet i Straffeloven, er det hensigtsmæssigt at optage paa dette Sted, hvad der yderligere er at bemærke om Brugstyveriet. Der vil i det Følgende, hvor det rigtige System maa anvise det Plads, med Hensyn til det Nærmere være at henvise hertil. Paa lignende Maade vil § 257 blive fremstillet i nær Forbindelse med Bedrageriforbrydelsen, uagtet her mangler Væsensmærker ved egentligt Bedrageri.

Det Forhold, der betegnes som Brugstyveri, bestemmes i § 236 saaledes: „*Sætter Nogen sig paa ulovlig Maade i Besiddelse af anden Mands Gods uden Hensigt til at tilegne sig det eller skille Ejeren derved, men alene for at benytte sig af samme til et bestemt Brug, straffes han med Fængsel eller Bøder. Offentlig Paatale finder kun Sted efter den Forurettedes Begjæring.*“

Med Hensyn til Gjenstanden og Handlingen finder herved Alt det ved Tyveri Udviklede An-

§ 37 og § 21), 722, jfr. H. R. T. 1891 S. 211 (§ 235; Frifindelse paa Grund af § 36), 789, 999, jfr. H. R. T. 1891 S. 224 (ikke § 235, men § 228), 1892 S. 102, jfr. H. R. T. 1891 S. 461, 108, jfr. H. R. T. 1891 S. 464.

vendelse. Handlingen er her, som hist, den egenmægtige Borttagelse af Tingen fra en anden Persons Varetægt. Forskjellen ligger i det tredie til Tyveriet nødvendige Moment. Negativt hedder det i § 236 *„uden Hensigt til at tilegne sig eller skille Ejeren derved.“* Positivt kræves det *„alene for at benytte sig af samme til et bestemt Brug.“* Om Spørgsmaal, som herved opstaa, er talt ovfr. S. 296, Note 21 og S. 366—67.

Naar en Borttagelse kun tilsigter en midlertidig Unddragelse fra Ejeren, f. Ex. for at benytte Tingen til et bestemt Brug, finder altsaa § 236 Anvendelse.[1]) Baade Straf- og Paataleregelen i § 236 antyder en noget strengere Behandling end den, der gjælder efter § 296 for Ødelæggelse eller Beskadigelse af Andenmands Ting. Dette vilde være besynderligt, naar Hensyn alene tages til det Tab, der bliver

---

[1]) Se Domme i U. f. R. **1872** S. 603, jfr. H. R. T. 1872 S. 162 (§ 236 og Anal. af § 253), **1875** S. 347, jfr. H. R. T. 1874 S. 481 (O. R. henførte et Tilfælde, hvor en Ting var borttagen til Pantsætning, med Hensigt at indløse, hvad ogsaa var sket, under § 236 og frifandt, da den Krænkede ikke ønskede Straf, men H. R. fandt § 228, jfr. § 60, 1°, anvendelig, jfr. ovfr. S. 367 Note 4), **1879** S. 988, jfr. H. R. T. 1879 S. 226 (§ 236 og Anal. af § 253), **1881** S. 574 (§ 236 og Anal. af § 253), **1883** S. 757, jfr. H. R. T. 1883 S. 44 (§ 236 og Anal. af § 253), 1092, jfr. H. R. T. 1883 S. 453 (O. R. § 228; H. R. Anal. af § 253. Om § 236 blev der ikke Tale, da Forurettede, der havde faaet Tingen tilbage, havde frafaldet Erstatning og vel altsaa ikke begjært Paatale), **1886** S. 95, jfr. H. R. T. 1885 S. 505 (Anal. af § 256, jfr. § 253; om Anvendelse af § 236 blev der ikke Tale, da Forurettede ikke havde begjært Paatale, og det ikke skjønnedes fornødent at opholde Sagen for at erhverve Vedkommendes Erklæring i saa Henseende), **1892** S. 63, jfr. H. R. T. 1891 S. 377 (§ 256 jfr. § 253; ikke § 236, fordi den forurettede Fader ønskede saa ringe Straf som muligt), **1894** S. 1025 (Begjæring om Straf taget til Følge, skjønt Tiltale var frafaldet under tidligere Forhør).

Følgen for Ejeren. Et saadant Tab foreligger altid ved § 296 og er blivende, medens en midlertidig Unddragelse ikke behøver at have nogen materiel Skade for Ejeren til Følge, men ofte kun vil være en formel Retskrænkelse mod ham. Fra Ejerens Standpunkt kan det dernæst ikke gjøre Sagen værre, at Borttageren vil bruge Tingen. Naar Straffeloven dog har lagt Vægt herpaa, er det, fordi det giver Handlingen et vist, om end fjernt Slægtskab med Tyveri, idet Brugen vel ikke kan betegnes som Berigelse, men dog er en Fordel. Netop dette Slægtskab har ogsaa fra gammel Tid givet Handlingen det almindelig brugte Navn og bestemt Straffelovens Plads. At disse Omstændigheder dog ikke vilde afgive tilstrækkelig Grund til den strengere Behandling, erkjendes i Mot. t. Stl.'s Udk. S. 294. Der begrundes den ved det noget mislige Hensyn til, at Brugstyveriet tit kan skjule et virkeligt Tyveri, der kun ikke kan oplyses tilstrækkeligt.

Paa Grund af denne Ejendommelighed ved § 236 kan dens Anvendelse paa en midlertidig Borttagelse af anden Grund, end for at gjøre Brug af Tingen, f. Ex. for at hævne sig paa eller iøvrigt til at forulempe Ejeren eller f. Ex. for at paaskyde Tilegnelseshensigt og derved opnaa at blive straffet, ikke erkjendes for at være hjemlet.[2]) Af en modsat

---

[2]) Se dog U. f. R. 1873 S. 641 (Anvendelse af § 236 og § 257, jfr. § 46 anvendt paa Borttagelse i det Øjemed ved senere Aflevering som funden at erholde Findeløn), 1876 S. 89, jfr. H. R. T. 1875 S. 419 (H. R. anvendte § 236, jfr. § 1 paa en Borttagelse, hvis Øjemed alene var at hævne sig paa og fortrædige Vedkommende, medens O. R. havde sat Forholdet i Klasse med Forsøg paa det i § 296 ommeldte Forhold og straffet efter dette Lovbuds Analogi i Forbindelse med § 46, — en Opfattelse af H. R.,

Regel vilde den Anomali følge, at et saadant Forhold blev behandlet strengere end det Forhold, der falder ind under § 296, skjønt det aabenbart som Krænkelse af Ejeren er ringere.

Det i visse disciplinære Forhold forekommende Begreb om Forvanskning af offentligt Gods, jfr. L. 9. April 1891 § 41, kan efter Omstændighederne indbefatte Handlinger, der efter den almindelige Regel vilde være Brugstyveri. De paagjældende særlige Straffebud fortrænge da § 236. Det Nærmere om disse Forvanskninger omtales ved Læren om Bedrageri, med hvilken Forbrydelse de fleste saadanne Forvanskninger ville være beslægtede, forsaavidt de ikke ligefrem høre ind under Begrebet.

§ 78.

Om Hæleri.

Om Meddelagtighed i Tyveri gjælde i Almindelighed de for alle Forbrydelser fælles Regler, — saa vel med Hensyn til Begreb som til Straf, — der indeholdes i Straffelovens Kap. V, s. Stl.'s § 240

---

hvorimod imidlertid det i Texten Bemærkede maa gjøres gjældende, jfr. iøvrigt herved i det Følgende [3die Underafsnit], hvor det hævdes, at Forholdet maatte blive straffrit, da en berettiget Analogi ikke kan paavises). I D. i U. f. R. 1880 S. 1100, hvor alene § 253 anvendtes paa en efter Besiddelsestagelsen stedfunden Tilegnelse af Skudsmaalsbog, var selve Ihændetagelsen ikke retstridig eller foretagen i Hensigt at fortrædige Ejeren. At der ikke spurgtes om § 236, forklares herved, og Dommen er altsaa ikke i Modsætning til de ovfr. anførte. S. fremdeles U. f. R. 1889 S. 1046 (§ 236, jfr. § 210 anvendt paa en Borttagelse for at fremtvinge Udlevering af en Borttageren tilhørende Ting, s. herimod særlig de rigtige Redaktionsbemærkninger S. 1047, Note).

i Beg. Disse Regler fremstilles i Strafferettens almindelige Del, hvortil forsaavidt henvises, ogsaa med Hensyn til de Bestemmelser om Gjentagelsesstraf, der indeholdes i § 240, 1. St., § 241, 2. St., og § 246, 2. St.[1]) Fra det Anførte gjør imidlertid den saakaldte efterfølgende Meddelagtighed en Undtagelse, idet ikke den almindelige Regel i Stl.'s § 55 finder Anvendelse paa dette Forhold ved Tyveri, ialtfald ikke for en betydelig Del af dets Omraade, men de særlige Bestemmelser i §§ 238 og 239, hvortil slutte sig Reglerne i §§ 241, 1. St., og § 246, jfr. § 242. Det Særlige herved er ikke blot Anordningen af Straffeeregler, forskjellige fra den almindelige i § 55, men det, at det strafbare Forhold, skjønt det i §§ 240, 241 og 246 karakteriseres som Meddelagtighed, betegnes og beskrives paa selvstændig, af Meddelagtighedsreglerne uafhængig Maade, ganske som et *delictum sui generis*. Vel viser nu en Sammenligning med § 55, at der idetmindste for en væsentlig Del er Kongruens mellem Beskrivelserne af det strafbare Forhold i dette Bud og § 238. Men at de fuldstændig dække hinanden, tør ikke paa Forhaand statueres. Det er muligt, at § 238 ikke omfatter alle de Tilfælde, paa hvilke, bortset fra denne Paragraf, § 55 passer, og omvendt, at § 238 medtager Tilfælde, paa hvilke § 55 ikke vilde kunne anses anvendelig. Omraadet for § 238 maa bestemmes selvstændigt efter Anvisningen i § 238, jfr. §§ 239 og 242. Da saaledes Hæleri af Loven opstilles som en selvstændig Forbrydelse, tilfalder det den specielle Del af Strafferetten at behandle den.

[1]) Jfr. herved U. f. R. 1891 S. 1024, jfr. H. R. T. 1891 S. 279, 1893 S. 165, jfr. H. R. T. 1892 S. 743, se om Forholdet til § 239 U. f. R. 1893 S. 163, jfr. H. R. T. 1892 S. 739.

Undersøgelsen vil da tillige vise, hvorvidt der ved Siden af Hæleri bliver nogen Plads tilovers for en under § 55 faldende, efterfølgende Meddelagtighed i Tyveri.

I Fremstillingen af Strafferettens alm. Del i nord. Retsencykl. S. 77, er det antydet, at der blandt de Tilfælde, som henføres under den saakaldte efterfølgende Meddelagtighed, findes adskillige Forhold, som efter Sagens Natur have Betingelserne for at betragtes som selvstændig Forbrydelse, og hvilke det derfor ikke stemmer med rigtige Principer at behandle som Meddelagtighed, der som et akcessorisk Straffegrundlag altid kun bør anvendes subsidiært. Det Anførte gjælder, selv om man holder den efterfølgende Meddelagtighed indenfor de rationelle, af Meddelagtighedsbegrebet overhovedet følgende Grænser og derfor kræver til den en Medvirkning til en Gjerningsmands akcessoriske, retstridige Virksomhed. Thi Medvirkningssynspunktet maa træde tilbage, hvor Virksomheden opfylder Betingelserne for en selvstændig, forbrydersk Virksomhed. Men det gjør sig selvfølgelig gjældende i endnu større Omfang, naar man udstrækker den efterfølgende Meddelagtighed udover hin Ramme og derunder indbefatter alle Handlinger, der forhindre Oprettelse af det ved en Forbrydelse hidførte Retsbrud,[2]) eller endog, som tidligere almindeligt,[3]) de Handlinger, der sigte til at hindre Indtrædelsen af en Forbrydelses strafferetlige Følger.

Bortses der fra de sidst nævnte Handlinger, der nu i dansk Ret utvivlsomt ikke falde ind under den i § 55 ommeldte Meddelagtighed, følger af det

---

[2]) Jfr. *Lassen* U. f. R. 1886 S. 257 o. ff.

[3]) Jfr. *Ørsted* a. V. S. 78.

Anførte med Hensyn til de her foreliggende Berigelsesforbrydelser for det Første, at Meddelagtighedssynspunktet ikke bør finde Anvendelse, naar Vedkommendes Forhold ikke indskrænker sig til at begunstige en begaaet Berigelsesforbrydelses videre Fremme eller til at hindre dens Oprettelse, men der derved realiseres en Berigelse for ham selv paa dens Bekostning, mod hvem Forbrydelsen er begaaet. I dette Tilfælde, der i den tyske Straffelov er udhævet som en særlig Forbrydelse under Navn af „Partirerei", foreligger klarlig det for Berigelsesforbrydelserne ejendommelige Retsbrud hos den Handlende, og den selvstændige Forbrydelse, der heri ligger, maa efter det Bemærkede fortrænge det Meddelagtighedssynspunkt, der bortset herfra med større eller mindre Ret kunde anvendes. Men til de Tilfælde, hvor Handlingen har Betingelserne for at være en selvstændig Berigelsesforbrydelse, hører endvidere en anden Klasse. I Overensstemmelse med, hvad der er bemærket ved Udviklingen af Tyveribegrebet, kan det ikke ved nogen Berigelsesforbrydelse anses for væsentligt, om Berigelsen erhverves for den Handlende selv eller for en Anden. En selvstændig Forbrydelse foreligger derfor ogsaa, naar det, der tilstræbes, vel ikkun er, at sikre den, der har begaaet den forudsatte Forbrydelse, den tilsigtede Fordel, men dette sker ved en Handling, der er egnet til paa selvstændig Maade at hidføre en ulovlig Berigelse. Enhver Berigelsesforbrydelse indeholder to Retsbrudsmomenter: Skaden for den Krænkede og Berigelsen for en Anden. Ikke blot den, hos hvem disse to Bestanddele ere forenede, er Gjerningsmand til en saadan Forbrydelse, men ogsaa den, der er Aarsag til Skaden, omend Berigelsen tilfalder en Anden, og den, som erholder eller tager

Del i den ved en andens Handling opnaaede Berigelse (Medgjerningsmand).

Ved Anvendelsen af Foranstaaende paa saakaldet efterfølgende Meddelagtighed i Tyveri, bliver først at undersøge Karakteren af den Handling, ved hvilken en Berigelsesforbrydelse med Hensyn til en stjaalen Ting (uden nyt Tyveri fra Tyven) kan realiseres. Da Tingen her forudsættes at være ved Tyveriet kommen ud af den Bestjaalnes Varetægt, er der her ikke Tale om Realisation ved „Borttagelse". Men den maa ske paa samme Maade, som ellers ved Ting, man har i Besiddelse, altsaa ved at Tingen beholdes saaledes, at Ejeren hindres i at komme til sin Ting igjen. Den danske Ret har ikke dannet et almen anerkjendt, teknisk, strafferetligt Udtryk for paa denne Maade at forholde Ejeren hans Ting. Bedst egnet til at betegne, hvad det kommer an paa, ere — næst Udtrykket *„at forholde Ejeren hans Ting"* — Udtrykket *„at underslaa"*, som bruges i §§ 245 og 252. Andre i Lovgivningen brugte Udtryk om hertil hørende Tilfælde ere: *„fordølge"*, s. §§ 238 og 248, jfr. § 252, *„lægge Dølgsmaal paa"*, s. § 242, *„ikke oplyse"*, s. § 247. Efterfølgende Meddelagtighed i Tyveri, som en selvstændig Forbrydelse, falder saaledes ind under den i dansk Ret kun i Underarter forekommende Art af Berigelsesforbrydelser, der i tysk Ret betegnes med Navnet „Unterschlagung". Underarter heraf danne i dansk Ret Forbrydelser efter §§ 238,[4]) 247—250, og tildels §§ 252, 253 og 254. De Tilfælde, hvor den saakaldte efterfølgende Meddelagtighed i Tyveri efter Forholdets Natur vilde

---

[4]) At Hæleri som selvstændig Forbrydelse falder ind under „Unterschlagung", har den tyske Straffelov, der opstiller dette Forbrydelsesbegreb, dog ikke havt Øje for.

udgjøre en selvstændig Forbrydelse, ere da: 1) naar Nogen, for selv at tilegne sig den af en Anden stjaalne Ting i Berigelseshensigt, forholder Ejeren den, 2) naar Nogen fordølger den stjaalne Ting for at sikre Tyven den ulovlige Fordel, og 3) naar Nogen, uden selv at fordølge Tingen, tager Del i den ulovlig erhvervede Fordel. Et Forhold, der blot er efterfølgende Meddelagtighed i Tyveri, ikke nogen selvstændig Forbrydelse, foreligger derimod, naar Nogen, uden selv at tage Del i Fordelen, og uden selv at fordølge Tingen, alene yder Medvirkning — fysisk eller psykisk — til at sikre det iværksatte Tyveris Resultater.

De Handlinger, der i § 238 betegnes som Hæleri, nemlig *„at tilforhandle sig eller paa anden Maade modtage eller fordølge stjaalne Koster“*, høre utvivlsomt til dem, der efter Forholdets Natur udgjøre selvstændige Berigelsesforbrydelser, idet de falde ind under de to første af de nysnævnte Klasser. Skulde Ordene ikke omfatte Alt, hvad disse to Klasser indbefatte, er der ialtfald ikke Tvivl om Berettigelsen af en analogisk Anvendelse forsaavidt. Derimod omfatte Ordene ikke Tilfældene af den 3die Klasse (den blotte Deltagelse i den ulovligt erhvervede Fordel), end sige de Tilfælde, hvor efter Forholdets Natur en selvstændig Berigelsesforbrydelse ikke foreligger. Spørgsmaalet er, om det er berettiget at udstrække § 238 og dermed Hæleribegrebet ogsaa til disse Klasser. Det er i og for sig ikke nok hertil, at Analogien af § 238 vilde hjemle Forholdets Strafbarhed, da § 55 omfatter Tilfældene og gjør en yderligere Hjemmel for Strafbarheden overflødig. Der maa kræves en saadan Analogi, der hjemler at undtage Tilfældene fra § 55 ligesaa fuldt som de i § 238 udtrykkelig nævnte Tilfælde. Med dette for Øje

har det ingen Betænkelighed at indbefatte under § 238 Deltagelse i den ved Tyveriet erhvervede ulovlige Fordel. Der behøves dertil kun den Antagelse, at § 238 har villet i Hovedexempler angive de Tilfælde, hvor Hæleri har de naturlige Betingelser for at udgjøre en selvstændig Forbrydelse, og at skille nogle af disse Tilfælde fra andre i Henseende til den strafferetlige Behandling vilde være aldeles unaturligt. Større Tvivl frembyder det Spørgsmaal, om ogsaa de Tilfælde bør medtages under § 238, hvor der mangler de naturlige Betingelser for at opfatte Forholdene anderledes end som Meddelagtighed. Der er her en indre Forskjel, som kan tænkes at motivere en forskjellig Behandling, og naar det var Meningen i Exempler at udtrykke det gængse Begreb om efterfølgende Meddelagtighed i dets hele Udstrækning, anvendt paa Tyveri, havde det ligget nær, ikke udelukkende at vælge Exemplerne fra de Tilfælde, hvor de naturlige Betingelser for at opfatte Hæleri som selvstændig Forbrydelse foreligge. Det synes ogsaa noget uforklarligt, hvorfor § 238, naar den i en enkelt Anvendelse vil udtrykke det Samme, som i Almindelighed er sagt i § 55, er afvegen fra dennes mere omfattende Formulering. Hvad der dog navnlig taler for at medtage ogsaa disse Tilfælde under § 238, er det historiske Hensyn. En Sondring paa den anførte Maade har ingensinde tidligere været hjemlet i den danske Strafferet.[5]) Der er dernæst ikke i Motiv. til Komm. Udk. til Stl. Spor af Antydning om, at der nu skulde indføres en slig Sondring. Tværtimod gaaes der i

---

[5]) Under de ligesaa begrænsende Udtryk i Fdg. 11. April 1840 § 22 indbefattedes alle Tilfælde, der betragtedes som efterfølgende Meddelagtighed i Tyveri, jfr. Fdg.'s § 77, *Bornemann*, S. Skr. III, Till. 2, S. CXIII—CXIV.

Udviklingen S. 296 o. ff. bestemt ud fra, at de særlige Bestemmelser om Hæleri alene ere motiverede ved Hensyn til Straffen, ikke ved nogen Ændring i det i § 55 givne almindelige Begreb om efterfølgende Meddelagtighed.[6]) Trods disse historiske Data er Sagen dog ikke afgjort dermed. Thi § 238 er ikke affattet saaledes, som hin Motivernes Forudsætning skulde lede til, nemlig ved en ligefrem Overførelse af det almindelige Begreb i § 55 paa det specielle Forhold. Dens Affattelse har ganske uafhængigt fulgt den ældre Rets Formulering af Hæleri. Den af Motiverne forudsatte Kongruens mellem § 55 og § 238 har saaledes ikke faaet et objektivt Udtryk i Loven. Der bliver da kun det Datum tilbage, at den ældre Ret, hvis Formulering er fulgt, antoges at give Hæleriet hin vide Udstrækning. Men der kan med Føje rejses Tvivl, om den Analogi, hvorpaa dette maatte støttes i den ældre Ret, er tilstrækkelig nu, da den almindelige Regel i § 55 haves, hvorunder saadanne Tilfælde kunne henføres. Forsaavidt en saadan Anvendelse af § 55 vil have til Følge, at Tyveriets Karakter som simpelt eller grovt faaer en Indflydelse paa Straffen, der ikke kjendes efter § 238, og dette karakteriseres som abnormt,[7]) kunde det endelig siges, at det Abnorme ligger i, at en saadan Indflydelse overhovedet er hjemlet ved § 55, — se herom den almindelige Del, — ikke i, at der, naar denne er given, bliver en Forskjel paa Behandlingen af de i Virkeligheden forskjelligartede Tilfælde. Nægtes kan det imidlertid ikke, at Udelukkelsen fra § 238 fører til en Splittelse i Begrebet, der

[6]) Jfr. U. f. R. 1874 S. 48 o ff.
[7]) Jfr. de cit. Bemærkninger i U. f. R. 1874 S. 50.

ikke hidtil har været kjendt, og at Resultatet heraf især bliver unaturligt derved, at de Tilfælde, som mindst egne sig til at behandles strengere, fordi Tyveriet er grovt, herefter vilde blive det, medens andre, i sig selv mere graverende Forhold vilde slippe herfor. Det Naturligste er sikkert Anvendelsen af § 238 ogsaa paa disse Tilfælde, og der skjønnes i det Anførte ikke at være nogen tvingende Grund til at fravige dette, om end de formelle Hensyn, der tale herfor, ikke ere uden Vægt.[8])

Derimod er det givet, at Hæleri ved de undtagne Tyverier efter § 235 i sin Helhed ligger udenfor § 238 o. ff. Strafferammerne vise dette.

---

[8]) At Deltagelse i den ved Tyveriet ulovlig erhvervede Fordel, selv hvor der ikke er Tale om nogen „Modtagelse“ eller „Fordølgelse“, indbefattes under § 238, er næppe betvivlet i Praxis, s. H. R. T. **1868** S. 292, U. f. R. **1869** S. 663, jfr. H. R. T. 1869 S. 284, H. R. T. **1870** S. 543, U. f. R. **1874** S. 47 (s. Redaktionens Bemærkninger), jfr. U. f. R. **1874** S. 546, jfr H. R. T. 1873 S. 615, der frifandt paa Grund af manglende *dolus*, **1890** S. 1127. Derimod har en Højesteretsdom gjort Anvendelse af Stl.'s § 55 paa et andet Tilfælde af efterfølgende Meddelagtighed i Tyveri, der laa udenfor Ordene i § 238, s. H. R. T. **1869** S. 334 (§ 228 jfr. § 55), hvorimod H. R. i D. i H. R. T. **1866** S. 370 ikke har fulgt O. R. i denne Retning, uden at dog enten denne Dom eller D. i H. R. T. **1873** S. 57 lægger H. R.'s Opfattelse klart for Dagen. Det staaer imidlertid fast, at H. R. i hin ene Dom har anerkjendt Sondringen, og det kan næppe paavises, at dette Standpunkt senere er forladt. En D. i H. R. T. **1874** S. 330, hvor H. R. straffede efter § 238, medens O. R. havde dømt efter § 228, jfr. § 55, kan ikke nævnes som Vidnesbyrd herom, da denne Rettelse fuldt ud passer ind i Sondringen. Derimod synes Kr. og Pol. R. i D. i U. f. R. **1887** S. 1220 at gaa imod Sondringen, s. ogsaa U. f. R. **1893** S. 165, jfr. H. R. T. 1892 S. 743 (H. R. straffede efter § 47).

Her maa derfor altid Regelen i § 55 anvendes.[9]) Anderledes forholder Sagen sig ved de af subjektive Grunde undtagne Tyverier efter § 233. Her bliver § 238 selvfølgelig anvendelig.[10]) Ligeledes har den Anvendelse ved Ran.[11])

Hæleri som selvstændig Forbrydelse kan — bortset fra den omtvistelige Udvidelse — efter det Udviklede bestemmes som en Berigelsesforbrydelse, der begaaes ved, at en stjaalen Ting forholdes Ejeren. Om Enkeltheder i Begrebet bemærkes Følgende.

a) Som Gjenstand for Forholdelsen forudsættes en stjaalen (ranet) Ting, jfr. §§ 238, 239 og 242. Hvad der gjælder om Gjenstanden for Tyveri finder altsaa her tilsvarende Anvendelse. Er Tyveri ikke konstateret, men antaget af den Skyldige, foreligger der kun Forsøg paa Hæleri, jfr. den alm. Del om det Tilfælde, at Tingen er tilegnet ved en anden Forbrydelse end Tyveri, medens denne Forbrydelse er antagen.[12]) Er Tingen endnu ikke stjaalen, jfr.

---

[9]) Jfr. U. f. R. **1870** S. 948 og 1017, **1894** S. 75, jfr. H. R. T. 1893 S. 678. Før Straffeloven har en D. i H. R. T. **1863** S. 650 dømt efter Fdg. 11. April 1840 § 22 jfr. § 30. Dette vil i Virkeligheden sige, at Tilfældet antoges at falde udenfor § 22, og at der ved partiel Analogi skabtes en Straffe-regel. Nu behøves paa Grund af § 55 en saadan, ogsaa ved Stl.'s § 1 udelukket Analogi ikke.

[10]) Jfr. H. R. T. **1880** S. 330.

[11]) S. U. f. R. **1890** S. 1127.

[12]) S. Domme i U. f. R. **1871** S. 556, H. R. T. **1872** S. 73, U. f. R. **1875** S. 74, jfr. H. R. T. 1874 S. 395, H. R. T. **1876** S. 286, U. f. R. **1877** S. 121, jfr. H. R. T. 1877 S. 113, H. R. T. **1877** S. 731, **1883** S. 698, U. f. R. **1878** S. 544, **1890** S. 1101 (tilregnet som Hæleri efter § 238: Pantsættelse for en Anden af en Ting, som antoges for stjaalen, men tilegnet under Forhold, der medførte Strafansvar efter § 253), jfr. **1893** S. 1240 (§ 247 jfr. § 55's Analogi anvendt, hvor Tingen var stjaalen, men antoges funden).

Læren om Tyveris Fuldbyrdelse, bliver der Spørgsmaal om Medvirkning til Tyveri, men ikke om Hæleri.[13])

b) Forholdelsen af en stjaalen Ting konstituerer ingen ny Forbrydelse for Tyven selv. Der foreligger for hans Vedkommende kun et Akcessorium til Tyveriet.[14]) Kun Trediemand kan blive skyldig i en Berigelsesforbrydelse ved en saadan Forholdelse, og selv han kun under den Forudsætning, at hans Forhold ikke paa Grund af en forudgaaende Aftale med Tyven bliver forudgaaende eller samtidig Meddelagtighed i Tyveri, jfr. § 238,[15]) eller ved den Maade, hvorpaa han har faaet Besiddelsen, bliver Tyveri eller anden Berigelsesforbrydelse, jfr. Læren om Tyveri (Tyveri fra Tyv).[16]) Bortset herfra, bliver Trediemand skyldig i Hæleri, (a) naar han enten selv forholder Ejeren Tingen under de til en Berigelsesforbrydelse hørende almindelige Betingelser, eller (b) han, uden selv at forholde Ejeren Tingen, delagtiggjøres i Berigelsen ved en Ting, som Tyven eller Andre forholde Ejeren. Her mærkes tillige, at den „forudgaaende Aftale" ikke er nævnt i § 239's selvstændige Beskrivelse, saaledes som i § 238, og at en saadan Aftale derfor ikke kan fritage den Skyldige for den strengere Straf, han ifølge denne Paragraf maatte have for-

---

[13]) Jfr. D. i U. f. R. 1876 S. 816, se derimod H. R. T. 1876 S. 495, U. f. R. 1877 S. 483, 486, jfr. H. R. T. 1876 S. 492, 1880 S. 844, jfr. H. R. T. 1880 S. 51, 1891 S. 1024, jfr. H. R. T. 1891 S. 279.

[14]) Jfr. U. f. R. 1893 S. 752 (en Tyv byttede stjaalne Sko med et andet Par, stjaalet af en Anden; O. R. straffede for Tyveri og Hæleri, H. R. alene for Tyveri.

[15]) S. U. f. R. 1878 S. 291.

[16]) U. f. R. 1877 S. 1197, jfr. H. R. T. 1877 S. 348.

skyldt. De nævnte Ords Udeladelse i § 239 befrier for et saa urimeligt Resultat.[17])

Til at forholde Ejeren en Ting kræves, at man har Tingen i Besiddelse (Varetægt) og hindrer Ejeren i at faa Tingen igjen, jfr. ovfr.

Til den første Form for Hæleri (a) kræves altsaa, at Hæleren har Tingen i sin Besiddelse, jfr. § 242. Ordene *„modtage“* og *„fordølge“* i § 238 indeholde denne Forudsætning, hvilken da atter maa lægges ind i Ordene *„tilforhandle sig“*, jfr. Ordene *„paa anden Maade modtage“*, saa at her forudsættes Tingens Overleverelse.[18]) Medens det efter det ovfr. Bemærkede falder udenfor Hæleri, naar Besiddelsen er opnaaet ved en Handling, ved hvilken en anden Berigelsesforbrydelse realiseres (Tyveri, Røveri, Bedrageri), er det ligegyldigt, om Besiddelsen er opnaaet ved en Retshandel eller ved Fejltagelse eller Tilfældighed, og i første Fald, om Retshandelen er afsluttet med Tyven eller paa fjernere Haand, samt om den gaaer ud paa at give ham Besiddelse *suo nomine* eller blot *alieno nomine.* De Spørgsmaal, som opstaa ved Anvendelsen af § 55 om efterfølgende Meddelagtighed paa fjernere Haand samt om *mala fides superveniens*, frembyde derfor her ingen Tvivl. Den er strafbar som Hæler, der, efter *bona fide* at have faaet Besiddelsen af Kosterne, senere under de iøvrigt nødvendige Betingelser *dolo* forholder Ejeren dem.[19])

---

[17]) U. f. R. **1893** S. 163, jfr. H. R. T. 1892 S. 739 (H. R. hævder Anvendelsen af § 239 mod O. R.).

[18]) S. H. R. T. **1881** S. 613.

[19]) Jfr. § 242, H. R. T. **1857** S. 527, **1870** S. 374, U. f. R. **1868** S. 77, jfr. H. R. T. 1867 S. 474, U. f. R. **1880** S. 1079, **1890** S. 604, jfr. H. R. T. 1890 S. 177, s. ogsaa **1892** S. 566, jfr. H. R. T. 1891 S. 808 (hvor *dolus* antages:

Dernæst kræves, at Ejeren hindres i at faa sin Ting igjen. Dette Moment er tilstede, uden at Mere kan kræves, naar Besidderen behandler Tingen som sin, jfr. § 238 *„tilforhandle sig eller paa anden Maade modtage“*. Den virkelig realiserede Tilegnelse involverer Forholdelsen.[20]) Det foreligger dernæst, naar Besidderen skaffer Tingen til Side eller ved lignende Foranstaltning faktisk hindrer Ejeren i at komme til Tingen. Hertil sigter nærmest Ordet *„fordølger“*.[21]) Det kan fremdeles foreligge i den blotte Nægtelse af at have Tingen i Besiddelse, dog kun, naar Nægtelsen finder Sted lige overfor Ejeren eller Andre, der er rette Vedkommende til at kræve Oplysning, og naar den i Nægtelsen liggende Vægring af Bistand til at komme til Tingen ikke af anden Grund er straffri.[22]) Det kan endelig foreligge i den blotte Undladelse af at give Meddelelse om Besiddelsen, dette dog kun, naar særlig Opfordring til at fremkomme med saadan Meddelelse er given ved Tingens Efterlys-

„i alt Fald stærk Formodning“) og **1889** S 640, jfr. H. R. T. 1889 S. 152 (hvor den fornødne *dolus* ikke antoges af H. R.).

[20]) Jfr. H. R. T. **1857** S. 527, **1870** S. 374, 655, **1880** S. 380, U. f. R. **1882** S. 116, jfr. H. R. T. 1881 S. 498, **1887** S. 812, jfr. H. R T. 1887 S. 1, S. 1220, **1890** S. 604, jfr. H. R. T. 1890 S. 177, S. 885, jfr. H. R. T. 1890 S. 252, S. 1101, **1892** S. 1207, jfr. H. R. T. 1892 S. 354, **1893** S. 163, jfr. H. R. T. 1892 S. 739, S. 456, jfr. H. R. T. 1892 S. 862, S. 752, jfr. H. R. T. 1893 S. 163, ib., jfr. H. R. T. 1893 S. 160.

[21]) H. R. T. **1857** S. 51, 491, **1875** S. 217, U. f. R. **1892** S. 566, jfr. H. R. T. 1891 S. 808.

[22]) H. R. T. **1857** S. 210, **1872** S. 472, men **1871** S. 233 (Nægtelse under Forhør, Frifindelse), **1857** S. 491, **1858** S. 481, 491, U. f. R. **1869** S. 1092, jfr. H. R. T. 1869 S. 450.

ning, jfr. § 242.[23]) Forbrydelsen er fuldbyrdet ved Forholdelsen.

Ved den anden Form for Hæleri (b) forudsættes det, at det er en Anden end Hæleren, der forholder Ejeren Tingen, og at det er Delagtiggjørelse i Fordelen, som udgjør Hæleriet. En saadan Delagtiggjørelse kan finde Sted, uden at Hæleren bliver Besidder, dels naar den bestaaer i Deltagelse i øjeblikkelig Forbrug af den stjaalne Ting — thi den Ihændetagelse, dette kræver, er ikke den Besiddelse eller Varetægt, det her, som ved Tyveri, kommer an paa,[24]) dels naar den bestaaer i Modtagelse af Fordele, som ere erhvervede for den stjaalne Ting, men altsaa, uden at Hæleren træder i noget Forhold til selve denne. Hvad dette sidste Tilfælde angaaer, vilde den Ting, der erhverves for den stjaalne, selv om den maatte anses for den Bestjaalnes Ejendom ved en Erhvervelse *lege*, dog ikke selv kunne kaldes stjaalen. Men forsaavidt den faktisk blot er et andet Udtryk for den Værdi, den stjaalne Ting havde, er det beføjet at betragte dens Modtagelse som en Delagtiggjørelse i Tyveriets Udbytte. Imod at indbefatte Tilfældet under § 238 kan det ikke indvendes, at der her forudsættes et Forhold af Hæleren til selve den stjaalne Ting. Thi da hele den her omtalte Form for Hæleri er forbigaaet i Exemplerne i § 238 og medtages ifølge Analogi, har Paragrafen selvfølgelig ikke kunnet udtale sig om Betingelserne for Hæleriet i denne Skikkelse.[25])

---

[23]) H. R. T. 1875 S. 340, U. f. R. 1876 S. 45, jfr. H. R. T. 1876 S. 120.

[24]) Se U. f. R. 1874 S. 47, 546, jfr. H. R. T. 1873 S. 615, 1890 S. 1127.

[25]) Jfr. H. R. T. 1857 S. 45 (Modtagelse af ved Salg af stjaalne Gjenstande erhvervede Penge straffet som

c) Hæleri som selvstændig Berigelsesforbrydelse kræver Tingens Forholdelse for at tilegnes i Berigelseshensigt og foreligger altsaa ikke, hvor disse Momenter mangle. Af den Udvikling, der er givet om disse Momenter i Læren om Tyveri, og hvortil der henvises, fremgaaer det, at det ikke behøver at være Hæleren selv, der tilstræber Tilegnelsen eller Berigelsen. Hæler bliver derfor den, der forholder Ejeren Tingen for at sikre Tyven Udbyttet, ligesaa godt som den, der selv vil have det. Det er derfor ogsaa uden Betydning, om en Hæler, der modtager den stjaalne Ting af Tyven, faaer den som Gave eller mod Vederlag, og om Vederlaget svarer til Tingens virkelige Værdi, saa at Hæleren selv ingen Fordel nyder, eller er mindre end denne.

Hvad det Spørgsmaal angaaer, om det efter den positive Ret har Hjemmel at begrænse Hæleriet ved disse for en Berigelsesforbrydelse karakteristiske Momenter, henvises i Almindelighed til Udviklingen ovfr. i § 71. Særlig bemærkes, at Spørgsmaalet

---

Hæleri), U. f. R. **1869** S. 663, jfr. H. R. T. 1869 S. 284 (Modtagelse af Penge, som en Anden havde hævet paa en stjaalen Sparekassebog, straffet som Hæleri), H. R. T. **1870** S. 543, U. f. R. **1874** S. 47 (Deltagelse i Fortæring af Fødevarer, kjøbte for stjaalne Penge, straffet som Hæleri), **1890** S. 1127 (bl. a. Deltagelse i Fortæring af de for stjaalne Penge indkjøbte Drikkevarer straffet som Hæleri) — s. derimod den med Rette frifindende Dom i H. R. T. **1858** S. 375 (modtage Penge for ikke at røbe et Tyveri, naar Pengene ikke ere stjaalne eller erhvervede for de stjaalne Ting, er ikke Hæleri) —, H. R. T. **1882** S. 501 (Frifindelse for at have til Forsæring af Tyven modtaget nogle denne selv tilhørende Gjenstande som sin Andel i Udbyttet af Tyveriet; objektivt fremtraadte de forærede Gjenstande ikke som Tyveriets Udbytte), jfr. **1872** S. 593, hvor under lignende Forhold en ikke 15aarig mindre rigtigt frifandtes efter § 56 i. f.

ikke opstaaer i de Tilfælde, hvor Hæleriet begaaes ved, at Tingen forholdes af Hæleren for at sikre Tyven Udbyttet eller ved Hælerens Delagtiggjørelse i Fordelen ved den af Andre Ejeren forholdte Ting. Thi i begge disse Tilfælde indeholder selve Forudsætningen de omspurgte Momenter. Spørgsmaalet er, om det er Hæleri, naar en Person forholder Ejeren en stjaalen Ting, men ikke, for at den kan blive tilegnet eller for, at Nogen kan beriges ved Tilegnelsen, altsaa f. Ex., naar Hensigten blot er at fravende Ejeren Tingen (f. Ex. ved at ødelægge den) eller end ikke at fravende ham den, men blot midlertidig at hindre ham i at blive raadig over den. Herfor kan anføres, at § 242 vel fastsætter en ringere Straf for et Tilfælde, der mulig kunde siges at høre under sidst nævnte Art, men dog synes at betragte det som Hæleri (undtaget Hæleri, jfr. Ordet „*kun*"), at fremdeles Kilden til dette Lovsted, Fdg. 11. April 1840 § 23, dels synes at gaa ud fra samme Forudsætning, dels ved den nu udeladte Passus „uden at han derved har havt til Hensigt at fravende Ejeren hans Gods" synes at vidne om, at den almindelige Hælerstraf blot betinges af Hensigten at fravende, ikke af Hensigten at tilvende, og at Udeladelsen af denne Passus ifølge Mot. til Stl.'s Udkast S. 299 ikke er grundet i nogen principiel Dissens, men alene er motiveret ved Ønsket om en større Udvidelse af det undtagne Hæleris Omraade. At der imidlertid ikke i og for sig kan sluttes noget fra hin Passus, fremgaaer af, hvad der ovfr. i § 71 er bemærket, og den Forudsætning, som kunde antages at ligge i § 242, bortfalder, hvis den Fortolkning af § 242, hvorpaa den hviler, maa forkastes, hvorom ndfr. Den er i hvert Fald ikke saa bestemt, at den vilde nøde til at opfatte et efter § 242 strafbart Forhold som Hæleri istedetfor

som et Forhold, der kun paa Grund af udvortes Lighed er medtaget her, ligesom i § 236 Brugstyveriet. En anden Sag er det, at der maa særegne Grunde til for i et foreliggende Tilfælde at antage en saadan Begrænsning af Forsættet, der gjør Hæleribegrebet uanvendeligt. Det ligger i Forholdets Natur og bestyrkes særlig ved de om det indirekte Tyvs- og Hælerbevis gjældende Regler, at enhver af de ovfr. skildrede Forholdelseshandlinger maa formodes at gaa ud paa Tilegnelse i Berigelseshensigt, naar ikke særlige Omstændigheder oplyses, der tale for det Modsatte.

d) Endelig kræves der til Hæleri Forsæt, jfr. herved dels hvad der i Læren om Tyveri er bemærket, dels hvad der i den almindelige Del er udviklet om dette Punkt, særlig med Hensyn til det Tilfælde, at Vedkommende kun har „formodet", at Tingen var stjaalen.[26])

Den almindelige Straf for Hæleri er efter § 238 1ste Gang Fængsel paa Vand og Brød eller Forbedringshusarbejde indtil 1 Aar, 2den Gang Fængsel paa Vand og Brød, ikke under 5 Dage, eller Forbedringshusarbejde indtil 2 Aar, 3die Gang Fængsel paa Vand og Brød, ikke under 2 × 5 Dage, eller Forbedringshusarbejde indtil 3 Aar, og i yderligere Gjentagelsestilfælde Fængsel paa Vand og Brød, ikke under 4 × 5 Dage, eller Strafarbejde indtil 6 Aar, jfr. herved § 241, 1. St. og § 246, 2. St.[27])

---

[26]) Jfr. Fdg. 11. April 1840 § 22, s. Mot. t. Stl's Udk. S. 297, StR.s alm. Del I S. 380—81, 430 o. ff., 446 o. ff., mrk. de der citerede Domme samt U. f. R. **1874** S. 546, jfr. H. R. T. 1873 S. 615, H. R. T. **1875** S. 217, **1880** S. 330, U. f. R. **1882** S. 116, jfr. H. R. T. 1881 S. 498, **1889** S. 640, jfr. H. R. T. 1889 S. 152 (Forsæt ikke antaget), **1890** S. 604, jfr. H. R. T. 1890 S. 177, **1892** S. 566, jfr. H. R. T. 1891 S. 808 (Forsæt antaget af H. R. paa Grund af Tiltaltes i alt Fald „stærke Formodning"), **1894** S. 373, jfr. H. R. T. 1894 S. 12 (Frifindelse).

[27]) U. f. R. **1887** S. 812, jfr. H. R. T. 1887 S. 1.

Kvalificeret Straf ifalder den Hæler, der *„gjør Vane eller Næringsvej af at tilforhandle sig eller paa anden lignende Maade at modtage stjaalne Koster“*, s. § 239. Det er, hvad der ogsaa er naturligt efter Lovgrunden,[28]) kun den i Ordene angivne Form af Hæleri, som ved at gjøres til Vane eller Næringsvej hjemfalder under den strengere Straf. Tilføjelsen af Ordene *„paa lignende Maade“* til de tilsvarende Ord i § 238 sigter til, at her alene Retshandler *ex titulo oneroso* haves for Øje. Paa den anden Side er § 239 anvendelig, forsaavidt den kan føre til strengere Straf, selv om der maatte foreligge foregaaende Aftale eller andet Forhold, der kunde begrunde Straf efter Reglerne om foregaaende eller samtidig Meddelagtighed.[29]) For at Hæleri skal siges gjort til *„Næringsvej“*, udkræves det, at den Paagjældende har Villie at begaa Hælerier, uden nærmere Bestemmelse i Henseende til Tid eller Tal, og derved skabe sig en Kilde til Erhverv. For at Hæleri skal blive til *„Vane“* behøves ingen bestemt Villie, men kun en Tilbøjelighed til fremdeles at hæle, der fremgaaer af forhen begaaede Hælerier, idet det herefter kan ventes, at nye Lejligheder til at hæle ikke ville blive ubenyttede.[30]) Straffen for det kvalificerede Hæleri er 1ste Gang Fængsel paa Vand og Brød, ikke under 4 × 5 Dage, eller Strafarbejde indtil 4 Aar; naar Forbrydelsen gjentages, kan Straffen stige til Strafarbejde i 8 Aar. Kun en Dom efter § 239 kan medføre den i § 239 hjemlede Gjentagelsesstraf. Straffen for 4de Gang begaaet al-

---

[28]) Jfr. Mot. t. Stl.'s Udk. S. 299 og Fdg. 11. April 1840 § 24.

[29]) Se H. R. D. i U. f. R. **1893** S. 163, jfr. H. R. T. 1892 S. 789.

[30]) Jfr. H. R. T. **1879** S. 578 (O. R. straffede efter § 239, H. R. efter § 238).

mindeligt Hæleri kan stige til 6 Aar, altsaa højere end 1ste Gang kvalificeret Hæleri. Skulde begge Straffebestemmelser findes anvendelige, bliver den strengeste at anvende.

Under den Forudsætning, at Stl.'s § 242 angaaer Handlinger, der have Hæleriets Karakter, maa her endnu nævnes den særlig mildere Straf, som denne Paragraf hjemler *„dersom Nogen, som redelig er kommen i Besiddelse af stjaalne Koster, lægger Dølgsmaal paa samme, naar de efterlyses, men det efter Omstændighederne maa antages, at han derved alene har ladet sig bestemme af øjeblikkelig Forlegenhed og Frygt."* Straffen er nemlig da *kun Bøder eller simpelt Fængsel, og al Straf kan endog bortfalde, dersom han selv af egen Drift kommer frem med Kosterne.*

At nu § 242 maa antages at angaa virkelige Hælerier, der af særegne Grunde straffes mildere, og altsaa staaer i et lignende Forhold til Hælerireglerne, som § 235 til Tyverireglerne, er en Opfattelse, der uimodsigelig stemmer bedst med Lovbudets hele Formulering og Forbindelse med de foregaaende Paragrafer, hvilken især lægger sig for Dagen i det under andre Forudsætninger meget umotiverede Udtryk *„kun"*. Ogsaa de systematiske Fremstillinger gaa ud paa det samme, idet de betegne det i Kilden til § 242, nemlig Fdg. 11. April 1840 § 23, omhandlede Forhold som „undtaget Hæleri".[31]) I Medfør af denne Opfattelse vil der paa den ene Side være Hjemmel for at anvende § 242 paa Tilfælde, hvor den Forholdelse, Vedkommende gjør sig skyldig i, er varig og tilsigter Tingens Tilegnelse, medens Paragrafen bliver uanvendelig, naar Handlingen mangler noget af Hæleriets

---

[31]) Se *Ussing* Hdbg. 4. Udg. S. 552 (3. Udg. S. 171), jfr. *Bornemann* S. Skr. IV. S. 163.

Væsensmærker, altsaa naar Forholdelsen kun har havt en forbigaaende Karakter eller ikke har tilsigtet en Tilvendelse, men f. Ex. bestaaer i Tingens Tilintetgjørelse eller Bortkastelse. Kun hvis en rigtig Bestemmelse af Hæleribegrebet tillod at bortse fra Forholdelsens Varighed eller Tilegnelses- (og Berigelses-)hensigten, vilde Paragrafen komme til at omfatte Tilfælde af den sidst nævnte Art. Men at dette ikke kan antages, er ovfr. viist, og det er ialtfald for det første Tilfældes Vedkommende næppe bestridt af Nogen. Tilintetgjørelsen og Bortkastelsen vil der da kun være Hjemmel til at straffe efter § 296, altsaa ordentligvis efter privat Paatale udenfor de Tilfælde, hvor § 257 maatte være anvendelig. Den forbigaaende Forholdelse vil være straffri, da Analogien af § 236 ikke vil kunne anvendes, eftersom den formelle Krænkelse, Brud paa Varetægten, som foreligger ved Brugstyveriet, her mangler.

Anledning til Tvivl, om den fremsatte Forstaaelse af § 242 er rigtig, giver nærmest et historisk Datum. I Fdg. 11. April 1840 § 23, der er Kilden til § 242, og som første Gang i vor Ret har formuleret den omspurgte Regel, fandtes en Passus, der gjorde det til Betingelse for Anvendelsen, at den Skyldige i det iøvrigt overensstemmende med § 242 skildrede Tilfælde ikke har havt til Hensigt at fravende Ejeren hans Gods. Herefter synes Forordningen netop og udelukkende at have havt for Øje det ene af de ovfr. nævnte Tilfælde, hvor der mangler et almindelig anerkjendt, væsentligt Moment i Hæleribegrebet: den varige Forholdelse. Vel er nu denne Passus udeladt i § 242. Men Motiverne vise, at dette ikke skete for at udelukke Anvendelsen paa det i hin Passus angivne Tilfælde, men for at udvide Anvendelsen til andre

Tilfælde, som hin Passus kunde synes at udelukke, særlig det, hvor, om end ikke strax, saa dog senere virkelig Fravendelse fandt Sted, men ingen Tilegnelse, idet f. Ex. Tingen bortkastedes, altsaa en Udvidelse til det andet af de ovfr. fremhævede Tilfælde, hvor efter rigtig Opfattelse et for Hæleriet væsentligt Karaktermærke synes at mangle. Det Spørgsmaal kunde herefter rejses, om ikke § 242 netop og alene havde Tilfælde for Øje, hvor intet virkeligt Hæleri forelaa, om ikke den i samme ommeldte Handling altsaa med Urette betegnedes som undtaget Hæleri, medens det virkelige Forhold er, at Paragrafen ikke formilder Straffen for noget virkeligt Hæleri, men belægger med Straf Handlinger, der ikke ere sandt Hæleri, og som ellers vilde være straffri eller være strafbare efter andre Bud, og at Paragrafen derfor ikke maatte sammenstilles med § 235, men snarere med § 236, og kun paa Grund af en udvortes Lighed havde faaet Plads i Sammenhæng med Reglerne om Hæleri. Ganske vist vilde ikke de anførte sekundære Fortolkningsdata i og for sig være nok til at hjemle en saadan, i mere end een Henseende strengere Forstaaelse af Paragrafen, hvis den maatte siges at stride mod Paragrafens Indhold. Men selve Paragrafen, kunde det hævdes, frembyder en Støtte for den historisk begrundede Fortolkning. Paragrafen kræver nemlig som Betingelse for sin Anvendelse, at Vedkommende „*alene har ladet sig bestemme af øjeblikkelig Forlegenhed og Frygt*“. Dette Motivets stærkt fremhævede forbigaaende Karakter synes at maatte udelukke, at den Forholdelse, som ved det alene skal være bestemt, kan være en varig Forholdelse. De Akter, hvortil Vekommende bestemmes ved det forbigaaende Motiv, maa selv være af forbigaaende Natur. Det passer altsaa kun

paa Tilfælde, hvor Vedkommende kun tilsigter en forbigaaende Tilbageholdelse eller den ifølge sin Natur forbigaaende Tilintetgjørelseshandling, men det passer ikke paa de egentlige Hæleritilfælde, hvor en varig Forholdelse og Tilegnelse er tilsigtet.[32])

Denne Fortolkning af Paragrafen er dog ikke rigtig. Selv om man ikke vilde finde Resultaterne for vidtgaaende i Strenghed, og selv om man vilde se bort fra de ovfr. paapegede Momenter, der tale for, at Paragrafen omhandler et virkeligt, om end undtaget Hæleri, maa det paa Forhaand vække Formodning imod en Opfattelse, der alene bringer visse Tilfælde, der mangle et eller andet af Hæleriets Kjendemærker, ind under dens Omraade, at disse Tilfælde da ere saa højst ufuldstændigt angivne. Skal Paragrafen særlig og i første Række ramme de Tilfælde, hvor ingen varig Forholdelse er tilsigtet, er det forunderligt, at den alene har valgt at omtale den Situation, hvor en saadan Handling — der kunde kaldes et Brugshæleri — slutter sig til en oprindelig *bona fide* Besiddelseserhvervelse, men lader uomtalt det Tilfælde, hvor et saadant Brugshæleri foreligger strax fra Begyndelsen, og

---

[32]) Den sidst udviklede Fortolkning har Forf. ment at burde antage i sin tidligere Fremstilling af Strafferettens specielle Del. Ogsaa H. R. synes i D. i U. f. R. **1868** S. 77, jfr. H. R. T. 1867 S. 474, at gaa ud fra, at et efter § 242 strafbart Forhold ikke er Hæleri („da det Forhold .... ikke ved Dommen er tilregnet som Hæleri, men alene henført under Stl.'s § 242, og hans Straf efter dette Lovbud kun er bestemt til simpelt Fængsel i 4 Dage, maa han efter Forskrifterne i Pl. 23. Maj 1840 § 1 anses at have været uberettiget til at forlange Sagen indsætvnet til Højesteret“). Paa lignende Maade har H. R. betegnet Anvendelsen af Fdg. 11. April 1840 § 23 i D. i H. R. T. **1859** S. 265.

ikke mindre forunderligt, at den kun har for Øje den Situation, hvor Motivet til Brugshæleriet er øjeblikkelig Forlegenhed eller Frygt, og lader uomtalt alle Tilfælde, hvor af et hvilket som helst andet Motiv Forsættet er paa lignende Maade begrænset. Der vilde ingen rimelig Grund være til, at alle de saaledes forbigaaede Handlinger skulde være straffri, naar Brugshæleriet i den omtalte særlige Situation skulde være strafbart. De maatte altsaa behandles efter Paragrafens Analogi. Men en Forklaring af, at Paragrafen overhovedet kun har hin Situation for Øje, vilde ikke derved være given.

Den Formodning, som denne Omstændighed maa vække mod den omspurgte Forstaaelse af § 242, bliver til Vished, naar den Situation, som Paragrafen forudsætter, nøjere analyseres. Der gaaes i Paragrafen ud fra, at Personen redelig er kommen i Besiddelse af stjaalne Koster. Da stjaalne Koster ere fravendte Ejeren for at tilegnes, maa Trediemand, der kommer i Besiddelse af dem, nødvendig enten besidde dem med egen *animus domini* eller være Depositar for en Anden (Tyven eller mulige Mellemmænd), der have *animus domini.* Han har altsaa enten selv Tilegnelseshensigt (f. Ex. hvis han har faaet Tingen foræret eller kjøbt den af Tyven) eller han har Tingen i Varetægt for en Tilegner (f. Ex. naar Tyven har deponeret den hos ham). Men i begge Tilfælde handler han „*redelig*“ ɔ: han er *in bona fide*, og hans objektivt hæleriske Handling er af denne subjektive Grund, der udelukker Forsættet, ikke Forbrydelsen Hæleri. Der er vel Tilegnelseshensigt, men tillige en Vildfarelse, der udelukker Straf. Ved Efterlysningen bliver Vedkommende klar over den Vildfarelse, hvori han har befundet sig. Den redelige Mand vil selv-

følgelig strax udlevere Tingen til rette Ejer. Gjør han det, har han intet Øjeblik gjort sig skyldig i noget uredeligt, end sige strafbart Forhold. Beholder han derimod Tingen („*lægger Dølgsmaal paa samme*"), er Formodningen for, og det vil ogsaa regelmæssig faktisk være Tilfældet, at han fortsætter Besiddelsen i samme Hensigt som før, da han var i Vildfarelse, nemlig for at fravende Ejeren den i Tilegnelsesøjemed (for sig selv eller en Anden). Fra dette Øjeblik er han skyldig i virkeligt Hæleri. Det kan naturligvis ogsaa tænkes, at han vel beslutter sig til at beholde Tingen, men kun for en begrænset Tid eller Øjemed. Hans Meddelagtighed vil da ikke være virkeligt Hæleri, men kun, hvad der ovenfor er kaldet Brugshæleri. Men til at antage en saadan Forandring i *animus possidendi*, maa der en bestemt positiv Grund, en *ratio sufficiens*. Fortsættes Besiddelsen, uden at den Paagjældende gjør sig selv Rede for, hvad han senere vil gjøre med Tingen (eller, hvad der praktisk kommer ud paa det Samme, uden at give mulige Beslutninger i saa Henseende et kjendeligt Udtryk) er ogsaa Tilegnelseshensigten fortsat (eller maa antages at være det). Situationen er kun undergaaet Forandring i den ene Retning, at der nu er *mala fides*, og denne Forandring paadrager ham nu Hæleransvar for det Forhold, der kun i denne ene Henseende manglede Betingelsen for saadant Ansvar. Saaledes er nu netop Forholdet, hvis ikke Andet kommer til, naar Vedkommende har ladet sig bestemme til at beholde Tingen alene af øjeblikkelig Forlegenhed eller Frygt. Han vil netop under Indtrykket af det „Øjeblikkelige" regelmæssig ikke have gjort sig Rede for sine mulige senere Handlinger. Motivet bestemmer ham til det, der i Øjeblikket ligger for, nemlig at fortsætte med at forholde Ejeren Tingen.

Det Højeste, dette Motiv hjemler at antage Muligheden af, er, at han, naar Øjeblikkets Forlegenhed eller Frygt er overvunden, altsaa senere, vil beslutte sig til det, han endnu ikke har besluttet sig til, at udlevere Tingen til Ejeren. Det vil med andre Ord sige, at en ringere Fasthed i den forbryderske Villie tør formodes. Han er altsaa skyldig i Hæleri. Men den Rimelighed, der kan være for, naar hint Motiv „*alene*“ har været det virkende, at han vil forandre sin Beslutning, kan opfordre Loven til mildere Straf, eller til, hvis denne Udsigt til forandret Beslutning virkelig realiseres, ganske at forskaane ham for Straf, i Overensstemmelse med eller Videreførelse af den Tankegang, der ligger til Grund for Stl.'s § 60. Det er denne Regel, som § 242 indeholder. Den rammer altsaa ikke noget Tilfælde, hvor der fra Begyndelsen eller strax ved Indtrædelsen af *mala fides* kun foreligger et Brugshæleri, men kun Tilfælde, hvor Vedkommende ved Fortsættelsen af Forholdelsen er bleven virkelig Hæler, om end under Forhold, der give Udsigt til senere forandrede Beslutninger og derfor begrunde en lempeligere Behandling end den sædvanlige. Hermed behøver end ikke den omspurgte Passus i Fdg. 11. April 1840 § 23 at staa i Strid. Thi under den forudsatte Situation er der ligesaa lidt nogen positiv Hensigt til at fravende Ejeren Tingen, som der er det Modsatte, og dette er i og for sig nok til at hjemle Paragrafens Udtryk. Der er overhovedet ingen Redegjørelse for senere Handlinger, og derfor en simpel Fortsættelse af det Foreliggende, hvilket imidlertid netop er det, der begrunder Hæleransvaret. Heller ikke kommer det Antagne i Strid med, at Paragrafen rammer ogsaa Tilfælde, hvor Tingen bortkastes eller tilintetgjøres under Øjeblikkets Paavirkning. Den, der *mala fide* beholder

Tingen og da som Besidder tilintetgjør den, undgaaer ligesaa lidt Hæleransvar, som den undgaaer Tyvsansvar, der tilintetgjør den Ting, han i Tilegnelseshensigt har taget, jfr. ovfr. § 71 Note 21 og § 75 S. 366—67.[33])

[33]) Se herved *Lassen* i U. f. R. **1886** S. 257 o. ff. og især *Gram* „Om Motivets Betydning i strafferetlig Henseende", 1889 S. 140 o. ff. — Praxis kan næppe siges at være i Strid med det Antagne. Selv om Begrundelsen af og til ikke stemmer ganske dermed, er der i Resultatet intet at indvende fra det udviklede Synspunkt mod den Anvendelse, der er gjort af Fdg. 11. April 1840 § 23 i Domme i jur. U. **1852** S. 888, **1853** S. 171, jfr. Følgeblad **1854** S. 28 (H. R. D.), **1853** S. 189 (Tiltalte tilintetgjorde senere Tingen; en efter Fdg. 1840 § 23 læmpet arbitrær Straf idømtes ɔ: § 23 anvendtes analogisk), **1856** S. 909 (Straf efter Fdg. 1840 § 23 og sammes Analogi; det sidste, fordi nogle af de fordulgte Koster vare antagne ikke at være stjaalne, men tilegnet Hittegods). Det Samme kan siges om Dommen i H. R. T. **1859** S. 265, om end Motiveringen af Domfældelsen gaaer videre. Ogsaa D. i jur. U. **1853** S. 851, der straffede efter Analogi af § 23, stemmer hermed, forsaavidt der under de foreliggende Omstændigheder var Grund til at antage en ubegrænset Fordølgelseshensigt, uagtet Vedkommende først fik Kosterne i Besiddelse samtidig med Efterlysningen. Af frifindende Domme for Hæleri staaer D. i jur. U. **1852** S. 227 ikke i Strid med det Udviklede (den Indvending, der kan gjøres mod denne Dom er, at den milde Karakteristik af Forholdet burdeført til Frifindelse uafhængig af Fdg. 1840 § 23; men det vil ogsaa ses, at Henvisningen til dette Lovbud kun er en blandt flere Grunde til Frifindelsen). Den frifindende Dom i jur. U. **1854** S. 417 gaaer direkte ud paa Fritagelse for Ansvar efter Fdg. 1840 § 23 og stemmer med det Udviklede, forsaavidt dette begrundes paa, at Tiltalte *in continenti* har berigtiget sit Dølgsmaal, og at Omstændighederne i det Hele bestyrke, at Tiltalte slet ikke har havt Tilegnelseshensigt. Den frifindende Dom i H. R. T. **1863** S. 137 paaberaaber sig ikke Fdg. 11. April 1840 § 23 for Frifindelsen i et Tilfælde, hvor Vedkommende, for at

§ 79.

Ulovlig Omgang med Hittegods og andre i Stl.'s Kap. 25 omhandlede Forbrydelser.

Samtlige de i Straffelovens Kap. 25 omhandlede Forbrydelser høre, forsaavidt de ere Berigelsesforbrydelser, ind under den i forrige Paragraf omhandlede Klasse af disse, hvor Forbrydelsen realiseres ved, at en fremmed Ting „forholdes" Ejeren. Udtrykket for denne Forholdelse er varieret. I Overskriften bruges det vage, men i dansk Strafferet traditionelle *„ulovlig Omgang med Hittegods"*, jfr. § 249 *„uredelig Omgang med fundet Gods"*. I §§ 247 og 248 fremhæves de bestemte Forholdelsesmaader, *„ikke oplyse"*, *„fordølge"* og det Forholdelsen indbefattende *„ulovlig tilegne sig"*,

---

skjule Tyvens Handling, under Ransagningen bortkastede Tingen, hvilken han ikke havde havt i Besiddelse. Dette stemmer med det Udviklede. Thi her manglede Hæleribetingelsen, endog naar derunder henføres al efterfølgende Meddelagtighed i Tyveri. Straf kunde kun være paadragen for Ødelæggelse af fremmed Ejendom, men da ikke under offentlig Paatale. Ikke oplysende om det her Omspurgte er den frifindende Dom i H. R. T. **1859** S. 265, da Frifindelsen, der ikke henviser til Fdg. 1840 § 23, gives af subjektive Grunde. Derimod kan det ikke nægtes, at Domstolene, særlig H. R., i Formuleringen af de fældende Domme i H. R. T. **1859** S. 265 og U. f. R. **1868** S. 77, jfr. H. R T. 1867 S. 474, have sat det efter Fdg. 1840 § 23, henholdsvis § 242 strafbare Forhold udenfor Hæleribegrebet, og at H. R. i Kraft heraf har anset Bestemmelsen i Fdg. 23. Maj 1840 § 1 for uanvendelig paa Handlinger, som rammes af § 242 (Fdg. 1840 § 23). Dette Sidste er ikke holdbart, naar den i Texten fremstillede Opfattelse anerkjendes, ligesaa lidt som en tilsvarende Regel er anerkjendt med Hensyn til Stl.'s § 235 se U. f. R. **1868** S. 1077, jfr. H. R. T. 1868 S. 426, se ogsaa U. f. R. **1868** S. 603 med Redaktionens Note.

jfr. ogsaa § 250, der for et ejendommeligt Tilfælde ligeledes bruger et Udtryk, der direkte kun angaaer Tilegnelsen („*udplyndrer Lig*"). I § 249 endelig findes det omfattende og adækvate Udtryk „*underslaaer*" brugt.

Med Hensyn til Maaden, hvorpaa Tingen forholdes Ejeren, gjælder i det Hele, hvad der er bemærket i foregaaende Paragraf. Kun enkelte, særlige Spørgsmaal opstaa. Hovedspørgsmaalet angaaer Grænsen mellem de Tilfælde, som disse Paragrafer omfatte, og dem, som falde ind under andre Bestemmelser angaaende væsentlig ensartede Forbrydelser. Med Hensyn til Undersøgelsen af dette og andre sig frembydende Spørgsmaal om de i Kap. 25 omhandlede Forbrydelsers Begreb bliver der at sondre mellem to Arter, eftersom Tingen er „*funden*" (§ 247) eller den „*paa anden Maade er kommen i Paagjældendes Besiddelse*" (§ 248).

I. Den Forbrydelse, for hvis Hovedtilfælde det sædvanlige Navn er „ulovlig Omgang med Hittegods", bestemmes rationelt som den Berigelsesforbrydelse, der begaaes ved, at en funden Ting forholdes Ejeren. Herom bemærkes nærmere Følgende.

a) Hvad den Ting angaaer, som kan være Gjenstand for denne Forbrydelse, gjælder, hvad der i Læren om Tyveri er udviklet (§ 73 Ltr. a—d), jfr. med Hensyn til Ting, som findes hos et Lig, § 250, med Hensyn til Fordringen, at Tingen skal have Værdi, § 247, 2. Pkt.,[1]) medens Værdiens Ringhed ikke i og for sig er nok til at udelukke Bestemmelsen, se § 247, 2. Pkt.,[2]) samt med Hen-

[1]) H. R. T. **1871** S. 190 og tidligere H. R T. **1857** S. 579, **1860** S. 460, U. f. R. **1894** S. 400, jfr. H. R. T. 1894 S. 69.

[2]) H. R. T. **1873** S. 275, og tidligere **1861** S. 597, U. f. R. **1890** S. 919, mærk dog H. R. T. **1858** S. 367.

syn til den Fordring, at Tingen skal tilhøre Andenmand, Bemærkningen S. 330 Note 27 om Dannefæ, der ogsaa i videre Forstand hører under Begrebet Hittegods.[3])

Det Særlige, som her forudsættes, er, at Tingen er funden, hvortil kræves, at Tingen var udenfor Varetægt og af en Anden end Ejeren tages i Varetægt, ligegyldigt forøvrigt, om det er Hittegods i strengere Forstand, Driftefæ, Dannefæ, Vrag eller Drivgods.[4]) Det Sædvanlige og ved hine Begreber Forudsatte er, at Tingen tidligere har været i Ejerens Besiddelse. Naar det imidlertid erkjendes, at Ting kunne være blevne Nogens Ejendom *lege*, uden at have været i Ejerens Besiddelse, maa Forbrydelsen kunne begaaes paa saadanne Ting. Forsaavidt Udtrykket Hittegods ikke findes anvendeligt, maa ialtfald Analogien af § 247 gjælde.[5]) Var Tingen ikke udenfor Varetægt, men dette fejlagtigt antages af en Trediemand, der tager Tingen i

---

[3]) Jfr. *Bornemann* a. V. S. 88.

[4]) Jfr. *Bornemann* a. V. S. 88 o. ff., Mot. t. Komm.'s Stl.'s Udk. S. 308, 309—10, se ogsaa 310—11 om den Forudsætning for Anvendelsen af § 250, at Liget ej er under Varetægt, jfr. ovfr. S. 338 og 340 med Note 16. Se herved, hvad der er udviklet S. 335 o. ff. om Grænsen for et Varetægtsforhold og de der anførte Domme samt Domme i H. R. T. **1859** S. 94, 335 (jfr. derimod H. R. T. **1866** S. 52), 588, **1860** S. 306, **1863** S. 307, 722, **1867** S. 256, **1872** S. 268, 367, **1876** S. 389, **1882** S. 16, 495, 496, **1883** S. 534, U. f. R. **1886** S. 1231, **1891** S. 163, **1894** S. 81, jfr. H. R. T. 1893 S. 690, 307, jfr. H. R. T. 1893 S. 693, 1217, jfr. H. R. T. 1894 S. 432, 1273. Den anførte Betingelse, at Tingen er funden, forelaa næppe i de Tilfælde, hvor D. i H. R. T. **1863** og **1881** S. 282 dog straffede for ulovlig Omgang med Hittegods, jfr. ndfr. under II. Se iøvrigt U. f. R. **1887** S. 765 (kun Straf efter Fdg. 16. Marts 1842).

[5]) Se ovfr. S. 331 o. ff. og de der anførte Domme, særlig U. f. R. **1884** S. 586, jfr. herved H. R. T. **1859** S. 695.

Varetægt, mangler vel den objektive Forudsætning for den omhandlede Forbrydelse. Men hvad enten Tilegnelseshensigten strax var tilstede eller først senere kommer til, vil dog en strengere Strafferegel være udelukket, saa at ialtfald Analogien af de herhen hørende Straffebud maa anvendes.[6])

Det er ikke nødvendigt, at den Skyldige selv har fundet Tingen. Er Tingen funden af en Anden og gaaet over i hins Besiddelse, uden at denne Overgang selvstændig realiserer en Berigelsesforbrydelse (Tyveri, Bedrageri), og heller ikke det vide Begreb om efterfølgende Meddelagtighed efter § 55 skaffer Paagjældende den mildere Bedømmelse efter denne Paragraf, falder Forholdet, naar de øvrige Betingelser ere tilstede, ind under den omhandlede Forbrydelse.[7])

b) Den fundne Tings Forholdelse for Ejeren forudsætter her, ligesom ovfr. ved Hæleri, at Vedkommende har Tingen i sin Besiddelse eller Vare-

[6]) Se H. R. T. **1868** S. 5, **1875** S. 235, 435, **1876** S. 457. U. f. R. **1879** S. 894, jfr. H. R. T. 1879 S. 164, **1875** S. 1108, jfr. H. R. T. 1875 S. 301, **1876** S. 686, jfr. H. R. T. 1876 S. 81 (§ 250 anvendt, hvor Gjerningsmanden, da han tog Tingen, ansaa den Udplyndrede for død, om end Døden først paafulgte senere), U. f. R. **1893** S. 1240 (Modtageren af stjaalne Gjenstande i den Tro, at de vare fundne, straffet efter Analogi af § 247, jfr. § 55).

[7]) Jfr. H. R. T. **1872** S. 583, **1873** S. 466, **1878** S. 137, U. f. R. **1878** S. 903, jfr. H. R. T. 1879 S. 439, **1880** S. 79, jfr. H. R. T. 1881 S. 391, **1883** S. 260, jfr. H. R. T. 1882 S. 747, U. f. R. **1891** S. 598 (to Ægtefæller straffede efter § 247; Manden hjembragte Tingene som fundne, Konen tilberedte dem; U. R. havde paa Konen anvendt § 247, jfr. § 55), **1894** S. 1270 (Tilegnelse af den af et 4aarigt Barn fundne, til de Forbigaaende fremrakte, og af denne ifølge Foregivende om at være Ejer modtagne Ting, straffet i Henhold til § 247). Urigtigt synes det at være, naar en Dom i H. R. T. **1869** S. 229 paa et saadant Forhold har anvendt § 248 og en Dom i U. f. R. **1873** S. 822, jfr. H. R. T. 1873 S. 134, § 253.

tægt, jfr. § 248 (Ordene *„paa anden Maade tilfældig er kommen i Besiddelse“*, der henpege paa den samme Forudsætning i § 247).[8]) De samme Handlinger — Tilegnelsesakter, Fordølgelse, Nægtelse af Besiddelsen under visse Omstændigheder, og Undladelse af at fremkomme med Tingen, naar den efterlyses, — jfr. § 249 (*„underslaaer“*) og § 250 (*„udplyndrer“*) — ere naturligvis ogsaa her Udtryk for Forholdelsesvillien. Men Lovgivningen gaaer videre, idet den her lader det være nok, at Vedkommende undlader at efterkomme sin Pligt af egen Drift at *„oplyse“* den fundne Ting, som han har i sin Varetægt, jfr. § 247 (*„den, som ikke oplyser Hittegods“*).[9]) Udtrykket er taget fra det sædvanlige Tilfælde, at Tingen maa antages at have en privat Ejer, men som ikke kjendes. Kjendes Ejeren, maa dog Forsømmelse af Pligten at underrette denne om Fundet behandles efter den samme Regel, og ligeledes ved Dannefæ, der ikke har nogen privat Ejer, Undladelse af Indlevering til det Offentlige.[10]) Naar Forholdelsen skal fremgaa af den omspurgte Forsømmelse alene, maa dog en saadan rimelig Tid være hengaaet, at der med Føje derpaa kan støttes Antagelsen af en Forholdelsesvillie.[11]) Iøvrigt sker Tingens Oplysning nu ved Politiet, til hvilket Finderen skal aflevere Tingen, for at den kan oplyses. Har Vedkommende beholdt Tingen i sin Varetægt, men paa anden Maade, end den anordnede, søgt at opspørge Ejeren, f. Ex. ved Bekjendtgjørelse i Avisen eller hensigtsmæssige

---

[8]) Mærk ogsaa Domme i H. R. T. **1862** S. 816, **1873** S. 466, U. f. R. **1867** S. 672, jfr. H. R. T. 1867 S. 217.

[9]) Jfr. Mot. t. Komm. Udk. S. 309, og H. R. T. **1860** S. 476.

[10]) Jfr. *Bornemann* a. V. S. 88 og 89.

[11]) Jfr. *Bornemann* a. V. S. 88—89, se H. R. T. **1859** S. 659, **1861** S. 690.

Forespørgsler, er der endnu ingen Forholdelse. Men om det end ved saadanne Skridt maatte være blevet klart, at den private Ejer ikke kan opspørges, vil den Omstændighed, at Tingen tilhører det Offentlige, medføre, at Tilegnelsen alligevel bliver en Berigelsesforbrydelse, jfr. ovfr., og naar han da intet videre foretager, hjemfalder han, naar iøvrigt Betingelserne ere tilstede, under § 247.[12])

c) At det skal være Hensigten med Forholdelsen at fravende Ejeren Tingen — ikke blot f. Ex. at benytte den paa begrænset Maade — er ikke sagt i § 247, end sige, at den skal være forholdt i Tilegnelseshensigt (for sig eller Andre) og for at opnaa Berigelse. I Henhold til, hvad der er udviklet ovfr. i § 71, maa dog disse Betingelser kræves, hvis der ikke er særegne positive Grunde derimod. Henses der til, at Bestemmelsen i Fdg. 11. April 1840 § 58 maatte antages at omfatte Tilfælde, hvor disse Betingelser ikke forelaa eller kunde omtvistes, kun at mildere Straf anvendtes, saaledes i Henhold til Fdg.'s § 50 eller § 23,[13]) og til, at Mot. t. Komm.'s Udk. S. 308 særlig synes at have tænkt paa slige Tilfælde ved § 247, 2. Pkt., kunde man imidlertid mene, at historiske Grunde afgav hin positive Hjemmel. Dersom Paragrafens 2det Punktum ikke havde været betinget af, at Tingen er af

---

[12]) Jfr. vel *Bornemann* a. V. S. 89, men se H. R. T. **1869** S. 21, jfr. U. f. R. **1876** S. 362, se U. f. R. **1893** S. 393 (Frifindelse; Vedkommende vidste ikke, at Hittegods skulde afleveres til Politiet, men Aflevering til en Anden var sket saaledes, at Tilegnelsesvillie manglede). Med Hensyn til Spørgsmaalet om Forbrydelsens Fuldbyrdelse jfr. U. f. R. **1872** S. 631 (Forsøg paa at pantsætte betragtet som fuldbyrdet Forbrydelse).

[13]) Jfr. *Bornemann* a. V. S. 88, se dog H. R. T. **1865** S. 497.

ubetydelig Værdi, vilde deraf heller ikke følge nogen Urimelighed, idet denne Bestemmelse, der hjemler nedsat Straf eller endog Straffens Bortfald, da vilde kunde stilles i Klasse med Bestemmelsen i § 236. Men nu, da § 247, 2det Pkt., kun finder Anvendelse, naar Tingen er af ubetydelig Værdi, og altsaa maa stilles i Klasse med § 235, vilde Undladelsen af at kræve hine Betingelser føre til urimelige Resultater, saaledes f. Ex. med Hensyn til Straffen for den begrænsede Brug af en funden Ting, sammenholdt med Straffen for en saadan Brug af en borttagen Ting efter § 236. Dette i Forbindelse med Udtryksmaaden i §§ 248—250 maa føre til at erkjende, at en Afvigelse fra det almindelige, i § 71 paaviste Princip her ikke har faaet et positivt Udtryk, saa at § 247 i sin Helhed maa være betinget af Tilegnelses- og Berigelseshensigten. Mangle disse, vil der da ikke være Hjemmel for at straffe ved fundet Gods Forhold af den Art, der ved borttagne Ting rammes af § 236. Men heri er intet Forunderligt. Ved dette Straffebud er Loven i det Hele kommet ned til det Strafbares omtvistelige Grænse, — Brugstyveriet er i Regelen ikke strafbart efter fremmede Love —, og det er da ikke engang en Inkonsekvens, at det samme Forhold ved Hittegods ikke straffes.[14])

d) Forbrydelsen kræver Forsæt, som f. Ex. er udelukket, naar Tingen antages derelinkveret, eller

---

[14]) Af de ovfr. S. 311 Noten citerede Domme maa i Henhold hertil den, der „frifandt", erkjendes for rigtigere end den, der lod Straffen „bortfalde" efter § 247, 2. Pkt., i Tilfælde, hvor Tilegnelsesvillie manglede, se ogsaa U. f. R. 1893 S. 398, der kun straffede efter § 247, 2, hvor der var Tilegnelsesvillie, om end betinget, iøvrigt frifandt).

det antages, at Oplysningsforholdsregler ere trufne af Andre.[15])

Straffen for den omhandlede Forbrydelse er efter § 247 Fængsel, men kan under særdeles skærpende Omstændigheder, navnlig i Gjentagelsestilfælde, stige til Forbedringshusarbejde i to Aar.

Straffen kan gaa ned til Bøder eller endog aldeles bortfalde, naar den fundne Gjenstand er af ubetydelig Værdi, og Omstændighederne iøvrigt tale til Fordel for den Paagjældende, se § 247, 2det Pkt, jfr. hvad der ovfr. under Ltr. c er bemærket.[16])

Forhøjet Straf indtræder:

a) Naar Nogen underslaaer eller paa anden uredelig Maade omgaaes med „*strandet*“ Gods.

At Gods, der er opdrevet paa Land fra Søen, *eo ipso,* uden nogen paa at tage Tingen i Varetægt rettet Handling, er kommet i dens Varetægt, der besidder Grunden, tør ikke antages, jfr. ovfr. S. 335 o. ff. Ligesom derfor Domme kun have straffet for Tyveri, naar det opdrevne Gods, som borttages af en Tredie, var taget i Varetægt, ellers efter § 247,[17]) saaledes vilde Tilegnelsen fra Grundbesidderens Side ikke falde ind under § 248, men under § 247. Straffebestemmelsen i § 249

---

[15]) Jfr. H. R. T. **1861** S. 690, **1869** S. 641, **1876** S. 177, U. f. R. **1867** S. 672 (O. R. paaberaaber sig for Resultatet urigtig § 247, 2. Pkt.), **1875** S. 552, **1894** S. 400, jfr H. R. T. 1894 S. 69.

[16]) U. f. R. **1890** S. 919. Se om et Barns Straf efter § 247, jfr. § 36 og § 21, U. f. R. **1893** S. 1087 (50 Kr. var det Fundne), se derimod U. f. R. **1880** S. 550, jfr. H. R. T. 1879 S. 735 (Frifindelse i Medfør af § 36).

[17]) Se paa den ene Side H. R. T. **1867** S. 502, **1868** S. 558, **1873** S. 57, men paa den anden Side U. f. R. **1874** S. 546, jfr. H. R. T. 1873 S. 615, 862, H. R. T. **1874** S. 315, U. f. R. **1876** S. 300, jfr. H. R. T. 1875 S. 49, **1878** S. 148, jfr. H. R. T. 1877 S. 597, **1880** S. 79.

staaer derfor som et kvalificeret Bud i Forhold til § 247, ikke blot med Hensyn til strandet Gods, som opfiskes i Havet,[18]) men ogsaa med Hensyn til opdrevet Strandingsgods.

Den kvalificerede Straf, som § 249 foreskriver, er betinget af, at Godset er *„strandet“*. Hertil er det ikke nok, at Godset varetægtsløst driver paa eller er inddrevet fra Søen. Men der fordres, at det bevislig hidrører fra en Stranding.[19])

Straffen er Fængsel paa Vand og Brød, under formildende Omstændigheder simpelt Fængsel eller Bøder, under skærpende Strafarbejde indtil 4 Aar.

b) naar Nogen *„udplyndrer Lig“*, se § 250. Bestemmelsen finder kun Anvendelse, naar Handlingen efter sin Beskaffenhed ikke kan anses for Tyveri, jfr. ovfr. S. 338 og 340, Note 17. Der forudsættes altsaa en Situation, hvor Liget og dermed de hos det værende Ting ere udenfor Varetægt. Udplyndringen er da en Tilegnelse af fundet Gods, og Budet kvalificeret i Forhold til § 247.[20]) I Ordet *„udplyndre“*, (jfr. Ordet *„Plyndring“* i § 280), turde ligge, at Bestemmelsen forudsætter, at Liget

---

[18]) Jfr. U. f. R. **1870** S. 169, jfr. H. R. T. 1869 S. 641.

[19]) Se f. Ex. H. R. T. **1878** S. 57, jfr. med Hensyn til den ældre Ret — D. L. 4—4—4, Fdg. 21. Marts 1705 § 11, 28. Decbr. 1836 § 37, IV, og 11. April 1840 § 58 — *Bornemann* a. V. S. 90—91, H. R. T. **1861** S. 246, og med Hensyn til Straffeloven Mot. t. Komm.'s Udk. S. 310, U. f. R. **1870** S. 169, jfr. H. R. T. 1869 S. 641, U. f. R. **1874** S. 862, H R. T. 1874 S. 315, U. f. R. **1876** S 300, jfr. H. R. T. 1875 S. 491, U. f. R. **1878** S. 148, jfr. H. R. T. 1877 S. 597, U. f. R. **1880** S. 79, **1890** S. 919, **1891** S. 163, **1844** S. 400, jfr. H. R. T. 1894 S. 69 (Bjergning og Tilegnelse af en i en Vig sunken Pram: § 247).

[20]) Se Mot. t. Komm.'s Udk. S. 310—11, hvor der mindre rigtigt gaaes ud fra, at der kun er Analogi og Slægtskab mellem de paagjældende Handlinger.

berøves alle eller dog den væsentligste Del af de Værdigjenstande, der forefindes ved det. Straffen er Fængsel eller under skærpende Omstændigheder Forbedringshusarbejde i to Aar. Bortset fra det Udmaalingen vedrørende, at den sidste Straf ikke er betinget af „særdeles“ skærpende Omstændigheder, bestaaer den kvalificerede Behandling i, at der ikke findes noget til § 247, 2det Pkt., svarende.[21])

II. I § 248 omhandles den Berigelsesforbrydelse, som begaaes ved, at Ting, hvoraf en Person paa anden Maade tilfældig er kommen i Besiddelse, forholdes Ejeren.

Omraadet for denne Paragraf vilde være lettere at bestemme, hvis dens Indhold omfattede alle de Tilfælde af Berigelsesforbrydelse, begaaet ved Forholdelse af Ting, som ikke falde ind under andre Bestemmelser i Straffeloven. Den positive Undersøgelse af § 238, § 247 og de Tilfælde af denne Art, der falde ind under Bedrageri, se § 253 og tildels § 252, vilde da være tilstrækkelig. Men § 248 er ikke formuleret saaledes, at den berettiger til at gaa denne Vej. Den indeholder selv Momenter til en positiv Angivelse af sit Omraade, idet det ikke blot hedder *„paa anden Maade er kommen i Besiddelse“*, men tillige, at dette skal være sket *„tilfældig“*. Opgaven maa derfor blive, først at fastsætte selvstændigt de Tilfælde, paa hvilke § 248 efter sit Indhold passer. Forsaavidt det da maatte vise sig, at der gives Tilfælde, som intet af Straffelovens Bud efter sine Ord omfatter, maa disse straffes analogisk, og de Analogier, mellem hvilke

---

[21]) Se herved U. f. R. **1869** S. 652, jfr. H. R. T. 1869 S. 264, (O. R. § 188 og § 250, H. R. § 186 og § 228 med særligt Hensyn til, at den Dræbte da endnu var i Live), **1876** S. 686, jfr. H. R. T. 1876 S. 81.

der bliver at vælge, ville da være Analogien af § 248 eller af §§ 253 og 252.

Den Kombination, som Ordene *„tilfældig at komme i Besiddelse af“* nærmest lede Tanken hen paa, og som det ogsaa er givet, at § 248 først og fremmest omfatter, er den, at Tingen uden nogen Villiesakt fra Paagjældendes Side — og derfor i strengeste Forstand ved et Tilfælde i Relation til Besidderen — er kommen i hans Besiddelse, jfr. ovfr. S. 335 o. ff. og 346 o. ff. Paragrafen er derfor anvendelig ved Dyr, der ere komne tilløbende — derimod efter det ovfr. under I Bemærkede ikke paa inddrevne, livløse Ting — og ved Ting, der ere glemte, tabte eller henlagte af Andre hos Paagjældende paa en saadan Maade, at de maa siges at være i hans Varetægt.[22])

Til denne Kombination kan imidlertid § 248 ikke indskrænkes. Ordene *„tilfældig komme i Besiddelse“* kunne bruges ogsaa i visse Kombinationer, hvor Besiddelsen er stiftet ved en Villiesakt, men ved hvilken Tilfældet dog spiller en Rolle, og at

---

[22]) Jfr. Mot. t. Komm.'s Udk. S. 309 og Domme med Hensyn til tilløbne Dyr i H. R. T. **1871** S. 171, **1876** S. 574, **1879** S. 366, **1883** S. 547, U. f. R. **1884** S. 196, jfr. H. R. T. 1888 S. 691, **1892** S. 1174 (før Straffeloven have Domme i H. R. T. **1865** S. 615 og **1869** S. 569 (Island) betragtet tilløbne Dyr som Driftefæ og straffet Tilegnelse ligefrem, ikke analogisk, efter Fdg. 11. April 1840 § 58, se dog et særligt Tilfælde i H. R. T. **1858** S. 755, hvor Fdg. 1840 § 76, jfr. § 41 og § 42, anvendtes) og med Hensyn til af Andenmand glemte eller henlagte Ting Domme i H. R. T. 1873 S. 360, 867, U. f. R. **1881** S. 600, jfr. H. R. T. 1881 S. 1, 646 og **1884** S. 616 (før Straffeloven er der i Tilfælde af sidst nævnte Art gjort Anvendelse, ikke af Analogien af Fdg. 11. April 1840 § 58, men af Fdg.'s § 73 eller § 76, jfr. § 43 eller § 42, se H. R. T. **1857** S. 229), **1864** S. 487 og 533 og **1865** S. 247).

det her er brugt i en saadan videre Betydning, fremgaaer af Ordene „*paa anden Maade*", nemlig end den i § 247 omtalte, hvorved er antydet, at ogsaa Besiddelsestagelsen af Hittegods er tilfældig, uagtet Besiddelsen her skyldes en Villiesakt, fordi det er Tilfældet, der har skabt Adgangen til Tingen. Den Kombination, paa hvilken der da heretter yderligere kan blive Spørgsmaal om at anvende § 248, er den, hvor den Villiesakt, hvorved Besiddelsen af en fremmed Ting erhverves, skyldes en Vildfarelse eller af andre Grunde er Paagjældende utilregnelig. Om Anvendelse i dette Tilfælde er der i Almindelighed heller ikke Tvivl, naar det er en ensidig, paa Grund af Vildfarelse eller af anden Grund utilregnelig Besiddelsestagelse.[23])

Er derimod Besiddelsen erhvervet ved Overleverelse, er det mere tvivlsomt, om Modtagerens Vildfarelse vil kunne medføre Anvendelsen af § 248.

---

[23]) Se U. f. R. **1885** S. 574 (Tilegnelse af en ved tilfældig Forbytning tagen Hat straffet af Vib. O. R. efter § 248), U. f. R. **1891** S. 795, jfr. endvidere H. R. T. **1866** S. 603 (Island; Anal. af Fdg. 11. April 1840 § 58, jfr. § 77, anvendt), se dog i modsat Retning U. f. R. **1876** S. 1150, jfr. H. R. T. 1876 S. 202 (Anal. af § 253 anvendt paa En, der uden at være sig det bevidst havde hjembragt et Forklæde, der havde været overladt til Brug hos Ejeren, og senere tilegnede sig det. Overladelsen til Brug hos Ejeren gav ikke Vedkommende Besiddelse og maatte derfor være uden Betydning). Se fremdeles H. R. T. **1876** S. 667 (§ 248 anvendt paa en Person, der ved den tyvagtige Borttagelse havde været utilregnelig og derfor ikke kunde straffes efter § 228 for bagefter at have tilegnet sig Gjenstanden), jfr. H. R. T. **1876** S. 106, hvor Kr. R. straffede efter § 248, H. R. efter § 228, fordi Tiltalte ikke erkjendtes ved Borttagelsen at have været i utilregnelig Tilstand. En Dom i U. f. R. **1874** S. 198, jfr. H. R. T. 1873 S. 545, har dog i et saadant Tilfælde straffet efter Anal. af § 253.

Er Vildfarelsen alene paa hans Side, medens Overlevereren er *in mala fide*, vil der kun kunne blive Spørgsmaal om § 248, hvis § 55 ikke, som § 238, antages at ramme *mala fides superveniens*. Vare begge *in bona fide*, burde vistnok § 248 anvendes paa den senere Tilegnelse.[24]) Men om dette vil blive almindelig fulgt, er vistnok tvivlsomt i Betragtning af Tilbøjeligheden til ikke at blive staaende ved § 248, naar Fejltagelsen alene er paa Overlevererens Side, da det ikke her kan gjøre nogen væsentlig Forskjel, om der er *mala fides ab initio* eller blot *superveniens*. Der kunde nemlig endelig være Grund til at lade § 248 omfatte ogsaa de Tilfælde, hvor en Overleverelse har fundet Sted ifølge en Fejltagelse hos Overlevereren, medens Modtageren var *in mala fide*, naar dog denne ikke havde opnaaet Besiddelsen ved Handlinger, der bragte ham ind under § 251. Men i saadanne Tilfælde har Praxis i Regeleu fældet henholdsvis efter § 252 eller § 253.[25])

Utvivlsomt udenfor § 248 ligge de Tilfælde, hvor Besiddelsen erhverves ved en Villiesakt, der

---

[24]) Se ogsaa D. i U. f. R. **1875** S. 825 (Tilegnelse af ved Fejltagelse leverede og modtagne Handsker til Syning af H. R. straffet efter § 248).

[25]) Se H. R. T. **1864** S. 648 (Fdg. 11. April 1840 § 42), **1867** S. 152 (§ 252), U. f. R. **1873** S. 822, jfr. H. R. T. 1873 S. 134 (Anal. af § 253; efter det ovfr. under I Bemærkede faldt Tilfældet formentlig ind under § 247), se ogsaa U. f. R. **1884** S. 75, jfr. H. R. T. 1883 S. 521, hvor vel O. R. straffede efter § 248, men H. R. efter § 253, og det er ikke klart, om D. i H. R. T. 1869 S. 229, der straffede efter § 248, er et Præcedens vedkommende den ommeldte Situation; ogsaa her burde der formentlig være dømt efter § 247. Med Rette har D. i U. f. R. **1894** S. 1264 dømt efter § 253, og ikke blot efter Anal. af § 253 eller § 248. Betroelsen omfattede ogsaa den tilfældig ud af det betroede Gjemme faldne og fundne Gjenstand.

ikke skyldes en Vildfarelse eller lignende. Er denne Villiesakt en ensidig Besiddelsestagelse, uden at Handlingen enten er Tyveri eller Forbrydelsen efter § 247, findes der intet Bud i Straffeloven, under hvilket den gaaer ind. Thi §§ 252 og 253 omfatte heller ikke Tilfældet, mærk Ordet „*betroet*“. Straffen maa da bestemmes analogisk, og Spørgsmaalet er, om Analogien af § 248 eller § 253 (eller efter Omstændighederne § 252) skal anvendes. Praxis har bestemt sig for det sidste, strengere Resultat. Den har saaledes straffet efter Analogien af § 253 de jævnlig forekommende Tilfælde, hvor en Person har borttaget Tingen til begrænset Brug, (Brugstyveri, se Stl.'s § 236), men senere bestemt sig til at tilegne sig den,[26]) fremdeles, hvor Besiddelsestagelsen er sket i den Berettigedes Interesse for at forvare en Ting, der dog ikke kunde betragtes som funden, men som senere er tilegnet.[27]) Det antages derfor, at Praxis ogsaa vilde straffe efter Anal. af § 253, naar f. Ex. en Person, der havde gjort sin Ret til at optage fremmede Kreatarer gjældende, senere bestemte sig til uberettiget at tilegne sig dem.[28]) Det kan imidlertid med Føje bestrides, at denne strengere Analogi er berettiget. At Tilfældene falde udenfor Ordene i § 248, er

---

[26]) Jfr. Domme i H. R. T. **1866** S. 558, U. f. R. **1868** S. 272, jfr. H. R. T. 1867 S. 506, **1872** S. 603, jfr. H. R. T. 1872 S. 162, **1879** S. 988, jfr. H. R. T. 1879 S. 226, **1883** S. 757, jfr. H. R. T. 1883 S. 44, 1092, jfr. H. R. T. 1883 S. 453, **1886** S. 95, jfr. H. R. T. 1885 S. 505, **1887** S. 911, jfr. H. R. T. 1887 S. 171 (§ 256, jfr. § 253).

[27]) Jfr. H. R. T. **1859** S. 339 (Fdg. 11. April 1840 § 43), jfr. dog H. R. T. **1874** S. 290, der straffede efter § 248.

[28]) Jfr. dog U. f. R. **1870** S. 621. jfr. H. R. T. 1870 S. 121, hvor en ved Selvtægt til Sikkerhed tagen Tings senere Tilegnelse, under Nægtelse af at have den, straffedes efter § 257.

indrømmet, men afgjør ikke Sagen, da det er givet, at de ogsaa falde udenfor Ordene i § 253, og at Analogi maa anvendes. Det er heller ikke nok til at hjemle den strengere Analogi, at der mulig kan findes noget mere graverende i disse Tilfælde end i dem, der gaa ind under Ordene i § 248. Thi naar dog dette Plus ikke er nok til at bringe Forholdet i Højde med det, der motiverer den strengere Straf efter Bedrageriparagrafen, nemlig Brud paa Tillidsforholdet, maa man blive staaende ved den mildere og derfor sikrere Analogi.[29]) Det har formentlig havt Indflydelse paa Praxis, at den er bleven paa en Vej, der allerede tidligere var fulgt. Men dette historiske Argument taber sin Vægt dels ved de Redaktionsændringer, som Fdg. 11. April 1840 § 43 er undergaaet ved at gaa over i Stl.'s § 253,[30]) dels ved den Omstændighed, at der i Fdg. 11. April ikke var nogen til § 248 svarende Bestemmelse, at Valget derfor stod mellem Anal. af Budet om Hittegods (Fdg. 11. April 1840 § 58) og af Bedrageribestemmelsen, hvilket lettere forklarer Tilbøjeligheden til at følge sidst nævnte. Det oven Udviklede vil have viist, at der er mange Tilfælde, der tidligere af Praxis behandledes efter Fdg. 11. April 1840 § 43, som nu uomtvistelig, fordi Ordene kræve det, maa behandles efter § 248.[31])

Er Betingelsen erhvervet ved Overleverelse uden Fejltagelse paa nogen Side, og Over-

---

[29]) Jfr. Bemærkn. i U. f. R. 1867 S. 421 og 1868 S. 273, *Bornemann* a. V. S. 53.

[30]) Jfr. de cit. Bemærkn. i U. f. R.

[31]) D. i U. f. R. 1893 S. 481, jfr. H. R. T. 1892 S. 902, der straffede efter Anal. af § 252, hvor ifølge Aftale med beruset Mand dennes tabte Penge skulde eftersøges af en medfulgt Person, der fandt dem, men nægtede, maa bifaldes. Tingen kunde med Føje kaldes Finderen betroet.

leverelsen indeholder en Uvedkommendes Overdragelse, bliver der ikke Spørgsmaal om § 248, fordi der vil være Anvendelse for § 238 eller § 55.[32]) I modsat Fald vil den senere Tilegnelsesvillie kunne fremkalde det samme Spørgsmaal, som nys er berørt, og der er næppe nogen Tvivl om, at Praxis vil vælge Analogien af Bedrageribudene,[33]) hvor disse ikke ere ligefrem anvendelige.

Hvad de øvrige Begrebsmomenter ved Forbrydelsen efter § 248 angaaer, henvises til det tidligere ved § 238 og § 247 Udviklede. Særlig bemærkes, at Ordene gaa ud paa, at Forholdelsen skal give sig Udtryk i Fordølgelse eller ulovlig Tilegnelse. Ordene omfatte ikke det, som er tilstrækkeligt efter § 247, at Tingen ikke oplyses. Da nu dette ikke kan analogisk jævnstilles med de udtrykkelig nævnte Akter, maa Omraadet for § 248 i denne Henseende bestemmes paa lignende Maade som ved Hæleri.[34]) — Da § 248 er anvendelig i visse Tilfælde, hvor Besiddelsen er erhvervet ved Vildfarelse, er det ikke, som ved § 238 og § 247, udelukket, at den kan finde Anvendelse paa Tilegnelse af urørlige Ting. For Straffen gjælde de i § 247 indeholdte Regler.

---

[32]) D. i H. R. T. 1866 S. 483, der straffede efter § 248, synes vanskelig at forklare. Betingelserne for Hæleri synes at have foreligget.

[33]) U. f. R. 1889 S. 125, jfr. H. R. T. 1888 S. 575 (O. R. § 248, H. R. med Føje § 256, jfr. 253, ikke blot Analogi. Tingen var betroet; Anvendelsen af § 256 beroede paa, at Tilegnelsen kun var betinget (Pantsætning med Haab om Indløsning).

[34]) Se ogsaa Mot. t. Komm.'s Udk. S. 309, der finde denne lidet naturlige Forskjel vel begrundet.

§ 80.

Bedrageri.

I. Bedrageri ved Forholdelse af Andenmands Ejendom.

Straffeloven giver ingen Definition af Forbrydelsen Bedrageri. Men den fastsætter i Kap. 26 Straf for en Række nærmere beskrevne Handlinger, for hvilke Kapitlets Overskrift giver Fællesbetegnelsen „*Bedrageri*". Det er imidlertid ikke givet, at alle de i Kapitlet omhandlede Forbrydelser gaa ind under dette Begreb. Af de i §§ 260—263 ommeldte Handlinger er det givet om nogle, at de ikke kunne betragtes som Bedragerier, om andre, at de ialtfald tillige indeholde et yderligere Retsbrud, saa at den systematiske Plads for deres Fremstilling maatte blive i en anden Sammenhæng, jfr. ovfr. S. 231 o. ff. („*Strafbare Krænkelser af den almindelige Kredit*"). Fra disse Paragrafer bortses derfor paa dette Sted. Men heller ikke om alle de i §§ 251—259 ommeldte Handlinger er det givet, at de bør betragtes som Bedragerier, se ovfr. § 71 o. ff. samt ndfr. med Hensyn til §§ 256 og 257. Ved Undersøgelserne om denne Forbrydelses Begreb, bliver der derfor, i det mindste foreløbig, alene at tage Hensyn til §§ 251—255 og §§ 258—259.

At Straffeloven, i Lighed med Fdg. 11. April 1840, har undladt at definere Bedrageribegrebet, har havt den Følge, at forskjelligartede Handlinger ere komne ind under Begrebet. Selv om det ikke har medført, at Begrebet er kommet udenfor Formueforbrydelsernes eller — efter hvad der er udviklet i § 71 — særlig Berigelsesforbrydelsernes

Kreds, er det dog ikke, som ved Tyveri, en enkelt, skarpt afgrænset Underart af disse, der henføres under Bedrageri, saaledes som Tilfældet er i flere andre, nyere Straffelove. Forsaavidt det har været forudsat, at der dog var det fælles for alle under Bedrageri henførte Handlinger, at Forbrydelsen realiseres ved Svig ɔ: Forebringelse af Usandhed eller Undertrykkelse af Sandhed,[1]) erkjender *Bornemann*, at dette Moment ikke foreligger eller behøver at foreligge ved de nu i Stl.'s § 253 ommeldte Bedragerier. Denne Forfatter sætter i Virkeligheden i Stedet for dette Fællesmærke et andet, nemlig Krænkelse af et Tillidsforhold, skjønt han fra først vil have dette Mærke forenet med det nys berørte. Men ogsaa med dette Kriterium for Øje kommer han til den Erkjendelse, at Rammen bliver for snæver, og at der foreligger „positive" Udvidelser af Bedrageribegrebet.[2]) Lige overfor denne for dansk Ret ejendommelige Vidde og dermed sammenhængende Usikkerhed i Grænserne for Bedrageribegrebet, vil det være nødvendigt, for at opnaa den ønskelige, videnskabelige Stringens, at behandle hver for sig de indbyrdes forskjellige Hovedklasser af Tilfælde, der findes samlede under Bedrageri efter dansk Ret. For hver Klasse især blive da de begrebsmæssig nødvendige Momenter at udvikle. Disse Klasser ere tre. Den ene Klasse slutter sig nær til de i de to umiddelbart foregaaende Paragrafer omhandlede Forbrydelser, idet den ligesom disse omfatter visse Berigelsesforbrydelser, begaaede ved Forholdelse af Andenmands Ting. Det bidrager til en lettere Oversigt at fremstille denne Klasse først, i umiddelbar Fort-

[1]) Se Koll. Tid. 1840 S. 457, *Bornemann* a. V. S. 53—54.
[2]) Se a. V. S. 55 o. ff.

sættelse af de andre Forbrydelser, der begaaes ved at underslaa eller fordølge Andenmands Ejendom. Den anden Klasse omfatter de Bedragerier, der andetsteds alene henføres under dette Begreb, nemlig Anvendelse af Svig for at opnaa en Disposition over Andenmands Formue til Tab for denne og Berigelse for en Anden. Bedrageriet i denne Form er vel ikke begrænset til saadanne Ting, der kunne være Gjenstand for Tyveri. Men det Sædvanlige er dog, at det angaaer en saadan. Det udfylder da en Plads, jævnsides med Tyveri, i Kredsen af de Berigelsesforbrydelser, der realiseres ved, at Forbryderen skaffer sig Raadighed over en fremmed Ting, modsat dem, der realiseres ved en saadan Tings Forholdelse. Den tredie Klasse endelig omfatter den hele ikke forhen omhandlede Kreds af Berigelsesforbrydelser, hvor ikke en fremmed Tings eller Formueværdis Tilegnelse er Berigelsesmidlet, men det, at en Fordring eller andet retsbeskyttet Krav paa Formuefordele, der ikke ere Ejendom, bliver uopfyldt. Den første af disse tre Klasser omhandles i nærværende Paragraf.

Om de ved Forholdelse af Andenmands Ejendom begaaede Berigelsesforbrydelser, der ere henførte under Bedrageri, handle følgende Bestemmelser i Kap. 26, nemlig:

1. §§ 253 og 252, 1. Tilfælde, for saa vidt der her henholdsvis fastsættes Straf for den, „*som i bedragerisk Hensigt afhænder eller pantsætter eller paa anden svigagtig Maade, hvorved rette Ejers Ejendomsret kunde gaa tabt, tilegner sig Gods, der er ham betroet til Laan, Leje, Forvaring, Bestyrelse eller Pant*“, og for „*den, som for at forholde en Anden, hvad der lovlig tilkommer denne, fragaaer Modtagelsen af, hvad der er betroet ham til Laan, til Leje, Forvaring, Pant eller paa anden saadan Maade*“. Naar den sidst

nævnte Bestemmelse ved Laan tilføjer: *„Penge eller andet"* og derved viser, at den ogsaa har Laan til Eje for Øje,[3]) hører Bestemmelsen ikke herhen, men til den tredie Gruppe af Bedragerier, da der her ikke er Tale om at forholde en Ejer hans Ting, men om at forholde Kreditor en Fordrings Beløb. Naar fremdeles § 253 endvidere efter Pant tilføjer: *„eller hvorover Trediemand har erhvervet en Rettighed, med hvilken den, der ved hin Handling skulde stiftes, er uforenelig,"* sigter denne Passus, ialtfald hovedsagelig, til Tilfælde, hvor Bedrageren er Ejer af Tingen, medens den Ret for Trediemand, der omtales, er enten en *jus in re aliena* eller, forsaavidt der maatte være Hjemmel til at medtage dette, — hvad der næppe er, — en Fordringsret paa den individuelle Ting. Men under begge Forudsætninger hører Tilfældet ligeledes under den tredie Gruppe af Bedragerier. At endelig ogsaa det sidste Tilfælde, som omhandles i § 253, nemlig *svigagtig at bortflytte eller forstikke arresteret Gods*, ikke vedkommer den her omhandlede Gruppe af Bedragerier, men hører til den tredie Gruppe, behøver ingen nærmere Forklaring. I Forbindelse med de ommeldte Forholdelsestilfælde staa §§ 254 og 258.

2. § 252, 3die Tilfælde, forsaavidt der fastsættes Straf for den, *„som underslaaer noget et Dødsbo tilhørende Gods"*, hvorimod det i Forbindelse hermed satte Forhold, at fordølge en et Dødsbo tilkommende Fordring, hvilken man er pligtig at opgive, hører til den anden eller tredie Gruppe af Bedragerier, efter Omstændighederne.

Af disse Forbrydelser bliver først at omhandle den under Nr. 1 nævnte.

---

[3]) Jfr. Mot. t. Stl.'s Udk. S. 317.

I. I Lighed med de Begrebsbestemmelser, der ere givne ved §§ 238, 247 og 248, kan her Begrebet om de Bedragerier, der ere Gjenstand for §§ 252, 1. Tilf., 253, 1. Led, jfr. §§ 254, og 258, gives saaledes, at det er de Berigelsesforbrydelser, som begaaes ved, at en betroet Ting forholdes Ejeren. Med Hensyn til en stor Del af de Spørgsmaal, som kunne opstaa ved de enkelte Momenter af dette Begreb, er det Fornødne bemærket dels i den almindelige Undersøgelse om Berigelsesforbrydelserne, dels i Læren om Tyveri, Hæleri og Forbrydelserne efter §§ 247 og 248. Forsaavidt bliver der blot Spørgsmaal om at suplere de nævnte Undersøgelser med de Data, der særlig vedkomme Bedrageri i den her omhandlede Form.

a) Med Hensyn til Tingen, der kan være Gjenstand for denne Art af Bedrageri, gjælder, hvad der er udviklet i Læren om Tyveri.[4]) For en tilsvarende Udvidelse af § 258 med Hensyn til Breve uden Værdi som den, der udtrykkelig er gjort i § 229 Nr. 3, mangler der Hjemmel.[5]) Ogsaa Fordringsdokumenter samt, ligesom ved § 248, urørlige Ting kunne være Gjenstand for denne Forbrydelse.[6]) I Tilfælde af *constitutum possessorium* ved urørlige Ting, vilde dog den Passus i § 253, der handler om „*Gods, hvorover en Trediemand* o. s. v.“ vel nærmest findes anvendelig.[7])

---

[4]) Jfr. H. R. T. **1864** S. 560 (Frifindelse, da Tingen ikke antoges at have nogen Værdi). Se derimod i samme Retning som ved Tyveri U. f. R. **1885** S. 1062 (Tilegnelse af en Andens Opholdsbog: § 253).

[5]) Jfr. U. f. R. **1876** S. 648, jfr. H. R. T. 1876 S. 21, **1878** S. 584, jfr. H. R. T. 1877 S. 802.

[6]) Se U. f. R. **1876** S. 84, jfr. H. R. T. 1875 S. 413, **1893** S. 1270 (Sparekassebog).

[7]) Jfr. H. R. T. **1867** S. 189. Se ogsaa U. f. R. **1888** S. 1163,

Særlig bliver at omtale, under hvilke Betingelser det ommeldte Bedrageri kan begaaes ved Penge og andre fungible Ting. Dette har vel for § 252, 1°, ikke praktisk Betydning, da denne Bestemmelse ogsaa rammer Fragaaelsen af Laan til Eje, og da § 254 ikke finder Anvendelse, naar Forholdet har Betingelserne for at straffes efter § 252, 1°.[8]) Derimod er Spørgsmaalet af Vigtighed med Hensyn til det efter § 253 strafbare Forhold og den dertil knyttede § 254. Forudsætningen for det her omhandlede Bedrageri er, at Tingen er fremmed Ejendom,[9]) jfr. Ordene *„hvorved rette Ejers*

---

hvor § 253 anvendtes paa en Tiltalt, der, efter at have borttransporteret en ikke-skriftlig Fordring, opkrævede Beløbet og forbrugte det.

[8]) Se f. Ex. U. f. R. 1887 S. 937, jfr. H. R. T. 1887 S. 251 (Beløbet var tilvejebragt, Arvingerne havde frafaldet Forfølgning; men § 254 ikke anvendelig, fordi vedkommende Retsbetjent havde fordulgt overfor Arvingerne, at han havde oppebaaret Kapitalen; Kommissionsdom § 253; H. R. efter samtlige dermed forbundne Omstændigheder § 257).

[9]) Fremmed er Tingen, selv om den under en suspensiv Betingelse — f. Ex. en vis Lejesums Betaling — skal blive Paagjældendes Ejendom, saa længe Betingelsen ikke er indtraadt, jfr. H. R. T. **1868** S. 54, **1871** S. 347, U. f. R. **1872** S. 595, jfr. H. R. T.1872 S. 137, **1876** S. 1141, jfr. H. R. T. 1876 S. 189, H. R. T. **1881** S. 65, **1882** S. 221, **1884** S. 587, U. f. R. **1884** S. 70, jfr. H. R. T. 1883 S. 495 (O. R. anvendte § 257), **1885** S. 111, jfr. H. R. T. 1884 S. 487, **1893** S. 135, jfr. H. R. T. 1892 S. 669. (§ 253, jfr. § 39), se fremdeles U. f. R. **1898** S. 1264 (§ 253 anvendt i et Tilfælde, hvor en Tilbagekjøbsret var stipuleret), se derimod H. R. T. **1868** S. 270, der frifandt i et Tilfælde, hvor en Ting var kjøbt paa Afbetaling, uden at det var betinget, at Kjøbesummen skulde være erlagt, for at Ejendomsretten kunde gaa over, U. f. R. **1892** S. 269, jfr. H. R. T. 1891 S. 670 (O. R. § 257; H. R. frifandt, da kun Bortrejse med Tingen, uden Villie at unddrage sig Restbetalingen, forelaa). Med Hensyn til et Tilfælde,

Ejendomsret kunde gaa tabt", og den gjælder selvfølgelig ogsaa ved fungible Ting, jfr. i § 254 "*fremmede Penge*". Dersom altsaa Retsforholdet ved Betroelsen af fungible Ting efter sin Beskaffenhed eller ifølge udtrykkelig Aftale er det, at der kun er en Forpligtelse til at tilbagegive *in genere*, og Betroelsen følgelig er en Ejendomsoverdragelse eller ialtfald udtrykkelig giver Modtageren Tilegnelsesret, mangler Betingelsen for, at der kan komme til at foreligge et Bedrageri af den her omhandlede Art.[10]) Men selv om Retsforholdet ikke har denne Karakter, vil det kunne stille sig saa, at en Tilegnelse af den betroede, fremmede, fungible Ting maa erkjendes for berettiget, med mindre den udtrykkelig er udelukket, nemlig naar den i ingen Henseende udsætter den Berettigedes Interesse for Fare. Man tænke f. Ex. paa en almindelig Bytning af Penge, ved hvilken der henlægges Penge af lige Værd for de betroede Stykker, eller paa Sammenblanding uden Sondring af de betroede Penge med den Paagjældendes egne i samme Kasse. Den Omstændighed, at det, økonomisk set, maa være den Paagjældende ganske ligegyldigt, om han netop faaer de individuelle Stykker eller andre lige saa gode tilbage, berettiger her til den Antagelse, at han eventuelt er enig i en saadan Substitution, naar han ikke giver den modsatte Villie tilkjende, hvilket bl. a. er Tilfældet, naar Tingen betroes under Segl eller Laas, se § 254. Som Hjemmel til

---

hvor Besidderen kun var Medejer, ikke Eneejer, se U. f. R. **1891** S. 716, jfr. H. R. T. 1891 S. 196 (Fragaaelse af Medejendomsretten; Anal. af § 252), jfr. ogsaa U. f. R. **1876** S. 292, jfr. H. R. T. 1875 S. 479, **1878** S. 642 og 936, jfr. H. R. T. 1878 S. 218.

[10]) Jfr. U. f. R. **1884** S. 150, jfr. H. R. T. 1883 S. 623, **1885** S. 30, jfr. H. R. T. 1884 S. 419.

under hine Omstændigheder at udelukke Tilegnelsen fra Bedrageri, anføres ofte, at der ikke foreligger den fornødne Berigelseshensigt.[11]) Men Sætningen maatte efter Forholdets Natur erkjendes, selv om dette Moment ikke antoges at kunne kræves til Bedrageri, allerede fordi der ikke forelaa en retstridig Tilegnelse. En retstridig Tilegnelse af den fremmede, fungible Ting foreligger der kun, naar enten de objektive eller subjektive Omstændigheder ved Tilegnelsen gjøre den Berettigedes Interesse usikker — da kan hans Indvilgelse ikke præsumeres — eller han utvetydig, f. Ex. ved Forsegling eller desl., har tilkjendegivet sin Villie mod enhver Substitution. Urigtig er derimod den Mening, der kun under den sidste Forudsætning vil anerkjende Tilegnelsens Retstridighed, jfr. ogsaa § 254. Naar f. Ex. Læredrengen, der inkasserer Regninger for Mesteren, bruger de modtagne Penge, er hans Tilegnelse aabenbart retstridig, selv om han modtog Pengene uforseglede, og han heller ikke paa anden Maade fik noget Paalæg om at aflevere *in specie*. Et Spørgsmaal er det imidlertid, om den positive Ret i § 254 skal antages at have modificeret disse af Forholdets Natur udledede Sætninger, saaledes nemlig, at der i de Tilfælde, hvor fremmede, uforseglede Penge ere tilegnede, sættes istedetfor hint Hensyn til de Omstændigheder, under hvilke Tilegnelsen har fundet Sted, det efterfølgende Kriterium, om Pengene erstattes, førend Dom i første Instans er overgaaet. Herefter vilde Straf for Bedrageri ramme, selv om Omstændighederne paa Handlingens Tid nok saa meget retfærdiggjorde Tilegnelsen, hvis senere indtrufne Begivenheder gjøre hans Erstatning før Dom i første Instans

[11]) Jfr. *Bornemann* a. V. S. 62.

umulig, ligesom omvendt Erstatningen før dette Tidspunkt er nok, om end Brugen af Tingene ikke var berettiget. Mot. i Koll. Tid. 1840 S. 475 (til Kilden Fdg. 11. April 1840 § 44) føre unægtelig nærmest til denne Opfattelse. Disse Motiver hvile imidlertid paa den urigtige Tanke, at Brugen af fremmede betroede Penge altid er en Uregelmæssighed. Erkjendes det efter Ovenstaaende, at der kan foreligge Omstændigheder, under hvilke Tilegnelsen ikke er retstridig, passe hine Motiver ikke. I Stl.'s § 254 er derhos udtrykkelig tilføjet „*uberettiget*".[12]) Det maa derfor erkjendes for rigtigt, at der gjælder Straffrihed ubetinget, naar Omstændighederne udelukke Tilegnelsens Retstridighed, medens § 254 er en Begunstigelse, der, bl. a. i Betragtning af de ofte tvivlsomme Grænser for Berettigelsen, gives den uberettigede Tilegnelse.[13])

---

[12]) Jfr. ogsaa Motiverne til Straffelovsudkastet S. 319—20, samt *Bornemann* a. V. S. 62.

[13]) Se herved U. f. R. **1883** S. 1018 (Frifindelse), **1885** S. 30, jfr. H. R. T. 1884 S. 19 (id.), 58, jfr. H. R. T. 1884 S. 424, 143, jfr. H. R. T. 1884 S. 457 (§ 252), **1886** S. 97, jfr. H. R. T. 1885 S. 514 (Landpostbud straffet efter § 256, jfr. § 253, for at have forbrugt [og ikke erstattet] 24 Øre, leverede ham til Frankering af Breve), U. f. R. **1887** S. 881, jfr. H. R. T. 1887 S. 95 (Sogneraadsformands Forbrug af Kommunens ham betroede Midler, der ikke vare erstattede, straffet efter § 253), **1887** S. 1215 (dels § 253, dels § 257 anvendte paa en Vexellerers Disposition over deponerede Værdipapirer, uden Hensyn til hans Anbringende, at han ikke havde ment at handle strafbart, da han havde haabet senere at kunne restituere Depoterne), **1888** S. 453, jfr. H. R. T. 1887 S. 787 (idem; forsaavidt Tiltalte ikke havde henlagt Beløbet for med Bemyndigelse solgte Depoter i særligt Depot, men ladet det indflyde i sin almindelige Kassebeholdning, fandtes dette ikke retstridigt), **1888** S. 568 og **1889** S. 612, jfr. H. R. T. 1889 S. 66, **1888** S. 632, jfr. H. R. T. 1889 S. 127, **1889** S. 1209

Baade i § 252 og § 253 betegnes Tingen, med Hensyn til hvilken Forbrydelsen begaaes, som „*betroet*“ — som det hedder i § 252 — „*til Laan, til Leje, Forvaring, Pant eller paa anden saadan Maade*“, eller — som det hedder i § 253 — „*til Laan, Leje, Forvaring, Bestyrelse eller Pant*“.[14]) Den Omstændighed, at den sidste Bestemmelse har udeladt den almindelige Klausul i § 252 og tilføjet i den specielle Opregning „*Bestyrelse*“, kan ikke antages at give denne Opregning en udtømmende Karakter. Det er en berettiget analogisk Anvendelse, der finder Sted, naar ogsaa § 253 anvendes paa ethvert Tilfælde, hvor en Ting er betroet ved en Retshandel, der forpligter til dens Tilbagegivelse eller Aflevering *in specie*, selv om det falder udenfor de udtrykkelig angivne.[15])

At Tilegnelse af Ting, der ikke have været betroede paa den angivne Maade, falder udenfor de paagjældende Bestemmelsers Indhold, er utvivlsomt. At imidlertid Praxis anvender Analogien af § 253 i forskjellige Tilfælde, hvor en saadan Betroelse ikke har fundet Sted, er omtalt i forrige Paragraf i An-

---

(Frifindelse), 1153, jfr. H. R. T. 1889 S. 492 (§ 257), **1891** S. 1001, jfr. H. R. T. 1891 S. 231, **1894** S. 1190, jfr. H. R. T. 1894 S. 326, 1258.

[14]) Det er selvfølgelig Panthaveren, der haves for Øje, naar der tales om at faa en Ting betroet til Pant. Dette er misforstaaet hos *Ipsen* og *Scharling* I S. 132—33, hvor som Anvendelser af denne Bestemmelse anføres en Række Domme angaaende en Pantsætters svigagtige Handlinger.

[15]) Se U. f. R. **1876** S. 1141, jfr. H. R. T. 1876 S. 189, **1885** S. 58, jfr. H. R. T. 1884 S. 424, se Mot. t. Stl.'s Udk. S. 320. Se derimod Frifindelse under særegne Forhold i U. f. R. **1881** S. 244, jfr. H. R. T. 1880 S. 597 (Kr. R. paa Grund af § 254, H. R. fordi der ej var svigagtigt Forhold).

ledning af Spørgsmaalet om Omraadet for § 248. Til denne Undersøgelse maa her henvises.

b) Bedrageri i den her omhandlede Skikkelse forudsætter, ligesom de beslægtede Forbrydelser, at Bedrageren har Tingen i sin Varetægt eller Besiddelse. Formuleringen af de paagjældende Lovbud (*„betroet til Laan“* o. s. v.), indeholder klart Forudsætningen, jfr. ogsaa i §§ 252 og 254 Ordet *„Modtagelsen“* og § 258, der kræver, at Tingen *„forsendes med Posten og er hans Varetægt undergiven“*. De Spørgsmaal, som ved Anvendelsen heraf kunne opstaa, ere belyste i Læren om Tyveri ved at drage Grænsen for denne Forbrydelse, særlig ogsaa lige overfor det omhandlede Bedrageri, se ovfr. § 74[16])

[16]) Til de der anførte Domme kunne føjes følgende, hvor der er straffet efter § 253, H. R. T. **1857** S. 118, **1864** S. 557 og 560 (Transport). **1872** S. 448, **1873** S. 306 (Skipper), U. f. R. **1882** S. 692, jfr. H. R. T. 1882 S. 154 (Styrmand og Skipper for Tilvendelse af Ladningen), samt før Straffeloven H. R. T. **1859** S. 25, 350, **1862** S. 751, jfr. **1857** S. 171, hvor Bedrageri med Urette er antagen (O. R. straffede i sidste Tilfælde for Tyveri), U. f. R. **1886** S. 1246 (Kontorbud), jfr. derimod f. Ex. U. f. R. **1867** S. 147, jfr. H. R. T. 1866 S. 718, **1887** S. 156, jfr. H. R. T. 1886 S. 469 (Boghandlermedhjælpers Tilegnelse af Penge, som Kunderne betalte, Tyveri), **1887** S. 881, jfr. H. R. T. 1887 S. 95 (Sogneraadsformands Forbrug af Kommunens ham betroede Midler), **1887** S. 884, jfr. H. R. T. 1884 S. 100 (Pantsætning af Sengetøj fra møbleret Værelse, som Tiltalte havde lejet ugevis), **1888** S. 20, jfr. H. R. T. 1887 S. 340, 50, jfr. H. R. T. 1887 S. 447, 992, jfr. H. R. T. 1888 S. 182 (Kommissionsdom § 228, jfr. § 52, 3; men H. R. § 257), **1889** S. 91, jfr. H. R. T. 1888 S. 421 (§ 253, jfr. § 47, 1), 1153, jfr. H. R. T. 1889 S. 492, **1890** S. 1101 (§ 253 for Tilegnelse af Ting, betroet af formodet Tyv) **1891** S. 377, jfr. H. R. T. 1890 S. 649, **1892** S. 542, jfr. H. R. T. 1891 S. 767, 994 (§ 256, jfr. § 253, § 60), 1190 (antagen betroet, men

Af de Akter, hvorved en fremmed Ting, man besidder, kan forholdes Ejeren, bliver der ved det Forhold, Lovbudenes Ord alene have Hensyn til („*betroet*“ Gods), ikke Tale om at undlade at oplyse Tingen eller at lægge Dølgsmaal paa den, naar den efterlyses. Af andre Forholdelsesmaader behandler Loven udtrykkelig to, der betinge Anvendelsen af forskjellige Lovbud, nemlig dels Tilegnelsesakter — hvor altsaa Forholdelsen og Tilegnelsen falde sammen, og hvor § 253 finder Anvendelse — dels Fragaaelse af Modtagelsen, for hvilken § 252, 1°, indeholder Straffen. Det har ikke blot formel Betydning, men ogsaa i forskjellige Retninger praktisk Interesse at drage Grænsen mellem de Tilfælde, der falde ind under den ene eller den anden Bestemmelse. Vel er Straffen den samme. Men § 254 gjælder kun, naar Forholdet ikke falder ind under § 252, 1°, Fuldbyrdelsesmomentet er forskjelligt (i § 253 kræves den realiserede Tilegnelse,[17]) efter § 252, 1°, er det nok, at Modtagelsen fragaaes i Tilegnelseshensigt), og endelig gives der ikke særlig omtalte Forholdelsesakter (f. Ex. at fordølge Tingen), med Hensyn til hvilke det Spørgsmaal opstaaer, efter hvilket af Budene de skulle bedømmes. Under Henvisning til S. 365 o. ff. om det almindelige

---

stjaalen Ting; Anal. af § 253, jfr. § 55), 1221, jfr. H. R. T. 1892 S. 424 (tilegnet og solgt Billeder, hørende til Inventariet i et ugevis lejet Værelse: § 253), **1894** S. 1190, jfr. H. R. T. 1894 S. 326 (§ 258).

[17]) Hermed staaer D. i H. R. T. **1879** S. 661 ikke i Modstrid, forsaavidt den statuerer, at Vedkommende ved under de foreliggende Omstændigheder at bortfjerne sig med Tingen og give den fra sig til Pantsætning, uden at Pantsættelsen var lykkedes, maatte anses at have tilegnet sig den, se dog U. f. R. **1889** S. 125, jfr. H. R. T. 1888 S. 575 (§ 256, jfr. § 253, smh. m. § 46).

Tilegnelsesbegreb og om enkelte Tilegnelsesakter bemærkes her særlig med Hensyn til § 253 Følgende.

Paragrafen nævner særlig Afhændelse og Pantsættelse som Tilegnelsesakter, jfr. Ordene „*eller paa* *anden* . . . *Maade* . . . *tilegner sig*". Det vilde dog ikke være berettiget deraf, at Pantsættelse nævnes, at slutte, at denne altid er en Tilegnelse. Det er den, som berørt S. 367, efter Forholdets Natur ikke. Imidlertid opfattes det vistnok saaledes i Praxis. I det mindste ses det ikke, at der i de mange Domme, der anvende Paragrafen paa Pantsættelse, er gjort nogen Distinktion.[18]) Ved Siden af disse Exempler findes dernæst i Paragrafen en almindelig Klausul med Hensyn til alle andre Tilegnelseshandlinger, derunder altsaa Forbrug, men ej den blotte Brug, jfr. § 254.[19]) Naar disse nærmere bestemmes ved Ordene „*paa anden svigagtig Maade, hvorved rette Ejers Ejendomsret kunde gaa tabt*", ligger heri ingen Indskrænkning. Ved enhver virkelig Tilegnelse kan rette Ejers Ret gaa tabt, nemlig hvis Tilegnelsen lykkes, og at de Tilfælde

---

[18]) Se H. R. T. 1858 S. 277 og 298, **1864** S. 266, **1868** S. 54, **1869** S. 291, **1870** S. 71, **1871** S. 347, U. f. R. **1872** S. 595, jfr. H. R. T. 1872 S. 137, **1876** S. 1141, jfr. H. R. T. 1876 S. 109, H. R. T. **1862** S. 221, **1884** S. 587, U. f. R. **1887** S. 884, jfr. H. R. T. 1887 S. 100, 911, jfr. H. R. T. 1887 S. 171 (H. R. § 256, jfr. § 253), **1887** S. 1215, **1889** S. 125, jfr. H. R. T. 1888 S. 575 (§ 256, jfr. § 253, smh. m. § 46), **1890** S. 368, jfr. H. R. T. 1889 S. 836, **1893** S. 1264.

[19]) Koll. Tid. 1840 S. 473, U. f. R. **1885** S. 58, jfr. H. R. T. 1884 S. 424, og H. R. T. **1876** S. 177, U. f. R. **1892** S. 269, jfr. H. R. T. 1891 S. 670 (O. R. § 257, H. R. Frifindelse i et Tilfælde, hvor Vedkommende var rejst med Tingen, men uden at Hensigt at unddrage sig en Restbetaling, der betingede Overgang af Ejendomsret, kunde antages).

skulde være udelukkede, hvor der ingen virkelig Fare var, fordi de til Ejerens Raadighed staaende Retsmidler ingen Vanskelighed vilde møde, kan ikke antages, da der ingen saadan Betingelse gjælder ved Afhændelsen og Pantsættelsen, der nævnes som Exempler. Heller ikke ligger der i Ordet *„svigagtig“* nogen Begrænsning. Svig betyder her Utroskab, jfr. Stl.'s § 5 (*„Svig i Udførelsen af et betroet Hverv“*) og er altsaa kun Udtryk for, at Tilegnelsen af betroet Gods er Utroskab mod den paatagne Pligt. Ogsaa dette ses af de fremhævede Exempler, hvor det ikke er Betingelse, at der bruges nogen skjult eller underfundig Fremgangsmaade. I Regelen vil Tilegnelsen fremtræde i positive Akter, der forandre Personens Forhold til Tingen. Men har Vedkommende ikke blot Besiddelsen, men ogsaa Nydelsen af Tingen, er Nydelsens Fortsættelse i Forbindelse med Nægtelse af at have Tingen en Tilegnelse. Men paa Grund af denne sidste Betingelse stiller det sig saa, at et saadant Forhold vilde komme ind under § 252, 1°.

Dette Lovbud, som kræver, at Modtagelsen af Tingen fragaaes, indbefatter nemlig baade de nys nævnte Tilfælde, hvor en saadan Fragaaelse er Tilegnelse, og dem, hvor Fragaaelsen følger efter en paa anden Maade stedfunden Tilegnelse, eller hvor den gaaer forud for og forbereder en Tilegnelse. Udsondringen af dette Tilfælde for sig selv forklares ved, at Usandhed her benyttes, om ikke for at skuffe Ejeren, saa dog for at hidføre samme Resultat, som hvis han var bleven skuffet, hvorved Tilfældet faaer nogen Lighed med Bedragerierne af den anden Gruppe. Tilfældet omfatter ikke blot en Fragaaelse for Retten, men enhver Fragaaelse lige overfor Ejeren (eller en

Vedkommende), skriftlig eller mundtlig.[20]) Derimod omfatter § 252 ikke Akter, der vel kunne forberede en Fragaaelse, men endnu ikke indeholde en saadan. Naar der derfor bliver Spørgsmaal om, efter hvilken Regel, § 252, 1°, eller § 253, den skal behandles, der forstikker eller paa anden saadan Maade

[20]) Jfr. U. f. R. **1867** S. 508, jfr. H. R. T. 1867 S. 145, H. R. T. **1869** S. 162, U. f. R. **1879** S. 254, jfr. H. R. T. 1878 S. 692 (hvor O. R. anvendte § 253, H. R. § 252, idet der til Fortielsen af Modtagelsen — som ikke kunde være nok, se U. f. R. **1877** S. 184, jfr. H. R. T. 1876 S. 414 — kom en senere urigtig Forklaring for Retten), U. f. R. **1883** S. 106, jfr. H. R. T. 1882 S. 458, **1884** S. 396, **1885** S. 143, jfr. H. R. T. 1884 S. 457, 1046, **1887** S. 937, jfr. H. R. T. 1887 S. 211 (Modtagelsen fordulgt overfor Arvingerne), **1888** S. 264 (§ 254 anvendt, da Beløbets Modtagelse, hvorom Tiltalte ikke udtrykkelig var spurgt af Mandanten, ikke var nægtet), **1890** S. 363, jfr. H. R. T. 1889 S. 836 (efterfølgende Nægtelse overfor Husbond: § 252), **1891** S. 716, jfr. H. R. T. 1891 S. 196 (Fragaaelse af en Andens Medejendomsret i bedragerisk Hensigt: Anal. af § 252), 1001, jfr. H. R. T. 1891 S. 231 (inkasseret Beløbs Fordølgelse for Fordringshaveren for at tilforhandle sig Fordringen for billig Pris: § 252), **1892** S. 542, jfr. H. R. T. 1891 S. 767 (Nægtelse ovfr. Bestyrelsesmedlemmer), **1893** S. 481, jfr. H. R. T. 1892 S. 902 (Anal. af § 252 i et Tilfælde, hvor en beruset Mand havde anmodet en Ledsager om at søge efter en tabt Pung, der blev funden, men Fundet nægtet overfor Ejeren). I nogle Tilfælde, hvor § 254 vilde have været anvendelig, men har været udelukket paa Grund af den svigagtige Fragaaelse, er der blevet dømt efter § 253 (se ogsaa Kommissionsdom i U. f. R. **1887** S. 937, jfr. H. R. T. 1887 S. 251, H. R. § 257, og **1889** S. 1158 [Kr. og P. R.]). Dette kan ikke siges at have Hjemmel i § 254, der forsaavidt naturlig supleres ved, at der i saa Fald skal dømmes efter § 252, men skyldes vistnok en Reminiscens fra Fdg. 11. April 1840, hvor § 44, Kilden til § 254, var et selvstændigt Straffebud, se H. R. T. **1866** S. 252, **1875** S. 587, U. f. R. **1883** S. 106, jfr. H. R. T. 1882 S. 458. Spørgsmaalet er forøvrigt her rent formelt.

fordølger en betroet Ting for at tilegne sig den, er det den sidst nævnte Regel, som her maa komme i Betragtning.[21]) Forbrydelsen er som Følge heraf først fuldbyrdet, naar „Tilegnelsen" har fundet Sted, hvilket vel kan, men ikke altid vil være Tilfældet allerede ved Forstikkelsen, og den Omstændighed, at han saaledes har forstukket Tingen, kan ikke — som Fragaaelse af Modtagelsen — udelukke Anvendelsen af § 254.[22])

c) At Tilegnelse kræves i § 253, jfr. §§ 254 og 258, ligger i Ordene. Med Hensyn derimod til Spørgsmaalet, om Tilegnelseshensigt kræves i § 252, 1°, og om i begge Tilfælde Berigelseshensigt kræves, henvises til Undersøgelsen i § 71, hvor det er paaviist, hvorfor Spørgsmaalet maa besvares bekræftende, skjønt § 252 kun har Øje for Skaden for Ejeren („*for at forholde en Anden, hvad der lovlig tilkommer denne*") og skjønt Ordene „*i bedragerisk Hensigt*" i § 253 ere saa flertydige, at de ikke i og for sig ere afgjørende.[23]) At iøvrigt Forsæt maa udkræves med Hensyn til alle de retstridige Momenter i Forbrydelsen, og denne altsaa udelukkes ved *bona fides*, er givet.

Straffen for de omhandlede Bedragerier er, hvad enten Forholdet falder ind under § 252, 1°,

---

[21]) Jfr. Koll. Tid. 1840 S. 473, hvor det er forudsat, at den, der ved paasatte Mærker eller paa anden Maade saaledes forandrer Tingen, at den skulde have Udseende af at være hans egen, falder ind under Fdg. 11. April 1840 § 43. Jfr. herved H. R. T. 1872 S. 146, U. f. R. 1872 S. 776, jfr. H. R. T. 1872 S. 220 (§ 253 anvendt i Tilfælde, hvor Tilegnelsen var søgt skjult ved falsk Bogføring eller Undladelse af Indførelse i Regnskabsbogen), se dog i modsat Retning H. R. T. 1872 S. 23.

[22]) U. f. R. 1888 S. 264.

[23]) Jfr. U. f. R. 1885 S. 89, jfr. H. R. T. 1884 S. 465.

eller § 253, den samme, nemlig den i § 251 fastsatte: Fængsel paa Vand og Brød ikke under 5 Dage, eller Forbedringshusarbejde indtil 2 Aar, dog at Straffen under særdeles skærpende Omstændigheder, ligesom og naar Forbrydelsen gjentages, kan stige indtil 6 Aars Strafarbejde. Fremdeles gjælder for begge Tilfælde den kvalificerede Straf af Strafarbejde indtil 8 Aar ifølge § 258 for *„den, som svigagtig tilvender sig Noget af det, der forsendes med Posten og er hans Varetægt undergiven“*, hvorved bemærkes, at Fragaaelse af Modtagelse i Tilvendelseshensigt her ikke er nok til den fuldbyrdede Forbrydelse.[24])

---

[24]) Jfr. om Tilfælde, hvor begge de i Paragrafen satte Betingelser ere antagne at foreligge, U. f. R. **1871** S. 1081, jfr. H. R. T. 1871 S. 489, **1874** S. 543, jfr. H. R. T. 1873 S. 608, tildels **1876** S. 648, jfr. H. R. T. 1876 S. 21, **1877** S. 438, jfr. H. R. T. 1876 S. 498 (O. R. havde kun fundet § 253 anvendelig, „da selve de [Anvisnings- og Opkrævnings-] Beløb, som Arrestanten tilvendte sig, ikke vare under Forsendelse med Posten, se U. f. R. **1876** S. 1129), **1878** S. 584, jfr. H. R. T. 1877 S. 802, **1879** S. 15, jfr. H. R. T. 1878 S. 419, tildels **1883** S. 896, jfr. H. R. T. 1883 S. 254, jfr. derimod tildels U. f. R. **1876** S. 648, jfr. H. R. T. 1876 S. 21, **1877** S. 583, jfr. H. R. T. 1876 S. 666 (O. R. havde anvendt § 258, men H. R. § 253 paa et Landpostbuds Tilegnelse af Pengebeløb, der overleveredes ham til Afsendelse pr. Postanvisning, idet de paagjældende Beløb ikke kunde anses at have været i Postvæsenets Værge som Gjenstande for Postforsendelse), se derimod om et noget forskjelligt Tilfælde af denne Art **1894** S. 1190, jfr. H. R. T. 1894 S. 326 (O. R. § 253; H. R. § 258), tildels **1883** S. 896, jfr. H. R. T. 1883 S. 254, **1885** S. 89, jfr. H. R. T. 1884 S. 465, **1886** S. 97, jfr. H. R. T. 1885 S. 514 (Landpostbud § 256, jfr. § 253), se endvidere med Hensyn til Grænsen lige overfor § 229 Nr. 3 ovfr. S. 380—81 samt H. R. T. 1879 S. 272. At det til Anvendelsen af § 258 kræves, at Forsendelsen er hans (Tilvenderens) Varetægt undergiven, og at det ikke er nok, at den er under Postvæsenets Varetægt, synes ikke altid paaagtet lige

Alene til et Forhold, der vilde falde ind under § 253, har derimod § 254 Hensyn, jfr. Betingelsen *„og han heller ikke svigagtig har fragaaet Modtagelsen"*. Denne Paragraf indeholder ikke, som Kilden i Fdg. 11. April 1840 § 44, et selvstændigt Straffebud, men anordner kun for de under § 253 hørende Tilfælde visse særegne Straffebetingelser.[25])

Det under § 253 faldende Tilfælde, — altsaa hvor ingen Fragaaelse af Modtagelsen har fundet Sted, — for hvilket § 254 sætter særlige Straffebetingelser, er det, at Nogen *uberettiget anvender fremmede Penge til eget Brug, hvis det ikke er ved at bryde Segl eller Laas for de fremmede Penge, at han har sat sig istand til at benytte dem.* Denne Mildhed finder altsaa kun Sted, naar det er fremmede *Penge,* der ere *anvendte til eget Brug.* Andre fungible Ting ere ikke medtagne, og end ikke saakaldte Pengeeffekter, hvilke ikke kunne subsumeres under Udtrykket *„Penge"*, jfr. Stl.'s § 135 i Slutn. En analogisk Anvendelse paa andet end Penge har ikke Hjemmel.[26]) De særegne Strafbetingelser, der

---

overfor de S. 349 o. ff. udviklede ellers fulgte Grundsætninger.

[25]) Se vel f. Ex. H. R. T. 1867 S. 348 og 448, hvor § 254 paaberaabes som Strafhjemmel for Forbrug af betroede Penge, men H. R. T. 1875 S. 572, hvor O. R. for saadant Forbrug havde citeret § 254 som Strafhjemmel, men H. R. straffede efter § 253. U. f. R. 1887 S. 881, jfr. H. R. T. 1887 S. 95 (U. R. § 254, men O. R. og H. R. § 253).

[26]) Jfr. dog Mot. t. Stl.'s Udk. S. 320, der vel ikke ville medtage alle fungible Ting under Regelen, men dog ikke ubetinget ville have den begrænset til Penge, og derfor anføre en ældre O. R. D., der havde henført kongelige Ihændehaverobligationer under Fdg. 11. April 1840 § 44, se derimod i Overensstemmelse med Texten D. i U. f. R. 1887 S. 1215. 1888 S. 204, 1893 S. 1270 (Sparekassebog).

gjælde for dette Tilfælde, ere, at den Forurettede begjærer Sagen forfulgt, at han ikke frafalder den fortsatte Forfølgning, førend Dom er afsagt, og at den Skyldige ikke erstatter, hvad han har forbrugt, førend Dom i første Instans overgaaer ham.[27])

II. Et særligt Tilfælde af Berigelsesforbrydelse ved Tingens Forholdelse, der er henført under Bedrageri og belagt med Straffen efter § 251, er dernæst, som ovfr. bemærket, det, der omtales i § 252, 3°, nemlig at *underslaa noget et Dødsbo tilhørende Gods.* Motivet til denne strengere Behandling, der ikke er betinget af, at Godset er betroet, ligger i det ved § 252, 4°, anførte Hensyn, at For-

[27]) Med Hensyn til Enkeltheder ved disse Betingelser henvises til StR.'s alm. Del I S. 455 o. ff. samt H. R. T. **1862** S. 99 (en Renunciation paa Tiltale ikke tillagt Betydning, da Pengene ikke tilhørte den, der havde betroet Tiltalte Pengene og renunceret), U. f. R. **1868** S. 1039, jfr. H. R. T. 1868 S. 337 (Frafaldelsesretten gjælder kun, indtil Dom i første Instans er gaaet), H. R. T. **1869** S. 442, U. f. R. **1877** S. 184, jfr. H. R. T. 1876 S. 414 (Frafaldelsen kan ikke tilbagekaldes), **1879** S. 1034 (§ 144, jfr. §§ 138, 141, 253, men ikke § 254 anvendt), H. R. T. **1881** S. 253(ved Frafaldelse af Erstatning maa Strafansvar anses at bortfalde), U. f. R. **1881** S. 244, jfr. H. R. T. 1880 S. 597 (Kr. R. § 254; H. R. frifandt, fordi Forholdet ikke var sviagtigt), **1883** S. 106, jfr. H. R. T. 1882 S. 458 (§ 254 ikke anvendt), **1884** S. 396, **1885** S. 89, jfr. H. R. T. 1884 S. 465, **1886** S. 97, jfr. H. R. T. 1885 S. 514 (§ 254 ikke bragt til Anvendelse i et Tilfælde, hvor Erstatning af forbrugte Portopenge (24 Øre) ikke var ydet, fordi Tiltalte ikke kunde erindre Afsenderen), **1886** S. 774 og **1887** S. 225 og H. R. T. 1886 S. 607, se ogsaa **1888** S. 568 og **1889** S. 612, jfr. H. R. T. 1889 S. 68, **1893** S. 573, (Anvendelse af § 254, fordi de Besvegne ej ønskede Forfølgning, medfører ikke, at en Sagfører slipper for at forbryde sin *jus practicandi*), **1887** S. 881, jfr. H. R. T. 1887 S. 95, **1888** S. 264, **1889** S. 1158.

brydelsen her paa Grund af Vedkommendes Mangel paa Kundskab om Omstændighederne kan ventes at ville lykkes, hvorved Forbrydelsen faaer noget af det, der karakteriserer Bedragerier af den anden Gruppe.[28]) Idet der iøvrigt henvises til, hvad der i det Foregaaende er udviklet om de forskjellige, beslægtede Forbrydelser, bliver særlig at mærke, at Forholdelsen selvfølgelig her kan ske ved at undlade at anmelde for Vedkommende, at en Ting, man har i Besiddelse, tilhører Boet,[29]) og at det her, ligesaa lidt som ellers, kommer an paa, hvem det er Hensigten at berige, sig selv eller en Anden.[30])

§ 81.

II. Bedrageri ved svigagtig fremkaldte Dispositioner over den Bedragnes Formue.

Den anden Gruppe af strafbare Handlinger, der af Straffeloven ere henførte under Bedrageri,

---

[28]) Jfr. Koll. Tid. 1840 S. 463.

[29]) Jfr. H. R. T. **1861** S. 591. U. f. R. **1874** S. 901 (kun § 256), **1875** S. 38, jfr. H. R. T. 1874 S. 322 (Anal.), **1882** S. 16, jfr. H. R. T. 1881 S. 412, **1883** S. 777, jfr. H. R. T. 1883 S. 68, **1887** S. 827, jfr. H. R. T. 1887 S. 29, **1888** S. 43, jfr. H. R. T. 1887 S. 434 (§ 256, jfr. § 252), se derimod H. R. T. **1872** S. 472 og **1873** S. 482 (Straf for Tyveri, da Tingen var i den Afdødes Besiddelse).

[30]) Se H. R. T. **1869** S. 217, **1874** S. 126, U. f. R. **1878** S. 113, jfr. H. R. T. 1877 S. 533, **1887** S. 608, jfr. H. R. T. 1886 S. 774 (Anal. af § 252 anvendt paa en Mand, som ved Skifte med frasepareret Hustru havde undladt at opgive udestaaende Fordringer, for at disse kunde komme Fællesbørnene tilgode, da Hustruen formentlig vilde indgaa nyt Ægteskab), **1888** S. 1049, jfr. H. R. T. 1888 S. 286 (Frifindelse; Tingen var udlagt, skjønt med Urette, Paagjældende), samt, med Hensyn til Forholdet

svarer nærmest til de Forbrydelser, for hvilke andetsteds i Regelen dette Navn er udelukkende forbeholdt,[1]) ligesom den udgjør den Klasse, fra hvilken Teorien ved Behandlingen af denne Forbrydelse, ogsaa hos os, altid har taget sit Udgangspunkt, og der er bleven betragtet som det egentlig typiske Bedrageri.[2]) Særkjendet for denne Gruppe er i Almindelighed det, at Berigelsen realiseres eller søges realiseret ved svigagtig at bevæge den Krænkede — eller Nogen paa hans Vegne — til selv at foretage den Handling, hvorved han lider Tab, og en Anden beriges. Men til den samme Klasse af Bedragerier maa fremdeles henføres visse Tilfælde, hvor den Svig, ved hvilken Berigelsen søges realiseret, ikke er rettet paa at fremkalde en Handling af den Besvegne eller Nogen, der handler med hans Tarv for Øje, men en Myndighedsakt med samme Virkning, hvor altsaa den retlige Nødvendighed træder istedetfor den Besvegnes egne Handling. I Fremstillingen bør imidlertid disse to Former adskilles.

---

til § 260, H. R. T. 1872 S. 125, U. f. R. 1875 S. 38, jfr. H. R. T. 1874 S. 322, 1887 S. 156, jfr. H. R. T. 1886 S. 469, 1888 S. 454, jfr. H. R. T. 1887 S. 787 (§ 256, jfr. § 252), 1892 S. 765, jfr. H. R. T. 1892 S. 124 (Anal. af § 252 anvendt paa et Separationsbo), og med Hensyn til Forholdet til § 253 U. f. R. 1883 S. 777, jfr. H. R. T 1888 S. 68.

[1]) Bedrageri (Betrug) defineres i den tyske Straffelov § 263 som den Handling: at tilføje en Anden Formueskade ved at vække eller vedligeholde en Vildfarelse ved Foregøgling af falske eller ved Forvanskning eller Undertrykkelse af sande Kjendsgjerninger, i den Hensigt at skaffe sig eller en Tredie en retstridig Formuefordel.

[2]) Se *Bornemann* a. V. S. 50 o. ff., Koll. Tid. 1840 S. 457 o. ff.

A. Bedragerier, der realiseres ved svigagtig at fremkalde Dispositioner af den Besvegne (eller Nogen, der handler med hans Tarv for Øje), hvorved der mod hans Villie paaføres ham Formuetab og skaffes en Anden Berigelse.

Herom handler § 251, idet den straffer (1) *„den, som ved at udgive sig for en anden Person, end han er, eller ved at foregive at være berettiget til at handle paa anden Mands Vegne, fravender Nogen Penge eller Gods, eller* (2) *som svigagtig modtager, hvad en Anden paa Grund af urigtigt Kjendskab til Omstændighederne troer sig pligtig til at betale eller afgive til ham, eller* (3) *som ved falske Foregivender forleder nogen til at kjøbe eller paa anden lignende Maade modtage en Gjenstand for noget væsentlig Andet og Værdifuldere, end den er, eller* (4) *som, uden Hensigt til at betale, tager Varer paa Kredit.*

Fremdeles hører herhen § 255, som straffer *„Bedrageri i Spil, saa og den, der ved Signen, Maalen Manen, Spaaen eller ved Hjælp af andre overtroiske Kræfter fravender nogen Penge eller Gods"*, — samt § 259, der straffer

„den, som ved at benytte Sø-, Brand- eller anden Forsikring gjør sig skyldig i svigagtig Omgang, — hvad enten Forsikringen er tegnet i Kongeriget eller udenfor samme."

Endelig hører Bestemmelsen i § 252, 4°, ogsaa delvis herhen. Men da Hovedanvendelsen af denne Bestemmelse vedkommer Gruppen B, jfr. ndfr., henvises der om den hertil.[3])

---

[3]) Se med Hensyn til Anvendelsen af § 251 U. f. R. **1869** S. 5, 167, jfr. H. R. T. 1868 S. 533, 214, 557 og 1091, jfr. H. R. T. 1869 S. 425, **1871** S. 362 og 400, jfr. H. R. T. 1871 S. 46 (§ 251, jfr. § 46), **1872** S. 609, 1070, jfr.

Om de begrebsmæssige Krav til disse Bedragerier bemærkes Følgende.

H. R. T. 1872 S. 352, **1874** S. 347, 388 (Anal. af § 251), 772, 1065, jfr. H. R. T. 1874 S. 266, **1875** S. 570, jfr. H. R. T. 1875 S. 36, 660. jfr. H. R. T. 1875 S. 187, **1877** S. 136, jfr. H. R. T. 1876 S. 346 (§ 251, jfr. § 46), 424, jfr. H. R. T. 1876 S 477, 551, jfr. H. R. T. 1876 S. 611, 1004 (§ 251, jfr. § 52), 1189, jfr. H. R. T. 1877 S. 332, 1209, jfr. H. R. T. 1877 S. 391, **1878** S. 110, jfr. H. R. T. 1877 S. 519 (§ 251, jfr. § 54), 375, **1879** S. 258, jfr. H. R. T. 1878 S. 700, 862 og **1880** S. 56, jfr. H. R. T. 1879 S. 394, **1880** S. 148, jfr. H. R. T. 1879 S. 515 (Kr. R.: Falsk, H. R.: § 251), 156, 493, jfr. H. R. T. 1879 S. 632, **1881** S. 151, jfr. H. R. T. 1880 S. 490 (O. R. § 251, jfr. § 46, H. R. frifandt), 193, jfr. H. R. T. 1880 S. 524, 429, jfr. H. R. T. 1880 S. 626 (U. R. § 253, O. R. § 251, H. R. § 257), 436, jfr. H. R. T. 1880 S. 641 (samtidig Meddelagtighed, § 251), 514, jfr. H. R. T. 1880 S. 789 (Falsk, ikke tillige § 251, jfr. § 46, som U. R. havde dømt), 628, jfr. H. R. T. 1881 S. 75 (Frifindelse, kun Selvtægt), 840, jfr. H. R. T. 1881 S. 158 (§ 251, jfr. tildels § 46) **1882** S. 5 (§ 251, ikke § 253), 21 (ikke Falsk, men § 251), 451 og 497, jfr. H. R. T. 1881 S. 749 (O. R. § 257, jfr. § 54; H. R. „i Henhold til“ § 251), 1146 (§ 251, ikke Falsk), **1882** S. 1069 og **1883** S. 163, jfr. H. R. T. 1882 S. 589 (H. R. § 251), 587, jfr. H. R. T. 1882 S. 847 (H. R. § 257, O. R. § 251, jfr. § 47), **1883** S. 1080, jfr. H. R. T. 1883 S. 382, **1884** S. 87, jfr. H. R. T. 1883 S. 584 (O. R. § 257, H. R. „i Henhold til“ § 251), 1088 (ikke Falsk, men § 251), 1100 (Falsk, ikke tillige Forsøg paa Bedrageri), 1156, jfr. H. R. T. 1884 S. 324, **1885** S. 352 (kun § 251), 600, jfr. H. R. T. 1885 S. 28 (Frifindelse), 676, jfr. H. R. T. 1885 S. 132 (§ 251, jfr. § 46), 1051, **1886** S. 957, jfr. H. R. T. 1886 S. 233, 1243, **1887** S. 106, jfr. H. R. T. 1886 S. 328, 139, jfr. H. R. T. 1886 S. 403 (O. R. § 256, jfr. § 251, H. R. § 251), 147, jfr. H. R. T. 1886 S. 427, 924, jfr. H. R. T. 1887 S. 202, 969, jfr. H. R. T. 1887 S. 265 (vestindisk Sag; H. R. Fdg. 11. April 1840 § 41, jfr. § 80), 1236 (§ 251, jfr. § 46), **1890** S. 299, 333, jfr. H. R. T. 1889 S. 775, 1116, 1124, **1891** S. 377, jfr. H. R. T. 1890 S. 649 (Anal. af § 251), 656, jfr. H. R. T. 1891 S. 68, 1024, jfr. H. R. T. 1891 S. 279, 1069 (Frifindelse), 1136, **1892** S. 244, jfr.

1°. Der er i det Foregaaende gaaet ud fra, at Bedrageri, ogsaa i den her omhandlede Skikkelse, indeholder en Krænkelse af Andenmands Formue. Ved alene at lægge Vægt paa Svigen har man undertiden tidligere været ført til at bringe enhver strafbar Svig ind under Begrebet, eller ialtfald enhver Svig, der tilsigtede at paaføre Andre Skade paa et hvilketsomhelst Gode, altsaa ikke blot Formue, men ogsaa personlige Goder, Familiegoder o. s. fr. At Begrebet ved en saadan Udstrækning mister

---

H. R. T. 1891 S. 608 (O. R. § 251; H. R. § 257), 578, jfr. H. R. T. 1891 S. 889 (§ 251, jfr. § 47, 1°), 590, jfr. H. R. T. 1892 S. 9, 841, jfr. H. R. T. 1892 S. 272, 1083 (Frifindelse), 1264, jfr. H. R. T. 1892 S. 511, **1893** S. 522, jfr. H. R. T. 1893 S. 48 (Frifindelse), 525, jfr. H. R. T. 1893 S. 71 (vestindisk Sag; Fdg. 11. April 1840 § 41, jfr. § 80), 1236 (§ 251, jfr. § 46), **1894** S. 393, jfr. H. R. T. 1894 S. 55 (O. R. § 251, jfr. tildels § 46; H. R. „efter samtlige Omstændigheder" kun § 257), 1198, jfr. H. R. T. 1894 S. 391, 1258, jfr. H. R. T. 1894 S. 547, 1274.

Se om Anvendelser af § 255: U. f. R. **1867** S. 667, **1869** S. 836, **1871** S. 595, jfr. H. R. T. 1871 S. 173, **1873** S. 197, jfr. H. R. T. 1872 S. 456, **1878** S. 388, **1879** S. 452, jfr. H. R. T. 1878 S. 747, **1882** S. 1006 og **1883** S. 107, jfr. H. R. T. 1882 S. 461, **1885** S. 78, jfr. H. R. T. 1884 S. 457 (gjensidige Bedragere i Spil alle straffede efter § 255).

Se om Anvendelser af § 259: U. f. R. **1868** S. 477, jfr. H. R. T. 1868 S. 46, **1869** S. 127, jfr. H. R. T. 1868 S. 471, **1870** S. 733, **1872** S- 774, jfr. H. R. T. 1872 S. 218, **1874** S. 733, jfr. H. R. T. 1874 S. 177, **1875** S. 285, **1878** S. 883, jfr. H. R. T. 1878 S. 83, **1879** S. 718, jfr. H. R. T. 1879 S. 57, **1881** S. 807, jfr. H. R. T. 1881 S. 112 (H. R.: ikke § 46), **1882** S. 649, jfr. H. R. T. 1882 S. 90, 689, jfr. H. R. T. 1882 S. 148, **1884** S. 1016 og **1885** S. 673, jfr. H. R. T. 1885 S. 116, 982, jfr. H. R. T. 1885 S. 200, **1887** S. 1116, **1892** S. 695 (jfr. H. R. T. **1867** S. 98, **1870** S. 295 samt U. f. R. **1869** S. 668), **1892** S. 1187 (§ 259, ikke jfr. § 46), 1275, jfr. H. R. T. 1892 S. 550 (Anal. af § 259), **1894** S. 393, jfr. H. R. T. 1894 S. 55 (Frifindelse).

al virkelig Enhed, idet Retsbrudsobjektet bliver ganske uensartet, er klart.[4]) I den danske Ret fik den Anskuelse, at Krænkelse af Andenmands Formue hører til ethvert Bedrageris Væsen, et bestemt Udtryk i Fdg. 11. April 1840 § 76, og Straffeloven, der overhovedet i Bedragerikapitlet nøje slutter sig til Fdg. 11. April 1840,[5]) har ogsaa ved den her omhandlede Gruppe af Bedragerier fastholdt dette Synspunkt, som det fremgaaer af de i § 251 nævnte Bedrageriers Beskrivelse, jfr. ogsaa § 255 samt § 259, der omhandler et formueretligt Retsforhold.[6])

De svigagtig fremkaldte Dispositioner af den Besvegne (eller en Repræsentant for ham) ere ikke indskrænkede til Ting i den Betydning og Udstrækning, som gjælder ved Tyveri, jfr. ndfr. Det tjener imidlertid til bedre Belysning af Bedrageriets Forhold til de i det Foregaaende omhandlede Berigelsesforbrydelser, naar det foreløbig forudsættes, at Dispositionens Gjenstand er en saadan Ting, der ogsaa kunde være Gjenstand for Tyveri. I Modsætning til Tings uretmæssige Tilegnelse ved Borttagelse (Tyveri) og ved Underslaaen (de forskjellige i det Foregaaende omhandlede Forholdelsesforbrydelser) — i hvilke Tilfælde Tilegnelsen sker ved Forbryderens ensidige Akt —, staaer da denne Form af Bedrageri som Udtrykket for det Tilfælde, at Tilegnelsen hviler paa en af den Besvegne (eller hans Repræsentant) foretagen, svigagtig fremkaldt Disposition over den. Modsætningen er klar, naar det forudsættes, at denne Disposition gaaer ud paa Ejendomsoverdragelse, og dette

[4]) Se Koll. Tid. 1840 S. 460 o. ff. og *Bornemann* a. V. S. 46.

[5]) Jfr. Mot. t. Stl.'s Udk. S. 311.

[6]) Jfr. U. f. R. 1870 S. 825, 1876 S. 269.

er det normale Tilfælde.[7]) Men heller ikke er Tilegnelsen en ensidig, men hviler paa den Besvegnes Disposition, naar denne gaaer ud paa en Udlevering af Tingen, som allerede tilhørende Bedrageren. Tabet, henholdsvis Berigelsen, opnaaes her ved den svigagtig hidførte Anerkjendelse af Ejendomsretten, ligesom hist ved den svigagtig hidførte Overdragelse af Ejendomsretten, jfr. om saadanne Udleveringstilfælde § 251, 2⁰ („*svigagtig modtager, hvad en Anden . . . troer sig pligtig at betale eller afgive til ham*").[8])

I Modsætning til disse Tilfælde, hvor Svigen gaaer ud paa at opnaa Ejendomsrettens Overdragelse eller Anerkjendelse, staaer det, hvor Svigen kun har været rettet paa at erholde Tingens Ihændegivelse, f. Ex. til Laan, for at muliggjøre en Tilegnelse. Her hviler Tilegnelsen ikke paa den Skadelidendes Disposition, der kun tjener til at forberede den. Tabet, henholdsvis Berigelsen, ind-

---

[7]) U. f. R. **1886** S. 1243 (§ 251, jfr. derimod U. f. R. **1885** S. 1064, her Tyveri), **1890** S. 299 o. ff., se Note 8, se endvidere **1894** S. 1198, jfr. H R. T. 1894 S. 491 (Beløb stillet til Sikkerhed og „til Disposition" for Vedkommende; Straf „i Henhold til § 251"), 1274.

[8]) DD. i H. R. T. **1869** S. 174 og **1871** S. 179 (Straf efter § 251 for i en Butik at faa en Gjenstand udleveret ved at udgive sig for Ejeren), U. f. R. **1869** S. 1091, jfr. H. R. T. 1869 S. 425, og **1872** S. 1070, jfr. H. R. T. 1872 S. 352, der straffede efter § 251 Tilvendelse af en Ting ved for Finderen at udgive sig for Ejer, **1885** S. 1051 (Udlevering opnaaet ved Foregivende, at Tingen var frastjaalen), **1893** S. 525, jfr. H. R. T. 1893 S. 71 (vestindisk Sag, Fdg. 11. April 1840 § 41, jfr. § 80), **1894** S. 1254. Hermed staaer D. i U. f. R. **1873** S. 822, jfr. H. R. T. 1873 S. 134, der straffede en Tiltalt for at modtage en Ting, som Finderen urigtig antog for hans, efter Anal. af § 253, samt U. f. R. **1884** S. 75, jfr. H. R. T. 1883 S. 521, næppe i Modstrid, forsaavidt den fornødne Svig kan antages at have manglet, jfr. herom ndfr.

træder først ved den i Strid med Dispositionens Indhold værende, egenmægtige eller ensidige Tilegnelse. Efter Forholdets Natur hører dette Tilfælde derfor ikke til Bedragerierne af denne Klasse, men til den i forrige Paragraf ommeldte. Det er ikke efter § 251, men efter § 253, at Tilfældet bør straffes. Ordene i denne sidste Paragraf indeholde Intet, der skulde kunne udelukke det.[9])

I een Henseende afviger den positive Ret dog bestemt fra Konsekvensen. Denne vilde nemlig kræve, at ogsaa det Tilfælde behandledes efter § 253, hvor Nogen ved Svig og i Tilegnelseshensigt opnaaer Tingens Ihændegivelse til sig som Repræsentant for Ejeren til Aflevering til denne. Men hvad dette Tilfælde angaaer, ses det af § 251, 1°, at denne Paragrafs Bud, ikke § 253, er anvendeligt, naar Nogen „*ved at foregive at være berettiget til at handle paa Andenmands Vegne*“ — og altsaa uden Overdragelse eller Udlevering til sig som Ejer, — „*fravender Nogen Penge eller Gods*“, mærk ogsaa i

---

[9]) Herom har der dog hos os hersket nogen Uklarhed, ligesom andetsteds, hvor Spørgsmaalet var, om Tilfældet var Bedrageri eller Underslaaen. DD. i H. R. T. **1859** S. 307 og **1861** S. 194 have straffet i slige Tilfælde henholdsvis efter Fdg. 11. April 1840 § 41 og § 76, jfr. § 41 og efter Stl. har D. i H. R. T. **1867** S. 35 straffet efter § 251, jfr. § 46, en Tiltalt, der havde forsøgt at skaffe sig Ting tillaans i den Hensigt at pantsætte dem, se fremdeles U. f. R. **1883** S. 1080, jfr. H. R. T. 1883 S. 382. Rigtigt have derimod DD. i H. R. T. **1869** S. 291 og **1870** S. 71 straffet efter § 253 for at have lejet Ting i den Hensigt at skaffe sig Penge ved en Pantsætning, der ogsaa fandt Sted, og D. i H. R. T. **1883** S. 398 for Laan af Klædningsstykker, opnaaet ved urigtige Foregivender og uden Hensigt til at tilbagelevere, se fremdeles U. f. R. **1878** S. 822, jfr. H. R. T. 1878 S. 134, **1879** S. 254, jfr. H. R. T. 1878 S. 692 (O. R. § 253, H. R. § 252 [formentlig 1°]), **1890** S. 1101 (§ 253 anvendt, hvor Tingen, der var stjaalen, overleveredes til Pantsætning, men tilegnedes.

§ 251, 2°) Ordet „*afgive*“.[10]) Heraf følger, at Indsamling af Bidrag under opdigtet Foregivende om, at det sker til Fordel for en Anden, men i Virkeligheden for selv at beholde dem, forsaavidt der ikke blot foreligger Betleri, maa henføres under § 251, ikk under § 253, som det laa nærmest [11])

Som bemærket, kunne de svigagtig fremkaldte Formuedispositioner af den Besvegne, der begrunde det her omhandlede Bedrageri, angaa Andet end de Ting, der kunne være Gjenstand for Tyveri. De kunne saaledes angaa urørlige Ting, idet de Grunde, der udelukke disse fra Tyveri, her ikke finde Anvendelse, og fremdeles ogsaa ikke-skriftlige Fordringer, f. Ex. naar Transport paa en saadan opnaaes ved Svig.[12])

Dermed er det imidlertid ikke givet, at svigagtig fremkaldte Villieserklæringer, ved hvilke en Person paatager sig en Forpligtelse eller kvitterer for en ham tilkommende Fordring kunne begrunde et under § 251 hørende Bedrageri.

Hvad det første Tilfælde angaaer, kan det vel ikke siges, at først et Løftes Opfyldelse, ikke dets Afgivelse, formindsker, henholdsvis forøger Formuen. Thi dette gjælder ikke om det gyldige Løfte. Derimod er Sætningen rigtig med Hensyn til et Løfte,

---

[10]) Se H. R. T. **1863** S. 346, U. f. R. **1867** S. 499, jfr. H. R. T. 1867 S. 122, H. R. T. **1868** S. 292, U. f. R. **1871** S. 400, jfr. H. R. T. 1871 S. 46, **1874** S. 290, 473, **1875** S. 1102, jfr. H. R. T. 1875 S. 271, **1879** S. 524, jfr. H. R. T. 1878 S. 918 (§ 251, jfr. § 46), **1887** S. 139, jfr. H. R. T. 1886 S. 403 (O. R. § 256, jfr. § 251, H. R. § 251), **1888** S. 1068, jfr. H. R. T. 1888 S. 326 (§ 256, jfr. § 251), **1889** S. 632, jfr. H. R. T. 1889 S. 127 o. fl., se Note 3.

[11]) Jfr. U. f. R. **1868** S. 487, jfr. H. R. T. 1868 S. 56 (hvor Kr. R. straffede efter § 251, medens H. R. kun antog Betleri.

[12]) Jfr. H. R. T. **1868** S. 359.

der paa Grund af den anvendte Svig er ugyldigt, forsaavidt Ugyldigheden medfører, at den Paagjældende ikke kan lide noget Formuetab ved det, medmindre det lykkes ved fortsat eller ny Svig at faa det opfyldt frivillig eller dets Opfyldelse fremtvungen. Her er derfor kun et Forsøg paa Bedrageri, der som fuldbyrdet kan tænkes enten at høre til den her omhandlede Gruppe (§ 251) eller til den ndfr. under B ommeldte (§ 252). Ikke altid har imidlertid Svigen en saa vidt rækkende civilretlig Virkning. Saa vidt som Fdg. 9. Febr. 1798 rækker, faaer den skriftlige Forpligtelse trods den Svig, hvorved den er opnaaet, en Gyldighed under visse Betingelser, der bevirker, at allerede Dokumentets Udstedelse til Bedrageren maa siges at paadrage et Tab.[13])

Fra den almindelige Regel i ommeldte Henseende danner dog det i § 259 ommeldte Bedrageri en Undtagelse. Paragrafen forlanger til Forbrydelsen her blot, at den Paagjældende *„ved at benytte Forsikring gjør sig skyldig i svigagtig Omgang“*, og denne Fordring er fyldestgjort, om ikke allerede ved Forsøget paa at faa Forsikringen tegnet,[14]) saa dog, naar det er lykkedes at faa den tegnet for i paakommende Tilfælde at gjøre den gjældende.[15])

---

[13]) Se herved H. R. T. 1869 S. 67, hvor der straffedes efter § 251, jfr. § 46, i et Tilfælde, hvor der ved Svig var opnaaet Forening om for høj Betaling, idet Bedrageriet kun betragtedes som forsøgt, da Betalingen ikke var erlagt, samt H. R. T. 1869 S. 93, hvor det synes, som om den samme Opfattelse er fulgt med Hensyn til Udstedelse og Endossement af Vexler. Se iøvrigt U. f. R. 1891 S. 377, jfr. H. R. T. 1890 S. 649 (Anal. af § 251), o. fl. se Note 3.

[14]) Jfr. H. R. T. 1868 S. 176.

[15]) Jfr. U. f. R. 1882 S. 736, jfr. H. R. T. 1882 S. 244, H. R. T. 1875 S. 231, U. f. R. 1882 S. 689, jfr. H. R. T.

Hvad dernæst angaaer svigagtig opnaaede Kvitteringer, kunne disse, som ugyldige, ikke allerede som saadanne siges at have hidført et Formuetab. Der er derimod ved dem opnaaet et Middel til at hindre, at en lovlig Fordring gjøres gjældende. Dette Tilfælde hører derfor under den tredie Klasse af Bedragerier, som omhandles i næste Paragraf.[16])

2. Den Disposition af den Besvegne (eller hans Repræsentant), ved Hjælp af hvilken Bedrageriet realiseres, maa medføre et Formuetab mod hans Villie, ɔ: mod de Forudsætninger, han gik ud fra ved Dispositionen.

a) Et Tab, d. e. en Formindskelse af Formuen i Forhold til, hvad den vilde have været uden Dispositionen, foreligger ikke, naar Dispositionen skaffer den Paagjældende fuldt Ækvivalent. Det er da ikke et Bedrageri, selv om Disponenten ved Svig er bragt til at indlade sig paa Dispositionen mod sin Villie. Der er kun en formel, men ingen materiel Formuekrænkelse, jfr. § 251, 3°, der endog

1882 S. 148, se ogsaa H. R. T. **1858** S. 658. Se fremdeles U. f. R. **1884** S. 1016 og **1885** S. 673, jfr. H. R. T. 1885 S. 116, **1887** S. 1116 og **1888** S. 434. jfr. H. R. T. 1887 S. 741, **1888** S. 28, jfr. H. R. T. 1887 S. 388, **1892** S. 1187, 1275, jfr. H. R. T. 1892 S. 550 (Anal. af § 259: til en Andens Fordel).

[16]) Jfr. D. i U. f. R. **1884** S. 494, jfr. H. R. T. 1883 S. 892, der straffede efter Analogien af § 252 i et saadant Tilfælde, se dog H. R. T. **1870** S. 761 og **1861** S. 244, der have straffet henholdsvis efter § 251 og Fdg. 11. April 1840 § 76, jfr. § 41 i Tilfælde, hvor Dispositionen, hvis den overhovedet antoges at foreligge, ialtfald kun havde Karakter af Opgivelse af et Krav, og hvor der derfor, selv med denne Opfattelse, burde være straffet efter § 252 (henholdsvis Fdg. 11. April 1840 § 42) se ogsaa H. R. T. **1861** S. 286 (Fdg. 11. April 1840 § 42, jfr. § 41). Jfr. endvidere U. f. R. **1889** S. 113, jfr. H. R. T. 1888 S. 555 (§ 257) o. fl. D. se Note 3.

kræver væsentlig andet og værdifuldere. Deraf følger, at den, der ved Svig bevæger Nogen til at yde sig et Laan, som han imidlertid baade har Evne og Villie til at tilbagebetale, eller opnaaer en Kredit, med Hensyn til hvilken det Samme gjælder, ikke er skyldig i Bedrageri.[17])

Et Tab foreligger derimod, naar Dispositionen er en ensidig Ydelse, for hvilken der ikke skal haves Ækvivalent, altsaa f. Ex. en Overdragelse som Gave eller som Betaling eller ved Udlevering i Anerkjendelse af en indbildt Ejendomsret, jfr. de to første Tilfælde i § 251.[18]) Det foreligger fremdeles, naar Dispositionen er en Ydelse mod utilstrækkeligt Ækvivalent, jfr. det tredie Tilfælde i § 251.[19]) Naar Dispositionen er en Ydelse mod et

---

[17]) Se H. R. T. **1872** S. 7, jfr. ogsaa **1857** S. 618, U. f. R. **1877** S. 1209, jfr. H. R. T. 1877 S. 391, H. R. T. **1877** S. 512, **1880** S. 1, U. f. R. **1883** S. 830, jfr. H. R. T. 1883 S. 179, **1884** S. 146, jfr. H. R. T. 1883 S. 616, jfr. ogsaa U. f. R. **1888** S. 1209 (Frifindelse; fortjent Løn opnaaedes udbetalt ved urigtig Erklæring om fremtidigt Forhold), **1890** S. 383, jfr. H. R. T. 1889 S. 775 (O. R. § 257, H. R. delvis § 257, delvis § 251), **1891** S. 1102 og **1892** S. 269, jfr. H. R. T. 1891 S. 667, **1893** S. 1184, jfr. H. R. T. 1893 S. 528.

[18]) Se ogsaa U. f. R. **1887** S. 14, jfr. H. R. T. 1886 S. 427, **1893** S. 525, jfr. H. R. T. 1893 S. 71 (vestind. Sag: Fdg. 11. April 1840 § 41, jfr. § 80),

[19]) U. f. R. **1885** S. 959 og **1886** S. 69, jfr. H. R. T. 1885 S. 425 (Salg af kunstigt Smør uden at gjøre Kunden opmærksom paa, at det ikke var rigtigt Smør § 257, jfr. U. f. R. **1883** S. 355), **1886** S. 486 (kun § 257), **1887** S. 106, jfr. H. R. T. 1886 S. 328 (eftergjorte Oldsager solgte som ægte § 251), 924, jfr. H. R. T. 1887 S. 202 (et 50 Øres svensk Stempelmærke udgivet til Betaling som 50 Kr. værd; § 251), **1891** S. 656, jfr H. R. T. 1891 S. 68, jfr. **1890** S. 1056 (H. R. § 251), **1894** S. 69, jfr. H. R. T. 1893 S. 657 (Hoppe, der led af skjult Spat, solgt: § 257), **393**, jfr. H. R. T. 1894 S. 55 (O. R. § 251, jfr. tildels § 46; H. R. § 257), 726, jfr. H. R, T. 1894 S. 229 (§ 257).

Ækvivalent, der vel i og for sig er tilstrækkeligt, men som først skal ydes i Fremtiden, er der først et Tab, naar Ækvivalentet (det vedtagne eller den Pengeydelse, der maatte træde i Stedet) viser sig uerholdeligt ved Ydelsestiden. Hverken Sandsynligheden af, at dette kan blive Tilfældet, eller Hensigten hos Modtageren, ikke at ville yde Ækvivalentet, er i og for sig tilstrækkeligt til at erklære Dispositionen for tabforvoldende. Naar et Laan eller en Kredit er opnaaet ved Svig, foreligger der derfor kun da et Bedrageri, dersom Tilbagebetalingen ikke opnaaes, og dette har været Paagjældendes Forsæt, enten fordi han har havt den ligefremme Hensigt ikke at betale, eller han efter sine Forhold har maattet indse, at Ikke-Betaling vilde blive Følgen. Den positive Ret kræver imidlertid ikke saa meget. Ifølge § 251, 4°, er det nok til at straffe den, der tager Varer paa Kredit, som Bedrager, at han ikke har Hensigt til at betale. Selv om man nu alligevel maaske ikke vilde anvende denne Bestemmelse, hvor Evnen til at betale var given, og ingen Hindring lagt i Vejen for at opnaa Betaling ved Rettens Hjælp, vil den ialtfald ramme, hvor Forholdene ikke ere af denne Art, om det end ikke endnu havde viist sig, at Betaling ikke kunde erholdes. Med andre Ord: Kun Betalingens Usikkerhed, ikke det virkelig indtraadte Tab behøver at komme til. Det Samme maa da antages med Hensyn til det Tilfælde, hvor Forsættet fremgaaer af Omstændighederne.[20])

---

[20]) Se herved H. R. T. **1868** S. 292 og 295, **1872** S. 649 — i begge disse Tilfælde var Tabet givet —, U. f. R. **1872** S. 601, jfr. H. R. T. 1872 S. 159, H. R. T. **1870** S. 194 og 532, **1872** S. 77, jfr. **1865** S. 175, **1874** S. 465, **1875** S. 270, **1879** S. 598, U. f. R. **1880** S. 493, jfr. H. R. T. 1879 S. 692, **1883** S. 1080, jfr. H. R. T.

At det blot eventuelle Tab er nok til Anvendelsen af § 259, er bemærket under Nr. 1.[21])

b) Det Tab, der lides ved Dispositionen, maa lides mod Paagjældendes Villie, idet han urigtigt har havt den for hans Disposition bestemmende eller medbestemmende Forudsætning, at intet Tab vilde blive Følgen, eller ikke Tab paa den Maade, som det er indtraadt. At dette har været Disponentens bestemmende eller medbestemmende Forudsætning maa være kjendeligt, enten ifølge Dispositionens almindelige Karakter efter dens Begreb eller Lovgivningens Bestemmelser eller den konventionelle Opfattelse eller ifølge udtrykkelige eller stiltiende Tilkjendegivelser, jfr. herved

---

1883 S. 382, H. R. T. 1883 S. 398, U. f. R. 1885 S. 676, jfr. H. R. T. 1885 S. 132 (§ 251, jfr. tildels § 46), 1888 S. 6, jfr. H. R. T. 1887 S. 306. 37, jfr. H. R. T. 1887 S. 412. Se om Tilfælde, hvor Straf efter § 251 ikke er anvendt af den under dette Ltr. ommeldte Grund U. f. R. 1885 S. 423, jfr. H. R. T. 1884 S. 636 (§ 257 anvendt paa Erhvervelse af en uigjenkaldelig Generalfuldmagt til at bestyre en Ejendom ved urigtigt Foregivende), 1886 S. 111, jfr. H. R. T. 1885 S. 534 (kun Falskstraf, ikke særligt Ansvar for Bedrageri, hvor et Barn mod Vederlag en Gang for alle var antaget til Forsørgelse [Kontrakten underskreven med opdigtet Navn], men Vedkommende ikke havde gjort sig nogen Tanke om, hvad hun skulde gjøre med Barnet, og var ude af Stand til at paavise, hvorledes Forsørgelse skulde blive mulig), 1887 S. 878, jfr. H. R. T. 1887 S. 85 (kun § 257), 1888 S. 78, jfr. H. R. T. 1887 S. 511 (kun § 257), 353 (Frifindelse), 418, jfr. H. R. T. 1887 S. 691 (kun § 257), 453, jfr. H. R. T. 1887 S. 787 (kun § 257), 600, jfr. H. R. T. 1888 S. 61, 605, jfr. H. R. T. 1888 S. 73 (§ 257), 1144 (§ 257), 1890 S. 540, jfr. H. R. T. 1890 S. 65 (§ 257), 1892 S. 275, jfr. H. R. T. 1891 S. 680 (§ 257), 1894 S. 57, jfr. H. R. T. 1893 S. 633 (§ 257).

[21]) End ikke et saadant synes at have ligget i Paagjældendes Hensigt i et Tilfælde, hvor D. i H. R. T. 1858 S. 568 dog straffede for Bedrageri.

§ 251, 3° („*væsentlig andet og værdifuldere*")[22]) samt § 259, der angaaer et Retsforhold, hvor Forudsætningerne for Indgaaelsen i Regelen ere detailleret formulerede i Statuter ell. desl. Ved § 255 mangler denne Betingelse for Bedrageri, naar Vedkommende ikke har troet paa de overtroiske Kunster.[23]) Den sidste Del af Fordringen (Kjendelighed) følger af, at der til Bedrageri kræves Forsæt. Har den Paagjældende ikke indset, at hin Forudsætning var tilstede, mangler saadant Forsæt. Er den Ydelse, ved hvilken Disponenten urigtigt venter at faa Ækvivalent, ikke en saadan, der kan indtales, vil dette dog ikke nødvendig udelukke Bedrageri, jfr. § 255.[24]) Om end nemlig Kravet paa Ydelsen fra-

---

[22]) Se H. R. T. **1872** S. 655 (Salg af Hestekjød som Oxekjød straffet efter § 251), og **1870** S. 293 (§ 256), men U. f. R. **1873** S. 214, jfr. H. R. T. 1872 S. 498 (§ 257), U. f. R. **1879** S. 258, jfr. H. R. T. 1878 S. 700, 472, jfr. H. R. T. 1879 S. 815, jfr. iøvrigt Domme ad § 257. Se fremdeles U. f. R. **1889** S. 83, jfr. H. R. T. 1888 S. 473 (H. R. § 257, O. R. frifandt), 588, jfr. H. R. T. 1889 S. 1 (O. R. § 256, jfr. § 251, H. R. § 257), **1889** S. 632, jfr. H. R. T. 1889 S. 127, **1890** S. 299, 333, jfr. H. R. T. 1889 S. 775 (H. R. delvis § 251), 562, jfr. H. R. T. 1890 S. 114 (§ 257; skummet Mælk for sød Mælk) **1890** S. 1124 (§ 251), 1056 og **1891** S. 656, jfr. H. R. T. 1891 S. 68 (O. R.: Falsk; H. R. § 251), 855 (kun § 257), 1024, jfr. H. R. T. 1891 S. 279, 1136 (§ 251 og § 257), **1893** S. 522, jfr. H. R. T. 1893 S. 48 (Frifindelse), 1236 (§ 251, jfr. § 46; Anbringendet havde ikke skuffet).

[23]) Se H. R. T. **1859** S. 674, **1865** S. 50, **1867** S. 130, U. f. R. **1867** S. 667, jfr. H. R. T. 1867 S. 206.

[24]) Se H. R. T. **1858** S. 593 (Opnaaelse af Levebrød), **1863** S. 162 (Fritagelse for at udlægges som Barnefader), **1869** S. 93 (Løsladelse af Arrest). **1874** S. 268 (Undladelse af Politianmeldelse), U. f. R. **1877** S. 424, jfr. H. R. T. 1876 S. 477, 1189, jfr. H. R. T. 1877 S. 332, **1884** S. 1156, jfr. H. R. T. 1884 S. 324 (Ægteskabs Indgaaelse), **1893** S. 577 (U. R. § 245, O. R. § 257).

kjendes Retskraft, kan Lovgivningen dog af Hensyn, der ligge udenfor det økonomiske, føle sig opfordret til at værne ved Straf mod Svig i Forholdet, f. Ex., som ved § 255, af Hensyn til den offentlige Sædelighed, Folkeoplysningen o. s. v.[25]) At der imidlertid her er en Grænse, kan ikke betvivles. Den maa drages saaledes, at der, for at medtage Svig i slige Tilfælde, maa fordres Paavisningen af de Hensyn, der berettige dertil, ikke omvendt.

3. Den urigtige Forudsætning med Hensyn til Tabet, hvorved Disponenten er bleven bestemt eller medbestemt til sin Disposition, maa være fremkaldt ved Bedragerens Forvanskning eller Undertrykkelse af Sandheden eller, som det, — da Bedrageri forudsætter Forsæt, — ogsaa kan udtrykkes, ved Svig. Bedrageren bliver Aarsag til Tabet, idet han har foraarsaget Vildfarelsen, som atter har været bestemmende eller medbestemmende for Disponenten til hans tabforvoldende Disposition.

Ved Afgjørelsen af det Spørgsmaal, om en anvendt Svig kan siges at have fremkaldt Vildfarelsen hos Disponenten, komme de i StR.'s alm. Del I S. 170 o. ff. udviklede Grundsætninger i Betragtning.

I Henhold hertil maa det for det Første efter Forholdets Natur antages, at et rent passivt Forhold lige overfor forhaandenværende urigtige Forudsætninger hos Disponenten ikke fyldestgjør denne Fordring til et Bedrageri, men kun en saadan Undladelse af at berigtige de urigtige Forestillinger, der træder i Forbindelse med et positivt, vildledende Forhold, hvis Følger det er Pligt at forebygge.[26])

[25]) Jfr. *Bornemann* a. V. S. 56—57.

[26]) Jfr. herved den delvis vidtgaaende Bestemmelse i L. om Margarine 1. April 1891 § 17, se ovfr § 62, S. 141 o. ff.

Et saadant positivt Forhold ligger, hvad § 251, 4°, angaaer, i den Omstændighed, at Paagjældende tager Varer „paa Kredit"; thi derved vækker han den efter hans virkelige Hensigt urigtige Forventning om Betaling.[27])

Videre med Hensyn til Fortielser synes dog § 251, 2°, at gaa. Thi om den end ikke rammer ethvert Tilfælde, hvor Nogen svigagtig (ɔ: under bevidst Fortielse), modtager, hvad en Anden ved urigtigt Kjendskab til Omstændighederne bestemmes til at afgive til ham, men kun det Tilfælde, hvor han modtager, hvad en Anden paa Grund af sit urigtige Kjendskab troer sig pligtig til at betale eller afgive til ham, er der dog i og for sig ingen Hjemmel til at indskrænke Bestemmelsen til Tilfælde, hvor denne urigtige Formening er fremkaldt ved et positivt Forhold fra Modtagerens Side,[28]) og saaledes f. Ex. udelukke Modtagelser fra en Arving eller Finder. Retsanvendelsen frembyder imidlertid næppe noget Exempel paa, at denne Bestemmelse er bleven

---

[27]) Jfr. med Hensyn til § 251, 3°, U. f. R. **1881** S. 436, jfr. H. R. T. 1880 S. 641, H. R. T. **1880** S. 486, U. f. R. **1886** S. 56, jfr. H. R. T. 1885 S. 399 (kun § 257), 70, jfr. H. R. T. 1885 S. 427 (Frifindelse i et Tilfælde, hvor Manglerne ved en solgt Hest ikke uopfordret vare omtalte, hvilke Mangler kunde erfares ved Eftersyn og Prøve), **1888** S. 1161, **1889** S. 83, jfr. H. R. T. 1888 S. 473 (Frifindelse), 372, jfr. H. R. T. 1888 S. 729, 640, jfr. H. R. T. 1889 S. 152 (H. R. § 257, O. R. § 238), 660, jfr. H. R. T. 1889 S. 206 (Frifindelse), 774 og **1890** S. 44, jfr. H. R. T. 1889 S. 565 (§ 257), **1892** S. 604, jfr. H. R. T. 1892 S. 38 (O. R. § 257; H. R. frifandt), **1893** S. 148, jfr. H. R. T. 1892 S. 687 (§ 257), 170, jfr. H. R. T. 1892 S. 765 (§ 257), se ogsaa med Hensyn til § 255, U. f. R. **1871** S. 595, jfr. H. R. T. 1871 S. 173.

[28]) U. f. R. **1892** S. 1253, jfr. H. R. T. 1892 S. 486 (§ 251).

anvendt, hvor den Paagjældendes Forhold har været rent passivt.[29])

Dernæst ville ikke alle positive Usandheder fyldestgjøre den omspurgte Fordring til Bedrageri. Den Grænse, som altid har været forudsat her at maatte drages imellem det moralsk Urigtige og det Retstridige, drages i Overensstemmelse med Kavsalitetsreglerne saaledes, at den Usandhed ikke er bedragerisk Svig, som Vedkommende handler letsindigt ved at tro paa, hvorimod det Modsatte gjælder, naar den Paagjældende ved at tro paa det Forebragte eller ved ikke at anvende sin Dømmekraft eller tilgængelige Oplysninger, førend han troer det, kun gjør, hvad der i Samlivet i Almindelighed eller i det særlige Retsforhold, hvorom Talen er, er og maa være almindeligt, naar utaaleligt Besvær ved at indlade sig i slige Retsforhold med Andre ikke skal opstaa.[30]) Herved forud-

[29]) Jfr. H. R. T. **1861** S. 559, **1869** S. 67, 174, **1871** S. 179, U. f. R. **1869** S. 1091, jfr. H. R. T. 1869 S. 425, **1872** S. 1070, jfr. H. R. T. 1872 S. 352, **1880** S. 56, jfr. H. R. T. 1879 S. 394), **1886** S. 75, jfr. H. R. T. 1885 S. 440 (kun § 257), **1888** S. 1161, **1890** S. 540, jfr. H. R. T. 1890 S. 65 (§ 251), **1894** S. 393, jfr. H. R. T. 1894 S. 55 (§ 257), og med Hensyn til § 259 H. R. T. **1868** S. 77, **1869** S. 326 og **1871** S. 305, **1870** S. 167, 467. Derimod har den ovfr. S. 446, Note 25, anførte Dom i U. f. R. **1873** S. 822, jfr. H. R. T. 1873 S. 134, straffet efter Anal. af § 253 i et saadant Tilfælde. og en D. i U. f. R. **1884** S. 75, jfr. H. R. T. 1883 S. 521, endog efter § 253 i et Tilfælde, hvor Forholdet ikke synes at kunne opløses i en ren Passivitet, jfr. ogsaa H. R. T. **1876** S. 177, der frifandt en Tiltalt, der havde ladet sig udbetalo et lidet Beløb for meget i Arbejdsfortjeneste, og med Hensyn til § 259 U. f. R. **1874** S. 733, jfr. H. R. T. 1874 S. 177.

[30]) Jfr. herved U. f. R. **1885** S. 674, jfr. H. R. T. 1885 S. 122, **1889** S. 638, jfr. H. R. T. 1889 S. 148 (Forsøg paa at faa Militær-Rejsepenge nok engang udbetalte paa et Herreds-

sættes imidlertid, at den Paagjældende er subjektivt normal. Er den, der viser en urimelig Lettroenhed, et Barn eller i en abnorm Aandstilstand, frier Lettroenhedens objektive Urimelighed ikke Usandheden for at komme ind under Bedrageriforbrydelsen.[31]) At de falske Foregivender, som ommeldes i § 251, fyldestgjøre den angivne Fordring, er klart, hvad det første, tredie (falsk Foregivende om, at Tingen er noget væsentlig Andet og Værdifuldere, mærk Ordet *„for“*) og fjerde Tilfælde (Svig angaaende Hensigten at betale) angaaer. Det andet Tilfældes Ord ere her, ligesom med Hensynet til Passivitet, meget omfattende. Men det gaaer ikke for vidt, naar det

---

kontor straffet efter § 257), 651, jfr. H. R. T. 1889 S. 184 (§ 257), 1112, jfr. H. R. T. 1889 S. 327 (§ 257), **1890** S. 64, jfr. H. R. T. 1889 S. 604 (§ 257), 354, jfr. H. R. T. 1889 S. 812 (Svig ved Hestehandel; § 257), 549, jfr. H. R. T. 1890 S. 91 (id. § 257), 1124 (§ 251), **1891** S. 37, jfr. H. R. T. 1890 S. 465 (Salg af syg Ko § 257), **1890** S. 1056 og **1891** S. 656, jfr. H. R. T. 1891 S. 68 (O. R. Falsk, H. R. § 251), **1891** S. 855 og **1892** S. 125, jfr. H. R. T. 1891 S. 517 (§ 257), 1024, jfr. H. R. T. 1891 S. 279 (§ 251, Salg af kasseret Kjød), 1136 (§ 251, § 257), **1892** S. 77, jfr. H. R. T. 1891 S. 406 (§ 257), **1892** S. 244, jfr. H. R. T. 1891 S. 608 (H. R. § 257, O. R. § 251, jfr. tildels § 46), 328 og 574, jfr. H. R. T. 1891 S. 826 (§ 257), **1892** S. 604, jfr. H. R. T. 1892 S. 38 (O. § 257, H. R. frifandt), 800, jfr. H. R. T. 1892 S. 178 (Hestehandel § 257), 831, jfr. H. R. T. 1892 S. 272 (Kr. R. § 257; H. R. § 251), 1083 (Frifindelse ad Bedrageri; Alderdomsunderstøttelse), 1264, jfr. H. R. T. 1892 S. 511 (tuberkelsyg Ko; § 251), 1272, jfr. H. R T, 1892 S. 538 (§ 257; Alderdomsunderstøttelse), **1893** S. 68, jfr. H. R. T. 1892 S. 588 (§ 257), **1894** S. 69, jfr. H. R. T. 1893 S. 657 (§ 257), 582 (§ 257), 726, jfr. H. R. T. 1894 S. 229 (§ 257), 1198, jfr. H. R. T. 1894 S. 391 (§ 251), 1205, jfr. H. R. T. 1894, S. 405 (§ 257), 1253, jfr. H. R. T. 1894 S. 547, 1263 (§ 257).

[31]) Jfr. Koll. Tid. 1840 S. 459—60, 462—68, *Bornemann* a. V. S. 48 o. ff., Mot. t. Stl.'s Udk. S. 312.

forudsættes, at de Omstændigheder, som urigtigt antages, maa give rimelig Grund til at tro sig pligtig til Dispositionen.[32]) Paa det her omtalte Hensyn vil Grænsen mellem Betleri og Bedrageri jævnlig bero.[33]) Om de særlige Betingelser, som udkræves for, at Svig med Hensyn til Myndighed til at kontrahere kan blive strafbar, henvises til Fdg. 24. April 1839 §§ 2 og 3.[34])

Af det omhandlede Moment følger det ligefrem, at § 251, 4⁰, i Overensstemmelse med sine Ord, kun er anvendelig, naar der ved Retshandelens Indgaaelse (eller ved fortsatte Ydelser inden Udløbet af disse) allerede manglede Hensigt at betale. Skal en senere fattet Beslutning om ikke at betale overhovedet kunne blive Bedrageri, er det kun under de Forudsætninger, der gjælde med Hensyn til den tredie Klasse af Bedrageri, om hvilken der handles i næste Paragraf.[35]) Naar ifølge L. 23. Febr. 1866

---

[32]) Jfr. herved U. f. R. 1881 S. 151, jfr. H. R. T. 1880 S. 490 (O. R. § 251, jfr. § 46, H. R. frifandt), 1879 S. 258, jfr. H. R. T. 1878 S. 700. Se med Hensyn til Tilfælde, hvor berusede Personer have været Gjenstand for Svigen, U. f. R. 1882 S. 497, jfr. H. R. T. 1881 S. 749 (O. R. § 257, H. R. § 251), 1884 S. 87, jfr. H. R. T. 1883 S. 534, (O. R. § 257, H. R. § 251).

[33]) Se U. f. R. 1868 S. 487, jfr. H. R. T. 1868 S. 56, 641, jfr. H. R. T. 1868 S. 171, se derimod H. R. T. 1858 S. 771, U. f. R. 1889 S. 963 (kun Betleri), 1894 S. 1263 (§ 257, ikke Betleri).

[34]) Se U. f. R. 1886 S. 1182 (Tilsnigelse, ved at udgive sig for myndig, af Kredit, der ellers vilde være nægtet, som Følge af de særlige Bestemmelser i Fdg. 24. April 1839 §§ 2 og 3 ikke straffet).

[35]) Jfr. U. f. R. 1882 S. 93, 1883 S. 642, 830, jfr. H. R. T. 1883 S. 179 (U. R. § 257, H. R. frifandt), 1884 S. 551 og 699, jfr. H. R. T. 1884 S. 98 (§ 257), 983, 1885 S. 1010, jfr. H. R. T. 1885 S. 263 (§ 257), 1892 S. 180, jfr. H. R. T. 1891 S. 527 (§ 257), 590, jfr. H. R. T. 1892 S. 9 (§ 251 og

§ 15 eller nu Sølov 1. April 1892 § 299 Rømning med Hyre straffes som Bedrageri, uden at hin forudfattede Hensigt behøver at være tilstede, er det ikke Stl.'s § 251, men Tilfældene af tredie Klasse i § 252, med hvilke Sammenligningen maa ske.[86])

4. At der kræves Forsæt til alle de retstridige Momenter — Usandheden bevidst, — Hensigt derved at skuffe, — med Hensyn til et Moment, som indses at være bestemmende Forudsætning, og som indses at medføre Tab, — er utvivlsomt, jfr. hvad der paa flere Steder i det Foregaaende er bemærket. Se fremdeles om Berigelseshensigt ovfr. § 71.[87])

---

§ 257), 761, jfr. H. R. T. 1892 S. 108 (§ 257), 1253, jfr H. R. T. 1892 S. 486 (§ 257). Se derimod U. f. R. **1880** S. 493, jfr. H. R. T. 1879 S. 682 (Straf efter § 251 for at have modtaget Forskud paa Arbejdsløn i den forudfattede Hensigt at unddrage sig Vederlæggelsen, hvorefter Vedkommende forlod Arbejdet), U. f. R. **1886** S. 957, jfr. H. R. T. 1886 S. 283, **1890** S. 1116, **1892** S. 578, jfr. H. R. T. 1891 S. 889 (§ 251, jfr. § 47, 1°), (se imidlertid U. f. R. **1892** S. 579, jfr. H. R. T. 1891 S. 841 [kun § 257 for modtaget Laan mod Løfte om fortsat Arbejde som Afbetaling, som det ikke var Hensigt at holde]), endvidere S. 590, jfr. H. R. T. 1892 S. 9 (§ 251), **1893** S. 63, jfr. H. R. T. 1892 S. 583 (§ 257), **1894** S. 57, jfr. H. R. T. 1893 S. 633 (§ 257).

[86]) Naar H. R. i H. R. T. **1888** S. 455 og flere Domme henvise til § 251, er det formentlig kun Straffen, Henvisningen gjælder. Se iøvrigt herved U. f. R. **1889** S. 43 (Frifindelse, da ækvivalerende Klædningsstykker vare efterladte, og ingen Hensigt at bedrage), **1892** S. 428.

[87]) Se Domme i H. R. T. **1857** S. 618, **1858** S. 226, **1859** S. 462, **1867** S. 534, **1874** S. 155, **1880** S. 486, U. f. R. **1873** S. 1087, **1875** S. 1055, **1878** S. 80, jfr. H. R. T. 1877 S. 448 (O. R. § 256, jfr. § 251; H. R. frifandt), **1879** S. 258, jfr. H. R. T. 1878 S. 700 (Frifindelse, se Bemærkn.), **1886** S. 56, jfr. H. R. T. 1885 S. 889 (kun § 257), **1888** S. 358, **1889**

De i § 251 nævnte Bedragerier udtømme vel langtfra den Gruppe, der her er Tale om. Men Paragrafen nævner dog Exempler paa alle herhen hørende Hovedarter af Dispositioner[38]) — Overdragelser og

---

S. 113, jfr. H. R. T. 1888 S. 555, 872, jfr. H. R. T. 1888 S. 729, **1890** S. 549, jfr. H. R. T. 1890 S. 91, 556, jfr. H. R. T. 1890 S. 98. Med Hensyn til § 255 se U. f. R. **1873** S. 197, jfr. H. R. T. 1872 S. 456 (Frifindelse for mod Betaling at søge at kurere Syge ved overtroiske Kunster, da Vedkommende selv troede paa dem), og med Hensyn til § 259 H. R. T. **1862** S. 313, U. f. R. **1868** S. 321, jfr. H. R. T. 1867 S. 555, **1870** S. 150, **1879** S. 718, jfr. H. R. T 1879 S. 57, **1884** S. 1016 og **1885** S. 673, jfr. H. R. T. 1885 S. 116, **1885** S. 982, jfr. H. R. T. 1885 S. 200, **1887** S. 1116 og **1888** S. 434, jfr. H. R T. 1887 S. 431 (to Medtiltalte frifundne), **1888** S. 27, jfr. H. R. T. 1887 S. 388, 81, jfr. H. R. T. 1887 S. 515, **1891** S. 1024, jfr. H. R. T. 1891 S. 279) **1894** S. 69, jfr. H. R. T. 1893 S. 657 (Forsæt antaget; § 257).

[38]) De foreliggende Domme med Hensyn til § 251 (og §§ 256, 257 samt andre Lovbud, om hvis Anvendelse i denne Forbindelse der kunde rejses eller er rejst Spørgsmaal i det givne Tilfælde) kunne efter det i Texten angivne Synspunkt samles i følgende Grupper:

1. Dispositioner uden Ækvivalent eller mod Ydelse, der tidligere skulde foreligge.

a) Gaver o. dsl. U. f. R. **1868** S. 487, jfr. H. R. T. 1868 S. 56 (Betleri). **1870** S. 629, jfr. H. R. T. 1870 S. 138 (§ 257), **1872** S. 10, jfr. H. R. T. 1871 S. 495 (Frifindelse), **1874** S. 740, jfr. H. R. T. 1874 S. 186 (Kr. R. § 257, jfr. tildels § 46; H. R. § 257), **1875** S. 660, jfr. H. R. T. 1875 S. 167 (§ 251, jfr. § 54), 1091, jfr. H. R. T. 1875 S. 246 (§ 257), **1880** S. 530, jfr. H. R. T. 1879 S. 703 (§ 257), **1882** S. 451 og 497, jfr. H. R. T. 1881 S. 749 (O. R. § 257, jfr. § 54; H. R. i Henhold til § 251), S. 1069 (§ 257), **1883** S. 203, jfr. H. R. T. 1882 S. 663 (§ 257, ikke Betleri), **1884** S. 87, jfr. H. R. T. 1883 S. 534 (O. R. § 257, H. R. § 251), **1888** S. 453, jfr. H. R. T. 1887 S. 787 (§ 257), 992. jfr. H. R. T. 1888 S. 182 (§ 257), **1889** S. 963 (Betleri, hverken Falsk eller Bedrageri), **1892** S. 328 og 574, jfr. H. R. T. 1891 S. 824 (§ 257 og § 154),

Udleveringer uden Ækvivalent eller mod Ydelser, der skulde være erholdt tidligere, Overdragelser

---

1088 (Frifindelse; § 154), **1898** S. 525, jfr. H. R. T. 1898 S. 71 (vestind. Sag; Fdg. 11. April 1840 § 41, jfr. § 80).

b) Kaution. U. f. R. **1867** S. 161 (§ 257), **1874** S. 662, jfr. H. R. T. 1874 S. 8 (Frifindelse), **1875** S. 1102, jfr. H. R. T. 1875 S. 271 (§ 257), **1879** S. 18, jfr H. R. T. 1878 S. 432 (§ 257), **1879** S. 124, jfr. H. R. T. 1878 S. 584 (§ 257). **1880** S. 305, jfr. H. R. T. 1879 S. 566 (§ 257).

c) Udlevering af fundet Gods o. dsl. U. f. R. **1869** S. 557 og 1091, jfr. H. R. T. 1869 S. 425 (§ 251), **1871** S. 347, jfr. H. R. T. 1871·S. 30 (O. R. § 251, H. R. § 257), **1872** S. 1070, jfr. H. R. T. 1872 S. 352 (§ 251), **1873** S. 822, jfr. H. R. T. 1873 S. 134 (§ 253), 1087 (Frifindelse), **1879** S. 524, jfr. H. R. T. 1878 S. 918 (§ 251, jfr. § 46), **1888** S. 992, jfr. H. R. T. 1888 S. 182 (§ 257), 1101, jfr. H. R. T. 1888 S. 435 (§ 257).

d) Betaling. U f. R. **1872** S. 609 (§ 251), **1878** S. 80, jfr. H. R. T. 1877 S. 449 (O. R. § 256, jfr. § 251; H. R. Frifindelse), **1879** S. 524, jfr. H. R. T. 1878 S. 918 (§ 251, jfr. § 46), **1881** S. 193, jfr. H. R. T. 1880 S. 524 (§ 251), 595 og **1882** S. 166, jfr. H. R. T. 1881 S. 568 (§ 257), **1882** S. 21 (§ 251), 62, jfr. H. R. T. 1881 S. 401 (§ 256; § 36; ikke Straf), 705, jfr. H. R. T. 1882 S. 202 (§ 257), **1885** S. 1051 (§ 251 og § 226), **1887** S. 1221 (ikke Bedrageri, men Tyveri og Falsk), **1889** S. 113. jfr. H. R. T. 1888 S. 555 (§ 257; § 256), 632, jfr. H. R. T. 1889 S. 127 (§ 251), 638, jfr. H. R. T. 1889 S. 148 (§ 257). **1891** S. 377, jfr. H. R. T. 1890 S. 649 (Anal. af § 251), **1892** S. 1185 (Forsøg paa Falsk), **1893** S. 1117, jfr. H. R. T. 1893 S. 348 (Frifindelse), 1236 (§ 251, jfr. § 46), **1894** S. 532, 1240, jfr. H. R. T. 1894 S. 525 (§ 257), 1253, jfr. H. R. T. 1894 S. 547 (§ 251).

e) Forsørgelse o. dsl. U. f. R. **1874** S. 492 (§ 179, ikke tillige Forsøg paa Bedrageri), **1878** S. 657 (§ 257), **1879** S. 66, jfr. H. R. T. 1878 S. 547 (§ 257, jfr. § 47), **1884** S. 1156, jfr. H. R. T. 1884 S. 324 (§ 251), **1886** S. 75, jfr. H. R. T. 1885 S. 440 (§ 257, jfr. § 58), **1890** S. 1124 (§ 251), **1891** S. 77, jfr. H. R. T. 1891 S. 406 (§ 257), **1892** S. 1272, jfr. H. R. T. 1892 S. 538 (§ 257, ikke tillige § 154), **1894** S. 1205, jfr. H. R. T. 1894 S. 405 (§ 257), 1274 (§ 251).

mod samtidig Ydelse, Overdragelser mod Ydelse,

f) Henstand med Betaling o. dsl. U. f. R. **1880** S. 32, jfr. H. R. T. 1879 S. 353 (§ 257), 100, jfr. H. R. T. 1879 S. 474 (§ 257), **1884** S. 265 og 700, jfr. H. R. T. 1884 S. 101 (§ 257), **1898** S. 1172, jfr. H. R. T. 1898 S. 511 (§ 257).

2. Retshandler mod Ækvivalent, der samtidig skulde ydes.

a) Kjøb og Salg samt Bytte. **1868** S. 123 og 302, jfr. H. R. T. 1867 S. 534 (§ 257), **1869** S. 167, jfr. H. R. T. 1868 S. 533 (§§ 251 og 257), 214 (§ 251), 657, jfr. H. R. T. 1868 S. 268 (§ 257), 847 (§ 256), **1870** S. 1020, jfr. H. R. T. 1870 S. 428 (§ 257), **1871** S. 119 (§ 257; Dissens: Frifindelse), 123 (§ 257, jfr. § 251; Dissens: Frifindelse), **1872** S. 959 og **1873** S. 214, jfr. H. R. T. 1872 S. 498 (§ 257), **1875** S. 653, jfr. H. R. T. 1875 S. 171 (§ 257), 1055 (Frifindelse), 1067 (§ 257), **1877** S. 136, jfr. H. R. T. 1876 S. 346 (§ 251, jfr. § 46), 551, jfr. H. R. T. 1876 S. 611 (§ 257), 1009 (§ 251, jfr. § 52), 1184, jfr. H. R. T. 1877 S. 314 (§ 257), **1878** S. 101, jfr. H. R. T. 1877 S. 492 (§ 257), 110, jfr. H. R. T. 1877 S. 519 (§ 251, jfr. § 54), 266 (§ 256), 956, jfr. H. R. T. 1878 S. 281 (§ 257), **1879** S. 896, jfr. H. R. T. 1879 S. 166 (§ 257), **1880** S. 148, jfr. H. R. T. 1879 S. 515 (§ 251), 156 (Frifindelse), 265 (§ 257), 565 (§ 257), **1881** S. 151, jfr. H. R. T. 1880 S. 490 (Frifindelse), 243, jfr. H. R. T. 1880 S. 592 (Frifindelse), 429, jfr. H. R. T. 1880 S. 626 (O. R. § 251, H. R. § 257, jfr. § 60, 1), 436, jfr. H. R. T. 1880 S. 641 (§ 251; H. R. „samtidig Meddelagtighed"), 813, jfr. H. R. T. 1881 S. 118 (§ 257), **1882** S. 1069 og **1883** S. 163, jfr. H. R. T. 1882 S. 589 (U. R. § 254. O. R. § 256, H. R. § 251), 385 (§ 257), **1884** S. 902 (§ 257), **1885** S. 352 (§ 257), 959 og **1886** S. 69, jfr. H. R. T. 1885 S. 425 (§ 257), **1886** S. 56, jfr. H. R. T. 1885 S. 399 (§ 257), 70, jfr. H. R. T. 1885 S. 427 (Frifindelse), 957, jfr. H. R. T. 1886 S. 233 (§ 251), **1887** S. 106, jfr. H. R. T. 1886 S. 328 (§ 251), **1888** S. 453, jfr. H. R. T. 1887 S. 787, 605, jfr. H. R. T. 1888 S. 73 (§ 257, jfr. § 47, 1), **1889** S. 588, jfr. H. R. T. 1889 S. 1 (§ 257), 651, jfr. H. R. T. 1889 S. 184 (§ 257), 660, jfr. H. R. T. 1889 S. 206 (Frifindelse), 774 og **1890** S. 44, jfr. H. R. T. 1889 S. 565 (§ 257), 1112, jfr.

der skulde finde Sted senere — saa at den analogiske Anvendelse ikke frembyder Vanskelighed.

H. R. T. 1889 S. 327 (§ 257), **1891** S. 37, jfr. H. R. T. 1890 S. 465 (§ 257), 855 og **1892** S. 125, jfr. H. R. T. 1891 S. 517 (§ 257), 1024, jfr. H, R. T. 1891 S. 279 (§ 251, smh. dels med § 54, dels med § 51; § 251, jfr. tildels § 54), 1102 og **1892** S. 269, jfr. H. R. T. 1891 S. 667 (§ 257, ikke § 278), **1892** S. 604, jfr. H. R. T. 1892 S. 38 (O. R. § 257; H. R. frifandt), 800, jfr. H. R. T. 1892 S. 178 (§ 257), 1264, jfr. H. R. T. 1892 S. 511 (§ 251), **1893** S. 148, jfr. H. R. T. 1892 S. 690, 170, jfr. H. R. T. 1892 S. 765 (§ 257), **1894** S. 69, jfr. H. R. T. 1893 S. 657 (§ 257), 393, jfr. H. R. T. 1894 S. 55 (O. R. § 251, jfr. tildels § 46), H. R. ikkun § 257), 726, jfr. H. R. T. 1894 S. 229, 726, jfr. H. R. T. 1894 S. 229 (§ 257), 1254 (§ 251).

b) Leje. U. f. R. **1868** S. 38 (Bedrageri), **1873** S. 34 (Falsk), **1884** S. 1100 (ikke Falsk, Bedrageri).

c) Personlig Virksomhed. U. f. R. **1867** S. 123 og **1868** S. 302, jfr. H. R. T. 1867 S. 584 (§ 257), **1870** S. 825 (Frifindelse), **1873** S. 641 (§ 257, jfr. tildels § 46), 1087 (Frifindelse), **1874** S. 111, jfr. H. R. T. 1873 S. 361 (O. R. frifandt, H. R. § 257), 597 (§ 257), **1874** S. 1065, jfr. H. R. T. 1874 S. 268 (§ 107 og § 251, jfr. § 245), **1875** S. 559, jfr. H. R. T. 1875 S. 5 (§ 257), **1878** S. 987 og **1879** S. 21, jfr. H. R. T. 1878 S. 451 (§ 257), **1879** S. 489, jfr. H. R. T. 1878 S. 890 (§ 257), 524, jfr. H. R. T. 1878 S. 918 (§ 251), 862 og **1880** S. 56, jfr. H. R. T. 1879 S. 394 (§ 251), 151, jfr. H. R. T. 1880 S. 490 (Frifindelse), **1882** S. 166, jfr. H. R. T. 1881 S. 571 (Frifindelse), 481, jfr. H. R. T. 1881 S. 712 (§ 257, uden Jævnførelse med § 46), 705, jfr. H. R. T. 1882 S. 202 (§ 257), **1885** S. 423, jfr. H. R. T. 1884 S. 636 (§ 257), 674, jfr. H. R. T. 1885 S. 122 (§ 257), **1886** S. 111, jfr. H. R. T. 1885 S. 534 (Frifindelse; Straf for Falsk), **1888** S. 600, jfr. H. R. T. 1888 S. 61 (§ 257), 1144 (§ 257), 1209 (Frifindelse), **1889** S. 372, jfr. H. R. T. 1888 S. 729 (O. R. § 257; H. R. frifandt), 1122, jfr. H. R. T. 1889 S. 327 (Falsk), **1890** S. 556, jfr. H. R. T. 1890 S. 98 (Frifindelse), **1892** S. 841, jfr. H. R. T. 1892 S. 272 (§ 251), **1893** S. 577 (§ 257, ikke § 245).

d) Befordring. U. f. R. **1872** S. 607 (§ 257), **1884** S. 546 og 728, jfr. H. R. T. 1884 S. 159 (§ 257, jfr. § 23), **1890**

Straffen er den i Paragrafen fastsatte, der er ens for alle tre Grupper af Bedragerier, jfr.

S. 1056, **1891** S. 656, jfr. H. R. T. 1891 S. 68 (O. R. Falsk; H. R. § 251)

3. Dispositioner mod Ydelser, der skulde finde Sted senere.

a) Kjøb og Salg, Leje o. dsl. paa Kredit ell. lign. U. f. R. **1868** S. 196 (Frifindelse), **1869** S. 241, jfr. H. R. T. 1868 S. 567 (Falsk), **1870** S. 609, jfr. H. R. T. 1870 S. 82 (§ 256), **1871** S. 970, jfr. H. R. T 1871 S. 401 (§ 256), **1872** S. 278 (§ 257), 911, jfr. H. R. T. 1872 S. 313 (§ 257), **1875** S. 570, jfr. H. R. T. 1875 S. 36 (§ 251), **1876** S. 269 (§ 257), **1877** S. 1209, jfr. H. R. T. 1877 S. 391 (Frifindelse), **1878** S. 86, jfr. H. R. T. 1877 S. 466 (Falsk), 375 (§ 251, sidste Led, jfr. tildels § 256), 1248 og **1879** S. 472, jfr. H. R. T. 1878 S. 855 (Betleri), **1879** S. 30, jfr H R. T. 1878 S. 485 (Frifindelse), 258, jfr. H. R. T. 1878 S. 700 (Frifindelse; Bemærkn. af Red.), **1880** S. 664 (§ 257), 1156 (§ 257), **1882** S. 93, jfr. H. R. T. 1881 S. 458, 449 (§ 257), 488. jfr. H. R. T. 1881 S. 740 (§ 257), **1883** S. 141, jfr. H. R. T. 1882 S. 566 (§ 257), 587, jfr. H. R. T. 1882 S. 847 (O. R. § 251, jfr. § 47; H. R. § 257), 1102 (U. R. § 251, H. R. § 257), **1884** S. 52 (ikke Falsk), 551 og 669, jfr. H. R. T. 1884 S. 98 (§ 257), 1100 (ikke Falsk, ikke Forsøg paa Bedrageri), **1885** S. 600, jfr. H. R. T. 1885 S. 28 (Frifindelse), 76, jfr. H. R. T. 1885 S. 132 (§ 251, jfr. tildels § 46), **1886** S. 1182 (Frifindelse), 1243 (§ 251), **1887** S. 878, jfr. H. R. T. 1887 S. 85 (§ 257), 924, jfr. H. R. T. 1887 S. 202 (§ 251), **1888** S. 78, jfr. H. R. T. S. 511 (§ 257), 353 (Frifindelse), 418, jfr. H. R. T. 1887 S. 691 (§ 257), 1161 (Frifindelse), **1890** S. 540, jfr. H. R. T. 1890 S. 65 (§ 257). **1891** S. 37, jfr. H. R. T. 1890 S. 465 (§ 256, jfr. § 252), **1891** S. 1069 (Frifindelse), **1892** S 180. jfr. H. R. T. 1891 S. 527 (§ 257), 269, jfr. H. R. T. 1891 S. 670 (O. R. § 257; H. R. frifandt), 761, jfr. H. R T. 1892 S. 108 (§ 257), 1253, jfr. H. R. T. 1892 S. 486 (§ 257; § 251; § 257).

b) Kredit for Kost, Logis m. m. U. f. R. **1868** S. 845, jfr. H. R. T. 1868 S. 255 (§ 257), **1877** S. 916, jfr. H. R. T. 1877 S. 307 (§ 257), **1894** S. 57, jfr. H. R. T. 1893 S. 633 (§ 257).

forrige Paragraf. Det indtraadte Tab kræves til Fuldbyrdelsen, jfr. dog § 259, det første Tilfælde i

---

c) Udlevering o. dsl. for Andenmands Regning. U. f. R. **1867** S. 1098 (§ 256), **1871** S. 362 og 400, jfr. H. R. T. 1871 S. 46 (§ 251, jfr. § 46), **1874** S. 738, jfr. H. R. T. 1874 S. 188 (§ 257), 772 (§ 251), 347 (§ 251), **1875** S. 886, jfr. H. R. T. 1874 S. 558 (§ 256), **1877** S. 1184, jfr. H. R. T. 1877 S. 314 (§ 257), **1878** S. 1185, jfr. H. R. T. 1878 S. 380 (§ 257), **1881** S. 134, jfr. H. R. T. 1880 S. 437 (§ 257), 514, jfr. H. R. T. 1880 S. 789 (Falsk; ikke tillige § 251, jfr. § 46, som U. R.), **1882** S. 1146 (§ 251, ikke Falsk), **1884** S. 1088 (ikke Falsk; § 251), **1885** S. 111, jfr. H. R. T. 1884 S. 487 (O. R. frifandt; H. R. § 257) **1887** S. 139, jfr. H. R. T. 1886 S. 408 (O. R. § 256, jfr. § 251; H. R. § 251), 969, jfr. H. R. T. 1887 S. 265 (vestindisk Sag; ikke Falsk; Fdg. 11. April 1840 § 41, jfr. § 80), **1888** S. 57, jfr. H. R. T. 1887 S. 475 (§ 257), 1068, jfr. H. R. T. 1888 S. 326 (§ 256, jfr. § 251), **1892** S. 275, jfr. H. R. T. 1891 S. 680 (§ 257), 661 (Falsk).

d) Laan til Eje og lignende Forstrækninger. U. f. R. **1869** S. 5 (§ 251), **1870** S. 1007, jfr. H. R. T. 1870 S. 363 (§ 257), 1018, jfr. H. R. T. 1870 S. 421 (§ 257), **1872** S. 911, jfr. H. R. T. 1872 S. 313 (§ 251), **1875** S. 42, jfr. H. R. T. 1874 S. 348 (§ 257, jfr. § 47), 999 (§ 257), **1876** S. 269 (§ 256), **1877** S. 424, jfr. H. R. T. 1876 S. 477 (§ 251), 551, jfr. H. R. T. 1876 S. 611 (§ 251), 754 (§ 257, jfr. § 46), **1877** S. 1189, jfr. H. R. T. 1877 S. 332 (§ 251), **1878** S. 1078 (§ 257), **1880** S. 156 (Frifindelse; § 257), **1880** S. 1123 og **1881** S. 125, jfr. H. R. T. 1880 S. 421 (§ 257) **1881** S. 70, jfr. H. R. T. 1880 S. 297 (Falsk), 840, jfr. H. R. T. 1881 S. 158 (§ 251), **1882** S. 736, jfr. H. R. T. 1882 S. 244 (§ 257), **1883** S. 1080, jfr. H. R. T. 1883 S. 382 (§ 251), **1884** S. 146, jfr. H. R. T. 1883 S. 616 (Frifindelse), 1088 (ikke Falsk, § 251), **1888** S. 6, jfr. H. R. T. 1887 S. 306 (§ 251), 992, jfr. H. R. T. 1888 S. 182 (§ 257), **1889** S. 83, jfr. H. R. T. 1888 S. 473 (§ 257; Frifindelse), 1112, jfr. H. R. T. 1889 S. 327 (§ 257), 1153, jfr. H. R. T. 1889 S. 492 (§ 257), 1209 (Frifindelse), **1890** S. 64, jfr. H. R. T. 1889 S. 604 (§ 257), 299 (§ 251), 333, jfr. H. R. T. 1889 S. 775 (§ 257, § 251), 354, jfr. H. R. T. 1889 S. 812 (§ 257; O. R., men ej H. R: jfr. § 47, 1), 549, jfr. H. R. T. 1890 S. 91 (§ 257; Medtiltalt

§ 255,[39]) samt hvad der ovfr. er udviklet under Nr. 2 a.

Forhøjet Straf, nemlig Strafarbejde indtil 6 Aar eller Fængsel paa Vand og Brød, ikke under 2 × 5 Dage, rammer efter § 259 *den, som ved at benytte Sø-, Brand- eller anden Forsikring gjør sig skyldig i svigagtig Omgang, hvad enten Forsikringen er tegnet i Kongeriget eller udenfor samme.* Denne svigagtige Omgang kan dels begaaes med Hensyn til Forsikringens Tegning, dels med Hensyn til dens Udbetaling.[40])

---

frifunden), 562, jfr. H. R. T. 1890 S. 114 (§ 257), **1891** S. 1196 (§ 251, ikke Falsk; § 257), **1892** S. 579, jfr. H. R. T. 1891 S. 841 (§ 257), 590, jfr. H. R. T. 1892 S. 9 (§ 251; § 257), **1893** S. 522, jfr. H. R. T. 1893 S 48 (Frifindelse; O. R. § 257), **1894** S. 57, jfr. H. R. T. 1893 S. 633 (§ 257).

e) Indskud i Forretning o. dsl. U. f. R. **1874** S. 388 (§ 251), **1882** S. 736, jfr. H. R. T. 1882 S. 244 (§ 257), **1887** S. 147, jfr. H. R T. 1886 S. 432 (§ 251), **1888** S 37, jfr. H. R. T. 1887 S. 426 (§ 251), **1894** S. 1198, jfr. H. R. T. 1894 S. 391 (§ 251).

f) Forskud. U. f. R. **1879** S. 524, jfr. H. R T. 1878 S 918 (§ 257), **1880** S. 493, jfr. H. R. T. 1879 S. 632 (§ 251), **1882** S. 93, jfr. H. R. T. 1881 S. 458 (§ 257), **1883** S. 642 (§ 257), 830, jfr. H. R. T. 1883 S. 179 (Frifindelse), **1884** S. 983 (Frifindelse), **1885** S. 114, jfr. H. R. T. 1884 S. 490 (§ 257), 1010, jfr. H. R. T. 1885 S. 263 (§ 257), **1889** S. 43 (Frifindelse), **1890** S. 1116 (§ 251), **1891** S. 1069 (Frifindelse), **1892** S. 244, jfr. H R. T. 1891 S. 608 (O. R. § 251, H. R. § 257), 578, jfr H. R. T. 1891 S. 839 (§ 251, jfr. § 47, 1), 579, jfr. H. R. T. 1891 S. 841 (§ 257), **1893** S. 63, jfr. H. R. T. 1892 S. 583 (§ 257).

[39]) H. R. T. 1878 S. 771.

[40]) Jfr. iøvrigt om Forholdet mellem § 259 og § 281 Læren om Brandstiftelse samt Domme i H. R. T. **1866** S. 226, U. f. R. **1869** S. 127, jfr. H. R. T. 1868 S. 471, H. R. T. **1860** S. 20, **1863** S. 540, **1866** S. 339, **1869** S. 109, **1884** S. 320, U. f. R. **1879** S. 124, jfr. H. R. T. 1878 S. 584, **1881** S. 807, jfr. H. R. T. 1881 S. 112, **1882** S. 649, jfr.

B. Bedragerier ved Svig, der sigter til strax eller eventuelt at bevirke judicielle Dispositioner over Andenmands Formue, som paaføre denne Tab og skaffe en Anden Berigelse. Herhen hørende Bedragerier ere Gjenstand for Bestemmelserne i § 252, 2° (*„svigagtig nægte den Tilbagegivelse eller Betaling, der har fundet Sted“*), 4° (*„fremfører opdigtede Fordringer i et Dødsbo eller ved anden Lejlighed, hvor de paa Grund af Vedkommendes Mangel paa Kundskab om Omstændighederne kunne ventes at sættes igjennem“*, — forsaavidt der her haves en Skifterets Dispositioner for Øje) og 5° (*„i bedragerisk Hensigt berøver en Anden Midlerne til at værge sig mod en urigtig Fordring ved at fravende ham Dokumenter eller tilintetgjøre disse eller gjøre dem ubrugelige“*). At iøvrigt den svigagtige Omgang, der er Gjenstand for § 259, ogsaa kan fremtræde i denne Form og da medfører Straf efter denne Paragraf, er klart.

Det nære Slægtskab imellem disse Bedragerier og de under A omhandlede ligger for Dagen. Den af den offentlige Myndighed foretagne Disposition har samme Virkning som den Besvegnes eller hans Repræsentants.[41]) En gjennemgaaende Ejendommelighed er det imidlertid her, at Svigens Fremsættelse er nok til Forbrydelsens Fuldbyrdelse. Ved § 252, 2°, behøver end ikke denne Fremsættelse at ske for Retten. Det er nok, at dette staaer bagved som en Eventualitet. Ved Tilfældet efter § 252, 5°, er endog en Akt, der kun er Forberedelse til

H. R. T. 1882 S. 90, 689, jfr. H. R. T. 1882 S. 148, 1884 S. 1016 og 1885 S. 673, jfr. H. R. T. 1885 S. 116, 982, jfr. H. R. T. 1885 S. 200, 1887 S. 1116, 1892 S. 695, 1187 1275, jfr. H. R. T. 1892 S. 550 (Anal. af § 259).

[41]) Jfr. *Bornemann* a. V. S. 56.

Svigens Fremsættelse, tilstrækkelig.[42]) Med denne Afvigelse og de deraf følgende Konsekvenser gjælder iøvrigt her, hvad der under A er udviklet.[43])

§ 82.

III. Bedrageri ved Hindring af et Kravs Fyldestgjørelse.

Den Gruppe af Bedragerier, der her er Tale om, omfatter alle de Tilfælde, hvor et bedragerisk Formaal søges realiseret ved, at et Krav, som grunder sig paa en Fordring eller en tinglig Ret, der ikke er Ejendom, bliver uopfyldt. Fra de tidligere omhandlede Bedragerier, som fra alle de i §§ 73—81 omhandlede Berigelsesforbrydelser, adskille disse Bedragerier sig altsaa derved, at der her er Spørgsmaal om et negativt Tab, nemlig ved Ikke-Opnaaelsen af en Formuefordel, paa hvilket der haves et Krav, medens der i hine Tilfælde er Spørgsmaal om et positivt Tab, nemlig ved, at en Formueværdi, som haves, mistes. Med Hensyn til Betingelserne, under hvilke Bedragerier af denne sidste Klasse foreligge, maa der atter skjelnes

[42]) Jfr. Mot. t. Stl.'s Udk. S. 315 o. ff.

[43]) Se herved H. R. T. **1858** S. 20, **1863** S. 268, **1874** S. 457, **1876** S. 290, U. f. R. **1871** S. 356 (§ 252, 2°), **1872** S. 71, jfr. H. R. T. 1871 S. 573 (§ 252, jfr. § 46), **1878** S. 83, jfr. H. R. T. 1877 S. 452, **1879** S. 906, jfr. H. R. T. 1879 S. 179, **1882** S. 1143 (Anal. af § 252). **1883** S. 777, jfr. H. R. T. 1883 S. 68, **1886** S. 842, jfr. H. R. T. 1886 S. 13, **1889** S. 83, jfr. H. R. T. 1888 S. 473 (Frifindelse). **1889** S. 110, jfr. H. R. T. 1888 S. 553, 1165 (Anal. af § 252; Fragaaelse af Samtykke til en Pantsætning, for at faa Tingen tilbage fra Pantelaaneren), **1884** S. 1103 (§ 257), **1894** S. 654, jfr. H. R. T. 1894 S. 156 (Anal. af § 252 paa Kontrasøgsmaal for Varer, der, skjønt identiske, vare opførte i Kontrabog to eller flere Gange).

imellem, om Maalet naaes eller søges naaet allerede ved, at den Paagjældende hindres i at faa sit Krav anerkjendt, eller kun derved, at Paagjældende hindres i at faa et anerkjendt Krav fyldestgjort. Først omhandles Bedragerierne af den først nævnte Art.

I. Om Bedragerier, der søges realiserede ved, at den Berettigede hindres i at faa sit Krav anerkjendt, handle

1) § 252, 1°, der ved at fastsætte Straf for „*den, som for at forholde en Anden, hvad der lovlig tilkommer denne, fragaaer Modtagelsen af, hvad der er betroet ham til Laan, være sig Penge eller andet . . . eller paa anden saadan Maade*" tillige har Laan til Eje og lignende Retshandler, der forpligte til Tilbagegivelse *in genere*, for Øje, jfr. ovfr. S. 452—53.[1])

[1]) Se om Tilfælde, hvor der har været eller kan have været Spørgsmaal om Anvendelse af denne Bestemmelse eller dens Analogi: U. f. R. **1867** S. 276 (Vib. O. R. § 257, jfr. § 252 og § 46; ikke Falsk; muligt er det, at der er tænkt paa § 252, 5; iøvrigt ikke rigtigt at henvise til § 252, naar § 257 findes anvendelig, saa lidt som til § 46, jfr. det Følgende; om Afgjørelsen med Hensyn til Falsk henvises til Læren om Dokumentfalsk), 237 og 511, jfr. H. R. T. 1867 S. 152 (§ 252), 508, jfr. H. R. T. 1867 S. 145 (§ 252; O. R. fandt Analogien af § 252 uanvendelig; H. R. anvendte § 252 ligefrem; da Pengene rigtig maatte anses for at være den Besvegnes Ejendom, anføres Tilfældet her kun for den Muligheds Skyld, at Retsforholdet kunde opfattes anderledes), 886 og **1868** S. 53, jfr. H. R. T. 1867 S. 422 (§ 257, jfr. § 46; Forsøgsparagrafen med Urette citeret; ogsaa her Spørgsmaal, om ikke Slægtskab med § 252, 5, ligger nærmere), **1868** S. 417 og 631, jfr. H. R. T. 1868 S. 136 (O. R. frifandt under Henvisning til Fdg. 19. Febr. 1861 § 82; et dissentierende Votum og H. R. straffede efter § 257), **1870** S. 950 og 1017, jfr. H. R. T. 1870 S. 408 (§ 257; diss. Votum i O. R. for Frifindelse), **1873** S. 206, jfr. H. R. T. 1872 S. 470 (O. R. § 252; H. R. Falsk), **1874** S. 114, jfr.

2) § 252, 3°, der maa antages, ved at fastsætte Straf for den, der *„fordølger en samme* (ɔ: et Dødsbo) *tilkommende Fordring, hvilken han er pligtig at opgive“*, at omfatte ikke blot en Fordølgelse, der

---

H. R. T. 1873 S. 366 (Frifindelse for Justitiens Tiltale, under Henvisning til Fdg. 8. Febr. 1810 § 9, jfr. Fdg. 12. Septbr. 1792 § 10), 157, jfr. H. R. T. 1873 S. 441 (Anal. af § 252 samt § 145, jfr. § 52), 667, jfr. H. R. T. 1874 S. 16 (Frifindelse for Aktors Tiltale; O. R. for „Justitiens“, fordi Handlingen Selvtægt). **1875** S. 899 (dels § 256, dels § 257, ikke § 274, dels 257), 1081, jfr. H. R. T. 1875 S. 226 (§ 257), **1877** S. 569, jfr. H. R. T. 1876 S. 649 (Anal. af § 252), **1878** S. 131, jfr. H. R. T. 1877 S. 563 (O. R. Anal. af § 252, H. R. frifandt af Mangel paa Bevis), 443, jfr. H. R. T. 1877 S. 714 (§ 257), 604, jfr. H. R. T. 1877 S. 858 (§ 257; O. R. § 256), 642 og 936, jfr. H. R. T. 1878 S. 218 (§ 252; hvis Beløbet var i Sameje. hører Tilfældet ikke herhen), 657 (§ 257), 1091 og **1879** S. 8, jfr. H. R. T. 1877 S. 401 (O. R. Anal. af § 252, H. R. efter samtlige Omstændigheder § 257), 1197, jfr. H. R T. 1878 S. 371 (Frifindelse; Straf efter § 146, jfr. § 52), **1880** S. 59, jfr. H. R. T. 1879 S. 413 (§ 257), 838, jfr. H. R. T. 1880 S. 15 (Kr. R. „i Henhold til § 252“, H. R. § 257), 1064 og **1881** S. 150, jfr. H. R. T. 1880 S. 489 (H. R. og O. R. § 257, U. R. Anal. af § 252), **1882** S. 736, jfr. H. R. T. 1882 S. 244 (§ 257), 1146 (Fdg. 8. Juli 1840 § 24), **1883** S. 807, jfr. H. R. T. 1883 S. 143 (§ 257), **1884** S. 494, jfr. H. R. T. 1883 S. 892 (Anal. af § 252; — vel snarest 5te Led), **1886** S. 64, jfr. H. R. T. 1885 S. 419 (Anal. af § 252 — samt § 146, jfr. § 51 og § 147, 2), 932, jfr. H. R. T. 1886 S. 186 (Kr. R. Anal. af § 252, H. R. frifinder af Mangel paa Bevis), **1887** S. 890, jfr. H. R. T. 1887 S. 108 (O. R. § 257, H. R. „i Henhold til“ § 252), 911, jfr. H. R. T. 1887 S. 177 (Anal. af § 252), **1888** S. 353 (Frifindelse), **1889** S. 74, jfr. H. R. T. 1888 S. 449 (§ 257), **1891** S. 657, jfr. H. R. T. 1891 S. 47 (§ 257; O. R. frifandt; U. R. § 252), 1032, jfr. H. R. T. 1891 S. 289 (Anal. af Stl.'s § 252), **1892** S. 520, jfr. H. R. T. 1891 S. 723 (Frifindelse af Mangel paa Bevis), 531, jfr. H. R. T. 1891 S. 751 (§ 252), 609, jfr. H. R. T. 1892 S. 42 (§ 257), 798, jfr. H. R. T. 1892 S. 175 (Frifindelse).

har til Hensigt, at Fordringen skal komme en Uberettiget tilgode, men ogsaa en Fordølgelse, der har til Hensigt, at Fordringen skal blive uopfyldt. Selv om man med Mot. t. Stl.'s Udk.[2]) gaaer ud fra, at der ved denne Passus ikke sigtes til en Fordølgelse fra Debitors Side, men alene til en Fordølgelse af Arvingerne eller Andre, der staa i et lignende Forhold til Boet som disse, vilde hint Tilfælde ikke være udelukket, idet ogsaa Arvingen kan tænkes at have til Formaal ved sin Fordølgelse at befri Debitor for at betale. Hin Motivernes Opfattelse er imidlertid næppe rigtig. Hvad Motiverne have for Øje, er vistnok kun det, at ikke enhver Debitor falder ind under Budet. Det er dette, som Tilføjelsen *„som han er pligtig til at opgive"*, akcentuerer. Men at der kan være Debitorer, der have denne Pligt, maa utvivlsomt antages. Der er efter Forholdets Natur ligesaa god Grund til at medtage under § 252, 3° ikke blot den, der sidder inde med Dødsboets Ting (*„underslaaer"*), men ogsaa den, der har en kontraktmæssig Pligt til Tilbagegivelse *in genere,* som der for § 252, 1° er til at medtage begge disse Klasser, og altsaa, da Ordene i. og for sig omfatte Tilfældet, ingen Hjemmel til at holde det ude.[3])

---

[2]) S. 317.

[3]) Se om Tilfælde, hvor der har været eller kan have været Spørgsmaal om Anvendelse af denne Bestemmelse eller dens Analogi: U. f. R. **1871** S. 485 (en Debitor, hvis Kone var Medarving, for at undgaa at betale en Fordring, der skulde deles mellem den Afdødes Arvinger, foregav Gjældens Betaling til den Afdøde, § 257; diss. Votum Anal. af § 252), **1874** S. 114, jfr. H. R. T. 1873 S. 366 (Frifindelse under Henvisning til Fdg. 8. Febr. 1810 § 9, der var bragt til Anvendelse), **1878** S. 113, jfr. H. R. T. 1877 S. 533 (Handlinger til Skade for Medarvinger, § 252, jfr. ndfr. ved § 252, 5°), **1880** S. 59, jfr.

3) § 253, 5°, forsaavidt den fastsætter Straf for den *„som i bedragerisk Hensigt berøver en Anden Midlerne til at gjøre en lovlig Fordring gjældende ... ved at fravende ham Dokumenter eller tilintetgjøre disse eller gjøre dem ubrugelige“.*[4])

H. R. T. 1879 S. 413 (Betalingsindsigelse lige overfor et Konkursbo, støttet ved Fejl i Kontrabog, § 257), **1882** S. 1146 (Exec. test. dømt efter Fdg. 8. Juli 1840 § 24 for Undladelse af at føre Kassejournal), **1883** S. 777, jfr. H. R. T. 1883 S. 68 (bl. a. Debitors Fordølgelse af en et Dødsbo tilkommende Fordring, § 252, jfr. § 54), **1887** S. 608, jfr. H. R. T. 1886 S. 774 (Anal. af § 252 anvendt paa Mandens Fordølgelse af Fordringer, tilkommende Separationsboet).

[4]) Se om Tilfælde, hvor der har været eller kan have været Spørgsmaal om Anvendelse af denne Bestemmelse eller dens Analogi: U. f. R. **1867** S. 276 (§ 257, jfr. § 252 og § 46; forsaavidt der her til Handlingen er sket Misbrug med objektive Bevisting, ligger Ligheden med § 252, 5, nær), 886 og **1868** S. 53, jfr. H. R. T. 1867 S. 422 (§ 257, jfr. § 46; id.; U. R. § 252, jfr. § 46), **1868** S. 417 og 631, jfr. H. R. T. 1868 S. 136 (O. R. frifandt under Henvisning til Stl. 19. Febr. 1861 § 82; diss. Votum og H. R. straffede efter § 257; id.). **1873** S. 206, jfr. H. R. T. 1872 S. 470 (Falsk. ikke tillige straffet for Bedrageri; O. R. § 252; id.), **1874** S. 157, jfr. H. R. T. 1873 S. 441 (Anal. af § 252 paa Paastand om Betaling, understøttet af usandt Vidnesbyrd), 669, jfr. H. R. T. 1874 S. 16 (en til Underpant given, tilbageholdt Ting hemmelig tilbagetagen; Frifindelse), **1875** S. 899 (Betalingsindsigelse, støttet ved Misbrug med Kontrabog; § 257, ikke Falsk), **1878** S. 83, jfr. H. R. T. 1877 S. 452 (O. R. Falsk, H. R. § 252 for, i den Hensigt at tilvende sig Spillerens Gevinst, at fordølge denne og udkradse Spillerens Nummere paa det tilsendte Exemplar af Trækningslisten. Bortset fra Spørgsmaalet om Falsk foreligger her et Exempel paa direkte Anvendelse af § 252, 5°), 113, jfr. H. R. T. 1877 S. 533 (Bevsigelse af Medarvinger støttet ved usandt Dokument, § 252), 1001 (Anal. af § 252 for Tilbageholdelse af 1 Td. af et Parti refuserede Roer i svigagtig Hensigt), 1197 (kun Straf efter § 146, jfr. § 52 for Anstiftelse til falsk Forklaring

Med Hensyn til de nærmere Betingelser for, at Bedragerier i den her omhandlede Form i Henhold til de angivne Lovbud og deres Analogi maa antages at foreligge, bemærkes Følgende.

1. Hvad først angaaer de Fordringer, der kunne være Gjenstand for Bedrageriet, drage § 252, 1⁰ og 3⁰ udtrykkelig Grænser.

Den første Bestemmelse har efter sine Ord kun Hensyn til Fordringer, der ere grundede paa Laan — af Penge eller Andet —, altsaa Fordringer paa Tilbageydelse *in genere.*[5]) Der kan imidlertid ikke

---

med Hensyn til løgnagtig Benægtelse for Retten), **1880** S. 59, jfr. H. R. T. 1879 S. 418 (Fejl i Kontrabog anvendt til Støtte for usand Betalingsindsigelse lige overfor Konkursbo, § 257), **1882** S. 736, jfr. H. R. T. 1882 S. 244 (fingeret Indbetaling, § 257), **1883** S. 807, jfr. H. R. T. 1883 S. 143 (Betalingsindsigelse; en ikke benyttet urigtig Kvittering forelaa; § 257), **1884** S. 494, jfr. H. R. T. 1883 S. 892 (Betalingsindsigelse støttet ved Misbrug af Dokument, Anal. af § 252), **1885** S. 1067 (Fravendelse af Haandpant, § 252, jfr. tildels § 46), **1886** S. 64, jfr. H. R. T. 1885 S. 419 (Modtagelsesnægtelse, støttet ved Forsøg paa at bevæge til falsk Forklaring, Anal. af § 252 samt § 146, jfr. § 51 og § 147, 2; O. R. direkte efter § 252), 932, jfr. H. R. T. 1886 S. 186 (Betalingspaastand støttet ved Misbrug af Dokument, Kr. R. Anal. af § 252, H. R. frifandt ved manglende Bevis), **1887** S. 890, jfr. H. R. T. 1887 S. 108 (Betalingsindsigelse støttet ved Misbrug af Dokument straffet i Henhold til § 252: O. R. § 257), **1891** S. 1032, jfr. H. R. T. 1891 S. 289; id.), **1892** S. 609, jfr. H. R. T. 1892 S. 42 (§ 257, *exc. manus* med Hensyn til Dokument til Bevis for Identitet).

[5]) Se U. f. R. **1892** S. 531, jfr. H. R. T. 1891 S. 751, se om et beslægtet Tilfælde U. f. R. **1884** S. 494, jfr. H. R. T. 1883 S. 892 (Anal. af § 252), se derimod om Tilfælde, hvor Betingelsen for § 252 ikke forelaa, U. f. R. **1867** S. 886 og **1868** S. 53, jfr. H. R. T. 1867 S. 422 (§ 257, jfr. § 46), **1874** S. 667, jfr. H. R. T. 1874 S. 16 (Frifindelse), **1882** S. 736, jfr. H. R. T. 1882 S. 244 (§ 257), **1889** S. 74, jfr. H. R. T. 1888 S. 449 (H. R. § 257; O. R.

være Tvivl om, at Bestemmelsen analogisk er anvendelig ved Fordringer paa k r e d i t e r e d e Ydelser,[6])

---

§ 252), **1892** S. 520, jfr. H. R. T. 1891 S. 723 (Frifindelse af Mangel paa Bevis). Jfr. U. f. R. **1885** S. 1067 (nærmest § 252, 5°, jfr. § 46).

[6]) S. U. f. R. **1877** S. 569, jfr. H. R. T. 1876 S. 649 (Anal. af § 252), **1878** S. 131, jfr. H. R. T. 1877 S. 563 (O. R. Anal. af § 252; H. R. frifandt paa Grund af manglende Bevis), **1886** S. 64, jfr. H. R. T. 1885 S. 419 (Anal. af § 252), **1887** S. 890, jfr. H. R. T. 1887 S. 108 (O. R. § 257; H. R. Anal. af § 252), **1891** S. 1032, jfr. H. R. T. 1891 289, jfr. ogsaa U. f. R. **1878** S. 83, jfr. H. R. T. 1877 S. 452 (direkte Anvendelse af § 252, i Medfør af § 252, 5°, ved Gevinst, der skyldtes ifølge H a s a r d k o n t r a k t), samt U. f. R. **1873** S. 206, jfr. H. R. T. 1872 S. 470 (O. R. § 252, 5°, H. R. Falsk), **1894** S. 654, jfr. H. R. T. 1894 S. 156 (Anal. af § 252 for Nægtelse af Modtagelse af i Kontrabog opførte Vareposter). I en Række af herhenhørende Tilfælde er vel kun § 257 (eller § 256) anvendt, i andre er Vedkommende frifunden; men dette har da andre Grunde end Hensynet til Fordringens Art, se U. f. R. **1867** S. 276 (§ 257, jfr. § 252 og § 46; subjektivt Hensyn), **1870** S. 950 og 1017, jfr. H. R. T. 1870 S. 408 (§ 257 af subjektivt Hensyn, diss. Votum i O. R. for Frifindelse), **1875** S. 899 (§ 256, nærmest paa Grund af Beløbets Lidenhed; § 257, fordi Handlingen ikke opfyldte, hvad der kræves til en saadan), **1878** S. 113, jfr. H. R. T. 1877 S. 513 (O. R. Anal. af § 252; H. R. frifandt, fordi subjektiv Betingelse ej var beviist), 443, jfr. H. R. T. 1877 S. 714 („efter Omstændighederne", der væsentlig vare af subjektiv Natur, kun § 257), 604, jfr. H. R. T. 1877 S. 853 (§ 257 paa Grund af Handlingens Beskaffenhed; O. R. § 256), 1001, jfr. **1878** S. 8, jfr. H. R. T. 1877 S. 401 (O. R. Anal. af § 252; H. R. „efter samtlige Omstændigheder", nærmest af subjektiv Natur, kun § 257), **1880** S. 59, jfr. H. R. T. 1879 S. 413 (§ 257 af Hensyn til Handlingens Beskaffenhed), **1883** S. 807, jfr. H. R. T. 1883 S. 143 (§ 257 af Hensyn til Handlingens Beskaffenhed), **1888** S. 353 (Frifindelse af subjektiv Grund og af Hensyn til Handlingens Beskaffenbed), **1891** S. 657, jfr. H. R. T. 1891 S. 74 (O. R. frifandt; H. R. § 257).

fremdeles ved Fordringer paa, hvad der af anden Grund er betroet[7]) samt vel ogsaa paa Ydelser, der ere lovede uafhængigt af *causa* (Formalkontrakter).[8])

Udenfor Bestemmelsen eller dens Analogi ligge derimod Fordringer af ikke-kontraktmæssig Oprindelse samt de kontraktmæssige Fordringer, der ikke have den ovfr. fremhævede Karakter. Der kan ikke være Tale om en analogisk Anvendelse udenfor denne Kreds, hvor Retsforholdet har Karakteren af et Tillidsforhold. En Debitor, som bevidst nægter en ham paahvilende Forpligtelse, som har en anden Oprindelse, gjør sig ikke derved skyldig i Bedrageri. Sker det under Processen, og tvinges derved hans Vederpart til at føre Bevis for sin

[7]) Se U. f. R. **1867** S. 508, jfr. H, R. T. 1867 S. 145 (O. R. Anal. af § 252, H. R. direkte, idet det Inkasserede antagelig ansaaes for Besvegnes Ejendom), **1874** S. 114, jfr. H. R. T. 1873 S. 366 (Anal. af § 252; Skoleforstanders Oppebørsler), **1878** S. 642 og 936, jfr. H. R. T. 1878 S. 218 (§ 252; Beløbet antagelig i Sameje), — se derimod om et Tilfælde, hvor Betingelserne for Straf efter Analogien af § 252 manglede, U. f. R. **1882** S. 1146 (Oppebørsel af *exec. test.* Ansvar efter Fdg. 8. Juli 1840 § 24, samt for et udenfor Straffeloven liggende Forhold, hvor særlig Straffebestemmelse manglede, efter Lovgivningens Grundsætninger og under Hensyn til Stl.'s Kap. 13, navnlig § 143).

[8]) S. U. f. R. **1887** S. 911, jfr. H. R. T. 1887 S. 177 (Anal. af § 252), s. ogsaa U. f. R. **1994** S. 1210, jfr. H. R. T. 1894 S. 423 (Anal. af § 252 for under Retssag at have nægtet at skylde noget til en Kautionist paa Gjældsbrev for Laan, der til Kautionistens Fyldestgjørelse var optaget i en Sparekasse, men som havde maattet indfries af Kautionisten selv. Jfr. derimod om Tilfælde, hvor Betingelsen for analogisk Anvendelse af § 252 ej antoges at foreligge, U. f. R. **1880** S. 1064 og **1881** S. 150, jfr. H. R. T. 1880 S. 489 (paa Grund af Handlingens Beskaffenhed kun § 257) og **1892** S. 798, jfr. H. R. T. 1892 S. 175 (Frifindelse af subjektiv Grund).

Fordring, gjør han sig skyldig i svigagtig eller chikanøs Procedure, der vil paadrage ham Straf for denne processuelle Forseelse (Mulkt for unødig Trætte). Men man vilde ikke uden at overskride Grænsen for en berettiget Analogi kunne udstrække til Tilfælde, hvor Debitor blot tilsidesætter en Procespligt, en Regel, der forudsætter Krænkelse af en ved det materielle Retsforhold grundet Pligt. Dette bliver end mere indlysende, naar det erindres, at § 252, 1° ikke blot har Hensyn til Nægtelse under Processen, og at det vilde gaa ud over alle rimelige Grænser, hvis man f. Ex. vilde straffe den som Bedrager, der lige overfor en Skadelidende nægtede at have foretaget den skadegjørende, til Erstatning forpligtende Handling. I Overensstemmelse med det Anførte er det, naar det altid har været erkjendt og er forudsat i Lovgivningen, at den Grund til Multken for unødig Trætte, som ligger i, at der har været brugt Udflugter, sigtende til at skille Modparten ved sin Ret, s. Fdg. 11. Aug. 1819, ingenlunde altid fører hans Forhold ind under Bedrageri.[9])

---

[9]) S. *Nellemann* ord. civ. Procesm., 4de Udg., S. 1006—7, s. ogsaa Koll. Tid. 1840 S. 463, Mot. t. Stl.'s Udk. S. 317, *Bornemann* a. V. S. 53. Se med Hensyn til Fordringer, der rejse sig af andre kontraktmæssige Forhold, U. f. R. **1875** S. 1081 (Byttekontrakt, om hvilken der var Strid; § 257), **1880** S. 838, jfr. H. R. T. 1880 S. 43 (O. R. straffede „i Henhold til" Stl.'s § 252, men H. R. efter § 257 ifølge „Forholdets Beskaffenhed"), se med Hensyn til *condictio indebiti* U. f. R. **1878** S. 657 (§ 257, hvorved dog mærkes, at heller ikke Handlingen var af den Art, at § 252, 1° kunde finde Anvendelse), s. derimod U. f. R. **1867** S. 237 og 511, jfr. H. R. T. 1867 S. 152 (§ 252 anvendt). Om der til Støtte for den sidste Afgjørelse ved *condictio indebiti* er gaaet ud fra den urigtige Forestilling om et Løfte, eller om Ydelsen under den fejlagtige Forudsætning, som en Slags ensidig Betroelse, er stillet i Klasse med den overtagne Betroelse og derfor behandlet

I § 252, 3° er Begrænsningen ikke nærmere udført, men given ved den almindelig holdte Passus *„som han er pligtig at opgive“*. Denne Passus gaaer i ethvert Fald ud fra, at Debitors Pligt til at betale ikke som saadan indbefatter en Pligt til at opgive ɔ: gjøre Meddelelse om sin Forpligtelse under de i Lovstedet forudsatte Forhold, men at denne Pligt maa have en særegen Grund i Retsforholdet. Denne særegne Grund kan for Debitor kun paapeges i den samme Kreds af Tilfælde, som ere inddragne under § 252, 1°, og at Grænsen maa drages paa den samme Maade, er ogsaa naturligt, naar henses til Karakteren af de Handlinger, hvorom der i de to Bestemmelser er Tale, jfr. ndfr. Om for Debitor at drage Grænsen videre for § 252, 3°, end for § 252, 1°, vilde der herefter ikke kunne være Tale. Derimod har Arving lige overfor Medarvinger en ubetinget Pligt til at opgive, og det Samme gjælder f. Ex. om Manden ved et Separations- eller Skilsmisse-Skifte, hvor der er Grund til at anvende Bestemmelsen analogisk, da

---

analogisk efter § 252, 1°, maa henstilles. I hvert Fald gaaer den sidst nævnte Dom for vidt, naar den endog direkte, og ikke blot analogisk, anvender den nævnte Bestemmelse. Med Hensyn til Fordringer, støttet paa Kontraktsbrud, s. U. f. R. **1878** S. 1197, jfr. H. R. T. 1878 S. 371 (Frifindelse af subjektive Grunde). Med Hensyn til familieretlig Forsørgelsespligt se U. f. R. **1892** S. 609, jfr. H. R. T. 1892 S. 42 (§ 257). Med Hensyn til Fordringer paa offentlige Afgifter se U. f. R. **1868** S. 417 og 631, jfr. H. R. T. 1868 S. 136 (O. R. henviste til Fdg. 19. Febr. 1861 § 82; diss. Votum og H. R. anvendte § 257), **1874** S. 114, jfr. H. R. T. 1873 S. 366 (Henvisning til Fdg. 8. Febr. 1810 § 9 og Fdg. 12. Sept. 1792 § 10), og **1881** S. 245, jfr. H. R. T. 1880 S. 597 (§ 257), se dog U. f. R. **1886** S. 932, jfr. H. R. T. 1886 S. 186 (Kr. R. anvendte ved Besvigelse ved Toldafgift Anal. af § 252; H. R. frifandt paa Grund af manglende Bevis).

en Fordringshaver, som kan give Oplysninger, heller ikke her findes.[10])

En Begrænsning, som ved § 252, 1⁰ og 3⁰, med Hensyn til Fordringen gjælder derimod ikke i det i § 252, 5⁰ omhandlede Tilfælde, hvilket forklares ved Ejendommeligheden af de Handlinger, ved hvilke her Fordringens Anerkjendelse hindres, nemlig Fjernelse af selvstændige, ikke paa Debitor beroende Bevismidler, jfr. ndfr. Imidlertid kan det dog ikke antages, at denne Bestemmelse omfatter enhver Fordring uden Hensyn til Forpligtelsesgrunden. Udenfor Bestemmelsen maa sikkert holdes Fordringer af offentlig-retlig Karakter, altsaa paa de ved Loven paalagte Skatte- og Afgiftsydelser. Det almindelige Synspunkt for alle Berigelsesforbrydelserne — at de ere Angreb paa den sociale Ordning af Formuefordelingen — kræver denne Begrænsning, og dette Synspunkt blev særlig med

[10]) Se U. f. R. **1883** S. 777, jfr. H. R. T. 1883 S. 68 (Dødsboets Fordring angik krediteret Betaling for Logi og delvis Kost; Debitor fordulgte; § 252), **1887** S. 608, jfr. H. R. T. 1886 S. 774 (Anal. af § 252 anvendt paa Mandens Fordølgelse af Fordringer tilkommende Separationsboet), se ogsaa **1878** S. 113, jfr. H. R. T. 1877 S. 533 (Handlingen til Skade for Medarvinger, § 252, hvilket imidlertid ogsaa og nærmest kan støttes paa § 252, 5⁰), se derimod U. f. R. **1871** S. 485 (Medarvings Mands urigtige Betalingsindsigelse, kun § 257 [dog Dissens], hvilket forklares ved Handlingens Beskaffenhed, jfr. ndfr. under Nr. 2), og med Hensyn til Arvingers Forpligtelse lige overfor det Offentliges Ret paa Arveafgift U. f. R. **1874** S. 114, jfr. H. R. T. 1873 S. 366 (Frifindelse under Henvisning til Fdg. 8. Febr. 1810 § 9). Se endvidere U. f. R. **1880** S. 59, jfr H. R. T. 1879 S. 413 (Betalingsindsigelse lige overfor et Konkursbo, støttet ved Fejl i Kontrabog, kun § 257), og U. f. R. **1882** S. 1146 (Exec. test. af subjektive Grunde kun dømt efter Fdg. 8. Juli 1840 § 24 og Lovgivningens Grundsætninger).

Hensyn til Bedrageri godkjendt ved Fdg. 11. April 1840 § 76.[11]) I Straffelovens Krav paa, at de heromhandlede Handlinger skulle være foretagne i „*bedragerisk Hensigt*", kan Forudsætningen siges indeholdt, naar det nemlig maa erkjendes, at dette ikke nærmere definerede Begreb involverer det Moment, at Hensigten skal være rettet paa Krænkelsen af private Formuerettigheder. Afgjørende er det dernæst, at de særlige Straffebud for Besvigelse af Told-, Stempelpapir-, Postintrader, Tiendesvig o. s. v. ikke ere berørte af Straffeloven. Vel kan saadan Besvigelse være udført paa en Maade, der fører den ind under Straffeloven, f. Ex. naar dertil er benyttet Dokumentfalsk. Men Synspunktet for Dokumentfalsk er ogsaa, som tidligere udviklet, et andet end for Bedrageri, og dette Middels Anvendelse er ikke forudsat i § 252, 5°. De Misligheder med Hensyn til Dokumenter, der her omhandles, høre ikke ind under hin Forbrydelse.[12])

---

[11]) Jfr. Koll. Tid. 1840 S. 458—59, *Bornemann* a. V. S. 46—47 og 53.

[12]) Jfr. Læren om Dokumentfalsk og Koll. Tid. 1840 S. 464. I D. i U. f. R. **1873** S. 206, jfr. H. R. T. 1872 S. 470, blev Falskstraf anvendt af H. R., medens O. R. anvendte § 252, 5° ved Varegjæld. I D. i U. f. R. **1874** S. 157, jfr. H. R. T. 1873 S. 441, blev (paa Grund af Handlingens Art) Analogien af § 252, 5° anvendt ved en Skoleforstanders Oppebørsler, **1878** S. 83, jfr. H. R. T. 1877 S. 452 (H. R. § 252 [5°] ved Berøvelse af Lotterigevinst), se fremdeles S. 113, jfr. H R. T. 1877 S. 533 (Besvigelse af Medarvinger), 1001 (Anal. af § 252), **1884** S. 494, jfr. H. R. T. 1883 S. 892 (Anal. af § 252 ved kontraktmæssig Forpligtelse til at dække Betaleren af en Vexelgjæld), **1885** S. 1067 (§ 252, jfr. tildels § 46, ved Pantegjæld), **1886** S. 64, jfr. H. R. T. 1895 S. 419 (Anal. af § 252 ved Varegjæld; H. R. har henført Forholdet under § 252, 1°, medens O. R., der direkte anvendte § 252, vistnok har havt § 252, 5°, for Øje), **1887** S. 890, jfr. H. R. T. 1887 S. 108

2⁰. Hvad den Handling angaaer, ved hvilken Fordringens Anerkjendelse søges hindret, er der i de omhandlede Bud en Forskjel mellem to Klasser, — § 252, 5⁰ paa den ene Side, § 252, 1⁰ og 3⁰ paa den anden — der svarer til en naturlig, ogsaa ved Underslaaelse af Ting fremhævet Forskjel.

De Handlinger, der nævnes i § 252, 5⁰, gaa ud ud paa at hindre Anerkjendelsen ved Fjernelse af selvstændige Bevismidler for Fordringen. Det Tilsvarende ved Underslaaelse af Ting er Forstikkelsen af Tingen. De Handlinger, der nævnes i § 252, 1⁰ og 3⁰, have alene Hensyn til den Hjælp til Fordringens Anerkjendelse, som Vedkommende selv er pligtig at yde. At her Krænkelsen af en blot Procespligt ikke er nok, men kun af en i det materielle Retsforhold grundet Pligt, er bemærket under Nr. 1. Under denne Forudsætning kræves regelmæssig til Bedrageriet en positiv Nægtelse af at skylde, der ikke behøver at være for Retten, men dog maa ske lige overfor en Vedkommende, s. § 252, 1⁰. Men i Dødsboer er det efter § 252, 3⁰ tilstrækkeligt, at Debitor ikke opgiver, at han skylder. Til disse Handlinger svare ved Underslaaelse af Ting Nægtelsen af at besidde og Undladelsen af at give Meddelelse om Besiddelsen.

(H. R. straffede „i Henhold til" § 252, O. R. efter § 257 ved Lægehonorar), **1891** S. 1082, jfr. H. R. T. 1891 S. 289 (Anal. af § 252 ved Varegjæld). Jfr. iøvrigt ovfr. Note 4 om Tilfælde, hvor kun § 257 er anvendt eller Frifindelse har fundet Sted, samt nedenfor ved Nr. 2 og 3. Se imidlertid særlig U. f. R. **1868** S. 417 og 631, jfr. H. R. T. 1868 S. 136 (H. R. § 257 [men ej § 252] for Anvendelse af brugt Stempelmærke; O. R. havde kun antaget en Stempelovertrædelse), og **1881** S. 244, jfr. H. R. T. 1880 S. 597 (i lignende Tilfælde § 257).

Den laveste Fordring til Handlingen stilles i § 252, 3°, idet det passive Forhold er nok; men Anvendelsesomraadet er paa den anden Side her det snævreste. Den positive Nægtelse kræves i § 252, 1°, der har et større Anvendelsesomraade. Størst Krav til Handlingen stiller § 252, 5°, der da ogsaa har det videste Omraade, hvad Objektet angaaer.

Fuldbyrdet er i alle Tilfælde Forbrydelsen ved den paagjældende Handling eller Undladelse.

Om en analogisk Anvendelse, udover Bogstavens Omraade, med Hensyn til Handlingen bliver der Spørgsmaal ved § 252, 1° og 5°. Positive Nægtelser lige overfor et Dødsbo maa behandles efter de samme Regler, som gjælde ved § 252, 1°. Bogstaven i § 252, 1° rammer kun Fragaaelse af Modtagelse af Laan *(exceptio non numeratae pecuniae)*. Naar det først er givet, at krediterede eller af anden Grund betroede Ydelser maa analogisk inddrages under Bestemmelsen, følger det af sig selv, at Fragaaelse af Modtagelsen af det Krediterede eller Betroede maa have samme Betydning, og det Samme maa ved de krediterede Ydelser gjælde Paastanden om, at Ydelsen vel er modtagen, men ikke krediteret, forsaavidt derved Fordringshaveren faaer den samme Bevispligt, altsaa f. Ex. i Regelen, naar det paastaaes, at Varer ere betalte kontant. Hvis det med en enkelt Højesteretsdom antages, at Bestemmelsen ogsaa gjælder *condictio indebiti*, maa det Samme gjælde om Nægtelsen af at have modtaget det fejlagtig Erlagte. Naar fremdeles Bestemmelsen ogsaa gjælder Ydelser, hvortil Vedkommende ved et skriftligt Løfte, f. Ex. en Vexel, er forpligtet, maa de samme Grunde føre til at anerkjende, at den rammer ogsaa Fragaaelse af Underskrift *(exceptio manus)*. Derimod kan Bestemmelsen ikke analogisk anvendes paa usandfærdige

Indsigelser, for hvilke Fremsætteren har Bevisbyrden, altsaa navnlig ikke den usande Paastand om senere at have betalt *(exceptio solutionis)*. Den sande Fremsættelse af Umyndighedsindsigelse rammes naturligvis ikke af Bestemmelsen. Har den Umyndige svigagtig ved Retshandelens Stiftelse foregivet, at han er myndig, bliver han kun strafbar under de særegne i Lovgivningen foreskrevne Betingelser; men dette vedkommer ikke nærværende Bestemmelse, jfr. hvad derom er bemærket i forrige Paragraf.[13])

---

[13]) Se til Oplysning om det her Bemærkede Domme i U. f. R. **1867** S. 276 (§ 257 paa *exc. solutionis*, tillige subjektiv Grund for Ikke-Anvendelse af § 252), 287 og 511, jfr. H. R. T. 1867 S. 152 (§ 252 ved Nægtelse af Modtagelse af det for meget Erlagte), 508, jfr. H. R. T. 1867 S. 145 (§ 252, Fragaaelse af Modtagelse af inkasseret Beløb), 886 og **1868** S. 53, jfr. H. R. T. 1867 S. 422 (*exc. solut.* § 257, jfr. § 46), 417 og 631, jfr. H. R. T. 1868 S. 136 (*exc. solut.* § 257, ogsaa af Hensyn til Objektet). **1871** S. 485 (kun § 257 paa Betalingsindsigelse, endog lige overfor et Dødsbo), **1873** S. 206, jfr. H. R. T. 1872 S. 470 (Falskstraf anvendt paa Nægtelse at skylde i Henhold til [forfalsket] Kontrabog, O. R. § 252), **1874** S. 157, jfr. H. R. T. 1873 S. 441 (Modtagelse nægtet af Oppebørsel, Anal. af § 252), **1875** S. 899 (Nægtelse af at have modtaget, paa Grund af Beløbets Lidenhed kun § 256; Tavshed om en af Kreditor ved Afregning glemt Post § 257; *exc. solut.* § 257), 1081 (Paastand om at have underskrevet i utilregnelig Tilstand § 257; ogsaa anden Grund, jfr. ovfr. Note 9), **1877** S. 569, jfr. H. R. T. 1876 S. 649 (Paastand om kontant Betaling, Anal. af § 252), **1878** S. 131, jfr. H. R. T. 1877 S. 563 (Paastand om at have betalt kontant: O. R. Anal. af § 252, H. R. frifandt paa Grund af manglende Bevis for subjektivt Moment), 443, jfr. H. R. T. 1877 S. 714 („efter Omstændighederne" kun § 257 for Nægtelse af at have modtaget krediterede Varer; paa Regningen var en enkelt Post urigtig, men Nægtelsen var speciel), 604, jfr. H. R. T. 1877 S. 853

Anvendelsen af § 252, 5° kræver, hvad Handlingen angaaer, efter sit Bogstav, at (1) Dokumenter, som (2) ere Midler til at gjøre en lovlig Fordring gjældende, (3) fravendes Fordringshaveren eller tilintetgjøres eller gjøres ubrugelige, hvorved hint Middel berøves ham. Naar saadan Fjernelse af de selvstændige Bevismidler finder Sted, bliver det ligegyldigt, om den personlige Virksomhed, som

(kun Tavshed; H. R. § 257, O. R. § 256), 642 og 936, jfr. H. R. T. 1878 S. 218 (§ 252, Nægtelse af inkasseret Beløb), 657 (§ 257; kun Tavshed; maaske ogsaa anden Grund), **1880** S. 59, jfr. H. R. T. 1879 S. 413 (*exc. solut.* § 257), 1064 og **1881** S. 150, jfr. H. R. T. 1880 S. 489 (*exc. solut.* § 257), **1882** S. 736, jfr. H. R. T. 1882 S. 244 (fingeret Indbetaling, § 257; ogsaa af subjektiv Grund), **1883** S. 807, jfr. H. R. T. 1883 S. 142 (*exc. solut.* § 257), **1884** S. 494, jfr. H. R. T. 1883 S. 892 (*exc. solut.* [i Medfør af § 252, 5°] Anal. af § 252), **1886** S. 64, jfr. H. R. T. 1885 S. 419 (Nægtelse af at have modtaget Varer; H. R. Anal. af § 252; O. R. direkte efter § 252), **1887** S. 890, jfr. H. R. T. 1887 S. 108 (*exc. solut.;* H. R. [§ 252, 5°] Anal. af § 252; O. R. kun § 257), 911, jfr. H. R. T. 1887 S. 177 (*exc. manus;* Anal. af § 252), **1888** S. 353 (senere Beslutning om at gjøre *exc. minorennitatis* gjældende ikke strafbar), **1889** S. 74, jfr. H. R. T. 1888 S. 449 (af subjektiv Grund kun § 257 paa Nægtelse at have modtaget Laan), **1891** S. 1082, jfr. H. R. T. 1891 S. 289 (*exc. solut.* [i Medfør af § 252, 5°] Anal. af § 252), **1892** S. 520, jfr. H. R. T. 1891 S. 723 (Frifindelse af subjektiv Grund for Nægtelse at have modtaget Laan), 531, jfr. H. R. T. 1891 S. 751 (Nægtelse at have modtaget Laan § 252, trods Mangler ved Fordringshaverens Paastand; O. R. frifandt; H. R. dømte), 798, jfr. H. R. T. 1892 S. 175 (Nægtelse af at skylde; Frifindelse af subjektiv Grund), **1894** S. 654, jfr. H. R. T. 1894 S. 156 (Anal. af § 252; Nægtelse af Modtagelse af Varer, opførte i Kontrabog, og urigtig Kontrafordring for flere Gange opførte Varer i Bogen), 1210, jfr. H. R. T. 1894 S. 423 (Anal. af § 252). Se ogsaa H. R. T. **1869** S. 21 (usand Paastand om Dækning af Gjæld ved Likvidation og Gave straffet af O. R. efter § 257; H. R. frifandt af subjektiv Grund).

derved støttes, er en positiv Nægtelse eller en blot Fordølgelse.

Ordet *„Dokument“* maa her forstaaes med lignende Begrænsning, som gjælder ved Dokumentfalsk, altsaa navnlig saaledes, at derved kun haves Skrifter for Øje, jfr. ovfr. S. 13 o. ff. Analogisk maa Bestemmelsen imidlertid anvendes paa andre sanselige Gjenstande, som ere Midler til at gjøre en lovlig Fordring gjældende.[14]) Det er derfor Analogien af § 252, 5°, der maa anføres som Hjemmel for, at den, der har givet sin Ting til Haandpant og derefter, for at fragaa Gjælden, berøver Haandpanthaveren Besiddelsen, bliver at straffe med den i § 251 fastsatte Straf, jfr. herved Fdg. 11. April 1840 § 39. Haandpantet tjener ganske vist Fordringshaveren til mere end til Bevis for Fordringen, men er tillige et saadant Bevis, hvis Berøvelse i bedragerisk Øjemed ogsaa maa paadrage hin Straf, selv om der udenfor Haandpantet maatte være Midler nok til Kreditors Fyldestgjørelse, naar han naaer til Anerkjendelse af Fordringen.[15]) Fremdeles maa Bestemmelsen blive analogisk anvendelig paa Fjernelsen af selvstændige, personlige Bevis-

---

[14]) Jfr. herved U. f. R. 1878 S. 83, jfr. H. R. T. 1877 S. 452 (H. R.: § 252, O. R.: Falsk).

[15]) Jfr. herved før Straffeloven H. R. T. 1865 S. 323 (Fdg. 11. April 1840 § 42, jfr. § 39) og efter Straffeloven U. f. R. 1885 S. 1067 (Kr. R. straffede direkte efter § 252), jfr. ogsaa U. f. R. 1878 S. 1001 (Anal. af § 252 anvendt paa dulgt Tilbageholdelse af en Del af et Parti refuserede Varer i svigagtig Hensigt). I Strid hermed staaer selvfølgelig ikke Frifindelsen i D. i U. f. R. 1874 S. 669, jfr. H. R. T. 1874 S. 16, da Underpant ikke er Bevismiddel for Fordringen, og Tilbagetagelsen fra den uberettigede Besidder ikke som saadan kan føres ind under § 252. Jfr. herved mindre rigtige Bemærkninger i U. f. R. 1870 S. 1067. Se fremdeles U. f. R. 1872 S. 424, jfr. H. R. T. 1872 S. 24 (kun § 257), 609 (særlige Forhold; § 251).

midler, som tjene til at skaffe Fordringshaveren Anerkjendelse af Fordringen, saasom Vidner, der fysisk eller moralsk (ved at bevæges til falsk Vidnesbyrd) unddrages ham.[16]) Lettere vil iøvrigt Saadant forekomme som Benyttelse af falske Vidner som Debitors Bevismiddel, hvor han har Bevisbyrden. Forsaavidt er Spørgsmaalet afhængigt af, om Benyttelse af Dokumenter i lignende Tilfælde analogisk hjemfalder under Bestemmelsen, s. ndfr.

Ordene i Bestemmelsen omfatte dernæst kun Dokumenter, som ere Midler for Kreditor til at gjøre Fordringen gjældende. De omfatte ikke Dokumenter, som ikke have denne Bestemmelse, om de end middelbart kunne faa Betydning for Kreditor.[17]) De omfatte dernæst ikke Dokumenter, som ere Midler for Debitor til at støtte usande Indsigelser, for hvilke Bevisbyrden paahviler ham. Mod en analogisk Anvendelse ved saadanne Dokumenter kunde synes at tale lignende Grunde, som tale mod at anvende § 252, 1°, paa Debitors Indsigelser af denne Art, saaledes Betalingsindsigelser, jfr. ovfr. Forholdet er imidlertid forskjelligt. Det urigtige Dokument støtter Debitors Svig og sætter Kreditors Fordring i Fare i langt højere Grad, end den blotte Fremsættelse af Indsigelsen, og dette kan være Tilfældet i fuldt samme Grad, som ved de Dokumenter, Ordene omtale. Paa Grund heraf, og da der ingen Rimelighed vilde være for at lade Afgjørelsen i saa Henseende bero paa de konkrete

---

[16]) Se U. f. R. **1886** S. 64, jfr. H. R. T. 1885 S. 419 (Anal. af § 252 samt § 146, jfr. § 51, anvendt), se ogsaa U. f. R. **1874** S. 157, jfr. H. R. T. 1873 S. 441 (Anal. af § 252 og § 145, jfr. § 52), hvorimod D. i U. f. R. **1878** S. 1197, jfr. H. R. T. 1878 S. 371, frifandt med Hensyn til Bedrageri af subjektive Grunde.

[17]) Se D. i U. f. R. **1892** S. 609, jfr. H. R. T. 1892 S. 42 (med Rette kun § 257).

Omstændigheder, turde der være god Hjemmel for analogisk Anvendelse af Bestemmelsen paa saadanne Dokumenter, altsaa urigtige Kvitteringer, Kontrabøger, forsaavidt disse skulle bevise en Betaling af Debitor (hans Kreditside) m. m.[18])

Ordene omtale endelig kun Fravendelse,[19]) Tilintetgjørelse eller Ubrugbargjørelse af Dokumenterne som de Handlinger, der medføre Anvendelse af Bestemmelsen, altsaa en positiv Behandling af Dokumenterne, hvorved det negative Resultat fremkommer,

---

[18]) En analogisk Anvendelse i saadanne Tilfælde er statueret i Domme i U. f. R. **1884** S. 494, jfr. H. R. T. 1883 S. 892, **1887** S. 890, jfr. H. R. T. 1887 S. 108, **1891** S. 1082, jfr. H. R. T. 1891 S. 289, se ogsaa før Straffeloven H. R. T. **1857** S. 673 (Straf efter Fdg. 11. April 1840 § 42, jfr. § 1), mærk endvidere U. f. R. **1878** S. 113, jfr. H. R. T. 1877 S. 533, hvor dog Anvendelsen af § 252 ved et Dokument, hvorved Underskriveren bevidner en Overdragelse til sig, turde have anden Grund (Besvigelse af Medarvinger). I adskillige Tilfælde er vel kun § 257 funden anvendelig. Men i en Del af disse har dette eller kan have en anden Forklaring, saaledes i Domme i U. f. R. **1867** S. 276 (subjektiv Grund), **1868** S. 417 og 631, jfr. H. R. T. 1868 S. 136, og **1881** S. 245, jfr. H. R. T. 1880 S. 597 (Fordringens Art), **1882** S. 736, jfr. H. R. T. 1882 S. 244 (subjektiv Grund), **1883** S. 807, jfr. H. R. T. 1883 S. 143 (den urigtige Kvittering ikke benyttet). Afgjørelserne i U f. R. **1867** S. 886 og **1868** S. 53, jfr. H. R. T. 1867 S. 422 (§ 257, jfr. § 46), **1875** S. 899 (§ 257), **1880** S. 59, jfr. H R. T. 1879 S. 413 (§ 257), synes dog vanskelige at forklare anderledes end som tydende paa en tidligere Tilbøjelighed hos Domstolene til at forkaste den Analogi, som ved de tre ovfr. nævnte Domme nu tør betragtes som fastslaaet. I samme Retning, som disse Domme, gik dog ogsaa D. i U. f. R. **1873** S. 206, jfr. H. R. T. 1872 S. 470, hvor O. R. anvendte § 252, medens H. R. henførte Forholdet under Falsk (§ 274, jfr. § 270).

[19]) S. herved H. R. T. **1867** S. 519, der viser, at Fravendelsen ikke behøver at have Tyveriets Form, jfr. Koll. Tid. 1840 S. 464.

at de berøves Fordringshaveren. At Bestemmelsen ikke blandt de Behandlinger, som fra Bedragerens Side finde Sted, ikke nævner Forvanskninger af Indholdet, forklares dels ved, at dette ikke behøvede at nævnes, da Forvanskningen altid medfører en Ubrugbargjørelse, dels ved, at det vistnok har været forudsat, at i saadanne Tilfælde vilde der ikke let blive Brug for Bestemmelsen, idet den vilde fortrænges af Straffebudene for Dokumentfalsk, hvad dog ikke altid slaaer til efter den Begrænsning, denne Forbrydelse har i vor Ret. Det først nævnte Hensyn begrunder imidlertid, at det er en direkte, ikke blot analogisk Anvendelse, der finder Sted, naar Forvanskningen ikke rammes af Straffen for Falsk.[20]) Udenfor Ordene ligge derimod dels alle de Tilfælde, hvor ingen positiv Behandling af Dokumentet har fundet Sted fra Debitors Side, men en uden hans Medvirkning indløben Fejl ved det benyttes af ham, dels de, hvor den tilsigtede Virkning ikke ligger i, at Kreditor berøves et Bevismiddel, men at Debitor opnaaer et saadant til Støtte for sin Svig, hvad der kan tænkes med eller uden en positiv Behandling af Dokumentet fra hans Side. Af disse udenfor Ordene liggende

[20]) Jfr. herved Domme i U. f. R. **1867** S. 276 (Falskstraf ikke anvendt, men kun § 257 af subjektiv Grund, muligvis ogsaa af andre Grunde, jfr. næste Note), **1868** S. 417 og 631, jfr H. R. T. 1867 S. 136 (Spørgsmaalet om Falsk udelukket ved Sagens processuelle Stilling; O. R. henviste til Fdg. 19. Febr. 1861 § 82, H. R. straffede efter § 257), **1873** S. 206, jfr. H. R. T. 1872 S. 470 (H. R. statuerer Falsk; O. R. § 252), **1875** S. 899 (Falsk ikke antaget; § 257), **1878** S. 83, jfr. H. R. T. 1877 S. 452 (O. R. statuerede Falsk, H. R. § 252), **1883** S. 807, jfr. H. R. T. 1883 S. 143 (ikke Falsk, § 257), **1894** S. 654, jfr. H. R. T. 1894 S. 156 (Anal. af § 252 for urigtig Fordring, støttet paa identiske Beløb, flere Gange opførte i Kontrabog), 1258 (§ 253 og Tyveri, men ikke Falsk).

Tilfælde er den analogiske Anvendelses Berettigelse given i det sidst nævnte, hvor en Debitor ved positiv Behandling af et Dokument skaffer sig et Bevismiddel i Hænde for sin svigagtige Indsigelse. Dette er nemlig blot en Konsekvens af, at det erkjendes, som ovfr. paaviist, at Bestemmelsen analogisk rammer slige Dokumenter. Derimod er det et nyt og særligt Spørgsmaal, om den blotte svigagtige Benyttelse af et uden Debitors Medvirkning tilvejebragt urigtigt Dokument, det være nu Bevismiddel for Kreditor eller Debitor, kan inddrages under Bestemmelsen. Sikkert bør ogsaa her dog Analogien anerkjendes for berettiget, af lignende Grunde som dem, der ere udviklede ved et lignende Spørgsmaal med Hensyn til Dokumentfalsk.[21])

---

[21]) Se med Hensyn til positiv Behandling af Dokumenter til Debitors Støtte U. f. R. **1873** S. 206, jfr. H. R. T. 1872 S. 470 (forfalsket Debitor krediteret Post i Kontrabog; straffet som Falsk af H. R., af O. R. efter Stl.'s § 252), **1874** S. 157, jfr. H. R. T. 1873 S. 441 (Anal. af § 252), **1875** S. 899 (ikke Falsk, kun § 257, uklart af hvilken Grund), **1882** S. 736, jfr. H. R. T. 1882 S. 244 (kun § 257; subjektiv Grund tilstrækkelig), **1883** S. 807, jfr. H. R. T. 1883 S. 143 (en forfalsket Kvittering ikke benyttet; kun § 257). Se med Hensyn til Benyttelse af uden Debitors Medvirkning frembragte Dokumenter, hvis Bestemmelse er at tjene Kreditor, U. f. R. **1884** S. 494, jfr. H. R. T. 1883 S. 592 (kvitteret Opgjørelse laant Debitor, Anal. af § 252), **1886** S. 932, jfr. H. R. T. 1886 S. 186 (Kr. R. Anal. af § 252 anvendt, hvor et Krav, støttet paa fejlagtig Toldliste, var benyttet [en i denne som i andre Henseender vidt gaaende Dom]; H. R. frifandt, men formedelst manglende Bevis), og lignende Forhold ved Dokumenter, som skulle tjene Debitor, U. f. R. **1867** S. 276 (forfalsket Kvittering, hvori Forandringen ikke var foretagen af Tiltalte eller overhovedet sket i svigagtig Hensigt, benyttet; kun § 257, hvorfor subjektiv Forklaring), 886 og **1868** S. 53, jfr. H. R. T. 1867 S. 422 (kun § 257 for Benyttelse af en ved Kreditors Fejltagelse

3°. Subjektivt kræves til dette Bedrageri, som altid, Forsæt, nemlig at paaføre Kreditor Fordringens Tab, jfr. § 252, 1° (*„for at forholde en Anden, hvad der lovlig tilkommer denne“*), 5° (*„i bedragerisk Hensigt“*). Det er derfor ikke Bedrageri, naar Vedkommende blot har villet opnaa Henstand med Betalingen.[22]). Heller ikke er det Bedrageri (ɔ: et til Straffen i § 251 hjemfaldet Forhold), naar Vedkommende vel har benyttet Svig, men blot for at værge sig mod en Fordring, han ikke antog for berettiget, altsaa *in bona fide* med Hensyn til det Tab, der paaføres Kreditor.[23]) At der til det

urigtig Kvittering; subjektiv Grund hertil foreligger ikke klart), **1880** S. 59, jfr. H. R. T. 1879 S. 413 (en Fejltagelse i Kontrabog benyttet til Støtte for Betalingsindsigelse, kun § 257), **1884** S. 494, jfr. H. R. T. 1883 S. 892 (kvitteret Opgjørelse laant Debitor; Anal. af § 252), **1887** S. 890, jfr. H. R. T. 1887 S. 108 (ved Misforstaaelse overleveret kvitteret Lægeregning benyttet; Straf i Henhold til § 252; O. R. kun § 257), **1891** S. 1032, jfr. H. R. T. 1891 S. 289 (ved Mord tilvendt kvitteret Regning; Straf efter Anal. af § 252).

[22]) Se *Bornemann* a. V. S. 134. Jfr. U. f. R. **1870** S. 950 og 1017, jfr. H. R. T. 1870 S. 408 (§ 257), se ogsaa U. f. R. **1874** S. 667, jfr. H. R. T. 1874 S. 16 (Frifindelse; O. R. siger: „ikke for at unddrage sig Betalingen, men kun for at opnaa en Afgjørelse af Forholdet“, jfr. ogsaa maaske U. f. R. **1867** S. 886 og **1868** S. 58, jfr H. R. T. 1867 S. 422 og **1871** S. 485 (§ 257).

[23]) Derpaa begrundes med Føje Henførelsen under § 257 (henholdsvis Frifindelse) i Domme i U. f. R. **1867** S. 276 (Debitor anerkjendte ikke Rigtigheden af den Fordring, mod hvilken han værgede sig ved et urigtigt Dokument), **1875** S. 1081 (der var Strid om Retsforholdet; dette var iøvrigt ogsaa et saadant, at § 252 ikke kunde anvendes paa det), **1878** S. 1197 (Tiltalte antog Søgsmaalet for uberettiget; iøvrigt ogsaa af objektiv Grund udenfor § 252), s. ogsaa **1892** S. 798, jfr. H. R. T. 1892 S. 175 (Frifindelse ved løgnagtig *exceptio manus*, da Tiltalte troede paa en Forfalskning og antog, at han intet skyldte). Se iøvrigt

nødvendige Forsæt kræves Berigelseshensigt, er udviklet i § 71.

Straffen for disse Bedragerier er den i § 251 fastsstte.

II. De Bedragerier, der søges realiserede ved, at den Berettigede hindres i at faa sit Krav fyldestgjort, ere særlig Gjenstand for følgende Straffebud:

1) § 252, 6°, efter hvilken straffes den, *„som foretager Proformaafhændelser eller Proformapantsættelser for at betage sine Kreditorer Midlerne til at erholde,*[24]) *hvad der tilkommer dem*";

---

om Tilfælde, hvor den subjektive Fordring har været paa Bane, U. f. R. **1878** S. 131, jfr. H. R. T. 1877 S. 563 (H. R. frifandt, idet den antog, at Tiltalte ikke havde været sig bevidst at skylde), 443, jfr. H. R. T. 1877 S. 714 (kun § 257; der henvises til undskyldende subjektive Grunde), **1882** S. 730, jfr. H. R. T. 1882 S. 244 (§ 257), **1882** S. 1147 (Straf efter Fdg. 8. Juli 1840 § 24 m. m.; efter samtlige foreliggende Omstændigheder ikke Bedrageri), **1887** S. 890, jfr. H. R. T. 1887 S. 108 (Paastand om *bona fides* forkastet), **1889** S. 74, jfr. H. R. T. 1888 S. 449 (O. R. § 252; H. R. § 257, da „ikke bestemt Hensigt at bedrage"), **1891** S. 657, jfr. H. R. T. 1891 S. 74 (O. R. frifandt paa Grund af Tiltaltes „uklare Begreber"; H. R. fandt svigagtig Hensigt beviist og dømte [efter Forholdets objektive Beskaffenhed] efter § 257), **1892** S. 520, jfr. H. R. T. 1891 S. 722 (Frifindelse, da det ikke antoges beviist, at Nægtelsen var fremsat mod bedre Vidende), 531, jfr. H. R. T. 1891 S. 751 (O. R. frifandt, fordi Nægtelsen lige overfor Kreditors mangelfulde Paastand ikke antoges bevidst urigtig; H. R. antog det Modsatte og straffede efter § 252), **1894** S. 654, jfr. H. R. T. 1894 S. 156 (bedre Vidende antaget). Se fremdeles H. R. T. **1869** S. 21 (Frifindelse, da det ikke med Bestemthed fremgik, at der var fremført noget, hvis vitterlige Urigtighed var vedgaaet eller oplyst).

[24]) Kvartudg. har her ved en Trykfejl „beholde".

2) § 253, forsaavidt den rammer den, *„som i bedragerisk Hensigt afhænder eller pantsætter .... Gods ...., hvorover Trediemand har erhvervet en Rettighed, med hvilken den, der ved hin Handling skulde stiftes, er uforenelig"*, samt den, *„der svigagtig bortflytter eller forstikker arresteret Gods"*;

3) Konkurslov 25. Marts 1872 § 168, som bestemmer: *„Naar Skyldneren under en Exekutionsforretning eller paa en Tid, da han maatte forudse en saadan, i egennyttig Hensigt for at unddrage sin Kreditor den ham tilkommende Fyldestgjørelse foretager Noget, der gaaer ud paa, at hans lovlige Ejendele eller Fordringer skulle unddrages for at udlægges til paagjældende Kreditor, bliver han at anse med Straf efter Straffelovens § 260"*.

Ved Udviklingen af de nærmere Betingelser for Bedrageriet i denne Skikkelse maa der atter sondres imellem, om det blot er en Kreditors almindelige Adgang til Fyldestgjørelse af Debitors Gods, som Bedrageriet er rettet paa at afskære ham fra, eller om det søges realiseret ved at afskære ham fra en særlig sikret Fyldestgjørelse. Af disse Kombinationer bliver den sidst nævnte først at omhandle.

A. 1) De Krav, som Bedragerier, der søge at afskære en Berettiget fra en særlig sikret Fyldestgjørelse, ere rettede imod, ere de tinglig sikrede Krav. Det er under denne Gruppe af Bedragerier, at de fleste af de Berigelsesforbrydelser, der ere rettede mod andre Rettigheder over Ting end Ejendomsretten, finde deres Plads, og det hvad enten saadanne begrænsede Rettigheder over Tingen have deres økonomiske Formaal i sig selv, som en Brugsret, eller de tjene til Sikkerhed for andre Krav, som en Panteret, og hvad enten i sidste

Tilfælde den tinglige Sikkerhedsret er villies-, rets- eller lovbestemt, jfr. § 253 Ordene *„hvorover Trediemand har erhvervet en Rettighed o. s. v.“* samt ovfr. S. 327 med Note. At ogsaa den ved Arrest paa Gods erhvervede Ret er dragen ind i Kredsen af det, der kan være Gjenstand for disse Bedragerier, udvider ikke Omraadet, naar det erkjendes, at Arrest begrunder en Ret over Tingen. De, der maatte nægte dette, vilde dog ikke heraf kunne slutte, at blot obligatoriske Krav paa individuelt bestemte Ting i Almindelighed beskyttes paa samme Maade. Det er ubestrideligt, at Ordene i § 253 *„hvorover Trediemand har erhvervet en Rettighed o. s. v.“* ikke omfatte saadanne Krav, men kun tinglige Rettigheder (Rettigheder over Tingen). Den modsatte Opfattelse, der findes udviklet i U. f. R. 1868 S. 366 o. ff., overser, at Lovens Ord i § 253 udelukke de blot obligatoriske Krav, og at Handlinger, der tilsigte at unddrage Kreditor Fyldestgjørelse for saadanne, kun ere Bedragerier under de Betingelser, som ere fastsatte ved § 252 i. f. og Konkurslovens § 168, forsaavidt Forholdene ikke hjemle Anvendelse af § 251, jfr. ovfr.[25])

---

[25]) I Overensstemmelse hermed have før Straffeloven Domme i H. R. T. **1863** S. 411 og 479 ikke straffet Dispositioner over Gods, med Hensyn til hvilket en tilsigtet Panteret ikke var lovlig stiftet eller atter ophørt, s. dernæst efter Straffeloven U f. R. **1868** S. 364, **1874** S. 31 og 164, jfr. H. R. T. 1873 S. 471, H. R. T. **1874** S. 104, U. f. R. **1876** S. 802 og **1877** S. 184, jfr. H. R. T. 1876 S. 414 (Pant i en Løsøregjenstand giver i og for sig ikke Pant i Assurancesummen), **1882** S. 474, jfr. H. R. T. 1881 S. 693, **1885** S. 30, jfr. H. R. T. 1884 S. 419, **1886** S. 1182 (gyldig Panteret ikke stiftet, da Vedkommende mindreaarig og Pantsætningen sket uden Kurators Medvirkning), **1889** S. 128, jfr. H. R. T. 1888 S. 579 (inkompetent Pantsættelse uden Betydning). Paa den anden Side er ogsaa

2) Med Hensyn til de Handlinger, ved hvilke et Bedrageri, der er rettet mod de ommeldte

---

i Overensstemmelse hermed og Retsforholdets Beskaffenhed Domfældelsen i Tilfælde, hvor ved Afhændelse af fast Ejendom Kjøberen endnu ikke har udstedt ny Obligation til Kreditor, der har gyldig Pant i Ejendommen med Besætning og Inventarium, s. U. f. R. **1881** S. 108, jfr. H. R. T. 1880 S. 870 (O. R. § 253; H. R. § 256, jfr. § 253), **1882** S. 75, jfr. H. R. T. 1881 S. 428 (§ 253), 520, jfr. H. R. T. 1881 S. 791 (§ 256, jfr. 253), **1887** S. 885, jfr. H. R. T. 1887 S. 101 (§ 256, jfr. § 253, jfr. civil H. R. D. i U. f. R. **1880** S. 28, jfr. **1878** S. 1249 og H. R. T. **1879** S. 842), **1889** S. 1119, jfr. H. R. T. 1889 S. 872 (§ 256, jfr. § 253), **1890** S. 599, jfr. H. R. T. 1890 S. 166 (§ 256, jfr. § 253), **1891** S. 44, jfr. H. R. T. 1890 S. 479 (O. R.: Der kan ikke tillægges den Omstændighed Vægt, at Tiltalte endnu ikke selv havde udstedt nogen Obligation for Prioritetslaan; Straf efter § 260, jfr. Konkl. § 168; O. R. tildels kun § 256, forsaavidt en Del af det indvundne Beløb ikke var anvendt i egennyttig Hensigt; men dette forkastet af H. R.), 397, jfr. H. R. T. 1890 S. 696 (§ 260, jfr. Konkl. § 168; O. R. for en enkelt Disposition § 253; H. R., at herfor ikke var paadraget særligt Ansvar), jfr. H. R. T. **1880** S. 666 (der kun anvendte Analogien af § 253), og **1881** S. 32 (§ 253, hvor ny Panteobligation var udstedt af den nye Ejer). Se fremdeles med Hensyn til Tilfælde, hvor der har foreligget Kontraktspant, Domme i U. f. R. **1869** S. 15 og 126, jfr. H. R. T. 1868 S. 465 (Pant i „Alt, hvad han ejer og ejende vorder"; O. R. frifandt af subjektiv Grund; H. R. efter Omstændighederne kun § 256), **1870** S. 1065, jfr. H. R. T. 1869 S. 462 (§ 253; Pant i fast Ejendom med Besætning, Afgrøde o. s. v.), **1874** S. 667, jfr. H. R. T. 1874 S. 16 (Underpant i Hest; Frifindelse af subjektiv Grund), **1876** S. 802 og **1877** S. 184, jfr. H. R. T. 1876 S. 414 (Underpant i Løsøre; Frifindelse af subjektiv Grund). **1878** S. 615, jfr. H. R. T. 1877 S. 867 (Pant i fast Ejendom med Besætning og Inventarium; kun § 256 paa Grund af Særegenheder ved Handlingen). **1880** S. 818, jfr. H. R. T. 1880 S. 1 (O. R. § 253; H. R. § 256, jfr. § 253; Pant i Alt, hvad han ejer og ejende vorder),

Rettigheder, effektueres, maa der skjelnes mellem, om den Ting, over hvilken Retten haves, var i Bedragerens Besiddelse eller ikke.

1881 S. 620, jfr. H. R. T. 1881 S. 61 (Pant i Ejendom med Bygninger; Frifindelse af subjektiv Grund), 823, jfr. H. R. T. 1881 S. 136 (Pant i Ejendom med Besætning m. m.; Kjøber frifunden af subjektiv Grund), **1882** S. 1069 (Pant i Ejendom med Besætning m. m.; Frifindelse af Hensyn til Handlingens Retmæssighed), **1883** S. 152, jfr. H. R. T. 1882 S. 587 (Pant i Ejendom med Besætning m. m.; Frifindelse af subjektiv Grund), 158, jfr. H. R. T. 1882 S. 582 (id.; Frifindelse af objektive Grunde), **1884** S. 71, jfr. H. R. T. 1883 S. 502 (id.; O. R. § 257; H. R. § 256, jfr. § 253, af subjektive Grunde), 106, jfr. H. R. T. 1883 S. 582 (Haandpant laant Pantsætteren; Kr. R. § 257; H. R. § 253), **1885** S. 70, jfr. H. R. T. 1884 S. 440 (Pant i fast Ejendom med Besætning m. m., § 256, jfr. § 253; H. R. tillige § 257), **1888** S. 388, jfr. H. R. T. 1887 S. 643 (Pant i fast Ejendom med Besætning m. m. og tillige forestaaende Udlæg; H. R. alene Stl.'s § 260, jfr. Konkurslov § 168, O. R. tillige § 253; Medtiltalte straffet efter § 256, jfr. § 253), 587, jfr. H. R. T. 1888 S. 14 (Pant i fast Ejendom og Løsøre, Straf efter § 256), **1889** S. 128, jfr. H. R. T. 1888 S. 579 (Prioritetsfordringer i Ejendom; Frifindelse efter Handlingens Beskaffenhed), 594, jfr. H. R. T. 1889 S. 7 (Pant i fast Ejendom med Tilbehør; O. R. § 253, H. R. § 256, jfr. § 253), **1890** S. 70, jfr. H. R. T. 1889 S. 609 (id.; § 256, jfr. § 253), 1186, jfr. H. R. T. 1890 S. 366 (id.; O. R. § 256, jfr. § 253; H. R. Frifindelse „i Betragtning af Dispositionernes mindre Omfang og de iøvrigt dermed forbundne Omstændigheder, blandt hvilke fremhæves, at det ikke paa den Tid, de foregik, kunde antages at have været Tiltaltes Hensigt at opgive Gaarden, for hvilket der ej heller dengang forelaa nogen forudselig Nødvendighed"), **1891** S. 436, jfr. H. R. T. 1890 S. 759 (Pant i fast Ejendom med Tilbehør; Frifindelse ved H. R. af subjektiv Grund; O. R. § 256, jfr. § 253), **1893** S. 463, jfr. H. R. T. 1892 S. 878 (Pant i Ejendom med Besætning; § 256, jfr. § 253), 477, jfr. H. R. T. 1892 S. 898 (Pant i fast Ejendom med Tilbehør, § 256; O. R. § 253), **1894** S. 1258 (§ 253; haandpantsat Bicycle laant fra Panthaveren og pantsat igjen).

Det Første er Forudsætningen i § 253. Denne Paragraf nævner som saadanne Handlinger, hvad

Med Hensyn til den ved Udlæg erhvervede Ret mærkes Domme i U. f. R. **1869** S. 390, jfr. H. R. T. 1868 S. 53 (§ 256 af subjektiv Grund), **1871** S. 962, jfr. H. R. T. 1871 S. 394 (§ 256 af subjektiv Grund), 968, jfr. H. R. T. 1871 S. 396 (O. R. § 253; H. R. „efter de dermed forbundne Omstændigheder" § 256), **1872** S. 222, jfr. H. R. T. 1871 S. 602 (§ 256; Kjøber af subjektiv Grund straffri), **1874** S. 549, jfr. H. R. T. 1873 S. 628 (§ 256; O. R. § 253), **1875** S. 612, jfr. H. R. T. 1874 S. 111 (§ 253, jfr. § 46 og § 47; putativ Forbrydelse, idet Tingene fejlagtig formentes udlagte), **1877** S. 821, jfr. H. R. T. 1877 S. 75 (U. R. § 253; H. R.: flere af de paagjældende Handlinger strafbare efter § 256), **1879** S. 9, jfr. H. R. T. 1877 S. 404 (§ 256, jfr. § 253), 742, jfr. H. R. T. 1879 S. 110 (§ 256, jfr. § 253; O. R. § 257), **1881** S. 502, jfr. H. R. T. 1880 S. 774 (§ 256), 620, jfr. H. R. T. 1881 S. 61 (Frifindelse af subjektiv Grund; for et andet Forhold § 253), 849, jfr. H. R. T. 1881 S. 213 (§ 257; Paastand, at Udlæget ikke var lovligt, derfor uden svigagtig Hensigt; medtiltalt Hustru frifunden), 868, jfr. H. R. T. 1881 S. 255 (§ 256, jfr. § 253), 913, jfr. H. R. T. 1881 S. 346 (udlagt Fordring hævet og Beløbet forbrugt; § 256), **1882** S. 384, jfr. H. R. T. 1881 S. 639 (§ 256, jfr. § 253; Ret til at udtage Gjenstande efter Konkursl. § 160 frafalden), 398, jfr. H. R. T. 1881 S. 666 (§ 256 af subjektiv Grund), 520, jfr. H. R. T. 1881 S. 791 (§ 256, jfr. § 253), 778, jfr. H. R. T. 1882 S. 330 (Udlæg i Fordring inkasseret og forbrugt; § 253; O. R. kun § 256), **1885** S. 70, jfr. H R. T. 1884 S. 440 (§ 256, jfr. § 253), **1886** S. 506, jfr. H. R. T. 1885 S. 676 (§ 256, jfr. § 253), **1887** S. 112, jfr. H. R. T. 1886 S. 364 (paa Grund af Mangler ved Forretningen § 257), 885, jfr. H. R. T. 1887 S. 101 (§ 256, jfr. § 253, jfr. U. f. R. **1880** S. 28; til Paastand om Formening, at Udlæget var frafaldet, efter Oplysningerne intet Hensyn taget), **1888** S. 57, jfr. H. R. T. 1887 S. 475 (§ 257), 385, jfr. H. R. T. 1887 S. 638 (§ 256), **1889** 649, jfr. H. R. T. 1889 S. 182 (Frifindelse af subjektiv Grund), **1890** S. 86, jfr. H. R. T. 1889 S. 628 (§ 256, jfr. § 253; Udlæg i Fordringer, der inkasseredes og forbrugtes), **1892** S. 514, jfr. H. R. T. 1891 S. 711 (§ 256 jfr. § 253).

det første, herhen hørende Tilfælde angaaer, kun *„afhænde“* og *„pantsætte“*, idet den almindelige

---

Med Hensyn til den ved Arrest erhvervede Ret mærkes Domme i U. f. R. **1878** S. 168, jfr. H. R. T. 1877 S. 636 (§ 256; O. R. § 253), **1883** S. 545, jfr. H. R. T. 1882 S. 768 (§ 256, tildels jfr. § 46; Arresten var foretagen for et for stort Beløb og Rekvirenten havde faaet fuld Dækning), **1885** S. 789 (en Kreditor, der for at dække sig havde modtaget arresterede Ting, frifunden for Straf efter § 253 i. f., da Arresten efter Konkursl. § 10 havde tabt Virkning ved den senere Konkurs; med Hensyn til Konkursen Frifindelse af Hensyn til § 261), **1886** S. 506, jfr. H. R. T. 1885 S. 676 (Forbrug af arresteret Beløb § 256, jfr. § 253, af subjektiv Grund, og da Tiltalte senere havde fyldestgjort Rekvirenten), **1889** S. 128, jfr. H. R. T. 1888 S. 579 (Arrest i fast Ejendom med Tilbehør samt Sække aftærsket Havre; efter Oplysningerne Frifindelse ved H. R.; O. R. § 253).

Med Hensyn til Konkurs finde Stl.'s §§ 260 og 261 Anvendelse, jfr. ovfr. § 69. At der imidlertid for Meddelagtige efter Omstændighederne kan blive Anvendelse for § 253, er bemærket paa det anførte Sted, jfr. herved U. f. R. **1887** S. 156, jfr. H. R. T. 1886 S. 469.

Se med Hensyn til andre tinglige Krav U. f. R. **1867** S. 822 og 1013, jfr. H. R. T. 1867 S. 344 (livsvarig Brugsret; kun § 257), **1868** S. 364 (Forlig om ikke at afhænde; fornyet Tinglæsning forsømt; Frifindelse, jfr. Bemærkninger af Redaktionen om Forfølgninger efter L.'s 5. 3. 18), **1893** S. 753 (Retentionsret, § 253).

Se derimod med Hensyn til obligatoriske Krav, foruden de ovfr. ved Pant anførte Domme endvidere U. f. R. **1869** S. 652, jfr. H. R. T. 1869 S. 264 (Lodsedler paa et Ur, der var solgt med Tilbagekjøbsret; Frifindelse. Bortset fra det sidste Moment, kunde de her omhandlede Bud dog ikke finde Anvendelse, da Lodsedlerne kun give en obligatorisk Ret), **1869** S. 1019 (Frifindelse, fordi Kreditor ikke havde erhvervet tinglig Ret over Varer, som Debitor havde forpligtet sig til at lade forblive i sit Lokale til Kreditors fri Raadighed), **1870** S. 701, jfr. H. R. T. 1870 S. 201 (Frifindelse, jfr. Redaktionens Note). Se ogsaa Dom i U. f. R. **1871** S. 398, jfr. H. R. T.

Klausul om anden *„Tilegnelse“* ikke passer her, hvor Tingen forudsættes at tilhøre Bedrageren, jfr. ogsaa Ordene *„en Rettighed, mod hvilken den, der ved hin Handling skulde stiftes, er uforenelig“*, og hvad det andet Tilfælde angaaer (arresteret Gods), kun *„bortflytte“* og *„forstikke“*. Der kan imidlertid ikke være Tvivl om, at i hint første Tilfælde ikke blot andre retlige Dispositioner, der ere uforenelige med Rettigheden, men ogsaa den faktiske Fordølgelse, Forbrug samt Nægtelse lige overfor Vedkommende af at have Tingen i Besiddelse, maa behandles efter samme Regel.[26])

1871 S. 42, hvor O. R. havde straffet efter § 257, jfr. § 252, straffede H. R. efter § 252 i. f. og § 253, og har vel altsaa betragtet den Besvegne som Ejer af Tingen, medens O. R. kun kan have antaget en Fordringsret; efter H. R. Opfattelse hører Tilfældet iøvrigt ikke under de heromhandlede Bestemmelser i § 253, endvidere U. f. R. **1874** S. 667, jfr. H. R. T. 1874 S. 16 (Frifindelse) og **1881** S. 628, jfr. H. R. T. 1881 S. 65 (Frifindelse).

Udenfor Rammen synes før Straffeloven Dom i H. R. T. **1863** S. 403 at være gaaet (Straf efter Fdg. 11. April 1840 § 43 for at disponere over Sædvarer hørende til en ved en Mageskiftekontrakt afhændet, endnu ikke fraflyttet Gaard). Ogsaa D. i U. f. R. **1872** S. 461, jfr. H. R. T. 1872 S. 87, der straffede efter Stl.'s § 253 for at unddrage Ting fra Udlæg, var formentlig uhjemlet; Tilfældet hørte under de nedenfor under Ltr. B. omhandlede Tilfælde, jfr. H. R. T. **1860** S. 20 (Fdg. 11. April 1840 §§ 42 og 80) og H. R. T. **1872** S. 98 (H. R.: § 252, jfr. § 47; O. R.: §§ 252 og 253, jfr. § 47. Se iøvrigt under Ltr. B.

26) Se herved Bemærkninger i U. f. R. **1870** S. 1066—67 samt Domme i U. f. R. **1870** S. 1065, jfr. H. R. T. 1870 S. 462 (Pant i Ejendom med Besætning; Nægtelse under Udlægsforretning at have nogen Besætning; § 253), H. R. T. **1870** S. 236, **1871** S. 436, **1872** S. 48, U. f. R. **1871** S. 968 (dels Salg, dels Fortæring af udlagte Gjenstande, O. R. § 253; H. R. af særlige Grunde § 256), **1873** S. 753 (§ 253; Bortbringelse af det ved Auktion Kjøbte,

Omvendt maa med Hensyn til arresteret Gods

---

som ikke skulde udleveres uden Betaling eller Udleveringsseddel), **1875** S. 612, jfr H. R. T. 1874 S. 111 (Forstikkelse af Ting, som fejlagtig antoges udlagte; § 253, jfr. § 46), **1879** S. 742, jfr. H. R. T. 1879 S. 110 (Forstikkelse af udlagt Gjenstand; § 256, jfr. § 253), **1881** S. 502, jfr. H. R. T. 1880 S. 774 (Forbrug af udlagte Ting; § 256), 620, jfr. H. R. T. 1881 S. 61 (delvis § 253: nægtet og senere tilegnet; delvis Frifindelse af subjektive Grunde), 913, jfr. H. R. T. 1881 S. 346 (§ 256; hævet og forbrugt Beløbet af udlagte Obligationer), H. R. T. **1882** S. 1, U. f. R. **1882** S. 384, jfr. H. R. T. 1883 S. 639 (Forbrug og Fordølgelse af udlagte Ting [§ 256, jfr. § 253]), 778, jfr. H. R. T. 1882 S. 330 (inkasseret og forbrugt udlagte Fordringer; § 253, O. R. kun § 256), **1884** S. 728, jfr. H. R. T. 1884 S. 166 (§ 256, jfr. § 253, for at fordølge udlagte Gjenstande, i den Tanke at sætte andre i Stedet), **1885** S. 70, jfr. H. R. T. 1884 S. 440 (§ 256, jfr. § 253; Forbrug af pantsatte og udlagte Gjenstande), **1890** S. 86, jfr. H. R. T. 1889 S. 628 (hævet og forbrugt Fordringers Beløb; § 256 jfr. § 253), **1892** S. 514, jfr. H. R. T. 1891 S. 711 (Salg, løgnagtig Nægtelse, § 256, jfr. § 253), se endvidere H. R. T **1867** S. 29, **1869** S. 424, jfr. før Straffeloven H. R. T. **1859** S. 222, **1863** S. 244. Se derimod med Rette frifindende Dom i U. f. R. **1874** S. 549, jfr. H. R. T. 1873 S. 623 (Udlevering af Andenmand tilhørende, skjønt udlagt Gods), jfr. U. f. R. **1879** S. 9, jfr. H. R. T. 1877 S. 404, samt de Domme, der dels have frifundet, dels kun straffet efter § 256, jfr. § 253, paa Grund af Dispositioner, som dels ikke have overskredet Grænsen for Beføjelsen, dels have været undskyldelige med Hensyn til Grænsens Ubestemthed ved Pantsætninger i Ejendom med Tilbehør, se U. f. R. **1877** S. 821, jfr. H. R. T. 1877 S. 75 (§ 256), **1878** S. 615, jfr H. R. T. 1877 S. 867 (§ 256), **1879** S. 9, jfr. H. R. T. 1877 S. 404 (§ 256, jfr. § 253), **1881** S. 108, jfr. H. R. T. 1880 S. 370 (O. R. § 253; H. R. § 256, jfr. § 253), **1882** S. 520, jfr. H. R. T. 1881 S. 791 (§ 256, jfr. § 253), 1069 (Frifindelse), **1883** S. 152, jfr. H. R. T. 1882 S. 587 (Frifindelse af subjektive Grunde), 158, jfr. H. R. T. 1882 S. 582 (Frifindelse), **1884** S. 71, jfr. H. R. T. 1883 S. 502 (H. R. § 256, jfr. § 253; O. R.

Dispositioner, der ere uforenelige med Arresten, sættes lige med Bortflyttelse og Forstikkelse.[27])

Var Tingen i den Berettigedes Besiddelse, f. Ex. som Haandpant, kan § 253 ikke anvendes paa Handlinger, der gaa ud paa at afskære den Berettigede den saaledes sikrede Fyldestgjørelse. Den Berøvelse af Besiddelsen, der hertil maa kræves (det saakaldte Besiddelsestyveri), medfører derimod, at Bedrageriet kommer ind under § 252, 5°, jfr. ovfr. under Ltr. A.

3) Medens Forbrydelsens Fuldbyrdelse objektivt kun kræver Foretagelsen af den under Nr. 2 ommeldte Handling,[28]) følger det dog af de almindelige Forudsætninger for de her omhandlede Forbrydelser og den udtrykkelige Udhævelse i § 253

§ 257), **1887** S. 885, jfr. H. R. T. 1887 S. 101 (§ 256, jfr. § 253), jfr. U. f. R. **1888** S. 385, jfr. H. R. T. 1887 S. 638 (§ 256), 388, jfr. H. R. T. 1887 S. 643 (en Medtiltalt § 256, jfr. § 253; en anden frifunden), 587, jfr. H. R. T. 1888 S. 14 (§ 256), **1889** S. 128, jfr. H. R. T. 1888 S. 579 (Frifindelse; en Bortbytning), 594, jfr. H. R. T. 1889 S. 7 (§ 256, jfr. § 253; delvis Frifindelse), **1890** S. 599, jfr. H. R. T. 1890 S. 166 (§ 256, jfr. § 253), 1186, jfr. H. R. T. 1890 S. 856 (Frifindelse; O. R. § 256, jfr. § 253), **1891** S. 397, jfr. H. R. T. 1890 S. 696 (Frifindelse; Forringelse af Inventarium ved Slid paadrager ikke Straf), **1893** S. 463, jfr. H. R. T. 1892 S. 878 (§ 256, jfr. § 253), 477, jfr. H. R. T. 1892 S. 898 (§ 256). Se iøvrigt U. f. R. **1881** S. 849, jfr. H. R. T. 1881 S. 213 (Forbrug af udlagt Sæd kun straffet efter § 257, da Tiltalte betragtede Udlæget som ulovligt), **1888** S. 57, jfr. H. R. T. 1887 S. 475 (Salg med betinget Samtykke, Betingelsen overtraadt; § 257).

[27]) Jfr. U. f. R. **1878** S. 168, jfr. H. R. T. 1877 S. 636, **1883** S. 545, jfr. H. R. T. 1882 S. 768, **1885** S. 789 (Frifindelse, se Note S. 526), **1886** S. 506, jfr. H. R. T. 1885 S. 676 (Forbrug). **1889** S. 128. jfr. H. R. T. 1888 S. 579 (Salg; Frifindelse efter foreliggende Oplysninger).

[28]) Jfr. den iøvrigt til Ltr. B. hørende Dom i U. f. R. **1893** S. 98, jfr. H. R. T. 1892 S. 657.

af, at Handlingen skal foretages „*i bedragerisk Hensigt*“, jfr. i Slutningen „*svigagtig*“, at Forsættet maa række udover denne Handling, paa at tilføje den Berettigede et Tab (til Fordel for en Anden, jfr. § 71). Dette Tab bestaaer i, at den Berettigede afskæres fra at faa sit Krav fyldestgjort, og dette maa altsaa være Handlingens Hensigt. Hertil er det nu ikke nok, at det særlig sikrede Middel til Fyldestgjørelsen unddrages ham forsætlig.[29]) Dette er i og for sig kun en formel Retskrænkelse. Men det maa være Hensigten med Unddragelsen af dette Middel at unddrage ham Fyldestgjørelse overhovedet. Først naar denne brister for ham, lider han et Tab. Paa dette definitive Tab maa Hensigten altsaa være rettet. Er Retten en Sikkerhedsret for en Fordring, vil der ikke let være Tvivl om, at den ikke kunde straffes for Bedrageri, der søgte at unddrage Panthaveren Fyldestgjørelse gjennem Pantet, men uden Hensigt til at unddrage ham Fordringens Fyldestgjørelse overhovedet, og uden Fare herfor. Har den tinglige Ret sit eget økonomiske Øjemed, f. Ex. en Brugsret, maa imidlertid det Samme gjælde. I Virkeligheden byder den, der under de nævnte Forhold søgte at unddrage den Berettigede Brugsretten, et fuldt Ækvivalent, der udelukker Tanken om et materielt Tab og en tilsvarende Berigelse.[30])

---

[29]) Som Exempel paa Tilfælde, hvor dette Forsæt manglede, se den frifindende Dom i H. R. T. **1863** S. 669.

[30]) Jfr. om Tilfælde, hvor subjektive Grunde have ført snart til Frifindelse, snart alene eller tillige til Anvendelse af § 256 (efter Omstændighederne § 257), U. f. R. **1867** S. 822 og 1013, jfr. H. R. T. 1867 S. 344 (§ 257), **1869** S. 15 og 126, jfr. H. R. T. 1868 S. 465 (§ 256; O. R. frifandt), 390, jfr. H. R. T. 1868 S. 652 (§ 256), **1871** S. 962, jfr. H. R. T. 1869 S. 394 (§ 256), **1872** S. 222, jfr. H. R. T.

B. Med Hensyn til de Bedragerier, der begaaes ved, at en Kreditors almindelige, ikke særlig sikrede Adgang til Fyldestgjørelse afskæres ham, bemærkes Følgende:

1) De paagjældende Lovbud, Stl. § 252, 6⁰ og Konkurslov § 168, tale ganske i Almindelighed om vedkommende „Kreditor“ og der er derfor hverken efter Bogstaven eller Forholdets Natur nogen Hjemmel

1871 S. 602 (§ 256; Kjøberen frifunden), **1874** S. 667, jfr. H. R. T. 1874 S. 16 (Frifindelse), **1876** S. 802 og **1877** S. 184, jfr. H. R. T. 1876 S. 414 (Frifindelse), **1878** S. 168, jfr. H. R. T. 1877 S. 636, **1880** S. 818, jfr. H. R. T. 1880 S. 1 (§ 256, jfr. § 253), **1881** S. 108, jfr. H. R. T. 1880 S. 370 (§ 256, jfr. § 253), 620, jfr. H. R. T. 1881 S. 61 (Frifindelse), 628, jfr. H. R. T. 1881 S. 65 (Frifindelse), 823, jfr. H. R. T. 1881 S. 136 (Frifindelse), 849, jfr. H. R. T. 1881 S. 213 (§ 257), 868, jfr. H. R. T. 1881 S. 255 (§ 256, jfr. § 253), 913, jfr. H. R. T. 1881 S. 346 (§ 256), **1882** S. 75, jfr. H. R. T. 1881 S. 428 (Kjøber frifunden), 398, jfr. H. R. T. 1881 S. 666 (§ 256), **1883** S. 152, jfr. H. R T. 1882 S. 587 (Frifindelse), 158, jfr. H. R. T. 1882 S. 582, 545, jfr. H. R. T. 1882 S. 768 (§ 256). **1884** S. 71, jfr. H. R. T. 1883 S. 502 (§ 256, jfr. § 253; O. R. § 257), **1886** S. 506, jfr. H. R. T. 1885 S. 676 (§ 256, jfr. § 253), **1888** S. 57, jfr. H. R. T. 1887 S. 475 (§ 257), 385, jfr. H. R. T. 1887 S. 638 (§ 256), 388, jfr. H. R. T. 1887 S. 643 (Frifindelse af en medtiltalt Kreditor), 587, jfr. H. R. T. 1888 S. 14 (§ 256), **1889** S. 128, jfr. H. R. T. 1888 S. 579 (Frifindelse), 594, jfr. H. R. T. 1889 S. 7 (§ 256, jfr. § 253), 649, jfr. H. R. T. 1889 S. 182 (Frifindelse), 1119, jfr. H. R. T. 1889 S. 372 (§ 256, jfr. § 253), **1890** S. 599, jfr. H. R. T. 1890 S. 166 (§ 256, jfr. § 253). 1186, jfr. H. R. T. 1890 S. 356 (Frifindelse), **1891** S. 436, jfr. H. R. T. 1890 S. 759 (Frifindelse; Tiltalte havde ikke tænkt sig Muligheden af, at Kreditor ej skulde blive dækket), **1893** S. 463, jfr. H. R. T. 1892 S. 878 (§ 256, jfr. § 253), 477, jfr. H. R. T. 1892 S. 898 (§ 256), **1894** S. 92 (§ 256, jfr. § 253; Afhændelse af udlagt Gods, med Hensigt at erstatte Rekvirenten det Afhændedes Værdi. At Forliget, hvorefter Exekution, var indgaaet af Mindreaarig uden Kurators Samtykke, kunde ikke diskulpere; Dissens).

til særlig Begrænsning med Hensyn til *Kravets* Karakter eller Oprindelse. Dog turde der være Grund til i Henhold til de almindelige Synspunkter for Berigelsesforbrydelserne ogsaa her at undtage Krav paa personlige, offentlige Afgifter. Men denne Begrænsning synes ikke anerkjendt af Praxis, ialtfald ikke lige overfor Konkurslovens § 168.[31])

2) Hvad de *Handlinger* angaaer, der kræves til, at et Bedrageri af denne Art kan foreligge, er det for det Første givet, at det rent negative Forhold, (forsætlig) at undlade Opfyldelse af Kreditors Krav ikke paadrager Straf efter § 251, bortset fra det ikke herhen hørende Tilfælde, hvor Beslutningen om ikke at betale er fattet ved en Kontrakts Stiftelse, jfr. herom § 251 og ovfr. § 81.

---

[31]) Jfr. vel U. f. R. **1873** S. 1089 (Straf kun efter § 257, ikke efter Konkursl. § 168, for usandfærdig at nægte for Sognefogden ved Udpantning for resterende *Fattigskat* (2 $) at eje noget, hvorfor Fattigskatten blev eftergiven), men U. f. R. **1886** S. 858, jfr. H. R. T. 1886 S. 61 (Konkursl. § 168 anvendt ogsaa paa Fordølgelse under Udpantning for *Kommuneskat*), s. ogsaa H. R. T. **1878** S. 885 (id.). Se derimod de utvivlsomt beføjede Afgjørelser med Hensyn til *Aktionsomkostninger*, der ere et Erstatningskrav, U. f. R. **1876** S. 839, hvor Frifindelse vel gaves, men paa Grund af Fogedforretningens formløse Karakter og manglende Forsæt, hvilke Grunde maatte virke paa lige Maade ved andre Krav, og med Hensyn til *Alimentationsbidrag* U. f. R. **1878** S. 341 (Straf efter Konkursl. § 168, jfr. Stl.'s § 260) og **1886** S. 497 (Frifindelse, dog med Dissens, efter Omstændighederne), **1892** S. 1317 (Frifindelse, da de skjulte Ting ikke oversteg, hvad der kunde fordres undtaget efter Konkursl. § 160, der ogsaa gjælder ved Alimentationsbidrag, jfr. U. f. R. **1885** S. 30). Se ogsaa med Hensyn til alt stedfundet Udlæg for (altsaa tinglig sikrede) Kommuneskatter (samt Kirketiende, der har Panteret) U. f. R. **1881** S. 668, jfr. H. R. T. 1881 S. 255 (§ 256, jfr. § 253).

Dernæst vil et til Straffen i § 251 hjemfaldende Bedrageri ordentligvis heller ikke foreligge, selv om Undladelsen støttes ved en personlig Bortfjernelse, der medfører Hindringer for Kreditors Fyldestgjørelse. Undtagelse herfra gjælder dog med Hensyn til Søfolks Rømning med Hyre, se Sølov 1. April 1892 § 299.[32]) Ellers vil en saadan Handling kun kunne medføre Straf efter § 257.[33])

Anvendelsen af Straf efter § 251 kræver Handlinger med Hensyn til Gods, for at unddrage Kreditor Fyldestgjørelse. Hovedspørgsmaalet er her, om Lovgivningen hjemler derunder at medtage Dispositioner over Gods, som vel forringe eller ophæve Udsigten til Kreditors Fyldestgjørelse, men som dog ere virkelige Retshandler, hvilke Debitor i og for sig er beføjet til at foretage, saalænge Kreditor ikke er naaet til særlig Sikring ved Arrest, Udlæg, Konkurs m. v., eller om Handlingen maa være af den Art, at den gaaer ud paa at unddrage Kreditor Adgang til det, som endnu virkelig er Debitors Gods, altsaa fingerede Transaktioner, faktiske Forstikkelser, Nægtelser o. s. v. Spørgsmaalet stiller sig forskjelligt før og efter Konkursloven af 25. Marts 1872, eller med andre Ord, ved Anvendelsen af § 252, 6° og af Konkurslovens § 168.

Bestemmelsen i § 252, 6° rammer efter sine Ord kun *Proformaafhændelser og Proformapantsættelser*,

---

[32]) Sølov 1. April 1892 § 299 lyder saaledes: *„Den, som rømmer med Hyre, straffes som for Bedrageri, hvad enten han havde tiltraadt sin Tjeneste i Skibet eller ikke, medmindre det efter Omstændighederne maa antages, at han ikke har havt til Hensigt at tilegne sig det oppebaarne, men endnu ikke fortjente Hyrebeløb."* Se Domme i U. f. R. 1878 S. 1208, 1884 S. 43, 1892 S. 428.

[33]) Jfr. Domme i U. f. R. 1874 S. 767 (§ 257), 1878 S. 1183, jfr. H. R. T. 1878 S. 328 (§ 257), 1892 S. 269, jfr. H. R. T. 1891 S. 670 (O. R. § 257; H. R. frifandt).

som foretages for at betage Kreditorerne Midlerne til at erholde, hvad der tilkommer dem. De Handlinger, der her omtales, ere altsaa kun fingerede, ikke virkelige Transaktioner. Analogisk kan det nu vel fuldt forsvares, at anvende Regelen paa andre Handlinger, der tilsigte at unddrage Kreditor Adgang til det, der er og vedbliver at være Debitors Ejendom og som Følge deraf Middel til Kreditors Fyldestgjørelse. Men at gjøre Bestemmelsen anvendelig paa virkelige Transaktioner eller paa Gaver eller Forbrug vilde, selv hvor Debitor har indset, at Handlingen vil hindre Kreditor i at opnaa Fyldestgjørelse, ganske vist overskride en berettiget Analogis Grænser, og det saa meget mere, som Regelen i § 252, 6°, ikke er betinget af, at Debitor forudser exekutive Skridt fra Kreditors Side, hvilket er sat som Betingelse baade i Stl.'s § 260 og i Konkursl. § 168. At under denne sidste Forudsætning Straffebestemmelser, der ramme virkelige Transaktioner, ere legislativt forsvarlige, er omtalt ovfr. S. 246—47 ved Fortolkningen af §§ 260 og 261, jfr. ogsaa ndfr. Men de kræve selv da en udtrykkelig Udtalelse i Lovgivningen. Uden hin Forudsætning vilde Regelens Rækkevidde blive mere omfattende, end det vilde kunne findes forsvarligt.[84])

---

[84]) Før Straffeloven have Domme i H. R. T. 1858 S. 700 (Begunstigelse af Kreditorer), og 1860 S. 168 (Gave, der ikke statueres at være *pro forma*) straffet arbitrært efter Lovgivningens Grundsætninger under Henvisning særlig til Fdg. 11. April 1840 § 55 (svarende til visse Dele af Stl.'s § 260 og § 261). I begge Tilfælde vare imidlertid Kreditors exekutive Skridt forudsete, og den større Analogiseringsfrihed, som gjaldt før Straffeloven, giver disse Domme en Hjemmel, som efter Stl.'s § 1 ikke vilde være tilstede. Disse Domme hvile altsaa paa

Medens saaledes § 252, 6° er vidtrækkende i Henseende til Betingelserne, men stærkt begrænset

---

en Regel, som efter Straffeloven ikke vilde have tilstrækkelig analogisk Hjemmel hverken i § 252, 6° eller i § 260, men som maatte positivt udtales, hvad først skete ved Konkursl. § 168, jfr. ndfr. Efter Straffeloven er Frifindelse givet i et Tilfælde, hvor det ikke turde statueres, at Handlingen var Proformaretshandel, ved D. i U. f. R. 1867 S. 983, jfr. H. R. T. 1867 S. 269, hvor H. R. udtaler, at selv om de Beløb eller Forstrækninger, der vare modtagne, ikke skulde udgjøre det Beløb, for hvilket der var udstedt en Panteobligation, vilde der i og for sig ikke have været noget ulovligt i dens Udstedelse, naar denne dog ikke var et Proformadokument, udstedt for at betage Kreditorerne Midlerne til at erholde deres Tilgodehavende, samt ved D. i H. R. T. 1871 S. 36, jfr. ogsaa Frifindelser i U. f. R. 1868 S. 364, 1869 S. 652, jfr. H. R. T. 1869 S. 264, 1019 (s. ogsaa 1870 S. 701; § 257 anvendt), 1874 S. 31 og 164, jfr. H. R. T. 1873 S. 471, 1878 S. 851, jfr. H. R. T. 1878 S. 23, 1884 S. 728, jfr. H. R. T. 1884 S. 166 (H. R. § 257, O. R. § 252, 6°), 1885 S. 30, jfr. H. R. T. 1884 S. 419 (forsaavidt Frifindelse), 1892 S. 520, jfr. H. R. T. 1891 S. 722 (Frifindelse). Se om Tilfælde, hvor der med Rette er blevet gjort eller kunde være Spørgsmaal om at gjøre analogisk Anvendelse af § 252, 6°, H. R. T. 1870 S. 499 (§ 252, under Fremhævelse, at det var Proforma-, ikke virkelig Afhændelse), U. f. R. 1871 S. 398, jfr. H. R. T. 1870 S. 42 (O. R. dømte efter § 257, jfr. § 252, H. R. efter § 252 i. f. og 253; usandt Foregivende, at Tingen tilhørte den, der tog den med, for at hindre Fordringshaveren i at faa den; en ved falsk Forklaring om Retsforholdet tilsigtet Unddragelse sat lige med en Proformaafhændelse; der gaaes herved ud fra, at den Besvegne kun havde en Fordringsret til Tingen. Dette staaer rigtignok i Strid med, at tillige § 253 paaberaabes. Men var han Ejer, var der ingen Grund til at anføre § 252 i. f. Urigtigt var det i hvert Fald, at Strafskylden fastsattes efter begge Budene. Enten det ene eller det andet maatte være Hjemmelen), 1872 S. 461, jfr. H. R. T. 1872 S. 87 (ved urigtig Angivelse om Ejer bleve Debitor tilhørende Ting forbigaaede ved Udlæg,

med Hensyn til de Handlinger, den rammer, forholder det sig anderledes med Bestemmelsen i

---

tilligè Forbrug af udlagte Ting. For alle Forholdene § 253 anvendt, hvilket i hvert Fald var urigtigt. Det første Forhold burde være henført under Analogien af § 252, 6°, en Analogi, som efter det i Texten Bemærkede maatte anses som forsvarlig. Nu vilde Konkursl. § 168 have været anvendt. Dommen bestyrker dog, at saadanne Foregivender kunne stilles i Klasse med Proformaafhændelser), **1874** S. 767 (Bortsnigelse for at unddrage sig fra at betale for Kost og Logis; kun § 257; formentlig med Føje er denne personlige Fjernelse ikke fuldt stillet i Klasse med de i § 252, 6°, nævnte Handlinger, undtagen ved Rømning med Hyre), **1877** S. 115, jfr. H. R. T. 1876 S. 278 (en ved Proformatransaktioner skjult Tilsidesættelse af en Kontrakt, hvorved dog intet Tab var lidt, henført under § 257; Straffen forældet efter § 66), 808, jfr. H. R. T. 1877 S. 51 (Proformaretshandel, hvorunder skjultes Dækning af en Selvskyldnerkaution, kort før Fallissement, for at hindre Retshandelens eventuelle Afkræftelse; Kautionisten dømt efter § 257; O. R. havde anvendt § 252, jfr. § 47), **1878** S. 851, jfr. H. R. T. 1878 S. 23 (Frifindelse, da ingen Proformatransaktion; virkelig Dækning af en eventuel Kreditor tilsigtedes). 1183, jfr. H. R. T. 1878 S. 328 (bedragerisk Forhold [vistnok kun § 257] antaget af H. R. for Bortsnigelse med Ejendele, uden at betale Husleje; O. R. havde forsaavidt frifundet, fordi det ikke var oplyst, at Vedkommende vilde unddrage sig at betale denne Gjæld), H. R. T. **1878** S. 675 (§ 252 og Konkursl. § 168 for Proformaobligation for at hindre Exekution), U. f. R. **1879** S. 124, jfr. H. R. T. 1878 S. 584 (§ 252; Proformapantsættelse for at sikre sig mod en ikke som nær forestaaende forudset Retsforfølgning), **1884** S. 728, jfr. H. R. T. 1884 S. 166 (O. R. Straf efter § 252; H. R. udtaler, at den udstedte Panteobligation ikke paadrog Strafskyld efter § 252, 6°, idet den væsentlig var udstedt som Skadesløsbrev, og der iøvrigt ikke var Føje til at antage det Øjemed, at betage sine Kreditorer Midlerne til Fyldestgjørelse; men da det dog var til midlertidig Sikring mod Kreditorerne, Ansvar efter

Konkursloven 25. Marts 1872 § 168. Dens Anvendelse er bunden til meget snævrere Betingelser, idet den kun rammer Handlinger, der foretages af Skyldneren *„under en Exekutionsforretning eller paa en Tid, da han maatte forudse en saadan“*, men paa den anden Side omfatter alle Handlinger, *„der gaa ud paa, at hans* (Debitors) *lovlige Ejendele eller Fordringer skulle unddrages fra at udlægges til paagjældende Kreditor.“* Skjønt disse Udtryk ere videre formulerede, end Udtrykkene i § 252, 6°, kan der dog spørges, om de i Virkeligheden ramme Andet end Proformatransaktioner og Forstikkelser, altsaa de samme Handlinger, som § 252, 6° enten direkte eller analogisk er anvendelig paa. Maatte dette antages, vilde vel Konkurslovens § 168 forsaavidt være et kvalificeret Straffebud i Forhold til § 252, 6°, som den Straf, den hjemler, nemlig den i § 260 foreskrevne, er noget strengere end den i § 251 fastsatte. Men anden Betydning vilde hint Lovbud ikke have, og noget særligt Savn vilde den ikke kunne siges at have udfyldt. Men Ordene række i Virkeligheden videre. De omfatte ogsaa de virkelige Transaktioner, der foretages med samme Øjemed

---

§ 257), **1886** S. 1082 (Proformatransaktion straffri, da Fordringen var ugyldig paa Grund af Mindreaarighed; dissentierende Votum: § 257), **1887** S. 874, jfr. H. R. T. 1887 S. 82 (Proformatransaktioner; paa Grund af Omstændighederne kun § 257), **1891** S. 84, jfr. H. R. T. 1890 S. 559 (§ 252 anvendt paa Proformatransaktion, ikke Konkursl. § 168, hvis Betingelser ej forelaa), **1892** S. 269, jfr. H. R. T. 1891 S. 670 (Bortsnigelse? O. R. § 257; H. R. frifandt), 520, jfr. H. R. T. 1891 S. 722 (virkelig Forsørgelsesretshandel, hvorved Vedkommende blev formuesløs, ikke straffet; i ethvert Fald manglede endog Betingelserne for Konkursl. § 168), 590, jfr. H. R. T. 1892 S. 9 (§ 257 anvendt paa ved Forbud at bevirke, at en Anvisning paa Tiltaltes Fattigunderstøttelse ikke honoreredes).

og iøvrigt under de subjektive Betingelser, Lovbudet kræver, jfr. herom ndfr. under Nr. 3. At de nærmest tilsvarende Udtryk i § 260 ikke kunne udstrækkes ligesaa vidt, ligger netop i de i denne Paragraf valgte Ord („*Boets lovlige Ejendele eller Fordringer*“, „*urigtige Fordringer paa Boet*“), jfr. herom ovfr. i § 69, S. 240. Naar der i Konkurslovens § 168 tales om, at „*hans lovlige Ejendele eller Fordringer skulle unddrages fra at udlægges til den paagjældende Kreditor*“, er der ikke alene intet, der kan tvinge til den Antagelse, at Ejendelene eller Fordringerne endnu skulle være Debitors paa Udlægets Tid, men den naturlige Forstaaelse er sikkert den, at det kun kræves, at Ejendelene eller Fordringerne skulle være Debitors paa Handlingens Tid. Med denne Forstaaelse er det da givet, at ogsaa de virkelige Transaktioner samt Forbrug af Tingen m. m., der have det i Lovbudet omtalte Formaal, ere medindbefattede under det, jfr. S. 242 med Note 22. Der er saa meget mere Grund til at fastholde dette, som kun derved Paragrafen faaer en naturlig Opgave at løse i Straffesystemet, og særlig, hvis det maa erkjendes, at en anden Regel i § 260, der ikke kunde finde Plads i Konkursl.'s § 168, bringer de tilsvarende Handlinger ved Konkurs ind under Straffebudet, jfr. herom hvad der i § 69 er udviklet. Forholdet er derfor dette efter den nugjældende Ret, at Handlinger, der tilsigte at unddrage ikke særligt sikrede Krav Fyldestgjørelse, i Almindelighed kun ere strafbare, og da med den i § 251 fastsatte Straf, naar de have Karakter af Proformatransaktioner eller lignende Forstikkelser, men at de, hvis de foretages under en Exekutionsforretning eller paa en Tid, da en saadan forudses, dels rammes af en noget strengere Straf, dels ikke blot straffes, naar de have den nævnte Karakter, men ogsaa som virke-

lige Transaktioner eller som Forbrug, — alle subjektive Betingelser selvfølgelig forudsatte.[35])

---

[35]) Se angaaende Tilfælde, hvor der har været gjort Anvendelse af Konkursl.'s § 168 eller har været eller kunde være rejst Spørgsmaal derom, U. f. R. 1878 S. 341 (Dølgsmaal paa Ejendele under en Udpantningsforretning for Alimentationsbidrag Straf efter Kl. § 168, jfr. Stl. § 260), 918, jfr. H. R. T. 1878 S. 170 (Kl. § 168, jfr. Stl. § 54, anvendt mod to Tiltalte, der ved en Udpantningsforretning udgave Ting for at tilhøre en Anden), 1188, jfr. H. R. T. 1878 S. 337 (Frifindelse for ikke fuldstændig Opgivelse under Exekution, da der var Gjenstande nok, og han altsaa ikke vilde unddrage Kreditor Fyldestgjørelse), H. R. T. 1878 S. 885 (usande Fordølgelser under Udpantning for Kommuneskatter straffet efter Kl. § 168), 675 (§ 252 og Kl. § 168 for Proformaobligation for at forhindre Exekution), 1879 S. 716, jfr. H. R. T. 1879 S. 52 (Kl. § 168, jfr. Stl. § 47, for at unddrage Gods fra nær forestaaende Exekution; Unddragelsen bestod dels i Salg, dels i Forstikkelse af Gjenstande), 744, jfr. H. R. T. 1879 S. 111 (Frifindelse, da han ikke havde villet unddrage sig Betaling, hvilken Kreditorerne heller ikke gik glip af; dels Proformaafhændelse, dels virkelig Afhændelse; H. R.'s Begrundelse af Frifindelsen indeholder intet, der tyder paa en Sondring i Henseende til Transaktionernes Beskaffenhed; tildels forelaa Udlevering af fremmed Ejendom), 1880 S. 74, jfr. H. R. T. 1879 S. 433 (Kl. § 168 anvendt i Tilfælde, hvor en virkelig Afhændelse forelaa [„selv om denne antages ikke at være sket *pro forma*"], 1882 S. 75, jfr. H. R. T. 1881 S 428 (for et Salg af pantsatte og for Exekution udsatte Gjenstande, der af H. R. ikke betragtedes som sket *pro forma*, straffede H. R. efter § 253 og § 260, jfr. Kl. § 168), 32, jfr. H. R. T. 1879 S. 853 (Fordølgelse af Fordring under Arrestforretning, da han, som H. R. fremhæver, maatte anse en Exekution som forestaaende, og tildels i egennyttig Hensigt, straffet efter Kl. § 168), 1884 S. 726, jfr. H. R. T. 1884 S. 152 (Kl. § 168; Medtiltalte efter Kl. § 168, jfr. 47, 1; dels Forstikkelser, dels virkelige Afhændelser), 728, jfr. H. R. T. 1884 S. 166 (Kl. § 168 ikke anvendt for efter et passeret Udlæg at skjule ikke-registrerede Ting, da nyt Udlæg

3) I subjektiv Henseende kræves her, som ved andre Bedragerier, Forsæt, der selvfølgelig maa

---

ikke var forestaaende), **1885** S. 30, jfr. H. R. T. 1884 S. 419 (Kl. § 168 anvendt for at fordølge en Fordring for selv at tilegne sig den, uanset at der ikke var givet ham Anledning til at udtage Ting af Værdi 20 Kr. efter Kl. § 160), **1886** S. 506, jfr. H. R. T. 1885 S. 676 (Fordølgelse under Arrestforretning som saadan paadrager ikke Ansvar, men Bortførsel i Afhændelses- og Forbrugshensigt lige overfor forestaaende Udlæg Straf efter Kl. § 168), 858, jfr. H. R. T. 1886 S. 61 (Straf efter Kl. § 168 for under Udpantnings- og Exekutionsforretninger usandfærdig at angive, at Varer, der vare kjøbte paa Kredit, kun vare givne i Konsignation, uden at dog derved Udlæg blev undgaaet), 997 (Medvirkning til virkelige Afhændelser ikke straffet; dog Dissens), 1032 (Frifindelse ved Proformaretshandler for at forhindre Exekution, da Fordringen var ugyldig paa Grund af Mindreaarighed), **1887** S. 136, jfr. H. R. T. 1886 S. 391 (Fordølgelse under Arrest ved befrygtet Exekution og Konkurs; § 260. jfr. tildels Kl. § 168), **1888** S. 388, jfr. H. R. T. 1887 S. 643 (Kl. § 168 for Afhændelser ved forestaaende Exekution af pantsatte Ting, uden særligt Ansvar efter § 253 [H. R.]), **1889** S. 128, jfr. H. R. T. 1888 S. 579 (Forstikkelse før og under Arrestforretning for Vexelgjæld med det eventuelle Tvangssalg for Øje, Kl. § 168), 1119 (Frifindelse paa Grund af manglende subjektiv Betingelse; virkelige Transaktioner, tildels for at forbruge Provenuet, tildels Udlevering af fremmede Ting), **1890** S. 70, jfr. H. R. T. 1889 S. 609 (Frifindelse af subjektiv Grund med Hensyn til Kl. § 168; virkelige Afhændelser), 393 (Frifindelse for Forstikkelse af Hensyn til Kl. § 160), 739 (Frifindelse; ikke *pro forma*, ikke egennyttig Hensigt. Dommen uheldig motiveret; men den sidste Grund maa dog siges at berøve den Betydning imod det i Texten og i mange Domme antagne Resultat), **1891** S. 44, jfr. H. R. T. 1890 S. 479 (Straf efter Kl. § 168 for virkelige Transaktioner, af hvis Udbytte en Del forbrugt til at betale Gjæld og leve for; O. R. delvis § 256, hvor ikke egennyttig Hensigt; H. R.: Forholdet i det Hele strafbart efter Kl. § 168), 84, jfr. H. R. T. 1890

omfatte alle de Momenter, der høre til Forbrydelsens objektive Væsen, dels i denne særlige Art, dels for Bedragerier og Berigelsesforbrydelser i Almindelighed, derfor den Hensigt at unddrage Kreditor Fyldestgjørelse til Andens Fordel, jfr. herved § 252, 6° *„for at betage sine Kreditorer Midlerne til at erholde, hvad der tilkommer dem"* og i Konkursloven § 168 *„paa en Tid, da han maatte forudse en saadan"* samt *„i egennyttig Hensigt for at unddrage sin Kreditor den ham tilkommende Fyldestgjørelse.*[86])

S. 559 (Proformaretshandel under Arrestforretning alene § 252, ikke Kl. § 168; ikke forestaaende Exekution), 859 (af subjektiv Grund ikke Kl. § 168, men § 257 for Fordølgelse), 397, jfr. H. R. T. 1890 S. 696 (Straf efter Kl. § 168 for virkeligt Salg), **1892** S. 256, jfr. H. R. T. 1891 S. 670 (den af de Tiltalte, der indsaa, at en Arrest skulde forberede Exekution, straffet efter Kl. § 168, en Medtiltalt, der ikke kjendte Forholdet saaledes, kun efter § 257), 1317 (Frifindelse for med Hensyn til imødeset Udpantning for Alimentation at skjule Gjenstande, der ikke i Forening med andre Ejendele oversteg, hvad der kunde fordres undtaget i Medfør af Kl. § 160, s. ogsaa U. f. R. **1885** S. 30), **1893** S. 98, jfr. H. R. T. 1892 S. 657 (Foregivende om, at Tingen tilhørte en Anden, straffet efter Kl. § 168; Hensigten naaedes ikke; Forbrydelsen alligevel fuldbyrdet).

[6]) Jfr. herved før Straffeloven H. R. T. **1864** S. 512 (Frifindelse, da Proformatransaktionen ikke tilsigtede at besvige Nogen), U. f. R. **1867** S. 983, jfr. H. R. T. 1867 S. 269 (Frifindelse), **1876** S. 889 (Frifindelse), **1877** S. 115, jfr. H. R. T. 1876 S. 278 (kun henført under § 257 en Proformatransaktion, sigtende til at skjule svigagtig Tilsidesættelse af en Kontrakt, uden videregaaende svigagtig Hensigt; § 66 anvendt), **1878** S. 851, jfr. H. R. T. 1878 S. 23 (Frifindelse), 1188, jfr. H. R. T. 1878 S. 337 (Frifindelse), **1879** S. 124, jfr. H. R. T. 1878 S. 584 (§ 252, ikke Kl. § 168, da Udlæg ikke forudsaaes som nærforestaaende), 716, jfr. H. R. T. 1879 S. 52 (Tro paa, at vedkommende Debitor kunde gjøre med sine Ejendele, hvad han vilde, saalænge de ikke vare skrevne, diskulperede

Det kan imidlertid spørges, om ikke Konkursl.'s § 168 ved at kræve *„egennyttig Hensigt"* betinger

ikke), 744, jfr. H. R. T. 1879 S. 119 (Frifindelse ved H. R.), **1880** S. 32 (Fordølgelse af Midler, dels for at afgjøre Gjæld, dels for at leve; Straf efter Kl. § 168, med Bemærkning af H. R., at Handlingen tildels var foretagen i egennyttig Hensigt), **1882** S. 75 (Sælgeren straffet efter § 253 og Kl. § 168; Kjøberen frifunden, da han ikke kunde antages at have været sig det Strafværdige i Sælgerens Handlemaade bevidst), **1884** S. 728, jfr. H. R. T. 1884 S. 166 (kun § 257, ikke § 252, 6°, anvendt, da en udstedt Panteobligation væsentlig skulde tjene som Skadesløsbrev, og der iøvrigt ikke var Føje til at antage, at Vedk. derved tilsigtede at betage Kreditorerne Midlerne til at erholde, hvad der tilkom dem [H. R], men kun for midlertidig Sikrings Skyld undlod at oplyse, at det tjente til Sikkerhed for et mindre Beløb end dets Paalydende), jfr. U. f. R. **1886** S. 842 (§ 257, ikke § 260, idet Vedkommende debiterede sig for de bortførte Ting i Forretningens Bøger), **1887** S. 874, jfr. H. R. T. 1887 S. 82 (kun § 257 ved Proformatransaktion for at unddrage de paagjældende Gjenstande fra at tjene til Fyldestgjørelse, men ikke med Hensigt at berøve Kreditor Midlerne til Fyldestgjørelse, hvilket ej heller skete, da Kreditor dækkedes ved Realisation af en Panteobligation, i hvilken Debitor ønskede, at Dækning skulde søges; Medktrh. efter § 257, smh. med § 47), **1889** S. 1119, jfr. H. R. T. 1889 S. 372 (Frifindelse med Hensyn til Kl. § 168, idet den der forudsatte Hensigt ikke kunde antages at have været tilstede, ligesom Kreditor ved Tvangssalget fik fuld Dækning; det Solgte var anvendt dels til at dække Kreditorer, dels til at leve af), **1890** S. 70, jfr. H. R. T. 1889 S. 609 (Frifindelse, da Debitor ikke troede at udsætte Kreditor for Tab ved sine Dispositioner til Betaling af Gjæld), 739 (Frifindelse, fordi Dispositionerne ikke vare *pro forma* og der iøvrigt ikke var oplyst noget om, at Tiltiltalte havde handlet i „egennyttig" Hensigt), **1891** S. 44 (Straf efter Kl. § 168 anvendt paa Afhændelser, foretagne for at redde noget for sig selv i Fremtiden, dog at Tilt. af Provenuet anvendte en Del for at betale løs Gjæld, — af O. R. dog saaledes, at kun § 256 anvendtes, „forsaavidt en Del af det indvundne Beløb

sin Anvendelse af den yderligere Fordring, at Handlingen netop skal tilsigte Debitors Fordel og ingen Andens. Det samme Spørgsmaal opstaaer ved Stl.'s § 260, der med de fornødne Forandringer er Kilden til Konkurslovens § 168. Med Hensyn til Stl.'s § 260 er det ovfr. i § 69 paaviist, at det ingensomhelst Rimelighed vilde have for sig, at forstaa den egennyttige Hensigt paa en saa snæver Maade, saa at f. Ex. Gaver til Trediemand bleve udelukkede. De samme Grunde tale her imod denne snævre Forstaaelse. Der vilde derved indbringes en Betingelse, for hvilken ingen Grund i Forholdets Natur kan paaberaabes, og som der heller ikke er Tale om at gjøre gjældende ved nogen anden Berigelsesforbrydelse. Det maa derfor her, som ved § 260, antages, at Udtrykket i Almindelighed kun vil betegne Systemets *animus lucri faciendi.* Et Spørgsmaal kan det kun være, om den samme Undtagelse, som ifølge § 261 gjælder ved § 260, ogsaa skal anvendes her. Det skarpe Udtryk,

---

ikke er anvendt i egennyttig Hensigt", medens H. R. udtalte, at Forholdet i sin Helhed henhørte under Kl. § 168), 84, jfr. H. R. T. 1890 S. 559 (§ 252 anvendt ved Proformatransaktion, men ikke Kl. § 168; Exekution kunde dengang ikke anses for forestaaende, da Sagen ikke var endelig paadømt), 359 (kun § 257 anvendt; en ikke forud besluttet Fordølgelse skete for at bruge Udbyttet af et eventuelt Salg til at betale Gjæld; — det fremhæves, at Debitor derved udsatte Kreditor for mulig ikke at faa Dækning), 1892 S. 520, jfr. H. R. T. 1891 S. 722 (Frifindelse med Hensyn til en Afhændelse, hvorved Vedkommende gjorde sig formuesløs, da han, der stolede paa, at han ikke kunde dømmes, ikke gjorde dette for at lægge Hindringer i Vejen for, at den eventuelle Fordring blev fyldestgjort). Jfr. herved U. f. R. 1894 S. 465 (Frifindelse for § 261, da Debitor havde anset Kreditors Fordring for sikret ved tilstrækkeligt Pant og derfor ikke handlet i svigagtig Hensigt).

som Begrebet har faaet i § 260, er, som i § 69 bemærket, fremkaldt for at betegne Modsætningen til det Tilfælde, som omhandles i § 261, nemlig Begunstigelse af en Kreditor. Dette ene Tilfælde har man villet udelukke fra Regelen i § 260, fordi der her var det ganske særlige Forhold, at Debitor (Fallenten) tilskyndes til at handle, som han gjør, ved Følelsen af den Forpligtelse, han har mod sin Kreditor. Vel findes der nu ikke i Konkursloven noget Tilsvarende til Regelen i § 261. Men der er dog i og for sig Rimelighed for, at Udtrykket, som er hentet fra § 260, ogsaa i Konkursloven skal forstaaes paa samme Maade og altsaa medføre den samme Begrænsning. Der er fremdeles de samme indre Grunde til en mildere Bedømmelse af dette Tilfælde lige overfor en enkelt Kreditors Exekution, som lige overfor Konkursen. Mangelen af en til § 261 svarende Bestemmelse vil heller ikke kunne siges at efterlade et Hul, idet det for det Første ikke vilde være aldeles urimeligt, om Lovgiveren lod det ejendommelige Forhold virke stærkere, mulig til Frifindelse, her, end ved Konkurs, men dernæst Frifindelse ikke behøver at være Resultatet, idet en saadan Begunstigelse af Kreditor mulig kan rammes af § 256 eller § 257, se om disse Straffebud, hvad der nedenfor udvikles. Det maa saaledes vistnok antages for velgrundet at undtage fra Konkurslovens § 168 det Tilfælde, hvor Unddragelsen sker for at fyldestgjøre andre Kreditorer.[37])

---

[37]) Af Domme, der kunne nævnes med Hensyn til dette Spørgsmaal, kan ingen Vægt lægges paa den Forudsætning, der mulig kan findes i D. i U. f. R. 1879 S. 716, jfr. H. R. T. 1879 S. 52, nemlig i O. R.'s Bemærkning om en Meddelagtig, at han „ikke har tilsigtet eller havt nogen Fordel af sin Handlemaade", medens han dog straffes efter Kl.'s § 168, jfr. § 47. Den Modsætningsslutning, at dette

De under II. A. og B. omhandlede Bedragerier ere, som Ordene i de paagjældende Lovbud vise,

---

derimod maatte kræves hos den paagjældende Debitor, kan være rigtig; men selve denne Fordring er ikke formuleret skarpere, end at den vel kan forenes med det i Texten Udviklede. Heller ikke D. i U. f. R. **1890** S. 739 er af Betydning. O. R. frifinder vel bl. a. af den Grund, at Tiltalte ikke havde handlet i egennyttig Hensigt; men den stedfundne Afhændelse var ikke som saadan til Skade for Kreditor eller til Fordel paa hans Bekostning for Andenmand; her var altsaa enhver Slags *animus lucri* borte. Af Betydning er derimod H. R. D. i U. f. R. **1880** S. 32, jfr. H. R. T. 1879 S. 353, hvor O. R. havde straffet efter Kl. § 168 Fordølgelse af en Fordring i den Hensigt dels ved den at afgjøre en Gjæld, dels at forbruge Resten, men H. R. ved nye Præmisser udtrykkelig fremhæver, at Tiltalte tildels havde handlet i egennyttig Hensigt, hvorved maa være betegnet, at den Hensigt, at afgjøre Gjæld, ikke er „egennyttig". Dette er en Udtalelse, der stemmer med det i Texten Udviklede, uden at iøvrigt H. R. kom ind paa Spørgsmaalet, om § 256 eller § 257 var anvendelig paa den ikke i „egennyttig" Hensigt foretagne Fordølgelse. Det kunde synes, at H. R.'s D. i U. f. R. **1891** S. 44, jfr. H. R. T. 1890 S. 479, var Udtryk for en modsat Opfattelse. O. R. havde i et Tilfælde, hvor en Del af Provenuet af Afhændelsen var anvendt til at betale Gjæld, forsaavidt kun anvendt § 256, medens H. R. tilføjer til den iøvrigt i Henhold til O. R.'s Grunde stadfæstende Dom den Bemærkning, at Forholdet „i det Hele" — altsaa ogsaa forsaavidt hin Betaling angaaer, — hørte under Kl. § 168. Men herved maa bemærkes, at Tilstaaelsen gik ud paa, at Hensigten med Afhændelsen i det Hele var at redde noget for Debitor i Fremtiden, og at der kun om den senere Udførelse tilføjes, at han dog anvendte noget til Betaling af Gjæld, ligesom en anden Del strax var forbrugt til at leve for. Naar H. R. har holdt sig til den oprindelige og almindelige Hensigt, som rigtigt var, kommer Afgjørelsen ikke i Strid med det ved Dommen af 1879 Antagne. S. fremdeles Præmisserne

fuldbyrdede med Handlingens Foretagelse, selv om det tilsigtede Resultat ikke naaes.[38])

Alle under II. A. og B. behandlede Lovbud, med Undtagelse af Slutningen i § 253, ere saaledes affattede, at de som Gjerningsmand forudsætte Skyldneren, mrk. saaledes Ordene „*sine Kreditorer*“ i § 252, 6°, „*Skyldneren*“ og „*sin Kreditor*“ i Konkursl. § 168, og den i Ordene „*afhænder*“ og „*pantsætter*“ liggende Forudsætning i § 253 om, at det er Ejeren (den tinglige Skyldner), der foretager Handlingen. I Henhold til, hvad der er udviklet i Strafferettens almindelige Del, er imidlertid derved kun indtaget et objektivt Moment i Forbrydelsen, som ikke udelukker, at Andre kunne straffes som meddelagtige — efter Omstændighederne endog som Gjerningsmænd — i de heromhandlede Bedragerier, som Aarsager eller medvirkende til, at en Kreditor paa saadan Maade forurettes.[39])

---

i O. R.'s D. i U. f. R. **1892** S. 256, jfr. H. R. T. 1891 S. 633 (Forudsætningen i Ordene „tildels i egennyttig Hensigt“).

[38]) Se med Hensyn til Spørgsmaal om Forsøg paa disse Bedragerier U. f. R. **1875** S. 612, jfr. H. R. T. 1874 S. 111 (§ 253, jfr. § 46, ved putativ Forbrydelse; Tingene mentes fejlagtig at være udlagte), **1883** S. 545, jfr. H. R. T. 1882 S. 768 (§ 256, jfr. tildels § 46; forsøgt, men forhindret Auktionssalg af arresteret Gods), **1889** S. 128, jfr. H. R. T. 1888 S. 579 (O. R. efter Kl. § 168, jfr. § 46; H. R. lod § 46 udgaa), **1893** S. 98, jfr. H. R. T. 1892 S. 657 (Hensigten at unddrage fra Exekution ved at foregive, at Tingen tilhørte en Anden, naaedes ikke; Forbrydelsen dog fuldbyrdet og straffet efter Kl. § 168).

[39]) Se Strafferettens alm. Del I S. 138 o. ff., jfr. ovfr. § 69. Se Domme i U. f. R. **1872** S. 222, jfr. H. R. T. 1871 S. 602 (Kjøber af udlagt Gods frifunden, men af subjektiv Grund), **1875** S. 612, jfr. H. R. T. 1874 S. 111 (§ 253, jfr. § 46 og § 47, for Delagtighed i Attentat paa at forstikke formentlig udlagte Effekter), **1877** S. 115, jfr. H. R. T.

Det samme Spørgsmaal, som opstaaer ved Konkurs med Hensyn til Stl.'s § 260 og § 261,

---

1876 S. 278 (begge Parter i en Proformaretshandel ikkun straffede efter § 257), 808 (Selvskyldnerkautionist, som fik Dækning kort før Fallitten ved en Proformaretshandel, for at hindre Afkræftelse, straffet af O. R. efter § 252, jfr. § 47, H. R. efter § 257), 1878 S. 851, jfr. H. R. T. 1878 S. 23 (begge Deltagerne i en formentlig Proformaretshandel frifundne for § 252 eller Anal., da en saadan ej forelaa), 918, jfr. H. R. T. 1878 S. 170 (Straf efter Kl. § 168, jfr. § 54, for Foregivende, at Tingen tilhørte den ene af de Tiltalte), 1879 S. 716, jfr. H. R. T. 1879 S. 52 (Kl. § 168, jfr. § 47; Medvirkning til Bortskaffelse af Ting, uden Fordel for den Medvirkende), 744, jfr. H. R. T. 1879 S. 119 (O. R. havde straffet Parterne i en Proformaretshandel efter Kl. § 168, jfr. for den ene Part § 47; men H. R. frifandt begge), 1881 S. 823, jfr. H. R. T. 1881 S. 136 (Kjøbere af pantsatte Besætningsdele frifundne, da de ikke havde tænkt sig, at der var noget Ulovligt i deres Handlemaade og derfor ikke havde villet medvirke til at besvige Kreditor; delvis Anvendelse af § 45, 2°), 849, jfr. H. R. T. 1881 S. 218 (for Forbrug af udlagt Sæd Manden straffet efter § 257; Hustruen efter det Oplyste frifunden), 1882 S. 75, jfr. H. R. T. 1881 S. 428 (O. R. havde straffet Kjøberen i en Retshandel, der betragtedes som *pro forma*, efter Kl. § 168, jfr. § 47; H. R. statuerede, at Retshandelen ikke var *pro forma*, og frifandt Kjøberen, fordi han ikke havde været sig det Strafværdige i Sælgerens Handling bevidst; Sælgeren straffedes efter § 258 og Kl. § 168), 1883 S. 152, jfr. H. R. T. 1882 S. 587 (Salg af Gaard til en Anden, der skulde overtage Pantegjælden; Sælgeren medtog Dele af Besætningen; Kjøberen bortsolgte Størsteparten af det Resterende; begge Parter frifundne, fordi ikke bedragelig Hensigt), 1884 S. 726, jfr. H. R. T. 1884 S. 152 (Kl. § 168, jfr. § 47. 1°, anvendt paa medvirkende til Forstikkelse, der gaves Udseende af Handel; en anden Medtiltalt samme Straf for Medvirkning til Forstikkelse, efterfulgt af virkeligt Salg til Medtiltalte; en tredie Medtiltalt efter § 47, 2°, for Medvirkning til Forstikkelse, som kunde give det Udseende af, at Tingen tilhørte Medtiltalte), 728,

rejser sig imidlertid her, nemlig om der ikke maa gjøres en Undtagelse for det Tilfælde, at Kreditorernes

---

jfr. H. R. T. 1884 S. 166 (Medtiltalt frifunden for Kl. § 168 for at skjule, da en Udlægsforretning ikke var forestaaende, men anset efter § 256, jfr. § 253, for at skjule udlagte Ting i den Hensigt at sætte andre af simplere Art i Stedet), **1885** S. 789 (en Tiltalt, der til sin Fyldestgjørelse havde med Debitors Tilladelse taget en denne tilhørende arresteret Ting i Besiddelse, frifunden lige overfor § 253 i. f., da Arresten ifølge Kl. § 10 havde tabt sin Virkning; ogsaa frifunden lige overfor lignende Handling efter Fallitten før Registrering; Medtiltalt, der kun vilde hjælpe ham, ikke Fallenten, ogsaa frifunden), **1886** S. 997 (Frifindelse for Meddelagtighed med Hensyn til Kl. § 168; Tiltalte havde bl. a. hjulpet til at faa nogle Afhændelser i Stand; Dissens), **1887** S. 156, jfr. H. R. T. 1886 S. 469 (§ 253 anvendt paa en Medtiltalt, der efter Fallittens Udbrud pantsatte Boets Laanesedler), 874, jfr. H. R. T. 1887 S. 82 (Parterne i en Proformatransaktion straffede efter § 257, for den ene Part jfr. § 47, idet subjektive Omstændigheder fritog for Straf efter § 252), **1888** S. 388, jfr. H. R. T. 1887 S. 643 (en Tiltalt anset efter Kl. § 168 [ikke tillige § 253; Tingen var pantsat]; den Medtiltalte, der ikke vidste, at Exekution var bestilt, anset efter § 256, jfr. § 253; O. R. anvendte § 253, jfr. § 47; han havde tilbyttet sig en Ting mod en ringere og en Sum Penge; en anden Medtiltalt, der vidste, at Udlæg forestod, og tilforhandlede sig Ting, fandtes der ikke aldeles tilstrækkelig Føje til at straffe, da han ved Handelen kun havde faaet Fyldestgjørelse for Tilgodehavende og havde handlet i Tillid til en falden Udtalelse, at Tiltalte var berettiget til at disponere over sine Ejendele, saalænge de ikke vare skrevne. En Kommissionær straffet efter Kl. § 168, jfr. Stl. § 47 og § 51 [O. R. havde anvendt § 253, jfr. § 47, 1°, og § 51]; en Medtiltalt efter Kl. § 168, jfr. Stl. § 47, 1), **1889** S. 128, jfr. H. R. T. 1888 S. 579 (en Tiltalt, der af O. R. var straffet dels efter § 253, dels efter Kl. § 168, jfr. § 46, straffedes af H. R. alene efter Kl. § 168; en Medtiltalt for Medvirkning til Forstikkelser, der tilsigtede at dække Fordringer, straffedes efter § 256, jfr. § 253, jfr.

Forurettelse sker ved en Afhændelsesretshandel, ifølge den Regel, at ved *concursus necessarius* maa der en særlig Hjemmel for at inddrage begge Parter i Retshandelen under Straffebudet, idet en saadan ikke kan findes i Meddelagtighedsreglerne, jfr. ovfr. S. 255 o. ff. Anvendt paa de Straffebud, der her er Tale om, vil der kun blive Spørgsmaal herom med Hensyn til Konkurslovens § 168. Med Hensyn til Regelen i § 252, 6° vilde der ikke blive Spørgsmaal derom. Thi Grundsætningen om *concursus necessarius* kan der fornuftigvis kun være Tale om ved virkelige Retshandler, ikke ved Proformaretshandler. Disse ere kun en Form for Forstikkelse, og i en saadan er der ingen nødvendige Parter. En Proformaretshandel kan derfor ogsaa foreligge, den paastaaede anden Part uafvidende.[40]) Heller ikke vilde der blive Spørgsmaal derom med Hensyn til de under § 253 faldende Tilfælde, hvor Kreditor har en tinglig sikret Ret. Som tinglig giver en saadan Ret Kreditor ogsaa et Krav paa den, til hvem Tingen afhændes eller pantsættes, hvilken denne

---

§ 47, 1°; en Medtiltalt, der var straffet efter § 256, jfr. § 253 samt § 47, 2° og § 51 af O. R., frifunden af H. R.), **1891** S. 44, jfr. H. R. T. 1890 S. 479 (Tiltalte straffet efter Kl. § 168; af 6 Medtiltalte to frifundne af subjektive Grunde; de andre, som vare dels Kjøbere, dels modtoge i Forvaring, straffedes efter Kl. § 168, jfr. dels § 47, 1° dels § 47, 2°), **1892** S. 256, jfr. H. R. T. 1891 S. 638 (Skyldneren straffet efter Kl. § 168 og for et andet Forhold tillige § 253; Medtiltalte, behjælpelig ved Forstikkelse og Salg, straffet af O. R. efter Kl. § 168 og Stl. § 47, 1°, samt for et andet Forhold alene efter § 253, jfr. § 47, da han ikke kjendte Stillingen overfor Kreditorerne; af samme subjektive Grund henførte H. R. ham for det første Forholds Vedkommende kun under § 257).

[40]) Jfr. U. f. R. **1879** S. 124, jfr. H. R. T. 1878 S. 584.

krænker ligesaa umiddelbart, som Sælgeren eller Pantsætteren. Her er saaledes i hvert Fald en aldeles utvivlsom analogisk Hjemmel for at straffe hin efter de samme Regler, som den sidst nævnte. Spørgsmaalet drejer sig derfor alene om Konkurslovens § 168, der ved Exekution gjør den samme Grundsætning gjældende, som §§ 260 og 261 ved Konkurs, nemlig at Debitor ved at unddrage Kreditor Fyldestgjørelse bedragerisk krænker den blot obligatoriske Fordringsret. Her kan der ikke tales om noget umiddelbart Krav mod Andre end Debitor. Skal den nye, mod ham opstillede Regel gjælde ogsaa mod den anden nødvendige Part i Retshandelen, burde der derfor være en klar Hjemmel i Lovbudet. Hertil kunde der i og for sig være god Grund. Men vist er det, at den ikke er udtalt. Det vilde ogsaa være en besynderlig Anomali, om en saadan Regel skulde gjælde lige overfor en forestaaende Exekution, hvis den maa forudsættes ikke at gjælde ved Konkurs. I det vigtigste af saadanne Tilfælde, nemlig hvor det er en Fordringshaver, der modtager Dækning af sin Debitor, som derved begunstiger hin lige overfor den Kreditor, der søger Exekution, maatte den Grundsætning, hvorpaa adskillige af de Domme, der have frifundet en saadan Fordringshaver ved en truende Konkurs, ere støttede, nemlig at Kreditor ikke har nogen Pligt lige overfor andre Kreditorers Interesse, nødvendigvis her føre til det samme Resultat. En saadan Kreditor vilde da kun være at straffe, forsaavidt § 252, 6°, eller § 253 eller § 257 hjemler det, men ikke efter Konkurslovens § 168 (under Paaberaabelse af Straffelovens § 47). Maa det antages, at Ordene *„egennyttig Hensigt“* i Konkursl.'s § 168 udelukke den betalende Debitor fra at falde ind under Paragrafen, hvilket synes

godkjendt af Praxis, jtr. ovfr., ligger heri endelig en afgjørende Grund for, at heller ikke den betalte Kreditor kan straffes efter Paragrafen, og overhovedet kun kan straffes, naar dette maatte have Hjemmel i Stl.'s §§ 252, 253 (256) eller 257. Derimod er Konsekvensen for den anden Part i en almindelig Afhændelsesretshandel (der dog fører til Tab for Udlægsrekvirenten), ikke anerkjendt. Men for dette Tilfældes Vedkommende er Konsekvensen næppe heller anerkjendt ved Konkurs, skjønt de ydre, om ikke de indre Grunde kræve det, s. ovfr. S. 257. Der vil derfor ikke heraf følge nogen Disharmoni i Retsanvendelsen.[41])

---

[41]) Af de ovfr. i Note 39 anførte Domme, der berøre nødvendige Deltagere i Retshandler, strafbare efter de ovenmeldte Bestemmelser, ville følgende strax findes ikke at staa i Strid med det i Texten Udviklede: U. f. R. **1872** S. 222, jfr. H. R. T. 1871 S. 602, **1877** S. 115, jfr. H. R. T. 1876 S. 278, 808, **1878** S. 851, jfr. H. R. T. 1878 S. 23, 918, jfr. H. R. T. 1878 S. 170, **1879** S. 744, jfr. H. R. T. 1879 S. 119, **1881** S. 823, jfr. H. R. T. 1881 S. 136, **1883** S. 152, jfr. H. R. T. 1882 S. 587, **1887** S. 874, jfr. H. R. T. 1887 S. 82, **1892** S. 256, jfr. H. R. T. 1891 S. 633. Med Hensyn til de to Spørgsmaal, der alene kunne være Gjenstand for Tvivl, nemlig om Kjøberen o. s. v. i en virkelig Retshandel og, om Debitor, der modtager Betaling, kan paadrage sig Straf efter Kl. § 168, kan det, hvad det første Spørgsmaal angaaer, synes, at den bekræftende Besvarelse er forudsat af H. R. i D. i U. f. R. **1872** S. 222, jfr. H. R. T. 1871 S. 602, hvor de Medtiltalte frifandtes af subjektive Grunde, **1882** S. 75, jfr. H. R. T. 1881 S. 428 (O. R., der betragtede Retshandelen som *pro forma*, straffede dog ikke efter § 252, 6°, ej heller efter § 253 [Tingene vare pantsatte], men efter Kl. § 168, jfr. § 47; H. R., der ikke betragtede Retshandelen som *pro forma*, frifandt vel Kjøberen, men af den subjektive Grund, at han ikke havde været sig det Strafværdige i Sælgerens Handling bevidst). I Dom i U. f. R. **1884** S. 726, jfr. H. R. T. 1884 S. 152, forelaa Sagen for den

Straffen for de i denne Paragraf omhandlede Bedragerier er i alle de Tilfælde, der falde ind

---

ene Medtiltaltes Vedkommende saaledes, at først skjultes og derefter solgtes visse (ikke arresterede) Ting hos og til ham; O. R. straffede denne Tiltalte efter Kl. § 168, jfr. § 47, 1°, hvilket stadfæstedes af H. R. I D. i U. f. R. 1888 S. 388, jfr. H. R. T. 1887 S. 643, bleve af flere Medtiltalte, der havde kjøbt pantsatte Ting under forestaaende Udlæg, en straffet efter Kl. § 168, jfr. § 47, 1° (O. R. tillige, ligesom Debitor, efter § 253; men dette udgik ved H. R. D.), en anden, der ikke vidste noget om det truende Udlæg, efter § 256, jfr. § 253 (O. R. efter § 253, jfr. § 47; flere frifandtes af subjektive Grunde). Ved D. i U. f. R. 1891 S. 44, jfr. H. R. T. 1890 S. 479 (for de Medtiltaltes Vedkommende ikke refereret i U. f. R.), blev Debitor for sit Forhold i det Hele med Hensyn til Salg af pantsatte, under forestaaende Udlæg staaende Ting straffet efter Kl. § 168 (O. R. delvis efter § 256, fordi ikke egennyttig Hensigt, men forsaavidt modsagt af H. R.); om en Del Kjøbere udtales det, at der ikke ved Salget havde fundet nogen Ulovlighed Sted af dem, idet de ikke kjendte Debitors Stilling nærmere og de i det Hele betalte eller skulde betale den virkelige Værdi for de kjøbte Ting (jfr. U. f. R. 1890 S. 789); en Del andre Kjøbere, der vare paa det Rene med, at Tingene i en nær Fremtid vilde blive „skrevne", og med Dispositionens Øjemed, straffedes efter Kl. § 168, jfr. § 47 (dels 1°, dels 2°); en frifandtes af H. R., idet der manglede Føje til at antage, at han havde tilsigtet at hjælpe Debitor til at unddrage Kreditorerne Fyldestgjørelse. Efter disse Domme er det hævet over Tvivl, at Praxis for dette Spørgsmaals Vedkommende besvarer Spørgsmaalet om Kjøberens Strafbarhed efter Kl. § 168 bekræftende. Hvad det andet Spørgsmaal, om Kreditors Modtagelse af Betaling til Skade for en udlægsøgende Kreditor, angaaer, ere vel de foreliggende Domsudtalelser ikke saa afgjørende for Straffrihed, som ved Konkurs; men der vides ikke Exempler paa Domfældelse herfor efter Kl. § 168, og Tendentsen maa utvivlsomt siges at gaa i Retning af den samme Grundsætning, som ved Konkurs. Se U. f. R. 1884 S. 726, jfr. H. R. T. 1884 S. 152 (Dommen omtaler

under §§ 252 og 253, den i § 251 fastsatte. Det Samme er Tilfældet med den i Sølov 1. April 1892 § 299 omhandlede Rømning med Hyre. For de Handlinger, der straffes i Medfør af Konkurslovens § 168, er Straffen den i Stl.'s § 260 fastsatte. Rammen er i § 260 noget strengere end efter § 251. Dette medfører forsaavidt noget Anomalt, som Bedrageriet, hvor Godset er udlagt, altsaa er blevet tinglig sikret, kun kan straffes efter § 253's ringere Straf. Anomalien, som fremkommer ved, at Konkurslovens § 168 kun har taget fra § 260, hvad der

---

en saadan Kreditor, der ikke var aktioneret), 1885 S. 789 (en Kreditor, der med Debitors Tilladelse havde taget Fyldestgjørelse i arresterede Ting, frifandtes lige overfor § 253 i. f., da Arresten havde tabt sin Virkning efter Kl. § 10; at der maatte en særegen Grund til Frifindelsen lige overfor den ved Arrest sikrede Ret er overensstemmende med det i Texten Udviklede), 1888 S. 388, jfr. H. R. T. 1887 S. 643 (om en Medtiltalt, der kun modtog, hvad der kunde betragtes som Fyldestgjørelse, udtaler O. R., at han maatte antages at have handlet i god Tro. Han frifandtes derfor, rigtignok ikke i Kraft af en saa absolut Sætning, som den, der udtales ved Konkurs. En anden Medtiltalt under lignende Forhold fandtes der „ikke aldeles tilstrækkelig Føje" til at domfælde. For en Medtiltalt var Betalingen kun en lille Del af Retshandelen, for hvilken han dømtes), 1889 S. 128, jfr. H. R. T. 1888 S. 579 (Debitor straffet efter Kl. § 168 [ikke tillige, skjønt Tingene vare pantsatte, efter § 253]; to Medtiltalte, som det ved nogle Dispositioner tilsigtedes at skadesløsholde for Kaution, straffedes af O. R. kun efter § 256, jfr. § 253, hvorimod den ene frifandtes af H. R.), 1891 S. 44, jfr. H. R. T. 1890 S. 479 (en Medtiltalts Virksomhed for at skaffe sig Dækning af et Tilgodehavende ikke anset strafbar; for flere andre Medtiltaltes Vedkommende, der dømtes, var Betalingen kun en ringe Bestanddel af Retshandelen). De to sidste Domme ere især af Betydning til at slaa Straffriheden fast.

kunde overføres til paa tilsvarende Maade at gjælde under eller før en Exekution, men ikke overført, hvad der i § 260 gjælder om Handlinger efter Fallitten — fordi her allerede var Hjemmel for Straf —, kan selvfølgelig hindres fra at faa praktisk Virkning ved Domstolenes Valg af Straffegraden.[42])

En Følge af Forholdet mellem Strafferammen i § 260 og den i § 251 er det, at et Forhold, der paa engang opfylder Betingelserne for Straf efter § 251 og Konkursl.'s § 168, f. Ex. naar pantsat Gods staaer under truende Exekution eller, naar Proformaretshandler anvendes ved en saadan, kan Vedkommende ikke undgaa Straf i Medfør af det sidst nævnte Bud, altsaa efter Stl.'s § 260. Der kan spørges, om Vedkommende i et saadant Tilfælde ikke bør straffes baade efter Konkurslovens § 168 (Stl.'s § 260) og efter henholdsvis § 253 og § 252. Den ydre Omstændighed, at det er forskjellige Straffebud, der vilde kunne bringes til Anvendelse, kan naturligvis ikke være Hjemmel for at antage en saadan dobbelt Strafskyld, mere end i de Tilfælde, hvor et og samme Straffebud paa dobbelt Maade passer paa Tilfældet, f. Ex. § 253, naar det forsvegne Gods baade er pantsat og udlagt. Spørgsmaalet maa bero paa, om her er flere Retsbrud. Men det er der aabenbart ikke. Det er den samme Fordring, som krænkes ved den samme Handling. At den er beskyttet paa mere end en Maade, gjør ikke Handlingen til flere Krænkelser. Det har kun den Betydning, at den Beskyttelse, den, f. Ex. som sikret ved Pant, har forud for det

---

[42]) Jfr. U. f. R. 1875 S. 612, jfr. H. R. T. 1875 S. 111 (Straf efter § 253, jfr. §§ 46 og 47, hvorimod Kl. § 168 ikke fandtes at kunne anvendes).

ikke tinglig sikrede Krav, virker i Tilfælde, hvor Betingelserne for den anden Beskyttelse ikke foreligge. Naturligvis kan Forholdet være et andet, naar ved flere sideordnede Handlinger Kravet krænkes, f. Ex. først Panteretten, uden at endnu Udlæg er forestaaende, og derefter paa et mere fremrykket Standpunkt Udlægsudsigten. At imidlertid ogsaa flere Handlinger kunne være en Retskrænkelser, følger af almindelige Grundsætninger.[43]) Ligesom f. Ex. Straffen for et Tyveri udtømmer Strafskylden for de efterfølgende Handlinger, der sigte til at fuldstændiggjøre Tilegnelsen, saaledes kunne lignende Tilfælde indtræde her. Der er da kun én Forbrydelse. Er den senere Handling i sig selv strengere strafbar, er det dog naturligvis denne, og ikke den først foretagne, som maa lægges til Grund for Strafskyldens Bedømmelse.[44])

---

[43]) Det er Tilfældet, naar den sidste ikkun tjener til fuldstændigere Realisation af den førstes Formaal.

[44]) Der har i Praxis været og er maaske nogen Tilbøjelighed til at begrunde Strafskylden for én Handling, der angriber det samme Krav, paa flere Maader paa de flere Straffebud, der passe, istedetfor paa det strengeste *in concreto*. Se saaledes U. f. R. 1871 S. 398, jfr. H. R. T. 1871 S. 42 (H. R. straffede „i Henhold til" § 252 *in fine* og § 253), H. R. T. 1878 S. 675 (Straf efter § 252, 6°, samt Kl. § 168), U. f. R. 1892 S. 256, jfr. H. R. T. 1891 S. 683 (Kl. § 168 og „da disse Gjenstande vare belagte med Arrest og gyldig pantsatte, indeholdt Salget tillige en Overtrædelse af Stl.'s § 253" [O. R., ikke modsagt af H. R.], se dog rigtigt U. f. R. 1888 S. 388, jfr. H. R. T. 1887 S. 643, hvor H. R. strøg Paaberaabelsen af § 253, som O. R. havde anvendt tilligemed Kl. § 168, medens D. i U. f. R. 1891 S. 84, jfr. H. R. T. 1890 S. 559, der alene straffede efter § 252, ikke efter Kl. § 168, ikke har Betydning, da Grunden til Afgjørelsen maa søges i, at det sidstnævnte Straffebuds Betingelser ikke vare tilstede. — Som Exempler paa Tilfælde, hvor det samme eller forskjellige Krav ere

§ 83.

Undtagne Bedragerier.

Begrebet undtagne Bedragerier bør kun anvendes paa saadanne Handlinger, der begrebsmæssig ere Bedragerier, men for hvilke Straffen er mindre end den sædvanlige. Forudsættes det, at kun de i det Foregaaende omhandlede, efter §§ 251—255 samt §§ 258 og 259 strafbare Handlinger ere Bedragerier, kræves der altsaa til undtagne Bedragerier, at de ikke falde udenfor Rammen af hine Forbrydelser, men have de ved disse oplyste Begrebsmærker.

---

krænkede ved flere sideordnede Handlinger og derfor Strafskyldens Begrundelse paa flere Straffebud er rigtig, kan henvises til U. f. R. **1886** S. 506, jfr. H. R. T. 1885 S. 676 (Ansvar dels efter Kl. § 168, dels efter § 256, jfr. § 253), jfr. ogsaa U. f. R. **1889** S. 128, jfr. H. R. T. 1888 S. 579 (O. R. straffede dels efter § 253, dels efter Kl. § 168, jfr. § 46; H. R. frifandt for det under det første Lovbud henførte Forhold, og straffede det sidste efter Kl. § 168), samt U. f. R. **1884** S. 728, jfr. H. R. T. 1884 S. 166 (O. R. efter Kl. § 168 og endvidere en Tiltalt efter § 252, en anden efter § 253; H. R. dømte for det under § 252 henførte Forhold efter § 257, for det under § 253 efter § 256, jfr. § 253, og frifandt begge lige overfor Kl. § 168 af forskjellige Grunde), **1894** S. 92 (Kl. § 168 samt § 256, jfr. § 253. — Som Exempel paa Tilfælde, hvor akcessoriske Handlinger ere erkjendte ikke at paadrage særligt Ansvar, kan henvises til U. f. R. **1888** S. 388, jfr. H. R. T. 1887 S. 643 (H. R. udtaler, at en Tiltalts Nægtelse under Udlægsforretningen af at være i Besiddelse af nogle af de kontante Penge, som han havde modtaget for ulovligt afhændede Gjenstande, ikke kan paadrage ham særligt Strafansvar), jfr. ogsaa U. f. R. **1872** S. 609 (et Haandpant fravendtes og Krav paa Erstatning opnaaedes ved Laanesedlen. Det første Forhold hjemlede Straf efter § 252, det sidste efter § 251. Kr. R. dømte efter § 251).

Forsaavidt den legale og almindelige Sprogbrug maatte hjemle Anvendelse af Betegnelsen Bedrageri i Tilfælde, der gaa udenfor hin Ramme, er det i ethvert Fald systematisk nødvendigt, at holde slige Bedragerier i videre Forstand ude fra de egentlige Bedragerier. Naar her tales om undtagne Bedragerier, haves derfor alene for Øje de Bedragerier i snævrere, egentlig Forstand, for hvilke Straffen er ringere end den sædvanlige.

1. I Fattiglov af 9. April 1891 § 41 nævnes „*Forvanskning af Fattigvæsenets Ejendele*“ blandt de mod Orden og Sædelighed stridende Forseelser af Personer, som nyde offentlig Fattighjælp, for hvilke Fattigbestyrelsen paa det Sted, hvor Personen, der har forset sig, har Ophold, med Samtykke i hvert enkelt Tilfælde af Politimesteren, i Kjøbenhavn af Politidirektøren, kan ikjende Straf af Hensættelse i Fængsel eller til Tvangsarbejde, dog ikke udover et Tidsrum af 6 Maaneder. En saadan „Forvanskning“ behøver ikke at have Karakteren af et Bedrageri i den her ommeldte snævre Betydning. Det kan være, at den efter almindelige Regler kun vilde falde ind under § 257, eller at den endog ganske vilde falde udenfor Rammen af strafbar Svig, f. Ex. være at henføre under Stl.'s § 296 eller overhovedet slet ikke være strafbar. Den kan imidlertid ogsaa have en saadan Karakter, at den opfylder Betingelserne for Straf efter § 253, og da der ikke vilde være Hjemmel for at undtage saadanne Tilfælde af Forvanskning fra Regelen, giver denne forsaavidt et Straffebud for et undtaget Bedrageri. Iøvrigt maa det antages at følge af selve Begrebet Forvanskning, at dette, ligesom tidligere, kun kan finde Anvendelse ved Ting, der ere den Paagjældende betroede, saaledes at navnlig Tyverier af Fattigvæsenets Ting hyppig ikke ville falde ind

under Regelen.[1]) Heraf følger atter en faktisk Begrænsning af de Personer, hvem Regelen angaaer. Det kan ikke nu, som før, fordres, at de skulle helt eller vedvarende staa under Fattigvæsenets Forsorg. Derimod ville de Personer, der kun modtage en momentvis Hjælp, falde udenfor af den faktiske Grund, at der da ikke kan foreligge en udover Momentet sig strækkende Overladelse til Brug af Fattigvæsenets Ejendele, og altsaa heller ikke Forvanskning af saadanne. Iøvrigt maa Ordene „*kan ikjende*" antages kun at sigte til Fattigbestyrelsens fakultative Stilling ligeoverfor den Skyldige. Det kan ikke antages, at der er sket nogen Forandring i den hidtil gjældende Regel, at Regelen overfor Domstolene er obligatorisk, saaledes at Handlingerne ikke kunne henvises til disses Paadømmelse, men Sagen, hvis dette skete, maatte afvises. Den Undtagelse, som tidligere i visse Gjentagelsestilfælde gjaldt i saa Henseende, er bortfalden.[2])

---

[1]) Det kan ikke ubetinget siges, at Forvanskningen, selv om den indskrænkes til „betroede" Ting, ikke, bedømt som *delictum commune*, vilde kunne være Tyveri. Betroelsen behøver nemlig ikke at medføre, at Tingen er kommen ud af Fattigvæsenets Besiddelse, saaledes som det vilde kræves for at falde udenfor Tyveribegrebet, jfr. hvad der er bemærket ovfr. i § 74. Det kan derfor ogsaa forekomme, at Forvanskningen, bedømt efter almindelige Regler, vilde være Brugstyveri. Kun naar Tingen ikke er betroet, falder Tilegnelsen udenfor Forvanskningsbegrebet, og et forbigaaende Hverv med Hensyn til Tingen er ikke Betroelse. Det er disse Sætninger, som ere hævdede ved D. i U. f. R. 1890 S. 402 og 602, jfr. H. R. T. 1890 S. 172 (Behandling og Straf for Tyveri), og de maa formentlig endnu gjælde.

[2]) De tidligere gjældende Regler fandtes i Plan 1. Juli 1799 § 157, jfr. Pl. 7. Septbr. 1813, Pl. 19. Decbr. 1822, Pl. 19. Decbr. 1832 og Pl. 9. Okt. 1833 §§ 2—3 (for

De disciplinære Hensyn, der begrunde den omhandlede Regel, passe ikke paa andre Deltagere i Handlingen. Saadanne kunne derfor ikke undgaa de almindelige Straffe, efterat de særegne Regler i

---

Kjøbenhavn) og Pl. 14. Decbr. 1810 §§ 21—22, Pl. 19. Decbr. 1832, Pl. 9. Okt. 1833 §§ 2—3 (for det øvrige Land), jfr. Pl. 21. Decbr. 1825 §§ 5 og 6 (Odense), — smh. med L. 3. Marts 1860, jfr. Indl. t. StR. S. 125. De Personer, paa hvem disse Bestemmelser blive at anvende, betegnes i Plan 1. Juli 1799 som de Fattige, der faa Understøttelse ved Fattigvæsenet, men i Pl. 19. Decbr. 1832 som „Fattiglemmer" eller „Personer, der ere tagne under Fattigvæsenets Forsorg", jfr. herved U. f. R. 1871 S. 360 og 521, jfr. H. R. T. 1871 S. 104 (Bestemmelsen har kun Hensyn til „Personer, der ere under egentlig Fattigforsørgelse og saaledes underkastede vedkommende Bestyrelses Tilsyn og Myndighed"). Paa en Person, der ikke kunde henregnes hertil, anvendtes § 257), se ogsaa U. f. R. 1890 S. 263, 406. Med Hensyn til Gjenstanden for Forvanskningen ommeldte Pl. 1. Juli 1799 § 157 kun „betroede Varer eller Arbejdsredskaber", men Pl. 19. Decbr. 1832 fastsætter, at Reglerne ogsaa skulle gjælde om de Fattige, der ved at forlade Fattigvæsenets Arbejde eller det af Fattigvæsenet anviste Opholdssted uden dertil erholdt Tilladelse medtage Klædningsstykker eller Andet, der har været dem overladt til Brug. — Den Undtagelsesbehandling, der blev de ommeldte Forvanskninger til Del, strakte sig ikke blot til Straffen, men ogsaa til de Myndigheder, der paalagde den. Straffen tilkom det nemlig vedkommende Disciplinærmyndighed at bestemme, i Kjøbenhavn 3 Gange, udenfor Kjøbenhavn 2 Gange. Først 4de, henholdsvis 3die Gang, og i Kjøbenhavn under Forudsætning af, at de disciplinært paalagte Straffe havde havt en vis Størrelse, skete Straffens Paalæg ved Retten; men Forholdet blev selv da straffet som Betleri, altsaa senest efter L. 3. Marts 1860, jfr. H. R. T. 1872 S. S. 21, U. f. R. 1874 S. 764, jfr. H. R. T. 1873 S. 11, 1879 S. 217, 1882 S. 12, 1884 S. 55, 1889 S. 1070, 1890 S. 263, 402 og 602, jfr. H. R. T. 1890 S. 172.

Pl. 14. Decbr. 1810 § 25 ere ophævede ved Fattiglovens § 67 [3])

2. For Bedragerier, der ellers vilde være at straffe efter § 251 — altsaa de under §§ 251—255 udtrykkelig eller analogisk henførte, men ikke de under §§ 258 og 259 henhørende — fastsættes der i § 256 en ringere Straf end den sædvanlige, — nemlig simpelt Fængsel indtil 2 Maaneder eller under særdeles formildende Omstændigheder Bøder indtil 100 Kr., — naar de ere udøvede *„i en saa lidet betydende Grad eller iøvrigt under saadanne særegne Omstændigheder"*, at de have *„en mærkelig ringere Grad af Strafværdighed end Bedrageri i Almindelighed"*. Det tilføjes derhos i Paragrafen, at for disse Bedragerier kan offentlig Paatale bortfalde, naar den Forurettede heri samtykker. Sammenlignet med Bestemmelsen i § 235 om undtagne Tyverier, viser det sig, at der i § 256, ligesom i § 235, er lagt Vægt paa den mærkelig ringere Grad af Strafværdighed, saa at der ikke synes forudsat en Væsensforskjel mellem de under § 256 og de under §§ 251—255 hørende Bedragerier. Fra Regelen i § 235 adskiller § 256 sig derimod derved, at der ikke her, som i § 235, fordres flere Momenter i Forening til at begrunde den ringere Strafværdighed, men at de denne begrundende Momenter ere stillede op alternativt.[4])

---

[3]) S. D. i U. f. R. 1889 S. 1070, der erkjender, at vedkommende Kjøber maatte tiltales ved Domstolene, men frifandt, fordi det Mærke, Pl. 1810 § 25 krævede, ikke forelaa. Nu er denne Bestemmelse bortfalden og dermed de Særegenheder, den indeholdt om Straffen for Kjøberen.

[4]) Denne Forskjel antog Motiv. t. Udk. S. 321—322 med temmelig liden Føje og vistnok tildels ved en Misforstaaelse af *Bornemanns* Bemærkn. a. V. S. 69 o. ff. for hjemlet i den tidligere Ret og Forholdets Natur.

Fastholdes det efter den nærmest liggende Forstaaelse af Ordene i § 256, at de Handlinger, som straffes efter den, vilde være at straffe efter § 251, hvis § 256 ikke fandtes, og at de kun adskille sig fra hine Bedragerier ved en mærkelig ringere Grad af Strafværdighed, burde Bestemmelsen ikke anvendes, hvor noget til Bedragerierne efter §§ 251—255 begrebsmæssig nødvendigt Moment mangler, og der maatte fra Anvendelsen i Praxis af § 256 kunne sluttes tilbage til, hvad der i Henseende til disse Begrebsmomenter anerkjendes i Retsanvendelsen. Der foreligger nu naturligvis ogsaa en stor Del Tilfælde, hvor Anvendelsen af § 256 utvivlsomt ligger indenfor den i det Foregaaende dragne Ramme for § 251—255, hvad enten nu denne Anvendelse skyldes Bedrageriets lidet betydende Grad eller særegne Omstændigheder, der dog ikke udelukke Noget af det, Begrebet kræver. Praxis frembyder imidlertid ogsaa mange Exempler paa en Anvendelse af § 256 i Tilfælde, der ligge udenfor den nævnte Ramme. Forsaavidt dette maa erkjendes at være beføjet, er det ikke undtagne Bedragerier i den forudsatte Betydning, som ere Gjenstand for § 256. Denne Anvendelse af § 256 forbigaaes derfor her og henvises til næste Paragraf.[5])

---

[5]) Et ydre Kjendetegn (ialtfald vistnok i de senere Aar) paa, at Domstolene have betragtet Tilfældet som et undtaget Bedrageri i den her forudsatte Betydning, er det, om der, hvad der ogsaa maa anses for at være korrekt, som Hjemmel for Straffen er anført § 256, sammenholdt med den paa Bedrageriet ellers anvendelige Paragraf, altsaa en af Paragraferne 251—253, hyppigst den sidste. I de Tilfælde, som ere ansete for at falde udenfor Rammen, men dog henførte under § 256, vil denne Paragraf alene være anført som Hjemmel for Straffen. Jfr. herved Domme i U. f. R. 1870 S. 1011, jfr. H. R. T. 1870 S. 386 (O. R. § 253, H. R. § 256, jfr. § 253; Pantsætning af

Straffen for de i Medfør af § 256 undtagne Bedragerier er simpelt Fængsel indtil 2 Maaneder

---

lejet Ting, der skulde blive Ejendom ved Betaling af et vist Beløb), **1873** S. 758 (§ 256, jfr. § 253; særegne Forhold), 1047, jfr. H. R. T. 1873 S. 299 (§ 256, jfr. § 253, for at sælge Østers [c. 4 Kr.], fiskede af en af Selskabet antagen Mand), **1876** S. 84, jfr. H. R. T. 1875 S. 413 (Salg af en til Brug overladt Jordlod af H. R. straffet efter § 256, jfr. § 253), **1878** S. 81, jfr. H. R. T. 1877 S. 449 (O. R. § 256, jfr. § 251; H. R. frifandt, da der ikke var handlet i nogen svigagtig Hensigt), 374 (Kr. R. straffede efter § 251, sidste Led, jfr. tildels § 256), **1879** S. 9, jfr. H. R. T. 1877 S. 404 (§ 256, jfr. § 253), 742, jfr. H. R. T. 1879 S. 110 (O. R. § 257; H. R. § 256, jfr. § 253, for Unddragelse af udlagt Ting), 998, jfr. H. R. T. 1879 S. 248 (§ 256, jfr. § 253 og § 251; Pantsætning med Indløsningshensigt), **1880** S. 818, jfr. H. R. T. 1880 S. 1 (H. R. straffede efter § 256, jfr. § 253, ved en dobbelt Pantsætning, særlig i Betragtning af, at den sidste Pantsætning var given for en langt ældre Gjæld), 830, jfr. H. R. T. 1880 S. 34 (§ 256, jfr. § 253; H. R. „efter de dermed forbundne Omstændigheder"), **1881** S. 108, jfr. H. R. T. 1880 S. 370 (Forringelse af med Ejendom pantsat Besætning; H. R. § 256, jfr. § 253), 868, jfr. H. R. T. 1881 S. 255 (§ 256, jfr. § 253, anvendt), **1882** S. 148, jfr. H. R. T. 1881 S. 539 (Salg med Tilbagekjøbsret af en lejet Ting, der ved en vis Lejeafgifts Betaling skulde blive Lejerens Ejendom, straffet af O. R. efter § 257, af H. R. efter § 256, jfr. 253), **1884** S. 94 (O. R. § 252, H. R. efter samtlige Omstændigheder § 256, jfr. 252), 728, jfr. H. R. T. 1884 S. 166 (for at bortflytte ved Udlæg registrerede Gjenstande i den Tanke at sætte andre lignende Gjenstande, men af simplere Art, i Stedet, H. R. efter de foreliggende Omstændigheder § 256, jfr. § 253), 1058 (§ 258 uanvendelig; § 256, jfr. § 253, bl. a. under Hensyn til Gjenstandens ringe Værdi), **1885** S. 70, jfr. H. R. T. 1884 S. 440 (O. R. § 257, H. R. § 256, jfr. § 253, for at have taget Kreaturer paa Foder og fodret med udlagt Avl, for at afdrage Gjæld til Kreaturernes Ejer), 111, jfr. H. R. T. 1884 S. 487 (Pantsættelse af lejet Ting, der skulde blive Ejendom, af O. R. straffet efter § 257, af

eller under særdeles formildende Omstændigheder Bøder indtil 100 Kr. Paatalen er offentlig, men kan bortfalde, naar den Forurettede deri samtykker.

H. R. efter § 256, jfr. § 253), **1886** S. 95, jfr. H. R. T. 1885 S. 505 (Salg af uden Tilegnelseshensigt tagne Ting, Anal. af § 256, jfr. § 253), 97, jfr. H. R. T. 1885 S. 514 (§ 256, jfr. § 253; Værdi: 24 Øre), **1887** S. 139, jfr. H. R. T. 1886 S. 406 (O. R. § 256, jfr. § 251; H. R. § 251), 885, jfr. H. R. T. 1887 S. 101 (Salg af Ting, der vare Tilbehør til udlagt og til brugeligt Pant tagen Ejendom med Tilbehør, § 256, jfr. § 253), 911, jfr. H. R. T. 1887 S. 171 (Pantsættelse af laant Pibe, § 256, jfr. § 253), **1888** S. 43, jfr. H. R. T. 1887 S. 434 (§ 256, jfr. § 252), 50, jfr. H. R. T. 1887 S. 447 (§ 256, jfr. § 253), 388 (Kjøber af pantsat Ting af H. R. efter Omstændighederne § 256, jfr. § 253; O. R. § 253, jfr. § 47, 1), 474 (§ 256, jfr. § 252), 1068, jfr. H. R. T. 1888 S. 326 (§ 256, jfr. § 251), **1889** S. 125, jfr. H. R. T. 1888 S. 575 (O. R. § 248, H. R § 256, jfr. § 253 og § 46, for forsøgt Pantsætning, stolende paa at kunne løse tilbage, af en Ting, der var modtagen af en Ubekjendt til midlertidig Opbevaring), 128, jfr. H. R. T. 1888 S. 579 (§ 256, jfr. § 253, smh. m. § 47, 1, anvendt paa en Kautionist, der til Dækning havde modtaget Ting, pantsatte med Ejendom), 589, jfr. H. R. T. 1889 S. 7 (§ 256, jfr. § 253, for Afhændelse af Tilbehør til pantsat Ejendom), 1119, jfr. H. R. T. 1889 S. 372 (§ 256, jfr. § 253; id.), **1890** S. 70, jfr. H. R. T. 1889 S. 609 (§ 256, jfr. § 253; id.), 86, jfr. H. R. T. 1889 S. 628 (Udlæg i Fordringer for Reparationsarbejde ved Gjenstande, der endnu ikke vare udleverede Ejeren; Rekvisitus udleverede Tingene og hævede og forbrugte Vederlaget, § 256, jfr. § 253; Straf bortfaldt efter § 58, 2), 599, jfr. H. R. T. 1890 S. 166 (§ 256, jfr. § 253, for Salg af Tilbehør af pantsat Ejendom og Forbrug af senere refunderede, betroede Penge), 1186, jfr. H. R. T. 1890 S. 366 (H. R. frifandt ved Salg af Tilbehør af pantsat Ejendom; O. R. § 256, jfr. § 253), **1891** S. 37, jfr. H. R. T. 1890 S. 465 (§ 256, jfr. § 252; Fragaaelse af senere berigtiget Gjæld), 436 (H. R. frifandt, O. R. straffede efter § 256, jfr. § 253, for Salg af Tilbehør af pantsat Ejendom), **1892** S. 63, jfr. H. R. T. 1891 S. 377 (Afhændelse med Tilbagekjøbsret

§ 84.

Bedragerisk Forhold udenfor det egentlige Bedrageris Ramme.

Som bemærket i forrige Paragraf, gjør Praxis en Anvendelse af Stl.'s § 256, hvorved denne Paragraf

---

af Faderens til Brug tagne Frakke, Anal. af § 256, jfr. § 253; paa Grund af Faderens Erklæring ikke § 236), 514, jfr. H. R. T. 1891 S. 711 (§ 256, jfr. § 253, for Salg og Nægtelse af at besidde to Piber, i hvilke der var søgt Udpantning), **1893** S. 463, jfr. H. R. T. 1892 S. 878 (§ 256, jfr. § 253, for Salg af Tilbehør til pantsat Ejendom), **1894** S. 92 (Salg af udlagte Ting, der forud vare bestilte af Kjøberen, og med Hensigt at skaffe andre Ting i Stedet; § 256, jfr. § 253; Vib. O. R.).

Som en særegen Cyklus af herhen hørende Domme mærkes de, der have anvendt § 256, jfr. § 253, i Tilfælde, hvor Trang eller Mangel har foranlediget Dispositionen, H. R. T. **1869** S. 770, U. f. R. **1879** S. 9, jfr. H. R. T. 1878 S. 404, H. R. T. **1881** S. 791, U. f. R. **1882** S. 384, jfr. H. R. T. 1881 S. 639, 520, jfr. H. R. T. 1881 S. 791, **1885** S. 70, jfr. H. R. T. 1884 S. 440, **1889** S. 113, jfr. H. R. T. 1888 S. 555 (øjeblikkelig Forlegenhed). Flere af disse Domme handle om Salg af Tilbehør til pantsat fast Ejendom, et Forhold, hvor der ogsaa af Hensyn til det Ubestemte ved Grænsen for Dispositionsretten jævnlig, som mange af de ovfr. anførte Domme vise, bliver Anvendelse for § 256, jfr. § 253.

Af særlig Interesse er fremdeles en Række Domme, der have anvendt § 256, jfr. § 253, og saaledes betragtet Tilfældet som undtaget Bedrageri, ved Pantsættelser med Indløsningshensigt, hvad der er Konsekvens af Tilbøjeligheden hos Praxis til at behandle saadanne Dispositioner som Tilegnelse i noget videre Omfang, end Forholdets Natur turde tilsige, jfr. hvad der herom er bemærket ved § 253 S. 462 og i Læren om Tyveri S. 367, s. Domme i H. R. T. **1869** S. 770, U. f. R. **1870** S. 1011, jfr. H. R. T. 1870 S. 886, H. R. T. **1872** S. 308, U. f. R. **1879** S. 998, jfr. H. R. T. 1879 S. 248, H. R. T. **1881** S. 58, U. f. R. **1885** S. 111, jfr. H. R. T. 1884 S. 487, **1889** S. 125, jfr. H. R. T. 1888 S. 575, **1892** S. 63, jfr. H. R. T. 1891 S. 377

kommer til at omhandle, foruden undtagne, egentlige Bedragerier, tillige Forhold, der falde udenfor

---

Som alt i Notens Begyndelse antydet, er den bestemte Sondring mellem de Tilfælde, der som virkeligt undtaget Bedrageri straffes efter § 256, jfr. §§ 251—253, og de Tilfælde, der, som ikke opfyldende Betingelserne for Straf efter § 251, straffes alene under Paaberaabelse af § 256, næppe strængt gjennemført i de første Aar efter Straffeloven, ligesom der næppe heller tidligere fandt noget Tilsvarende Sted ved Anvendelse af Fdg. 11. April 1840 § 50 (jfr. saaledes f. Ex. H. R. T. **1863** S. 804 og **1865** S. 45). I det ovfr. omtalte Tilfælde, hvor Nød eller Mangel har foranlediget Dispositionen, er saaledes tidligere hyppig straffet alene efter § 256, ikke, som nu, efter § 256, jfr. § 253, s. saaledes Domme i U. f. R. **1869** S. 390, jfr. H. R. T. 1869 S. 53 (der dog kan forklares paa anden Maade), H. R. T. **1870** S. 486, U. f. R. **1871** S. 968, jfr. H. R. T. 1871 S. 396, **1874** S. 549, jfr. H. R. T. 1873 S. 623, **1878** S. 615, jfr. H. R. T. 1877 S. 867, **1881** S. 502, jfr. H. R. T. 1880 S. 774. Ogsaa i forskjellige andre Domme er der i hine Aar alene straffet efter § 256, hvor der efter det omtalte Synspunkt burde være og vel ogsaa nu vilde blive straffet efter § 256, jfr. § 253, s. U. f. R. **1873** S. 34 (Kr. og Pol. R.), 408 (H. R., U. R. § 253, jfr. § 251), **1874** S. 576 (Vib. O. R.: § 256, jfr. § 55), **1875** S. 385, jfr. H. R. T. 1874 S. 531 (Kr. og Pol. R. og H. R.), 899 (L. O. s. H. og St. R.), **1876** S. 269 (do.), jfr. ogsaa U. f. R. **1882** S. 62 (U. R. § 251; H. R. § 256, men Straffrihed paa Grund af § 36), 1069. Omvendt findes der baade fra ældre og nyere Tid Exempler paa Straf efter § 256, jfr. § 253, hvor Synspunktet formentlig burde have ført til Paaberaabelse af § 256 alene eller efter Omstændighederne Frifindelse, jfr. saaledes H. R. T. **1868** S. 270, U. f. R. **1873** S. 1047, jfr. H. R. T. 1873 S. 299, **1884** S. 71, jfr. H. R. T. 1883 S. 502 (O. R. § 257; H. R. § 256, jfr. § 253), 94, jfr. H. R. T. 1883 S. 559 (O. R. § 252, H. R. § 256, jfr. § 252), **1886** S. 506, jfr. H. R. T. 1885 S. 676, **1890** S. 70, jfr. H. R. T. 1889 S. 609 (se om et lignende Tilfælde U. f. R. **1891** S. 436, jfr. H. R. T. 1890 S. 759, hvor H. R. frifandt, medens O. R. havde dømt efter § 256, jfr. § 253), **1893** S. 463, jfr. H. R. T. 1892

Bedrageri i den tidligere forudsatte, snævrere Betydning, idet Forholdet vel har nogle af Bedrageriets Karaktermærker, men savner et væsentligt Moment til denne Forbrydelses Begreb. Denne Anvendelses Rigtighed forudsat, bliver § 256 altsaa delvis et Straffebud for bedragerisk Forhold udenfor det egentlige Bedrageris Ramme. Hvad der saaledes delvis gjælder om § 256, gjælder i Lovbudets hele Udstrækning om § 257. Dette Lovbud handler for ingen Bestanddels Vedkommende om undtagne, egentlige Bedragerier. Paragrafen betegner heller ikke de efter den strafbare Handlinger med Navnet Bedrageri, men kalder dem *„svigagtige Handlinger, der vel ere beslægtede med de i §§ 251—255 omhandlede, men dog ikke ganske kunne sættes ved Siden af disse"*. I denne Formulering ligger klart udtalt den Opfattelse, at der ikke blot er en Gradsforskjel imellem henholdsvis de efter §§ 251—255 og efter § 257 strafbare Handlinger, men en Væsensforskjel, idet noget til hine Forbrydelsers Begreb Hørende mangler. At det ikke kan være en blot Gradsforskjel i Strafbarheden, der er tænkt paa, bliver yderligere klart ved Forholdet til § 256, der ikke ved Siden af sin Regel om de Tilfælde, hvor der er en saadan blot Gradsforskjel, aabner Plads for en anden Regel herom, der tilmed forsaavidt er mildere, som Bøder

---

S. 878. Flere af de sidst nævnte Domme kunne dog ogsaa forklares saaledes, at Domstolene ikke have antaget, at det egentlige Bedrageris Betingelser manglede. Grænsen mellem de undtagne, men egentlige Bedragerier og de Forhold, der falde udenfor Rammen, men ere strafbare efter § 256 eller § 257, er ikke altid saa klar, at jo forskjellige Opfattelser kunne gjøre sig gjældende, hvad ogsaa de forskjellige Instansers ikke sjeldent afvigende Afgjørelser vise, jfr. den følgende Paragraf.

her ere normal Straf, ikke, som i § 256, betingede af *„særdeles formildende Omstændigheder"*.

Om disse bedrageriske Forhold udenfor det egentlige Bedrageris Ramme bliver at handle i denne Paragraf. Vel maa det erkjendes, at deres systematiske Plads egentlig er en anden. Men da dog Paragrafernes sparsomme Angivelser af de paagjældende Forbrydelsers Begrebsmærker henvise til Bedrageriet, tjener det til bedre Belysning her at omtale dem nærmere, idet der da paa vedkommende Sted i det Følgende kan henvises hertil. I Forbindelse hermed kunne da ogsaa her berøres de „Forvanskninger" i særegne Forhold, der vilde være at henføre under § 256 eller § 257, hvis ikke særegne Regler gaves.

1°. Som i forrige Paragraf bemærket, maatte Ordene i § 256 nærmest føre til den Antagelse, at kun saadanne Bedragerier, der i og for sig opfylde Betingelserne for Straf efter § 251, falde ind under Paragrafen, og at det kun var de paa Grund af deres lidet betydende Grad eller de særegne Omstændigheder undtagne Bedragerier, Paragrafen giver Regel for. Det maa imidlertid erkjendes, at en anden Forstaaelse er mulig. Begrebet Bedrageri kan nemlig bruges i en videre Forstand som Betegnelse for alle Handlinger, der have, hvad man kan kalde Bedrageriets Form, d. v. s. ere forsætlige Krænkelser af den i §§ 251—255 forudsatte Art og af den i disse Paragrafer forudsatte Gjenstand, og da hvad enten de ere forbundne med den Hensigt at tilføje Vedkommende et endeligt retstridigt Formuetab eller at vinde retstridig Fordel paa dennes Bekostning (de egentlige Bedragerier, som ere Gjenstand for §§ 251—255), eller de ikke ere det. Forudsættes Begrebet Bedrageri at være brugt i denne videre Betydning i § 256, kommer

dette Lovbud til at omfatte baade undtagne, egentlige Bedragerier og de Tilfælde, hvor de *„særegne Omstændigheder“* netop er Mangelen af hin Hensigt. Ordet *„ellers“* i § 256 betyder da ikke noget som „i og for sig“, men refererer sig til det Efterfølgende (nemlig: hvis ikke den lidet betydende Grad eller de særegne Omstændigheder vare) og udelukker altsaa ikke denne Forstaaelse. Heller ikke er der noget andet Udtryk i Paragrafen, der kan udelukke denne videre Forstaaelse. Hvad der særlig giver Berettigelse til at vælge denne, dog ikke nærmest liggende Tydning, er Hensynet til Kilden, Fdg. 11. April 1840 § 50. Dennes almindelige Regel var formuleret paa væsentlig lignende Maade, ja endog endnu mere i Retning af at udelukke den videre Forstaaelse. Men ved sine tilføjede Exempler viste den, hvad ogsaa Praxis alt dengang erkjendte, at den indbefattede Tilfælde, hvor bedragerisk Hensigt i den ovfr. omtalte Betydning manglede. Der er i Motiverne til Straffelovsudkastet S. 320 o. ff., hvor lidet oplysende de end iøvrigt her ere, Intet, der antyder, at det har været tilsigtet at gjøre Forandring i denne historisk givne Stilling.[6])

---

[6]) I Fdg. 11. April 1840 § 50 hedder det: „Ligesom Kongen med Hensyn til adskillige Handlinger, der kunne henføres under det almindelige Begreb om Bedrageri, har paa Grund af den mindre betydende Skade, som de medføre og den mindre strenge Maade, hvorpaa de pleje at betragtes, i §§ 47 og 49 (om falsk Maal og Vægt samt om Salg af falske eller forfalskede Varer) hjemlet mildere Straffes Anvendelse end den, som han ellers har fastsat for Bedrageri, saaledes vil han og, at Undtagelse maa gjøres fra de almindelige Regler i § 41 og paafølgende §§, naar de ommeldte Handlinger ere udøvede i en saa lidet betydende Grad og under saadanne særdeles Omstændigheder, at samme baade med Hensyn til deres Følger og det Sindelag, som den Paagjældende

Modsætningen til og Grænsen mellem § 256 og § 257 bliver efter det Anførte, at der ved hin Paragraf forudsættes den bedrageriske Handling eller Form (saaledes som §§ 251—255 kræver den), som altsaa kunde tjene til at realisere en bedragerisk Hensigt, om end denne i det givne Tilfælde mangler, medens § 257 omfatter Tilfælde, hvor der mangler noget af, hvad der i de nævnte Paragrafer kræves til hin Handling eller Form, og hvor følgelig en egentlig bedragerisk Hensigt heller ikke deri kan være lagt for Dagen, jfr. nedenfor under Nr. 2.[7])

derved har lagt for Dagen, have en mærkelig ringere Grad af Strafværdighed end den, Forbrydelsen efter sin almindelige Natur fører med sig. Dette vil f. Ex. finde Anvendelse, naar den, der har pantsat noget ham betroet Gods, kjendelig har været beredt paa at løse det tilbage, saaledes at hverken Ejeren eller Panthaveren derved skulde lide Tab; eller den, der har solgt anden Mands Gods, dermed har forbundet en saadan aabenlys Fremgangsmaade, at det kan ses, at han dog ikke har villet unddrage sig for at give Vedkommende Erstatning ... Paa lige Maade vil den i § 45 for den der omhandlede Forbrydelse (Optagelse af Skjelsten eller Mærker) fastsatte Straf være at formilde, naar den er udøvet paa en saadan Maade og under saadanne Omstændigheder, at det klarlig skjønnes, at den Skyldige ej kunde vente, at den af ham foretagne Forandring med Ejendommen kunde blive skjult, og hans Handling saaledes mere bærer Præg af Selvraadighed end af Attraa efter ved det brugte Middel at berøve en Anden Beviset for sin Ret.“ Herved jævnføres *Bornemann* a. V. 67 o. ff., hvor det udvikles, at Fdg. 11. April 1840 § 50 vel ikke alene kunde antages at angaa Tilfælde, hvor bedragerisk Hensigt manglede, men at den dog tillige havde saadanne for Øje. Se ogsaa Bemærkninger i U. f. R. **1870** S. 576.

[7]) Om Anvendelser af § 256, henholdsvis Fdg. 11. April 1840 § 50 (regelmæssig uden Jævnførelse med §§ 251—255) paa Tilfælde af den nævnte Art mærkes:

Der kan spørges, om det ikke til Anvendelsen af § 256 dog maa kræves, at et materielt Formue-

---

a) Tilfælde, hvor ulovlig Berigelseshensigt har været udelukket derved, at Handlingen er sket til Fyldestgjørelse for en virkelig eller formentlig Fordring, se H. R. T. **1860** S. 474 (Fdg. 11. April 1840 § 50; Fordringen var i og for sig ugyldig), U. f. R. **1867** S. 669, jfr. H. R. T. 1867 S. 212 (Fdg. 11. April 1840 § 50), 1098 (§ 256; Vib. O. R.; ikke jfr. § 251), H. R. T. **1868** S. 270 (§ 256, jfr. § 253; Vib. O. R. og H. R.), **1869** S. 770 (§ 256, jfr. § 253; Vib. O. R. og H. R.), U. f. R. **1872** S. 463, jfr. H. R. T. 1872 S. 93 (Vib. O. R. § 257; H. R. § 256, uden Jævnførelse med § 253; Note af Red.), **1884** S. 94, jfr. H. R. T. 1883 S. 559 (Vib. O. R. § 252, H. R. § 256, jfr. § 252), **1885** S. 471, jfr. H. R. T. 1884 S. 692 (§ 256), se ogsaa U. f. R. **1867** S. 672, jfr. H. R. T. 1867 S. 217 (Vib. O. R. § 256, jfr. § 46; H. R. § 257, jfr. § 46) og H. R. T. **1870** S. 39 (§ 256).

b) Tilfælde, hvor der manglede Hensigt at paaføre Tab (af og til i Dommene betegnet som „egentlig" eller „bestemt" bedragerisk Hensigt), se H. R. T. **1857** S. 118 (ikke Hensigt at undlade Betaling af et ved falske Foregivender opnaaet Laan; Fdg. 11. April 1840 § 50), **1863** S. 713 (ventede at kunne anskaffe andre Ting for de pantsatte, der vare solgte; Fdg. 1840 § 50), **1864** S. 496 (ikke Hensigt at undlade Betaling af Kredit, opnaaet ved falske Foregivender; Fdg. 1840 § 50), **1867** S. 29 (Forstikkelse af udlagt Gods, alene for at opnaa U d s æ t t e l s e; § 256, jfr. § 253; se dog U. f. R. **1870** S. 950 og 1017, jfr. H. R. T. 1870 S. 408, og **1880** S. 32, jfr. H. R. T. 1879 S. 353, hvor § 257 anvendtes), U. f. R. **1869** S. 81 (§ 256, jfr. § 278; Vib. O. R.: ikke egentlig svigagtig Hensigt), H. R. T. **1869** S. 761 (grundet Haab om Dækning; § 256), U. f. R. **1869** S. 15 og 126, jfr. H. R. T. 1868 S. 465 (L. O. s. H. og St. R. frifandt paa Grund af manglende egentlig svigagtig Hensigt; H. R. dømte efter § 256; dobbelt Pantsætning), 390, jfr. H. R. T. 1869 S. 53 (ikke egentlig svigagtig Hensigt, Forudsætning om Dækning; § 256 [10 Kr. Bøde]), **1870** S. 609, jfr. H. R. T. 1870 S. 82 (Kredit ved falsk Foregivende; haabede selv at kunne udrede; § 256), H. R. T. **1870** S. 60 (ikke Hensigt at

tab er tilsigtet, om end ikke et saadant endeligt, som det snævre Bedrageribegreb forudsætter. Her-

---

unddrage sig Erstatning for Salg af lejede Ting; § 256), U. f. R. **1871** S. 962, jfr. H. R. T. 1871 S. 374 (Salg af udlagt Gods, Anskaffelse af andre af større Værdi; uden egentlig svigagtig Hensigt; § 256; 10 Kr. Bøde), 970, jfr. H. R. T. 1871 S. 401 (Kredit ved falsk Foregivende, uden rimelig Udsigt til at kunne betale, men ikke „bestemt bedragerisk Hensigt", til en Andens Fordel; § 256), **1872** S. 222, jfr. H. R. T. 1871 S. 602 (Salg af udlagt Gods; Forvisning om Udlægshaverens Dækning, som ogsaa var naaet; § 256), **1875** S. 386, jfr. H. R. T. 1874 S. 533 (ment selv at kunne betale en ved falsk Foregivende opnaaet Kredit; § 256), **1876** S. 269 (§ 256; Forklaring om Hensigt til at betale), **1877** S 821, jfr. H. R. T. 1877 S. 75 (U. R. § 253; H. R.: „flere af Dispositionerne blive at henføre under § 256"; Forbrug af udlagt Sæd til Saasæd paa den udlagte Ejendom), **1878** S 80, jfr. H. R. T. 1877 S. 449 (O. R. § 256, jfr. § 251; H. R. frifandt, da Modtagelsen af Afdrag paa en borttransporteret Fordring uden Meddelelse til Cessionarius ikke var sket i nogen svigagtig Hensigt), 168, jfr. H. R. T. 1877 S. 636 (O. R. § 253; H. R. § 256 efter de H. R. forelagte Oplysninger; Dispositionerne over det arresterede Gods aabenbart ikke foretagne i svigagtig Hensigt), 615, jfr. H. R. T. 1877 S. 867 (§ 256; grundet Haab om Dækning; Ejendommen kunde ikke ernære Besætningen; ikke „egentlig svigagtig Hensigt"), **1881** S. 868, jfr. H. R. T. 1881 S. 255 (Salg af udlagt Gods for at betale Restancer, for hvilke der var gjort Udlæg; § 256, jfr. § 253), **1882** S. 398, jfr. H. R. T. 1881 S. 666 (§ 256; Salg af udlagte Varer; Tiltalte troede sig at kunne svare Enhver Sit og havde overhovedet ingen „egentlig bedragerisk Hensigt"), **1883** S. 545, jfr. H. R. T. 1882 S. 768 (§ 256; Salg af arresteret Gods; Arresten foretagen for et for stort Beløb; Rekvirenten fik fuld Dækning), **1885** S. 471, jfr. H. R. T. 1884 S. 692 (§ 256; havde givet Vederlag paa anden Maade), 1139, jfr. H. R. T. 1885 S. 374 (vilde ikke have gjort det, hvis han havde været ædru; § 256), **1889** S. 1119, jfr. H. R. T. 1889 S. 372 (den i Konkursl. forudsatte Hensigt [at unddrage Fyldestgjørelse] forelaa ikke; derimod § 256, jfr. § 253;

for kunde tale det Besynderlige i, at den fuldstændige Mangel af et saa væsentligt Moment, der

---

konsekvent burde formentlig § 256 alene være paaberaabt), **1890** S. 70, jfr. H. R. T. 1889 S. 609 (ikke Kl. § 168, da han ikke havde til Hensigt at paaføre Tab, derimod § 256, jfr. § 253; Jævnførelsen burde formentlig bortfalde), 1186, jfr H. R. T. 1890 S. 366 (O. R. § 256, jfr. § 253; H. R. frifandt i Betragtning af Dispositionernes mindre Omfang og de øvrige Omstændigheder, særlig den, at det paa Handlingens Tid ikke var Hensigten eller forudset, at opgive Ejendommen), **1891** S. 436 (under lignende Forhold lignende Domme), **1893** S. 477, jfr. H. R. T. 1892 S. 898 (O. R. § 253; H. R. § 256; Vedkommende forudsatte, at have Midler til at afværge Udlæg og havde før dette henvendt sig til Kreditors Sagfører og tilbudt forfalden Kapital, forgjæves, fordi Sagføreren havde ganske uberettiget afkrævet 50 Kr. for Salær og Omkostninger [H. R.]).

c) Har Paagjældende troet paa sin Ret, foreligger ingen forsætlig Krænkelse, og Frifindelse maa blive Følgen, da den uagtsomme Krænkelse ikke er strafbar. Men Vedkommende kan have havt en Forestilling om mulig Ret, der vel ikke ophæver den bevidste Retstridighed, men udelukker bedragerisk Hensigt og derfor hjemler Anvendelse af § 256, s. H. R. T. **1870** S. 39 (§ 256 med særligt Hensyn til det forviklede Mellemværende), 633, U. f. R. **1872** S. 586, jfr. H. R. T. 1872 S. 127 (Frifindelse, da han havde Grund til at antage, at Principalen fandt sig i at betragte det Forbrugte som Laan eller Forskud og ialtfald vilde faa Dækning hos Kautionist), **1873** S. 1047, jfr. H. R. T. 1873 S. 299 (ikke taget Hensyn til, at Tiltalte paastod at have anset Tingene for værdiløse, § 256, jfr. § 253), **1874** S. 549, jfr. H. R. T. 1873 S. 623 (solgt udlagt Hest, fordi der manglede Staldrum og Foder; O. R. § 253, H. R. § 256), 901 (U. R. § 252, O. R. § 256 [ugyldigt Testament]), **1877** S. 821, jfr. H. R. T. 1877 S. 75 (blandt de flere Dispositioner, som H. R. henførte under § 256, hørte vist ogsaa Betaling af Gjæld), **1878** S. 80, jfr. H. R. T. 1877 S. 449 (H. R. frifandt; Modtagelse af Afdrag paa borttransporteret Fordring uden svigagtig Hensigt), **1881** S. 913, jfr. H. R. T. 1881

danner Skjellet mellem de blot formelle og de materielle Formuekrænkelser, skulde være betragtet

---

S. 346 (Formeningen om, at Udlæget skulde have tabt sin Virkning. toges der ikke „videre Hensyn til“, altsaa ikke Frifindelse, men § 256), **1885** S. 70, jfr. H. R. T. 1884 S. 440 (§ 256, jfr. § 253, for at betale Gjæld), 471 (§ 256), **1888** S. 385, jfr. H. R. T. 1887 S. 638 (Angivelse af at anse sig berettiget til at anvende udlagt Avl til Dækning af Ejendommens Skatter, Tiender og Prioritetsrenter; § 256), 587, jfr. H. R. T. 1888 S. 14 (Pantekreditor havde ikke faaet at vide, i hvilke Effekter han havde Pant; § 256), **1889** S. 113, jfr. H. R. T. 1888 S. 555 (§ 256 under Hensyn til Tiltaltes Forhold til den Berettigede), **1890** S. 1186, jfr. H. R. T. 1890 S. 306 (§ 256, jfr. § 253), **1893** S. 477, jfr. H. R. T. 1892 S. 898 (§ 256).

d) Forsaavidt Konkursl. § 168, jfr. Stl.'s § 260, ved Kravet om „egennyttig Hensigt“ indeholder en yderligere subjektiv Fordring, der udelukker fra Straffebudet Tilfælde, hvor Debitor betaler en Gjæld, jfr. ovfr., vilde der endelig kunne rejses Spørgsmaal, om § 256 i et saadant Tilfælde vilde kunne finde Anvendelse, altsaa som svarende til Straffebudet i § 261 ved Konkurs. Den Tilsidesættelse af en Pligt lige overfor et Krav, der staaer for Exekution, som Konkursl.'s § 168 paalægger under Straf, er imidlertid, naar Kravet er blot obligatorisk, ikke en saadan, der opfylder de objektive Betingelser i §§ 251—255. Der maatte jo overhovedet Konkurslovens Regel til, for at skabe den retlige Pligt. Ordene i § 256 omfatte derfor ikke Tilfældet, og en analogisk Anvendelse af § 256 vilde næppe have Hjemmel (saa lidt som Analogien af § 261). Et andet Spørgsmaal er det, om Tilfældet ikke falder ind under § 257. Hvad Praxis angaaer, kan intet ses af D. i U. f. R. **1880** S. 32, jfr. H. R. T. 1879 S. 353 (O. R. havde straffet efter Kl. § 168; H. R. tog et Forbehold, men kom ikke ind paa Spørgsmaalet). Mere Betydning har D. i U. f. R. **1891** S. 44, jfr. H. R. T. 1890 S. 479, forsaavidt den viser O. R.'s Opfattelse. Den havde straffet efter § 256; men idet H. R. fandt egennyttig Hensigt i hele Forholdet, kom den ikke ind paa Spørgsmaalet. I Dom i U. f. R. **1892** S. 256, jfr. H. R. T. 1891 S. 633, blev en Medtiltalt for

som en blot særegen Omstændighed ved et almindeligt, saa grundforskjellige Ting omfattende Forbrydelsesbegreb. Endvidere kunde der tale derimod, at Strafbarheden ellers vilde føres udover de Grænser, som gjælde under tilsvarende Forhold ved Tyveri. Det Sidste kan dog efter den positive Ret ikke være afgjørende. Ogsaa § 257 fører Strafbarheden videre end under tilsvarende Forhold ved andre Formueforbrydelser. Hvad den første Betragtning angaaer, kan det ogsaa bemærkes, at den begrebsmæssig skarpe Sondring mellem de blot formelle og de materielle Formuekrænkelser næppe har staaet klar for Lovgiveren. Ved § 256 og dens Kilde har vistnok kun dette været afgjørende, om Handlingen kunde medføre Formuetab. Den i saa Henseende farlige Handling har man villet ramme. De i Noten anførte Domme vise formentlig klart, at dette ogsaa er Retsanvendelsens Opfattelse.

Med Hensyn til Straf og Paatale gjælde for dette efter § 256 strafbare Forhold de samme

---

Medvirkning til Unddragelse fra en Arrestforretning, som af O. R. var anset efter Kl. § 168, jfr. Stl. § 47, 1°, af H. R. straffet efter § 257 (hans Mangel paa Kjendskab til Tiltaltes Stilling til Kreditorerne gjorde Kl. § 168 uanvendelig paa ham). Paa samme Maade vilde da formentlig H. R. afgjøre Sagen, naar den her omspurgte subjektive Forudsætning for Kl. § 168 maatte mangle.

I Note 5 i forrige Paragraf ere nævnte flere Domme, hvor § 256 alene er anvendt udenfor den angivne Ramme, idet Straf af § 256, jfr. en af §§ 251—253, korrekt burde være anvendt. Som Exempler paa Tilfælde udenfor den angivne Ramme, hvor § 256 er anvendt, medens korrekt § 257 burde være anvendt, kunne her anføres Domme i U. f. R. **1869** S. 847 og **1878** S. 266 (Hestekjød for Oxekjød eller Kviekjød; § 256), se derimod U. f. R. **1872** S. 959 og **1873** S. 214, jfr. H. R. T. 1872 S. 498, hvor i et lignende Tilfælde § 257 anvendtes, se iøvrigt næste Note.

Regler, som for de under denne Paragraf hørende undtagne Bedragerier.

2°. I Henhold til det i Paragrafens Begyndelse Bemærkede er Forholdet mellem § 257 og §§ 251—255 ikke det, at de angaa samme Forbrydelse, enten man nu vilde sige, at § 257 fastsætter en lavere Straf, eller at den fastsætter den normale Straf, §§ 251—255 en kvalificeret.[8]) Den Forbrydelse, som § 257 rammer, er ikke Bedrageri i den Betydning, §§ 251—255 forudsætter. Den er end ikke Bedrageri i den videre Forstand, som § 256 efter det under Nr. 1 Bemærkede maa antages at have for Øje.[9]) Der maa mangle noget Andet

---

[8]) Se ogsaa med Hensyn til Kilden til § 257, Fdg. 11. April 1840 § 51, *Bornemann* a. V. S. 62 o. ff. Den nævnte Paragraf, hvis Begyndelse er omtrent enslydende med § 257, tilføjer som Exempler paa Anvendelsen: „*f. Ex. naar nogen bortlejer det, som ikke er ham tilhørende, eller som han til en Anden forud har bortlejet, uden at Saadant kan undskyldes med Fejltagelse eller et urigtigt Begreb om hans Raadighed over Tingen, eller naar nogen benytter Opdigtelser eller endog urigtige Attester, for dermed at understøtte Indgreb i Nærings- eller deslige Rettigheder, forudsat at heri ikke indeholdes en særlig Forbrydelse (f. Ex. Efterskrift af Andens Haand)* . . .“

[9]) Det er derfor heller ikke betydningsløst, at Loven, der forsaavidt forandrede Udkastet, undgaaer Betegnelsen Bedrageri og kun taler om „*svigagtige Handlinger*“. Ganske vist tillader Sproget nok at tage Bedrageri i en endnu videre Betydning, end i § 256 forudsat, saa at ogsaa § 257 kunde indbefattes derunder, saa meget mere, som Grænsen for § 257 lige overfor §§ 251—256 ingenlunde altid er skarp i Anvendelsen, jfr. ogsaa Udkast og Motiv. S. 321. Men efter at Loven har undgaaet Betegnelsen, er det dog hverken nødvendigt eller hensigtmæssigt at vælge en Betegnelse, der kun kan bidrage til at gjøre Grænsen endnu ubestemtere, end den iforvejen er. Bedre er det med Overskriften at bruge det mere ubestemte „bedragerisk Forhold“, et Udtryk, Dom-

i det snævre Bedrageribegreb end det, hvis Mangel gjør § 256 anvendelig. Ellers vilde der slet ingen Grænse blive mellem Omraadet for § 256 og § 257. Naar § 256 altsaa maa antages at kræve, at Handlingen har Bedrageriets fulde Form, maa § 257 angaa Tilfælde, der ikke fyldestgjøre de ved §§ 251—255 gjældende Fordringer til Bedrageriets Form. Dette stemmer ogsaa ganske med nøje Fastholden af Udtrykkene i § 257. Thi Bedrageriets Form er den Handling, ved hvilken Forsættet realiseres. Men § 257 kræver netop, at de Handlinger, den straffer, ikke ganske maa kunne sættes ved Siden af de i §§ 251—255 omhandlede, — altsaa ikke, fordi der mangler noget udenfor Handlingen Liggende, der betinger §§ 251—255 (den videregaaende Hensigt), men fordi selve den objektive Handling ikke opfylder, hvad disse Paragrafer kræve til Handlingen. I denne Henseende ere ogsaa de Exempler, som Kilden, Fdg. 11. April 1840 § 51, nævner, oplysende. De bekræfte ganske det Bemærkede.[10])

Hvad det andet, endnu vigtigere Spørgsmaal angaaer, nemlig om de positive Fordringer til de Handlinger, der paadrage Strafskyld efter § 257, er Loven ikke meget oplysende. Fordringen inde-

---

stolene ogsaa jævnlig bruge eller have brugt for de efter § 257 strafbare Handlinger. Korrektest for Domstolene er dog Benyttelse af Lovens egen Betegnelse *„svigagtige Handlinger“*.

[10]) Af de to Exempler, Fdg. 11. April 1840 § 51 nævner, angaaer det sidste et saadant Objekt, der ligger udenfor det, et egentligt Bedrageri forudsætter *(„Nærings- eller deslige Rettigheder“)*, det andet en Handling, der ikke er af den Beskaffenhed, at § 253 vilde kunne anvendes. At leje en Personen ikke tilhørende Ting ud er ikke Tilegnelse, men staaer nærmest i Klasse med Brugstyveri, jfr. *Bornemann* a. V. S. 64 o. ff.

holdes i Angivelsen om, at Handlingerne skulle være *„svigagtige“* og *„beslægtede med de i §§ 251—255 omhandlede“*. Men baade Begrebet Svig og Begrebet Slægtskab (i denne overførte Betydning) ere ikke paa Forhaand meget bestemte. Hvad der ved nøjere Analyse, jfr. ogsaa Kilden, kan faaes ud, er dette, at *„Svig“* ikke her er brugt i nogen snævrere Betydning, f. Ex. om Sandhedsforvanskning, som i den i § 251 omhandlede Klasse af Bedragerier, men omfatter ogsaa Utroskab, som ved visse af de under § 253 omhandlede Bedragerier (jfr. Stl.'s § 5, 2. St.) samt Hindring for Kravs Opfyldelse, som i den tredje Klasse af Bedragerier, — eftersom det *„Slægtskab“*, der kræves, henviser til samtlige §§ 251—255.[11]) Men udover disse tre Former af Svig rækker Paragrafen paa den anden Side ikke. Handlingen maa være svigagtig paa en af disse Maader, om end ikke saa vidtgaaende i Svig, som Anvendelsen af §§ 251—255 kræver, f. Ex. med Hensyn til Dispositionen over en Andens Ting, en solgt Tings *„væsentlige“* Forskjel fra det, den er solgt for, Kravet til de Sandhedsforvanskninger, der betinge § 251, Karakteren af Hindringen for en Fordrings Opfyldelse o. s. v. Fremdeles vilde Handlingen ikke kunne betegnes som Svig, naar den ikke var forsætlig (altsaa forsætlig Sandhedsforvanskning for at bestemme Nogen til en Villies-

---

[11]) *Bornemanns* Mening a. V. S. 66, at Exempler paa Anvendelse af Fdg. 11. April 1840 egentlig kun skulde kunne forekomme i den Klasse, der nu er Gjenstand for Stl.'s § 253, er ugrundet og bekræftes ikke af Praxis. Blandt de overordentlig mange Domme, der have gjort Anvendelse af § 257, forekommer der mange Tilfælde, hvor Slægtskabet maa søges med de andre Klasser af Bedrageri. Særlig hyppige ere de Tilfælde, hvor der foreligger Slægtskab med Bedragerierne i § 251.

akt, forsætlig Utroskab, forsætlig Hindring for et Kravs Opfyldelse). Endelig vilde der ikke være *„Slægtskab“* med §§ 251—255, naar Svigen ikke havde Formuekrænkelser til Maal. Men de Begrænsninger, der indenfor disse Rammer ere dragne ved §§ 251—255, behøve ikke at gjælde ved § 257. Selv offentligretlige Ydelser — af eller til den Skyldige — kunne ikke være udelukkede, forsaavidt ikke særlige Straffebud forefindes. At begrunde en Udelukkelse i saa Henseende paa Slægtskabet med Bedragerierne efter §§ 251—255 eller paa den Plads, der er givet § 257 i Straffeloven, vilde ikke være fyldestgjørende Hjemmel. Det ene af Kildens Exempler rækker ogsaa udover de egentlige private Formueretttigheder.[12])

---

[12]) Med Hensyn til Praxis angaaende Anvendelsen af § 257 mærkes følgende Domme:

1°. Tilfælde, hvor Forholdet var beslægtet med Bedragerier af første Klasse, altsaa Svig med Hensyn til Andenmands Ejendom (§ 253, § 252, 1°, og § 252, 3°): U. f. R. **1870** S. 621, jfr. H. R. T. 1870 S. 121, 1018, jfr. H. R. T. 1870 S. 421, **1871** S. 398, jfr. H. R. 1871 S. 42 (O. R. § 257, jfr. § 252; H. R. § 252 i. f. og § 253; O. R. betragtede den Besvegnes Ret som en Fordringsret, H. R. som Ejendomsret; der er altsaa af ingen af Retterne gjort Anvendelse af § 257 paa et Forhold af den her omspurgte Karakter), 360 og 521, jfr. H. R. T. 1871 S. 104 (§ 257, ikke de særlige Bud om Forvanskning af Fattigvæsenets Ejendele), **1872** S. 597, jfr. H. R. T. 1872 S. 139 (O. R. frifandt; H. R. fandt „en strafbar Mislighed“ og anvendte § 257), 949 (Kjøber af Skolediscipels Bøger; Forholdet bedrageligt navnlig lige overfor Faderen, jfr. Pl. 28. Jan. 1811 i. f.), **1876** S. 341, jfr. H. R. T. 1875 S. 574, 667, jfr. H. R. T. 1876 S. 42 (Frifindelse, da Forholdet ej fandtes bedrageligt; U. R. havde anvendt § 257), 806, **1877** S. 730, **1879** S. 195 og 749, jfr. H. R. T. 1879 S. 123 (en Bankbestyrers Laan til sig selv af de betroede Midler gik vel ikke ind under Stl.'s § 253, jfr. § 254, eller kunde ganske sættes ved Siden af de der

Paa lignende Maade, som ved § 256, kan der spørges, om Svig til blot formel Formuekrænkelse

nævnte Forbrydelser, men var svigagtigt Forhold efter § 257; H. R.), **1880** S. 299, jfr. H. R. T. 1879 S. 557 (Kr. R. frifandt, H. R. § 257, for Pantsætning af en Andens Diamantnaal, under Hensyn til, at Naalen var leveret ham til Forhandling, saaledes at han skulde tilsvare Værdien, og at han ved Pantsætningen forbeholdt sig Ret til at ombytte Naalen med ham selv tilhørende Diamanter), 1098 (svigagtig Tilegnelse af Penge, som ved Vexling vare givne for meget), **1882** S. 701, jfr. H. R. T. 1882 S. 198, 736, jfr. H. R. T. 1882 S. 244 (Bankbestyrelses Laan af betroede Midler; § 257 ogsaa anvendt paa Bogholders Delagtighed heri, uden Paaberaabelse af Meddelagtighedsparagrafer), 1138, **1883** S. 203, jfr. H. R. T. 1882 S. 663 (ikke Betleri, men § 257), 1018 (Frifindelse), **1884** S. 70 (O. R. § 257, H. R. § 253), 146, jfr. H. R. T. 1883 S. 616 (en Laanekasses Bestyrers Laan til sig selv efter Omstændighederne ikke strafbart), 490, jfr. H. R. T. 1883 S. 878 (§ 257; uberettiget, midlertidig Sikkerhedsretention), 1079 (§ 257; Salg af for Andens Regning indkjøbte Værdipapirer, der ikke vare holdte afsondrede fra Vedkommendes almindelige Beholdning af Værdipapirer), **1885** S. 423, jfr. H. R. T. 1884 S. 636, 471, jfr. H. R. T. 1884 S. 692, 890, 1049, **1887** S. 937, jfr. H. R. T. 1887 S. 231 (ikke fri efter § 254, men § 257), 1215 (en Bankiers Salg af Depoter i visse Tilfælde henførte under § 253, i andre [hvor Tiltalte havde havt en vis Dispositionsbemyndigelse] under § 257), **1888** S. 453, jfr. H. R. T. 1887 S. 787 (Salg af Depoter § 253; Ikke-Henlæggelse af Salgsbeløb som særligt Depot ikke retstridig), 992, jfr. H. R. T. 1888 S. 182 (Kommissionsdom frifandt; H. R. § 257), 1101 (hæve en Andens Postanvisning for senere at gjøre Udveje til Tilbagebetaling, § 257), **1889** S. 1153, jfr. H. R. T. 1889 S. 492 (Oppebørsel af Husleje og Forbrug uden at bruge det til efter Kontrakten at betale Prioritetsrenter, § 257), **1892** S. 269, jfr. H. R. T. 1891 S. 670 (O. R. § 257; H. R. frifandt, da der ikke forelaa Unddragelse fra at opfylde Betingelsen for Ejendomsrettens Overgang).

2°. Tilfælde, hvor Forholdet var beslægtet med Bedragerier af anden Klasse, altsaa svigagtig fremkaldte frivillige eller tvungne Dispositioner, navnlig § 251.

er nok til Anvendelsen af § 257, eller om der maa kræves en materiel Krænkelse som Maal, selv om

a) Retshandler med samtidige, gjensidige Ydelser, s. U. f. R. **1867** S. 123 og **1868** S. 302, jfr. H. R. T. 1867 S. 534, **1869** S. 657, jfr. H. R. T. 1869 S. 268, **1870** S. 1020, jfr. H. R. T. 1870 S. 428, **1871** S. 119 (sygt Kjød; Dissens for Frifindelse), 123 (§ 257; Dissens; Dommen lader det urigtigt være nok, at de Tiltalte maatte vide, eller dog formode, at det Solgte var en virkelig gangbar Pengeseddel), **1872** S. 607 (fri Befordring), 959 og **1873** S. 214, jfr. H. R. T. 1872 S. 498 (Hestekjød solgt som Oxekjød), **1875** S. 42, jfr. H. R. T. 1874 S. 348, 653, jfr. H. R. T. 1875 S. 171, 1067 (Æghandel), **1876** S. 667, jfr. H. R. T. 1876 S. 42 (Frifindelse), **1877** S. 551, jfr. H. R. T. 1876 S. 611, 916, jfr. H. R. T. 1877 S. 307, **1878** S. 101, jfr. H. R. T. 1877 S. 492, 956, jfr. H. R. T. 1878 S. 281 (Salget var næppe en materiel Krænkelse), 987 og **1879** S. 21, jfr. H. R. T. 1878 S. 918, 66, jfr. H. R. T. 1878 S. 547 (§ 257, jfr. § 47), 489, jfr. H. R. T. 1878 S. 850 (§ 257; H. R. forkaster Paaberaabelsen af § 52), 896, jfr. H. R. T. 1879 S. 166 (Guldringe af ringere Holdighed end Stemplingen; Guldsmedsædvane; § 257), **1880** S. 156 (ikke Straf for et Forhold, hvor urigtige Forestillinger om Tiltaltes Formueforhold ikke vare bibragte forinden Kontraktens Afslutning, men vel senere), 265 (syg Kos Kjød), **1881** S. 151 (Frifindelse; rosende Omtale i almindelige Udtryk), 429, jfr. H. R. T. 1880 S. 626 (for stor Kjøbesum udbetalt ved Fordølgelse af Pantegjæld; Oprettelse; U. R. § 253, O. R. § 251, H. R. § 257, jfr. § 60, 1°), 813 (Smørhandel), **1883** S. 385 (Smørhandel), 784, jfr. H. R. T. 1883 S. 93 (til Andens Fordel; § 257), **1884** S. 87, jfr. H. R. T. 1883 S. 551 (Ejendomshandel med beruset Mand, O. R. § 257, H. R. § 251), **1885** S. 352 (Hestehandel), 674, jfr. H. R. T. 1885 S. 122 (fingeret Dyrlægekur), 959 (Smørhandel), **1886** S. 56, jfr. H. R. T. 1885 S. 399 (Kvæghandel; H. R.: at undlade at give en for Kjøberen væsentlig Oplysning uredeligt Forhold; § 257), 70, jfr. H. R. T. 1885 S. 427 (Hestehandel; Ikke-Omtale af visse Mangler, der kunde erfares ved Eftersyn og Prøve, ikke bedragerisk Forhold efter § 257; Frifindelse), 486 (Mælkehandel), **1888** S. 605, jfr. H. R. T. 1888 S. 73 (Hestehandel; § 257, jfr. § 47, 1°), 1144 (Opnaaelse af Tjeneste ved en

denne ikke er et saadant endeligt Tab, som det snævre Bedrageribegreb forudsætter. Det er navnlig

Andens Anbefalinger; ikke oplyst nogen materiel Krænkelse), **1889** S. 588, jfr. H. R. T. 1888 S. 1 (Kjødhandel; H. R. § 257), 651, jfr. H. R. T. 1889 S. 184, 640, jfr H. R. T. 1889 S. 152 (Salg af formodet stjaalet Ur, uden Omtale heraf, § 257; O. R. 238), 774 og **1890** S. 44, jfr. H. R. T. 1889 S. 565 (Hestehandel; H. R.: Tiltalte maa have indset, at Hestens Egenskab som Krybbebider var af væsentlig Betydning for dens Salgsværdi), 64, jfr. H. R. T. 1889 S. 604 (Hestehandel), 333, jfr. H. R. T. 1889 S. 775 (Svinehandel, § 257 og § 251; O. R. § 257, jfr. tildels § 52), 354, jfr. H. R. T. 1889 S. 812 (§ 257; O. R.: jfr. § 47, 1°), 549, jfr. H. R. T. 1890 S. 91 (Hestehandel; den medtiltalte Kommittent frifunden, da *dolus* manglede), 562, jfr. H. R. T. 1890 S. 114 (Mælkehandel), **1891** S. 855 (Mælkehandel; materiel Krænkelse ej oplyst), 1137 (Vexeldiskontering), 1102 og **1892** S. 269, jfr. H. R. T. 1891 S. 667 (Svinefedt; ikke § 278, men § 257, da amerikansk Svinefedt vel var lavere i Pris, men ikke af væsentlig mindre Brugsværdi), 604, jfr. H. R. T. 1892 S. 38 (Hestehandel; O. R. § 257; H. R. frifandt, da Undladelsen af uopfordret at omtale „Staldkrampe“ ikke kunde tilregnes som strafbart, saa meget mere, som sagkyndig Erklæring bestyrkede, at Vedkommende kunde have havt den Opfattelse, at Fejlen ikke kunde betragtes som skjult, og at han derfor ikke havde Pligt til af egen Drift at omtale den), 800, jfr. H. R. T. 1892 S. 178 (Hestehandel; § 257), **1893** S. 148, jfr. H. R. T. 1892 S. 690 (Kvæghandel; § 257), 170, jfr. H. R. T. 1892 S. 765 (Fordølgelse, at Kjød var af selvdød Kreatur; § 257), 522, jfr. H. R. T. 1893 S. 48 (Vexelendossent; O. R. § 257; H. R. frifandt, da Vedkommende var berettiget til at gaa ud fra, at Endossenten ikke vilde lægge væsentlig Vægt paa den fordulgte Omstændighed, hvis Omtale han ogsaa af anden Grund kunde anse for unødvendig), **1894** S. 69, jfr. H. R. T. 1893 S. 657 (§ 257 for Hestesalg, da Tilt. havde indset, at Kjøberen ikke havde opdaget Fejlen), 393, jfr. H. R. T. 1894 S. 55 (svigagtigt Salg af syge Køer af O. R. straffet efter § 251, jfr. tildels § 46, af H. R. efter samtlige Omstændigheder kun efter § 257), 532 (Mælkeleverance; ændret Vægtangivelse i Mejeriets Bog; ikke Falsk; § 257),

den store Udstrækning af det Strafbares Omraade, som ellers vil finde Sted, der skulde tale for det

726, jfr. H. R. T. 1894 S. 229 (Salg af Ko; § 257), 1240, jfr. H. R. T. 1894 S. 525 (Mælkehandel; efter § 257 og § 278, 2).

b) Retshandler med Ydelser fra begge Sider, af hvilke den ene var fremtidig, s. U. f. R. **1868** S. 8. 845, jfr. H. R. T. 1868 S. 255 (ved urigtige Foregivender at skaffe sig Kredit for Kost og Logis hos Værtshusholder; O. R. § 251, H. R. § 257, tildels smh. med § 46), **1870** S. 1007, jfr. H. R. T. 1870 S. 363 (Laan under urigtige Foregivender med ringe Udsigt til at betale, hvad dog var sket; § 257, jfr. tildels § 46), **1872** S. 607 (Tilsnigelse af fri Befordring paa Jernbane), 911, jfr. H. R. T. 1872 S. 313 (flere Handlinger, hvoriblandt især Laans og Kredits Opnaaelse ved falske Foregivender, henførte alle af O. R. under § 251, jfr. §§ 44 og 46, medens H. R. henførte „en Del" af dem, uden nærmere Betegnelse, under § 257, sandsynligvis saadanne, hvor der ikke var oplyst Hensigt ikke at betale), **1874** S. 559 (Fralokkelse af Ducører for Virksomhed, der ej udførtes), 738, jfr. H. R. T. 1874 S. 183 (uberettiget Kjøb paa Husbondes Regning, senere betingelsesvis ratihaberet af Husbonden, men Betingelsen, at blive i Tjenesten, brudt; § 257), **1875** S. 999 (ved falske Foregivender opnaaet Laan, som dog ikke var nægtet, saa lidt som Pligten at tilbagegive), **1877** S. 754 (Laanet søgtes forgjæves opnaaet ved falske Foregivender; § 257, jfr. § 46; Meddelagtighedsparagrafen paaberaabtes ikke), 1184, jfr. H. R. T. 1877 S. 314 (flere Laan ved falske Foregivender, ialt 15 Kr.; paastaaet Hensigt at tilbagebetale antoges ikke; § 257), **1878** S. 1078 (ved falsk Løfte om Ægteskab opnaaet Laan uden rimelig Udsigt til Tilbagebetaling; § 257; s. derimod **1877** S. 424 og H. R. T. **1876** S. 477; H. R. § 251), 1185, jfr. H. R. T. 1878 S. 330 (Kredit i Husbonds Navn, men med Hensigt kort efter at betale, hvad dog først skete senere; § 257), 1001 og **1879** S. 8, jfr. H. R. T. 1877 S. 401 (svigagtig tilbageholdte Roer af et refuseret Parti; O. R. Anal. af § 252, H. R. § 257), **1880** S. 156 (Opnaaelse af Laan ved Bibringelse af Tro paa lovet Ægteskab; Tiltalte vilde enten holde Løftet eller tilbagebetale Laanet; Frifindelse. Under falske Foregivender Opnaaelse af Forstrækninger af en Forlovets Arv; § 257), 565 (Endossement opnaaet

Sidste, ligesom og, at der ellers intet virkeligt „*Slægtskab*“ forelaa. Men naar en materiel Krænkelse

---

ved Løfte om Transport paa en Fordring, Tiltalte ikke ejede; § 257), 664 (Kredit paa Auktion opnaaet ved at udgive en Anden for Kjøber, men ikke for at unddrage sig Betaling), 1123 og **1881** S. 125, jfr. H. R. T. 1880 S. 421 (Opnaaelse af Laan hos en Mindreaarig ved falsk Foregivende om Kurators Samtykke, mod Sikkerhed, Tiltalte ansaa for betryggende, men hvor Pengene dog gik tabt; § 257), 1156 (Kredit opnaaet ved løgnagtig Foregivende om at eje Gjenstand, der skulde tjene til Dækning, men uden Hensigt at unddrage sig Betaling; § 257), 134, jfr. H. R. T. 1880 S. 437 (Kredit opnaaet ved Foregivende om Husbondes Indestaaen, hos hvem Tiltalte havde Penge tilgode; H. R. § 257), **1882** S. 488, jfr. H. R. T. 1881 S. 740 (Kredit ved falsk Navn; ikke aldeles uantageligt, at Tiltalte havde til Hensigt at betale; Sælgeren havde ikke lagt Vægt paa Navnet; § 257), 481, jfr. H. R. T. 1881 S. 712 (§ 257, ikke jfr. § 46), **1883** S. 141, jfr. H. R. T. 1882 S. 566 (Anbefaling for at skaffe en anden, uvederhæftig Debitor Kredit, for derved selv at faa Dækning; § 257), 587, jfr. H. R. T. 1882 S. 847 (lignende Tilfælde; O. R. § 251, jfr. § 47; H. R. § 257), 1102, jfr. H. R. T. 1883 S. 488 (nogenlunde lignende Tilfælde; U. R. § 251; H. R. § 257, men samme Straf; de Vedkommende vare holdte skadesløse), **1884** S. 551 og 699, jfr. H. R. T. 1884 S. 96 (Kredit under opdigtet Navn; Hensigt at betale og derfor ikke § 251, men § 257), **1885** S. 111 (Kredit opnaaet ved urigtigt Foregivende, men ikke uden Hensigt at betale; O. R. frifandt, antagende *bona fides*, H. R. § 257), **1887** S. 878, jfr. H. R. T. 1887 S. 85 (Kredit mod Løfte om at betale inden kort Frist, som de Tiltalte vidste, at de ej kunde holde; vel ikke Hensigt at unddrage sig Betaling, dog uden sandsynlig Udsigt; § 257; O. R. og H. R. ikke jfr. § 51), **1888** S. 78, jfr. H. R. T. 1887 S. 511 (Kredit ved løgnagtig Foregivende, men kun for at faa Kredit, ikke for at unddrage sig Betaling; § 257), 418, jfr. H. R. T. 1887 S. 691 (Kredit mod Løfte om Betalingstid, som det stod Tiltalte klart, ikke kunde holdes, men ikke med Hensigt ej at betale eller uden al rimelig Udsigt; Kr. R. § 251, jfr. tildels § 46; H. R. § 257), **1889** S. 83, jfr. H. R. T. 1888 S. 473 (Opnaaelse af Blankokredit ved

end ikke kan kræves ved § 256, vilde det føre til Anomalier at kræve det ved § 257, hvis

---

Opgivelse af en ringere Underbalance, end den virkelige, til en Mellemmand; Laangiveren vilde have nægtet Kredit, hvis han overhovedet havde antaget Underbalance; O. R. § 251, H. R. § 257), 1112, jfr. H. R. T. 1889 S. 327 (kort Kredit og Laan opnaaet ved falske Foregivender om Formue; O. R. § 251, H. R. § 257), **1890** S. 540 (Kredit ved Bibringelse af urigtige Forestillinger med yderst ringe Udsigt til at betale; § 257), **1892** S. 180, jfr. H. R. T. 1891 S. 527 (ikke uden Hensigt, men uden Udsigt til at betale), 244, jfr. H. R. T. 1891 S. 608 (Avertissementer om mod Frimærkers Indsendelse at ville give Oplysninger om Fortjeneste, der ikke vare givne, antagne at have bedragerisk Hensigt; O. R. § 251, H. R. § 257), 275, jfr. H. R. T. 1891 S. 680 (Laan ved urigtigt Foregivende, at en Anden vilde betale; senere indvilget, at Husbonden indholdt Dækning i Løn; § 257), 579, jfr. H. R. T. 1891 S. 841 (Laan mod Løfte om Arbejde, som det var Hensigt ikke at holde og uden Udsigt til anden Betaling; § 257), 761, jfr. H. R. T. 1892 S. 108 (kort Kredit ved urigtige Foregivender, vel ikke med Hensigt til ej at betale, men uden Udsigt og med Forbrug af det ved videre Salg Indkomne; § 257), 77, jfr. H. R. T. 1891 S. 406, 1253, jfr. H. R. T. 1892 S. 486 (Kredit ved falske Foregivender til Kommis, hvorefter denne antog sig pligtig; § 251; Laan ved urigtige Foregivender; § 257), **1893** S. 63, jfr. H. R. T. 1892 S. 583 (Betaling for senere Ydelser, som det ej var Hensigten at yde), 1184, jfr. H. R. T. 1893 S. 528 (Auktionskredit ved Opgivelse af urigtig Kjøber, men blot for at faa Henstand; § 257), **1894** S. 57, jfr. H. R. T. 1893 S. 633 (§ 257 for at formaa til at gjøre Udlæg og for Ophold paa Hotel uden Udsigt til at betale).

c) Retshandler med ensidige Ydelser uden eller mod tidligere stedfunden Gjenydelse, s. U. f. R. **1867** S. 161, jfr. H. R. T. 1866 S. 739 (Kaution ved falske Foregivender: U. R. for en Tiltalt § 251, for en anden § 257; H. R. begge § 257), 672, jfr. H. R. T. 1867 S. 217 (svigagtigt Forsøg paa at forskaffe dobbelt Indløsning af ulovlig pantsat Ting; O. R. § 256, jfr. § 46; H. R. § 257, jfr. § 46), **1869** S. 167, jfr. H. R. T. 1868 S. 533 (svig-

Straffebestemmelse i en vis Henseende er mildere Anomalier undgaaes kun, naar Forskjellen mellem

agtig Opnaaelse af Endossement; Tiltalte troede ikke, at det vilde paaføre Tab; § 257), **1870** S. 629, jfr. H. R. T. 1870 S. 138 (Fattighjælp ved falske Foregivender; Kr. R. § 252; H. R. § 257), **1871** S. 347, jfr. H. R. T. 1871 S. 30 (Udlevering af funden Pengeseddel; O. R. § 251; H. R. efter de fremkomne Oplysninger § 257), **1873** S. 641 (Forsøg paa at tilvende sig Findeløn ved Fravendelse af en Ting; § 236 og § 257, jfr. tildels § 46), **1874** S. 740, jfr. H. R. T. 1874 S. 186 (Bidrag til opdigtet litterært og almennyttigt Formaal; § 257), **1875** S. 1091, jfr. H. R. T. 1875 S. 246 [id.]), 1102, jfr. H. R. T. 1875 S. 271 (Kaution ved falske Foregivender; § 257), **1879** S. 18, jfr. H. R. T. 1878 S. 432 (ved Svig om Indholdet opnaaet Underskrift paa Skadesløsbrev; O. R. frifandt; H. R. § 257; selv om der var et vist Fællesskab i Forretningen, havde Tiltalte fortrinsvis egen Fordel for Øje, da han havde Udkomme ved den, medens den Besvegnes Ansvar forøgedes), **1880** S. 32, jfr. H. R. T. 1879 S. 353 (Svig for at opnaa Henstand; § 257), 100, jfr. H. R. T. 1879 S. 474 (O. R. § 251, H. R. § 257, da kun Henstand søgtes opnaaet ved Svigen, ikke at unddrage sig for Betaling), 305, jfr. H. R. T. 1879 S. 566 (Fordølgelse af en et Bo til Fordel for Tiltalte paahvilende Kaution for at undgaa Opsigelse, medens Tiltalte haabede selv at dække Gjælden; § 257), 580, jfr. H. R. T. 1879 S. 703 (Tilsnigelse af Fattighjælp; § 257), **1881** S. 595 og **1882** S. 166, jfr. H. R. T. 1881 S. 568 (Tilsnigelse af for stor Betaling ved Svig med Hensyn til Svind; § 257), **1882** S. 705, jfr. H. R. T. 1882 S. 202 (Svig for at opnaa for meget Salær; § 257), 736, jfr. H. R. T. 1882 S. 244 (urigtige Anbringender i en Prospektus ved Dannelsen af et Forretningsselskab, medens Vedkommende dog ikke havde opgivet Troen paa, at Foretagendet vilde svare Regning; H. R. kun § 257), 1138 (Tilsnigelse af Fattigunderstøttelse; § 257), **1884** S. 265 og 700 (Svig for at faa Henstand; § 257), 902 (Svig med Hensyn til Svind), 1103 (Henvendelse til det Offentlige [Politiet] for at inddrive en urigtig Fordring; § 257), **1885** S. 423, jfr. H. R. T. 1884 S. 636 (Svig for at faa Mere i Salær; § 144, jfr. § 141 og § 257), **1886**

disse Paragrafer alene sættes i Forskjellen mellem Handlingerne, ikke i noget subjektivt Moment.

S. 75, jfr. H. R. T. 1885 S. 440 (Fordølgelse af et Barns Død for at faa Alimentationsbidrag; § 257 [jfr. § 47 for den Enes Vedkommende]), **1888** S. 453, jfr. H, R. T. 1887 S. 787 (svigagtig Betaling for ikke indkjøbte Værdipapirer, men med Hensigt at levere), 1209 (Frifindelse for ved urigtig Erklæring at faa fortjent Løn udbetalt), **1889** S. 113, jfr. H. R. T. 1888 S. 555 (svigagtig Modtagelse af Betaling; Vedkommende troede at have Provision tilgode, og at Kvitteringen vilde blive godkjendt; § 257), 372, jfr. H. R. T. 1888 S. 729 (Opnaaelse af for megen Betaling; O. R. § 257; H. R. frifandt, da Svig ikke var godtgjort), 638, jfr. H. R. T. 1889 S. 148 (Forsøg paa svigagtig at faa to Gange Rejsepenge; § 257), **1892** S. 328 og 574, jfr. H. R. T. 1891 S. 824 (Tilsnigelse af Alderdomsunderstøttelse ved Fordølgelse af Straffedom; § 257 og § 154), 1083 (id.; kun § 154, ellers frifunden med Hensyn til urigtig Opgivelse af Indtægter, da Tiltalte gik ud fra, at Sogneraadet kjendte hans Forhold og ikke uden videre vilde lægge hans Angivelse til Grund), 953 og 1271, jfr. H. R. T. 1892 S. 527 (Gavekrav anmeldt i Dødsbo som Laanekrav; O. R. frifandt; H. R. dømte, da Forandringen i Fordringens Karakter ifølge nye Oplysninger vilde give Tiltalte en gunstigere Stilling, efter § 257), 1272 (Tilsnigelse af Alderdomsunderstøttelse; § 257, — som Sagen forelaa, ikke tillige § 154), **1893** S. 577 (Svig for at faa Penge for Udlevering til Ejeren; § 257 [ikke § 245]), **1894** S. 1205, jfr. H. R. T. 1894 S. 405 (Tilsnigelse af Fattigunderstøttelse; § 257), 1263 (§ 257; ikke Betleri, for under usandt Foregivende om velgjørende Øjemed at indsamle og selv bruge det Indkomne).

3°. Tilfælde, hvor Forholdet er beslægtet med Bedragerier af tredje Klasse (Hindringer for et Kravs Fyldestgjørelse).

a) (§§ 252, 1°, 3° og 5°) se U. f. R. **1867** S. 276 (svigagtig Benyttelse af urigtig Kvittering for at værge sig mod en Fordring, hvis Rigtighed ikke erkjendtes; § 257, jfr. § 252 og § 46), **1868** S. 417 og 631, jfr. H. R. T. 1868 S. 136 (svigagtig Benyttelse af brugt Stempelmærke; O. R. henviste til L. 19. Sept. 1861 § 82; Dissens; H. R. § 257), **1870** S. 950 og 1017, jfr. H. R. T. 1870 S. 408

Lovgiverens Synspunkt ved dem begge er vistnok det, at den svigagtige Handling, endog som blot

(Fragaaelse af Modtagelse af Varer, blot for Henstand; § 257; Dissens, der vilde frifinde), **1871** S. 485 (urigtig *exc. solutionis* overfor Kreditors Arvinger; § 257; diss. Votum for Straf efter Anal. af § 252), **1875** S. 620, jfr. H. R. T. 1875 S. 121 (Dølgsmaal i Dødsbo paa Gave med Forpligtelse til Rente til Medarving, uden dog at ville unddrage sig Rentesvarelsen; § 257), 899 (*exc. sol.* ved „betalt" i Kontrabog; § 257 [ikke § 274]. Tavshed om en ved Afregning glemt Post; § 257), 1081 (Utilregnelighedsindsigelse; § 257), **1878** S. 235 og 893, jfr. H. R. T. 1878 S. 122 (urigtig Meddelelse om Gjæld til Kreditors Konkursbo, i det Haab, at Fordringen ikke skulde blive gjort gjældende; § 257), 443, jfr. H. R. T. 1877 S. 714 (Nægtelse af modtagne Varer, skjønt Nægtelsen kun var rigtig for en enkelt Post; efter Omstændighederne § 257), **1880** S. 59, jfr. H R. T. 1879 S. 413 (*exc. sol.* ved urigtig Kvittering; § 257), 838, jfr. H. R. T. 1880 S. 43 (urigtige Indsigelser om Mellemværende; § 257), 1064, og **1881** S. 150, jfr. H. R. T. 1880 S. 489 (urigtig *exc. sol.*; § 257), 1075 (Dølgsmaal ved Separationsbo; § 257), **1882** S. 736, jfr. H. R. T. 1882 S. 244 (for at give sin Konto i en Bank bedre Udseende, Bogholder straffet efter § 257), **1883** S. 807, jfr. H. R. T. 1883 S. 143 (*exc. sol.*; § 257), 959 (brugte Frimærker; § 257), **1889** S. 74, jfr. H. R. T. 1888 S. 449 (*exc. non num. pec.*; H. R. kun § 257, da der ikke var bestemt Hensigt til at bedrage; O. R. § 252), **1891** S. 657, jfr. H. R. T. 1891 S. 74 (urigtig Nægtelse af at have givet Sagfører Mandat; O. R. frifandt, henvisende til Tiltaltes uklare Begreber; H. R. fandt svigagtig Hensigt og straffede efter § 257), **1892** S. 609, jfr. H. R. T. 1892 S. 42 (usand Nægtelse af Haand under et Brev, der under Paternitetssag skulde godtgjøre Identiteten; § 257).

b) (§ 253) U. f. R. **1867** S. 822 (Fravendelse af Ting, hvorover havdes livsvarig Brugsret; § 257), 886 og **1868** S. 53, jfr. H. R. T. 1867 S. 422 (Forsøg paa at standse en Udlægshavers Avktion ved urigtig Kvittering; § 257, jfr. § 46), **1870** S. 957 (Bemægtigelse af egne Ting, i en Andens Besiddelse, og som denne vilde holde tilbage til Sikkerhed for en Fordring, Tiltalte vilde unddrage sig; § 257), **1872** S. 424, jfr. H. R. T. 1872 S. 24 (Tilbagetagelse

formel Formuekrænkelse, bør straffes, og at heri ved § 257 det fornødne „*Slægtskab*“ findes, medens Øjet

af Ting, der var indløst, uden Samtykke, af Pantelaaner paa den pantsatte Laaneseddel; § 257), **1881** S. 849, jfr. H. R. T. 1881 S. 213 (Forbrug af udlagt Sæd; Tiltalte betragtede Udlæget som ulovligt og var uden egentlig svigagtig Hensigt; § 257; Hustru frifunden), **1887** S. 112, jfr. H. R. T. 1886 S. 364 (Afhændelse og Forbrug af udpantede Ting; Udpantningen led af formelle Fejl; § 257), **1888** S. 57, jfr. H. R. T. 1887 S. 475 (Salg af udpantet Ejendom, hvortil kun betinget Samtykke, Forbrug af Kjøbesum mod Betingelsen; § 257).

c) (§ 252, 6°, Konkursl. § 168), U. f. R. **1872** S. 278 (Salg paa Vilkaar; dette overtraadt og svigagtig skjult; § 257), 911, jfr. H. R. T. 1872 S. 313 (Bortsnigelse for at undgaa at betale paa Kro; O. R. § 251; H. R. vistnok § 257), **1873** S. 1089 (Nægtelse af at eje noget under Udpantning for Fattigskat; § 257), **1874** S. 111, jfr. H. R. T. 1873 S. 361 (Nummerbytning med Hensigt at ville unddrage sig den tilbyttede Værnepligt; O. R. kun L. 6. Marts 1869 § 51, da den Betalende ikke fik noget Ansvar derved; men H. R. § 257, uden særligt Ansvar efter L. 1869), 767 (Bortsnigelse for ikke at betale for Kost og Logi; § 257), **1876** S. 269 (Bortsnigelse for ikke at betale paa Kro; § 257), **1877** S. 115, jfr. H. R. T. 1876 S. 278 (ved Proformatransaktioner skjult Tilsidesættelse af Kontrakt; § 257; H. R. § 66), 808, jfr. H. R. T. 1877 S. 51 (Proformatransaktion, der skjulte Dækning af en Selvskyldnerkavtionist kort før Konkurs, for at hindre Afkræftelse; O. R. § 251, jfr. § 47; H. R. § 257), **1878** S. 584, jfr. H. R. T. 1877 S. 802 (et Postbud, der mod erlagt Betaling paatog sig at besørge Breve afleverede [som privat Entreprise], men undlod dette og tilintetgjorde Brevene; § 257), 604. jfr. H. R. T. 1877 S. 858 (Fordølgelse for at unddrage sig Betaling; § 257), 657 (for meget udbetalte Rejsepenge fordulgt for at beholde det, hvis det ikke kræved.es; § 257), 1183, jfr. H. R. T. 1878 S. 308 (Bortsnigelse for ikke at betale Husleje; O. R. fandt ikke Hensigten beviist og frifandt forsaavidt; H. R. § 257), **1879** S. 524, jfr. H. R. T. 1878 S. 918 (modtaget Betaling for et Hverv, der ikke udførtes; § 257), 195 og 749, jfr. H. R. T. 1879 S. 123 (en Bankbestyrelses Laan til sig selv med Tilsidesættelse af

lukkes for, om der kan fremkomme Anomalier lige overfor andre Former af Formuekrænkelser end de svigagtige.

Reglerne, der tjente til Betryggelse, til Tab for Banken; H. R. § 257, medens O. R. forsaavidt havde frifundet), **1882** S. 98, jfr. H. R. T. 1881 S. 458 (Forskud modtaget og Ting paa Afbetaling ved Arbejdsfortjeneste; forladt Arbejdet for ikke at betale; § 257), 449 (medtaget ved Avktion kjøbte Ting, der kun udleveredes mod kontant, men Tilt. vilde betale efter sædvanlig Kredittid; § 257), **1883** S. 208, jfr. H. R. T. 1882 S. 663 (af en Indsamling til en Nødlidende beholdt noget selv; § 257), 642 (Forskud for ikke ydet Tjeneste; § 257), 830, jfr. H. R. T. 1883 S. 179 (Forskud paa Arbejde, der ikke udførtes, men uden forudfattet Hensigt; Frifindelse), **1884** S. 146, jfr. H. R. T. 1883 S. 616 (Frifindelse efter Omstændighederne for en Kasserer, der havde bevilget sig selv Laan mod Reglerne, der dog i det Hele ikke overholdtes), 728, jfr. H. R. T. 1884 S. 166 (§ 257 for ved Udlæg ikke at oplyse, at en til midlertidig Sikring mod Kreditorer udstedt Panteobligation kun var Skadesløsbrev for et mindre Beløb, end den lød paa; § 257, ikke § 252, som O. R.), 983 (Frifindelse for Justitiens Tiltale for ikke at indfinde sig i Tjeneste, trods modtagne og beholdte Fæstepenge, men uden forudfattet Hensigt, jfr. L. 10. Maj 1854 §§ 18 og 64), **1885** S. 114, jfr. H. R. T. 1884 S. 490 (Forskud paa Arbejde, som Tilt. strax unddrog sig; § 257), 266 (Svend, der uden Mesters Vidende arbejde for sig selv i den Tid, i hvilken han for Dagløn skulde arbejde for Mester; § 257), 1010, jfr. H. R. T. 1885 S. 263 (Forskud paa Arbejde, der ikke udførtes; § 257; Bortsnigelse uden at betale kjøbt Ting; § 257), 1049 (Salg pr. Kommission; Forbrug af det Indkomne til egen Fordel; § 257). **1887** S. 87, jfr. H. R. T. 1887 S. 82 (Proformatransaktioner, men ikke tilsigtet at unddrage Fyldestgjørelse; § 257, henholdsvis § 257, jfr. § 47). **1888** S. 600, jfr. H. R. T. 1888 S. 61 (Brud paa Kontrakt, for hvilken Vederlag var givet; § 257), **1890** S. 369, jfr. H. R. T. 1889 S. 847 (H. R. Anal. af § 260 og § 261; O. R. § 257), **1891** S. 359 (ikke Konkursl.'s § 168, men § 257), **1892** S. 256 (Hovedtiltalte Konkl. § 168, Medtiltalte af H. R. kun § 257), 269, jfr.

Den Forbrydelse, som er strafbar efter § 257, er fuldbyrdet ved Handlingens Foretagelse, selv om Svigens Formaal ikke naaes. Dette er i den første Tid efter Straffeloven ikke altid iagttaget, men nu i længere Tid med Konsekvens fastholdt, særlig af Højesteret.

Selvfølgelig finde Meddelagtighedsreglerne i Medfør af Straffelovens Kap. 5 Anvendelse ved § 257. Naar i adskillige Domme særlig Højesteret har slettet en Henvisning til disse, som var sket ved underordnet Instans, tør Grunden antages at være, at en rigtig Analyse af det foreliggende Tilfælde maatte føre til at betragte Vedkommende som egentlig Gjerningsmand (Medgjerningsmand), i hvilket Tilfælde en Henvisning til Stl.'s § 47 er overflødig og ikke korrekt.

Af det ovenfor Udviklede fremgaaer det endelig klart, at det ikke vilde være korrekt, naar der straffes efter § 257, da tillige at henvise til den af §§ 251—255, med hvilken der er Slægtskab. I enkelte Domme kort efter Straffeloven findes en saadan Henvisning; men i lang Tid har den korrekte Fremgangsmaade været fulgt.

H. R. T. 1891 S. 670 (O. R. § 257; H. R. frifandt, da Hensigt at unddrage sig ikke forelaa), 579, jfr. H. R. T. 1891 S. 841 (svigtet forudbetalt Løfte om Arbejde; § 257).

Af de citerede Domme kan der være enkelte, hvis Hjemmel til at straffe efter § 257 kan være omtvistelig, men dog næppe nogen, der afgjort overskrider Grænsen. En enkelt Dom har ikke kunnet finde Plads indenfor den ved Slægtskab med de i §§ 251—255 omtalte Bedragerier dragne Ramme. Det er Dom i U. f. R. 1872 S. 712, hvor L. O. s. H. og St. R. straffede efter § 257 Udfærdigelse af en falsk, men ikke underskreven (eller tilsigtet underskreven) Øvrighedstilladelse til en Akrobatforestilling. Denne Anvendelse af § 257 kan ikke anses for hjemlet.

Straffen for de under § 257 faldende Handlinger er Bøder eller Fængsel. Offentlig Paatale kan bortfalde, naar den Forurettede samtykker.

3⁰. Som særligt Straffebud for uredelige Forhold udenfor det egentlige Bedrageris Ramme kan ogsaa her nævnes L. 9. April 1891 § 41, idet den „*Forvanskning af Fattigvæsenets Ejendele*“, som der nævnes, i Medfør af, hvad der i forrige Paragraf er bemærket, omfatter meget Andet end egentlige, forsaavidt undtagne Bedragerier. Idet iøvrigt om denne Forbrydelse henvises til det paa det anførte Sted Bemærkede, skal her blot tilføjes, at lignende disciplinære Straffebud for Forvanskning i særlige Forhold findes i Reglementerne for de forskjellige Anstalter for Frihedsstraffe: Arrester, jfr. Rgl. 7. Maj 1846 D § 22, jfr. B § 12, Tvangsarbejdsanstalter, jfr. L. 9. April 1891 § 41 og de gjældende særlige Reglementer for disse, samt Strafanstalterne, s. L. 3. Decbr. 1850.

Anmærkning. Den i det Foregaaende givne Fremstilling af Bedrageriforbrydelsen efter dansk Ret viser, at det ikke lader sig gjøre hos os at opstille et ved positive og præcise Mærker afgrænset fælles Bedrageribegreb. Med fuld Føje kan det naturligvis siges, at Bedrageri er Berigelsesforbrydelse, der begaaes ved Svig. Men Ordet Svig maa da tages i den Udstrækning, at det passer paa alle tre Klasser af Bedrageri, og derved kommer det til at omfatte Tilfælde, der ikke i den positive Lovgivning henføres under Bedrageri (jfr. særlig § 253). Der maa altsaa ved den ovennævnte Definition underforstaaes det Negative „forsaavidt Handlingen ikke falder ind under andre Forbrydelsesbegreber“. Paa den anden Side maa den Svig, der udfordres til Bedrageri, præciseres

nærmere indenfor hver af de tre Klasser, hvor Svig betyder noget Forskjelligt, til Afgrænsning fra det Straffrie og det særlig under § 257 Faldende. Da denne Bestemmelse ikke kan blive fælles, kan Fællesbegrebet ikke faa en Præcision, som en Forbrydelsesdefinition skal have.

§ 85.

Røveri og Afpresning.

Straffelovens Kap. 24 overskrives „*Om Røveri og Trusler*". Om Røveri handle §§ 243 og 244, om den som Trusler betegnede Forbrydelse § 245. Medens det ifølge Navnet og Formuleringen af § 245 ikke strax er klart, at den sidst nævnte Forbrydelse holder sig indenfor Rammen af Berigelses- eller ialtfald Formueforbrydelser, ihvorvel en nærmere Undersøgelse vil godtgjøre, at dette dog maa antages at være Tilfældet, er dette, saa at sige, paa Forhaand givet med Hensyn til Røveri, der som Forbrydelsesbegreb har en langt sikrere, paa en lang historisk Udvikling grundet Skikkelse. Allerede af denne Grund, som ogsaa, fordi Systemets naturlige Orden fører dertil, behandles Røveriet først.

I. Med Hensyn til Røveriets Begreb udtaler *Bornemann*[1]), at det er aldeles overensstemmende med Begrebet om Tyveri i videre Forstand, — altsaa bortset fra Adskillelsen mellem Tyveri og Ran — blot med den Forskjel, at personlig Vold eller Trusler om (øjeblikkelig Anvendelse af) saadan ere brugte til Forbrydelsens Iværksættelse. Saaledes forholder det sig ogsaa med det oprindelige Røveribegreb. Det Følgende vil imidlertid vise, at Straffe-

---

[1]) A. V. S. 177.

loven i tre Retninger har udvidet Røveribegrebet udover den ved hin Bestemmelse dragne Grænse. Rigtigt er det imidlertid at tage det oprindelige Begreb til Udgangspunkt, for efter dets nærmere Undersøgelse at paavise hine Udvidelser.

Under Henvisning til Begrebsbestemmelsen S 316 og § 243 kan altsaa Begrebet Røveri — bortset fra de positive Udvidelser — gives saaledes, at det er den Borttagelse (eller Fratagelse) af en fremmed rørlig Ting for retstridig at tilegnes i Berigelseshensigt, der effektueres ved personlig Vold eller Trusel om øjeblikkelig Anvendelse af saadan. Hjemmel for at kræve de angivne Momenter til Røveriet i denne Skikkelse haves dels udtrykkelig i § 243, dels — hvad angaaer Tilegnelses- og Berigelseshensigten — i Forudsætninger, Paragrafen indeholder (jfr. Ordene „*for at fuldbyrde Tilegnelsen*", det i 2det Punktum etablerede Forhold til Tyveri), samt i de Urimeligheder med Hensyn til Straffen, det f. Ex. vilde føre til, om et Brugstyveri (§ 236), iværksat ved Vold eller Trusler, eller en voldsom Selvtægt skulde behandles som Røveri, medens det samme, effektueret uden Vold, vilde falde langt under Straffen for Tyveri, Urimeligheder, der vidne tydeligt om, hvad Lovens Synspunkt maa være, jfr. iøvrigt herved ovfr. S. 306—7, Note. Erkjendes det givne Begreb for rigtigt, maa iøvrigt med Hensyn til alle de for Tyveri og Røveri fælles Momenter og med Hensyn til Røveriets Fuldbyrdelse henvises til Udviklingerne i §§ 73—75, idet Røveriet overhovedet fremtræder som et kvalificeret Tyveri, hvor det ejendommelige Middel til Iværksættelsen, der tillige gjør Røveriet til en sammensat Forbrydelse, er Kvalifikationsgrunden. At iøvrigt ogsaa et Forhold, der vilde være strafbart efter § 235, naar det udøves

ved røveriske Midler, er Røveri, er utvivlsomt. Stl.'s § 243 kjender intet undtaget Røveri, og § 235 kan ikke give Hjemmel til undtagen Straf, naar Handlingen ligger udenfor Tyveriets Ramme.[2])

En nærmere Omtale behøves efter det Bemærkede kun med Hensyn til det for Røveriet særlige Moment: det til Iværksættelsen af Forbrydelsen anvendte Middel.

Dette Middel er efter § 243 *„personlig Vold eller Trusel om øjeblikkelig Anvendelse af saadan“*. En legemlig Paavirkning, der ikke er *„Vold“*, f. Ex. Bedøvelse ved Kloroform eller desl. eller Indespærring ved at aflukke en Dør, ligger altsaa udenfor Bogstaven. Men der er vistnok god Hjemmel til analogisk Anvendelse, naar den personlige Hindring er hævet paa disse Maader. Dette kan derimod ikke antages, naar der vel er anvendt Magt, men ikke Vold mod Personen, eller hvad dermed efter det Foranførte kan sættes i Klasse, f. Ex. naar Tingen rives eller snappes fra den Paagjældende eller slaaes ud af hans Haand. Der foreligger da

---

[2]) Se herved Domme i U. f. R. **1870** S. 573 og 686, jfr. H. R. T. 1870 S. 165 (O. R. anvendte § 243, uagtet Øjemedet var Selvtægt; H. R. derimod § 245. Jfr. mod O. R. D. Redaktionsbemærkninger S. 574 o. ff. og ved H. R. D. S. 636 samt nedenfor under II), **1884** S. 169, jfr. H. R. T. 1883 S. 661 (H. R. § 243, jfr. § 46, O. R. § 245, hvor Ækvivalent var ydet), 1084, jfr. H. R. T. 1884 S. 249 (ikke Røveri, men § 203 og § 210), **1885** S. 150, jfr. H. R. T. 1884 S. 587 (§ 203 og § 245 ved Selvtægtsvold), **1890** S. 47, jfr. H. R. T. 1889 S. 579 (Frifindelse for Aktors Tiltale i et Selvtægtstilfælde), 353, jfr. H. R. T. 1889 S. 809 (Aftvingelse af Laan; § 243, 1°), **1891** S. 634, jfr. H. R. T. 1891 S. 25 (ikke Røveri, kun § 210 for Aftvingelse af skriftlig Kvittering for erlagt Betaling og for Tilbagelevering af det betingelsesvis Erlagte), 713, jfr. H. R. T. 1891 S. 193 (Kredit, dog ikke uden Hensigt at betale; § 203 og Anal. af § 243, 1°), **1894** S. 91 (§ 245 for Selvtægtsvold).

kun Ran.[3]) Paa den anden Side kræves det ikke, at Volden skal have medført Skade.[4])

Fratagelsen skal være effektueret ved den nævnte Vold eller Trusel. Denne Fordring er fyldestgjort, naar den er bleven anvendt som mekanisk eller kompulsivt Tvangsmiddel til at bryde en aktuel Modstand eller forhindre Udførelsen af en for Dagen lagt Modstandsvillie.[5]) Men det har ikke Hjemmel i Ordene at indskrænke Røveri til saadanne Tilfælde. Personlig, mekanisk virkende Vold kan være anvendt som Middel til Fratagelse, uden at der, f. Ex. paa Grund af Angrebets overraskende Udførelse, blev Spørgsmaal om Modstand og Modstandsvillie, og at formulere Fordringen saaledes, at det er antageligt, at der vilde være blevet gjort Modstand, vilde være at gjøre Begrebet afhængigt af Hypotheser om Muligheder paa en mod almindelige Grundsætninger stridende Maade. Det er der-

[3]) Jfr. Fdg. 11. April 1840 § 33 og *Bornemann* a. V. S. 127.

[4]) Jfr. iøvrigt med Hensyn til Begrebet om „personlig Vold" og „Trusel", hvad der ved § 210 er udviklet I S. 326 o. ff., S. 340—41, S. 393 o. ff. og S. 415—18, samt U. f. R. **1873** S. 1, jfr. H. R. T. 1872 S. 386 (kun Ran), **1880** S. 965, jfr. H. R. T. 1880 S. 271, **1883** S. 1085, jfr. H. R. T. 1883 S. 392 (O. R. Ran, H. R. Røveri), **1884** S. 169, jfr. H. R. T. 1883 S. 661 (H. R.: § 243, jfr. § 46). Hvor Volden overskrider det begrebsmæssig nødvendige Maal, finder det i § 3 Note 1 Udviklede Anvendelse, jfr. U. f. R. **1875** S. 666, jfr. H. R. T. 1875 S. 202 (§ 186 og § 243), **1880** S. 965, jfr. H. R. T. 1880 S. 271 (O. R. § 188 og § 243, 3°; H. R. udelod af andre Grunde § 188), **1885** S. 150, jfr. H. R. T. 1884 S. 587 (§ 203 og § 243), **1890** S. 1100 (§ 229 og § 210), 353, jfr. H. R. T. 1889 S. 809, **1891** S. 713, jfr. H. R. T. 1891 S. 193 (§ 203 og Anal. af § 243, 1°), 1032, jfr. H. R. T. 1891 S. 289 (§ 190 og § 243).

[5]) U. f. R. **1881** S. 810, jfr. H. R. T. 1881 S. 116 (H. R. udtaler, at Aktionsordren og Appellen ikke vare til Hinder for at henføre Forholdet under det rette Lovbud, § 243).

for stemmende med Ordene og Forholdets Natur, at anerkjende Røveri ikke blot, naar de nævnte Midler ere anvendte som Tvangsmidler til at effektuere Borttagelsen mod den Paagjældendes Villie, men ogsaa, naar Vold paa Person er anvendt til at effektuere en Borttagelse, for hvilken der i hans Forhold til Tingen laa en objektiv Hindring, uden hans Villie.[6]) Derimod er Røveriet efter sit oprindelige Begreb udelukket, naar de anvendte Midler have fremkaldt en Overleverelse af Tingen eller et Samtykke til Borttagelsen, jfr. imidlertid nedenfor om Begrebets Udvidelse. Iøvrigt behøver den, mod hvem Volden eller Truslerne anvendes, ikke nødvendig at være den, der har Tingen i Varetægt i den Betydning, der er udviklet ved Tyveri. Det er nok, at den Paagjældende yder eller tilsigter at yde Modstand mod Borttagelsen, eller at han staaer i et Forhold til Tingen, som er en Hindring for dens Tagelse, jfr. f. Ex. et Tyendes Forhold til Husbondens Ting i dennes Bolig.[7])

Voldens eller Truslens Anvendelse som Middel for Borttagelsen maa ligge i den Handlendes Forsæt ɔ: han maa anvende Midlerne for at fratage den Krænkede Tingen, jfr. om det analoge Forhold ved Indbrudstyveri ovfr. § 76. Det er derfor ikke Røveri, naar Voldsmanden ifølge en bagefter tagen Beslutning bestjæler sit Offer.[8]) Ogsaa i denne

---

[6]) Jfr. *Bornemann* a. V. S. 127 (Fratagelse ved Slag paa Haanden), s. U. f. R. **1875** S. 666, jfr. H. R. T. 1875 S. 202, **1880** S. 965, jfr. H. R. T. 1880 S. 271, **1891** S. 1082, jfr. H. R. T. 1891 S. 289, se dog U. f. R. **1878** S. 580, jfr. H. R. T. 1877 S. 797.

[7]) I Dom i U. f. R. **1890** S. 1100 blev § 243 af en anden Grund ikke anvendt, jfr. Note 4.

[8]) Jfr. U. f. R. **1869** S. 652, jfr. H. R. T. 1869 S. 264 (O. R. § 188 og § 250, H. R. § 186 og § 228), **1874** S. 280 (kun Ran), **1876** S. 570 (ikke Forsøg paa Røveri, at under en

Retning har Begrebet imidlertid faaet en Udvidelse, se ndfr.

Som bemærket har det oprindelige Røveribegreb i tre Retninger faaet en Udvidelse ved Straffeloven. Herom bemærkes Følgende:

1) Den første Udvidelse angaaer Gjenstanden for Borttagelsen. Efter det ovfr. forudsatte Begreb er denne indskrænket til saadanne Ting, der kunne være Gjenstand for Tyveri, jfr. ovfr. § 73 og særlig med Hensyn til Dokumenter S. 320 o. ff. Men naar § 243 nævner som Gjenstand for Fratagelsen, næst efter Penge og Gods, „*Forskrivning eller andet Dokument, der begrunder Rettigheder*", indbefatter dette ikke blot det Tilfælde, hvor Handlingen vilde være Tyveri, men ogsaa f. Ex. det, at det tages af en Debitor for at unddrage sig Betaling. Handlingen vilde da, bortset fra de anvendte Midler, ikke være Tyveri, men Bedrageri, jfr. § 252, 5°. Naar fremdeles § 243 nævner som Gjenstand „*Dokument, der kunde paadrage den Overfaldne eller Andre Forpligtelser*", indbefatter dette ogsaa saadanne Tilfælde, hvor det i Debitors Værge værende ukvitterede Gjældsbrev fratages ham for at gjøres

---

Voldshandling, ikke med røverisk Hensigt, efterat Tilbud om Penge for at slippe var fremsat, et større Beløb blev forlangt [men ikke erlagt]), **1877** S. 1009 (§ 243 ikke anvendt, hvor en Overfalden for at slippe af egen Drift betalte Penge), **1878** S. 580, jfr. H. R. T. 1877 S. 797 (§ 190 og § 229, 4, § 230, 2, jfr. § 46), **1880** S. 965, jfr. H. R. T. 1880 S. 271 (H. R. § 230 i Forbindelse med § 243, 2°), **1882** S. 732, jfr. H. R. T. 1882 S. 240 (§ 188 og § 228), **1885** S. 150, jfr. H. R. T. 1884 S. 587 (§ 203 og § 243; en Mishandlet bad for sig; Tiltalte forlangte Penge og modtog dem for at holde op, men fortsatte Mishandlingen), **1891** S. 713. jfr. H. R. T. 1891 S. 193 (ikke tilsigtet, men det stod dog Tiltalte klart, at det var Frygten, der bevægede den Overfaldne).

gjældende mod ham som Grundlag for en Fordring, altsaa atter et Bedrageri efter § 252, 5°. Og endelig gjælder det Samme, naar der i § 243 nævnes som Gjenstand *„Dokumenter, der kunde skille den Overfaldne eller Andre ved Rettigheder“*, forsaavidt man tænker paa Kvitteringer (§ 252, 5°). Røveriet bliver ved denne Udvidelse i visse Former et kvalificeret Bedrageri.

2) Den anden Udvidelse, Begrebet har faaet, ligger deri, at ikke blot Fratagelse, men ogsaa Aftvingelse, ved de nævnte Midler af de nævnte Gjenstande, nu er henført under Begrebet.[9]) Røveriet indtager derved tildels en Plads indenfor de Berigelsesforbrydelsers Kreds, hvor Tabet, henholdsvis Berigelsen, beroer paa en Disposition af den Krænkede. Af disse Tilfælde, der selvfølgelig falde udenfor Tyveri og de andre paa ensidige Akter beroende Berigelsesforbrydelser, optager Bedrageriforbrydelsen i sin anden, ovfr. fremstillede Skikkelse (§ 81) den ene Hovedforgrening, nemlig hvor Dispositionen er hidført ved Svig. Af den anden Hovedforgrening, hvor Dispositionen er hidført ved Tvang, falder ifølge Foranførte en Del under Røveribegrebet, medens en anden Del falder ind under den ndfr. omtalte Afpresningsforbrydelse, ved hvilken der bliver Lejlighed til nærmere at komme ind paa Fordringen til en „Aftvingelse“.[10]) Udvidelsen angaaer saavel det Tilfælde, at det er en Overleverelse, som det, at det er et Samtykke

---

[9]) Jfr. tidligere om visse herhen hørende Tilfælde Fdg. 11. April 1840 § 37.

[10]) Jfr. U. f. R. **1876** S. 570, **1884** S. 659, jfr. H. R. T. 1884 S. 3 (O. R. § 243, H. R. § 245), 169, jfr. H. R. T. 1883 S. 661 (O. R. § 245, H. R. § 243, jfr. § 46), **1885** S. 150, jfr. H. R. T. 1884 S. 587, **1890** S. 353, jfr. H. R. T. 1889 S. 809, **1891** S. 713, jfr. H. R. T. 1891 S. 193.

til Borttagelse, der aftvinges, jfr. ovfr. Alt, hvad der kræves til Fratagelsen — saasom med Hensyn til Gjenstand eller til Tilegnelses- og Berigelseshensigt — maa iøvrigt ogsaa kræves til „*Aftvingelse*".[11])

3) Den tredie Udvidelse endelig ligger i den Bestemmelse i § 243, at Straffen ifølge denne ogsaa er anvendelig paa „*den, som bruger saadan Vold eller Trusel for at fuldbyrde Tilvendelsen af anden Mands Ejendom eller bringe det Borttagne i Sikkerhed*". Der er nemlig Intet, som berettiger til at betragte dette Tilfælde som blot subsumeret under Straffen, ikke tillige under Begrebet.[12]) Uden denne Udvidelse vilde der i Regelen foreligge et fuldbyrdet Tyveri i Sammenstød med et Legemsangreb. Betingelsen for at henføre Tilfældet under Røveri er, at Øjemedet for Volden eller Truselen er rettet paa at beholde Gjenstanden. Det vilde ikke kunne begrunde denne Regels Anvendelse, naar Vold eller Trusler anvendtes for at afvende en Anholdelse,

[11]) Se den S. 306, Note nævnte D. i U. f. R. **1870** S. 636, jfr. 573, jfr. H. R. T. 1870 S. 165, — se imidlertid U f. R. **1884** S. 169, jfr. H. R. T. 1883 S. 661 (H. R. anvendte § 243, jfr. § 46, paa Forsøg paa ved Vold at tvinge en Person til at kjøbe en Præmieobligation, som det synes, uden at fordre Mere end dens Værdi; O. R. havde anvendt § 245), — **1877** S. 1009 (Aftvingelse af et kun mundtligt Løfte om Penge er ikke Røveri), **1881** S. 625, jfr. H R. T. 1880 S. 72 (Aftvingelse ved de i § 243 nævnte Midler af Løfte om Penge og haandfaaet Pant til Sikkerhed straffet som Røveri), **1884** S. 1084, jfr. H. R. T. 1884 S. 249 (Aftvingelse af en mundtlig Kvittering ikke Røveri), **1890** S. 353, jfr. H. R. T. 1889 S. 809 (Aftvingelse af Laan: § 243, 1°), **1891** S. 634, jfr. H. R. T. 1891 S. 25 (ikke Røveri, men § 210 for Aftvingelse af skriftlig Kvittering for erlagt Beløb og af Tilbagelevering af det kun under Forudsætning af frivillig Kvittering Betalte).

[12]) Jfr. derimod tidligere Fdg. 11. April 1840 § 36.

selv om dette tilfældig ogsaa hjalp til at beholde Tingen.[13]) Forudsætningen er dernæst, at Tilvendelsen ikke var *„fuldbragt“* eller Tingen ikke bragt *„i Sikkerhed“*. Dette kan imidlertid ikke forstaaes absolut, men maa sigte til en vis, om end kun foreløbig Afslutning.[14]) Der tænkes altsaa paa Vold eller Trusler, der anvendes, naar Tyven træffes paa fersk Gjerning eller forfølges *in continenti*.[15])

Straffen for Røveri er Strafarbejde fra 1 til 10 Aar. Men Straffen kan stige til Tugthusarbejde eller under særdeles skærpende Omstændigheder endog til livsvarigt Tugthusarbejde, a) hvis betydelig Mishandling har fundet Sted, — Mishandling er her en kvalificeret Beskaffenhed af den personlige Vold,[16]) dens „Betydelighed“ giver den en „farlig“ Karakter, jfr. Litr. b., b) eller hvis Gjerningen iøvrigt har havt en særdeles farlig Karakter, eller endelig c) naar den Skyldige tilforn er dømt for Røveri, grovt eller oftere gjentaget Tyveri. Ordene *„oftere gjentaget“* kræve, sprogrigtigt, i det Mindste to Domme for gjentaget Tyveri eller 3 Domme i det Hele.[17])

Kvalificeret Straf rammer dernæst efter § 244 Sørøveri, nemlig *„Tugthusarbejde paa Livstid eller*

---

[13]) Se U. f. R. **1890** S. 1100 (§ 229 og § 210; Vedkommende tænkte kun paa at bringe sin Person i Sikkerhed), **1891** S. 649, jfr. H. R. T. 1891 S. 50 (§ 208 og § 252, ved Vold for at undgaa at bringes til Stationen).

[14]) Jfr. ovfr. S. 362—63.

[15]) Jfr. U. f. R. **1880** S. 965, jfr. H. R. T. 1880 S. 271 (O. R. § 243, 2°; H. R. § 230 i Forbindelse med § 243, 2°), **1884** S. 1086.

[16]) Jfr. I S. 106—7.

[17]) Se herved U. f. R. **1880** S. 965, jfr. H. R. T. 1880 S. 271. Se om Gjentagelsesvirkning i Medfør af § 246 U. f. R. **1887** S. 1084 (uanset, at Straffen havde været under Minimum i § 243), jfr. U. f. R. **1876** S. 695, jfr. H. R. T. 1876 S. 98.

efter Omstændighederne, navnlig hvis Nogen er omkommen som Følge af det sørøveriske Overfald, Livsstraf." Til Begrebet om Sørøveri udkræves særlig, at Røveriet sker paa Havet ved Hjælp af Fartøj. Et Sørøverskibs Reder er Medgjerningsmand, forsaavidt Foretagendet iværksættes til hans Fordel, og § 244 vilde uden udtrykkelig Omtale være anvendelig paa ham. Stl.'s § 244 har imidlertid, i Uklarhed om Forholdet, fundet det fornødent at nævne den, der udruster Skib i sørøverisk Øjemed, ved Siden af den, der gjør sig skyldig i Sørøveri. Heraf er det imidlertid blevet Følgen, at Straffen for fuldbyrdet Forbrydelse rammer allerede den Forsøgshandling, at udruste Skib til Sørøveri.[18])

II. Afpresning. Ved dette Navn sigtes til den i § 245 omhandlede Forbrydelse. Straffeloven bruger dog ikke selv denne Betegnelse. Den har ikke troet at kunne finde en bedre Betegnelse for § 245's Forbrydelse end Overskriftens „*Trusler*". Selv om man imidlertid, uden at gaa udenfor Bogstaven i § 245, kunde give denne Forbrydelse et Omraade udover de Grænser, der ligge i Betegnelsen „Afpresning", vilde Navnet „*Trusler*" dog være vildledende, forsaavidt derved aldeles Intet antydes om den væsentlige Fordring til Forbrydelsen, at Truslerne skulle sigte til „*at forskaffe Fordel*". Men iøvrigt vil den nærmere Undersøgelse vise, at § 245 maa holdes indenfor de ved Navnet Afpresning antydede Grænser, saa at dette, som kort Betegnelse, har tilstrækkelig, systematisk Berettigelse.

I Navnet Afpresning ligger den Forudsætning, at den i § 245 omhandlede Forbrydelse bestaaer i en Fordels Aftvingelse, hvori indbefattes følgende tre Krav: 1) Fremsættelse af Trusler, 2) for at

[18]) Jfr. StR.'s alm. Del I S. 258.

tvinge til en Disposition, 3) der som saadan er til Fordel for en Anden end den Tvungne.

Det første af disse Momenter er klart udtalt i § 245. Om dets Nødvendighed opstaaer der altsaa ikke Tvivl. Der kræves kun en nærmere Analyse af Fordringen til Truslernes Art, hvorom nedenfor.

Det andet Moment, det Øjemed at fremkalde den Fordel skaffende Disposition, er ikke paa samme Maade udtrykt i Paragrafens Ord. Disse passe f. Ex. ogsaa paa den, som fremsætter en Trusel mod et af de i Paragrafen nævnte Retsgoder for at opnaa en Løn, som en Trediemand har lovet ham derfor. Det vilde imidlertid være aldeles unaturligt, om Paragrafen skulde have en saa udstrakt Anvendelse. Selv om en Trusels Fremsættelse i og for sig kan betragtes som retstridig, er den dog ikke efter dansk Ret strafbar som saadan. Men ligger der intet strafbart Retsbrud heri, vilde det stride mod Straffelovens Grundsætninger, jfr. Stl.'s § 42, om Bevæggrunden, der heller ikke i den nævnte Kombination indeholder noget i og for sig Retstridigt eller Strafbart, skulde skaffe Truselen en ellers udelukket Strafbarhed. Ikke mere rimeligt vilde Resultatet blive, om man vel vilde kræve, at Truselen maa være fremsat i Tvangsøjemed (§ 210), men ikke, at det, der tilsigtes fremtvunget, netop er den Fordel skaffende Disposition, saa at Paragrafen kom til at ramme Enhver, der var kjøbt (fik Fordel fra en Tredjemand), vel ikke til blot at fremsætte en Trusel, men til at begaa en Frihedskrænkelse (ulovlig Tvang). Det vilde være ganske uforklarligt, hvorfor Paragrafen da ikke medtager alle Tilfælde, hvor Nogen lader sig kjøbe til at begaa en Forbrydelse, men indskrænker sig til visse Frihedskrænkelser. Disse Urimeligheder

vise afgjørende hen til en Ufuldkommenhed i Redaktionen. At det er den virkelige Mening, at den Fordel, som tilsigtes forskaffet, skal vindes ved den Tvang, som Truselen er istand til at bevirke, er klart allerede af Maaden, hvorpaa denne for en væsentlig Del første Gang ved Straffeloven formulerede Forbrydelse er bleven til, som Supplement til Røveriforbrydelsen. Om dette Punkt har der heller ikke været Tvivl i Praxis.[19])

Hvad det tredje Krav angaaer, nemlig at den aftvungne Disposition som saadan skal være til Fordel for en Anden end den Tvungne, kræver det en nærmere Bestemmelse, af hvilken det afhænger, om Forbrydelsen maa henføres til Formueforbrydelser, og hvor stort et Omraade den indenfor denne Kreds indtager, om blot et saadant, der stiller den jævnsides med Tyveri, Bedrageri og de andre egentlige Berigelsesforbrydelser, eller et større, paa lige Maade som §§ 256 og 257, efter hvad der i § 84 er udviklet om disse Lovbud.

---

[19]) Se Motiv. t. Stl.'s Udk. S. 305 og *Lassen* i U. f. R. **1883** S. 417 o. ff., 422 o. ff., samt Domme i U. f. R. **1870** S. 730 (Frifindelse; ikke alvorlig mente Trusler; kun for at kyse), **1876** S. 584 (Frifindelse; hverken Straf [eller Forebyggelsestvang] anvendt paa Trusel alene for at skræmme), **1884** S. 723, jfr. H. R. T. 1884 S. 150 (O. R. fandt § 245 anvendelig, men H. R. ikke, idet Truselsbrevet end ikke nævnede den Fordring, der gav Anledning til Brevet; ikke heller § 299, da den Truede ikke gjorde Fordring derpaa), **1887** S. 234, jfr. H. R. T. 1886 S. 631 (Tiltalte nægtede at have afsendt et Brev i Pengeafpresningsøjemed, nemlig kun for at konstatere, om et vist Faktum forholdt sig paa en vis Maade. Det Modsatte ikke antaget godtgjort; derfor Frifindelse). **1888** S. 84, jfr. H. R. T. 1887 S. 521 (i det ene Tilfælde Frifindelse, fordi Tvangsøjemed ikke antoges), **1894** S. 75, jfr. H. R. T. 1893 S. 678, 1221, jfr. H. R. T. 1894 S. 441 (§ 245 anvendt, selv om Handlingen kun tilsigtede en „Advarsel“ og derhos Fordringen havde været anset fuldt berettiget).

Det første Spørgsmaal er her, om der ved den „*Fordel*“, som Vedkommende tilsigter at aftvinge for „*sig eller Andre*“, alene tænkes paa økonomisk eller Formue-Fordel, eller om det skal forstaaes i nogen mere omfattende Betydning. At § 245 kun har Formuefordel for Øje, synes benægtet i Mot. t. Stl.'s Udk. S. 305.[20]) Skal ikke al Ensartethed i Forbrydelsen gaa tabt, maa det imidlertid erkjendes, at det vel — for at blive i Motivernes Tankeforbindelse — kan være en Forbrydelse efter § 245, naar Nogen afpresser en Legatbestyrer et Legat eller lignende Formuefordel, men at det vilde være ganske unaturligt, at anvende Regelen paa afpressede Indstillinger f. Ex. til offentlige Anerkjendelser uden økonomisk Betydning, hvor Retsbrudet vilde høre til en ganske anden statsretlig Sfære. Af hele Forbindelsen, hvori § 245 er sat, af det særlig nøje Forhold, hvori den er stillet til Røveri ved det fælles Kapitel, ved Henvisningen til denne Forbrydelse i Ordene „*uden at Handlingen gaaer ind under § 243*“ og ved Regelen i § 246, 1°, følger det, at der ved „*Fordel*“ kun kan være tænkt paa Formuefordel og at § 245 derfor maa begrænses til Handlinger, der sigte til Aftvingelse af saadanne. Ogsaa dette turde være anerkjendt i Praxis. Bl. a. fremgaaer det af, at ellers maatte meget ofte § 245 være anvendt istedetfor § 210.[21])

---

[20]) Dog er det ikke ganske klart, om Meningen blot er at udtale, at den Tvungne ikke behøver selv at lide Formuekrænkelsen. Dette Sidste er rigtigt; men det medfører ikke, som Motiverne forudsætte, nogen Forskjel fra Røveri. Jfr. ovfr. S. 596 (Exemplet fra Tyendet).

[21]) Jfr. herved *Lassen* a. St. S. 426 o. ff., hvor der ogsaa henvises til det Misforhold, hvori § 245 vilde komme til § 108 ved en modsat Opfattelse, og ovfr. § 71, Note. Se Domme i U. f. R. 1872 S. 744 (Frifindelse, da Øjemedet kun var at tvinge Familien til at anerkjende den Paa-

At dernæst det, der tilsigtes, maa være en Disposition til (økonomisk) Fordel for en Anden end den Tvungne, kan ikke være tvivlsomt. Udenfor Bogstaven i § 245 kan maaske ikke siges at ligge det Tilfælde, at en Person ved de skildrede Midler tvinges til en Formuedisposition i sin egen Interesse. Men det er dog ganske klart, at dette er Meningen. Et saadant Tilfælde vilde kun kunne hjemfalde til Straf efter § 210. Derfor taler i det Hele det samme Hensyn til den Forbindelse, hvori § 245 er sat med Berigelsesforbrydelserne og særlig Røveri. Dispositionen maa som saadan, altsaa ogsaa bortset fra den anvendte Tvang, være en Krænkelse af den Paagjældendes Formueret ɔ: den

---

gjældende [uægte fødte] som Slægtning), 907, jfr. H. R. T. 1872 S. 295 (kun § 210 for at tvinge sil at afstaa fra en Anholdelse), H. R. T. **1873** S. 296 (Truselsbrev mod en Embedsmand for at bevæge til at sætte en Arrestant i Frihed; §§ 98 og 101), U. f. R. **1879** S. 918, jfr. H. R. T. 1879 S. 192 (en Pige, der ved at stille visse Onder i Udsigt havde opnaaet et Ægteskabsløftes Opfyldelse, frifandtes af O. R. „under Hensyn til, hvad der tilsigtedes opnaaet ved Truslerne", af H. R. [noget mere forbeholdent] med Fremhævelse af, at Ytringerne ikke med Føje kunde betragtes som Trusler), **1881** S. 707 (Anal. af § 210 for Tvang til at forlade et Opholdssted), **1882** S. 81, jfr. H. R. T. 1881 S. 432 (§ 108). Naar Dom i U. f. R. **1891** S. 634, jfr. H. R. T. 1891 S. 25, hverken straffede efter § 243 eller efter 245, men efter § 210, har dette god Hjemmel netop deri, at det, der blev fremtvunget, ikke var en Disposition over den Tvungnes Formue. Udstedelse af en skriftlig Kvittering for det Erlagte var ikke en Disposition, men kun Udfærdigelse af et Bevisdokument. Tilbageleveringen af det kun under en Forudsætning Erlagte, hvilken Forudsætning ikke var opfyldt, var ikke en Disposition over den Tvungnes Formue; thi det Erlagte var ikke blevet hans Ejendom — i Medfør af den rette Opfattelse af Retsforholdet i Kondiktionstilfælde (her: *condictio causa data, causa non secuta).*

Krænkelse, at den kommer til at tjene en Andens Interesse end netop hans egen. Dette kan ogsaa udtrykkes saaledes, at Formuefordelen maa tilsigtes vunden paa den Tvungnes Bekostning.[22])

Det sidste, mere omtvistelige Spørgsmaal er endelig dette, om det er berettiget at kræve, at den Formuekrænkelse, som det tilsigtes at paaføre, skal være en materiel, d. v. s. indeholde et Formue-

---

[22]) U. f. R. **1880** S. 855, jfr. H. R. T. 1880 S. 92 (i Højesterets Frifindelsesdom hedder det: . . . Naar hertil føjes . . . at den Afgjørelse, som han tilsigtede at fremkalde, af ham opfattedes som i og for sig god og lige saa vel i de Paagjældendes [Truedes] som i N. N.'s Interesse, kan Forholdet ikke henføres under § 245), **1886** S. 362 (O. R. frifandt, idet Hensigten kun var at gjøre begge Paagjældende en Tjeneste ved at søge tilvejebragt en mindelig Overenskomst angaaende deres Mellemværende. Den yderligere Grund, O. R. tilføjer, er ulogisk; et diss. Votum for Frifindelse med Paalæg af Aktionsomkostninger undgaaer den sidste Fejl). Baade efter Ordene og almindelige Grundsætninger er det derimod for Anvendelsen af § 245 ligegyldigt, om Fordelen tilsigtes for den Truende selv eller en anden, fra den Tvungne forskjellig Person, jfr. Domme i U. f. R. **1877** S. 204, jfr. H. R. T. 1876 S. 461 (den tiltalte Sagfører domfældtes efter § 245 af H. R., medens Pigen, til Fordel for hvem han truede, frifandtes, da hun havde været uvidende om den brugte Fremgangsmaade), **1880** S. 855, jfr. H. R. T. 1880 S. 92 (Frifindelse af anden Grund), **1881** S. 826, jfr. H. R. T. 1881 S. 139 (Aftvingeren lod de aftvungne Penge gaa ind i en af ham bestyret Forretning, der havde været skadelidende), **1882** S. 391, jfr. H. R. T. 1881 S. 653 (Frifindelse af anden Grund), 620, jfr. H. R. T. 1882 S. 19 (Frifindelse af anden Grund), **1888** S. 84, jfr. H. R. T. 1887 S. 521 (Frifindelse af anden Grund), **1892** S. 520, jfr. H. R. T. 1891 S. 722 (Frifindelse af anden Grund), **1894** S. 1221, jfr. H. R. T. 1894 S. 441 (§ 245, hvor en Andens formentlige Tilgodehavende søgtes opnaaet), 1271 (Kr. R. kun § 210, jfr. § 46, for Trusler, sigtende til at fremkalde en Indbetaling til en velgjørende Stiftelse til Soning for en foretagen, formentlig uberettiget Handling).

tab, svarende til en materiel Fordel, en Anden tilsigter at vinde, eller om § 245 ogsaa indbefatter de Tilfælde, hvor Formuekrænkelsen kun er formel, altsaa vel krænker hans Formuefred eller Ret til, at hans Formue alene skal tjene hans Interesse, og Fordel kun i denne Forstand vindes paa hans Bekostning, men ikke medfører noget Tab for ham, ligesaa lidt som Fordelen nogen Berigelse. Under den første Forudsætning falder § 245 indenfor den for de egentlige Berigelsesforbrydelser gjældende Grænse og kan i sin hele Udstrækning betegnes som en Berigelsesforbrydelse, ganske som Tyveri, egentligt Bedrageri og Røveri. Under den sidste Forudsætning rammer Paragrafen foruden visse egentlige Berigelsesforbrydelser ogsaa Handlinger, der mangle et væsentligt Særkjende ved disse, paa lignende Maade, som dette ved svigagtig fremkaldte Dispositioner er Tilfældet med § 256 og § 257 og ved det saakaldte Brugstyveri,[23]) hvorfor ogsaa dens Plads ligesom de sidst nævnte Forbrydelsers forsaavidt systematisk vil være i en anden Sammenhæng. Ses der hen til den forholdsvis høje Straf, som § 245 fastsætter, er det ikke rimeligt, at Paragrafen skulde have det sidst omtalte videre Omraade. Sammenlignet med de i §§ 236, 256 og 257 fastsatte Straffe vil der fremkomme et stort Misforhold. Henvisningen i § 245 til § 243 er ogsaa kun naturlig, naar § 245 er tænkt som en Udvidelse af det Strafbares i § 243 paa forskjellig Maade begrænsede Omraade, men paa det fælles, væsentlige Grundlag (den materielle Berigelse, det materielle Tab). Praxis har dog bestemt sig for det videre Omraade. Af Betydning har maaske det

---

[23]) Jfr. ovfr. §§ 77 og 83 samt § 71 om formelle og materielle Formuekrænkelser.

historiske Forhold været. Før Straffeloven, da de fleste, nu ved § 245 ramte Handlinger maatte straffes analogisk, anerkjendtes Strafbarheden i den vide Udstrækning.[24]) Vel var den arbitrære Straf i de Tilfælde, hvor der var en formel Krænkelse, meget ringere end efter § 245; men da en partiel Analogi er udelukket efter Straffeloven, har Praxis ment at burde se bort fra det Misforhold, der opstaaer ved at give Paragrafen det vide Omraade, som Ordene tillade.[25])

---

[24]) Jfr. H. R. T. **1857** S. 592 og 614, se ogsaa H. R. T. **1863** S 20, hvor dog Vedkommende havde givet Afkald paa sit Krav.

[25]) Se herved Domme i U. f. R. **1870** S. 573 og 636, jfr. H. R. T. 1870 S. 185 (Selvtægtsaftvingelse af O. R. straffet som Røveri, men af H. R. efter § 245; jfr. herved Redaktionsbemærkninger a. St. S. 574 o. ff. og S. 636), **1880** S. 855, jfr. H. R. T. 1880 S. 92 (O. R. udtaler, at det ikke kunde diskulpere fra § 245, at den, der anvendte Truslerne, troede paa, at den, i hvis Interesse de anvendtes, havde de omspurgte Penge tilgode; H. R. frifandt vel, men med Grunde, der ikke komme i Modsigelse hermed, jfr. Note 22), **1881** S. 826, jfr. H. R. T. 1881 S. 139 (en rigtignok uforholdsmæssig Afpresning for et begaaet Tyveri straffet efter § 245), **1883** S. 118, jfr. H. R. T. 1882 S. 509 (Trusel om at offentliggjøre Navne paa kompromitterende Maade for at fremtvinge Betaling af Gjæld; § 245), **1884** S. 169, jfr. H. R. T. 1883 S. 661 (af tvende Tiltalte den ene straffet [af H. R.] efter § 243, jfr. § 46, den anden, overensstemmende med O. R., efter § 245 for at fremtvinge Kjøb af en Obligation, uden at dog Kjøbesummen antoges at overstige den virkelige Værdi), **1885** S. 150, jfr. H. R. T. 1884 S. 587 (Aftvingelse ved Mishandling af et ubetydeligt tilgodehavende Beløb straffet efter §§ 203 og 245), **1888** S. 84, jfr. H. R. T. 1887 S. 521 (Frifindelse i et Tilfælde, hvor Øjemedet blot var at fremskynde en Laanesags Afgjørelse, af O. R., fordi der ikke tilsigtedes nogen ulovlig Fordel, men af H. R., fordi der ikke forelaa nogen under § 245 hørende Trusel), **1889** S. 659, jfr. H. R. T. 1889

Ifølge hvad der saaledes er udviklet, kan det vel, ogsaa efter Praxis, siges, at den Fordel, der tilsigtes aftvungen, maa være ulovlig. Men dette Udtryk maa da ikke forstaaes som indeholdende Krav om et retstridigt tilføjet, materielt Tab for den Tvungne. Det er nok, at Fordelen er formelt retstridig eller ulovlig.[26])

Tilbage staaer Spørgsmaalet om, hvilket Afpresningsmiddel (Truslerne) der kræves til Anvendelsen af § 245.

Naar § 245 nævner Trusler *„med Skade paa Liv,*

S. 198 (tilsigtet Selvtægtsaftvingelse; § 245), **1891** S. 602, jfr. H. R. T. 1891 S. 88 (Trusler for at faa en Retssag til at falde, idet den Truende formente at have et noget mindre Beløb tilgode, strafbare efter § 245), **1893** S. 504, jfr. H. R. T. 1893 S. 7 (Trusel for at fremtvinge et Kjøb for rimeligt Vederlag; H. R. dømte efter § 245; Frifindelse med Hensyn til to andre Tilfælde af anden Grund), **1894** S. 91 (b. f. Selvtægtsaftvingelse; § 245), 1221, jfr. H. R. T. 1894 S. 441 (Selvtægtsaftvingelse for en Andens formentlige Tilgodehavende). — Imod den saaledes hævdede Opfattelse i Praxis kan D. i U. f. R. **1891** S. 634, jfr. H. R. T. 1891 S. 25, ikke anføres af Grunde, der ere angivne ovfr. i Note 21. Ej heller kunne anføres Domme i U. f. R. **1882** S. 390, jfr. H. R. T. 1881 S. 653, 620, jfr. H. R. T. 1882 S. 19, **1884** S. 728, jfr. H. R. T. 1884 S. 150, samt **1884** S. 1064, idet her andre Grunde hjemlede Frifindelse, dels Mangelen af en saadan Trusel, som § 245 kræver, dels manglende Tvangsøjemed, se Noter 31 og 33. Selv D. i U. f. R. **1875** S. 351, jfr. H. R. T. 1874 S. 491 er næppe i Strid med det ellers Antagne, idet det ogsaa her kan siges, at en Trusel af den Art, som § 245 forudsætter, ikke forelaa, jfr. ndfr. herom.

[26]) Herved jævnføres flere af de i Noter 22 og 25 anførte Domme, se særlig U. f. R. **1888** S. 84, jfr. H. R. T. 1887 S. 521 (O. R.'s og H. R.'s forskjellige Begrundelse af Frifindelsen).

Lemmer, Frihed, Ære eller Gods", er der ingen Anledning til at antage, at denne Opregning skulde være udtømmende, og at der altsaa derved positivt skulde være draget en snævrere Grænse for Afpresningsmidlerne, end Forholdets Natur tilsiger. De i fremmede Forbilleder indeholdte Begrænsninger (f. Ex. til Trusler om Forbrydelse), er det givet, at man netop vilde undgaa. Heller ikke kan Ordet „*Skade*" medføre nogen Begrænsning. En lignende snæver Betydning af dette Begreb, som den, der har Hjemmel ved Angreb paa Legeme og Liv, kan ikke anvendes her, naar der ses hen til Opregningen af de Goder, der trues med Skade.[27]) Udvidet i Overensstemmelse med Forholdets Natur maa Midlet bestemmes som: Trusler, der kunne bruges til retstridig Tvang. At dette er Tilfældet med Trusel om Tilføjelse af Skade, der i sig selv er retstridig og strafbar, er givet.[28]) Men det Samme gjælder, selv om Skadetilføjelsen ikke er strafbar, naar den dog er retstridig. Til saadanne Trusler høre efter Omstændighederne Trusler om at gjøre Meddelelser om Privatlivet tilhørende Forhold. Er Meddelelsen

---

[27] Jfr. *Lassen* a. St. S. 417 o. ff., 420 o. ff.

[28]) Se U. f. R. **1870** S. 573 og 636, jfr. H. R. T. 1870 S. 185 (Trusler om at stikke med Kniv), **1884** S. 169, jfr. H. R. T. 1883 S. 661 (H. R. straffede henholdsvis to Tiltalte efter § 245 og § 243, jfr. § 46), 659, jfr. H. R. T. 1885 S. 3 (efter Prygl Tilbud om Penge for at blive fri for Fortsættelse; Anal. af § 210), **1885** S. 150, jfr. H. R. T. 1884 S. 587 (henholdsvis § 245 og § 243 for voldelig Afpresning, — det første i Selvtægtsøjemed), **1893** S. 504, jfr. H. R T. 1893 S. 7 (Frifindelse ved en ganske kortvarig Frihedsberøvelse for at fremtvinge et Kys — samt ved en ganske almindelig holdt Trusel), **1894** S. 91 (Trusler om Vold samt Vold; § 245), 1271 (Trusel om Vold; § 210, jfr. § 46, jfr. Note 22).

offentlig, er den strafbar efter Stl.'s § 220[29]) Men deraf, at den kun da er strafbar, kan ikke sluttes, at den ogsaa kun da skulde være retstridig. Privatlivets Fred er i Almindelighed et retsbeskyttet Gode, som retstridig kan angribes paa anden Maade end ved offentlige Meddelelser.[30]) Hvis det, om hvis uberettigede Meddelelse der trues, er et usædeligt Forhold, som det hyppigst vil være, vil Meddelelsen være baade en Krænkelse af Privatlivets Fred og af Æren, det Sidste imidlertid, efter vor Rets udstrakte Adgang til Sandhedsbevis, kun, naar Sandheden ikke kan bevises. Men den Omstændighed, at den ved Sigtelsens Bevislighed taber sin retstridige Karakter som Krænkelse af Æren, ophæver ikke den Retstridighed, den maatte have som Krænkelse af Privatlivets Fred, og Bevisets Førelse vilde da ikke hjælpe den Truende, der har benyttet en saadan Trusel i Tvangsøjemed, til at undgaa Straf efter § 245.[31]) Men ikke blot

[29]) Jfr. U. f. R. 1872 S. 744 (Trusler om Offentliggjørelse af private Forhold; Frifindelse, fordi det ikke var Hensigten at afpresse Andet end Anerkjendelse som Slægtning), **1894** S. 1221, jfr. H. R. T. 1894 S. 441 (se Note 25).

[30]) Jfr. Forel. ov. alm. Retslære I S. 416 o. ff.

[31]) Se U. f. R. **1867** S. 511, jfr. H. R. T. 1867 S. 153 (H. R. § 245, ikke som Kr. R. jfr. § 46), H. R. T. **1869** S. 334 (Trusel om Offentliggjørelse af usædeligt Forhold), **1870** S. 619, **1875** S. 921 og **1876** S. 111, jfr. H. R. T. 1875 S. 465 (en Pige, som afpressede Mandspersoner, med hvem hun havde bedrevet Utugt, Penge ved Henvendelser, der lod dem befrygte, at deres Familier vilde blive bekjendte med Forholdet, straffet efter § 245), **1876** S. 693, jfr. H. R. T. 1876 S. 94 (Brev, om at ville røbe for Familie utugtigt Forhold, straffet efter § 245), **1877** S. 204, jfr. H. R. T. 1876 S. 461 (Henvendelser, der ikke direkte truede, men dog vare beregnede paa at fremkalde Frygt for Skandale, straffede efter § 245), **1882** S. 474, jfr. H. R. T. 1881 S. 693 (Trusel om at røbe

Trusler om retstridig Skadetilføjelse rummes indenfor § 245. Under visse Betingelser kan dette ogsaa være Tilfældet med Trusler, der gaa ud paa en i og for sig selv retmæssig Tilføjelse af et Onde, idet det dog kan være retstridigt at anvende en saadan Trusel som Middel til at aftvinge det, der i det givne Tilfælde tilsigtes.[32]) Et ved Anvendelsen af § 245 hyppigt forekommende, herhen hørende Tilfælde er det, at Truselen gaaer ud paa Retsforfølgning mod den Paagjældende, civil eller kriminel (ved Anmeldelse af Forbrydelse), Polititvang, Rekurs o. s. v. Anvendes en Trusel herom kun for at aftvinge det, som en i god Tro fremkaldt Retsforfølgning antagelig vilde føre til, er dens Fremsættelse aabenbart retmæssig. Anvendes den derimod til at aftvinge Fordele, der ikke staa i nogen

---

Utugt for Hustruen for at afpresse Penge; § 245), 140, jfr. H. R. T. 1881 S. 520 (indirekte Trusel om at referere Politiretsdomme ifølge en til et Blad overtagen Forpligtelse, hvis ikke en ubetydelig Godtgjørelse for Undladelsen ydedes, af H. R. ikke anset at være en saadan Trusel, som § 245 forudsætter), **1883** S. 118. jfr. H. R. T. 1882 S. 509 (Trusel om at offentliggjøre i Blad Skyldnernes Navne som Folk, der ikke betalte deres Gjæld, for at erholde Betaling; § 245 anvendt), **1884** S. 102, jfr. H. R. T. 1883 S. 572 (Trusel om Skandale; § 245), 723, jfr. H. R. T. 1884 S. 150, (Trusel om at sætte i Blad, men uden klart Tvangsøjemed; Frifindelse af H. R.; O. R. havde anvendt § 245), **1887** S. 234, jfr. H. R. T. 1886 S. 631 (Trusel om kompromitterende Offentliggjørelse; Tiltalte frifunden, da Tvangsøjemed ikke antoges), **1889** S. 681, jfr. H. R. T. 1889 S. 248 (Ytring om at røbe Utugt for Hustru ikke antagen at være Trusel for at tvinge, da det oprindelige Tilbud var kommen fra den anden Side; Frifindelse), **1894** S. 1221, jfr. H. R. T. 1894 S. 441 (Bladnotits om Arbejdsnedlæggelse anvendt som Trusel; § 245).

[32]) Se om disse saakaldte *minae juris* i Almindelighed, hvad der er bemærket ovfr. I S. 318 og i Forelæsn. over alm. Retslære I S. 380.

Forbindelse med det, som vilde kunne opnaaes ved Retsforfølgning, eller som staa i et klart Misforhold hertil, er det retstridigt at anvende Truselen i saadant Tvangsøjemed. § 245 vil da ikke være udelukket og selvfølgelig heller ikke, naar det paagjældende Faktums Urigtighed var Vedkommende bevidst.[33])

---

[33]) Jfr. *Lassen* a. St. S. 433. Jfr. Domme i H. R. T. **1868** S. 164, U. f. R. **1870** S. 142, jfr. H. R. T. 1869 S. 574 (Trusel om Tvangsexekution for at fremtvinge skriftlig Anerkjendelse af en Kaution, Vedkommende ikke havde og heller ikke antoges af den Truende at have paataget sig; § 245), H. R. T. **1871** S, 168, **1873** S. 20, U. f. R. **1873** S. 834, jfr. H. R. T. 1873 S. 151 (Foregivende om at være Opsynsmand; Trusel om Anmeldelse af foregiven Politiforseelse; §§ 107 og 245), **1874** S. 345 (Trusel om Skandale og om at styrte i Ulykke [et Par Aar i Tugthuset] for at faa Penge af en fraseparereret Hustru; § 245), 1065, jfr. H. R. T. 1874 S. 268 (§§ 107, 251, jfr. § 245, anvendt mod en Tiltalt, der havde bevæget Tjenestepiger til at betale sig Penge under Foregivende, at de vare angivne for Løsagtighed, men at han, der udgav sig for Politibetjent, vilde interessere sig for dem; at der baade forelaa Svig og Tvang kunde næppe hjemle Strafskyld kumulativt, da der dog ikke var *concursus delictorum*), **1875** S. 352, jfr. H. R. T. 1874 S. 491 (Frifindelse for Trusel om Anmeldelse af begaaet Tyveri, da den tilsigtede Aftvingelse kun angik et Beløb, der dels skulde tilfalde en offentlig Kasse, dels være et passende Vederlag for den Bestjaalnes Udgifter og Afsavn; jfr. U. f. R. **1894** S. 1271, s. Note 22), 650, jfr. H. R. T. 1875 S. 169 (§ 245; Trusel om Anmeldelse af formentlig Embedsforseelse til Afpresning af Penge, der ikke kunde tilkomme; ikke Anvendelse af Kap. 22 [om falske Angivelser m. m.], — skjønt derfor ingen processuel Hindring var, som H. R. mod O. R. statuerer), **1877** S. 204, jfr. H. R. T. 1876 S. 461 (Afpresning af Alimentationssum til en Pige, uagtet ingen virkelig Grund til at antage den Tvungne for Barnefader; § 245), H. R. T. **1877** S. 1, U. f. R. **1878** S. 872, jfr. H. R. T. 1878 S. 47 (Trusel om Angivelse for opdigtet Forbrydelse; § 245), **1880**

At ogsaa Trusler om at tilføje Andre end den, der er Gjenstand for Tvangen, Onder efter Om-

---

S. 855, jfr. H. R. T. 1880 S. 92 (Tilskyndelse af et Vidne under en kriminel Sag til at fremkomme med Oplysninger, som Vedkommende ansaa for sande og altsaa berettigede, ikke straffet; Vidnet heller ikke straffet, da det ikke kunde statueres, at han var sig bevidst, at Sigtelsen var urigtig, ligesom Afgjørelsen, der ønskedes fremkaldt, ansaaes at være i og for sig god og i den Truedes Interesse), 1881 S. 826, jfr. H. R. T. 1881 S. 139 (Trusel om at anmelde et Tyveri; Afpresning af et betydeligt Beløb [til den bestyrede Forretnings Fordel]; § 245), H. R. T. 1882 S. 19, U. f. R. 1882 S. 390, jfr. H. R. T. 1881 S. 653 (Frifindelse ved H. R. af Tiltalt, der i Tro paa Voldtægt af et Barn og om dettes Ret til Erstatning efter § 301 og Godtgjørelse efter § 303, ved Trusel om Anmeldelse krævede et Beløb, som det var Hensigten at anvende til Barnet, og som ikke stod i Misforhold til, hvad der vilde medgaa; Kr. R. havde dømt efter § 245), 620, jfr. H. R. T. 1882 S. 19 (Trusel om eventuel Retsforfølgning for antagen Voldtægt for at opnaa en som lovlig antagen Erstatning; Frifindelse), 1883 S. 213, jfr. H. R. T. 1882 S. 695 (Trusel om at anmelde for Utugt afpresset Alimentation udover Overenskomsten; § 245 anvendt), 1886 S. 362 (Trusel om Anmeldelse for formentlig Forbrydelse for at faa et andet Mellemværende afgjort i begges Interesse; Frifindelse; dissentierende Votum vilde straffe efter § 245), 1887 S. 84, jfr. H. R. T. 1887 S. 521 (Trusel om Anmeldelse for formentlig Embedsmislighed; Frifindelse, fordi ikke Tvangsøjemed [nemlig at opnaa en Ansættelse]; i et andet Tilfælde Frifindelse, fordi Truselen ikke faldt ind under § 245 [H. R.]; der truedes blot med Rekurs for at faa en Laanesag afgjort), 1891 S. 662, jfr. H. R. T. 1891 S. 88 (Trusel om Angivelse for formentlig Forbrydelse for at fremtvinge Bortfald af et Søgsmaal for Husleje; § 245), 1892 S. 520, jfr. H. R. T. 1891 S. 722 (Trusel om normal Retsforfølgning fra en Plejefaders Side, hvorved Barnefaderen bevægedes til at betale et betydeligt Beløb til Barnets Underhold, Frifindelse; selv om der manglede Bemyndigelse fra Pigen, og trods en

stændighederne kunne gjøre Fyldest til Anvendelse af § 245, er utvivlsomt.[34])

At Trusler ikke blot kunne fremsættes ved Ord, men ogsaa være „symbolske" (ɔ: fremgaa af konkludente Handlinger) og „reelle" (ɔ: Vold paa Person, hvis Fortsættelse maa befrygtes), er givet, jfr. ovfr. I S. 329 o. ff., 397. Reelle Trusler ville imidlertid ofte føre Handlingen ind under Røveri. Ogsaa Truselens Form er ligegyldig, f. Ex. om den Truende fremsætter den i Form af Tilbud. Et Tilbud fra den Lidende kan derimod gjøres af Frygt og modtages, uden at nogen Trusel er fremsat. I saa Fald mangler Betingelsen for Forbrydelsen, selv om Frygtmotivet er kjendeligt for Modtageren. Det maa imidlertid bero paa Omstændighederne, om der i Tilfælde, der have denne ydre Karakter, dog ikke i Virkeligheden har foreligget en dulgt Trusel, saa at Tilbudet fra den Lidende skyldes denne,

---

af denne indgaaet Overenskomst om en ringe Affindelsessum, var det Uberettigede ikke bevidst), **1893** S. 504, jfr. H. R. T. 1893 S. 7 (Trusel om Polititvang for at faa et ikke afsluttet Kjøb fremtvunget, straffet af H. R. efter § 245; Frifindelse i et Tilfælde, hvor en ganske almindelig Trusel fremsattes lige overfor en uberettiget Vægring, samt i et Tilfælde, hvor Trusel om at holde tilbage i Butikken og Effektuering heraf paa en Ledsagerinde en ganske kort Tid var anvendt for at fremtvinge et Kjøb), 521, jfr. H. R. T. 1893 S. 33 (Trusel om Anholdelse for opdigtet Forbrydelse og under Foregivende at være Opdager; § 245), 577 (Ytring om at ville indsende Vedkommendes svigagtig unddragne Sabel til Herredskontoret, medmindre et Beløb betaltes i Findeløn; ikke § 245, men § 257 anvendt), **1894** S. 75, jfr. H. R. T. 1893 S. 678 (§ 245 for Trusel om at anmelde virkelig Forbrydelse, for at faa Penge for Undladelsen), 1221, jfr. H. R. T. 1894 S. 441 (urigtig Meddelelse i anonymt Brev om besluttet Værkstedslukning anvendt som Trusel; § 245).

[34]) Jfr. *Lassen* a. St. S. 420, jfr. H. R. T **1868** S. 556.

ikke eget Initiativ. Naar der, objektivt set, foreligger en Trusel, som maatte antages benyttet i Tvangsøjemed, vil det Forsæt, der kræves til Forbrydelsen, være tilstede, selv om den Paagjældende ikke havde til Hensigt at true, tvinge eller effektuere Truselen, naar han dog maatte indse, at den Truede maatte opfatte Sagen anderledes.[85])

I Overensstemmelse med de Synspunkter, der ere udviklede i Strafferettens almindelige Del om Betingelserne for Handlingers retlige Evne til at foraarsage, jfr. hvad der særlig ovfr. i § 81 er fremstillet om Betingelserne for, at anvendt Svig kan siges at have fremkaldt en tabforvoldende Dis-

---

[85]) Jfr. *Lassen* a. St. S. 421. Se U. f. R. **1870** S. 730 (Frifindelse; Trusler, der ikke vare alvorlig mente og lidet farlige), **1873** S. 834, jfr. H. R. T. 1873 S. 151, **1874** S. 1065, jfr. H. R. T. 1874 S. 268, **1875** S. 921, H. R. T. **1875** S. 284, U. f. R. **1877** S. 204, jfr. H. R. T. 1876 S. 461, **1879** S. 918, jfr. H. R. T. 1879 S. 192 (H. R. frifandt, idet de i et ikke fremkommet Brev indeholdte Ytringer ikke med Sikkerhed kunde betragtes som Trusler), **1881** S 826, jfr. H. R. T. 1881 S. 139 (en Sognefoged frifunden for Meddelagtighed, da han troede, at der forelaa et frivilligt Tilbud; § 144, jfr. § 131), **1882** S. 140, jfr. H. R. T. 1881 S. 820 (Modtagelse af Tilbud af egen Drift om Penge for at undlade at referere Politiretsdomme ikke strafbar; af H. R. antaget, at heller ikke Tilbud fra Tiltaltes Side om at undlade at referere Polltiretsdomme mod en ubetydelig Godtgjørelse var saadan Trusel, som § 245 kræver), 474, jfr. H. R. T. 1881 S. 693 (Trusel antagen), **1884** S. 659, jfr. H. R. T. 1884 S. 3 (efter Prygl Tilbud om Penge for at blive fri for flere Prygl, Anal. af § 245), **1889** S. 659, jfr. H. R. T. 1889 S. 198 (skjønt det maatte antages, at det ikke var Hensigten at udføre en Trusel, dog § 245 anvendt), 681. jfr. H. R. T. 1889 S. 248 (Trusel ikke antagen, da et oprindeligt Tilbud om at betale var kommen fra den anden Side; Frifindelse). Jfr. endvidere U. f. R. **1873** S. 383, **1876** S. 70, **1877** S. 1009, se ovenfor under Røveri.

position, maa det kræves, at Truselen har Evne til at tvinge. Enhver Trusel af det oven ommeldte Indhold kan have denne Evne. Om den har det i det givne Tilfælde, maa bedømmes efter de konkrete Forhold. Den er ved normale Mennesker udelukket, hvis det, at de lode sig bestemme ved Truslerne, vilde være abnormt, urimeligt eller ufornuftigt, hvorimod Bedømmelsen bliver en anden, naar den Paagjældendes Tilstand ikke er normal.[86])

Iøvrigt kræver Loven ikke til denne Forbrydelses Fuldbyrdelse den Virkning, at Vedkommende har ladet sig tvinge. Det er nok, at en tilstrækkelig Trusel er fremsat i det forudsatte Øjemed.[87]) Som Følge heraf bortfalde her de Spørgsmaal, som Afgjørelsen af, om Virkningen er indtraadt, vilde fremkalde, jfr. herom ovfr. I S. 336 o. ff.

Med Hensyn til Afpresningsforbrydelsens Forhold til Røveri bemærkes i Henhold til det Udviklede Følgende.

Af Formueforbrydelser, der realiseres ved Tvang, rummer Røveribegrebet kun en Del, begrænset dels ved Tvangsmidlerne, dels ved Gjenstanden, dels endelig ved, at Røveri ikke gaaer udover Rammen for egentlige Berigelsesforbrydelser. Afpresningsforbrydelsen drager flere Tvangsmidler og flere Gjenstande ind under sit Omraade. Den er derhos, ialtfald efter Praxis, ikke nødvendig en Berigelses-

---

[86]) Jfr. U. f. R. **1882** S. 140, jfr. H. R. T. 1881 S. 520 (Frifindelse), men U. f. R. **1870** S. 142, jfr. H. R. T. 1869 S. 574 (Domfældelse), se *Lassen* a. St. S. 423 o. ff.

[87]) Jfr. en Række tidligere anførte Domme, og særlig U. f. R. **1867** S. 511, jfr. H. R. T. 1867 S. 153, hvor Kr. R. dømte efter § 245, jfr. § 46, men H. R. rettede til Straf efter § 245.

forbrydelse. I først nævnte Henseende medtages alle Trusler om Skade paa Liv, Lemmer, Frihed, Ære og Gods, ɔ: alle retstridige Trusler, jfr. ovfr., medens § 243 kun rammer Trusler om øjeblikkelig Anvendelse af personlig Vold. I sidst nævnte Henseender udelukker § 245 ikke alene ingen Formuefordel, der opnaaes med Tab for en Anden, men indbefatter endog de formelle Formuekrænkelser, medens den udtrykkelige Opregning i § 243 indskrænker Røveri til Penge, Gods (rørligt) og Dokumenter. Der kan ikke alene ikke være Tale om Udvidelse til formelle Krænkelser, men end ikke til andre tabforvoldende Formuefordeles Opnaaelse, da en saadan er umulig ved den principale Form af Røveri („*fratager*"), og da Gjenstanden for den sekundære Form („*aftvinger*"), der i og for sig kunde være videre, ikke er bestemt selvstændig, men er fælles med Gjenstanden for Fratagelsen, jfr. ovfr. S. 599. Der vilde saaledes ingen Grund være til at udelukke Afpresning af Besiddelsen af et Jordstykke fra § 245. Fremdeles maa Afpresning af mundtlige Betalingsløfter, Transporter og Kvitteringer falde ind under § 245. Herimod kan det ikke indvendes, at der endnu intet Tab er lidt ved saadanne Dispositioner. Thi denne Betragtning har Straffeloven hverken ved Bedrageri eller Røveri lagt Vægt paa, naar der foreligger Handlinger, rettede paa at hindre en Fordring eller et Forsvar mod en Fordring i at gjøres gjældende, se § 252, 5°, og § 243. I denne Henseende er der ingen Forskjel paa Dokumenter og mundtlige Villieserklæringer. En Væsensforskjel er der fremdeles heller ikke mellem de skriftlige og mundtlige Erklæringers Evne til at hindre en Fordring eller et Forsvar imod en Fordring fra at

gjøres gjældende. Der er kun en Gradsforskjel i Henseende til den processuelle Betydning. Den vidnefaste, mundtlige Erklæring kan være ligesaa hindrende, som et Dokument. Begrænsningen til Dokumenter er i § 243 let at forklare derved, at Forbrydelsen maa have en legemlig Ting til Gjenstand. Men dette Hensyn gjælder ikke ved § 245.[38])

Af det Bemærkede om Forholdet til Røveri ses det, at § 245 omfatter 1) Tilfælde, hvor hverken Røveriets Midler eller Gjenstand foreligge, 2) Tilfælde, hvor vel Røveriets Gjenstand foreligger, men ikke dets Midler, og 3) Tilfælde, hvor vel Røveriets Midler, men ikke dets Gjenstand foreligger. Medens Forbrydelsen i den under Nr. 1 og Nr. 3 ommeldte Skikkelse kun kan forekomme som Aftvingelse, kan den i den under Nr. 2 ommeldte Form, der er den overvejende hyppigste, baade fremtræde som Fratagelse (altsaa uden nogen Villiesakt af den Truede) og som Aftvingelse, ihvorvel det sidste vil være det sædvanligste.

Straffen efter § 245 er Strafarbejde indtil 6 Aar eller under formildende Omstændigheder Fængsel, dog ikke under 3 Maaneders simpelt Fængsel.[39]) Paatalen, ligesom af Røveri, er ubetinget offentlig.

---

[38]) Det ses dog, at nogle Domme have fundet § 245 uanvendelig ved Aftvingelsen af mundtlige Villieserklæringer af den ommeldte Art. Se U. f. R. **1877** S. 1009, **1884** S. 1084, jfr. H. R. T. 1884 S. 249, jfr. derimod med Hensyn til Afpresning af Forskrivning U. f. R. **1870** S. 142, jfr. H. R. T. 1869 S. 574, **1883** S. 213, jfr. H. R. T. 1882 S. 695. Se dog D. i U. f. R. **1891** S. 634, jfr. H. R. T. 1891 S. 25, til hvis Forklaring henvises til det i Note 21 Bemærkede.

[39]) Se med Hensyn til den i § 246 hjemlede Gjentagelsesvirkning af Domme efter § 245 U. f. R. **1887** S. 812, jfr. H. R. T. 1887 S. 1.

§ 86.

Overtrædelser af Politilove, der sigte til at forebygge Berigelsesforbrydelser.

Her maa nævnes:

1. L. 21. Marts 1874 om de militære Underklassers Formueraadighed.[1])

2. Fdg. 27. Juli 1742 § 2 for Kjøbenh., Rskr. 31. Juli 1744 § 1 angaaende Straf for dem, der i Kjøbenhavn kjøbe af ikke-handelsberettigede Personer Ting, der alene maa forhandles af disse, — Bestemmelser, der ikke let anvendes uden, hvor de solgte Ting vare stjaalne.[2])

3. L. om Pantelaanere 21. Juni 1867, hvis Straffebestemmelser indeholdes i §§ 7 og 9.[3])

4. Fdg. 16. Marts 1842 angaaende Dykkervæsenet, se om Straf § 7,[4]) jfr. Strandingslov 10. April 1895 § 21.

5. L. 22. Decbr. 1876 om Opfiskning af Anker, Ankertove og andet Skibsredskab m. m., se om Straf §§ 2, 4, jfr. Strandingslov 10. April 1895 § 21.

6. L. om Tilsyn med Udvandreres Befordring 1. Maj 1868, se Straffebud i § 10 og § 8, og L. om

---

[1]) Af ældre Bestemmelser herom vare Straffebudene i D. L. 5—8—34 og 37 bortfaldne, s. Stl. § 310; de senere — Fdg. 5. Jan. 1753, 13. April 1754, K. A. Br. 29. Juli 1756 §§ 657—660 og 668, Fdg. 26. Decbr. 1770 og 30. Juni 1812 — ophævedes ved L. 21. Marts 1874 § 1, der tillige indeholder de nu gjældende Straffebud for Civile, der tilforhandle sig eller modtage som Pant af visse Militære visse, disse tilhørende Gjenstande, medens det sammesteds givne Straffebud for visse Militære, der afhænde eller pantsætte Sligt, er afløst af Stl. f. Krigsm. 7. Maj 1881 § 180.

[2]) Se *Ussing* a. V., 4. Udg. S. 398.

[3]) U. f. R. 1892 S. 79, jfr. H. R. T. 1891 S. 409.

[4]) U. f. R. 1887 S. 715.

Tillæg hertil 25. Marts 1872, se § 4, L. f. Island 14. Jan. 1876.[5])

7. L. om Forbud mod Kjøb og Salg af brugte Hulprojektiler m. v. 16. April 1880.

8. Strandingslov 10. April 1895 § 22, 1°, („*den, som i Strid med denne Lovs Bestemmelser egenmægtigt foretager Bjergning af strandet Gods, straffes, forsaavidt højere Straf ikke er forskyldt efter den almindelige Lovgivning, med Fængsel (alm. borg. Stl. § 25) eller under formildende Omstændigheder med Bøder fra 50 til 500 Kr.*“), jfr. den ældre Fdg. 28. Decbr. 1836 II, hvor det Motiv fremhæves, at de Vedkommende ved egennægtig Bjærgning miste „den Betryggelse mod Godsets Forvanskning, som den foreskrevne Ordens Iagttagelse giver.“

9. Her kan ogsaa nævnes L. 10. April 1895 om Forbud mod Kolportage med samt Salg og Udbydelse til Salg af Andele af udenlandske saakaldte Præmieobligationer, §§ 1 og 2, om end disse Bestemmelser ikke blot sigte til at værne mod bedragerisk Handel.

Anmærkning. Ved Afslutning af Æmnet om Berigelsesforbrydelser skal for Oversigts Skyld et samlet Skema over disse Forbrydelser efter dansk Ret hidsættes.

I. Berigelsesforbrydelser, som realiseres ved Tilegnelse af Andenmands Ejendom.

a. Ensidig Tilegnelse,

1. ved Borttagelse: Tyveri, eller under visse Forudsætninger Røveri eller Afpresning;

---

5) Se U. f. R. 1871 S. 1021, 1873 S. 202, jfr. H. R. T. 1872 S. 460, 1882 S. 80, 586, 1884 S. 984, 1885 S. 251, 1889 S. 1109.

2. ved Forholdelse: Hæleri, Tilegnelse af Hittegods m. m., Bedrageri, 1ste Gruppe.

[3. af urørlige Ting, under visse Forudsætninger: § 279].

b. Tilegnelse i Henhold til Dispositioner,

1. fremkaldte ved Svig: Bedrageri, 2den Gruppe;
2. fremkaldte ved Tvang: Røveri, Afpresning.

II. Berigelsesforbrydelser, som realiseres ved Unddragelse af Kr vs Opfyldelse.

Bedrageri, 3die Gruppe, under visse Omstændigheder Røveri eller Afpresning.

Udover Rammen række §§ 256, 257 og § 245, men næppe § 242.

Det er af Hensyn til Bogens Størrelse fundet hensigtsmæssigt at afslutte nærværende anden Del af „den danske Strafferets specielle Del" med Berigelsesforbrydelserne. De tilbage staaende Afsnit ville blive optagne i en tredie Del sammen med Kilde- og Sagfortegnelserne.

Fofratteren.

